

✓
MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁR

KIADJA

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA
TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA

XXVIII. KÖTET
(HARMADIK SOROZAT III. KÖTETE)

BUDAPEST, 1934.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADÁSA
Főbizományos: KÓKAI LAJOS könyvkereskedése, Budapest.

8/46.

SZÉKELY OKLEVÉLTÁR

1219—1776

KÖZZÉTESZI

BARABÁS SAMU

1. tag

BUDAPEST, 1934.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADÁSA

1937. évi
Könyvtár...

8° / 37

FÖVAROSI NYOMDA RT.

Előszó.

Ide s tova ötven esztendeje, hogy e szerény kötet anyagát gyűjtögetni kezdettem. Hosszú idő és sovány eredmény. Ennek azonban különféle okai voltak. Egyik, hogy a világegés kezdetével végződött harminc éves tisztviselésem ideje alatt, hol egyedül, hol *Beke Antal*, de főképpen a borzalmas véget ért *dr. Thallóczy Lajos* társaságában, más és más irányú és tárgyú írott történelmi emlékek kutatásával, lemásolásával és rendszerbe foglalásával kellett minden szabad időmben foglalatostkodnom. Másik, hogy a világháború alatt és az azt követő időkben a szabad mozgás megismétlődő akadályai, no meg az anyagiakban való szűkölködés is lehetetlenné tették számomra, hogy kicsiny gyűjteményemet legalább az erdélyi nyilvános, továbbá a vármegyei, városi és magánlevéltárak bizonyára értékes anyagával kiegészíthessem. De ha a nyugdíjaztatásomat követő idők viszontagságai meg is akadályoztak a többször félbeszakított anyaggyűjtés folytatásában, — boldog voltam, amikor réges-régen, kezdő diplomatikus koromban az Orsz. Levéltárnak a középkori oklevelekben rendkívül gazdag gyűjteményében végzett kutatásaim alapján, a sajátkezűleg másolt oklevelek egész sorával gazdagíthattam a Székely Oklevéltár akkor kiadásra váró III. és IV. számú köteteit.

Az oklevelek közlését és felszerelését illetőleg arra törekedtem, hogy a Magyar Tud. Akadémia tört. bizottsága által 1918 nyarán megállapított iratközlési szabályzatnak megfelelőleg, egy lehetőleg hibátlan diplomatariumot adjak elsősorban a hivatásos történettudósok és az érdeklődő közönség kezébe. Sajnos, hogy ezt a jó szándékomat

— amint a kötet végéhez csatolt *Javítandók* jegyzékéből is látható — a legnagyobb erőfeszítéssel sem voltam képes valóra váltani. És ez az impériumváltozással járó rendkívül nehéz közlekedési viszonyok miatt, melyek a nyomdával való közvetlen érintkezésemet lehetetlenné tették, nem is lehetett másképen. Ugyanennek a körülménynek tudható be az is, hogy a kötet első tizennégy ívét, amelyet *tördeletlen*, úgynevezett *kutyanyelvekben* vettem javítás végett a kezeimhez, már csak a kinyomtatott szemleívekben láttam viszont. Szerkesztői felelősségem tudatában azt a reám nézve fájdalmas körülményt sem hallgathatom el, hogy az Oklevéltárnak a 178. sz. (1594. jún. 20.) oklevéllel kezdődő utolsó íveit a nyomdában, vagy a tört. bizottság néhai előadójának hagyatékában *elkallódott kéziratom nélkül* voltam kénytelen kijavítani.

Az oklevelek közzétételére vonatkozólag még megjegyzem, hogy a kötetben több olyan XV. századi oklevél olvasható, melyek csak az erdélyi kir. tábla XVIII. századi másolataiban állottak rendelkezésemre. Ezek közlésénél a tört. bizottság okirat közlési szabályzatának a mohácsi veszedelmet követő időkben keltezett oklevelekre vonatkozó rendelkezéseit tartottam szemem előtt.

A kötetben foglalt oklevelek egyenként való ismertetését feleslegesnek tartottam. Erről a Tartalommutatóból bárki is részletesen és könnyen tájékozódhatik. Mégis legyen szabad az először itt közzétett, továbbá a korábbi kiadásokból már ismeretes néhány fontosabb oklevélről röviden e helyütt is megemlékeznem.

Az előbbieket sorából az 1505. nov. 20-án Udvarhelyen tartott székely nemzetgyűlés végzéseit tartalmazó eredeti oklevél emelkedik ki, melynek XVII. századi magyar fordítását legutoljára *Szabó Károly* a Székely Oklevéltár I. kötetében tette közzé.

Érdekes adaléka a kiskorúak házasságkötésének az az 1498-iki egyesség, melyet a szülők, szentannai Tóth Miklós és özvegy Káli Jánosné kiskorú gyermekeik eljegyzése alkalmával kötöttek egymással.

A székely örökségnek a fiúágról a leányágra való átháramlását világosan példázza az az 1502. jan. 24-én kelt ítélet, mellyel Magyi Pál alországbíró, illetve erdélyi alvajda a lőrinczfalvi lófőségi tisztség és más székely örökségek felett, egyfelől Bicsak Lőrincné és Czompó Barnabásné, másfelől szentannai Tóth Miklósné között folyó pert az előbbi felperesek javára döntötte el. Ezt az ítéletet néhány héttel később, az örökösödésre vonatkozó részében vingárti Geréb Péter nádor is megerősítette.

A kötet eddig ismeretlen XVI. és XVII. századi okleveleinek és okiratainak egyik értékesebb darabja az az iskolai rendtartás, amely a Tarnóczy Sebestyén kézdiszentléleki várában a XVI. század utolsó és a XVII-ik első éveiben fennállott iskolának a tanulók magaviseletére, vallásosságára és szorgalmára vonatkozó rendelkezéseit tartalmazza. Egyik érdekes pontja szerint a szabályzat a „szép Vénusrul és szerelmes fiárul Cupidóruul“ szóló és más virágénekek tanulásától szigorúan tiltja az ifjúságot.

A gazdaságtörténet a zágoni 1680 körül alkotott, továbbá a Sepszi széki zaláni 1581. és 1699-iki, és végül a Maros széki udvarfalvi 1632-ik évi falutörvénnyel van képviselve szerény gyűjteményemben. Zágon nevezetes falutörvénye — mely szerint lakosai az Alsó Tatárszeg, Felső Tatárszeg, Darékszeg, Közép Tizes, Guruzda Tizes, Felszeg, Sáska Tizes és Hosszú Tizes nevű tizedekbe voltak beosztva — a tovatűnt századokban a székelyföldi falvak lakosságának a hadi szolgálat érdekében való megszervezését tükrözi vissza. Ennek nyoma a zaláni 1699-ik évi falutörvényben is feltalálható.

A földosztás szempontjából rendkívül becses udvarfalvi falutörvénynek külön érdekessége, hogy a földosztással kapcsolatos nyilvátságot „egy forintban, egy pecsenyében és egy fazék étékben“ állapította meg.

Úgy vélem, hogy az igazságot kereső magyar történetírás érdekeit szolgáltam, amikor a hibás és hiányos, ennél fogva esetleg téves következtetésekre csábító néhány régóta ismert oklevelet is felvettem a gyűjteményembe. Ezek

közül az említettem hibák mindenikére példával szolgál az az oklevél, amely a mai Kézdi széki Szárazpatak lakosai között 1324-ben a szabad besenyőket is (liberi biceni) emlegeti, holott ezek az idegen fajú népek az eredeti oklevél tanúsága szerint nem besenyők, hanem kétségtelenül rutének (ruteni) voltak.

Az eredeti oklevelek függelékében közzétett 1366-ik évi oklevél tanúsága szerint az úgynevezett Székföldet a „Kurlatpataka seu Kurlatgepuy“ mellett megújított határ „a possessione Bulyn“ választotta el. Ez a Bulyn falunév — és nem „Bulyri“, amint ezt a nagybecsű *Urkundenbuch* II. kötetében a 246. lapon, sőt a névmutatóban is olvassuk, — kétségtelenül a Miklósvár széki Bölönnek ősi magyar nevét tartotta fenn. A név Bwlen, Belen, Bewlen és Naghbewlen alakban azóta is elég gyakran felbukkant középkori okleveleinkben.

A kötet 167. lapján közzétettem az eredeti után azt a Csikjenőfalváról szóló oklevelet is, amely két csiki tanító másolatából már régóta ismeretes az irodalomban.

A kérdéses eredeti oklevélnek rövid tartalma ez. A jenőfalvi székelyek olti malmaik száraz és esős időben való járásának biztosítása céljából megegyeztek egymással, és ezt Bertalan nagyboldogasszonyi plébános és csikgyergyói alesperest, a *Nemen Ked* néven nevezett csikszéki tisztség vallomása alapján 1495. szept. 25-én írásba foglalva a főesperestség pecsétjével meg is erősítette.

Ezek után lássuk röviden, hogyan tartották meg a névszerint is ismert másolók a szabályt, melyet a másolatok pontossága, hűsége és megbízhatósága tekintetében minden időben egyaránt elengedhetetlennek tartott a történettudomány.

A négy-öt nyomtatott sornyi szöveg kihagyása *mellett* a betűkkel kifejezett évszám egyes „quinto“ számjegyét „sexto“-val cserélték fel. Ehhez képest az oklevél is 1496. évi hibás dátummal látott a késői kiadványokban napvilágot. A tíz emberből álló csikszéki tisztségnek „Nemen Ked“ klasszikus magyar neve a másolat szerint „nomen Ked“. Mulatságos dolog olvasni, hogy a *Nemen Ked*

névsorában legelsőnek említett borsovai Fejér (Fejier) Mátét családi nevének megváltoztatásával *Fekete* Máténak keresztelték el. Mindezek után azon sem csodálkozhatunk, hogy az alesperest úr az oklevelet a „sigillo nostro archidiaconatus“ helyett a „sigillo nostro annotato“-val pecsételte meg.¹⁾

A kötetnek teljes középkori anyagát és az újkori anyagnak túlnyomó részét jó barátaim támogatásával saját kutatásaim alapján, a világháborút jóval megelőző időkben gyűjtöttem össze. A kisebb részt családi leveles ládákból s egyeseknek velem közölt okiratairól újabb időben másoltam le. A levéltárak, amelyekből kisebb-nagyobb mértékben merítettem, ezek:

Magyar kir. Országos Levéltár,
Magyar Nemzeti Múzeum törzslevéltára,
Erdélyi Múzeum Egyesület levéltára,
Székely Nemzeti Múzeum levéltára,
Esztergomi kápt. levéltár,
Gyulafejevári kápt. levéltár,
Alsófejér vármegyei levéltár,
Jászói premontrei rend könyvtára,
Bártfa város levéltára,
Eperjes város levéltára,
Báró Apor-levéltár.

¹⁾ A Székely Oklevéltárban (I. köt. 100. l.) ugyancsak másolat után közzétett, egy másik oklevélből kitűnik, hogy öt jenőfalvi székely az Olt folyó és Csorgó patak szabályozása felett állítólag már 1406-ban is torzsalkodott egymással.

Az oklevelet a jenőfalvi 1495-ik évi oklevéllel egyidejűleg 1726. jun. 2-án ugyanaz a két nagyboldogasszonyfalvi tanító másolta le.

Az előbbi másolathoz fűzött megjegyzésekből már láttuk, hogy milyen eredménnyel végezték a bizonyára hazafias lelkesedéssel önként vállalt munkát. Sajnos, hogy a valószínűleg rövidített évszám feloldásánál ebben az esetben is cserben hagyta a tudományuk. Az 1495-iki oklevélből ismert jenőfalvi Kajtár és Gegő családnevek ebben is előfordulnak, sőt Barlok György mindkét alkalommal egyik tényezője az eseményeknek. Ehhez képest az oklevél keltét 1406 helyett 1506-ban kell megállapítani.

Gróf Bethlen-levéltár,
Gróf Béldy-levéltár,
Gróf Kornis-levéltár,
Gróf Rédey-levéltár,
Báró Szentkereszthy-levéltár,
Gróf Teleki-levéltár.

Mélységes hálával mondok köszönetet a Magyar Tud. Akadémiának áldozatkészségéért, mellyel a tört. bizottság javaslata alapján szerény gyűjteményemnek megjelenését lehetővé tette, és dr. Balogh Jenő úr Önagyméltóságának azért a páratlan jóindulatú gondosságáért és figyelméért, amellyel munkám sorsát kezdettől fogva kíséрни kegyeskedett. Ugyanezt a gondos figyelmet köszönöm a sokat szenvedő székely nép drága közvagyonát képező, s napjainkban különösen nagy hivatást betöltő sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum nagyrabecsült vezetőségének is, mely szerény székely oklevél-gyűjteményem sorsát mindmáig szíven hordozta, s mikor a múzeum 1879 szept. 15-én történt alapítása ötven éves fordulójának megünneplésére készült, szíves készséggel vállalkozott arra is, hogy gyűjteményemet a múzeum jubiláris kiadványai között a *Szabó Károly* és *Szádeczky Lajos* szerkesztette Székely Oklevéltár VIII. kötete gyanánt kiadja.

Végül fogadják hálás köszönetemet dr. Iványi Béla, Biás István és Kelemen Lajos barátaim, akiknek szívességéből a középkori oklevelek egész sorával gazdagíthattam szerény gyűjteményemet, és dr. Herzog József barátom, aki annak idején az oklevelek lemásolásában önzetlenül osztozott velem.

Papolcon, 1934 január havában.

Barabás Samu.

TARTALOMMUTATÓ

	Oldal
1. 1219. II. András a javaiból kifosztott s száműzött János esztergomi érsek hűségéért az erdélyi Vinc földet a rajta élő udvarnokokkal, a belzavarok alatt sok kárt szenvedett esztergomi káptalannak adományozza. — <i>Kivonat.</i>	1
2. 1221. II. András az esztergomi káptalannak minden Aranyasvincen keresztül sőt szállító szekértől egy darab kósót adományoz. — <i>Kivonat.</i>	2
3. 1227. IV. Béla ifjabb király az esztergomi káptalannak Aranyasvincen négy várszolga mansiót adományoz. — <i>Kivonat.</i>	3
4. 1250. jún. 23. IV. Béla a Türje nembeli Gecse fiaitól visszavett Szlanyét Szlavoniában a szászokkal, oláhokkal, székelyekkel és besenyőkkel Ascen Burul bolgár császár segítségére küldött, majd a Román rutén herceg ellen vitézkedő Joachim szebeni ispánnak és testvérének visszaadja. — <i>Kivonat.</i>	4
5. 1293. Frátai Ős ispán és fiai Nagy- és Kisméhes, továbbá Velkeraloka örökös földjeiknek a felét ötven márkáért Náznánnak és a szentkirályi serviens székelyeknek az erdélyi káptalan előtt eladják	5
— 1324. jan. 14. Tamás erdélyi vajda Szárazpataknak és Feltorjának a Szárazpataki István és az Apor fiai között végrehajtott igazságtalan felosztása és a szárazpataki rutének elvétele ügyében az erdélyi káptalant vizsgálatra utasítja. — <i>Átirat</i>	6
6. 1324. febr. 5. Az erdélyi káptalan jelentése szerint Szárazpatak és Feltorja igazságtalan felosztását és a szárazpataki rutének elvételét a vizsgálat igazolván, Apor fiait Szárazpataki Istvánnal szemben törvénybe idézte	6

	Oldal
7. 1327. jún. 4. Sándor országbíró az esztergomi káptalan és az Aranyas melléki kézdi székelyek közt peres Felvincet az előbbinek, utóbbiakat pedig örök hallgatásra ítéli	9
8. 1327. júl. 30. Teofil esztergomi prépost és kanonok társa a kézdi székelyeket az erd. káptalan előtt Felvinc bitorlásától tiltják	14
9. 1327. aug. 2. Teofil esztergomi prépost és kanonok társa Tamás vajda előtt tiltakoznak, hogy a kézdi székelyek az esztergomi káptalannak Felvinc birtokába szándékolt beiktatását életveszélyes fenyegetéssel megakadályozták	16
10. 1342. aug. 8. Nagy Lajos meghagyja a Telegdi, Csiki és Kézdi széki székelyeknek, tegyenek jelentést, valjon a Sepszi széki székelyek az ő tanácsukra hatalmaskodtak-e a Hidvégi Bencenc unokáinak Zsombor és Gerebencs, illetve Oltszeme nevű birtokain vagy sem?	18
11. 1345. jún. 1. Nagy Lajos az esztergomi káptalannak a felvinci székelyek ellen indított perét Erdélybe menetelére halasztja	19
12. 1350. szept. 5. Szécsi Miklós a Felvinc ügyében megidézett, de meg nem jelent felvinci székelyeket az esztergomi káptalannal szemben bírságon marasztja	20
— 1359. júl. 27. Nagy Lajos a Sepszi széki székelyeknek, hogy az elfoglalt és elpusztított Hidvéget, Árapatakát, Zsombort és Gerebencset a hidvégi nemeseknek adják vissza, a főkolomposokat pedig állítsák ölébe. — <i>Átirat</i>	22
13. 1359. szept. 17. Az erd. káptalan a királynak, hogy a hidvégi nemeseknek visszaadandó Hidvég, Árapatak, Zsombor és Gerebencs ügyében a Sepszi széki székelyekhez intézett rendeletét Fejéregyházi Pál a nevezetteknek — bár eredménytelenül — kézbesítette	21
14. 1360. okt. 13. Dénes erdélyi vajda az erd. káptalannak, hogy Hidvégi Benedeket néhai nagyatyjának Pál fia Miklós brassói bírónak Brassóban levő kőházai, malmai, kaszálói és szántóföldei birtokába iktassa vissza	23
— 1360. nov. 21. Peselneki István fia László az erd. káptalan előtt tiltakozik, hogy Apor fia István és Szárazpataki István a Peselnek és Kászon patakok közt elterülő földnek, valamint fele Bálványos várá-	

- nak öt egyenlő részre szándékolt felosztását megakadályozták. — *Kivonat* 26
15. 1360. nov. 25. Dénes erd. vajda az erd. káptalánt ismételten utasítja, hogy a Peselnek és Kászon patakok közt elterülő s fele Bálványosvárával együtt öt egyenlő részre osztandó földnek háromötöd részébe Apor fia István és rokonait, kétötödébe pedig Peselneki István fia Lászlót iktassa be 25
- 1364. márc. 9. előtt. György nagylaki plebános vallomást teszen a kolosmonostori convent előtt Nagylaki Jakab fia Mihálynak Nagylakra vonatkozó végrendeletéről. — *Kivonat.* 30
- 1364. márc. 9. előtt. Az erdélyi hét vármegye nemessége Dénes vajda felszólítására esküvel bizonyítja, hogy Nagylak néhai Kilián (telegdi főesperesnek) vásárolt birtoka volt. — *Kivonat* 30
16. 1364. márc. 9. Nagy Lajos az erd. káptalannak, hogy Ilba fia János székelyt és rokonait a Nagylaki Mihálytól örökölt nagylaki részirtokok birodalmába iktassa be 29
17. 1366. máj. 9. Nagy Lajos az erd. káptalannak, hogy a Sepszi széki székelyek által elfoglalt Hidvég és Árapatak határát megjárván, Hidvégi Miklós fia Demetert testvérével és rokonaival azok birtokába iktassa vissza. — *Átirat* 33
18. 1382. jan. 19. Losonci László erd. vajda előtt Hidvégi Becze, István és János az utóbbi atyjának meggyilkolásában bűnösnek tartott Hidvégi Benedek fiával Miklóssal megbékélnek 34
19. 1390. jan. 13. Knol Péter erd. püspök Teremi Mihály fia Lászlót a szentkirályi és nyárádtői plebánosokkal Meggyesfalvi Péter fia László özvegyével szemben maga elébe idézteti 36
20. 1403. dec. 9. Zsigmond király a Küküllő vármegyei Szentmártont a hozzátartozó Királyfalva, Csüdőtelke magyar, továbbá Péterlaka és Szélkut oláh falukkal Kézdi Sándornak és fiainak adományozza 37
21. 1407. febr. 15. Fatosi Péter és Mátyás testvéruket Fábiánt a király előtt a királyi adományban nyert barcasági Bodolán velük egyenlően osztozó testvéruknak vallják 40
- 1412. jún. 23. Zsigmond király Stibor erd. vajdát és Nádasdi Salamon fia Mihály székely ispánt a Harinna, Bilak és Nécs helyett somkerekai Erdélyi An-

- talnak és néhai testvére fiának Péternek adományozott Gernyeszeg, Sáromberke, Libáncs és Ebes határaiknak megjárására és rendbehozatalára utasítja. — *Átirat* 42
22. 1412. szept. 8. A kolosmonostori convent jelenti, hogy az Erdélyi Antalnak és Péternek adományozott Gernyeszeg, Sáromberke, Libáncs és Ebes faluknak a nevezettek és Szentgyörgyi László fia, illetve a nagyernyei székelyek között vitás határát a Stibor vajda, továbbá Nádasdi Salamon fia Mihály székely ispán, Nadabi László alvajda és detreheimi Peres György macsói vicebán közbenjárására békés úton rendezték 42
23. 1424. júl. 10. Zsigmond király a kerekegyházi Laczkfiak magvaszakadtával urafogyott Háportont a törökökkel Hátszeg vára közelében vívott csatában, ezt megelőzőleg a havasalföldi vajda segítségére küldött erdélyi hadak élén vitézkedő szentgyörgyi Forró Lászlónak és rokonainak adományozza 48
24. 1427. márc. 7. Zsigmond király kuzsalyi Jakcs János és Mihály székely ispánoknak, hogy Szentgyörgyi Barnabásnak, az ő örökös székely tisztségét bitorló Szentpéteri Lászlóval szemben szolgál-tassanak igazságot 50
- 1427. máj. 9. körül¹⁾ Zsigmond király Hidvégi Egyed fia Antalt és rokonait Árapataka birtoklása ügyében Árapataki István fia Antallal szemben ötvened magukkal leteendő esküre ítéli. — *Kivonat* 56
25. 1427. szept. 28. Zsigmond az erd. káptalannak, hogy Árapataki Antalt és rokonait az árapataki felségjogok birtokába iktassák be 52
26. 1427. nov. 30. Özv. Pataki Jánosné Katalin a néhai férje javaiból neki járó hitbérre és kelengyére nézve Árapataki Antalnak az erd. káptalan előtt menedéket vall 54
27. 1427. dec. 8. Árapataki Antal és Hidvégi Mikó fia Antal s ennek rokonai Árapatakán és Hidvégen az erd. káptalan előtt megosztottnak 55
28. 1428. jan. 18. Zsigmond kuzsalyi Jakcs János és Mihály székely ispánoknak s az Árapataki Antal árapataki és hidvégi jobbágyságait zsaroló tisztjeik-

¹⁾ V. ö. Szabó. Székely Okl. I. köt. 122. l.

	Oldal
nek, hogy nevezett panaszost említett birtokaiban ezenkívül háborgatni ne merjék	57
29. 1428. aug. 5. Az aradi káptalan a királyt az erd. káptalan előtt tiltja, hogy a fejérmegyei Háportont Székely (Forró) Balázs erd. kanonoknak és rokonai- nak adományozza	61
30. 1430. május. 8. Zsigmond király a marosszéki szé- kelyeknek, hogy az Erdélyi Antal fiait Sáromberke birtokában többé ne háborgassák	62
31. 1431. jún. 7. Jakcs Mihály székely ispán bizony- ságlevele szerint illyefalvi Kis Gergely és falusfelei némely peres kaszálókra nézve Kálnoki Demeter székbíró előtt egyességet kötöttek	64
32. 1436. ápr. 25. Zsigmond Lépes György erd. püspök- nek és társainak, hogy a sáromberki határok el- pusztítása és bizonyos szántók elfoglalása miatt a marosszéki székelyek részéről Erdélyi Miklósnak szolgáltassanak igazságot	65
33. 1441. júl. 29. Felvinci Domokos fia, Balázs és társai a kolosmonostori convent előtt ügyvédekett vallanak	67
34. 1441. júl. 29. Ugyanazok ugyanott a csegezi pusztá- telek harmad részét Szentmihályfalvi Dénes fia Péternek ígérik, ha a bitonló veresmarti Szeles Pé- tertől visszaperli	68
35. 1441. nov. 9. Felsőszentmihályfalvi özv. Kabos Má- téné polyáni kaszálója felét a nevezett convent előtt Felsőszentmihályfalvi Dénes fia Péternek eladja	68
36. 1442. jan. 29. Patai Bálint fia János az idegenek ke- zére került birtokainak visszaszerzését magára vállalt csicsszentiváni Tatár Mihályt testvéreivel a neve- zett convent előtt a birtokok felerészében birtokos- társául fogadja	69
37. 1446. jún. 28. Alsószentmihályfalvi Mátyás fia Mihály az említett falu határán elterülő rétyjét a nevezett convent előtt Felsőszentmihályfalvi Dénes fia Péternek örökíti	70
38. 1448. jan. 9. Hunyadi János kormányzó Fejéregyházi Bálint és Bizerei Miklós töröcsvári várnagyoknak s a Sepszi széki székbírónak, hogy a bírságon ma- rasztott Szotyori Mátyás részéről Arapataki Antal- nak szolgáltassanak igazságot	71
39. 1448. febr. 15. Hunyadi János kormányzó az ára- pataki és hidvégi földeket és erdőket a Sepszi széki székelyekkel szemben Arapataki Antalnak, illetve	

	Oldal
hídvégi Nemes Antalnak és Bálintnak, a nevezett székelyeket pedig örök hallgatásra ítéli	72
40. 1448. febr. 17. Hidvégi Bálint Herepei Mánk, Balai György és Somkerek Miklós erd. alvajdák előtt egy év tartamára ügyvédek vall	74
41. 1448. aug. 7. Hunyadi János kormányzó a szászokhoz, hogy Ulászló (Vlád) havasalföldi vajdát fogadják illő tisztelettel	75
42. 1450. márc. 30. Az Aranyas széki székelység tiltakozása a kolosmonostori convent előtt, hogy Farnasi Dénes és a Gerendi Miklós fiai a székelyek földéből jókora darabot elfoglaltak	76
43. 1450. k. nov. 10. Farnasi Dénes és a Gerendi Miklós fiai Tordalaka vitás határát fogott bírák közbenjárására a nevezett convent előtt közös akarattal megállapítják	77
44. 1451. jan. 10. Hunyadi János kormányzó a fiágon magvaszakadt Szentkirályi Semjén javait és székely örökségeit négy egyenlő részben testvéreinek és három leányának ítéli. — <i>Kivonat</i>	79
— 1453. szept. 14. Hunyadi János Magyarország főkapitánya Meggyesi (Meggyes fia) Péter és Tóth István Maros széki kapitányoknak s a székbíráknak, hogy Sáromberke és Nagyernye vitás határát rendezzék, ellenkező esetben Geréb János görgényi várnaggyal fogja kiigazíttatni. — <i>Átirat</i>	81
45. 1453. okt. 11. Vingárti Geréb János görgényi várnagy Hunyadi Jánosnak, hogy a nagyernyei székelyek élükön a hadnaggyal és a székbíróval Sáromberke és Nagyernye határának rendezését megtagadták, ő azonban a vitás határt megjáratta	81
46. 1455. aug. 8. V. László Hunyadi Jánosnak, hogy somkerek Miklóst és Istvánt a nagyernyei székelyeknek bizonyos területekre vonatkozó követelésével szemben Sáromberke birtokában védelmezze	85
47. 1455. szept. 2. Szentmihályfalvi Dénes fia Péterné és gyermekei a polyáni vitás kaszálót a kolosm. convent előtt felsőszentmihályfalvi Szilágyi Lucia asszonynak visszaadják	87
48. 1455. szept. 2. Szilágyi Lucia asszony a polyáni felsőréti kaszálót a nevezett convent előtt özv. Szentmihályfalvi Dénes fia Péternének örökbe vallja	88
49. 1455. szept. 6. Polyáni Ferenc és bágyoni Balog Pál	

- Szilágyi Lucia asszonyt a polyáni felső- és alsórégi kaszáló elidegenítésétől a nevezett convent előtt tiltják 88
50. 1458. júl. 27. Szentmihályfalvi özv. Dénes fia Péterné és fia Gergely birtokaik védelmét a kolosm. convent előtt a Katalin asszony második férjére Szentpáli Lászlóra ruházzák 89
51. 1458. júl. 27. k. Szentmihályfalvi Mihály és fia szentmihályfalvi réttjüket a nevezett convent előtt Bojtorján Miklósnak és Albertnek eladják 90
52. 1459. máj. 15. Vingárti Geréb János erdélyi főkapitány a Miklósvár széki székelységnek, hogy ezentúl a nevezett szék törvényes székétől hallgassanak 91
53. 1459. nov. 10. Farnosi Veres Benedek a kolosm. convent előtt Lábatlani László székely ispánt és az erdélyi három nemzetet a kocsárdi gyűlés végzésével ellenkező ítélkezéstől, Miklós ítélőmestert pedig ilyen ítéletek kiadásától tiltja 92
54. 1460. júl. 25. Fiafalvi Illyés fia Balázs a nevezett convent előtt szentiváni részbirtokát Belsőszolnok vármegyében Iklódi Miklós fia Benedekkel elcseréli 93
55. 1462. máj. 3. Mátyás király a brassai tanácsnak, hogy a Killyéni András meggyilkolásával vádolt, azonban kegyelmet nyert Hidvégi Mihályt és atyját, továbbá Szentiváni Mátét ez ügyből kifolyólag se személyökben, se birtokaikban ne háborgassa, hanem ha valakinek keresnivalója van rajtuk, a székely ispáni vagy alispáni széken keresse 95
- 1462. okt. 19. Pálóczi László országbíró az erdélyi káptalannak, hogy Árkosi Andrást és Demetert az atyjok által elfoglalt árapataki részbirtokok ügyében a hidvégi Nemes Antal és Mikó Antal fiaival, továbbá Hidvégi Bálinttal szemben idézze ölébe. — *Atirat* 99
56. 1462. nov. 21. Idősb Vizaknai Miklós és somkerei Erdélyi István alvajdák Apor fia Istvánnak és társainak, hogy Kálnoki Andrást a Mikó fiainak hidvégi és gerebenczi birtokaiból kiszakítandó leányi negyed birtokába iktassák be 97
57. 1462. dec. 5. A Mátyás király által Maros és Udvarhely székre küldött Vetési Albert csanádi püspök és Tamás vranai perjel bizonyítják, hogy a határaik felett torzsalkodó váraljai és pálfalvi székelyek

	Oldal
megbékéltek és a két falu közt elterülő pusztát két egyenlő részre osztották	97
58. 1463. jan. 19. Az erd. káptalan Árkosi Andrást és Demetert az atyjok által elfoglalt árapataki birtok ügyében, Pálóczi László rendeletére a Nemes Antal, György és Mikó Antal fiaival szemben törvénybe idézi	99
59. 1463. máj. 25. Tholdalaghi András mint fogott bíró dengelegi Pongrácz János erd. vajdának megvallotta, hogy Szentpáli Mihályné a néhai szentpáli Barlabásy Miklós férjezett leányainak a reájok mint fiuleányokra néző birtokokat nem adta vissza	102
60. 1464. ápr. 10. Mátyás király Pongrácz János erd. vajdának és székely ispánnak, hogy Hidvégi Bálintnak és fiának az illyefalvi és uzoni házukat elfoglaló Borosnyai István fia Péter uzoni plebános és rokonai részéről szolgáltatson igazságot	104
61. 1464. júl. 14. Idősb Vizaknai Miklós erd. alvajda Sáromberke és Nagyernye vitás határát Miklós ítélmesterrel megjárattja s a kérdéses szántók és kaszálók egyik részébe Erdélyi Miklóst és Istvánt, a másikba a nagyernyeieket beiktattatja	105
— 1464. okt. 1. Idősb Vizaknai Miklós alvajda a kolosm. conventhez, hogy Sáromberke és Nagyernye határát járja meg s a határokat megújítván a Sáromberke felőli földek birtokába Erdélyi Miklóst és Istvánt iktassa be. — <i>Átirat</i>	110
62. 1464. okt. 13. A kolozsmonostori convent id. Vizaknai Miklós alvajdához, hogy Sáromberke és Nagyernye határát megjáratta s a vitás szántók és kaszálók felerészébe Erdélyi Miklóst és Istvánt, illetve a nagyernyeieket beiktattatta	110
63. 1466. jún. 27. Mátyás király az Aranyas, Maros, Udvarhely, Csik és Gyergyó széki székelységnek, hogy az erd. püspöknek és egyháznak rossz szokásból fizetni kezdett tizenhatod helyett ezentúl a szokásos tizedet fizessék	115
64. 1466. aug. 9. Szentgyörgyi és Bazini János vajda és székely ispán a brassai előljáráságnak, hogy Székely Lukács brassai lakost és társait, akik hidvégi Nemes Mihályt a város kapujában orozva megtámadták s karját könyökbe levágva félholtan ott hagyták, állítsák ölélbe	116

65. 1467. máj. 27. Vince barát szentkirályi pálos perjel meggyesfalvi Alárd Lászlót Kisfalud végén a Maroson szándékolt malomépítéstől a kolosm. convent előtt eltiltja 118
66. 1466. máj. 27. Vince barát szentkirályi pálos perjel a meggyesfalvi Alárd Jakab fiait szentannai Székely Ambrussal s a szentkirályi és székelyfalvi lakosokkal együtt a kolostor szántóföldeinek és erdeinek élésétől tiltja 118
67. 1468. márc. 9. Mátyás király az Erdélyben támasztott lázadásban részes Maros és Aranyas széki székelységnek megkegyelmez 119
68. 1468. szept. 19. A kolosmonostori convent az Aranyas széki székelységnek Zsigmondtól nyert kiváltságlevelét átírja 120
69. 1469. okt. — Bándi Pál és fia Pál a nevezett convent előtt ügyvédeknek vall 122
70. 1469. nov. 9. után. A kolosm. convent Aranyas széknél Mátyástól nyert kiváltságlevelét átírja 122
71. 1470. szept. 10. Dengelegi Pongrácz János vajda és székely ispán Sepszi széknek egy házasságtörő leány ügyében mondott ítéletét megerősíti 123
72. 1471. máj. 5. Mátyás király az erdélyi hét vármegye nemességét jobbágyaikkal, valamint a Maros és Aranyas széki székelységet a legközelebbi köztörvénykezés (judicium generale) minden terhe alól felmenti 124
73. 1471. máj. 31. Szentannai Tóth István és társai a kolosmonostori convent előtt ügyvédeknek vallanak 126
74. 1472. nov. 30. Mátyás király a hatalmaskodások megvizsgálására és azok megtorlására Magyar Balázs vajdát és székely ispánt Domokos székesfehérvári préposttal Erdélybe küldi 127
75. 1473. jan. 15. Csapi János a kolosm. convent előtt tiltakozik Galaczi Jánosnak és sámsondi Ivó Bálintnak azon állítása ellen, mintha ő madarasi halastavát a sámsondi, kölpényi és madarasi székelyeknek ajándékozta volna 128
76. 1473. febr. 18. A nevezett convent Mátyás királynak a Magyar Balázs és Domokos székesfehérvári prépost erdélyi küldetésére vonatkozó oklevelét az erdélyi három nemzet számára átírja 129
77. 1473. dec. 29. Kövendi Mihály Dobokai Pálnak az özvegy dobokai Kántor Mihályné jegyruhája és ho-

	Oldal
zománya tekintetében a nevezett convent előtt me- nedéket vall.	131
78. 1474. ápr. 19. Mihály kalotaszegi oláh vajda apósát Tholdalaghi Istvánt Torda vármegyei jobbágytelkek, malmok és halastó elhagyományozásától, a székely- szentkirályi pálosokat pedig azoknak elfoglalásától tiltja	132
79. 1475. jún. 9. Hidvégi Mihály hidvégi részbirtokát a Hidvégre és Árapatakára vonatkozó oklevelek visz- szaadása fejében Mikó Lőrincnek és Péternek aján- dékozza	132
80. 1475. okt. 25. A kolosmonostori convent Hidvégi Mihályt a néhai Hidvégi Becse hidvégi részbirto- kába, a bölöni Forró Simon fiainak tiltakozása el- lenére beiktatja	133
81. 1476. máj. 27. Dengelegi Pongrácz János vajda és székely ispán a görgényi és küküllővári várnagyok- nak, hogy a Maroson levő szentpáli malmot a birtoló Szentpáli Miklóstól foglalják el s adják vissza özv. Szentgyörgyi Balázsnénak	135
82. 1478. máj. 14. Vingárti Geréb Péter vajda és székely ispán az erd. káptalannak, hogy az Árapataka felett régóta folyó perben Árkosi Andrást, Simont és Mó- ricot hidvégi Mikó Lőrincsel és rokonaival szemben nyilvános kiküldetéssel idézze törvénybe	136
83. 1478. júl. 10. Kendi Antal alvajda Geréb Péter vaj- dának a megelőző szám alatt közölt idéző parancsát az alperes Árapataki András, Móric és Simon ré- szére átírja	139
84. 1478. júl. 10. Kendi Antal alvajda az erd. káptalan- nak Hidvég és Árapataka felosztására vonatkozó 1427-ik évi oklevelét Árapataki András és unoka- testvérei részére átírja	140
85. 1478. júl. 13. Kendi Antal alvajda Árapataki Andrást és rokonait Mikó Lőrincsel és rokonaival szemben Árapatakára vonatkozó irataiknak a bemutatására utasítja	141
86. 1479. szept. 4. Nemes Mihály panaszos levele Figedi Balázs székely alispánhoz, hogy a Sepszi széki szé- kelyek ¹⁾ élükön Czirjék Bernáttal és Balázssal hid- végi jobbágyait kirabolták, őt magát pedig meg- öléssel fenyegetik	144

¹⁾ stipendiarii de Keesdy, nyilván hiba az eredetiben.

87. 1480. febr. 25. Báthori István országbíró, erd. vajda és székely ispán inti killyéni Czerjék Bernátot, hogy atyjának véletlenül történt megöletése miatt Nemes Mihályt ne fenyegetse 145
88. 1480. jún. 1. Báthori István Fejér vármegye tisztségének, hogy a felmentett Nemes Mihályt hadbaszálásra ne kényszerítse 146
89. 1482. ápr. 25. Mátyás király Szentannát a Mezőmalom nevű marosi malommal együtt Gyulakuti Baláznak és rokonainak adományozza 147
90. 1483. márc. 26. Óbudai István Székely Jánost szentmihályfalvi részbirtokának elfoglalásától a kolosm. convent előtt tiltja 148
91. 1484. jan. 23. Szentmihálytelki Tompa Mihály a kolosm. convent előtt kötelezi magát, hogy a saját költségén visszaszerzendő bándi székelységnek felét nejjének Krisztina asszonynak visszaadja 149
92. 1485. máj. 24. Tholdalaghi Péter és Bálint a nevezett convent előtt Tholdalaghi Zsófia asszonyt Tholdalag felerészének elhagyományozásától, a szentkirályi pálosokat pedig annak elfogadásától tiltják 150
93. 1492. nov. 3. Özv. Altenberger Tamásné özv. farnosi Veres Benedeknél a nevezett convent előtt a mikesi és szelistyei részbirtokok elidegenítésétől, Báthori Istvánt és a szentkirályi pálosokat azoknak elfogadásától tiltja 152
94. 1492. dec. 12. Az offenbányaiak a nevezett convent előtt Kende Miklóst és Lupsai Lászlót mindkét Lupsa bitorlásától tiltják 153
95. 1493. ápr. 28. Losonczy László vajda és székely ispán Piski György és Szilágyszéki Pál Maros széki alispánoknak, hogy Székelyvásárhely és Szereda mezővárosokat kiváltságaikban tartsák meg 155
96. 1493. nov. 25. Özv. Bolyai Pongráczné lőrinczfalvi Nagyerdő nevű erdejét a lőrinczfalviaknak zálogba veti 157
97. 1494. okt. 13. Szentannai Tóth István fiai Nagy Albertnéval s ennek Gyulakuti Balázstól született fiaival a nevezett Balázs megöletése miatt indított per elhalasztása iránt a kolosm. convent előtt egyességet kötnek 158
98. 1494. nov. 24. Drágfy Bertalan erd. vajda Dobai Györgynek s Cserényi Pál és Lovagházi György

	Oldal
töröcsvári várnagyoknak, hogy hidvégi Nemes Mihályt birtokaiban védelmezzék	160
99. 1495. ápr. 6. Szentannai Tóth Miklós és Balázs a seredeni, szentkeresztfalvi és benefalvi birtokok visszaszerzése iránt a nevezett convent előtt egyességet kötnek	161
100. 1495. ápr. 6. Szentannai Tóth Miklós és Balázs seredeni, szentkeresztfalvi, petenyeházi, dombi, tuzsoni, dátosi, gerebenesi, sályi, benefalvi és szabadi rész-birtokaikat a székelyvásárhelyi malombeli részükkel együtt a nevezett convent előtt elcserélik	162
101. 1495. máj. 8. Özv. szentmártoni Jánosy Györgyné Szentkirályi Margit dátosi, iklandi, kapusi, gerebenesi, sályi, szentmártoni, némai, kisnyulasi, pinári, méhesi, velkéri és aranykuti rész-birtokait a Székelyföldön levő lófőségével együtt a kolozsm. convent előtt Csányi Lőrincnek és Lázárnak örökbe vallja	164
102. 1495. máj. 30. Bodoki Czirjék Antalné Szentgyörgyi Márta kereszturi és szentmártoni rész-birtokait és Libáncs pusztabeli részét székely örökségeivel együtt a nevezett convent előtt Tóth Miklósnak örökbe vallja	165
103. 1495. szept. 25. Bertalan nagybaldogasszonyi plebános bizonyoságlevele szerint a csikjenőfalviak olti malmaik esős és száraz időben való járásának biztosítása céljából egyességet kötnek	167
104. 1495. dec. 26. Hidvégi Nemes Mihály a Nemes Miklós hidvégi rész-birtokának eladományozásától az erd. káptalan előtt a királyt, annak felkérésétől pedig Drágfy Bertalan vajdát tiltja	169
105. 1496. jan. 20. Apafy Lénártné majosi lófőségét egy másik lófőséggel, valamint kisszőlősi rész-birtokát a nevezett convent előtt férjének zálogba veti	170
106. 1497. okt. 13. Szentbenedeki Marthon Péter és János kisszőlősi, urai, petei és méhesi rész-birtokaikat szentbenedeki, vajai és szentmiklósi lófőségeikkel együtt a kolozsm. convent előtt Geréb László erdélyi püspöknek vallják	172
107. 1497. nov. után. II. Ulászló a székelyeknek, hogy Drágfy Bertalan lemondását a vajdaságról nem fogadta el. Ennélfogva ha szükség, szálljanak hadba mellette	173

108. 1497. nov. — Kecseti Péter széplaki, besenyei, almási és szentiváni részbirtokát özv. Szentmihályi Györgynének boldogasszonyfalvai, bikafalvi, hévaszói, szombatfalvi, mikecsrétei, óczfalvi és martonosfalvi székely örökségeivel a nevezett convent előtt elcseréli 176
109. 1498. dec. 5. Márton székelyházi pálos perjel bizony-
ságlevele szerint a szentkirályi pálosoknak nagy-
ernyei Káli Jakab által hagyományozott lófőséget
anyja özv. Káli Istvánné visszavásárolta 177
110. 1498. — Thelegdi István erd. alvajda előtt szentannai
Tóth Miklós és özv. Káli Jánosné kiskorú gyer-
mekeik István, illetve Magdolna eljegyzése alkal-
mával egyességet kötöttek 178
111. 1499. jan. 31. Szentgyörgyi és Bazini Péter erd.
vajda és székely ispán a néhai Káli János tősedí birtokát, a Nyárádon zúgó kétkerekű malmát s a székelyek bármelyik nemén és ágán bírt örökségeit és tisztségeit Tóth Miklóssal, Szengyeli Péterrel és Székely Bernáttal szemben kiskorú leányának Magdolnának férjhezmeneteléig anyjának Andrásy Jánosnének ítéli 182
112. 1501. márc. 23. Szentgyörgyi és Bazini Péter országbíró, vajda és székely ispán a bándi és havadtői székely örökségeket a Meggyes nem Meggyes ágán való székbírói tisztséggel együtt Erdőszentgyörgyi Theel Balázs felperessel szemben a Barcsay Gáspár nejének Meggyes Zsófiának ítéli 187
113. 1502. jan. 24. Magyi Pál alországbíró és erd. alvajda szentannai Tóth Miklóst nejével és fiával a Halom nem Péter ágát illető lőrinczfalvi lófőség elfoglalásáért sárdi Bicsak Lőrincnével és petlendi Czompó Barnabásnéval szemben, fejenként 50, azaz 150 arany márka bírságon marasztja s az ítéletet a király eleibe terjeszti 192
114. 1502. márc. 2. Vingárti Geréb Péter nádor Magyi Pál alországbírónak a megelőző sorszám alatt közölt ítéletét a lőrinczfalvi lófőségre vonatkozó részében helybenhagyja, a bírságra vonatkozó részében azonban a Tóth Miklós kifogásai értelmében leendő elbírálás és újabb ítélethozatal végett a nevezett alvajdának visszaküldi 200
115. 1503. febr. 21. Özv. Dienesy Jánosné a harinnai Farkas Tamás javait — a neki járó leánynegyedét ille-

	Oldal
tőleg kielégítettvén — Farkas Jánosnak és Bikly Jánosnak a kolosm. convent előtt visszaadja	203
116. 1504. aug. 31. Polner János bártfai polgár erdélyi dolgokról szóló missilis levelében végül a Korvin János haldoklásáról értesíti Táruczay János székely ispánt	205
117. 1504. okt. 20. Lázár András missilis levele Táruczay János székely ispánhoz a háromszéki székelység s a moldvai vajda közti egyenetlenségről	208
118. 1504. dec. 28. Bogdán moldvai vajda missilis levelében arra kéri Táruczay János székely ispánt, hogy a meggyilkolt és kirabolt Vánca rokonainak az elrabolt holmit a gyilkosokkal adassa vissza	210
119. 1505. febr. 17. Esztergomi Székely Ferenc a Meggyes nem Dudor és Kürt ágain s a Halom nem Názán ágán bírt három lófőségét Kisfaluddal s a jeddi és kebeleszentiváni birtokaival együtt a kolosm. convent előtt Székely Bernátnak zálogba veti	211
120. 1505. jún. 27. Ugyanaz az előző sorszám alatt felsorolt lófőségeit és birtokait csávási Erdő Miklósnak és Gergelynek a nevezett convent előtt örökbe vallja	212
121. 1505. júl. 18. II. Ulászló Táruczay János székely ispánhoz, hogy Székelyföldön közgyűlést tartván az ökörsütést adassa meg a székelyekkel	214
122. 1505. júl. 18. körül. II. Ulászló menedéklevele egy ismertlennek, hogy a székely ökrökből fizetése fejében neki adott százötven ökröt az országból vámentesen kihajtathassa	215
123. 1505. júl. 21. Esztergomi Székely Ferenc a 119. és 120. sorszámok alatt említett lófőségeit és birtokait csávási Erdő Miklósnak a kolosm. convent előtt zálogba veti	216
124. 1505. nov. 20. Az udvarhelyi székely nemzetgyűlés végzései	218
125. 1505. dec. 31. Özv. veresmarti Czikó Jánosné kundi és gogánfalvi részbirtokai mellett panitj, szótelki, hoczóí, felei, szentiváni, csitfalvi, malomfalvi, nyárádtői, folyfalvi, cserefalvi és váczmáni székely örökségeit és lófőségeit a kolosm. convent előtt Thamásy Ferencnek és Bernátnak vallja	221
126. 1505. — Tanuvallatás a Kis Miklós lófő székely nevű lófőség felett Szepsi Ambrus és társai között folyt perben	223

127. 1506. jún. 1. Özv. Adorján Gergelyné kiskalambfalvi és remetei részbirtokait az udvarhelyi bíróság előtt Nemes Jánosnak és Forró Antalnak vallja 224
128. 1506. nov. 1. körül. II. Ulászló Lázár András maroszéki székely főúrnak, hogy Szabó Imre ügyében, aki somosdi Székely Fülöpöt önvédelemből megölte, hozzanak újabb ítéletet 224
129. 1507. jan. 7. Geréb Márton és Kaczay Antal a galambfalvi és remetei részbirtokok felett az udvarhelyi bíróság előtt megegyeznek 225
130. 1507. máj. 5. A Békési Gergely székely örökségeiből kielégített Békési Pál sógorasszonyának férjével Erdő Miklóssal együtt a kolosm. convent előtt menedéket vall 225
131. 1508. ápr. 5. Sáromberki Nagy Ilyés szederjesi rész-birtokát Torda vármegyében Barlabásy Lénárt erd. alvajda és székely alispán előtt Székely Bernátnak előörökíti 226
132. 1508. aug. 7. Csányi Nagy Miklós és Mihály, illetve Csegezi Fábrián Tancsháza pusztabeli, továbbá szindi és csegezi részbirtokaikat a kolosm. convent előtt el-cserélik 228
133. 1509. júl. 26. Was Gergely és neje özv. Boncza Miklósné s ennek leánya Magdolna a berekereszturi udvarházat, a Meggyes nem Meggyes és Halom nem Názánán ágán birt. lófőségeiket s a májai, kendői székely örökségeiket, illetve a magyar- és oláhfrátai, velkéri, hosdátai és szávai részbirtokaikat illetőleg a nevezett convent előtt csereszerződésre lépnek .. 230
134. 1510. ápr. 20. Gerendi László és neje Gedrud özv. Sándor Jánosné ez utóbbi fiának Sándor Gáspárnak az atyja birtokai jövedelméből évenként fizetendő összegre nézve Barlabásy Lénárttal és társaival a nevezett convent előtt egyességre lépnek 233
135. 1512. febr. 1. Thuróczi Miklós és Barlabásy Lénárt alvajdák és székely alispánok szentiváni Apor Lukácsnak és társainak, hogy tartsanak vizsgálatot Szászmogyoróson az iránt, vajjon a Nemes családnak volt-e Hidvégen az Olton nagy közlekedő hajója, vagy azt régtől fogva a nagybölöni szent Katalin egyház tartotta fenn? 235
136. 1513. febr. 23. Monyáti Ilyés az Erős András elvitt szénája ügyében ez utóbbival Pál deák gyulafehérvári consistoriumi írnok előtt kiegyezik 239

	Oldal
137. 1515. ápr. 30. Thomory Pál munkácsi és fogarasi várnagy missilis levele az előkelő szászokkal és „nem szeretem erkölcsű“ székelyekkel rokon Brassai András kir. harmincados lefejeztetése ügyében az eperjesiekhez	240
138. 1515. máj. 1. A brassai tanács levele az előző sorszám alatt közölt ügyben az eperjesi városi tanácshoz	242
139. 1515. jún. 10. A brassai tanács levele a fenti ügyben az eperjesiekhez	243
140. 1515. jún. 12. Thomory Pál missilis levelében a székelyek bosszújától félti az eperjesieket, mivel ezek sem istentől, sem embertől nem félnek és azt tartják, hogy akit megölnek, az a másvilágon az ő szolgájuk leend	244
141. 1515. nov. 8. Zalai Gergely vallomása az Eperjesen lefejezett Brassai András garázdálkodása ügyében	248
142. 1515. nov. 18. Thomory Pál missilis levelében újra a halálmegvető székelyektől félti a fenti ügyben az eperjesieket	252
143. 1517. aug. — Szabó Zakariásné kocsárdi Szemes Orsolya kocsárdi székely örökségeinek bizonyos részét és lófőségét a kolosm. convent előtt Gálfy Mártonnak örökbe vallja	254
144. 1517. nov. 10. Losonczi Bánfy Péterné Petronella dicsősézmártoni, csüdötelki, zágori, királyfalvi, szélkúti, péterlakai, feltorjai, nagypeselneki, kantafalvi, szépmezői és váradyjai birtokait a nevezett convent előtt Erdélyi Mártonnak örökbe vallja	255
145. 1518. febr. 25. Erdélyi Márton a királyt, Zápolyai Jánost, Barlabásy Lénártot és Istenmezeji Jánost a Sándor János, illetve Gáspár nemesi birtokainak elidegenítésétől a kolosm. convent előtt tiltja	257
146. 1518. febr. 25. Losonczi Bánfy Péterné a nevezett convent előtt hitére fogadja, hogy a Sándor Jánostól, illetve fiától szerzett Küküllő és Fejér vármegyei birtokok iránt Erdélyi Mártonnal kötött egységet meg fogja tartani	258
147. 1518. máj. 21. Kabos Gáspárné Meggyes Zsófia egy sárdi halastó helyet, Nagy Ferenc és Szegő Imre ugyanott egy lófőséget Barlabásy Lénárt előtt sárdi Bicsak Lőrincznek örökbe vallanak	260
148. 1520. aug. 10. Barlabásy Lénárt alvajda és székely alispán kilyéni Kövér Albertnek és társainak, hogy	

	Oldal
hidvégi Nemes Ferenczel az elfoglalt árapataki és erődsdi birtokokat Árapataki Barnabásnak adassák vissza, ellenkező esetben idézzék őelébe	262
149. 1523. jún. 15. Csányi Balázs székelyvásárhelyi malmát Barlabásy Lénárt előtt nagybölöni Forró Mihálynénak zálogba veti	263
150. 1524. febr. 4. Turcsányi Nagy Máté és Miklósy János aranyaspolyáni, illetve turcsányi udvarházaikat a kolosm. convent előtt elcserélik	264
— 1525. szept. 5. Thomory István alvajda és székely alispán a kolosm. conventnek, hogy a bodzai Utas nevű tiltott út miatt Bélydy Pál és a brassai huszados között felmerült ügyben tartson vizsgálatot. — <i>Atirat</i>	267
151. 1525. szept. 14. A kolosm. convent jelenti Thomory István alvajdának, hogy Kálnay Mátyás és Kis Ferenc egyező vallomása szerint a Havaselföldre vezető Utas nevű úton a járás a harmincados pecsétje nélkül mindig tilos volt	267
152. 1525. dec. 25. előtt. Vargyasi Dáne Péter homoródszentpáli halastavát Antal derzsi plebános és közjegyző előtt Kornis Miklósnak zálogba veti	269
153. 1528. márc. 11. Az erdélyi rendek felszólítják Barcsay Andrást és Györgyöt, hogy Déva várát adják Perényi Péter Ferdinánd-párti vajdának a kezeibe	270
154. 1529. febr. 13. Gyulafehérvári András és Krasznai Máté szentkirályi pálosok Mihályfy Pétert a kolosm. convent előtt a rend tófalvi birtokának elfoglalásától tiltják	272
155. 1529. febr. 13. Ugyanazok Erdélyi Jánost a nevezett convent előtt a Pisky Györgyné által örökös misealapítványul a rendnek hagyományozott Unoka elfoglalásától tiltják	273
156. 1530. aug. 10. körül. Zápolyai János Kézdivásárhelynek heti vásárokat és évenként három országos vásárt adományoz	274
157. 1535. ápr. 27. Vecsey Antal szentkirályi pálos perjel és Szolnoki János „scriptor“ a nevezett convent előtt Tholdalaghi Mihálylyal és testvérével tholdalagi halastavuk, illetve nagyercsei jobbágytelkeik felét elcserélik	276
158. 1537. jún. 4. Mikola László erd. alvajda és székely alispán a székelyvásárhelyi országgyűlés végzése alapján Csík-Gyergyó sz. székely közösségének elren-	

	Oldal
deli, hogy fejenként való felülés esetén a közönséges sorsú emberek huszanként egy élelmiszerekkel és fegyverrel megrakott szekérral szálljanak hadba ..	278
159. 1539. ápr. 17. A Kézdi széki egyházi és világi bíróság Balázs lemhényi plebános és kézdi alesperestnek a tizedszedés ügyében albisi Both Lukács székbíró ellen indított perét Enyedi Adorján erd. vicarius eleibe terjeszti	280
160. 1550. ápr. 1. Nagymihályi Ödömfy László görgényi várnagy és székely ispán a Halom nem Péter ágán Udvarhely széken levő, „Kis Miklós lófősége“ nevű lófőség felett Kis Péter és Péter János felperesek s Benes Barnabás alperes között folyó perben vizsgálátot tarttat	282
161. 1554. márc. 22. Kendi Antal és Dobó István vajdák és székely ispánok a Csik-Gyergyó széki székely közösséghez a Moldva felőli határok gondosabb őrzése ügyében	285
162. 1554. ápr. 17. Ferdinánd válasza a székelységnek a pozsonyi országgyűlésre küldött követei útján a taksa, a Görgény várához csatolt Piliske havas és Vitall folyó és egyesek panasza ügyében előterjesztett kérésére	287
163. 1557. máj. 6. Izabella királyné kiváltságlevele Székelyvásárhely számára	290
164. 1568. febr. 3. II. János király kiváltságlevele az Udvarhely széki protestáns lelkipásztorok részére ..	291
165. 1568. máj. 24. II. János király Telegdi Mihálynak, hogy a Kézdi széki Oroszfalut bocsássa az adományos Baládfy Ferenc kezeibe	292
166. 1569. máj. 26. II. János király adománylevele a Bánffylosonczy Pálnak adományozott Maros széki Udvarfalváról	293
167. 1570. okt. 25. Sikó Pál és társai jelentése II. János királyhoz György Pálnak és Balázsnak iklandi és székesi birtokaikba való visszaiktatásáról, illetve az ellenmondó káli Kun Benedek megidézéséről	294
168. 1571. márc. 2. II. János király az iklandi és székesi székely örökségeket György Pálnak és Balázsnak visszaítélvén, Kun Benedeket pedig bírságon marasztván, — nagyernyei Székely Ferencet társaival az ítélet végrehajtására utasítja	294

	Oldal
169. 1572. — Báthory István válasza az Udarhely széki főnépeknek és lófejeknek előterjesztett többrendbeli könyörgésére	299
170. 1572. jan. 7. Báthory István kiváltságlevele Székelyvásárhely és Szereda mezővárosok számára	300
171. 1575. júl. 9. után. A kerelőszentpáli csatában Báthory István oldalán részt vett Maros széki székelyek névjegyzéke	302
172. 1577. febr. 11. Báthory Kristóf kiváltságlevele Székelyvásárhely és Szereda mezővárosok számára ..	311
173. 1580. jan. 28. Nagy Mihály a várhegyi vár kapitánya Szaniszló Tamásnak és Györgynek felcsernátoni földek felett Csákány Gergellyel folytatott perükben Felcsernátonban tanuvallatást tartat ..	313
— 1580. márc. 8. Báthory Kristóf az erd. káptalan requisitorainak, hogy a felsorolt Kolozs, Torda és Küküllő vármegyei falukra, valamint a Maros széki Názánfalvára vonatkozó mindennemű feljegyzést és okleveleket hiteles másolatban názánfalvi Zeleméry Péternek adják ki	316
174. 1580. márc. 23. Az erd. káptalan requisitorai Zeleméry Péternek másolatban kiadják a nevezett káptalannak Nagy- és Kisméhesről és Velkeralokáról szóló 1293-iki évi följegyzését	316
175. 1581. máj. 16. Zalán Sepsi széki falu törvénye ..	318
176. 1581. dec. 15. Báthory Zsigmond kiváltságlevele Székelyvásárhely és Szereda mezővárosok számára ..	319
— 1589. jan. 10. Mezőmadarasi Bernáld János és testvére Klára Szenttamásfalvi Lázár Farkasné fogott bírák előtt megosztoznak. — <i>Rövid említés</i>	329
177. 1593. ápr. 29. Báthory Zsigmond újabb kiváltságlevele Székelyvásárhely számára	321
178. 1594. jún. 20. Báthory Zsigmond Mindszenthly Benedek udvarhelyi várkapitánynak és Izsó János tisztartónak, hogy a farczádi, pálfalvi, váraljai és farkaslaki székelyeket a Perusith Máténak adományozott közös erdők használatában ne akadályozzák ..	322
179. 1597. máj. 10. Báthory Zsigmond a mindkét ágon magvaszakadt mezőmadarasi Bernáld János Maros széki székely örökségeit a felperes fejedelmi kincstárral szemben testvérének Klárának, szenttamásfalvi Lázár Farkasnénak ítéli	325
— 1597. máj. 11. Báthory Zsigmond Sövényfalvy Dánielnek és társainak, hogy Perusics Mátét és Apaffy	

	Oldal
Mihályt az Udvarhely széki szentléleki részjóságba iktassák be. — <i>Átirat</i>	337
180. 1598. febr. 23. Zsámbokréthy Mihály és Bogárfalvy Mihály a fejedelemnek, hogy Perusics Mátét és Apaffy Mihály a szentléleki részbirtokba beiktatták és az ellenmondókat törvénybe idézték	337
181. 1599. dec. 22. Mihály vajda a korábban nemességre emelt székelyvásárhelyi polgárokat a városi terheknek a többiekkel egyenlő hordozására kötelezi ..	346
182. A XVI. század vége. A Tarnóczy Sebestyén kézdiszentléleki udvarában fenntartott iskola rendszabályai	348
183. 1600. nov. 3. Az erdélyi tanácsurak rendelete az Apor András elrabolt javainak visszaadása ügyében	351
184. 1604. máj. 15. A Sepszi ref. egyházmegyei törvényszék Albert Mihály és özv. Bede Benedekné eljegyzését érvénytelennek nyilvánítja	352
185. 1605. jún. 16. Rátóti Gyulafy László a Bocskay István erdélyi hadainak főkapitánya a hadsereg fizetésére kölcsönként összeg fejében a csiki vashámort a nagyenyedi dézsma felével Mátyus Jánosnak zálogba veti	354
186. 1605. szept. 18. Bocskay István a hadisegély fölszedésére és a fegyverfogatóktól a hűségeskü kivételére Petky Jánost és Szuhai Gáspárt a székelység közé küldi	355
187. 1607. ápr. 7. Rákóczy Zsigmond kiváltságlevele Zággon „székely falu“ számára	357
188. 1607. jún. 27. Kézdi és Orbai szék gyűlésének végzése a fejedelmi biztosok élmezése tárgyában ..	359
189. 1625. szept. 3. Bethlen Gábor Sepsiszentgyörgy, Illyefalva, Kézdivásárhely és Bereczk városát az illető székek bíraskodása alól kiveszi	360
190. 1630. febr. 2. Brandenburgi Katalin a gyulafehérvári káptalan requisitorainak, hogy a székelyek szabadságára és kiváltságaira vonatkozó okleveleket hiteles másolatban az összes székely székek számára adják ki	361
191. 1630. febr. 6. A gyulafejérvári káptalan requisitorai Báthory Zsigmondnak a mindkét ágon magvaszakadt mezőmadarasi Bernáld János urafogyott székely örökségei felett mondott ítéletét hiteles másolatban az összes székely székek számára kiadják ..	363

	Oldal
192. 1632. ápr. 15. Földosztás a falu földéből a Maros széki Udvarfalván s ezzel kapcsolatban a falu határának megjárása	364
193. 1635. jún. 13. Bardoczszék kiváltságlevele	370
194. 1636. jan. 30. I. Rákóczy György kiváltságlevele a magvaszakadt székely ember javainak nem a fejlődési kincstárra, hanem az illetőnek mindkét nembeli atyafiaira való átháramlásáról	373
195. 1636. febr. 22. A kolosmonostori convent requisitorai I. Rákóczy Györgynek a megelőző sorszám alatt közölt kiváltságlevelét a Sepsi széki székelyek számára átírják	376
196. 1643. máj. 18. Az egerpataki cinterem építése ügyében az egerpatakiak léczfalvi Gyárfás Ferenczel és Tamással fogott bírák közbenjárására egyességet kötnek	378
197. 1655. szept. 22. Nagyborosnyai Bede Tamás a falu földéből a néhai Pál papnak adott belsőséget az ajándéklevél értelmében az özvegytől megvásárolja	379
198. 1679. aug. 5. Orbai szék törvényszéke a zágoni ifj. Guruzda György árvájának gyámságát nagyapjára ruházza	380
199. 1680. körül. Zágon falutörvénye	383
200. 1692. febr. 27. Kálnoky Sámueli menekült embereknek a Miklósvár széki szárazajtai erdőn egy területet falualapításra (Zalánpatak) általenged	385
201. 1699. márc. 23. Zalán falutörvénye	387
202. A XVII. század. A brassai börtönben sínylődő ismeretlen székely rab éneke	390
203. 1717. márc. 6. Az andrásfalviak a falu földéből azt a házhelyet, amely magszakadás folytán visszaszállott a falura, eladják árapataki Geréb Józsefnek	391
204. 1743. júl. 10. Mogyorósi István panasza a kőrösiek ellen Orbai székhez, a nyomásba fordult Csaholyból elvitt szénája s a felfogott erdőknek az ő kizárásával történt felosztása ügyében	393
205. 1776. — Márkos Sámuel panasza a kőrösiek ellen. minden közhasznóból, továbbá a tilalmas erdőből való kirekesztetése és elvitt szénája ügyében Orbai szék continua táblájához	394

FÜGGELÉK.

Valódi oklevelek.

- 1366. máj. 9. Nagy Lajos az erdélyi káptalannak, hogy a néhai Benczencz unokáit Miklós fia Demetert és Jakabot a Sepszi széki székelyek által elfoglalt, azonban az igazságnak megfelelőleg nekik visszaadott Árapataka és Hidvég birtokába — a hamis határjelek megsemmisítése mellett — iktassák vissza. — *Atirat* 395
1. 1366. máj. 24. Az erd. káptalan Nagy Lajosnak, hogy a néhai Benczencz unokáit Miklós fia Jakabot és Demetert, a régi határjelek megújítása mellett Árapataka és Hidvég birtokába ellenmondás nélkül visszaiktatták 396
2. 1473. júl. 27. Hidvégi Mikó Péter és társai, valamint bodoki Czirjék György és társai a civakodásnak végét vetendő, Huszár Péter és Tarnay Barnabás székely alispánok előtt való megjelenésre kötelezték magukat, az utóbbiak azonban a kitűzött időben nem jelentek meg 397
3. 1513. nov. 8. Barlabásy Lénárt alvajda és székely alispán Sepszi szék tisztségének, hogy killyéni Czirjék Balázst és szentgyörgyi Daczó Pétert ígéretük be nem váltása miatt a panaszos gidófalvi Bélydy Pállal együtt hallgassa ki s tegyen köztük igazságot 399
4. 1525. febr. 28. Zápolyai János vajda és székely ispán Sepszi széknek, hogy a székelyek nemzetségének Odvor ágát megillető székbíróságra igényt tartó uzoni Bélydy Pállal szemben a kérdéses tisztségre mást ne merjenek megválasztani 400
5. 1531. szept. 25. Kendi Ferenc alvajda és székely alispán Prázsmár előljáróságának, hogy a tolvajsáért ott letartóztatott Becz Miklósnéra vonatkozó iratokat felülvizsgálat céljából terjessze fel 402
6. 1538. ápr. 4. Maylád István vajda előtt Bélydy Pál tiltakozik, hogy a brassai tanács a földjein eddig szántóvető polgárait ettől a foglalkozástól eltiltotta 403
7. 1538. júl. 26. Ugyanaz uzoni Forró Jánosnak, hogy Csiky Mihályt a saját földjén termelt gabonájának learatásában ne gátolja 404

	Oldal
8. 1543. szept. 27. Bélydy Pál gidófalvi id. Csulyak Mátét heted magával étfalvi Oltszemi Pál Sepsi széki szék-bíró bizonyosságlevele szerint bizonyos feltételek alatt a „Kövér fiai“ nevű nemzetség tagjai sorába iktatja	405
9. 1546. jún. 30. Szamosfalvi Mikola László alhelytartó az uzoniaknak a határon idegen juhok legeltetése miatt Uzoni Gergely ellen a szék előtt indított s innen Udvarhelyre fellebbezett perében az utóbbi törvényszék ítéletét helybenhagyja	407
10. 1550. febr. 10. Nagymihályi Ödönffy László székely ispán a háromszéki székhelyekhez, hogy az elszaporodott tolvajok és rablók üldözésére kirendelt királybírák mellé embereiket kapitányaikkal és szék-bíráikkal együtt mentől hamarabb küldjék ki.. ..	409

Hamis oklevelek.

1. 1386. márc. 21. Mária és Erzsébet királynék oklevele	417
2. 1426. máj. 20. Zsigmond király oklevele	424
3. 1428. szept. 6. Kuzsalyi Jakch János és Mihály székely ispánok oklevele	426

1.

1219.

II. András a János esztergomi érsek hűségéért, kire többedmagával, a Szentföldön való távolléte idejére, az ország kormányzását bizta és a ki a garázdálkodók által javaitól megfosztva az országból száműzetett, a kanonokok pedig ezen idő alatt szintén sok kárt szenvedtek, — az Erdélyben fekvő Vincz (Felvincz) földet a rajta élő s névszerint felsorolt udvarnokokkal együtt az esztergomi káptalannak adományozza.

Fejér, CD. III. 1. 269. Teutsch u. Firnhaber, Urkundenbuch, I. 13. Magyar Sion, II. 206. Wenzel, ÁUO. VI. 399. Knauz, Monum. eccl. Strigon. I. 221.

Regestája Teutsch u. Firnhaber i. m. XXIII. Szentpétery, AKOKJ. I. 117.

— — Andreas dei gratia Hungarie — — rex — —
Cum — — nos assumpte peregrinationis debitum reddituri
ultra mare in subsidium terre Sancte fuissemus profecti
et — — regnum positum in pace optima et quiete com-
misissemus nostris fidelissimis — — Johanni archiepis-
cupo et aliis quibusdam in statu, in quo nobis recedentibus
fuerat gubernandum, quamplurimi potentum et nobilium
regni satellites Sathane — — nostris dispositionibus ausu
presumpserunt nephario contraire — — memoratus — —
archiepiscopus iniunctorum sibi a nobis constantissimus
observator — — ab eisdem tyrannis rebus omnibus et
redditibus spoliatus captus — — extra Hungariam est
eiectus, — — canonici etiam — — plurimis et gravissimis
dampnorum et iniuriarum penis et passionibus afflicti
in sue fidelitatis proposito immobiliter permanserunt. Nos

igitur in tante fidelitatis memoriam et compensationem, in passionum et afflictionum suarum quandam consolationem, eisdem canonicis in Ultrasilvanis partibus dedimus quandam terram, que Wynchy vocatur, cum udvornicis nostris et eorum heredibus in perpetuum possidendam. — Datum per manus Cleti aule regie cancellarii et prepositi Agriensis ecclesie, anno ab Incarnatione Domini M^{mo} CC^{mo} XIX^{mo} — — regni nostri anno sextodecimo.

2.

1221.

II. András rendeli, hogy azon károk pótlásául, melyeket az esztergomi érsek és a kánonokok az ő Szentföldön létekor szenvedtek, a nevezett kánonokoknak minden Aranyosvincen keresztül sőt szállító szekértől egy darab kősót adjanak.

Fejér, CD. III. 2. 224 Teutsch u. Firnhaber, Urkundenbuch I. 48. Knauz, Monum. eccl. Strigon. I. 277.

Regestája Teutsch u. Firnhaber i. m. XXXI. Szentpétery i. m. I. 124.

Andreas dei gratia rex Hungarie — — cum Strigoniensis ecclesia, quia ab ipsa tanquam a matre ceterarum ecclesiarum et magistra ecclesiastica recipimus sacramenta, prerogativa gaudere debeat speciali, statuimus, ut in loco, qui Oronos Winch dicitur, quem locum cum suis pertinentiis eidem ecclesie nullo participante contulimus in recompensationem dampnorum, que tam episcopus quam ipsi canonici pro nobis perpassi sunt, dum essemus in servitio Jesu Christi, quilibet currus cuiuscunque sit inde pertransiens et sales deferens unum salem conferat capitulo pro tributo scilicet duos Kulus. — Datum anno 1221. Domini M^{mo} CC^{mo} XXXI^{mo},¹⁾ regni nostri decimo octavo.

¹⁾ Keltezési évére nézve I. Karácsonyi, Hamis, hibáskeltő és keltezetlen oklevelek jegyzéke 50.

3.

1227.

Béla ifjabb király az esztergomi káptalan szolgálatára Aranyosvincen Torda vármegyében négy várszolgamansiót enged által.

Magyar Sion, II. 215. Knauz, Monum. eccl. Strigon. I. 265. Wenzel, AUO. XI. 200.

Regestája Szentpétery i. m. I. 178.

Bela dei gratia rex, primogenitus regis Hungarie — — cum Strigoniensis ecclesia, quia ab ipsa tanquam a matre ceterarum et magistra ecclesiastica recepimus sacramenta, prerogativa gaudere debeat speciali, concessimus ad petitionem fratrum eiusdem ecclesie in Ultrasilvanis partibus quatuor mansiones castrensiarum in predio eorundem, quod Oranas Winc appellatur, commorantes et ad comitatum Torda spectantes. — — Datum per manus Mathie prepositi Zagradiensis aule nostre cancellarii, anno M^{mo} CC^{mo} XXVII^{mo}. — —

1227.

4.

1250. június 23. Győr.

IV. Béla Szcolounát, melyet atyja a zalai vártól elszakítva, érdemeiért a szászokkal, székelyekkel, oláhokkal és besenyőkkel Ascen Burul bolgár császár segítségére küldött, továbbá a Román rutén herceg ellen viselt hadjáratban vitézkedő Geche fia Iwachin szebeni ispánnak adományozott, ő azonban a várbirtokok visszaszedésekor visszavett volt, nevezett ispán fiainak a sajói ütközetben és Záránál vitézkedő Tamás karakói ispánnak és a királyné kancelláriáján szorgoskodó, s kül- és belföldi követségekre járó Fülöp zágrábi püspöknek, — a II. András adománylevelének megerősítése mellett — új adomány címén visszaadja.

Egyszerű XVII. sz. *másolata* a Kukuljevics-gyűjteményből Orsz. Lt. MODL. 36.224.

Szentpétery, ÁKOKJ. I. 277. Mátyás 1486. dec. 13. tartalmi átiratáról. Wenzel, AUO. VII. 310. Smičiklas, CD. 421.

Az oklevél itt közölt töredéke Századok 1912. 292.

Bela dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Choruatiæ
— — rex — — nos volentes quendam possessionem
nomine Szcolouna, quam a castro Szaladiensi quondam
exemptam inclitæ recordationis pater noster Iwachino
comiti Scibiniensi bonæ memoriæ, filio comitis Geche
pro suis multiplicibus servitiis regalis privilegii more merito
donaverat, filiis et universis eiusdem hæredibus immo-
biliter conservare, cum longum esset universa eius servitia
litterali oraculo recitare, quaedam de hiis — — cura-
vimus præsentibus annotari — — Cum itaque Ascenus
Burul imperator quondam bulgarorum auxilium ab inclitæ
memoriæ patre nostro contra infideles suos de Budino
quondam ex amicitiae fiducia implorasset, rex ipse comi-
tem Iwachinum, associatis sibi saxonibus, olacis, siculis
et bissenis, in subsidium illi transmisit eum ille ductorem
exercitus præferendo, qui cum super fluvium Obozt
pervenisset, tres duces de Cumania ipsis occurrentes cum
eis praelium commiserunt, quorum duobus in illo praelio
occisis, tertium nomine Karaz comes Iwachinus vinctum
transmisit ad regem. Perveniens siquidem ad castrum Bu-
din viriliter pugnando, exercitum sibi subditum in facto
praelii laudabiliter confortando, ita quod duas portas ci-
vitatæ igni combussisset, tandem post forte praelium ibi
commissum, licet equo, cui insedebat, occiso sub eo, ipse
acceptis læthalibus plagis vix vivus remansit — — tamen
— — castrum Budin ad manus eidem Burul Asceni cum
pleno dominio restituit¹⁾ — — Datum Geurini²⁾ per ma-
nus magistri Achillis præpositi Albensis aulae nostræ

¹⁾ *Karácsonyi* szerint II. András a Román rutén herceg ellen 1211-ben. viselt had *előtt*, 1210-ben küldötte Türje nembeli Joachim szebeni ispánt Ascen Burul bolgár császár segítségére. — *Századok*, 1912. 292—294.

²⁾ Az 1486 évi tartalmi átiratban.

vicecancellarii, anno dominicae Incarnationis Millesimo ^{1250.}
ducentesimo quinquagesimo, et nono Kalendas Julii, ^{jún.} 23.
regni autem nostri anno quintodecimo.

5.

1293.

Frátai Ösz ispán és fiai az erdélyi káptalan előtt Nagy- és Kisméhes, továbbá Velkeraloka nevű örökös földjeiknek felét Náznánnak és a szentkirályi serviens székelyeknek ötven márkáért eladják.

Átirata az erd. káptalan requisitorainak, a nevezett kápt. egykorú jegyzőkönyvének töredékéről, 1580. márc. 23-án náznánfalvi Zeleméri Péter részére kiadott oklevelében. Ennek *fényképei* gyűjteményemben. *Másolata*, amely 1764. máj. 14-én gróf Haller Pál számára készült, az Orsz. It., *Máthé* Izsák kir. tábl. ügyvéd iratai nr. 161.

Item, in anno Domini Millesimo ducentesimo no- ^{1293.}
nagesimo tertio etc. Quod comes Vs de Fhratha pro se et
pro Petro ac Nicolao filiis suis personaliter coram nobis
comparendo, totalem medietatem quarundam haeredi-
tariarum terrarum suarum, ut idem dixit, Mehes videlicet
Maioris, in qua lapidea ecclesia in honorem beati Martini
stat constructa, et Mehes Minoris ac Velkeralwke voca-
tarum cum omnibus utilitatibus et pertinentiis earundem,
silvarum scilicet pratorum, foenetorum et piscinae exi-
stentium inter ipsas¹⁾ duas²⁾ Mehes, de bona voluntate et
consensu dictorum filiorum suorum, ut idem dixit, dedit
et vendidit Naznano et servientibus sicutis de Sancto Rege
et per eos eorundem successoribus, sub eisdem antiquis
metis, signis seu limitibus, quibus eas habuit, possidendam
et habendam iure perpetuo pro quinquaginta marcis,
Naznano et servientibus praedictis per eundem comitem
Vs plene rehabitis et perceptis, cum utilitatibus ad ipsas
medietates terrarum praedictarum ac pertinentiarum,

^{1—2)} ipsos duos az *átiratban*.

omnium proventuum ad suos iobagiones seu terras memoratas per quemcunque ipsorum addictorum, dedisset et vendidisset sibi et suis successoribus semper percipiendam in perpetuum, aliam vero medietatem Naznano et haeredibus ac eorum successoribus perpetuo percipiendam et habendam etc.

6.

1324. febr. 5.

Az erdélyi káptalan jelenti Tamás erdélyi vajdának, hogy Szárazpataknak és Feltorjának igazságtalan felosztását s Szárazpatakon a rutének elvételét a vizsgálat igazolván, Apor fiait Sandrint és Aport s István fia Egyedet Szárazpataki Istvánnal szemben törvénybe idézte.

Eredetije hártván Orsz. It., MODL. 30612.

Szabó K., Székely Oklevéltár I. 40., a gr. Kemény József hibás és hiányos másolatáról.

Magnifico viro Thome voyvode Transsilvano et comiti de Zonuk et de Cybinio, amico suo capitulum ecclesie [Albensis Transsilvane] ¹⁾ amicitiam paratam cum honore. Litteras magnitudinis vestre noveritis nos recepisse in hec verba:

Discretis viris et honestis dominis et amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Albensis Transsilvane Thomas voyvoda Transsilvanus, comes de Zonuk et de Cybinio amicitiam paratam et se totum cum honore. Conqueritur nobis Stephanus filius Johannis nobilis de Zarazpotok, quod Sandrinus filius Opour et Opour frater eiusdem Sandrini ac Egidius filius Stephani fratres sui pactum et ordinationem super ipsa possessione Zarazpotok mediantibus litteris nostris inter ipsos habitam et ordinatam minime observassent, sed ipsam possessionem

¹⁾ Kiszakadva.

Zarazpotok sine homine nostro et testimonio capituli aut conventus inter se divisissent absque sua voluntate, et in ipsa divisione curias servorum suorum propriorum sibi pro debita portione potentialiter tradidissent, et ipsi pro se homines liberos et curias liberorum hominum in portionem ipsorum elegissent et recepissent. Insuper autem quosdam rutenos suos, a patre suo ibi commissos salvis rebus et personis occupassent et nunc detinerent occupatos, et utilitates eiusdem possessionis potentialiter in ipsius preiudicium et gravem iacturam perciperent et percepissent usquemodo. Ceterum etiam quandam possessionem ipsorum Feltoria vocatam, que Opour filium Opour in aliqua parte non attingit, prefati Sandrinus et Egidius absque sua similiter voluntate divisissent et sibi portionem habitatoribus per omnia destitutam assignassent et pro se ipsis partes populorum multitudine decoratas accepissent. Super quo amicitiam discretionis vestre presentibus requirimus diligenter, quatenus cum Ladislao de Pech iu(v)ene aule nostre vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, coram quo idem homo noster de omnibus premissis et singulis premissorum sciat et inquirat omnimodam veritatem, et scita veritate ipsos Sandrinum, Opour et Egidium ad nostram citet presentiam ad terminum competentem contra Stephanum prenotatum. Et post hec, prout vobis de premissis veritas constiterit, nobis cum die citationis, termino assignato et nominibus citatorum ac cum totius facti serie in vestris litteris vestri gratia nobis rescribatis. Datum in Deua, secundo die octavarum Epiphanie Domini anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} quarto.

Nos igitur petitionibus vestris acquiescentes cum ipso Ladislao homine vestro ad exequendam continentiam ipsarum litterarumstrarum unum ex nobis magistrum Paulum, concanonicum nostrum misimus vice nostra pro testimonio, qui quidem homo noster et prefatus Ladislaus homo vester demum ad nos reversi concorditer dixerunt nobis requisiti, quod idem homo vester una cum ipso homine nostro feria quinta

jan.
26.

proxima post festum Conversionis beati Pauli apostoli ad terram seu possessionem Zarazpotok vocatam accessissent et prefatus homo vester sub testimonio dicti hominis nostri diligenti inquisitione habita tam secrete quam manifeste ab hominibus, a quibus decuit et licuit, in premissis veritatem scivisset et scire potuisset, invenisset, quod prefata divisio dicte possessionis Zarazpotok inter ipsos indebite et iniuste facta extitisset, in eo videlicet, quod ipsi Stephano filio Johannis et fratribus suis preter decem domos servorum suorum quatuordecim curias hominum liberorum, in quibus quidam Ruteni essent, assignassent et iidem Sandrinus, Opor et Egidius de ipsa possessione Zarazpotok octoaginta quinque mansiones hominum liberorum rutenorum et aliorum pro eorum portione recepissent. Preterea in prefata quinta feria post festum Conversionis beati Pauli apostoli dictus Ladislaus homo vester simul cum ipso homine nostro accessisset ad villam seu possessionem Feltorya vocatam, et similiter diligenti inquisitione habita a quibus decuit et licuit, scivissent et audi(vi)ssent, invenissent divisionem inter ipsum Stephanum cum fratribus suis ac Sandrinum et Egidium super ipsa possessione Feltorya vocata habitam indebite et iniuste factam, in eo videlicet, quod ipsi Stephano et fratribus suis portionem terre habitatoribus fere destitutam, in qua nunc tantummodo triginta mansiones essent, assignassent, in portione vero Egidii centum et viginti quinque forent mansiones, et in portione Sandrini centum et septem mansiones in eadem terra Feltorya existerent. Unde visa et inventa huiusmodi divisione in possessionibus supradictis sepefatus homo vester in facie ipsarum terrarum in predicta die citasset ipsos Sandrinum, Opor et Egidium ad vestram presentiam contra Stephanum filium Johannis prelibatum responsuros octavas Purificationis beate virginis proxime venturas eisdem pro termino assignando coram vobis comparendi. Datum in festo beate Agathe virginis et martyris, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} quarto. Item nec hoc pretermittimus, quod retulerunt

jan.
26.

febr.
9.

1324.
febr
5.

etiam, quod quosdam Rutenos a patre suo sibi commissos iidem Sandrinus, Egidius et Opor pro portione sua in Zarazpotok occuparunt.

Kivül: Magnifico viro Thome voyvode Transsilvano, comiti de Zonuk et de Cybinio amico suo.

7.

1327. jun. 4

Sándor országbíró mérlegelvén a jelenlévő s névszerint felsorolt országnagyokkal az esztergomi káptalan és az Aranyos melléki kézdi székelyek közt Felvinc felett folyó s több ízben elhalasztott perben általuk bemutatott 1219., illetve 1291-ik évi kiváltságleveleket, megállapítja, hogy II. András korábban adta Aranyosvincet a káptalannak s annak birodalmába Neuke akkori erdélyi vajda által be is iktattatta. Ellenben III. Andrásnak a székelyek javára szóló kiváltságlevele későbbi, királyi ember őket a kérdéses föld birtokába nem iktatta be, adománylevelüket eddig titokban tartották, nevezett András (rex pretendens) a kanonokoknak II. András adta földet nem vette el és végül a székelyeknek IV. László adta kiváltságlevél Felvincet nem említi. Az elmondottak alapján nevezett országbíró Felvincet a káptalannak, a székelyeket pedig örök hallgatásra ítéli. Ezenfelül ezeknek bármilyen Felvincre vonatkozó, eddig esetleg eltitkolt kiváltságleveleit semmiseknek nyilvánítja.

Átirata az esztergomi keresztések conventjének 1327. június 11-én, hártján kelt oklevelében, az esztergomi káptalan lt. *Lad.* 66. I. 4.

Nos comes Alexander iudex curie serenissimi principis domini Karoli incliti regis Hungarie. Memorie commendantes significamus quibus expedit presentium per tenorem universis, quod cum anno Incarnationis dominice M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} Gregorius filius Petri de Gyogh homo 1320. domini nostri regis sub testimonio honorabilis capituli ecclesie Transsilvane syculos de Kyzd iuxta Aranas existen-

- tes contra honorabile capitulum sancte Strigoniensis ecclesie legitime citationis processu observato ad regie maiestatis presentiam citasset specialem, causaque ipsarum partium iuxta continentiam litterarum magnifici viri magistri Lamperti bone memorie predecessoris (nostri) iudicis curie regie, edicto regio interveniente, ad octavum diem accessus domini nostri regis ad partes Transsilvanas in Albam fuisset prorogata; demum itaque dum idem dominus noster rex pro rebellionibus et ausibus temerariis quorundam, qui iugo debiti obsequii deposito cornu sue infidelitatis contra dominum suum naturalem elevare improbe nitebantur, recompscendis et conterendis anno
1324. Domini M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} quarto accedens, memorato magistro Lamperto stadium huius vite ibidem in partibus Transsilvanis feliciter finiente, nobili ac magnifico viro domino Thome woyuode Transsilvano, comiti de Zonuk et de Cybinio, prout in litteris eiusdem domini nostri regis plenius continetur, iudicandum commisisset, iidemque Syculi in termino ad partes Transsilvanas ambabus partibus assignato ad presentiam ipsius domini woyuode ad legitimum terminum (eosdem syculos¹⁾) observato debito modo citationis ad presentiam sepedicti woyuode, ut in litteris suis uberius vidimus, evocassent;²⁾ tandemque idem dominus noster rex ipsam causam ad suam specialem presentiam, ut cautius iudicium fieri posset, inter partes iterato resumens, de voluntate partium earundem
- (1324.)^{máj.}
1. ad octavas festivitatis beati Georgii martyris tunc proxime subsequentes, ipsis autem octavis beati Georgii advenientibus de legitimorum procuratorum earundem partium beneplacito ad octavas tertie revolutionis annualis eiusdem festi beati Georgii ad finalem decisionem et expeditionem sine ulteriori dilatione partibus faciendam fuisset prorogata.
1327.
^{máj.}
1. Igitur occurrentibus ipsis octavis tertie revolutionis annualis videlicet anno Domini M^{mo}CCC^{mo}XX^{mo} septimo,

¹⁾ Feleslegesen és hibásan.

²⁾ evocati fuissent *volna helyesen*.

discretis viris dominis Theofilo preposito et magistro Johanne archidiacono Huntensi procuratoribus memorati capituli pro eodem sancte Strigoniensis ecclesie capitulo ab una parte, item Jacobo Rufo et Petro filio Jacobi similiter procuratoribus dictorum syculorum cum causalibus litteris eorundem syculorum pro ipsis syculis de Kyzd ex altera, ex regia speciali permissione coram nobis, nec non coram quibusdam prelatis, baronibus ac nobilibus regni ad id speciali mandato regio deputatis comparentibus et constitutis, iidem prepositus et Johannes archidiaconus vice et nomine eiusdem Strigoniensis ecclesie capituli quedam privilegia seu instrumenta illustris principis domini Ladizlai inclite memorie quondam regis Hungarie, privilegiales litteras serenissimi principis domini Andree regis felicis recordationis, regni Hungarie rempublicam feliciter quondam gubernantis anno dominice Incarnationis M^{mo} CC^{mo} XIX^{mo}1) confectas confirmantia 1219. nobis presentarunt et in medium produxerunt, in quibus, quod prelibatus dominus Andreas rex quandam terram Oronaswynch vocatam in partibus Transsilvanis sub metis et terminis quibusdam cum utilitatibus ac aliis pertinentiis, ut ibidem expressis habetur, pro quibusdam specialibus fidelitatibus domini Johannis quondam archiepiscopi eiusdem Strigoniensis ecclesie et sui capituli canonicis de eodem capitulo perpetuo contulerit possidendam, et quod Neuke tunc woyuoda Transsilvanus ex mandato regie maiestatis convocatis universis, quos oportuit interesse, in possessionem et dominium eiusdem terre et suarum utilitatum, sub metis et terminis, ut ibidem clarius continetur, ac aliis terris aliorum ipsam distingens introduxerit nemine penitus contradictore apparente conpertum extitit evidenter.

In quorum contrarium supradicti Jacobus et Petrus suo et eorundem syculorum nomine formam seu transcriptum quarundam litterarum privilegialium Andree regis, quedam privilegialia instrumenta supradicti domini Ladizlai 1291.

1) Kivonatosan l. az l. szám a.

regis anno Domini M^{mo} CC^{mo} monagesimo primo,²⁾ emanata confirmantium sub sigillo honorabilis capituli ecclesie Transsilvane nobis exhibuerunt, in quibus comperimus contineri, quod idem Andreas rex pro multifariis fidelitatibus et servitorum meritis, sicut ibidem prolixius est insertum, ipsam terram Felwynch inter ceteras terras ipsis syculis, sine preiudicio tamen iuris alieni, ut ibidem habetur, contulisset perempniter tenendam et habendam. Verum tamen quod aliquis homo regius legitimo processu observato ipsam terram dictis syculis statuisset et quod idem dominus rex Andreas auferendo eandem terram a capitulo Strigoniense memorato ipsis syculis contulisset non reperiebatur in litteris eorundem, nos igitur una cum venerabilibus patribus dominis fratre Ladizlao dei et apostolica gratia Colocensi archiepiscopo aule regie cancellario, Nicolao Jauriensi et Andrea Transsilvano ecclesiarum episcopis, item honorabilibus viris magistro Andrea Albensis aule regie vicecancellario, Johanne Wesprimiensi, Nicolao Transsilvane, Andrea Budensis et Stephano Quinqueecclesiensis ecclesiarum prepositis, preterea magnificis viris magistro Phylippo palatino comite Sepesiensi et de Vywar ac iudice Comanorum, Demetrio magistro thauarnicorum domini nostri regis, Thoma woyuoda Transsilvano comite de Zonuk et de Cybinio, Mykch bano totius Sclavonie, magistro Symone comite syculorum nec non cum aliis regni nobilibus, qui tunc interesse poterant, ex regio edicto eorundem privilegiorum tam diversis temporibus, ut pretactum est, contra se se confectorum et emanatorum continentias diligentissime iudicio rationis intuentes, viresque unius instrumenti ad alterius vigorem comparantes et conferentes, exhincque plurimis diebus maturis deliberationibus, coniectionibusque providis habitis in premissis, quia privilegialia instrumenta ipsius capituli Strigoniensis antiquiori tempore et priori fuerunt emanata et quod per divos reges Belam videlicet et Ladizlaum eadem privilegia fue-

²⁾ Szabó K., Székely Oklevéltár I. 26.

rant confirmata et munita, prout in litteris confirmatoriis eiusdem domini Ladizlai regis plenius inspeximus contineri, ipsaque terra per hominem regium sub certis metis in ipso privilegio eorum conscriptis legitimo processu, ut pretactum est, ipsis canonicis seu capitulo statuta fuisse reperiatur; et deinde quia privilegia ipsius domini Andree regis nomine ipsorum syculorum exhibita moderiori et posteriori tempore confecta extiterant, nec legitime per hominem regium ipsis syculis ipsa terra statuta extitit, et quod per eundem Andream regem eis sine preiudicio alieni iuris fuit donata; pro eo etiam, quia iidem Syculi privilegium ipsorum a tanti temporis spatio in lucem non porrexerunt, sed semper in absconditis tenerunt; propter hoc eti[am special]iter, quia collationem per prius nominatum dominum Andream regem ipsis canonicis prius et antiquius factam novissime subsequens Andreas rex pretendens aliquam evidentem rationem in eisdem litteris suis non revocavit, nec ipsam terram quomodo abstulit ab eisdem, nec ipse littere domini Ladizlairegis de possessione¹⁾ . . . pro syculis faciebant mentionem; item quia dominus Ladizlaus rex quorumlibet impetrationes de ipsa possessione Fulwynch irritabat, casabat seu in irritum revocabat: memoratam terram seu possessionem Fulwynch sub metis, terminis et distinctiionibus ac cum utilitatibus suis quibuslibet et pertinentiis atque . . .²⁾ quod in litteris privilegialibus ipsius³⁾ capituli uberius habetur, ipsis canonicis capituli ecclesie Strigoniensis adiudicari debere decernentes modo pretacto ipsis canonicis adiudicavimus, approbavimus⁴⁾ et sententialiter proportionavimus, ac etiam per hominem nostrum specialem Mark nomine, s . . .⁵⁾ approbatam statui iam iussimus perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, ipsis syculis tam singulis singu-

1) Két-három szó 25 mm. kiszakadva.

2) Három-négy szó 36 mm. kiszakadva.

3) ipsorum az *átiratban*.

4) approbavimus *u. o.*

5) Három-négy szó 36 mm. kiszakadva.

lariter, quam toti communitati eorundem communiter super predicta possessione Felwynch perpetuum silentium imponentes. Si autem iidem syculi al[ias quascunque litteras]⁶⁾ privilegiales in facto terre Felwynch prenotate haberent et habuissent et easdem occultando noluissent exhibere, in quantum ipsam terram Felwynch in se continent, dampnamus, irritamus ac anichilamus in his scriptis. In cuius adiudicationis nostre testimonium et perempnem [memoriam (!) littera]s⁷⁾ nostras privilegiales sigilli nostri autentici, nec non quorundam aliorum premissorum ipsam causam regio edicto iudicantium nobiscum sigillorum pendentium appositionibus ad maiorem evidentiam iustitie eiusdem Strigoniensis capituli communitas ipsi capitulo duximus emanari faciendas.

1327. D[atum]⁸⁾ quinta feria proxima ante octavas
jún. Penthecostes, anno Domini M^{-mo} CCC^{-mo} XX^{-mo} septimo.
4.

8.

1327. jul. 30.

Az esztergomi káptalan az erdélyi káptalan előtt a kézdi székelyeket Felvinc bitorlásától s az ott lakó népek zsarolásától tiltja.

Eredetije hártján, kerek zárópecsét nyomaival az esztergomi kápt. lt. Lad. 66. I. 8.

Nos capitulum ecclesie Transsilvane. Damus pro memoria, quod discreti viri Theophylus sancte Strigoniensis ecclesie prepositus et magister Gregorius eiusdem ecclesie canonicus suo et totius capituli eiusdem vice et nomine coram nobis personaliter constituti protestati sunt
máj. per hunc modum, quod cum in vigilia Penthecostes pro-
30. xime preterita magnificus vir Alexander comes, iudex curie domini regis Hungarie una cum prelati superioribus

^{6—7)} Kiszakadozott helyek.

⁸⁾ Kiszakadva.

et inferioribus, barronibus et nobiles regni, qui tunc presentes in curia regia aderant, sedens pro tribunali, possessionem Feluinch vocatam cum suis pertinentiis, metis et terminis antiquis limitatam, prout in privilegiis ipsius capituli continebatur, quam syculi de Kyzd potentialiter detinebant occupatam eidem capitulo adiudicasset et sententiam diffinitivam tulisset pro eodem capitulo, ipsis syculis perpetuum silentium imponendo, sed ipsi syculi iudicium regium et iustitiam regni parvipendentes, immo contempnentes a die date sententie super hoc super populos ipsius capituli in eadem possessione Felvynch residentes solum per facti potentiam propria temeritate centum quinquaginta marcas successivis vicibus, in grave preiudicium et iacturam ipsius Strigoniensis ecclesie exigissent, prout certitudinaliter a communibus Christi fidelibus et ab eisdem populis experiri potuerunt; prohibuerunt etiam coram nobis predictos syculos, ut a prefata possessione et a populis in eadem residentibus manus suas retraherent et dominium iudicandi aut aliquas utilitates et proventus, exactiones, collectas pro se percipiendi, quemadmodum usque nunc potentialiter habuerunt, deinceps non haberent et omnino cessarent a vexatione eorundem. In cuius protestationis et prohibitionis testimonium et memoriam, ut tempore debito ius ipsius capituli servetur illesum, ad petitionem eorundem prepositi et magistri Gregorii presentes eisdem exigente iustitia duximus concedendas. Datum feria quinta proxima ante festum sancti Petri ad Vincula anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} septimo.

1327.
júl.
30.

Kivül: Protestationalis pro capitulo ecclesie Strigoniensis contra syculos de Kyzd super exactione centum quinquaginta marcarum a populis ipsius capituli de Feluinch et aliis articulis.

9.

1327. aug. 2. Torda.

A vajdai szék alkalmával, Tamás erdélyi vajda előtt, az esztergomi káptalan képében megjelent Theofil prépost és kanonok társa tiltakoznak az ellen, hogy amikor a király emberével és az erdélyi káptalan tanujával Felvinc faluba be akartak menni, hogy határát megjárván, annak birodalmába az ítélet értelmében a káptalant beiktassák, a nagy számban összegyűlt nyakas kezdi székelyek útjokat állván, ebben életveszélyes fenyegetésekkel megakadályozták, egyben Sándor országbíró is megvádolták, hogy pénzért hamisan ítélt.

Eredeti je hártján, kerek záró pecsét nyomaival az eszterg. kápt. lt., Lad. 66. I. 9.

Nos Thomas woyuoda Transsilvanus et comes de Zonuk. Damus pro memoria, quod cum in congregatione nostra generali in Dominica videlicet in crastino octavarum beati Jacobi apostoli una cum universis nobilibus et iudicibus nobilium de partibus Transsilvanis in Thorda celebrata essemus, honorabiles et discreti viri Theophylus dictus Puer sancte Strigoniensis ecclesie prepositus et magister Gregorius eiusdem ecclesie canonicus in eadem congregatione nostra coram nobis personaliter constituti, suo et totius capituli Strigoniensis vice et nomine dixerunt et protestati sunt in hunc modum, quod vir magnificus Alexander comes, iudex curie serenissimi principis domini Karoli dei gratia regis Hungarie domini nostri una cum prelatibus et baronibus, ex quibus nos tunc unus fuimus, ac nobilibus regni, qui tunc presentes aderant, sedens pro tribunali possessionem Feluinch vocatam cum omnibus suis pertinentiis, quam syculi de Kyzd longo tempore detinuerant potentialiter occupatam, eidem capitulo Strigoniensi prout eorum iuris extiterat adiudicavit, data sententia super hoc diffinitiva pro capitulo memorato et ipsum capitulum per hominem eiusdem domini

nostri regis Mark nomine cum testimonio capituli ecclesie Transsilvane secundum consuetudinem regni iusserat introduci in possessionem prenotatam; sed cum idem homo domini nostri regis cum testimonio ipsius capituli Transsilvani una cum eisdem preposito et magistro Gregorio voluissent intrare in eandem possessionem ut debebant, predicti syculi de Kyzd congregata multitudine eorum eosdem domini nostri regis et capituli homines, nec non prepositum et magistrum Gregorium potentialiter contra iustitiam et mandatum regum prohibuerunt sic dicendo, quod si periculum suarum personarum vellent evitare, ingressum eorum ulterius prohiberent nullum passum faciendo, ubi in via publica stantes erecta cervice propria temeritate ducti nec mandatum, nec litteras ipsius domini regis videre et audire voluerunt, ac a reambulatione et statutione ipsius possessionis et erectione metamurum similiter prohibuissent manu violenta, infamantes ipsum Alexandrum comitem, iudicem curie eiusdem domini nostri regis in presentia multorum et coram ipsius domini regis et capituli predicti hominibus dixerunt pro pecunia falsum iudicium iudicasse. Protestati sunt etiam iidem prepositus et magister Gregorius, quod a vigilia Penthecostes post datam sententiam iudicariam super populos in eadem possessione residentes centum quinquaginta marcas cum ipsorum gravamine exegissent syculi memorati preter alias molestias et iniurias, quas eisdem populis non desistunt irrogare. Quibus taliter protestatis prohibuerunt eosdem syculos in presentia totius nostre congregationis, ut cessarent a regimine, dominio, infestatione et vexatione eorundem populorum et manus suas retraherent penitus ab eisdem, nec ipsos ad suum iudicium ulterius evocarent. In cuius protestationis et prohibitionis testimonium ad petitionem ipsorum prepositi et magistri Gregorii exigente iustitia nostras litteras duximus concedendas. Datum die et loco memoratis, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} septimo.

máj.
30.

1327.
aug.
2.

Kívül: Super protestatione facta contra syculos de Kyzd pro preposito et capitulo Strigoniensi.

10.

1342. aug. 8. Visegrád.

Nagy Lajos a telegdi, csiki és Kézdi széki székelységnek megparancsolja, hogy tegyenek jelentést arról, valjon a Sepsi széki székelyek az ő tanácsukra hatalmaskodtak-e a Hidvégi Benczencz unokáinak Zsombor és Gerebencs, illetve Oltzeme nevű birtokain, avagy nem?

Eredetije papíron, hátára nyomott veres viaszpecsét töredékeivel az Erd. Múzeumban, Báró Kemény Pál lt. lajstromozatlan.

A mult század elejéről való feljegyzés a hátán: Ez nem jószág conserválni vagy keresni való.

Lodovicus dei gratia rex Hungarie. Fidelibus suis universitati syculorum de Telugd, de Chyki et de Kyzd salutem et gratiam. Dicunt nobis Johannes filius Dominici filii Benchench, et Jacobus filius Mykou filii eiusdem¹⁾ Benchench de Hyduig, quod universitas syculorum de Sebus ex consensu vestro precognita malitia in quindenis festi sancti Georgii martyris anno in presenti ad possessiones ipsorum Sumbur et Gerebench vocatas potentialiter venientes easdem omnino spoliassent, ita, quod omnia bona iobagionum ipsorum mobilia et immobilia in eisdem possessionibus inventa abstulissent, per quod eedem possessiones penitus desolate existerent. Et de hoc non contenti, in octavis eiusdem quindene sancti Georgii martyris ad domum ipsorum in terra Oltzeme vocata habitam similiter potentialiter veniendo, eandem omnino destruxissent et alias iniurias eisdem culpis ipsorum non exigentibus intulissent. Cum igitur nos tale factum in regno nostro fieri non velimus et etiam de premissis illicitis factis bono modo sciscitari intendamus, fidelitati vestre firmiter precipimus et districte, quatenus visis presentibus, illud verum iidem siculi de Sebus cum vestro consilio predictas

¹⁾ Sorközi betoldás.

spoliationem,²⁾ iniurias ac destructionem eisdem Johanni filio Dominici et Jacobo filio Mykou fecerint nec ne, nostre maiestati ad fidelitatem vestram sacre³⁾ corone et nobis debitam nunciare suo modo debeatis, aliud sicut nostram gratiam offendere formidatis non facturi. Datum in Alto castro, feria quinta proxima ante festum sancti Laurentii martyris anno Domini M^{mo} CCC^{mo} XL^{mo} 1342. aug. 8. secundo.

11.

1345. jún. 1. Visegrád.

Nagy Lajos király az esztergomi káptalannak a felvinci székelyek ellen indított perét, az ügy fontossága miatt Erdélybe menetelére halasztja.

Eredetije papíron, zárópecsét nyomaival, az esztergomi kápt. lt. Lad. 66. I. 10.

Lodovicus dei gratia rex Hungarie. Damus pro memoria, quod causam, quam honorabile capitulum ecclesie Strigoniensis in octavis beati Georgii martyris proxime preteritis, iuxta continentiam litterarum nostrarum atque domine regine genitricis nostre karissime contra syculos de Fulwynch habebat coram nobis, propter cause arduitatem et examinationem instrumentorum pro eo, quod ad partes Transsilvanas personaliter sumus profecturi, ad nostrum adventum partes in illas duximus prorogandam statu priori permanente. Datum in Wysegrad, feria quarta proxima post festum Corporis Christi, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} XL^{mo} quinto. máj. 1.

Kívül: Pro capitulo ecclesie Strigoniensis contra syculos de Felwynch prorogatoria. 1345. jún. 1.

²⁾ Vakarással javítva.

³⁾ Félig kikopva.

12.

1350. szept. 5. Visegrád.

Szécsi Miklós országbíró az esztergomi káptalannal szemben, Felvinc dolgában meg nem jelent Aranyas széki székelyeket birságon marasztja.

Eredetije papíron, kerek, záró, töredékes viaszpecséttel, az eszterg. kápt. lt. Lad. 66. I. 11.

A kétfejű sasos pecsét körirata: † S... NICOLAI.

Nos comes Nicolaus de Zeech iudex curie domini Lodovici dei gratia regis Hungariae, comitatusque de Turuch tenens honorem. Damus pro memoria, quod magister Petrus, canonicus et notarius ecclesie Strigoniensis pro eodem capitulo Strigoniense cum procuratoriis litteris eiusdem contra Nicolaum filium Jacobi, Johannem filium Iluka, Georgium filium Jacobi et universos syculos trium generum de iuxta Aranyas ab octavis festi Assumptionis virginis gloriose quatuordecim diebus continuis legitime (stetit) in termino coram nobis, qui iuxta continentiam litterarum capituli ecclesie Waradiensis evocatoriarum simul et statutoriarum in facto contradictionis statutionis possessionis Felwynch vocate instrumenta ipsorum exhibituri legitime evocati non venerunt, nec miserunt. Unde ipsos in iudiciis commisimus fore convictos, si se rationabiliter non poterunt excusare. Datum in Wissegrad, quintodecimo die termini prenotati, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo.¹⁾

aug. 22. 1350. szept. 5. *Kívül:* Pro capitulo ecclesie Strigoniensis contra Nicolaum filium Jacobi, Johannem filium Iluka, Georgium filium Jacobi et universos syculos trium generum de iuxta Aranyas iudicialis.

¹⁾ quinquaginta az eredetiben.

13.

1359. szept. 17.

Az erdélyi káptalan jelenti Nagy Lajosnak, hogy a Sepsi széki székelyekhez intézett rendeletét, — melyben meghagyta nekik, hogy Hidvéget, Árvapatakát, Zsombort és Gerebencset, melyeket élükön Péter fia Balázssal és testvéreivel elpusztítottak, felégettek és elfoglaltak, a hidvégi nemeseknek adják vissza, nevezett Balázst és testvéreit pedig maga elébe idézte, — Fejéregyházi Pál királyi ember a káptalani tanu jelenlétében a székelyeknek általadta, ezek azonban kijelentették, hogy nemcsak a birtokokat, hanem azokból csak egy hold földet sem adnak semmiképpen vissza, a megnevezetteket sem eresztik ő elébe, sőt személyükben és javaikban mindenki ellen megvédelmezik.

Eredeti je papíron, záró viaszpecsét maradványaival, a néhai Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeum lt.

Excellentissimo principi domino, domino Lodovico dei gratia regi Hungarie, domino eorum naturali capitulum ecclesie Transsilvane orationes in Domino pro ipsius vita pariter et salute. Vestra sublimitas litteris suis exhibitio-riis mediantibus nobis directis, per nosque honore quo decuit receptis dedit in mandatis, ut nos hominem nostrum pro testimonio fidedignum mitteremus, coram quo Paulus Parvus de Feyeryghaz homo vester alias litteras vestras tenoris infrascripti cum predictis litteris vestris nobis exhibendas universis siculis de Sebusy pro Jacobo, Petenye et Donch filiis Mykou, nec non Demetrio et Blasio filiis Nicolai ac Ladislao filio Dominici et Johanne filio Stephani nobilibus de Hyduegh directas exhiberet et quicquid iidem siculi, visis ipsis litteris vestris facerent vel responderent, vestre serenitati fideliter rescriberemus. Tenor vero predictarum aliarum¹⁾ litterarum vestrarum per omnia talis est:

¹⁾ Sorközi betoldás.

Lodovicus dei gratia rex Hungarie. Fidelibus suis universis siculis de Sebusy salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Jacobi, Petenye et Donch filiorum Mykou, nec non Demetri(i) et Blasii filiorum Nicolai ac Ladislai filii Dominici et Johannis filii Stephani nobilium de Hydwegh gravi cum querela,²⁾ quod vos et specialiter Blasius et Franciscus, item Johannes et Jacobus filii Petri possessiones ipsorum Hydwegh predictam ac Sombor, Arpataka et Grebench vocatas propria vestra potentia et auctoritate fecissetis desolari et comburri ac liberos eorum inhumaniter denudari, ipsasque pro vobis occupantes detineretis is ipsorum preiudicium non modicum atque dampnum; et quod plus est, litteras nostras super huiusmodi vestra illicita perpetrations vobis directas vilipendentes non curassetis acceptare. Unde cum nos unumquemque in suis iuribus illesum velimus conservare, fidelitati vestre firmo edicto regio precipiendo mandamus, quatenus statim habita notitia presentium predictas possessiones per vos premissis modo occupatas, desolatas et combustas ipsis nobilibus pacifice remittere et resignare debeatis occasione qualibet proculmota. Vos vero predicti Blasius et Franciscus, nec non Johannes et Jacobus in octavis festi beati Michaelis archangeli proxime venturis contra pretactos nobiles de Hydwegh in nostre maiestatis presentiam compareatis rationem omnium premissorum reddituri, secus facere non audentes in premissis. Datum in Wyssegrad, sabbato proximo post festum beati Jacobi apostoli anno Domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} nono.

okt.
6.

1359.
júl.
27.

Nos enim mandatis vestris obtemperare cupientes ut tenemur, cum predicto Paulo de Feyeryghaz homine vestre serenitatis in eisdem litteris vestris exhibitoriis nominatim expresso nostrum hominem videlicet Nicolaum sacerdotem, capellanum discreti viri magistri Ladislai archidiaconi de Tylegd < ac decani >,³⁾ socii et canonici nostri pro testimonio fidedignum ad premissa

²⁾ querala a *jelentésben*.

³⁾ Sorközi betoldás.

peragenda duximus transmittendum, qui quidem homo vestre sublimitatis et noster tandem exinde ad nos reversi per nosque requisiti nobis concorditer retulerunt, quod ipsi predictas litteras vestras, cum ipsis litteris vestris exhibitoriis nobis exhibitas memoratis siculis de Sebusy exhibuissent, iidemque siculi visis eisdem litteris taliter respondissent, quod prefatas possessiones Hydwegh, Sombor, Aruapataka et Gerebench eisdem nobilibus de Hyduegh nullo modo remitterent, nec unum iugerum terre de eisdem vellent resignare, neque predictos Blasium, Franciscum, Johannem et Jacobum in vestre maiestatis presentiam super factis premissis contra predictos nobiles de Hyduegh ire permetterent, sed et eosdem ab omnibus propriis eorum personis et rebus defenderent et expedirent. Datum tertio die octavarum festi Nativitatis virginis gloriose, anno prenotato.

1359.
szept.
17.

Kívül: Domino regi, pro Jacobo filio Myko nobili de Hyduegh ceterisque nobilibus de eadem intra nominatis super exhibitione quarundam litterarum vestrarum universis siculis de Sebusy facta relatoria.

14.

1360. okt. 13. Torda.

Dénes erdélyi vajda az erdélyi káptalannak meghagyja, hogy Hidvégi Benedeket, a néhai nagyatyja Pál fia Miklós volt brassai bíró idegenek kezére került köházás brassai telke, malmai, halastavai, szénarétjei és szántóföldjei birodalmába iktassa vissza.

Eredetije papíron, záró viaszpecsét nyomaival, az erd. káptalan lt. *Cista capit.* 163.

Regestája *Történelmi Tár* 1889. 763., *Beke A.*, Az erdélyi káptalan levéltára, 1890. 46.

Honorabilibus et discretis viris, capitulo ecclesie Albensis Transsilvane, amicis suis honorandis Dionysius

woyuoda Transsilvanus et comes de Zonuk amicitiam paratam cum honore. Dicit nobis Benedictus filius Johannis filii Dominici de Hydwegh, quod quidam fundi curie, in quibus domus lapidee essent constructe, item tria molendina, scilicet unum super fluvio Brassou vocato ac duo in fluvio Themes, quodlibet eorum cum uno lapide molari currens, nec non piscine et terre arabiles, ac fenilia quondam Nicolai filii Pauli olim iudicis civitatis Brassou vocate < avi videlicet sui materni > ¹⁾ in eadem civitate Brassou ac intra terminos et limites eiusdem civitatis existentes apud manus alienas haberentur, qui recaptivatione et sibi statutione facienda plurimum indigerent. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus vel Blasius aut Andreas filii Pauli de Felek, seu Ladislaus filius Mykou de Hydwegh an Ladislaus filius Dominici de eadem, vel Johannes de Aar<patak seu> ²⁾ Nicolaus filius³⁾ Sandur de Saard aliis absentibus homo noster ad facies predictorum fundi curie, nec non molendinorum, item piscinarum, fenilium et terrarum arabilium accedendo, vicinis et commetaneis suis universis legitime inibi convocatis et presentibus, recapiat eosdem nomine iuris ipsius Benedicti, recaptivatosque ab aliorum iuribus separando statuatur predicto Benedicto filio Johannis eo iure, quo ad ipsum dinoscere(n)tur pertinere perpetuo possidendos, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra eundem ad nostram presentiam ad terminum competentem. Et post hec seriem premissorum cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, ac termino assignato nobis amicaliter rescribatis. Datum in Torda, in quindenis festi beati Michaelis archangeli, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} sexagesimo.

1360.
okt.
13.

Kívül: Honorabilibus viris et discretis capitulo ecc-

¹⁾ Sorközi betoldás.

²⁾ Javitás és sorközi betoldás.

³⁾ filii az eredetiben.

lesie Albensis Transsilvane, amicis suis honorandis pro Benedicto filio Johannis filii Dominici de Hydwegh recaptivatoria.

15.

1360. nov. 25. Szentimre.

Dénes erdélyi vajda meghagyja az erdélyi káptalannak, hogy a Peselnek és Kászon patakok közt fekvő földet, fele Bálványos várával együtt ossza el öt egyenlő részre s annak három ötöd részébe a Sándor fiait, továbbá János fia Miklóst és Apor fia Istvánt, két ötöd részébe pedig Peselneki István fia Lászlót iktassa be; Felkun fia Máté vajdai embert pedig, aki Apor fia Istvánnak és János fia Istvánnak kedvezvén, a korábbi birtokba iktatás lefolyásáról a káptalannak nem tett jelentést, a mulasztás igazolása végett Peselneki István fia Lászlóval szemben idézze törvénybe.

Eredetije papíron, töredékes záró viaszpecséttel, az erd. káptalan lt. *Cista capit.* 164.

Regestája *Tört. Tár* 1889. 763., *Beke A.*, Az erd. káptalan levéltára 1890. 46. — V. ö. *Szabó K.*, Székely Okl. III. 13.

Honorabilibus viris et discretis, capitulo ecclesie Albensis Transsilvane amicis suis honorandis Dionysius woyuoda Transsilvanus et comes de Zonuk < amicitiam paratam cum honore. >¹⁾ Noveritis, quod cum secundum continentiam priorum litterarum nostrarum, modum et formam iudicarie nostre deliberationis exprimentium Ladislaus filius Sandur de Sard vel Blasius aut Andreas filii Pauli de Felek, seu Nicolaus frater eorundem sive Ladislaus filius Dominici de Hydweg, vel Mathe de Felkend aliis absentibus homo noster < vestro testimonio presente >²⁾ feria sexta proxima post festum Omnium nov. sanctorum tunc proxime venturum ad faciem terre inter 6. rivulos Pysulnuk et Kazun vocatos habite et medietatis

^{1—2)} Sorközi betoldások.

castri Balwanus vocati, vicinis et commetaneis eorundem legitime convocatis et partibus vel earum legitimis procuratoribus presentibus accedendo,³⁾ easdem cum suis utilitatibus et utilitatum integritatibus in quinque rectas et equales partes dividere, quarum tres partes filiis Sandur, Nicolao filio Johannis et Stephano filio Apour et aliis, quibus de iure congrueret pro portionibus Olee, Balas et Johannis filiorum Apour, duasque partes earundem quinque partium Ladislao filio Stephani de Pysulnuk ratione portionum Palus et Amenus statuere et committere perpetuo possidendas, contradictione eiusdem Stephani filii Apour non obstante, si per alios non fieret contradictum; contradictores vero si qui alii apparerent, ipsos contra eundem Ladislaum ad <nunc instantes >⁴⁾ octavas ^{nov.} festi beati Martini confessoris in nostram presentiam ^{18.} rationem contradictionis eorum reddituros citare debuissent,⁵⁾ et post hec totius facti seriem ad easdem octavas nobis amicabiliter rescribere debuissetis; ipsis denique octavis festi beati Martini confessoris occurrentibus, Benedictus dictus Orrus de Hydweg pro Ladislao filio Stephani de Pysulnuk cum procuratoriis litteris vestris ad nostram veniendo presentiam quasdam litteras vestras ^{nov.} protestatorias tertio die festi beate Elizabet proxime ^{21.} preteriti confectas nobis presentavit, in quibus vidimus contineri <inter c(et)era >,⁶⁾ quod Benedictus dictus Orrus de Hydweg in persona Ladislai filii Stephani de Pysulnuk cum procuratoriis litteris vestris vestram personaliter adeundo presentiam, per modum protestationis vobis significare curasset, quod cum predictus Ladislaus filius Stephani iuxta continentiam litterarum nostrarum, formam nostre sententiarie deliberationis exprimentium, accepto Matheo filio Felkun homine nostro, in dictis nostris litteris nominatim inserto, sub testimonio hominis vestri ^{nov.} feria sexta proxima post festum Omnium sanctorum ad ^{6.} faciem terre inter fluvios Pysulnuk et Kazun vocatos habite, ac medietatis castri Balwanus legitime accedendo,

^{3—6)} Sorközi betoldások.

easdem in quinque partes iuxta continentiam litterarum nostrarum dividere voluissent, Stephanus filius Apour et Stephanus filius Johannis de Zarazpatak ipsos a predicta divisione prohibuissent, ipseque homo noster sub testimonio hominis vestri eosdem Stephanum filium Apour et Stephanum filium Johannis ibidem eodem die et loco contra prefatum Ladislaum filium Stephani ad octavas festi beati Martini confessoris tunc venturas in nostram citassent presentiam rationem contradictionis eorum reddituros. Demumque predictus Mathe homo noster ob favorem predictorum Stephani filii Apour et Stephani filii Johannis, ut dixisset in vestram presentiam ad premissa vobis referenda cum homine vestro venire noluisset, licet predictus Ladislaus eundem Matheum in equo et expensis huc adducere et condecenter remunerare presto fuisset et paratus; et hec omnia premissa homo vester videlicet Ladislaus chori ecclesie vestre clericus per vos ad hec destinatus modo quo supra facta fuisse vobis affirmasset, sed qua de causa predictus homo noster ad referendum premissa ad vos venire noluerit, se dixisset ignorare. Quarum litterarum exhibitionibus factis, predictus Benedictus dictus Orrus eidem Ladislao filio Stephani medelam iustitie super premissis per nos precabatur elargiri. Verum licet predicta possessionaria divisio, ut superius est expressum, contradictione ipsius Stephani filii Apour non obstante < ut est pretactum >⁷⁾ fieri debuerat, et tamen contradictio ipsius Stephani premissae divisioni obviasset agnoscebatur;⁸⁾ ipse etiam Mathe, qui in dicta divisione homo noster fuerat, < eo quod >⁹⁾ ad premissorum relationem faciendam una cum vestro testimonio in vestram presentiam venire non curarat, premissa effectum sortiri non posse videbantur, ex eoque premissa possessionaria divisio modo et forma omnino in pretactis litteris nostris expressa per nostrum hominem sub vestri hominis testimonio modo inferius declarando iterato fieri, ipseque Mathe pro homine nostro in dictis litteris nostris

^{7—9)} Sorközi betoldások.

insertus propter causas in pretactis litteris vestris protestatoriis expressas evocari debere ratio equitatis inducebat,¹⁰⁾ ideo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Ladislaus filius Mykou de Hydweg vel Johannes de Arapatak, seu Benedictus filius Stephani de Zarazpatak aut Ladislaus filius Sandur de Sard, vel Blasius aut Andreas filii Pauli de Felek seu Nicolaus frater eorundem, sive Ladislaus filius Dominici de
dec. 8. predicta Hydwegh aliis absentibus homo noster feria tertia proxima post octavas festi beati Andree apostoli proxime venturas ad faciem predictae terre inter sepedictos rivulos Pysulnuk et Kazun habite et medietatis castri predicti, vicinis et commetaneis suis universis legitime convocatis et partibus vel earum legitimis procuratoribus presentibus accedendo,¹¹⁾ easdem cum suis utilitatibus et utilitatum integritatibus in quinque partes dividat rectas et equales, quarum tres partes eisdem filiis Sandur, Nicolao filio Johannis et Stephano filio Apour et aliis, quibus de iure congruit pro portionibus predictorum Olee, Balas et Johannis filiorum Apour, duasque partes earundem quinque partium eidem Ladislao filio Stephani ratione portionum dictorum Amenus et Palus statuatur et committat perpetuo possidendas, contradictione eiusdem Stephani filii Apour non obstante, si per alios non fuerit contradictum; contradictores vero si qui alii apparuerint, (1361.)
an. 13. citet ipsos contra ipsum Ladislaum ad octavas festi Epiphaniarum Domini < proxime venturas >¹²⁾ in nostram presentiam rationem contradictionis eorum reddituros. Premissis itaque suo modo peractis predictum Mathe pro homine nostro in eisdem litteris nostris insertum pro eo, cur ipse ad relationem premissorum vestram in presentiam venire recusavit, similiter contra eundem Ladislaum ad easdem octavas festi Epiphaniarum Domini in nostram evocet presentiam rationem super sua non venientia redditurum. Et post hec totius facti seriem ad easdem octavas

^{10—12)} Sorközi betoldások.

nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Sancto Emerico, nono die octavarum festi beati Martini confessoris predictarum, anno Domini M^{mo} CCC^{mo} LX^{mo}. 1360.
nov-
25.

Kivül: Honorabilibus viris et discretis, capitulo ecclesie Albensis Transsilvane amicis suis honorandis pro Ladislao filio Stephani [de]¹³⁾ Pysulnuk contra Stephanum filium Apour super possessionaria divisione et statutione per nostrum et vestrum homines modo intra specificato¹⁴⁾ feria tertia proxima post octavas festi beati Andree apostoli fienda, quarum series ad octavas festi Epiphaniarum Domini per vos nobis sunt rescribende.

16.

1364. márc. 9. Visegrád.

Nagy Lajos az erdélyi káptalannak meghagyja, hogy Ilba fia János Aranyas széki székelyt feleségével, fiaival és rokonaival a Nagylaki Mihálytól végrendeletileg örökölt, azonban Péter erd. alvajda által elfoglalni szándékolt nagylaki részbirtokok birodalmába iktassa be.

Eredetije papíron, záró veres gyűrűpecsét maradványaival, Orsz. lt. MODL. 30392.

Lodovicus dei gratia rex Hungarie. Fidelibus suis capitulo ecclesie Albensis Transsilvane salutem et gratiam. Noveritis, quod Johannes filius Ilba syculus de Aranyas fidelis noster ad nostram et domine regine genitricis nostre karissime accedens presentiam exhibuit nobis quasdam duas litteras, unam videlicet privilegiam conventus monasterii beate virginis de Clusmunustura, aliam vero magnifici viri Dionysii woyuode Transsilvani¹⁾ et comitis de Zolnuk nobis rescriptionalem, in quarum unius

¹³⁾ Kiszakadva.

¹⁴⁾ Sorközi betoldás.

¹⁾ Transsilvane *az eredetiben.*

videlicet dicti conventus de Clus privilegialis tenore inter cetera comperimus, quod Michael filius Jacobi de Noglok sano corpore sanaque mente, dum ad partes Hungarie pro quibusdam suis necessitatibus ire voluisset, in presentia commetaneorum dicte possessionis Noglok et etiam secundario in sua infirmitate, licet eger corpore, compos tamen sue mentis, testamentaliter coram probis viris nobilibus et dominabus de portione sua possessionaria Noglok vocata taliter disposuisset et legasset, prout Georgius sacerdos, rector ecclesie de Noglok predicta in presentia plurimorum nobilium virorum et dominarum, ponendo manum suam super aram beate virginis in predicta ecclesia constructa, fratri Johanni sacerdoti de conventu dicti monasterii de Clus homini eiusdem conventus ad hoc misso confessus extitisset, quod septem partes in predicta possessione sua portionaria Noglok vocata prelibato Johanni filio Ilba, nobili domine Margareta vocate filie Andree germani Kyliani ac etiam filiis ipsius Johannis et heredibus, item octavam partem in eadem possessione Noglok vocata nobilibus dominabus...²⁾ filie Petri filii Andree germani Kyliani ac Elizabeth filie Andree similiter germani Kyliani ratione proximitatis³⁾ et consanguinitatis dedisset, legasset et contulisset cuilibet ipsorum cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis, salvis iuribus aliorum in eadem remanentibus, cum omni plenitudine iurium et dominio in filios filiorum ipsorum in perpetuum et irrevocabiliter tenendas, servandas et possidendas. In alterius vero littere dicti Dionysii voyvode rescriptionalis serie habetur, quod cum dictus Dionysius woyvoda Transsilvanus et comes de Zolnuk in congregatione sua generali universis nobilibus, siculis et saxonibus ac aliis cuiusvis status, conditionis et preheminentie hominibus partis Transsilvane Torde celebrata, ex nostro iussu litteratorio iudices nobilium, iuratosque assessores et universos nobiles partis Transsilvane ipsi congregationi

²⁾ A név kimaradt.

³⁾ proximitatis az eredetiben.

sue adherentes, iuxta mandatum nostrum requisivisset, ipsi iudices nobilium, iuratique assessores et universi nobiles septem comitatum dicte partis Transsilvane ad fidem et fidelitatem eorum deo et sacre corone nostre regie debitam pro dicenda veritate et iustitia conservanda, tacto vivifice crucis ligno prestitam taliter affirmassent, quod prenominata possessio Noglok vocata condam Kyliani fratris Andree, patris predictarum dominarum emptitia fuisset et ad memoriam ipsorum ac scitum medietatem eiusdem possessionis Noglok ecclesie vestre et aliam medietatem ipsius predicto Andree fratri suo legasset et commisisset. Quibusquidem litteris exhibitis idem Johannes filius Ilba dicit nobis et eidem domine regine genitrici nostre karissime conquerendo, quod Petrus vicevoyuoda Transsilvanus ipsum, item dominas prelibatas et filios suos infestaret ratione possessionariarum portionum in Noglok habitarum predictarum, modo premissis ipsis donatarum et occupasset ac easdem occupare niteretur minus iuste. Unde cum quilibet nobilium regni nostri secundum legem ab antiquo approbatam possessiones suas emptionis titulo ad eos devolutas cui-cunque voluerint tam in vita, quam in morte liberam conferendi, dandi et legandi habeant facultatem, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Jacobus de Pald, vel Stephanus dictus Fudur de Chezteu aut Petrus litteratus frater eiusdem aliis absentibus homo noster ad facies prefatarum possessionariarum portionum in dicta possessione Noglok habitarum universis vicinis et commetaneis earundem legitime convocatis et presentibus accedendo, statuatur easdem predicto Johanni filio Ilba ac dominabus predictis et filiis eiusdem premissis titulo legationis perpetuo possidendas, si per quospiam non fuerit contradictum; contradictoribus vero si qui fuerint contra eosdem Johannem, dominas et filios suos in nostram presentiam ad terminum competentem legitime evocatis. Et post hec facti seriem, ut fuerit expediens, nobis fideliter rescribatis. Datum in Vyssegrad.

sabbato proximo ante dominicam Judica, anno Domini
1364. M^{mo} CCC^{mo} LX^{mo} quarto.

márc.
9. *A részben lehullt pecsét alatt:* Specialis commissio
domine regine.

Kívül: Fidelibus suis capitulo ecclesie Albensis Trans-
silvane pro Johanne filio Ilba syculo de Aranyas et
domina consorte ac filiis eiusdem statutoria.

17.

1366. május. 24.

*Az erdélyi káptalan jelenti Nagy Lajosnak, hogy pa-
rancsára Miklós fia Demetert a testvérével és Bencenc
többi unokáival együtt a Sepszi széki székelyek által elfog-
lalt, azonban a tordai generális gyűlésen nekik vissza-
adott árapataki és hidvégi földek birodalmába, a régi
határjelek megújításával ellenmondás nélkül vissza-
iktatták.*

*Eredetije papíron, az erdélyi káptalan töredékes záró pecsétje
mellett Nagy Lajosnak ugyancsak töredékes titkos gyűrűpecsétjével,
Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeum lt.*

*

Jegyzet. — Nagy Lajos szóban forgó titkos gyűrűpecsétjének cí-
merképe: jobbra dült csücskös talpú hasított pajzs jobb mezejében
nyolc pólya, a balban öt stilizált liliom. A pajzs balsarkára helyezett
sisak dísz: az Anjouk patkót tartó strucmadara. E szerint a letöre-
dezett szélű és köriratú pecsét a királynak leírásokból és rajzokból
(Pray, Syntagma tab. IV. fig. 4., *Századok* 1869. 1927., *Turul* 1888. 91.,
1893. 178., 1902. 115. stb.) régóta ismert S. SECR. LODOVICI. REG.
köriratú gyűrűpecsétjével azonos. Ennek teljesen ép és Nagy Lajosnak
1369. ápr. 11-én kelt levelére függesztett példánya az Orsz. lt. MODL.
5728. jelzésű oklevelén látható.

Az oklevelek újra lepecsételésének ezen módjából kitűnik, hogy
a királyi kancellária a királyi titkos, illetve királynéi gyűrűpecséttel
nemcsak a király és királyné rendeleteit, kiváltság- és adományleveleit

erősítette meg (*Turul* 1902. 114.), hanem ezt használta az egyházi és világi hatóságoktól a királyhoz vagy királynéhoz intézett jelentéseknek újból való lezárására is. Hogy az utóbbi esetre is példát említsek: — a budai káptalannak 1368. szept. 3-án Erzsébet özvegy királynéhoz szóló jelentését (*MODL. 5670.*) a királynénak ugyancsak ismert (*Turul* 1902. 184.) gyűrűpecsétjével pecsételte le.

*

Excellentissimo principi domino Lodovico dei gratia illustri regi Hungarie, domino eorum naturali capitulum ecclesie Transsilvane orationum suffragia devotarum cum perpetua fidelitate. Litteras vestre celsitudinis honore quo decuit recepimus in hec verba:

Lodovicus dei gratia rex H̄ungarie. Fidelibus suis capitulo ecclesie Albensis Transsilvane salutem et gratiam. Cum nos in presenti nostra congregatione Torde celebrata generali una cum baronibus nostris nobiscum existentibus, cognita et scita rei veritate, terras et metas possessionum fidelium nostrorum Jacobi et Demetrii, filiorum Nicolai ac ceterorum nepotum condam Benchench Arapataka et Hidwig vocatarum, per siculos nostros de sede Sebus olim violenter occupatas, veras et antiquas eisdem Jacobo et Demetrio ac aliis nepotibus condam Benchench restitueremus et resignaverimus, ac ad easdem possessiones Arapataka et Hydvig reapplicaverimus, sicut pristinis temporibus pertinuerunt, ad i[ps]as¹⁾ perpetue possidendas, ipsis siculis nostris in hac parte silentium perpetuum imponentes, vestre fidelitati precipimus, quatenus vestr[u]m²⁾ mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes de Sile vel Stephanus de Deeg, aut Michael de Bord aliis absentibus homo noster ad facies predictarum terrarum et metarum possessionum Arapataka et Hydwig vocatarum, quas metas et terras siculi predicti olim occuparant et occupatas tenuerunt usque modo accedendo, ipsas metas et terras simul cum omnibus suis utilitatibus intra se existentibus, abolitis aliis metis falsis < fortasse per ipsos

¹⁻²⁾ Kiszakadva.

siculos erectis >, ³⁾) statuat prefatis Jacobo, Demetrio et eorum consanguineis pmissis nostre restitutionis et reapplic[atio]nis⁴⁾ legitime titulo perhempniter ad prenotatas possessiones Arapataka et Hiduig, sicut ad eas dinoscuntur pertinuisse, per dictos Jacobum, Demetrium et suos consanguineos, eorum heredes possidendas, utendas et tenendas contradictione siculorum predictorum non obstante. Et post hec seriem ipsius statutionis cum cursibus iamdictarum metarum nobis fideliter rescribati. Datum in eadem Torda, sabbato proximo ante festum Ascensionis Domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} LX^{mo} ^{66. máj. 9.} sexto.

18.

1382. jan. 19. Torda.

Losonczi László erdélyi vajda előtt Hidvégi János fia Becse, László fia István és másik János fia János, ez utóbbi János megnevezett atyjának megöletésében bűnrészes Hidvégi Benedek fia Miklóssal a következő feltételek alatt megbékélnek: váltságául Jánosnak ötven márkát fizet s ennek fejében hidvégi birtokrészét mindaddig leköti, amíg azt a saját és nem mások pénzén visszavásárolhatja; nem lakhatik, sem lováról le nem szállhat Hidvégen; ha pert indítana, vagy büntársával Petenye fia Mihállyal czimborálna, halállal bűnhődjék; szállásukra nem mehet, ellenben az ő szállásán való megjelenésük esetén köteles körükből eltávozni.

Eredetije hártján, hátán viaszpecsét maradványaival, Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeumban.

Nos Ladislaus woyvoda Transsilvanus et comes de Zonuk. Memorie commendamus, quod cum nobis una cum senioribus ac proceribus regni pro quoddam collo-

³⁾ Sorközi betoldás

⁴⁾ Kiszakadva.

quo seu negotio regni expediendo die dominico proximo post festum beati Anthonii confessoris Torde existentibus Beche filius Johannis et Stephanus filius Ladislai de Hydueg, nec non Johannes filius Jacobi de Chekmaul¹⁾ in persona Johannis filii Johannis filii Ladislai de dicta Hydueg in nostram²⁾ et dictorum seniorum et nobilium veniendo presentiam, Nicolaum filium Benedicti de iamdicta Hydueg coram nobis repertum captivari faciendo huiusmodi verborum querulis significare curaverunt, quod prefatus Nicolaus eundem Johannem filium Ladislai, fratrem ipsorum et cognatum una cum Michaele filio Pethenye in domo cuiusdam iobagionis sui in prefata possessione Hydueg repertum ex preconcepta rancoris malitia, habito inter se iuramento, miserabili nece interemissent omni sua sine culpa. Ideo ipsi eundem Nicolaum non principalem interfectorem seu homicidam iamdicti Johannis, sed participem comprobare vellent, et hoc ibidem exhibitione duarum litterarum inquisitionalium capituli ecclesie Albensis et nostrarum evidenter comprobabant, petentes nos in premissis eidem puero iustitie equitatem elargiri. Cum nos una cum eisdem senioribus et proceribus regni partibus in premissis iudicium et iustitiam facere voluissemus, mox eisdem partibus se in eadem causa ad pacis reformationem postulantis nobisque admittentibus, demum eadem partes ad nostram et dictorum seniorum et nobilium redeuntes presentiam pari voluntate consonaque voce per compositionem et ordinationem plurimorum proborum et nobilium virorum taliter se concordasse retulerunt et concordarunt coram nobis, quod prefatus Nicolaus filius Benedicti pro sua emenda et expeditione eidem Johanni filio Johannis quinquaginta marcas denariorum, marcam quamlibet per centum grossos computando, dare assumpsisset et assumpsit coram nobis, tali modo, quod quia dictam sumpmam pecunie adpresens persolvere non posset, ideo

jan.
19.

¹⁾ Chekmanl (?)

²⁾ *adeundo innen alápontozással törölve.*

ipse pro eadem sumpma pecunie portionem suam possessionariam in dicta possessione Hydueg vocata habitam eidem Johanni tamdiu, donec cum suis propriis denariis, sed non aliorum redimere posset, obligasset imo obligavit nostri in presentia, tali tamen conditione mediante, quod idem Nicolaus, donec sibi vita comes existeret,³⁾ nunquam residentiam in eadem villa Hidueg facere possit, neque de suo equo descendere valeat in eadem; hoc non pretermisso, quod si idem Nicolaus prima ratione aliquam litem vel questionis materiam suscicaret, vel cum eodem Michaele consortium faceret et hoc idem Johannes filius Johannis ac sui fratres et cognati evidenti documento aliquali comprobare possent, tunc adversus ipsum Johannem filium Johannis in capitali sententia convinceretur ipso facto, et insuper ubicunque dicti Johannes filius Johannis, Beche; Stephanus et alter Johannes hospitium haberent vel descensum, nequaquam in eorum medio accedere deberet, sed si idem Johannes et alii predicti vel alter eorum in hospitium dicti Nicolai casu contingenti accederent, extunc dictus Nicolaus de eorum medio recedere teneretur. Ad quod se idem Nicolaus sponte⁴⁾ obligavit coram nobis. Datum die et loco prenotatis, anno Domini Millesimo trecentesimo octogesimo secundo.

1382.
jan.
19.

19.

1390. jan. 13. Gyulafehérvár.

Péter erdélyi püspök idéző levele a szentkirályi és nyárádtői plébánosokhoz, hogy Teremi Mihály fia Lászlót özvegy Meggyesfalvi Péter fia Lászlóné ellen idézzék ő elébe.

Eredetije papíron, keresztalakú vörös viasz zárópecsét nyomaival, a Magyar Nemzeti Múzeumban, Gróf Bethlen lt.

³⁾ existerent az eredetiben.

⁴⁾ se innen törölve.

Petrus dei gratia episcopus Transsilvanus. Devotioni vestre in virtute sancte obedientie firmiter precipiendo mandamus, quatenus mox visis presentibus Ladislaum filium Michaelis de Teremy contra dominam relictam Ladislai filii Petri de Medyesfalwa ad nostram citetis presentiam in Albam ad octavas medii Quadragesime proxime nunc venturas. Et post hec seriem ipsius citationis nobis rescribatis. Datum Albe, in octavis Epiphaniarum Domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} nonagesimo, sub sigillo nostro pro audientia earum deputato. márc. 16. 1390. jan. 13.

Kívül: Discretis viris de Zenkyral et de Nyartthew ecclesiarum rectoribus pro domina relicta Ladislai filii Petri de Medyesfalwa contra Ladislaum filium Michaelis de Teremy citatoria.

20.

1403. dec. 9. Buda.

Zsigmond király a Losonczi János magvaszakadtával uratlan maradt Küküllő vármegyei Szentmártont a hozzátartozó Királyfalva. Csüdötelke magyar, továbbá Péterlaka és Szilkut oláh falukkal, a Nápolyi László szította lázadás idején is mellette hűségesen kitartott Kizdi Sándornak és fiainak adományozza.

A XVI. századi *másolat* az Erd. Múzeumban, Báró Kemény lt. lajstromozatlan.

Nos Sigismundus dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., marchioque Brandenburgensis etc., sacri Romani imperii vicarius generalis et regni Bohemie gubernator. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod fideles nostri Sándor siculus de Kyzd ac Simon et Nicolaus filii eiusdem de eadem ad nostram venientes presentiam, propo-

sitis ipsorum fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratuitis meritis ac sinceris complacentiis, per ipsos culmini nostro sub diversitate locorum et temporum cum omni fidelitatis ferventia et sollicitudine indefessa exhibitis et impensis, signanter quod his disturbiorum temporibus, quibus nonnulli prelati, magnati, nobiles et proceres regni nostri ingrati et immemores beneficiorum a nostra celsitudine largiflue peremptorum, rebellionis calcaneo ducti, imo spiritu protervie seducti a sinu nostre clementie se avertere attemptantes, inito fraudulento consilio, quomodo nedum dominum iustum spernentes refutarent, imo deterius dominum naturalem eliminarent, sicque tractantes et hincinde ruminantes, quod alium in regem eligentes introducerent, vota eorum devia in crimen nostre lese maiestatis in personam Ladislai filii quondam Karuli de Duratio direxerunt, cuius tandem banderium erigentes per diversa loca regni nostri in eiusdem et regnicolarum devastationem et incommoda detulerunt; et quod nephandius est, in locis capitulorum et ecclesiarum cum reliquiarum processionibus idolatri perfidia venerari disposuerunt, prefato Ladislao plurimas civitates, possessiones et loca, et signanter in Dalmatia et Croatia subiugari facientes, que adhuc in manibus nostrorum emulorum retinentur, alios etiam adeo grandes et multiplices excessus et enormitates committere presumpserunt, quod eosdem longum et difficile nimis foret declarare; prefatus autem Sandor sculus, ac Simon et Nicolaus filii eiusdem mentem ipsorum ad viam dirigentes rectitudinis, imitando tramitem iustitie agilitate strenua et mente constanti, non parcentes persone neque rebus, una cum ceteris nostris fidelibus sub vexillo nostre maiestatis prenotatis nostris emulis et rebellibus, maxime protunc in partibus nostris Transsilvanis pululantibus, tam viriliter, tamque fideliter se opponere studuerunt, ut in numero iustorum, quibus rex regum adversus hostes largum triumphum sunt inventi. His itaque peractis et commissis prefatus Sandor sculus ac Simon et Nicolaus filii ipsius a maiestate nostra quandam possessionem

Zenth Marthon vocatam, in comitatu de Kykellew partium nostrarum Transsilvanarum existentem, simul cum villis Kyralffalwa, Chywdethelke hungaricalibus, nec non Zylkwth et Petherlaka wolahalibus vocatis, in comitatu eodem existentibus, ad predictam Zenth Marthon spectantibus et pertinentibus, que quondam Johannis filii Ladislai de Lossoncz waywode, hominis absque heredum solatio ab hac luce defuncti prefuissent, tanquam per defectum seminis eiusdem de iure et consuetudine regni nostri ad manus nostras regias devolutas et derivatas ipsis dare humiliter postularunt. Nos itaque premissa animadvertentes et propensius considerantes, memoratam possessionem Zenth Marthon vocatam simul cum predictis villis Kyralffalwa, Chywdethelke, Zylkwth et Petherlaka vocatis, modo quo supra ad manus nostras regias devolutas et redactas, simul cum universis earundem utilitatibus et pertinentiis, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub earum veris metis et antiquis, quibus per prefatum quondam Johannem rite tente fuissent et possesse, prelatorum, baronumque nostrorum sano exinde prehabito consilio, memoratis Sandor siculo, ac Simoni et Nicolao filiis ipsius, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis, de manibus nostris regiis nove nostre donationis titulo, ac omni eo iure, quo eedem ratione previa nostre incumbunt¹⁾ collationi dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas, salvo iure fidelium nostrorum remanente, presentium nostrarum litterarum patrocinio mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate; tali conditione interiecta, quod quandocumque nos aut nostri successores, reges scilicet Hungarie temporum in processu predictas villas a prefato Sandor siculo, ac Simone et Nicolao aut eorum superstitibus auferre voluerimus et maluerint, extunc ipsi easdem villas nobis aut dictis nostris succes-

¹⁾ incumbit a *másolatban*.

soribus, habitis prius pro eisdem a nobis aut pretactis nostris successoribus aliis possessionibus seu villis, sine difficultate remittere teneantur et resignare. Volumus insuper, ut prefatus Sandor, ac Simon et Nicolaus aut eorum heredes de universarum sessionum ac iobagionum villis in eisdem habitorum numero nostram celsitudinem ad fidem eorum deo debitam, fidelitatemque nobis et sacro nostro diademati observandam teneantur certius informare. Datum Bude, secundo die festi Conceptionis beate Marie virginis gloriose, anno Domini Millesimo quadringentesimo tertio.

1403.
dec.
9.

21.

1407. febr. 15. Buda.

Fotosi Benedek fiai Péter és Mátyás testvérüket Fábiánt, aki a nekik adományozott barcasági Bodola falu megtartásában minden tőle telhető módon segítségükre volt, Zsigmond király előtt a nevezett falun velük egyenlően osztozó testvérüknek vallják s annak harmadrészét neki és utódainak ajándékozzák.

Eredetije hártján, lila-piros selyemszalagon függő töredékpecsétel, a Magyar Nemzeti Múzeum törzslt.

Nos Sigismundus dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., marchioque Brandenburgensis etc., sacri Romani imperii vicarius generalis et regni Bohemie gubernator. Memorie commendamus per presentes, quod Petro et Mathia filiis Benedicti de Fothos coram nobis personaliter constitutis per eosdem propositum extitit pariter et relatum oraculo vive vocis eo modo, quod quia Fabianus, filius eiusdem Benedicti, frater ipsorum uterinus de dicta Fothos, locis et temporibus opportunis in executione et reoptentione possessionis Bodola vocate in districtu de Barcsza existentis, nunc erga manus ipsorum ex regali nostra collatione rite habite ipsis, videlicet Petro

et Mathie cum suis propriis humanitate et laboribus ac expensis sufficientia opportuna am(m)inacula et necessaria condigna opitulamina incessanter et finaliter attribuere et mero posse impendere curavisset, ideo memorati Mathias et Petrus matura deliberatione et sano consilio inter eos exinde prehabitis prefatum Fabianum fratrem ipsorum et suos heredes in merum dominium et plenam possessionem portionum ipsorum possessionariarum in dicta possessione Bodola existentium, eosdem rite, ut prefertur, concernentium, tamquam unum ex ipsis pro pretaxatis suis beneficiis et iuvaminibus eisdem in hac parte, ut prefertur, impensis fraternaliter ag(g)regantes et effective assumptentes et dictas eorum possessionarias portiones cum eodem Fabiano fratre ipsorum ex sano consilio unacum participantes, meram et veram tertiam partem earundem portionum possessionariarum ipsorum in dicta Bodola habitarum cum omnibus earundem utilitatibus et pertinentiis universis annotato Fabiano ipsiusque heredibus et cunctis successoribus perhempniter dedissent, donassent et contulissent, ymmo dederunt et donaverunt coram nobis per ipsos perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam pleno iure presentium patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem Fabiano et heredibus suis concessimus sigilli nostri mediocris autentici appensionis munimine roboratas. Datum Bude, feria tertia proxima post diem Cinerum, anno Domini Millesimo quadringentesimo septimo.

1407.
febr.
15.

22.

1412. szept. 8.

A kolosmonostori convent jelenti, hogy a horvátországi váraknak a lázadók ellen való megvédésében és visszaszerzésében, majd Zsigmondnak a Szepességen Ulászló lengyel királlyal való találkozása idején szerzett

érdemei jutalmául Erdélyi Antalnak és unokaöcscsének Péternek adományozott Sáromberke, Gernyeszeg, Nebáncs és Ebes tordamegyei birtokok Nagyernye felőli régi határait egyfelől a megnevezett adományosok, másfelől Szentgyörgyi László fiai és a nagyernyei székelyek, — a Szentkirályi Semjén fia István Maros széki hadnagy s Marosszék névszerint felsorolt vénei jelenlétében, Stibor erdélyi vajda, Nádasdi Salamon fia Mihály székely ispán, Nadabi László alvajda és detrehi Peres György macsói vicebán közbenjárására, — a három nembeli székelység beleegyezésével békés úton rendezték.

Atirata V. Lászlónak Erdélyi Miklós és István részére Budán 1456. ápr. 22-én, lila-zöld sodrott selyemzsinóron lógó, ép, titkos pecsét alatt kiadott oklevelében a gr. Teleki-család marosvásárhelyi lt., Gr. Teleki Sámuel kancellár iratai.

Conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmonostora. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos receptis litteris excellentissimi principis et domini domini Sigismundi dei gratia Romanorum ac Hungarie etc. regis, semper augusti, domini nostri gratiosi et naturalis, hunc tenorem continentibus:¹⁾

Nos Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex. Memorie commendamus per presentes, quod quia nos fideles nostros dilectos Anthonium de Erdel et condam Johannem, filios Nicolai de Somkerek in dominio possessionum Harynna, Vylak et Neech vocatarum, in comitatu de Doboka existentium, per nos eis heredibusque ipsorum pro fidelitatibus et fidelissimis servitiis iamdicti Anthonii, per ipsum nobis et sacre corone in plerisque nostris et regni nostri validis agendis, presertim in fidei conservatione et tuitione ac nobis restitutione quorundam castrorum nostrorum in regno nostro Croatie habitorum, ubi omnia alia castra

¹⁾ continentes az átiró oklevelében.

nostra, preterquam apud manus ipsius Anthonii protunc existentia, his proxime preteritis disturbiorum temporibus eiusdem regni nostri Croatiae per nonnullos nostros emulos, tunc ibidem contra sacrum nostrum dyadema pullulantes occupata fuerant et a manibus nostris alienata, laudabiliter et ad posterorum memoriam indelibilem exhibitis et impensis, mediantibus aliis nostris litteris efficacissimis superinde confectis perpetuo datarum et collatarum, priusquam apud manus nostras regias, possessionibus Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch populosis, nec non Ebes vocatis habitatoribus destituta a fidelissimis nostris condam Frank de Zechen wayvoda et Simone filiis olim Konye bani per viam concambii habitarum, prout tenebamur nequivimus conservare, ob hoc eisdem possessionibus Harinna, Wylak et Neech iamfatis condam Frank wayvode et Simoni fratri eiusdem restitutis et resignatis, preallegatas possessiones Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch et Ebes vocatas, in comitatu Thordensi situatas simul cum universis ipsarum utilitatibus et pertinentiis, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub earum veris metis et antiquis limitibus, quibus ab olim rite tente fuere et possesse, prelibatis Anthonio et per eum Petro filio dicti condam Johannis fratris eiusdem, heredibusque et posteritatibus ipsorum similiter iure perhenni possidendas duximus conferendas, assumentes nostro, nostrorumque successorum regum utputa Hungarie nominibus et presentibus pollicemur dictos Anthonium et Petrum, heredesque et successores ipsorum in pacifico et quieto dominio ipsarum possessionum Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch et Ebes vocatarum contra quoslibet impetitores, causidicos et actores semper futuris successivis temporibus conservare, protegere et ubique expedire propriis nostris et dictorum nostrorum successorum laboribus et expensis. Cum tamen, uti per eundem Anthonium superinde sumus informati, nonnulli sint commetanei et vicini earundem possessionum Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch et Ebes circumiacentes, qui interdum et signanter pridem, dum ipse Anthonius servitiis nostris regalibus in terra nostra

Scepusiensi nobis tunc et serenissimo principe domino Wladislao rege Polonie, fratre nostro carissimo ibidem pariter constitutis fuisset occupatus, certis veris et antiquis metis prescriptarum possessionum Gernyezegh, Sarumberk, Nebanch et Ebes anichilatis et abolitis, non modicas particulas terrarum, silvarum, pratorum, fenilium et aliarum utilitatum intra iamdictas metas et cursus metales adiacentes pro se ipsis potentialiter occupassent in preiudicium iurium an(n)otatorum Anthonii et Petri, ymmo verius nostrum dampnumque et detrimentum valdemagnum. Unde nos preallegatos Anthonium et Petrum, heredesque et successores ipsorum iuxta premisam nostram pollicitationem in pacifico et quieto dominio supradictarum possessionum Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch et Ebes vocatarum indempniter, ut premisimus, volentes contra quoscumque conservari, huiusmodique nostra pollicita debitum sortiri effectum, vobis fidelibus nostris, magnificis viris Stiborio wayvode Transsilvano et Michaeli filio Salomonis de Nadasd, comiti siculorum nostrorum vel vicewayvode ac vicecomiti eorundem firmiter precipiendo mandamus, quatinus mox agnitis presentium continentis, assumpto vobiscum testimonio conventus ecclesie Transsilvanensis, quod per ipsum conventum ad id serie presentium transmitti iubemus, propriis vestris in personis ad facies prescriptarum possessionum Gernyezegh, Sarumberg, Nebanch et Ebes, vicinis et commetaneis earum inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, easdem per ipsarum veras metas et antiquas undique reambulantes ac novas iuxta veteres in locis predictarum metarum anichilatarum ac abolitarum et alias ubi necesse fuerit erectis, ipsas scilicet possessiones ab aliorum iuribus possessionariis sic metaliter separatas et distinctas predictis Anthonio et Petro, eorumque heredibus et successoribus, contradictione quorumlibet non obstante relinquentes, eosdem contra quoslibet impetitores, causidicos et actores in dominio earundem in persona et auctoritate nostre maiestatis vobis in hac parte attributa mediante protegere, conservare et indempniter

manutenere debeatis. Et hoc idem iniungimus futuris wayvodis et comitibus, nec non vicewayvodis et vicecomitibus earundem partium nostrarum Transsilvanarum firmiter et irrefragabiliter observari similibus regiis sub preceptis. Secus facere non ausuri, nec presumatis modo aliquali. Seriem siquidem huiusmodi possessionarie reambulationis, metarumque erectionis et renovationis cum cursibus metarum inibi erigendarum ac renovandarum in litteris memorati conventus nostre maiestati fideliter rescribi demandamus. Presentibus perlectis exhibenti semper restitutis. Datum Bude, in vigilia festi Nativitatis beati Johannis baptiste, anno Domini Millesimo quadringentesimo duodecimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. vigesimo quinto, Romanorum vero secundo.

1412.
jún.
23.

Nos igitur mandatis dicti domini nostri regis obedire cupientes ut tenemur religiosum virum dominum fratrem Egidium presbyterum, socium nostrum conventualem ad premissa peragenda nostro pro testimonio transmisimus fidedignum, qui demum exinde ad nos reversus nobis retulit isto modo, quod cum feria quinta proxima ante festum beati Dominici confessoris nunc preteritum viri magnifici domini Stiborius wayvoda Transsilvanus et comes de Zolnok ac Michael filius Salomonis comes sicularum personaliter, iuxta premissum regium litteratorium edictum metas possessionum Sarumberg, Nebanch, Ebes et Gernyezegh magistri Anthonii dicti Erdel reambulare et novas iuxta veteres, presentibus vicinis et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et specialiter adherentibus personaliter magistris Nicolao Bolgar, Stephano filio Semyen de Zenthkyral maiori exercitus sedis Sicularum de Marus, Jacobo et Valentino filiis Ladislai de Zenthgywrgh, Blasio filio Valentini filii Erdew de Andrasfalwa, Jacobo filio Alardi et altero Jacobo filio Emerici filii dicti Alardi de Megyesfalwa, Nicolao filio Ladislai filii Erdew de Gywlakwtha, Benedicto dicto Bychak de Chykfalwa, Stephano filio Valentini de Zenthtrinitas, Andrea et Thoma de Ernye ac aliis quampluribus senioribus terre Morus predictae et specialiter universis et singulis populis

aug.
4.

et sicultis de dicta Ernye, inter iamdictas possessiones Sarumberg, Nebanch, Gernyezegh et Ebes ab una, parte vero ex altera terram sicultorum de Ernye predictam erigere et premissa mandata annotati domini nostri regis debito cum effectu perficere voluissent, tunc nonnulli probi et nobiles viri pacem partium zelatores et specialiter annotati domini Stiborius wayvoda et Michael comes sicultorum, nec non magister Ladislaus de Nadab vicewayvoda Transsilvanus et Georgius Peres de Thetreh vicebanus Machoviensis cum eisdem nobilibus viris per veram (amicitiam)¹⁾ et modum fraterne dilectionis, ut ipsa dilectio fraternalis inter iamdictum Anthonium de Erdeel ac Petrum filium condam Johannis predictum fratrem eiusdem ab una, parte siquidem ab altera Jacobum et Valentinum filios Ladislai de Zenthgywrgh, nec non populos et sicultos de dicta Ernye ac omnes alios trium generum sicultos et eorundem heredes perpetua pacis pulchritudine observetur,²⁾ metarum infrascriptarum limitationes, erectiones et sequestrationes de consensu partium et omnium trium generum sicultorum et specialiter dictorum seniorum et sicultorum ac populorum de dicta Ernye ordine infrascripto fecissent, ordinassent et debito effectui mancipassent, quod prima meta a parte orientis in cacumine cuiusdam montis silvas habentis, a quibusdam duabus metis, quarum una possessionem Ernye et altera possessionem Sarumberg separat, procedendo versus occidentem ad quendam vallem parvum pratum habentem duas metas cumulassent, quarum una < dictam possessionem Ernye et alia possessionem > ³⁾ Sarumberg separaret; deinde semper ad eandem plagam occidentalem tendendo in planicie cuiusdam terre arabilis similiter duas metas, et ulterius egreditur ad parvum monticulum terre arabilis et in eodem vulgo Berch dicto similiter duas metas, deinde proceditur infra planiciem terre similiter

1) Tollban maradt.

2) observentur az *átiratban*.

3) dicte possessioni Ernye et alia possessioni az *átiratban*.

arabilis duas metas, et deinde transitur ad quoddam satis magnum pratum duas metas, ulterius itur ad terras arabiles duas metas, et abhinc versus fluvium Morus proceditur prope quoddam stagnum vulgo Er vocatum duas metas erexissent; deinde ad insulam Hermanzygethe vocatam, quamquidem insulam totaliter, dempta medietate dicti stagni vulgo Er dicti, dicto Anthonio et suis fratribus ad dictam possessionem Sarumberg reliquissent, medietatem autem dicti stagni ad eandem possessionem Nebanch Jacobo et Valentino filiis Ladislai predictis de dicta Zenthgywrgyh per modum compositionis commisissent, et abhinc ad fluvium Morus in opposito cuiusdem portus ad eundem fluvium iacentis, cuius fluvii medietas ad possessionem Sarpathak et alia medietas possessioni Sarumberg pertinet, ubi mete dictarum possessionum Sarumberg, Ernye et Nebanch terminarentur. Quia autem dicti seniores dicte terre Morus simul cum dictis sicutis et populis de dicta Ernye in ipsorum et omnium trium generum sicutorum nominibus iamdictum Anthonium cum suis fratribus in possessione Ebes predicta pacifice reliquerent, in nulloque contra ipsum et fratres eiusdem obiciendum semper eandem possessionem Ebes ad possessionem Sarumberg pertinere asseruissent et facti fuissent, ideo metas eiusdem statu in eodem, in quo ab antiquo exstitit, reliquerent iure perpetuo et irrevocabiliter per dictum Anthonium et fratres eiusdem ac successores eiusdem possidendas, tenendas pariter et habendas. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas ac per alphabetum trium intercisas litterarum eidem Anthonio et fratribus, successoribusque eiusdem duximus concedendas. Datum in festo Nativitatis virginis Marie, anno Domini Millesimo quadringentesimo duodecimo supra-

1412.
szept.
8.

23.

1424. jul. 10. Buda.

Zsigmond király szentgyörgyi Forró László székelynek, a Csáki Miklós erd. vajda familiarisának, a Havaselföldre betörni készülő törökök ellen, a király parancsára a Dán havaselföldi vajda segítségére küldött erdélyi hadak élén viselt kapitányságában, majd Hátszeg vára közelében ugyancsak a törökökkel vívott csatában Csáki Miklós oldalán szerzett érdemei jutalmául, a Kerekgyházi Laczk fiainak magvaszakadtával urafogyott fejérvármegyei Háportont neki s általa fiainak, nemkülönbe tordai főesperes és erd. kanonok testvéreinek Baláznak, s unokatestvéreinek az Angyalosi Péter és angyalosi Forró János fiainak adományozza.

A XVII. századi egyszerű másolat az Erd. Múzeum-Egyesület It., Br. Kemény It., Codex authenticorum Kemenyanorum I. 8.

Regestája *Tört. Tár* 1907. 92.

Nos Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos recensitis et in nostris regalibus precordiis digne revolutis fidelitatibus et uberrimis laudedignis obsequiis, multifariisque fidelibus servitiis ac sinceris et virtuosis complacentiis fidelis nostri dilecti Ladislai dicti Forro siculi de Zenthgjevrggh partium nostrarum Transsilvanarum, familiaris scilicet magnifici Nicolai de Chiaak earundem partium nostrarum Transsilvanarum vayvodae grati nobis et fidelis sincere dilecti, per ipsum nobis et sacrae nostrae coronae Hungariae sincero cum affectu in plerisque nostris et regni nostri arduis tam exercitua libus quam etiam aliis expeditionibus et summopere incumbentibus negotiis, prosperis scilicet et adversis, agilitate strenua et indefessa sollicitudine, non sine expensarum suarum pluralitate locis et temporibus opportunis, praesertim vero dum nuperrime

praefatus Nicolaus de Chaak non modicam gentium suarum exercituum quantitatem ad partes nostras Transalpinas, contra saevissimorum turcorum protunc easdem partes subintrare machinantium insultus in subsidium fidelis nostri magnifici Daan, vayvodae ipsarum partium Transalpinarum ex nostrae maiestatis mandato destinasset, annotato Ladislao dicto Forro eotunc capitaneo seu ductore huiusmodi gentium ipsius Nicolai de Chaak existente, in conflictu per eundem Daan vayvodam, tandemque similiter in alio conflictu per praefatum Nicolaum de Chaak et incolas praescriptarum partium nostrarum Transsilvanarum prope castrum Haczak cum dictis saevissimis turcis facto et inito non modicas laesiones et vulnera lethalia sufferendo, cum nonnullorum suorum carorum fratrum et familiarium caede seu morte pro nostri honoris, regnorumque nostrorum exaltatione laudabiliter exhibitis et impensis. Pro quibusquidem suis virtuosis gestis et sinceris famulatibus licet idem Ladislaus multo maioribus a nostra maiestate donis foret praemiandus, in aliqualem tamen suorum laudabilium servitiorum praemissorum recompensam volentes eidem nostro regio occurrere cum favore, ut idem Ladislaus nostram maiestatem sibi sentiat favorabiliter fore acclinatam, quandam possessionem valachalem Haporthon nominatam, in comitatu Albensi dictarum partium nostrarum Transsilvanarum habitam et existentem, quae condam filiorum Laczk de Kerekeghaz ab hac luce absque haeredum sexus masculini solatio migratorum praefuisset, ex eoque de regni nostri consuetudine ad manus nostras regias devolutam et redactam, simul cum universis et singulis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, videlicet terris arabilibus cultis et incultis, agris, pascuis, pratis, fenilibus, silvis, rubetis, nemoribus, montibus, vallibus, aquis aquarumque decursibus et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus ad eandem possessionem Haporthon de iure spectantibus et pertinere debentibus, sub eisdem veris metis et antiquis limitibus, quibus eadem ab olim usque modo rite tenta fuisset et possessa, ex certa nostrae

maiestatis scientia, praelatorum etiam et baronum nostrorum ad id accedente consilio praematurato, annotato Ladislao Forro dicto, et per eum Michaeli, Benedicto. Andreae et Johanni filiis, nec non honorabili domino Blasio archidiacono de Thorda et canonico in ecclesia Transsilvanensi carnali, ac Simoni et Blasio filiis Petri de Angialos, Nicolao et Anthonio filiis Johannis similiter Forro dictis de eadem Angialos patruelibus fratribus suis, ipsorumque Ladislai et filiorum ac Simonis et Blasii, Nicolai et Anthonii fratrum eiusdem haeredibus et posteritatibus ac successoribus universis novae nostrae donationis titulo et omni eo iure, quo eadem nostrae quomodolibet incumbit collationi, de manibus nostris regiis dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. Datum Budae, feria secunda proxima ante festum ^{1424.} beatae Margarethae virginis et martyris, anno Domini ^{júl.} Millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, regnorum ^{10.} nostrorum anno Hungariae etc. XXXVIII^{vo}, Romanorum XIII^{mo} et Bohemiae quarto.

A másolatban olvasható följegyzés szerint az eredeti oklevél aljára nyomott pecsét alatt: Commissio propria domini regis.

24.

1427. márc. 7. Brassó.

Zsigmond király megparancsolja kusalyi Jakcs János és Mihály székely ispánoknak, hogy a Szentgyörgyi Barnabás örökös székely tisztségét hatalmasul bitorló Szentpéteri Lászlót magok eleibe idéztetvén, Szentgyörgyi Barnabásnak törvényes bizonyítékai és székely tisztsége szerint szolgáltatassanak igazságot.

Átirat: Magyi Pál alországbíró és erd. alvajdának 1502. jan. 24-én kelt ítéletében, amelyet Geréb Péter nádor ugyanezen év márc. 2-án ismét *átírt*, a gróf Teleki-család marosvásárhelyi lt., *Tancsi Földvály-iratok* LX. 21., ill. LXXVIII. 3/b.

Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex. Fidelibus nostris magnificis Johanni et Michaeli Jakch de Kwsal comitibus sicularum nostrorum vel eorum vices in iudicatu gerentibus, nec non iudicibus et senioribus ad sedem Maros spectantibus salutem et gratiam. Querela pro parte fidelis nostri Barnabe filii Jacobi filii Ladislai siculi de Zenthgywrgh¹⁾ nobis allata detegente maiestati nostre patefecit, quomodo Ladislaus similiter siculus de Zenthpeter circa festum beati Michaelis archangeli^{szept. 29.} proxime preteritum, ipso scilicet Barnaba tunc in partibus dicti regni nostri Hungarie servitiis domini sui occupato, quendam honorem seu officiolatum suum hereditarium, ipsum iuxta morem sicularum omnis iuris titulo concernentem cum cunctis suis utilitatibus et proventibus pro se ipso occupasset, occupatoque fructus et proventus eiusdem percepisset et perciperet de presenti, per hoc sibi quinquaginta marcarum dampna inferendo potentia mediante in sui iuris preiudicium valdegrande; et licet ipse eundem Ladislaum mediante lege consuetudinaria ipsius sedis publice prohibendo am(m)onuisse, ut aut ab utensione et detentione dicti sui honoris seu officiolatus desisteret, aut ad nostram veniendo maiestatem rationem de premissis coram nostra personali maiestate²⁾ reddere deberet efficacem, tamen prefatus Ladislaus huiusmodi am(m)onitionem dicti exponentis minime advertens ab usu et detentione, fructuumque et proventuum perceptione predicti honoris seu officiolatus non cessaret. Et quia nos prefatum Barnabam suis iustis iuribus indebite frustrari nolumus, igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatinus agnita presentium notitia

1) Zenth Georgh a Geréb-féle átiratban.

2) rationem itt feleslegesen.

prefatum Ladislaum vestri in presentiam ad certum terminum sedis vestre accersiri faciendo, ex parte eiusdem prefato Barnabe iuxta suas legitimas comprobationes et honorem sicularum super premissis meri iuris et iustitie, ac omnimode et indilate satisfactionis complementum adeo impendere et exhibere debeatis, ut de cetero superinde nullatenus videamur infestari. Aliud facere non ausuri in premissis. Presentes etiam perlectas reddi iubemus presentanti. Datum Brassovie, tertio die diei Cinerum, anno Domini Millesimo CCCC-mo XXVII-mo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXXX-mo, Romanorum XVII-mo et Bohemie septimo.

1427.
márc.
7.

25.

1427. szept. 28. Barcsa.

Zsigmond király felségi jogait Árapatakán Árapataki Antalnak és rokonainak adományozván, megparancsolja az erdélyi káptalannak, hogy nevezetteket azok birtokába iktassa be.

Másolata az árapataki Geréb János gyermekei között a XVIII. sz. 60-as éveiben az erd. kir. táblán folyt perben bemutatott erd. káptalani átiratról, Orsz. lt., Köszegi Á. ítélmester iratai XXIII. 59. fol. 401.

Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex. Fidelibus nostris capitulo ecclesiae Transsilvaniae salutem et gratiam. Cum nos pro fidelitatibus et fidelium servitiis contestatis meritis fidelis nostri Anthonii filii Stephani filii Michaelis de Arapathak totum et omne ius nostrum regium, si quod in praedicta possessione Arapathak, in comitatu Albensi partium nostrarum Transsilvanarum, inter districtum Barcensem et sículos nostros, cis fluvium Olth situata et habita haberemus et nostram quomodocunque et qualitercunque concerneret maiestatem, simul cum universis suis utilitatibus et perti-

mentiis quibuslibet eidem Anthonio filio Stephani filii Michaelis ac per eum Andreae filio, ac Georgio carnali, nec non Nicolao et Ladislao fratruelibus fratribus eiusdem, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis serie aliarum litterarum nostrarum donationalium exinde confectarum in perpetuum duxeramus conferendum, volumusque eosdem per nostrum et vestrum homines in dominium eiusdem legitime facere introduci. Super quo fidelitatibus vestris firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Simon vel Blasius dicti Forro de Bwlen sive Michael filius Ladislai dicti similiter (Forro)¹⁾ de Zentywan, sive Stephanus dictus Konch seu Georgius Thurewk de Peselnek, nec non Jacobus de Karathna aut Teel filius Nicolai de Nyen aliis absentibus homo noster ad facies praefatae possessionis Arapathak vocatae et consequenter dicti iuris nostri regii, vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo introducat praefatos Andream, Anthonium, Georgium, Nicolaum et Ladislaum²⁾ in dominium earundem,³⁾ statuaturque idem eisdem praemissae nostrae donationis titulo perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra iamfatos Anthonium et alios supra dictos vayvodalem in praesentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros efficacem. Et post haec huiusmodi introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato eidem vayvodae more solito rescribatis. Datum in Barcha ex opposito eiusdem arcis Nandor Albensis, die dominico proximo post festum beatorum Cosmae et Damiani martyrum, anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo, regnorum nostrorum Hungariae etc. XL-mo, Romanorum decimo octavo, Bohemiae (vero) octavo.

1427.
szept.
28.

1) A másolatból kimaradt.
2) Üres hely a másolatban.
3) eiusdem *volna helyesebben*.

26.

1427. nov. 30.

Az erdélyi káptalan kiküldött tanuja előtt özvegy Pataki Jánosné Katalin asszony a férje javaiból őt megillető hitbérre és jegyruhára nézve Árapataki Antalnak menedéket vall.

A XVIII. század 60-as éveiben készült erd. kir. táblai *másolat*, Orsz. lt., *Köszegi A.* ítélőmester iratai, XXIII. 59. fol. 444.

Nos capitulum ecclesiae Transsilvanae. Memoriae commendamus, quod (cum)¹⁾ nos ad instantem petitionem Anthonii filii Stephani de Arapathaka discretum virum dominum Valentinum vocatum, altaristam sanctae Crucis in dicta ecclesia Transsilvanensi ad audiendam fassionem nobilis dominae Katherina vocatae, relictæ condam Johannis Pathaky de Arapathak, propter viarum discrimina et fragilitatem sexus coram nobis venire nequeuntis pro nostro testimonio duxissemus destinandum, idem tandem exinde ad nos reversus nobis retulit eo modo. nov. quod ipse in die festi beati Martini confessoris nunc 11. proxime praeteriti ad praedictam possessionem Arapathaka, < curiam eiusdem nobilis dominae Katherina vocatae, relictæ >²⁾ Johannis Pathaky accessisset, ipsaque coram eodem domino Valentino taliter confessa extitisset, quod quia praedictus Anthonius filius Stephani de dote et rebus paraphernalibus suis ex parte praedicti Anthonii ratione iurium seu portionum possessionariarum ipsius condam Johannis Pathaky domini et mariti sui sibi provenire debentium iuxta consuetudinem regni sibi plenam et integram impendisset satisfactionem, ob hoc ipsa eundem Anthonium filium Stephani super praemissis suis dote et rebus paraphernalibus commisisset expeditum. In cuius rei testimonium praesentes litteras nostras

1) Kimaradt.

2) circa eandem nobilem dominam Katherina vocatam relictam kétségtelenül hibás olvasat helyett, az eredeti oklevél kérdéses helyének valószínű szövege.

eidem Anthonio duximus concedendas. Datum in festo beati Andreae apostoli, anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo. 1427. nov. 30.

27.

1427. dec. 8.

Az erdélyi káptalan előtt egyfelől Árapataki Antal, másfelől Hidvégi Antal és rokonai Árapatakán és Hidvégen megosztoznak, — Hidvég egészen és Árapatak egynegyede ezeknek, Árapataka három negyede pedig Árapataki Antalnak jutván, — azzal a kikötéssel, hogy az egyességet meg nem álló, vagy azt perrel megtámadó fél a megálló félnek száz ezüst márkát, a bírónak ugyanannyit köteles fizetni.

Másolata Kendi Antal erd. alvajda 1478. júl. 10-én kelt s ugyan csak másolatban ismert átiratában, Orsz. lt., Kőszegi A. kir. tábl. ítélőmester iratai XXIII. 59. fol. 445.

Capitulum ecclesiae Transsilvanae. Omnibus Christi fidelibus tam praesentibus quam futuris praesens scriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Anthonius filius Stephani de Arapathaka ab una, parte vero ab altera Anthonius filius Egidii et alter Anthonius filius Myko ac Valentinus filius Georgii de Hydweeg coram nobis personaliter constituti, unanimi dicto et pari voluntate confessi exstiterunt in hunc modum, quod quamquam¹⁾ nuper inter eos in curia serenissimi principis domini Sigismundi dei gratia Romanorum regis semper augusti ac Hungariae, Bohemiaeque regis, domini nostri metuendi et naturalis, ipso tunc disponente Domino in oppido Fewldwar constituto, praetextu praedictae possessionis Arapathaka praenominatae ac aliorum iurium possessionariorum eorundem litis materia mota et inchoata,

¹⁾ quamquidem a másolatban.

ac hincinde diutius ventilata existeret et idem dominus noster rex iuxta formam litterarum suarum adiudicatoriarum protunc in hac parte emanatarum iudicando commisisset, quod praedicti uterque Anthonius nec non Valentinus filius Georgii octavo die festi sancti Andreae apostoli tunc consequentis venturo super eo, quod ^{dec.}_{7.} praedicta possessio Arapathaka simul cum aliis eorundem utrorumque Anthonii et Valentini filii Georgii iuribus possessionariis iure haereditario, iuxta propositam et allegatam consanguineitatis lineam, in dictis litteris adiudicatoriis ipsius domini nostri regis serietim contentam ad ipsos condescenderint et devoluta exstiterint, quinquagesimo se nobilibus secundum formam in ipsis litteris regiis adiudicatoriis superinde traditam coram nobis iuramentum praestare debuerint ac praedicti uterque Anthonius et Valentinus ad deponendum praedictum¹⁾ ipsorum iuramentum cum eorum coniuratoribus praesto fuerint et parati, imo iidem uterque Anthonius et Valentinus, et aliqui ex ipsorum coniuratoribus nominatim praescriptum eorum iuramentum super praemissis deposuerint, ipseque Anthonius filius Stephani iuramenta illorum coniuratorum, qui nondum deposuissent, relaxavit; nihilominus tamen nonnullorum potiorum regni nobilium partim...²⁾ zelo, partim gratulandi conservatione, compositioneque ac ordinatione intervenientibus super praemissis, ne longiorum itinerum ac graviorum laborum et expensarum dispendiis amplius fatigarentur, ad talem pacis et concordiae devenissent unionem et devenerunt coram nobis perpetuo et irrevocabiliter duraturam, quod praedicti uterque Anthonius et Valentinus cum eorum successoribus universis in totali possessione Hydweeg praenominata, tam illarum partium, quas iidem uterque Anthonius et Valentinus hactenus possedissent et possiderent de praesenti, quam illarum, quas idem Anthonius filius Stephani in ea titulo emptionis possedisset, et ultra hoc in quarta parte

²⁾ praedictorum a *másolatban*.

³⁾ Ures hely a *másolatban*.

praedictae possessionis Arapathaka ac utilitatibus et pertinentiis eiusdem quartae partis ad eandem sufficientibus iure perpetuo et irrevocabiliter debeant permanere, usibusque ac proventibus earundem pacifice gaudere; annotatus vero Anthonius filius Stephani ac eius haeredes, haeredumque suorum successores in dominio trium partium dictae possessionis Arapathaka similiter in quibuslibet pertinentiis ac utilitatibus universis perpetuo et irrevocabiliter pleno iure perfruatur et maneat, ac persistat; tali obligamine mediante, quod si qua partium ipsarum temporis in processu praemissam ordinationem quovis colore quaesito infringeret aut superinde litem moveret, extunc talis pars contra partem alteram in centum marcis argenti puri terrestri ponderis, iudici vero in centum marcis argenti eiusdem ponderis convincatur eo facto. Ad quod partes praedictae se sponte obligarunt coram nobis harum nostrarum testimonio et vigore litterarum mediante. Datum secundo die praedicti octavi diei festi beati Andreae apostoli, anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo, honorabilibus et discretis viris dominis Demetrio praeposito, Georgio cantore, Michaele custode et Nicolao decano ceterisque canonicis dictae ecclesiae nostrae salubriter existentibus et devote.

1427.
dec.
8.

28.

1428. jan. 18. Posesin.

Zsigmond király Árapataki Antal panaszára, — mely szerint Hidvégi Mikó fia Antal, Egyed fia Antal és György fia Bálint Árapataka ügyében az ítélet értelmében ötvened magukkal leteendő esküt nem tették le, a székely ispánok beléegyezésével pedig az említett birtokba való beiktatásának is ellenmondottak, ő azonban az Árapataki János özvegyét, a néhai férje árapataki birtokából őt megillető jegyruhája és hozománya tekintetében kielégítette, — megparancsolja kusali Jakcs János és Mihály székely

ispánoknak s Panaszi Beke és Vasvári György tisztjeiknek, akik árapataki és hidvégi jobbágyait zsarolták, hogy Árapataki Antal jogos panasza esetén öt árapataki és hidvégi birtokaiban ezentúl háborgatni ne merjék.

Eredetije igen sok helyen egérrágta papíron, alján a királynak papírral fedett sasos pecsétjével, birtokomban.

Commissio propria domini regis.

Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex. Fidelibus nostris dilectis, magnificis viris Johanni et Michaeli Jach de Kwsal comitibus sicularum nostrorum aut alteri ipsorum, seu Beke de Panaz et Georgio de Waswar officialibus eorum ac cuilibet ipsorum insolide, quibus vel cui ipsorum presentes ostenduntur, salutem et gratiam. Exponente nobis fidele nostro Anthonio filio Stephani de Arwapathaka nostre in tonuit maiestati, quod licet Anthonius filius Myko et alter Anthonius filius Egidii, nec non Valentinus filius Georgii de Hydweg quinquagesimo se nobilibus super facto prefate possessionis Arwapathaka octavo die festi beati Andree apostoli proxime preteriti, dec. 7. iuxta contenta quarundam litterarum nostrarum adiudicatoriarum superinde confectarum coram capitulo ecclesie Transsilvane contra eundem Anthonium filium Stephani sacramentum prestare debuerint, tamen ipso termino occurrente ii[dem etiam (!) ute]rque¹⁾ Anthonius et Valentinus, iuxta contenta predictarum litterarum nostrarum super facto premissis contra memoratum Anthonium filium Stephani iurare non valerent eo²⁾ iure, quod se in dicta possession[e Arwapa]thak[a,³⁾ sicut (!) ostendissent,⁴⁾ frustati exstitissent, contradictorie inhibitioni etiam, quam in facto statutionis memorate possessionis Arwapathaka pro ipso Anthonio facte alias fecissent ac⁵⁾

¹⁾ 15 mm. egérrágás.

²⁾ eorum *az eredetiben hibásan.*

^{3—4)} 20—20 mm. egérrágás.

⁵⁾ Egy szó 10 mm. kirágva.

[huius]odi . . .⁶⁾ statutioni possessionarie, iuxta contenta quarundam litterarum dicti capituli consensum prebuisent; ipse etiam Anthonius filius Stephani nobili domine, relicte condam Johanni[s de dict]a⁷⁾ Ar[wapat]haka⁸⁾ super dote et rebus suis parafernalibus, sibi de iuribus possessionariis predicti condam Johannis domini et mariti sui, que idem in dicta possessione Arwapathaka [hab]uisset, ritu regni nostri requirente, provenire debentibus similiter iuxta continentiam quarundam aliarum litterarum memorati capituli plenam impenderit satisfactionem, eo tamen non obstante, adhuc manus vestras de dicta possessione Arwapathaka minime excipiendo super iobagiones suos in dicta possessione Arwapathaka et portione sua possessionaria in possessione Hydweg vocata habita commorantes diversas taxas pecuniarias et alias exactiones extorqueretis, et alias ipsos multipliciter ac minus iuste et indebite impediretis, et quod quasdam litteras nostras regales, quas super eo, ut populi et iobagiones sui in dicta possessione Arwapathaka commorantes more solito sibi fenem falcare et alia, ad que tenerentur, facere deberent, vobis direxissemus, non obstante, quod eas post earum lecturam exhibitori earundem reddi mandassemus, erga vos retinissetis potentia mediante, in sui iuris preiudicium et dampnum, ymmo verius huiusmodi nostrorum mandatorum contemptum satis grande. Super quo supplicavit prefatus Anthonius sibi per nostram maiestatem opportune provideri. Verum quia prefati uterque Anthonius et Valentinus premissa eorum iuramenta minime prestare potuisse asseruntur, ex continentis que predictarum litterarum memorati capituli per ipsum Anthonium coram nostra maiestate in specie productarum memoratos utrumque Anthonium et Valentinum premisse contradictioni cedendo memorate statutioni possessionarie consensum prebuisse. ipsum etiam Anthonium filium Stephani prefate nobili domine, relicte dicti condam Johannis super

⁶⁾ Két szó 20 mm. hasonlóképpen.

⁷⁻⁸⁾ Egérrágtá szavak.

dictis dote et rebus suis parafernalibus modo simili, secundum contenta quarundam aliarum litterarum eiusdem capituli superinde confectarum, nostri in presentia exhibitarum satisfacisse vidimus manifeste: igitur nolentes amplius ipsum Anthonium filium Stephani in suis iuribus indebite et sine causa vexari seu impediri, fidelitati vestre et cuilibet⁹⁾ vestrum insolide firmiter precipiendo mandamus, quatenus si et in quantum memoratus Anthonius filius Myko et alter Anthonius filius Egidii, nec non Valentinus filius Georgii, iuxta contenta predictarum litterarum nostrarum adiudicatoriarum super facto memorate possessionis Arwapathaka nuncupate, modo et forma in predictis litteris nostris adiudicatoriis contentis, contra ipsum Anthonium filium Stephani, uti debuissent, non iuraverunt, extunc visis presentibus, altero vestrum alio non expectato, preallegatum Anthonium filium Stephani in suo iure, eum in dicta possessione Arwapathaka et portione possessionaria in dicta possessione Hydweg habita concernente de cetero minus iuste et indebite nullatenus impedire presumatis, sed de huiusmodi suo iure manus vestras et vestrorum penitus excipiendo et removendo ipsum dicto suo [iure (!) pacifice (!) et (!) quiete (!) uti]¹⁰⁾ permittatis, predictas etiam alias litteras nostras per vos ut prefertur retentas eidem exponenti reddere debeatis. Secus facere non ausuri in premissis. Presentes etiam perlectas re[ddi iubemus]¹¹⁾ presentanti. Datum in Posesyn, in festo beate Prisce virginis et martyris, anno Domini M-mo CCCC-mo XX-mo VIII-vo, regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo primo, Romanorum decimo octavo et Bohemie octavo.

1428.
jan.
18.

A nagy részében lehullt pecsét alatt: Commissio propria domini regis.

⁹⁾ cuiuslibet az eredetiben.

¹⁰⁾ 60 mm. egérrágás.

¹¹⁾ 28 mm. hasonlóképpen.

29.

1428. aug. 5.

A kolosmonostori convent előtt az aradi káptalan tiltakozik az ellen, hogy Zsigmond király a káptalan Háporton nevű birtokát Fejérmegyében a székely eredetű Forró Balázs erdélyi kanonoknak, Forró Lászlónak és Simonnak adományozza.

Eredetije papíron, hátán viaszpecsét nyomaival a gyulafehérvári kápt. lt. Cista capit. 2. 41.

Regestája Tört. Tár 1890. 138., és Beke A., Az erdélyi káptalan levéltára 1890. 63.

Egykorú följegyzés kívül az oklevél alján: Orodienensis.

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmonstra. Memorie commendamus, quod magistri Johannes decanus et Augustinus canonici ecclesie Orodienensis in eorum ac venerabilium dominorum Georgii prepositi et capituli eiusdem ecclesie personis nostram venientes in presentiam, serenissimum principem dominum Sigismundum dei gratia Romanorum regem semper augustum, ac Hungarie, Bohemie etc. regem a donatione, collatione, venditione, impignoratione possessionis eorundem prepositi et capituli Haporton vocate in comitatu Albensi existentem cuiusdam hominum et specialiter honorabili domino Blasio siculo, canonico ecclesie Albensis, ac Ladislao et Simoni dictis Forrow, item eosdem ab impetratione, emptione, pro pignori receptione, in facieque eius ecclesiam in honorem¹⁾ sancti Nicolai edificatione, fructus et quaslibet [utilitates]²⁾ eiusdem perceptione et percipifactione, seque in dominium eiusdem intromissione, in eademque perpetuatione factis vel fiendis, alios etiam quoslibet prohibuerunt et contradixerunt coram nobis harum testimonio litterarum nostrarum mediante. Datum in festo Marie de Nive, anno Domini M-mo quadringentesimo vigesimo octavo.

1428.
aug.
5.

¹⁾ honore az eredetiben.

²⁾ Sorközi betoldás.

30.

1430. máj. 8. Sempte.

Zsigmond király megparancsolja az erdélyi székelyeknek, hogy Erdélyi Antal fiait, Gergelyt, Miklóst és Istvánt Sáromberke birodalmában többé ne háborgassák.

Eredeti je papíron, alján papírral fedett pecséttel a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Gr. Teleki S. kanc. iratai.

Commissio domini regis Johanne Jakch
comite siculorum referente.

Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis siculis partium nostrarum Transsilvanarum salutem et gratiam. Exponit maiestati nostre fidelis noster Gregorius filius condam Anthonii dicti Erdely de Somkerec aule nostre familiaris sua ac Nicolai et Stephani fratrum suorum carnalium in personis gravissima sub querela, quod quamquam nos pro fidelitatibus et meritoriis fidelium obsequiorum meritis pretacti condam Anthonii patris eorum alias per eundem claritati nostre diversimode impensis et exhibitis quandam possessionem Saromberk vocatam, in comitatu Thor densi prefatarum partium nostrarum Transsilvanarum existentem mediantibus certis litteris nostris donationibus exinde confectis memorato condam Anthonio patri ipsorum et consequenter eisdem exponentibus in perpetuum duxissemus conferendam, ipsum quoque condam Anthonium et dictos exponentes filios eiusdem Anthonii in dominio iamfate possessionis Saromberk et pertinentiarum suarum contra quosvis causantes et impetitores conservare assumpserimus et defensare, metas quoque tandem prescripte possessionis Saromberk olim Stiborius wayvoda memoratarum partium nostrarum Transsilvanarum iuxta legem et consuetudinem partium earundem Transsilvanarum presentibus omnibus potioribus ex vobis, nullis tamen eotunc contradicentibus

erexerit et renovaverit; tamen nunc huiusmodi metas annotate possessionis Saromberk, per prenominatum condam Stiborium wayvodam modo antelato erectas abolire et non paucas terrarum particulas, quas prescripte mete possessionis Saromberk includerent, vobis occupative usurpare niteremini et velletis indebite et minusiuste, potentiaque vestra propria mediante in preiudicium ac dampnum, iurisque iacturam dictorum exponentium, ymmo verius nostre maiestatis displicentiam satis grandem. Verum quia nos sepefatos exponentes, prout iuxta premissis nostre donationis et pollicitationis formam et seriem tenemur, in dominio pretitulate possessionis Saromberk, pertinentiarumque et metarum eiusdem predictarum, per prelibatum condam Stiborium wayvodam modo premissis erectarum contra vos et alios quoslibet illegitimos impetitores conservare volumus et defensare, ideo fidelitati vestre firmo nostro regio sub edicto precipimus et mandamus, quatinus, habita presentium notitia, memoratas metas annotate possessionis Saromberk per preallegatum condam Stiborium wayvodam iuridice, ut prefertur, erectas aliquatenus abolire, ipsosque exponentes in prescriptis metis, nec non possessione Saromberk et pertinentiarum eiusdem nusquam et nequaquam impedire, molestare aut quovismodo dampnificare presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, quin potius ipsos eisdem possessione et metis quiete, pacifice et absque omni impedimento uti atque frui sinatis et permittatis, alioquin presentium serie firmiter committimus fidelibus nostris magnificis¹⁾ Johanni et Michaeli Jakch comitibus vestris, ut ipsi sepefatos exponentes contra vos et vestrum quemlibet ac alios quoscunque illegitimos impetitores in pleno et pacifico dominio prefatarum possessionis Saromberk ac metarum et pertinentiarum eiusdem conservent, tueanturque et manuteneant nostre maiestatis in persona et auctoritate nostra in hac parte per nos ipsis attributa mediante. Secus ergo in premissis facere non ausuri.

¹⁾ Michaeli *innen alápontozással kitörölve.*

Presentes perlectas reddi iub[e]mus presentanti. Datum in
1430. Sempthe, in festo Apparitionis sancti Michaelis archan-
máj. geli, anno Domini Millesimo CCCC-mo XXX-mo, regno-
8. rum nostrorum anno Hungarie etc. XLIII-to, Romanorum
XX-mo et Bohemie decimo.

A pecsét alatt: Commissio domini regis Johanne
Jakch comite siculorum referente.

31.

1431. jun. 7. Höltövény.

*Jakcs Mihály székely ispán bizonyítja, hogy illyefalvi
Kis Gergely és az odavaló székelyek némely peres
kaszálókra nézve Kálnoki Demeter székbiró előtt egyes-
séget kötöttek.*

Eredetije hártján, aljára nyomott papírral fedett ép pecséttel,
Török Bertalan hagyatékából az Erd. Muzeum-Egyesület lt.

A cimer: leveles koronából kinövő három lóherelevél. *Sisakdísz:*
nem határozható meg. *Körirata:* S · MICHAELIS · COM · SICVLOR.

Nos Michael Jakch siculorum comes. Memorie com-
mendamus tenore presentium significantes quibus expedit
universis, quod accedentes nostri in presentiam Demetrius
filius Emerici de Kalnok ac Gregorius Parvus de Illie-
falwa nobisque idem Gregorius exstitit confessus, quo-
modo ipse cum siculis in Illiefalwa predicta existentibus
quoddam litigium ratione quorundam¹⁾ fenetorum habuis-
set, tamen iuxta dispositiones proborum hominum taliter
concordassent in alterutrum, ut coram iudice terrestri
utputa Demetrio filio Emerici de Kalnok predicta dimi-
diam partem ipsorum fenetorum ad utendum sibipsi
tradidissent, alteram autem partem ipsi siculi²⁾ pro se
ipsis retinuissent; qui quidem Demetrius filius Emerici
simili modo coram nobis protestavit, presentium litte-

¹⁾ cuiusdam *az eredetiben.*

²⁾ siculis *az eredetiben.*

rarum nostrarum et testimonio mediante. Datum in Hewlthwen, feria quinta, octavo scilicet die festi sacratissimi Corporis Christi anno Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

1431.
jún.
7.

32.

1436. ápr. 25. Szeged.

Zsigmond király megparancsolja Lépes György erdélyi püspöknek, lévai Cseh Péter és Csáki László vajdának s kusali Jakcs Mihály székely ispánnak, hogy a sáromberki határjelek elpusztításával s bizonyos szántóföldek elfoglalásával somkereki Erdélyi Miklósnek kártevő marosszéki székelyek részéről nevezett Erdélyi Miklósnek szolgáltatassanak igazságot.

Eredetije papíron, aljára nyomott s papírral fedett eléggé ép peccséttel a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Gr. Teleki S. kancellár íratai.

Relatio Stephani de Rozgon
comitis Themesiensis.

Sigismundus dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex. Fidelibus nostris reverendo in Christo patri domino Georgio Lepes episcopo ecclesie Transsilvanensis, ac magnificis Petro Cheh de Lewa, nec non Ladislao de Chaak partium nostrarum Transsilvanarum wayvodis, et Michaeli Jakch de Kwsal siculorum nostrorum comiti salutem et gratiam. Nostre celsitudinis veniens in conspectum fidelis noster egregius Nicolaus filius condam Anthonii Erdely de Somkereky nobis exposuit querulose, quomodo universi siculi sedis Maros circa festum beati Jacobi^(1432.) apostoli, cuius iam quinta instaret revolutio annualis, ^{júl.} ^{25.} quasdam metas terreas possessionis sue Saromberk vocate

abolivissent¹⁾ et dispersissent²⁾ ac quasdam terrarum arabilium particulas, intra veras metas dicte possessionis Saromberk existentes,³⁾ a manibus ipsius exponentis tempore in predicto minusiuste et indebite occupassent, occupatisque uterentur etiam de presenti potentia mediante in eiusdem exponentis preiudicium, iuriumque suorum derogamen valde grande. Supplicavit itaque nostro culmini prefatus Nicolaus, ut sibi superinde de remedio providere dignaremur opportuno. Et quia nos huiusmodi actus potentiarios et possessionum occupationes per quempiam regnicolarum nostrorum committi, commissosque simpliciter pertransire nolumus, ideo fidelitati vestre firmissimo nostro sub edicto precipimus et mandamus, aliud habere nolentes, quatinus receptis presentibus, partibus utrisque vestri in presentiam vocatis et accersitis, ex parte prefatorum siculorum sedi de Maros ipsi exponenti super premissis iuxta suas probationes et legitima documenta meri iuris et iustitie ac debite satisfactionis complementum nostre maiestatis in persona et auctoritate harum serie vobis specialiter attributa, iustitiaque mediante impendere et exhibere debeatis, taliter et adeo, ut idem exponens pro defectu iustitie nostre superinde non cogatur querulari maiestati. Secus non facturi in premissis gratie nostre sub obtentu. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum Zegedini, 1436. feria quarta proxima post festum beati Georgii martyris, ápr. 25. anno Domini M-mo CCCC-mo XXX-mo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum XXVI-to, Bohemie XVI-to, imperii vero tertio.

A pecsét alatt: Relatio Stephani de Rozgon comitis Themesiensis.

1) A hatodik sor végén az oklevél írójának pótlása.

2) Vakarással javítva.

3) abolivissent *innen kitörölve*.

33.

(1441.) jul. 29.*

A kolosmonostori convent előtt Felvinczi Domokos fia Balázs és több társa Aranyas székről ügyvédeket választanak.

Eredeti fogalmazványa keresztülhúzva, Orsz. It. MODL. 36390. (Kolosm. Prot. minus AB. fol. 37.)

Quod Blasius filius Dominici de Felwynch, Dionysius filius Johannis Bathyz dicti de Balyon, Johannes de Chegez ac Andreas de Warfalwa sese mutuo, item Petrum filium Dionysii de Zenthmyhalfalwa, Valentinum Balogh de Bagon, Georgium similiter Balogh de eadem, Matheum de Kewend, Mathiam de Fewldwar, Michaelem Parvum de Alsozenthmyhalfalwa fecerunt etc. procuratores.

34.

(1441.) júl. 29.

A kolosmonostori convent előtt Felvinczi Domokos fia Balázs és társai Szentmihályfalvi Dénes fia Péternek ígérik a csegezi pusztatelek harmadrészét, ha a bitorló veresmarti Szeles Pétertől visszaperli.

Eredeti fogalmazványa keresztülhúzva, Orsz. It. MODL. 36390. (Kolosm. Prot. minus AB. fol. 37.)

* *Jegyzet.* — A kolosmonostori conventnek a XV. század 40-es éveitől kezdve a mohácsi vészig terjedő időből *tizenhét* darab *eredeti jegyzőkönyve* maradt korunkra. A nagybecsű, azonban a csaknem félezredéves mult viszontagságaitól rendkívül megviselt jegyzőkönyvekből kiszedegetett, *keltezetlen* vagy *csenkán keltezett* bejegyzéseknek a korát az azokat megelőző, illetve követő legközelebbi datált bejegyzések keltének alapján hozzávetőleg állapítottam meg. Ez a körülmény szolgálgjon mentiségemül arra az esetre, ha az idők folyamán esetleg napvilágra kerülő egyik-másik eredeti oklevélnek kelte eltérne a kérdéses bejegyzés megállapítottam datumától.

Quod predicti quatuor primi¹⁾ fassi sunt in hunc modum, quomodo quedam sessio ipsorum deserta in possessione Chegez²⁾ in terra sicularum existens per Petrum Zeles dictum de Weresmorth potentialiter tene retur, eandemque ad rehabendam ob expensarum ipsorum defectum iuxta regni consuetudinem secum litem inire non possent; ideo ipsi Petro filio Dionysii de Zenthmyhalfalwa suisque heredibus ad rehabendam et reinquirendam pro se commisissent, tali modo, ut si per procuraciones ipsorum legitimas rehabere possent, tertiam partem eiusdem sessionis utilitatemque eiusdem eisdem dare assumisissent, (1441.) immo assumserunt coram nobis. Datum sabbato proximo
júl.
29. post festum beate Anne matris Marie.

35.

(1441.) nov. 9.

A kolosmonostori convent előtt özvegy Kabos Máténé felsőszen tmihályfalvi lakos a polyáni határon levő kasszálója felét huszonöt arany forintért felsőszen tmihályfalvi Dénes fia Péternek eladja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36390. (Kolosm. Prot. minus AB. fol. 41.)

Quod provida domina Katherina relicta Mathei Kabos in possessione Zenthmyhalfalwa Superiore residens ad nostram veniendo etc. medietatem feneti sui in campo Hydegrakoskey in pertinentiis possessionis Polyan existentis Petri filio Dionysio de eadem Zentmyhalfalwa suisque heredibus universis pro viginti quinque florenis auri dedisset et vendidisset, immo dedit et vendidit coram (1441.) nobis. Datum feria quinta proxima post Leonardi abbatis.
nov.
9.

¹⁾ Blasius filius Dominici de Felwynch, Dionysius filius Johannis Bathyz dicti de Balyon, Johannes de Chegez ac Andreas de Warfalwa.

²⁾ in pertinentiis Aranyaszegh existens *innen kitörölve*.

36.

(1442.) jan. 29.

A kolosmonostori convent előtt Patai Bálint kiskorú fia János csicsszentiváni Tatár Mihályt és testvéreit összes birtokai fele részében birtokos társaiul fogadja, Tatár Mihály viszont az elidegenített birtokoknak saját költségén és fáradságán való visszaszerzésére kötelezi magát.

Eredeti fogalmazványa Orsz. It. MODL. 36390. (Kolosm. Prot. minus AB. fol. 50.).

Quod Johannes filius Valentini de Patha ad nostram veniendo presentiam confessus est in hunc modum, quod quia ipse in tenera esset constitutus etate, portionesque suas possessionarias ac iura possessionaria quelibet debite protegere non valeret, ideo ipse matura deliberatione prehabita Michaelem Thathar de Chychzentywan ac Georgium et Anthonium fratres eiusdem etc. in dominium directe medietatis universarum portionum possessionariorum ac prediorum suorum ubilibet habitarum penes se recepisset, tali modo, quod pro reacquisitione et reoptentione possessionum ac portionum possessionariorum apud manus alienas tam potentialiter quam titulo pignoris habitarum universas et quoslibet expensas et labores ipse solus facere assumisset tali modo, quod ipse vel quivis de fratribus suis supervivens predictas portiones possessionarias ac predia reoptinere possent, in duas dividerent equales partes, quarum unam memorato Johanni filio Valentini, alteram vero sibiipsis retinerent. Datum secundo die ut supra.

(1441.)
jan.
29.

37.

(1446.) jún. 28.

A kolosmonostori convent előtt Alsószentmihályfalvi Mátyás fia Mihály egy rétvét az alsószentmihályfalvi ha-

táron husz arany forintért Felsőszentmihályfalvi Dénes fia Péternek elörökíti.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36391. (Kolosm. Prot. minus C. fol. 9.)

Quod Michael filius Mathie de Alsozenthmihalfalua ab una, parte vero ab altera Petrus filius Dionysii de Felsewzenthmihalfalua coram nobis personaliter constituti, idem Michael filius Mathie ministerio vive vocis spontaneaue voluntate confessus est in hunc modum, quod ipse quoddam pratum suum in territorio prefate possessionis Alsowzenthmihalfalua, inter metas possessionum Kerestes et Polean situm, in quantum ad ipsum pertineret, prefato Petro filio Dionysii et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus universis iure perpetuo et irrevocabiliter pro viginti florenis puri auri plene ut dixit receptis ab eodem vendidisset, tradidisset et assignasset etc. immo vendidit, tradidit et assignavit coram (nobis), assumens nichilominus et obligans se prefatus Michael et suos successores prelibatum Petrum filium Dionysii et suos successores in pacifico dominio pretacti prati tenere et conservare contra quoslibet iuridice impetitores propriis suis laboribus et expensis.

(1446.) Datum feria tertia proxima post festum Nativitatis beati
jún.
28. Johannis Baptiste etc.

38.

1448. jan. 9. Sepsiszentgyörgy.

Hunyadi János kormányzó Sepsi szék közgyűlésén Szotyori Mátyást Árapataki Antallal szemben elmarasztván, megparancsolja Fejéregyházi Bálint, Bizerei Miklós törcsvári porkoláboknak és a székbirónak, hogy Árapataki Antalnak Szotyori Mátyás részéről szolgáltassanak igazságot.

Eredetije papíron, alján a kormányzó veres pecsétjének töredékeivel birtokomban.

Nos Johannes de Hwnyad regni Hungarie gubernator. Memorie commendamus per presentes, quod in congregatione nostra generali universitati sicularum sedis Sepsy feria tertia proxima post festum Circumcisionis Domini proxime preteritum in villa Zenthgywrgh celebrata Mathias filius Alberti de Zwthyor per Anthonium de Arokpatak, ratione trium florenorum auri hungaricalium ad eandem congregationem generalem nostram in presentiam legitime citatus non venit, neque misit, unde nos cum iuratis assessoribus dicte nostre congregationis ipsum Mathiam contra Anthonium convictum et aggravatum pronuntiavimus. Quocirca vobis Valentino de Feyereghaz et Nicolao de Byzere castellanis nostris ac iudici terrestri harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus receptis presentibus ex parte prefati Mathie de premissis tribus florenis auri eidem Anthonio omnis iuris et iustitie, ac debite satisfactionis complementum impendere¹⁾ et exhibere modis omnibus debeatis, ne pro defectu iustitie idem Anthonius peramplius nobis non urgeatur querulari. Aliud non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum octavo die termini prenotati in loco memorato, anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo.

jan.
2.

1448.
jan.
9.

39.

1448. febr. 15. Torda.

Hunyadi János kormányzó egyfelől Árapataki Antal, hidvégi Nemes Antal és Bálint, másfelől a székelyek három nemzetsége között vitás árapataki és hidvégi földeket és erdőket IV. Béla adománylevele alapján az előbbieknél, a bármikor perlekedésre hajlandó székelységet pedig az örökös hűtlenség fenyegetésével örök hallgatásra ítéli.

A bemutatott eredeti hártya oklevélről a XVIII. sz. 60-as években készült erd. kir. táblai másolat, Orsz. lt., Kőszegi A. ítélőmester iratai XXIII. 59. fol. 501.

¹⁾ ex szótag innen törölve.

A kir. táblai megjegyzés szerint az eredeti oklevél hátán a következő följegyzés volt olvasható: Anno Millesimo quadringentesimo quadragésimo octavo. Hunyadi János levele az árapataki és hidvégi határhasítás felől a székelységgel. Megperelvén egymással, a székelyeknek nem volt semmi levelek, de Nemes Antal, Nemes Bálint és Árapataki Antal Béla király idejebeli levelet producálván, a határt meghasították a Vecel farkától fogva északfelé fel Bénédekmezejére néző helyig és onnan Kollátgyepü alias Kollátpatakáig, onnan bé az Oltig, onnan egyenesen hasították a Vecsel farkáig. — 1643. tertia Julii, Johannes Daniel m. pr.

Nos Johannes de Hwnyad regni Hungariae gubernator etc. Damus pro memoria per praesentes significantes quibus expedit universis, quod cum causa inter nobiles viros Anthonium de Arokpatak ac alterum Anthonium et Valentinum Nemes dictos de Hydweeg ab una, nec non trium generum sículos ab altera partibus super factō quarundam terrarum et silvarum, ac metarum earundem reambulatoriarum diutius mota et ventilata ultimatim nostram in praesentiam, ad congregationem nostram generalem universitati sicularum feria tertia proxima post
jan. festum Circumcisionis Domini proxime praeteritum elapsa
2. in Zenthgywrgh celebratam reducta exstitisset, eandem-
jan. que nos propter eiusdem causae controversionisque dif-
13. ficultatem eandem ad octavas festi Epiphaniarum Domini tunc venturas ad congregationem Thordensem, discussioni et finali determinationi universorum nobilium partium Transsilvanarum prorogassemus; ipsis denique octavis instantibus nobisque cum dictis nobilibus partium Transsilvanarum pro faciendo moderativo iudicio causantibus, in sede nostra iudiciaria sedentibus et constitutis, annotati siculi nostram venientes in praesentiam contra eosdem utrumque Anthonium et Valentinum proposuerunt eo modo, quod ipsi temporibus non diu praeteritis praenotatas terras et silvas ipsorum, per ipsos divorum regum Hungariae temporibus tentas et possessas et occupatas ad dictas possessiones eorundem Arokpatak et Hydweeg annectissent et applicassent in ipsorum praeiudicium et dampnum valde magnum, quas per eosdem utrumque Anthonium et Valentinum remitti postularunt coram

nobis. Quo audito praefati uterque Anthonius et Valentinus nostram personaliter venientes in praesentiam responderunt exadverso, quod ipsi praenotatas terras et silvas ab eisdem siculis non occupassent et nec occupatas conservarent, sed dictae terrae et silvae ipsis .vigore instrumentali ac reambulationis et sequestrationis metamum attinent et ibidem litteras olim domini Belae regis Hungariae¹⁾ nobis praesentarunt, in quibus metas infra-scriptas pro parte praedecessorum dictorum utriusque Anthonii et Valentini erectas vidimus. Primo incipit in jacumine montis Vecul appellati, deinde tendit ad partem septemtrionalem, transiret per quendam Berch, ubi habentur quatuor metae, tandem transiret ad quandam silvam Benedekmezeye, ubi essent duae metae. Et deinde iret ad quandam silvam Hawad vocatam, ubi esset una meta et tandem iret ad fluvium Kollathpathaka alio nomine Kollathkwpw,²⁾ abinde tenderet ad occidentem ad fluvium Olth et penes fluvium Olth ad orientem veniret rursus ad montem Vechwl et ibi determinaretur. Quibus praesentatis partibusque praedictis in praemissis per nos iuris medelam impertiri postulantibus, quia memorati siculi easdem terras et silvas solum simplici verbo et non litteralium instrumentorum productione seu aliorum documentorum comprobatione suas fore declarabant, unde nobis et dictarum partium Transsilvanarum nobilibus nobiscum in iudicio existentibus id, ut praescriptae metae rite et rationabiliter erectae, ex eoque praenotatae terrae et silvae litigiosae sub distinctionibus et sequestrationibus metamum superius specificatarum annotatis utrique Anthonio et Valentino in perpetuum adiudicari manifeste agnoscebatur; pro eo nos sano et salubri consilio eorundem nobilium inducti praematurum easdem terras et silvas litigiosas rationibus ex praemissis dictis utrique Anthonio et Valentino, ipsorumque haeredibus universis ad dictas possessiones

¹⁾ IV. Béla 1252. aug. 20-án kelt oklevelét I. Szabó K., Székely Oklevelétár I. 9.

²⁾ V. ö. IV. Béla idézett oklevelével, illetve az erd. kápt. 1366. máj. 24-ikén kelt jelentésével élébb.

eorum Arokpatak et Hydweeg iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas adiudicamus, relinquimus et committimus auctoritate nostra iudiciaria mediante, salvis iuribus alienis, memoratis siculis ab ulteriori acquisitione earundem et infestatione dictorum utriusque Anthonii et Valentini, ipsorumque haeredum universorum silentium imponendo perpetuum. Addicimus nichilominus et firmiter interponimus, quod si temporum in processu praevia ratione aliquam litis seu dissensionis materiam movere et suscitare attemptaverint, prout in litteris dictorum utriusque Anthonii et Valentini obligatoriis coram nobis productis continentur, quod ipsi et eorum haeredes notam infidelitatis perpetuae incurrant eo facto, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum, quo uti gubernator regni (Hungariae)¹⁾ utimur, est appensum, vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Thordae praedictae, trigesima quarta die octavarum festi Epiphaniarum Domini praedictarum, anno eiusdem Millesimo quadingentesimo quadragesimo octavo.

1448.
febr.
15.

40.

1448. febr. 17. Torda.

Herepei Márk, Balai György és Somkereki Miklós erdélyi alvajdák előtt Hidvégi Bálint egy év tartamára ügyvédekéket vall.

Eredeti je papíron, hátán pecsét maradványaival, a Török Bertalan hagyatékából az Erd. Muzeum-Egyesület lt.

Nos Marcus de Herepe ac Georgius de Bala et Nicolaus de Somkerec vicewaywode Transsilvani. Memorie commendamus per presentes, quod Valentinus de Hidweg coram nobis personaliter constitutus in omnibus causis suis et earum articulis tam per ipsum contra alios,

²⁾ Kimaradt.

quam per alios quospiam contra ipsum in quibuslibet terminis coram quovis iudice et iustitiariis regni, ecclesiastico videlicet et seculari, a data presentium per anni circulum motis vel movendis discretos et nobiles viros Petrum sancti Michaelis, Abraham beate Marie virginis, Michaellem sancti Nicasii martyris altarium rectores in ecclesia Transsilvana constructorum, Ladislaum et Albertum Boltha, Nicolaum de Gald, Georgium de Rwd, Clementem de Madaras, Martinum, Urbanum et Petrum de Galthw, Valentinum Zabo de Vyzekel, Bricium, Alexium, Paulum Rufum et Michaellem Parvum in dicta Hydvege residentes familiares eiusdem prefati Valentini de Hydvege fecit, constituit et ordinavit suos veros et legitimos procuratores, ratum et firmum se promittens habiturum, quidquid per prenominatos suos procuratores simul vel divisim exhibitores seu videlicet exhibitorem presentium actum, factum, procuratumve fuerit in causis suis prenotatis. Datum Thorde, sabbato proximo post festum beati Valentini martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo.

1448.
febr.
17.

41.

1448. aug. 7. Kőhalom.

Hunyadi János kormányzó parancsa a szászokhoz, hogy a közibéjük érkező Vlád havaselföldi vajdát, az Árapataki Antal előterjesztése értelmében illő tisztelettel fogadják.

Eredetije kilyukadozott papíron, alján a kormányzó hollós pecsétje maradványaival, Orsz. lt. Kovácsy Lőrinc kir. táblai ügyvéd iratai nr. 548.

Johannes de Hwnyad regni Hungarie gubernator]. Circumspectis viris universis saxonibus presentes visuris salutem cum [ho]nore. Ex quo illustris princeps dominus Wladislaus vayvoda Transalpin[ensis] pro bono regni

et commodo totius christianitatis exnunc erga nos venturus est, ideo vestris dilectionibus firmiter committimus, quatenus agnitis presentibus cum idem vayvoda in vestri medium pervenerit, eidem et suis gentibus iuxta informationem Anthonii de Arapatak debitas honores et reverentias facere debeatis. Ceterum relatibus ipsius Anthonii fidem creditivam adhibeatis nostri (gratia.)¹⁾ Aliud non facturi. Presentibus perlectis [exhib]enti [restitutis.]

1448. Datum in Kewhalom, secunda die festi beati Sixti pape,
aug. anno [Domini] MCCCCXL-mo octavo.
7.

42.

1450. márc. 30.

A kolosmonostori convent előtt Kövendi Domokos az Aranyas széki székelység képében tiltakozik az ellen, hogy Farnasi Dénes az Aranyas folyó mentén a Szászút mellett, a Gerendi Miklós fiai pedig a Füzügy vize felől a székelyek földéből jókora darabot elfoglaltak.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36406. (Kolosmon. Prot. minus Széllyes fol. 84.).

Quod Dominicus in Kewend commorans in sua, nec non universorum sicularum in districtu sedis Aranyas commorantium ad nostram veniens (presentiam)²⁾ per modum protestationis etc. ipsi percepissent, egregius Dionysius de Farnas penes viam videlicet Zazwt nuncupatam iuxta dictum fluvium Aranyas et Michael, Ladislaus et Nicolaus filii Nicolai de Gerend a parte meatus cuiusdam aque Fewzyg nominate magnam partem terre metarum ipsorum sicularum occupassent et inclusissent seque cum nostro et capituli ecclesie Transsilvane testimoniis introduci vellent in preiudicium etc. Qua protestatione facta dictus Dominicus in suo et predictorum

¹⁾ Tollban maradt.

²⁾ Tollban maradt.

siculorum nominibus prefatos etc. prohibuit lege regni requirente. Datum feria secunda proxima post festum Annunciationis beate Marie virginis anno Millesimo ^{1450.} quadringentesimo quinquagesimo. ^{márc.} 30.

43.

(1450 körül,) nov. 10.

A kolosmonostori convent előtt egyfelől Farnasi Dénes a fia, leánya és a néhai bartáni Peres György leánya és fia képében, másfelől a Gerendi Miklós fia Tordalaka puszta vitás határát Torda megyében fogott bírák közbenjárására közös akarattal megállapítják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36407. (Kolosm. Prot. minus D. fol. 63.)

Quod egregius Dionysius de Farnas in personis Benedicti et Johannis filiorum ac nobilis puelle Anna vocate filie suorum, item nobilis domine Elena vocate, consortis Ladislai de Nagwewlg, filie et Georgii Peres dicti filii condam Georgii similiter Peres de Barthan, quorum onera et quelibet gravamina, si in infrascriptis persistere nollent, per omnia super se assumendo ab una, parte vero ab altera Nicolaus filius Nicolai de Gerend in sua ac Ladislai et Michaelis fratrum suorum personis, quorum similiter quelibet onera super se assumendo, coram nobis personaliter constituti unanimi relatu spontaneaue voluntate confessi sunt in hunc modum, quod quamquam inter partes prenotatas pretextu possessionis seu predii Thordalaka vocate ipsorum Benedicti, Johannis, puelle Anne ac domine Elene et Georgii Peres in comitatu de Thorda existentis, nec non metarum eiusdem lites et controversie mote fuerint et exorte, diutiusque ventilate, tamen eedem partes adiudicatione et compositione multorum proborum et nobilium virorum de pace partium gratulantium intervenien-

tibus ad talem pacis et concordie devenissent unionem, quod sopitis et sedatis, viribusque carere commissis universis litteris metalibus ac reambulatoriis, inquisitoriis, citatoriis, evocatoriis, iudicialibus, transmissionalibus et quibuslibet aliis sub quibuscunque formis verborum contra sese coram quovis iudice usquemodo quomodocunque emanatis, cursus metarum predictae possessionis seu predii Thordalaka hoc modo inter se esse et persistere commisissent, quod primo incepissent ab inferiori parte predicti predii Thordalaka penes fluvium Aranyas a parte meridiei in quodam loco quasi aquarum meatu, quem locum pro meta deputassent. Inde ad meridiem progredientes quasi ad iactum unius lapidis quendam parvum ascensum montis pro meta reliquissent. Abhinc in planicie terrarum arabilium ad eandem plagam directe per magnum spatium eundo quousque metas sicularum attigissent, quibusdam duobus puteis a parte occidentali quasi ad distantiam missionis unius sagitte stadialem vulgo Yegben Lewethne Feld cum cunctis terris a parte orientali adiacentibus ipsis nobilibus de Gerend, a parte vero occidentali ad ipsum predium Thordalaka sequestratis et commissis. Inde penes cursum metarum eorundem sicularum semper ad occidentem eundo pervenissent, quousque meta eorundem sicularum et dicti predii Thordalaka ad metam possessionis Zenthkyral coniungeretur. A quibus tribus metis declinando ad partem septentrionalem per bonum spatium attigit fontem rivuli Fyzeqpathaka, quem pro meta reliquissent. Inde semper per ipsum rivulum eundo per maximum spatium ad partem septentrionalem usque ad alterum portum ipsius rivuli Fyzeqpathaka, penes antiquum meatum fluvii Aranyas situm, ubi inter ipsum portum ipsius rivuli Fyzeqpathaka et ipsum fluvium Aranyas quoddam nemus existeret, quod eedem partes inter se ipsas partes divisissent, a quo portu rivuli Fyzeqpathaka directe ad plagam septentrionalem ipsum fluvium Aranyas pertranseundo attigit meta viam, que de Egerbegh ad Lonam iret, quam pertranseundo pervenerit ad aliam viam publicam de eadem Egvr-

behg ad Hadrew euntem, quam similiter pertranseundo, eundo ad eandem plagam tertiam viam de eadem Egerbegh ad Ewrke ducentem, que via in latere montis ascenderit ad altiorem summitatem ipsius montis, cuius summitatem pro meta reliquissent. Deinde ad plagam orientalem declinando in cacumine ipsius montis eundo predictam viam de Ergerbegh (*igy!*) ad Ewrke euntem similiter pertransirent, per magnum spatium in eodem cacumine ipsius montis eundo duas parvas tumositates terre invenissent, quas pro meta reliquissent, de quibus descendendo de eadem monte directe ad meridionalem plagam predictas duas vias et fluvium Aranyas directe pertranseundo pervenissent ad primum locum metalem sicque terminassent. Voluerunt etiam, ut quamprimum prefatus Benedictus ad propria redierit, tunc una cum prefatis Nicolao et Michaele de Gerend ad predictam dispositionem et metarum reambulationem ratificandam et approbandam nostram in presentiam venire teneantur. Datum in profesto beati ¹⁴⁵⁰ Martini episcopi et confessoris. körül
nov.
10.

44.

1451. jan. 10. Zákánymonostora.

Hunyadi János kormányzó a fiágon magvaszakadt Szentkirályi Semjén javait és székely örökségeit a széke-lyek jogszokása értelmében egyenlő részben három leányának és testvérének Gyulakuthi Péternének ítéli.

Kivonatos átirata Báthory Zsigmond 1597. máj. 10-én kelt ítéletében, Orsz. lt. gyulafehérvári káptalani *Protocollum, Deus ad auxilium* fol. 429—38., és *Diversorum comitatum* I. 5. nr. 60.

(*Székely M.*) A nemes székely nemzetnek constitutiója 72.

— — idem procurator in causam attractae — — exhibuit — — de consuetudine sicularum super devolutione bonorum sicalialium litteras honorabilis capituli eccle-

siae Albensis transsumptionales — — continentes in se transsumptionales¹⁾ litteras magnifici condam domini Joannis de Hunyad regni Hungariae gubernatoris in Monostor²⁾ die dominico proximo post festum Epiphaniarum Domini in anno eiusdem Millesimo quadringentesimo
1451. quinquagesimo primo confectas et emanatas, quibus me-
jan. diantibus idem dominus gubernator, durante gubernami-
10. nis sui officio, una cum dominis praelatis et baronibus regni secum in sede sua iudiciaria existentibus et constitutis in quadam causa ratione haereditatum, rerumque et bonorum nobilis agilis condam Semyeu³⁾ filii condam Stephani de Zent Kiraly, iuxta continentiam quarundum litterarum egregii Johannis Gereb castellani sui Georgyniensis transmissionalium inter nobilem dominam Annam consortem Petri de Gywlakwtha, sororem vero carnalem et tres filias ipsius Semyen,⁴⁾ videlicet dominam Margaretham nec non puellas Helenam et Annam mota et coram eodem domino gubernatore vertente iudicando commisisset eo modo, quod si idem Semyen⁵⁾ semen masculinum post se reliquisset, extunc bona et haereditates eiusdem Semyen⁶⁾ ante alias feminas in sexum virilem devolvi debuissent. Verum ex quo in virili sexu et semine defecisset, igitur iuxta consuetudinem siculorum huiusmodi bona et haereditates ad ius femineum, in praefatas scilicet dominam Annam sororem carnalem et tres filias ipsius Semyen⁷⁾ devolutae essent, atque redactae, inter easdem equaliter dividendae et illis earumque haeredibus et successoribus utriusque sexus superexstantibus, alii successores in eadem bona et haereditates, possessionesque se intromittere et ingerere nequaquam possent. Verum ipsis absque haeredum utriusque sexus solatio ab hac luce decedentibus, sic tandem eadem bona, haereditates et possessiones dicti Semyen⁸⁾ in alios legitimos suc-

¹⁾ transumptionem a *másolatokban*.

²⁾ Zákánymonostora. — *Teleki*, Hunyadiak kora II. 171 l., 3. jegyzet.

^{3—8)} Sinnej, Sinniei, Sinnyey, Sennjei, Sinnyej, Sennyei, Synej, Synnej *rontott névalakok a másolatban és az átíratban is*. — V. ö. Szabó K., Székely Okl. III. 29. és ezen kötet 45. lapjával.

cessores earundem haereditatum devolvi et redundari deberent — —

45.

1453. okt. 11. Görgény.

Vingárti Geréb János görgényi porkoláb jelenti Hunyadi Jánosnak, hogy a nagyernyei székelyek a Maros széki székbíróval és hadnaggyal Sáromberke és Nagyernye vitás határának kiigazítását megtagadták, ő azonban a kiigazítást végrehajtotta.

Eredetije hártján, hátán gyűrűpecsét nyomaival a gr. Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Gróf Teleki S. kanc. iratai.

Magnifico Johanni de Hwnyad perpetuo comiti Bystriciensi ac sumpmo capitaneo totius regni Hungarie per illustrissimum principem dominum Ladislaum dei gratia Hungarie, Bohemie etc. regem ac ducem Austrie et marchionem Moravie in dicto regno Hungarie constituto, domino suo metuendo Johannes Greb de Wyngarth castellanus castris Gergen promptitudinem famulatus cum omni fidelitate. Noverit vestra magnificentia, litteras eiusdem vestre magnificentie super reambulatione metarum subscriptarum nobis preceptorie loquentes omni cum honore recepisse in hec verba:

Johannes de Hwnyad comes perpetuus Bystriciensis ac sumpmus capitaneus regni Hungarie etc. Agilibus viris Petro de Meggyes ac Stephano Thoth capitaneis, nec non iudicibus terrestribus¹⁾ et senioribus sedis Moros salutem cum favore. Noveritis, quod serenissimus princeps dominus noster Ladislaus Hungarie etc. rex dominus noster gratiosissimus mediantibus litteris suis nobis mandaverat, ut nos quasdam metas inter Nicolaum Erdeli ab una, ac siculos dicte sedis ab altera partibus possessionis Sarombergh disponere inter eos et rectificare deberemus. Et

¹⁾ terrestris az eredetiben.

quia nos adpresens celerrime erga ipsum dominum nostrum regem accedere habemus, pro eo nos ipsas metas partes inter predictas rectificare non potuimus; ideo volumus et vobis in persona domini nostri regis firmiter precipiendo mandamus, quatinus visis presentibus ipsas metas iuxta contenta litterarum reambulatoriarum ipsius Nicolai partes inter predictas rectificare et rectificari²⁾ facere velitis et debeatis, ipsum Nicolaum in ipsis metis pacifice relinquendo. Alioquin commisimus et serie presentium committimus Johanni Greb castellano castri nostri Gewrgen, ut ipse ipsas metas partes inter predictas rectificare debeat et teneatur nostra in persona. Secus non facturi in premissis. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in Dyogh, in festo Exaltationis sancte crucis, 1453. anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo szept. 14. tertio.

szept. 22. Nos igitur mandatis vestre magnificentie obedire cupientes ut tenemur sabbato in Quatuortemporibus festi beati Michaelis archangeli proxime preterito ad villam sicularum Nagerne vocatam personaliter accessimus et presente prefato Nicolao Erdeli, vicinis et commetaneis inibi legitime convocatis, signanter interessentibus personaliter agilibus viris (Benedicto)³⁾ Bychak de Chykfalwa iudice terrestri, Stephano Thoth de Zenthanna capitaneo maioris exercitus, Jacobo filio Emerici, Ladislao filio eiusdem de Meggyesfalwa, Petro filio Meggyes de Erdewzenthgergh, Georgio filio Johannis de Zenthmarthon, Michaele filio Blasii de Andreasfalwa, Barraba de Zenthgergh, Gregorio filio Ladislai, Petro filio Michaelis de Karachonfalwa ac aliis quampluribus potioribus, nec non universis siculis in dicta Nag Erne commorantibus, coram eisdem revisis et vulgarisatis litteris honorabilis conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmonostra⁴⁾ super reambulatione metarum subscriptarum per religio-

²⁾ rectificare *u. o.*

³⁾ Kimaradt.

⁴⁾ 1412. szept. 8. — L. czen kötet 42. és köv. lapjain.

sum fratrem Egidium presbyterum, hominem conventua-
lem ac magnificos condam Stiborium wayvodam Trans-
silvanum et Michaelem filium Salomonis comitem siculo-
rum, de mandato condam serenissimi principis domini
Sigismundi Romanorum ac Hungarie etc. regis facta, voca-
vimus et am(m)onuimus pleris vicibus prefatos iudicem
terrestrem, capitaneum maioris exercitus et seniores ac
universos siculos de dicta Nag Erne, ut iuxta mandatum
vestre magnificentie ipsas metas inter prefatum Nicolaum
Erdeli et eosdem siculos sedis Moros rectificarent, qui
penitus mandatum vestre magnificentie refutando contra-
dicebant. Nos vero non obstante contradictione eorundem
siculorum, ad huiusmodi reambulationes metarum iuxta
contenta litterarum predicti conventus accessimus et
primo versus orientem ad cacumen unius montis silvas
habenti(s) ascendimus, ubi unam metam novam terream
erigi fecimus, deinde descendendo versus occidentem in
latere eiusdem montis unam metam antiquam terream re-
perimus; inde procedendo versus eandem occidentem ad
quendam vallem parvum pratum habentem unam metam
novam cumulari⁵⁾ fecimus; deinde semper ad eandem
plagam occidentalem tendendo in planicie cuiusdam terre
arabilis unam novam metam terream erigi facientes, ulte-
rius egrediendo ad parvum monticulum terre arabilis et
in eodem vulgo Berch dicto unam metam novam conglo-
bantes, deinde processimus infra planiciem terre arabilis,
ubi unam metam novam erigi fecimus et deinde progressi
fuimus ad quendam satis magnum pratum, ubi unam
metam novam construi fecimus terream; ulterius ivimus
ad terras arabiles, ubi similiter unam novam metam con-
volvi fecimus et abhinc versus fluvium Moros processimus
prope quoddam stagnum⁶⁾ vulgo Er vocatum, ubi duas
antiquas metas reperimus, quarum una possessionem Sa-
rombergh et alia villam siculorum Nag Erne sequestrabat,
cuiusquidem possessionis Sarombergh metam renovare et
aliam statu in eodem stare permisimus; deinde ulterius

⁵⁾ cumulare az eredetiben.

penes eundem stagnum⁷⁾ versus fluvium Moros procedendo similiter duas metas antiquas reperimus, quarum una possessionem Nebanch, alia vero possessionem Sarpathak⁸⁾ separabat, cuiusquidem possessionis Saromberk⁹⁾ metam renovare fecimus; deinde ad insulam Hermanzegethe vocatam, quamquidem insulam totaliter, dempta medietate dicti stagni¹⁰⁾ vulgo Er dicti, dicto Nicolao Erdeli et Stephano fratri suo ad dictam possessionem Sarombergh pacifice relinquimus, medietatem autem stagni¹¹⁾ ad prefatam possessionem Nebanch dimisimus, et abhinc ad fluvium Moros in opposito cuiusdam portus ad eundem fluvium Moros iacentis, cuius fluvii medietas ad possessionem Sarpathak et alia medietas possessionem Sarombergh pertinet, ubi mete possessionum Sarombergh, Erne et Nebanch terminantur. Quia autem seniores dicte terre Moros simul cum dictis siculis et populis de dicta Erne in ipsorum et omnium trium generum siculorum nominibus condam Anthonium patrem dictorum Nicolai et Stephani cum fratribus suis in possessione Ebes ad dictam possessionem Sarombergh pertinente relinquisse¹²⁾ asseruissent et fassi fuissent dictam possessionem Ebes semper ad possessionem Sarombergh pertinuisse et nos eandem possessionem Ebes cum suis antiquis metis, in quibus per prefatos hominem conventus et magnificos Styborium wayvodam Transsilvanum et Michaellem filium Salomonis siculorum comitem relictam fore comperimus, prenotatis Nicolao et Stephano Erdeli pacifice relinquimus perpetuo possidendam, pariter et habendam. In cuius rei memoriam presentes nostras litteras eisdem Nicolao et Stephano duximus concedendas. Datum in Gergen, sexto
1453. die reambulationis metarum predictarum, anno Domini
szept. Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio.
27.

⁷⁾—⁷⁾ stangnum *u. o.*

⁸⁾ Saromberk *helyesen.*

⁹⁾ Sarpathak *névből vakarással egyidejűleg javítva.*

¹⁰⁾—¹¹⁾ stangni, sthangni *u. o.*

¹²⁾ relinquissent *az eredetiben.*

46.

1455. aug. 8. Buda.

V. László király Hunyadi Jánosnak, Magyarország főkapitányának somkerei Erdélyi Miklós és István panaszára meghagyja, hogy nevezetteket Sáromberke birodalmában, a nagyernyei székelyeknek bizonyos földterületeket illető újabb követelésével szemben védelmezze.

Eredetije papíron, aljára nyomott pecsét töredékeivel, a gr. Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Gróf Teleki S. kancellár iratai.

Commissio domini regis.

Ladislaus dei gratia Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex ac Austrie et Stirie dux, nec non marchio Moravie etc. Fideli nostro spectabili et magnifico Johanni de Hwnyad, comiti perpetuo Bistricziensi ac capitaneo generali in regno Hungarie constituto salutem et gratiam. Exponitur nostre maiestati in personis fidelium nostrorum Nicolai et Stephani Erdely dictorum de Somkerek per modum gravis querele, quod cum pridem per alias litteras nostras mandassemus vobis, ut vos inter ipsos exponentes ab una, ac universitatem sicularum sedis Maros ab altera partibus, in quibusdam differentiis et litibus, ratione et pretextu quarumdam metarum possessionis ipsorum exponentium Sarumberegh vocate a parte possessionum Naghernew et Libancz habitarum exortis, convocatis ipsis partibus inter easdem iuxta ipsorum iura et alia probabilia documenta meri iuris et iustitie, ac debite satisfactionis complementum impendere, metasque¹⁾ ipsorum possessionum secundum, quod ex documentis et iuribus partium constare potuisset, erigi facere debuissetis; et licet vos inter easdem partes bonam iustitiam faciendo metas etiam ipsas erigi feceritis, tamen prefati siculi iterum ac de novo certas particulas terrarum intra dictas metas per vos

¹⁾ ipsas keresztülhúzva.

erectas sibi ipsis occupare pretendentes, easdem²⁾ prefatis exponentibus uti et frui interdicens non permetterent, ymmo quamplura dampna eisdem in pretactis terris ipsorum intulissent in preiudicium eorundem exponentium non modicum. Unde supplicatum fuit per nos ipsis superinde opportune provideri. Et quia unumquemque nostre ditioni subiectum, sicuti ex suscepto regiminis nostri officio tenemur,³⁾ in suis iustis iuribus et bonis illese et indempniter protegere volumus et conservare, ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus receptis presentibus et premissis sic stantibus et se habentibus, prefatos exponentes in metis per vos inter easdem partes rectificatis et erigi procuratis, ac in omnibus aliis eorum iustis iuribus contra pretactos siculos nostros et quoslibet illegitimos impetitores protegere, tueri et defensare ac manutenere debeatis nostre maiestatis in persona et auctoritate presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, feria sexta proxima ante festum 1455. sancti Laurentii martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto, regnorum autem nostrorum aug. anno Hungarie etc. decimo sexto, Bohemie vero secundo. 8.

Commissio domini regis ex deliberatione prelatorum et baronum generaliter facta.

47.

(1455.) szept. 2.

A kolosmonostori convent előtt özvegy Szentmihályfalvi Dénes fia Péterné és fiai a polyáni határon a két Rákos folyó közt fekvő vitás rétet Felsőszentmihályfalvi Ábrahám unokájának, Szilágyi Lucia asszonynak, Tamás tordai szabó feleségének és gyermekeinek visszaadják.

²⁾ Sorközi betoldás.

³⁾ Sorközi betoldás.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36407. (Kolosm. Prot. minus D. fol. 48.)

Quod provida ac honesta domina Lucia vocata, filia condam Andree Zylagy a domina Magdalena filia condam Abrahe filii Pauli de Felsewzenthmyhalfalwa, consors vero Thome sartoris de Thorda ac Anthonius filius eiusdem domine Lucie in ipsorum ac Stephani et Pauli filiorum, ac puellarum Elene et Anastasie filiarum suorum personis, quorum onera et quelibet gravamina etc. ab una, parte siquidem ex altera nobilis domina Katherina vocata, relicta Petri filii Dionysii de Zenthmyhalfalwa ac Gregorius et Valentinus filii eiusdem condam Petri coram nobis personaliter constituti parili voce ac unanimi eorum voluntate confessi sunt in hunc modum, quod quamquam ipsi inter ipsos pretextu cuiusdam prati in territorio possessionis Polyan vocate inter duos fluvios Rakos vocatos simul cum rubeto existentis habiti litis et controversionis materia mota fuerit etc., tamen ordinatione et compositione nonnullorum proborum etc. ad talem pacis et concordie devenissent unionem, quod primo sedatis etc. universis et singulis causis ac causarum processibus, prefata domina Katherina vocata ac Gregorius et Valentinus idem pratum cum omnibus utilitatibus etc. prefatis domine Lucie ac filiis eiusdem pacifice et quiete remisissent et resignassent. Super quo iidem domina Lucia ac filii eiusdem et filie omnifarie contenti eosdem dominam Katherinam ac Gregorium et Valentinum, eorundemque successores universos ratione prefati prati reddidissent etc. absolutos, quitos etc. immo etc., tali obligaminis vinculo interposito, quod si qua partium predictarum premissam dispositionem infringere etc. vellett et niteretur, extunc talis pars contra partem alteram in premissis persistentem in centum florenos auri, iudici vero similiter in centum convinci deberet etc. Datum secundo die festi beati Egidii^(1455.) abbatis, anno Domini etc. ^{szept.}
2.

48.

(1455. szept. 2.)

A kolosmonostori convent előtt Szilágyi Lucia asszony és fiai a polyáni Felsőréten a két Rákos patak közt fekvő rétjüket tizenhat arany forintért özvegy Szentmihályfalvi Dénes fia Péternének örökbe vallják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36407. (Kolosm. Prot. minus D. fol. 49.)

Eadem domina Lucia in personis quorum supra portionem ipsorum in prato Felsewreth in territorio possessionis Polyan inter duos rivulos Rakos vocatos nobili domine Katherine, relicte Petri filii Dionysii etc. pro sedecim florenis puri auri perpetuo vendidisset, immo etc.

(1455. szept. 2.)

49.

(1455.) szept. 6.

A kolosmonostori convent előtt Polyáni Ferenc a felesége, fiai és leányai, bágyoni Balog Pál a testvére képeben Szilágyi Lucia asszonyt és gyermekeit a polyáni Felső- és Alsóréten, a két Rákos patak közt fekvő kaszáló elidegenítésétől, özvegy Szentmihályfalvi Péternét pedig annak megvásárlásától tiltják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36407. (Kolosm. Prot. minus D. fol. 49.)

Quod Franciscus de Polyan ac Paulus Balog de Bagyon in ipsorum ac Valentini similiter Balog fratris eiusdem Pauli, item honeste domine Anastasie filie condam Andree Zylagy de Felsewzenthmyhalfalwa consortis prefati Francisci, ac Sigismundi et Mathei filiorum eiusdem domine Anastasie, nec non providarum puellarum Agatha et Elena vocatarum filiarum eiusdem personis nostram venientes etc. providam dominam Luciam, filiam prefati condam Andree, consortem vero Thome sartoris de

Thorda ac filios et filias eiusdem aliosque quoslibet a venditione et traditione feneti seu prati ipsorum Felsewreth et Alsoreth, in territorio ville Polyan, inter duos fluvios Rakos vocatos existentium et habitorum, nobilem vero dominam Katherinam, relictam Petri de Zenthmyhalfalwa, aliosque quosvis ab emptione etc., seque in dominium eorundem intromissione etc. prohibuerunt lege regni etc. Datum sabbato proximo ante festum Nativitatis^(1455.) beate Marie virginis. szept.
6.

50.

1458. jul. 27.

A kolosmonostori convent előtt özvegy Szentmihályfalvi Dénes fia Péterné, Katalin asszony és fia Gergely birtokaik védelmét és igazgatását második férjére Szentpáli Lászlóra ruházzák.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36392. (Kolosm. Prot. minus E. fol. 5.)

Quod Ladislaus de Zenthpal ac domina Katherina consors eiusdem, relicta vero Petri filii Dionysii de Zenthmichalfalwa ac Gregorius filius eiusdem domine Katherine a predicto condam Petro procreatus coram nobis personaliter constituti, ministerio vive vocis spontanea-que eorum voluntate confessi sunt in hunc modum, quod ipsi propter suorum consanguineorum defectum protectioni et gubernationi iurium suorum possessionariorum commode intendere non valerent, pro eo ipsi matura deliberatione inter se prehabita universas et quaslibet portiones ipsorum possessionarias ubilibet et in quibuscunque comitatibus existentes habitas protectioni, tuitioni et gubernationi prefati Ladislai securi et certi existentes usque ad ipsorum beneplacitam voluntatem commisissent et reliquissent, commiseruntque et reliquerunt coram nobis, harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum

1458. feria quinta proxima post festum beati Jacobi apostoli,
júl.
27. anno Domini etc. quinquagesimo octavo.

51.

1458. (jul. 27. körül.)

A kolosmonostori convent előtt Szentmihályfalvi Mihály és fia Máté Szentmihályfalva határán az Aranyas mellett egy rétet negyven arany forintért Bojtorján Miklós és Albert székelyeknek s az édes anyjuknak eladnak.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36392. (Kolosm. Prot. minus E. fol. 4.)

Conventus monasterii beate Marie virginis etc., etc. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore. Quum ea, que in tempore peraguntur, ne simul labentur cum tempore, provida hominum ratio litterarum patrocínio adinvenit commendare. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Michael de Zenthmichalfalwa et Matheus filius eiusdem nostram personaliter venientes in presentiam, oneribus quorumlibet fratrum et consanguineorum per omnia super se assummentibus, unanimi relatu, spontanea eorumque voluntate et vive vocis oraculo confessi sunt in hunc modum, quod ipsi quoddam pratum in territorio possessionis Zenthmichalfalwa predicta penes fluvium Aranyas in < sede eiusdem Aranyas >¹⁾ existentis habitum, ipsos iure hereditario concernens cum totali fructu domine Clara vocate, relicte etc., nec non Nicolao et Alberto sicutis Boythoryan dictis filiis eiusdem, eorundemque heredibus et posteritatibus universis, quod scilicet pratum hucusque titulo pignoris possedissent, pro quadraginta florenis puri auri

¹⁾ comitatu Tordensi *kitörlése után a sor között ugyanazon kéz betoldása.*

plene ut dixerunt receptis et habitis ab eisdem in perpetuum dedissent, donassent et vendidissent, immo dederunt, donarunt et vendiderunt iure perpetuo et irrevocabili tenendum, possidendum pariter et habendum coram nobis, nullam penitus iuris proprietatem ipsis in hac parte reservantes; assumentes nichilominus et obligantes se prefati Michael et Matheus siculi memoratos dominam Claram, Nicolaum et Albertum siculos, filios eiusdem eorundemque successores in pacifico dominio prescripti prati contra quoslibet illegitimos impetitores conservare propriis suis laboribus et expensis. Quod si ipsi Michael et Matheus aut ipsorum successores prelibatos dominam, Nicolaum et Albertum filios eiusdem vel eorum successores in pacifico dominio prescripti prati temporum in processu quoquomodo conservare non possent aut non curarent, extunc in duodecim marcarum argenti contra annotatos dominam ac Nicolaum et Albertum, eorundemque successores convincantur et convicti habeantur eo facto. Ad que prelibati Michael et Matheus se sponte obligarunt coram nobis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras litteras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum etc. quinquagesimo octavo.

1458.
(júl.
27. k.)

52.

1459. máj. 15. Szászkézd.

Vingárti Geréb János erdélyi főkapitány megparancsolja a Miklósvára széki falvak lakosainak, hogy a szent királyok rendelése szerint ezentúl Miklósvára szék törvényes székétől hallgassanak.

Eredetije papíron, alján kopott zöld viaszpecséttel, Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeum-Egyesület lt.

Nos Johannes Gereb de Wyngarth supremus capitaneus regie maiestatis in partibus Transsilvanis constitutus. Vobis universis populis et inhabitatoribus Miklos-

wara, Barolth, Kepecz, Bozos,¹⁾ Bachon, Zarazaytha, Wzonka, Kezepaytha, Nagaytha et Belen commorantibus et existentibus in persona et auctoritate regie maiestatis firmissime precipientes mandamus, aliudque omnino habere nolentes, quatenus statim visis presentibus, quemadmodum prius a divis regibus sit, et modo ad sedem vestram iudiciariam Mikloswara spectari ac iudicio eorundem obedire et obtemperare modis omnibus debeatis et teneamini. Si vero id facere recusaveritis, commisimus et presentium serie firmissime committimus castellanis castrorum Thercz et Helthen, ut ipsi vos non sine magnis vestris gravaminibus et dampnis ac detentionibus personarum ad premissa artius compellant et astringant, auctoritate nostra presentibus ipsis in hac parte attributa et iustitia mediante. Et secus in premissis sub pena premissa non facturi. Presentes post lecturam reddi iubemus presentanti.²⁾ Datum in oppido Zazkezdy, tertio die festi Penthecostes, anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

1459.
máj.
15.

commissio propria.

53.

1459. nov. 10.

A kolosmonostori convent előtt farnasi Veres Benedek familiárisa, Somai Antal útján Láballani László székesely ispánt, az erdélyi három nemzetet az ezek által Kocsárdon alkotott végzéssel ellenkező ítélkezéstől, Miklós erdélyi ítélőmestert pedig ilyen értelmű ítéletek kiadásától tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36392. (Kolosm. Prot. mŕnus E. fol. 34.)

Quod Anthonius de Soma familiaris egregii Benedicti Weres de Farnas in persona eiusdem domini sui nostram

¹⁾ Bodos, *ma*.

²⁾ presentandi *az eredetiben*.

personaliter veniens in presentiam per modum prohibitionis nobis significare curavit in hunc modum, quomodo < universi nobiles ac siculi, nec non saxones >¹⁾ decretum, quod in generali congregatione ipsorum in possessione Kochard proxime celebrata decrevissent, iuxta quod decretum annotati nobiles, siculi et saxones, signanter egregius Ladislaus de Labathlan comes siculorum ac viginti quatuor iurati nobiles quicquid extra idem decretum processissent et iudicassent, idem nomine et in persona quo supra eosdem Ladislaum comitem siculorum ac nobiles, siculos et saxones ab indebita dicti decreti egressione et iudicatione, Nicolaum vero harum partium Transilvanarum prothonotarium a minus condignarum litterarum ultra decretum procedentium emanatione prohibuit lege regni requirente coram nobis. Datum sabbato proximo ante festum beati Martini episcopi, anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono. 1459.
nov.
10.

54.

(1460. jul. 25.)

*A kolosmonostori convent előtt Fiatfalvi Illyés fia Balázs, anyja és testvérei képében is, szentiváni részbirto-
kát Belsőszolnok megyében Iklódi Miklós fia Benedeknek
cserében felajánlván, ez a cserét elfogadja.*

*Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36392. (Kolosm. Prot.
minus E. fol. 48.)*

Quod Blasius filius condam Elie de Fyathfalwa in sua ac nobilis domine Veronica vocate, filie condam Johannis de Zentywan matris, nec non Stephani fratris ac nobilium domine Anna nuncupate consortis Johannis de Cheren, item puellarum Veronica et Dorothea appellata-

¹⁾ universorum nobilium ac siculorum, nec non saxonum *volna helyesen.*

rum, sororum utputa carnalium prefati Blasii personis coram nobis personaliter constitutus, Benedictum filium condam Nicolai de Iklod facie ad faciem coram nobis repertum, ammonuit eundem in eo, ut ipse Benedictus si eidem Blasio talis utilitatis possessionem et integram ac tali vicinitati ei propinquam dare vult et voluerit, qualem Benedictus Weres de Farnas et Ladislaus de Kecheth pro sua portione possessionaria in possessione Zentywan vocata, in comitatu de Zolnok Interiori existenti habita sibi dedit et illam modo simili dilexerit, extunc idem Blasius prefato Benedicto de Iklod prescriptam portionem possessionariam in dicta possessione Zentywan habitam concambire et permutationem cum ipso Benedicto facere promptus esset et paratus. Quibus auditis memoratus Benedictus de Iklod respondit exadverso, quod ipse prescriptam portionem possessionariam in annotata possessione Zentywan existentem habitam sibi ipsi iuxta huius regni consuetudinem concambire et permutationem cum prelibato Blasio vult atque vellet, harum nostrarum testimonio literarum. Datum ut supra.¹⁾
(1460. júl. 25.)

55.

1462. máj. 3. Vác.

Mátyás király a Killyéni Antal állítólagos gyilkosainak, illyefalvi Hidvégi Mihálynak és Szentiváni Máténak, továbbá a gyilkosságban ugyancsak állítólagos bűnrészes nagyajtai Hidvégi Bálintnak, a nevezett Mihály atyjának ezen és más állítólagos bűneikre nézve megkegyelmezvén, megparancsolja a brassai tanácsnak, hogy ezen ügyből kifolyólag említett Hidvégi Mihályt, az atyját, testvéreit, rokonait, familiarisait se személyökben, se birtokaikban és egyéb javaikban ne háborgassák, hanem ha valakinek

¹⁾ Ugyanezen a napon és ügyben kelt két tiltó levél fogalmazványa nevezett Balázst a Bordi Illyés fiának, édesanyját pedig a Bordi Domokos özvegyének mondja. — *Ugyanott.*

keresni valója van rajtuk, a székely ispánok vagy alispánok székén keresse.

Eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttel az Erd. Múzeum-Egyesület lt., Báró Kemény lt., Codex authenticorum Kemenyanorum I. 10.

Relatio Johannis de Rozgon
magistri thavarnicorum.

Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. Fidelibus nostris prudentibus et circumspectis iudicibus, iuratis ceterisque civibus et inhabitatoribus ac toti communitati civitatis nostre Brassoviensis et terre Barcza, cunctis etiam aliis cuiusvis status et conditionis hominibus, quibus presentes ostendentur, salutem et gratiam. Quia nos fidelibus nostris Michaeli Hydvegy siculo de Ilyefalva sedis Sepsy partium nostrarum Transsilvanarum, nec non Matheo de Zenthivan ac universis aliis familiaribus suis, capitibus quoque ac possessionibus portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis ipsorum quibuslibet ubivis habitis super nece seu interemptione condam Anthonii similiter siculi de Klyleen, dicte sedis earundem partium nostrarum Transilvanarum, per ipsos ut dicitur facta; item etiam Valentino Hydvegy de Naghaytha patri ac fratribus, proximis et consanguineis eiusdem Michaelis et ad eos pertinentibus quibuslibet, si saltem iidem in premissa nece seu interemptione dicti condam Anthonii vel consilio aut voluntate et consensu, vel inductione aut aliter qualitercunque culpabiles et noxii fuissent vel esse pretenderentur, ac similiter capitibus, possessionibus, portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis ipsorum quibuslibet, superinde nec non et super omnibus ac singulis excessibus, delictis, dampnis, iniuriis et aliis quibusvis malorum generibus per eosdem hactenus qualitercunque commissis et quibuscunque illatis vigore aliarum litterarum nostrarum exhinc confectarum gratiam fecimus: ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, sic omnino habere volentes, quatenus amodo deinceps visis pre-

sentibus memoratum Michaellem, nec non patrem, fratres, proximos et consanguineos ac familiares suos, ad eosque pertinentes pretactos in personis, possessionibus, portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis ipsorum quibuslibet premissis contra formam premissae nostre gratiae impedire, molestare et dampnificare, aut aliquam offensam eisdem inferre occasione premissorum nullatenus presumatis. Si qui enim ex vobis quicumque actionis vel questionis contra eosdem occasione premissorum haberent vel habuerint, hi id in presentia fidelium nostrorum magnificorum comitum vel vicecomitum si[culorum] nostrorum ac duodecim iuratorum seniorum prefate sedis [Se]psy in eadem sede, iuxta consuetudinem dictarum partium nostrarum Transsilvanarum contra eosdem ordine iuris prosequantur, ex quorum parte omnibus contra eos agentibus per eosdem comites vel vicecomites dictorum siculorum nostrorum ac duodecim iuratos seniores pretacte sedis, secundum dictam consuetudinem antefatarum partium nostrarum Transsilvanarum iustitia ministrari debebit cum effectu, prout dictabit ordo iuris. Secus ergo premissae nostre gratiae sub obtentu facere non audeatis. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum

1462. máj. 3. Vacie, in festo Inventionis sancte Crucis, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo.

56.

1462. nov. 21. Brassó.

Idősb Vizaknai Miklós és somkerekai Erdélyi István erdélyi alvajdák Apor fia Istvánnak és társainak meghagyják, hogy Kálnoki Andrást a Mikó fiainak hidvégi és gerenczi birtokaiból kiszakítandó leányi negyedrészt birodalmába iktassák.

Eredetije papíron, alján egy pecsét nyomaival a Székely Nemzeti Múzeumban, Báró Apor lt., Okiratok I. 6.

Nicolaus senior de Vyzakna et Stephanus Erdeli de Somkerek vicewayvode Transsilvani. Nobilibus viris Stephano filio Apor vel Blasio de Zenthgewrg, sive Valentino Thewrewk de Kyd an Ladislao dicto Cun de Kyd, sin Andree de Arapathak aliis absentibus hominibus nostris in persona nostra ad infrascriptam possessionariam (divisionem) ¹⁾ faciendam deputatis harum serie inurgendo committimus, quatenus dum et quamprimum per Andream de Kalnok (vos) ²⁾ vel alter vestrum fuerit requisitus, ex tunc ex deductione eorundem iuxta seriem et continentiam aliarum litterarum nostrarum privilegialium ad facies possessionum Hydweg et Gerebencz vocatarum (veniendo, ³⁾ ibique portionem possessionariam quartalitiā de portionibus possessionariis filiorum Myko, iuxta ⁴⁾ contenta prescriptarum litterarum adiudicatoriarum cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis sequestrare et dividere, et < eidem exponenti > ⁵⁾ statuere debeatis et teneamini auctoritate nostra vobis in hac parte attributa et iustitia mediante. Datum Brassovie, die dominica proxima post festum beate Elizabeth vidue anno Domini ^{1462.} Millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo. ^{nov.} 21.

57.

1462. dec. 15. Udvarhely.

Vetési Albert csanádi püspök és Tamás vranai perjel, a királytól Udvarhely és Maros székre küldött bírák bizonyítják, hogy az Udvarhely széki esküdtek jelentése szerint a határok felett torzsalkodó Váralja és Pálfalva lakosai megbékéltek és a két falu között fekvő pusztát két egyenlő részre osztották, azzal a kikötéssel, hogy az egyeséget meg nem álló fél a megálló féllal szemben, a fizetendő negyven ezüst márkán felül még gyalázatban is maradjon.

¹⁾—²⁾ Tollban maradt.

³⁾—⁴⁾ Kimaradt.

⁵⁾ eisdem exponentibus az eredetiben hibásan.

Eredeti papíron, alján két veres viaszpecsét maradványaival a Magyar Nemzeti Múzeumban, *Gróf Rédey* lt.

Nos Albertus dei et apostolice sedis gratia episcopus ecclesie Chanadiensis ac Thomas prior Aurane iudices siculorum sedium Udwarhel et Maroszek per serenissimum principem et dominum dominum Mathiam dei gratia regem Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., dominum nostrum naturalem gratiosissimum in persona sue serenitatis specialiter deputati. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Blasius filius Gregorii de Tharchafalwa, Laurentius filius Petri de eadem, Blasius (filius)¹⁾ Johannis de Kobathfalwa, Gregorius filius Stephani de Karachonfalwa iurati assessores sedis Udwarhel coram nobis constituti, in persona villanorum possessionum Waralya et Palfalwa sponte confessi sunt in hunc modum, quod licet ipsi vicissim ratione et pretextu rectificationis certarum metarum lites et controversias pluries habuerint exortas et suscitatas, et diutius motas et ventilatas, tamen ipsi pacis unionem mutuo habere cupientes, per dispositionem proborum et idoneorum virorum partium pacem zelantium ad talem pacis et concordie devenerunt unionem, quod a parte orientali penes fluvium Rekethyepathaka directe supra vadum Swgorew vocatum structuram sepium edificare et tenere pariter semper perpetuis temporibus debeant et teneantur; insuper predium terre inter dictas villas Palfalwa et Waralya habitum in duas directas et equales partes dividere et partem superiorem possessioni Palfalwa, inferiorem vero partem possessioni Waralya remittere et assignare debeant et teneantur, contradictione semota et unaqueque villarum portionem suam cum sepibus obstruere et sepire teneatur; tali vinculo inter easdem partes interveniente, quod si qua partium prescriptarum in ipsa dispositione persistere nollet, non vellet aut non curaret, aut quid contra huiusmodi dispositionem innovaret vel attemptaret, extunc talis pars

¹⁾ Tollban maradt.

contra partem < in premissis persistentem > ²⁾ in quadraginta marcis argenti et insuper in pena calumpnie eo facto vincatur. Ad que premissa eedem ville seu villani coram nobis et prefatis iuratis assessoribus, uti per ipsos nobis dictum est, se obligarunt presentium testimonio mediante. Datum in Vdwarhel, feria quarta proxima post festum beate Lucie virginis, anno Domini Millesimo ^{1462.} quadringentesimo sexagesimo secundo. ^{dec.}
^{15:}

58.

1463. jan. 19.

Az erdélyi káptalan Pálóczi László országbíró parancsára Árkosi Andrást és Demetert, kiknek atyja Árkosi Antal hidvégi Nemes Antalnak és Györgynek s ugyancsak hidvégi Mikó Antalnak árapataki részbirtokát elfoglalta, a Nemes Antal, György és Mikó Antal fiaival szemben törvénybe idézi.

Másolata a Geréb Péter erd. vajda 1478. máj. 14., illetve Kendi Antal alvajdának 1478. jul. 10-én kelt, ugyancsak másolatban ismert átiratában, Orsz. lt. Köszegi A. ítélmester iratai XXIII. 59. fol. 404.

Magnificis, generosis, egregiis viris, vayvodis vel vicevayvodis Transsilvanis, amicis ipsorum honorandis capitulum ecclesiae Transsilvanae amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod nos litteras inquisitorias, evocatorias pariter et insinuatorias magnifici domini comitis Ladislai de Palocz iudicis (curiae)¹⁾ serenissimi principis et domini domini Mathiae dei gratia regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. domini nostri gratiosissimi nobis directas honore quo decuit recepimus in haec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesiae Albensis Transsilvanae comes Ladislaus de Palocz iudex (curiae)²⁾ serenissimi principis domini Mathiae dei gratia regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. amicitiam paratam cum

²⁾ in premissis non persistentem *az eredetiben nyilván tollhiba.*

^{1—2)} Kimaradt.

honore. Dicitur nobis in personis honorabilis Demetrii presbyteri, ac Nicolai et Ladislai filiorum Anthonii Nemes, ac Valentini filii Georgii de Hydweg, nec non Laurentii et Petri filiorum Anthonii Myko de eadem, quod licet temporibus praeteritis praelibatus Anthonius filius Myko ac alter Anthonius filius Egidii, et Valentinus filius Georgii praedecessores ipsorum exponentium Anthonium filium Stephani de Arkws ratione iniuste et indebite occupationis et confiscationis¹⁾ portionis ipsorum possessionariae in possessione Arapathaka, in comitatu Albensi Transsilvaniae existentis, in causam convenerint aggravatumque praetenderint, ex postque idem Anthonius filius Stephani quartam partem eiusdem possessionis Arapathaka eisdem utrique Anthonio (et) Georgio in perpetuum et filios filiorum coram nobis fassus fuisset, tali obligationis vinculo inducto, ut si quandocumque temporis in progressu ipse Anthonius filius Stephani eandem quartam partem dictae possessionis Arapathaka eisdem utrique Anthonio et Valentino pacifice admittere et assignare noluerit et ab eisdem universa(m) niteretur occupare, extunc ipso facto et adstatim centum pondere marcharum argenti gravis ponderis ante litis ingressum persolvendo convinceretur et convinci deberet, tamen ex post idem Anthonius filius Stephani ipsam quartam partem possessionis Arapathaka eisdem utrique Anthonio et Valentino eisdem exponentibus, ipsis pluries petentibus admittere et assignare minime voluisset, quin tamen contra praescripta sua obligamina universa(m) occupasset, occupata(m)que contra legitimas et personales ipsorum exponentium prohibitiones idem Anthonius filius Stephani, quamdiu vixisset, tenuisset et conservasset, ac ipso decesso Andreas et Demetrius filii eiusdem tenerent et conservarent etiam in praesentiarum potentia mediante, in praeiudicium et dampnum eorundem exponentium valde magnum. Super quo amicitiam vestram praesentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Simon de

¹⁾ conservationis *helyesen*.

Rakws aut Petrus filius Theel de Nyen, vel Anthonius de Bodola seu Ladislaus Konch aliis absentibus (homo noster,)³⁾ habita prius praemissorum mera veritate, (citet)⁴⁾ praefatos Andream et Demetrium contra annotatos exponentes ad octavum festi Epiphaniarum Domini^(1463.) nunc venturi vayvodarum vel vicevayvodarum Trans-^{jan.} silvanorum in praesentiam, in sedem Thordensem, rationem de praemissis reddituros efficacem, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante, insinuantes nichilominus eisdem ibidem, quod sive ipsi octavis in eisdem coram ipsis vayvodis vel vicevayvodis compareant sive non, iidem ad partis comparentis instantiam id facient in praemissis, quod iuri videbitur expediri. Et post haec huiusmodi inquisitionis, evocationis et insinuationis seriem cum nominibus evocatorum, ut fuerit expediens, octavas ad praedictas eisdem vayvodis vel vicevayvodis more solito rescribatis. Datum in Zaaz Sebes partium Transsilvanarum, secundo die festi beati Lucae evangelistae et martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo. ^{1462.} ^{okt.} ^{19.}

Nos itaque amicabilibus petitionibus eiusdem domini comitis Ladislai nobis in hac parte oblatis annuentes, una cum praefato Anthonio de dicta Bodola homine regio nostrum hominem videlicet discretum virum dominum Anthonium plebanum de Zwthyor ad praemissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fidedignum, qui tandem exinde ad nos reversi (nobis)⁵⁾ concorditer retulerunt eo modo, quod ipsi feria quinta proxima ante festum Nativitatis Christi novissime praeteritum in comitatu Albensi praedicto ubilibet simul procedentes ab omnibus nobiles et ignobilibus, quibus decuisset et licuisset, diligenti inquisitione praehabita talem de praemissis scivissent certitudinis veritatem, quod omnia praemissa et quaevis praemissorum singula sic acta, facta et perpetrata fuissent, sicuti eidem domino comiti Ladislao dictum exstitisset et quemadmodum testimonio litterarum ^{dec.} ^{23.}

^{3—5)} Kihagyva.

jan. 13. suarum per omnia contineret praedictarum; habitaque huiusmodi inquisitione ipsi regius et noster homines ibidem et eodem die saepefactos Andream et Demetrium de dicta Arkws de portione ipsorum possessionaria in dicta possessione Arapathaka in dicto comitatu Albensi habitatum contra annotatos exponentes ad octavas festi Epiphaniarum Domini nunc venturas in vestram evocassent praesentiam in sedem Thordensem rationem de praemissis reddituros efficacem, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante, insinuaruntque ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in eisdem coram vobis compareant sive non, vos ad partis coram vobis comparentis instantiam id facietis in praemissis, quod iuri videbitur expediri. Datum vigesimo octavo die diei inquisitionis, evocationis et insinuationis praedictarum anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

1463. jan. 19.

59.

1463. máj. 25. Székelyvásárhely.

Dengelegi Pongrácz János erdélyi vajda előtt Tholdalagi András megvallja, hogy özvegy Szentpáli Mihályné azt ígérte, hogy ha Szentgyörgyi Balázs és Demjénfy László a néhai szentpáli Barlabássy Miklós leányait, Dorotttyát és Juliánnát feleségül veszik, a reájok mint fiuleányokra néző összes birtokokat és egyéb javakat visszaadja, azonban ígéretét nem váltotta be.

Átiratai Magyi Pál alországbíró és erd. alvajda 1502. jan. 24., illetve Geréb Péter nádor 1502. márcz. 2-án kelt oklevelében, a gr. Teleki-cs. mvásárhelyi lt., *Tancsi Földváry-iratok* LX. 21. és LXXVIII. 3/b.

Nos Johannes < Pangracz de Dengelegh > ¹⁾ wayvoda Transsilvanus sicularumque comes. Memorie commendamus, quod cum nos in festo beati Urbani pape in oppido Zekelwasarhel constituti fuisset, nobilis An-

máj. 25.

¹⁾ Pangaracz de Dengeleg a Geréb-féle átiratban.

dreas de Tholdalagh nostram personaliter veniens in presentiam sponte et libere est confessus in hunc modum, quod dum Blasius de Zenthgerg²⁾ et Ladislaus Demyenffy³⁾ nobiles dominas Dorotheam et Julianam, filias condam⁴⁾ Nicolai Barlabassy de Zenthpal legitime matrimonialiter duxissent in uxorem, protunc nobilis domina relicta condam Michaelis de Zenthpal glossa⁵⁾ ipsarum eisdem eomodo coram ipso se obligavisset, quod nisi pre-nominati Blasius et Ladislaus easdem Dorotheam et Julianam copulent et ducant in uxorem, universas possessiones, <portiones possessionarias>⁶⁾ ceterasque alias res erga ipsam habitas, easdem dominas tanquam filios tangentes et concernentes de manibus suis plenissime eisdem extradaret et restituet, ipsaque domina relicta Michaelis Zenthpaly⁷⁾ nec consorti Blasii de Z[e]nthgergy,⁸⁾ neque dicti Ladislai reddere et restituere curavisset, in quibus omnibus et singulis premissis ipse Andreas [de]⁹⁾ Tholdalagh arbiter per ipsas partes electus fuisset et exstitisset, annotataque domina relicta [in]¹⁰⁾ premissis suam obligationem non servasset. Que omnia premissa idem Andreas fide sua christiana mediante sic facta fore et fuisse testatus est coram nobis. In cuius testimonium presentes litteras nostras duximus concedendas. Datum in dicta Zekelwasarhel, predicto festo beati Urbani pape, anno 1463. Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio. máj. 25.

60.

1464. ápr. 10. Buda.

Mátyás király megparancsolja Pongrácz János erdélyi vajdának és székely ispánnak, hogy Hidvégi Bálint-

²⁾ Zenth Gyewrgh ugyanott.

³⁾ Demyenfy u. o.

⁴⁾ A Magyi-féle átiratban kétszer.

⁵⁾ Mind a két átiratban.

⁶⁾ portiones possessiones possessionarias mind a két átiratban.

⁷⁾ Zenthpali a Geréb-féle átiratban.

⁸⁾ Zenth Gyewrgy u. o.

⁹⁾—¹⁰⁾ Magyi-féle átiratban kiszakadva.

nak és fiának Mihálynak, Borosnyai István fia Péter uzoni plébános s a Borosnyai János fiai részéről, kik illyefalvi és uzoni házaikat felverték és elfoglalták, szolgálta sson igazságot.

Eredeti je papíron, alján papírral fedett pecséttel az Erd. Múzeum lt., Báró Kemény lt. Codex authenticorum Keményianorum IV. 5. Regestája Tört. Tár 1907. 95.

De commissione domini regis.

Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. Fideli nostro magnifico Johanni Pangracz de Dengeleg wayvode Transsilvano et comiti siculorum nostrorum salutem et gratiam. Exponitur nobis in personis fidelium nostrorum nobilium Valentini de Hydwegh ac Michaelis filii eiusdem querulose, quomodo circa dominicam márc. 11. Letare proxime preteritam, ipso Valentino hic in civitate nostra Budensi in novissima congregacione existente, discretus Petrus presbyter de Wzon ac Michael et Petrus filii condam Johannis filii Valentini de Borosnyo ex consilio et instigatione domine relicte condam Stephani de Wzon, matris videlicet prefati Petri presbyteri una cum nonnullis ipsorum complicibus ad domos et curias habitationum eorundem exponentium in possessionibus Illewfalwa et Wzon vocatis existentes veniendo, abindeque universas res et quelibet bona prefatorum exponentium¹⁾ deportassent et quo ipsis placuisset fecissent; his non contenti domos prefatas a manibus prefatorum exponentium pro se ipsis occupassent et occupative tenerent usque modo in preiudicium et dampnum ipsorum exponentium valdemagnum. Et quia nos sicuti neminem regnicolarum nostrorum, sic nec memoratos exponentes per quempiam dampnificari et eorum iustis rebus privari volumus, fidelitati igitur vestre harum serie firmiter mandamus, quatenus visis presentibus, rebusque sicut preferitur stantibus et se habentibus, antefatis exponentibus de et super ablatione rerum et bonorum ac occupatione domorum et aliis iniuriis eisdem modo premissis illatis et

¹⁾ excipiendo innen kitörölve.

irrogatis ex parte annotatorum Petri presbyteri ac Michaelis et Petri filiorum condam Johannis filii [Va]-²⁾ lentini, nec non domine relicte dicti condam Stephani de Wzo[n],³⁾ iuxta eorundem legitimas comprobationes [i]ustitiam⁴⁾ impendere debeatis et teneamini, et nichilominus eosdem exponentes in universis eorum rebus et bonis iustis scilicet et legitimis contra quoslibet illegitimos impeditores et signanter contra et adversus dictos Petrum presbyterum ac Michaelem et Petrum, nec non dominam relictam condam Stephani, qui eisdem incommoda et dampna inferre non cessant, protegere, tueri et indempniter manutenere debeatis nostra in persona et auctoritate vobis presentibus in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus non facturus. Presentibus perlectis exhibenti restituis. Datum Bude, feria tertia proxima post dominicam Quasimodo, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, regni nostri anno septimo, coronationis vero primo.

1464.
ápr.
10.

61.

1464. júl. 14. Torda.

Idösb Vizaknai Miklós erdélyi alvajda egyfelöl a somkerekki Erdélyi Miklós és Erdélyi István alvajda birtoka Sáromberke, másfelöl Nagyernye falu vitás határát a szomszédok s a felek által egyenlő számban választott fogott bírák közbejöttével, Miklós erdélyi ítélőmesterrel megjárhatja s a vitás földek és rétek egyik részébe Erdélyi Miklóst és Istvánt, a másikba a nagyernyei székelyeket beiktattatja, azzal a kölcsönös kikötéssel, hogy az egyeséget megszegő fél a másik félnek 300 budai ezüstmárkát tartozik fizetni, és végül, hogy a felek a kolosmonostori conventtől a határok megújításáról bizonyságlevelet szerezni kötelesek.

Eredetiye rongált papíron, hátán viaszpecsét töredékeivel, a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Gróf Teleki S. kanc. iratai.

²⁾—⁴⁾ Kiszakadozott szótag és betűk.

Nos Nicolaus senior de Vizakna vicewayvoda Transsilvanus. Memorie commendamus per presentes, quod cum nos iuxta continentias litterarum fassionalium pariter et obligatoriarum inter egregios Nicolaum Erdeli de Somkerek et Stephanum similiter Erdeli de eadem consimili modo vicewayvodam Transsilvanum ab una, et inter siculos et populos de Naghernee parte ab alia super facto rectificationis quarundam metarum inter possessionem Sarumberk vocatam eorundem Nicolai (*igy!*) et Stephani et predictam villam Nagernee habitarum emanatarum hominem nostrum videlicet magistrum Nicolaum partium Transsilvanarum prothonotarium in persona nostra duxissemus transmittendum, tandem idem exinde ad nos reversus nobis retullit eomodo, quod dum ipse jul. feria sexta proxima post festum Visitationis beate Marie 6. virginis novissime preteritum ex deductione annotatorum Nicolai (*igy!*) et Stephani Erdeli ad prescriptam possessionem Sarumberk, consequenterque ad faciem prescriptarum metarum certis vicinis et commetaneis infra declarandis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, videlicet Michaele Zekel de Zenthiwan, Blasio de Zenthgergh, Benedicto Bichaak, Stephano filio eiusdem, Nicolao de Zengel, Michaele de eadem, Laurentio de Jara, Gregorio ac Francisco de eadem et Benedicto Kemez de alia Zenthiwan ceterisque quampluribus inibi adherentibus, nec non annotatis Nicolao et Stephano Erdeli ac Paulo Zekel de dicta Naghernee, ceterisque quampluribus siculis de eadem presentialiter illac accersitis, nichilominusque Michaele de Swk, Anthonio Desew de Patha et Eleews de Thorozko pro parte annotatorum Nicolai (*igy!*) et Stephani Erdeli, nec non Ladislauo (*igy!*) Alard, Benedicto Weres de Farnas et Symone Forro de Belen pro parte predictorum siculorum et populorum de dicta Nagernee, iudicibus utputa et arbitris per ipsas partes equali numero electis personaliter as(s)istentibus, licet partes antedictae in demonstrationibus cursum metarum ipsarum plurimum discrepaverint et discordati extiterint, tamen ad ultimum per ordinativam compositio-

nem predictorum arbitrorum et iudicum, nec non vicinorum et commetaneorum antedictorum coram eodem magistro Nicolao, ut eodem partes et earum successiva posteritas pacifice et quiete in evum permanere possent, terras litigiosas et fenilia inter ambarum partium metam demonstrationes adiacentes in duas rectas et coequales partes funiculi distributione mediante divisissent et easdem terras partes inter easdem per certarum metam erectiones abinvicem sequestrassent hoc modo, quod primo incepissent infra quemdam monticulum ex ista parte Zazfewld dictum, supra dorsum antiqui saltus spinosi a parte australi duas metas erexissent, quarum una a parte australi possessioni Sarumberk predicte et a parte meridionali eidem ville Nagern[ee] distinguentes; inde procedendo versus partem occidentalem inter terras arabiles in medio terrarum arabilium in planicie unam metam cumulassent. Abhinc plagam ad eandem eundo in monticulo inter rivulum Zazpataka et puteum Budakwtha vocatum duas metas de terra erexissent, quarum una a parte meridiei ville Nagernee et alia a parte predicti fontis Budakwtha prescripte possessionis Sarumberk distinguerent. Deinde descendendo ad eandem plagam versus viam, per quam irentur ad Sarumberk et e converso, et eandem viam pertranseundo et in prato seu fenili Kerekreth vocato unam metam cursualem de terra fecissent. Et abhinc ad eandem plagam occidentalem proficiscendo versus viam magnam et communem Warsawswth vocatam et eandem pertranseundo a parte occidentis in margine eiusdem vie¹⁾ duas metas terreas de terra cumulassent predictis possessioni Sarumberk et ville Nagernee pertinentes. Inde vero eandem partem occidentalem tenendo et quoddam stagnum Nager vocatum pretranseundo pervenissent ad unum alium stagnum Horgasser vocatum, transsaliendo inter terras arabiles, inter duo stagna vulgo Hargasser vocata unam metam cursualem erexissent. Abhinc vero adhuc ad eandem

¹⁾ via az eredetiben.

plagam veniendo penes et prope stagnum Harangosto vocatum a parte orientis unam metam inter terras arabiles de terra elevassent. Deinde modicum girando inter orientalem et australem plagas transeuntes in margine portus cuiusdam stagni Almasberektawa vocati, secus quandam viam duas metas de terra cumulassent, quarum una a parte orientis prescripte possessioni Sarumberk, alia vero a parte occidentis prescripte ville Nagernee separantes; inter eundem Almasberktho transsaliendo in medio fenilis Almasberky vocati unam metam cursualem erexissent. Abhinc per medium eiusdem fenilis proficiscendo in eodem fenili unam metam cursualem elevassent. Abhinc ad eandem plagam versus fluvium aque Marusii in eodem Almasberek ad unam arborem silicis³⁾ perveniendo ex utraque parte eiusdem arboris duas metas terreas fecissent, quarum una a parte orientis prescripte possessioni Sarumberk, et alia a parte occidentis prescripte ville Nagernee separarunt, ubi erectiones metarum inter annotatam possessionem Sarumberk et prescriptam villam Nagernee terminate exstitissent, sic videlicet, quod cursus metalis⁴⁾ directe ab eisdem duabus metis inter arbores silicum⁵⁾ usque dictum fluvium aque Marusii protenderent, sicque terras et fenilia a parte prescripte possessionis Sarumberk eisdem Nicolao et Stephano, et a parte prescripte ville Nagernee dictis siculis et populis de dicta Nagernee iure perpetuo [et ir]revoc[abiliter⁶⁾ st]atuissent⁷⁾ et commisissent tenendas, possidendas pariter et hab[enda nul]lo⁸⁾ contradictore apparente; tali obligaminis vinculo mediante, quod si prefati Nicolaus et Stephanus Erdeli aut eorum successores prescriptam [or]dinativam⁹⁾ composit[ionem anno]tatorum¹⁰⁾ arbitrorum et iudicum, ac annotatas metarum erectiones [in toto vel in parte, intra]¹¹⁾ vel extra iudicium retractando infringere

3) salicis *helyett hibásan*.

4) metales *helyett hibásan*.

5) salicem *helyett hibásan*.

6)—11) Kizsakadozott helyek.

attemptarent, extunc ipsi in trecentis¹²⁾ marcis argenti ponder[is]¹³⁾ Budensis, ut[puta]¹⁴⁾ quinquaginta¹⁵⁾ (iudici¹⁶⁾ et residuis partibus parti adverse persolvendis et insuper in amissione illius terre litigiose contra annotatos siculos et populos de dicta Nagernee convincerentur et convinci deberent eo facto. Si vero annotati si[culi]¹⁷⁾ et populi de sepedicta Nagernee aut eorum successiva posteritas sive alii quicumque siculi huiusmodi dispositionem et metam erectiones dissolvere et abolire attemptarent, extunc annotati siculi et populi de seped[ict]a¹⁸⁾ Nagernee consimiliter in trecentis¹⁹⁾ marcis argenti, utputa quinquaginta²⁰⁾ iudici²¹⁾ et residuis partibus parti adverse persolvendis et consimiliter in amissione illius terre litigiose,²²⁾ insuper littere metales pro parte annotatorum Nicolai et Stephani emanate in vigore permanere deberent, contra memoratos Nicolaum et Stephanum Erdeli ag(g)ravarentur et ag(g)ravari deberent eo facto; < et quod ambe partes octavo die festi beati Michaelis archangeli testimonium conven[tus] ad renovandas prescriptas metas ad faciem prescripte terre adducere et exinde litteras necessarias eedem partes pro earum parte recipere et emanari debeat(n)t de conventu antedicto sub obligaminis pena antedicta.>²³⁾ Ad que omnia premissa partes antedictae coram pretactis arbitris et [iu]dicibus,²⁴⁾ nec non iam notato magistro Nicolao prothonotario, ac vicinis et commetaneis antedictis sese spontanea eorum voluntate obligassent et polliciti exstitissent. In quorum omnium pre-

okt.
6.

¹²⁾ centum törlése után egykorulag való sorközi betoldás.

¹³⁾—¹⁴⁾ Kiszakadt helyek.

¹⁵⁾ [vigint]iquinque törlése után szintén egykorulag való sorközi betoldás.

¹⁶⁾ iudicii az eredetiben.

¹⁷⁾—¹⁸⁾ Kiszakadozott helyek.

¹⁹⁾ Mint a ¹²⁾ jegyzetben.

²⁰⁾ Mint a ¹⁵⁾ jegyzetben.

²¹⁾ iudicii az eredetiben.

²²⁾ convincerentur ide betoldva, de kitörölve.

²³⁾ Sorközi és lapszéli betoldások többrendbeli javítással.

missorum testimonium et f[idem]²⁵⁾ litteras nostras duximus concedendas. Datum Thorde, quartodecimo die octavarum festi Nativitatis beati Johannis Baptiste, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto.

62.

1464. okt. 13.

A kolosmonostori convent idösb Vizaknai Miklós erdélyi alvajda rendeletére egyfelöl a somkerek Erdélyi Miklós és István Sáromberke nevü birtoka, másfelöl Nagyerne székely falu vitás határát megjárátja s a vitás szántók és kaszálók fele részének a birtokába Erdélyi Miklóst és Istvánt, illetve a nagyernyei székelyeket a nevezett alvajda 1464. július 14-iki okleveléből ismert feltételek alatt beiktatja.

Egykorú másolata szakadozott papíron Orsz. lt. MODL. 28855.

(C)onventus monasterii beate Marie virginis de Kolosmonostra. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in [omnium Salvatore. Ad universorum notitiam ha]rum¹⁾ serie volumus pervenire, quod nos litteras egregii Nicolai senioris de Wyzakna vicevayvode Transsilvani reambulatorias nobis directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis eorum r[everendis conventui ecclesie beate Marie]²⁾ virginis de Kolosmonostra Nicolaus senior de Vizakna vicevayvoda Transsilvanus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis egregiorum Nicolai Erdely de Somkerek et Stephani similiter Er[dely consimili modo viceva]yvode³⁾ Transsilvani, quomodo quedam mete terrarum inter possessionem Saromberk eorundem Nicolai et Stephani et inter villam sicularem Nagernye vo-

²⁴⁾—²⁵⁾ Kiszakadt helyek.

^{1—3)} Kiszakadozott helyek.

catam adiacentium nuper per ordinativam compositionem et arbitrativam [dispositionem!]⁴) proborum et nobilium virorum inter eosdem Nicolaum et Stephanum Erdely et siculos de dicta Nagernye subsecutam erectione⁵) ac nova renovatione plurimum indigerent. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, [quatenus vestru]m⁶) mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Michael de Zengel aut Stephanus de Jara seu Gregorius de eadem aliis absentibus homo noster ad faciem prescriptarum terrarum, certis vicinis et commetaneis illac legitime convocatis et presentibus accedendo easdem metas per cursus earundem metarum reambulando easdem renovare et terras sub inclusionibus cursuum predictarum metarum a parte prescripte possessionis Saromberk adiacentes eisdem Nicolao et Stephano statuendo, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos nostram in presentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros. Et post hec huiusmodi metarum renovationis seriem cum cursibus earundem metarum, nec non nominibus contradictorum et evocatorum si qui fuerint, terminoque assignato]⁷) nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Kewres, feria secunda proxima post festum beati Michaelis archangeli, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto.

1464.
okt.
1.

Nos itaque amicabilibus petitionibus prefati vicevay- [vode nostrum]⁸) prebentes consensum una cum memorato Stephano de Jara homine suo nostrum hominem, videlicet religiosum virum fratrem Stanislaum custodem dicte ecclesie nostre ad premissa peragenda nostro pro testimonio transmisi[mus fidedignum],⁹) qui demum exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi feria secunda proxima post festum beati Francisci confessoris novissime preteritum ad faciem prescriptarum terrarum inter possessionem Sar[omberk prefator]um¹⁰) Nicolai et

okt.
8.

⁴) Kizsakadt.

⁵) erectarum a *másolatban*.

⁶—¹⁰) Kizsakadt helyek.

Stephani et inter villam sicularem Nagernye nuncupatam adiacentium, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus Laurentio de Jara, Gregorio ac Francisco de eadem, Ladislao ... [de S]infalwa¹¹⁾ aliis quampluribus, metas earundem terrarum hoc modo reambulassent, quod primo incepissent infra quendam monticulum ex ista parte Zazfeld dictum, supra dorsum antiqui saltus spinosi a parte australi dua[s metas¹²⁾] erexissent, quarum una a parte australi possessioni Saromberk predicte et a parte meridionali eidem ville Nagernye distinguentes. Inde procedendo versus partem occidentalem inter terras arabiles, in medio terrarum ara[biliu]m¹³⁾ (in)¹⁴⁾ planicie unam metam cumulassent. Abhinc plagam ad eandem eundo in monticulo inter rivulum Zazpathaka et puteum Bwdakwtha vocatum duas metas de terra erexissent, quarum una a parte meridiei ville Nagernye et alia a parte predicti fontis Budakwtha prescripte possessionis Saromberk distinguerent. Deinde descendendo ad eandem plagam adversus viam, per quam irent ad Saromberk et econverso ad eandem viam pertranseundo in prato seu fenili Kerekreth¹⁵⁾ vocato unam metam cursualem de terra fecissent et abhinc ad eandem plagam occidentalem proficiscendo versus viam magnam et communem Wasaruswth vocatam et eandem pertranseundo a parte occidentis in margine eiusdem vie duas metas terreas de terra cumulassent predictis possessioni Saromberk et ville Nagernye pertinentes. Inde vero eandem partem occidentalem tenendo et quoddam stagnum Nageer vocatum pertranseundo pervenissent ad unum aliud stagnum Horgaser vocatum, transsiliendo inter terras arabiles inter duo stagna vulgo Horgaser vocata unam metam cursualem erexissent. Abhinc vero adhuc ad eandem plagam veniendo penes et prope stagnum Harangos-tho vocatum a parte orientis unam metam inter terras

^{11—13)} Kizsakadt helyek.

¹⁴⁾ A tollban maradt.

¹⁵⁾ Kerekkerth a *másolatban*.

arabiles de terra elevassent. Deinde modicum girando inter orientalem et australem plagas transeuntes in margine ortus cuiusdam stagni Almasberekthawa vocati, secus quandam viam duas metas de terra cumulassent, quarum una a parte orientis prescripte possessionis Saromberk, alia vero a parte occidentis prescripte possessionis Nag Ernye separantes, inter eundem Almasberektho transsiliendo in medio fenilis Almasberky vocati unam metam cursualem erexissent. Abhinc per medium eiusdem fenilis proficiscentes in eodem fenili unam metam cursualem elevassent. Abhinc ad eandem plagam versus fluvium aque Marusii in eodem Almasberek ad unam arborem salicis perveniendo ex utraque parte eiusdem arboris duas metas terreas fecissent, quarum una a parte orientis prescripte possessionis Saromberk et alia a parte occidentis prescripte ville Nag Ernye separarent, ubi erectiones metarum inter annotatam possessionem Saromberk et prescriptam villam Nag Ernye terminate exstissent, sic videlicet, quod cursus metalis directe ab eisdem duabus metis inter arbores salicum usque dictum fluvium aque Marusii protenderent, sicque terras et fenilia a parte prescripte possessionis Saromberk eisdem Nicolao et Stephano, et a parte prescripte ville Nagernye dictis siculis et populis de dicta Nagernye iure perpetuo et irrevocabiliter statuissent et commisissent tenendas, possidendas pariter et habenda nemine contradictore apparente; tali [obligaminis]¹⁵⁾ vinculo mediante, quod si prefati Nicolaus et Stephanus Erdely aut eorum successores prescriptam arbitrariam compositionem ipsorum arbitrorum et iudicum, aut annotatas metarum erectiones in toto vel in parte, intra vel extra iudicium retractando infringere attemptarent, extunc ipsi in tricentis marcis argenti ponderis Budensis, videlicet quinquaginta iudici et residuis partibus parti adverse persolvendis, et insuper illius terre litigiose amissione contra annotatos siculos et populos de dicta Nagernye convincerentur et convinci deberent eo

¹⁵⁾ Kiszakadva.

facto. Si vero annotati siculi et populi de sepedicta Nagernye aut eorum successiva posteritas sive alii quicumque siculi huiusmodi dispositionem et metarum erectiones dissolvere et abolire¹⁶⁾ attemperarent, extunc annotati siculi et populi de sepedicta Nagernye consimiliter in tricentis marcis argenti, utputa quinquaginta iudici et residuis partibus parti adverse persolvendis et consimiliter in amissione illius terre litigiose, insuper littere¹⁷⁾ metales pro parte annotatorum Nicolai et Stephani emanate in vigore permanere deberent, contra memoratos Nicolaum et Stephanum Erdely aggravarentur et aggravari deberent eo facto; okt.
6. quodque ambe partes octavo die festi beati Michaelis archangeli testimonium conventus ad renovandas prescriptas metas et ad faciem prescripte terre adducere et exinde litteras necessarias eedem partes pro earum parte recipere et emanari debeat de conventu¹⁸⁾ antedicto sub obligaminis pena antedicta. Ad que omnia premissa partes antedictae coram pretactis nostro testimonio et homine vayvodali sese spontanea earum voluntate obligassent et polliciti exstitissent. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum sexto die diei termini prenotati anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto supradicto. 1964.
okt.
13.

63.

1466. jún. 27. Buda.

Mátyás király az Aranyas, Maros, Udvarhely, Csik és Gyergyó széki székelységnek meghagyja, hogy az erdélyi püspöknek és egyházának a rossz szokásból fizetni

¹⁶⁾ aboliri a másolatban.

¹⁷⁾ terre u. o.

¹⁸⁾ convento u. o.

kezdett tizenhatod rész helyett ezentúl a szokásos tizedet fizessék.

Eredeti je papíron, alján papírral fedett pecséttel a gyulafehérvári kápt. lt. Cista capituli 1. 20.

Szabó K., Székely Oklevéltár I. 203. l. eltérésekkel.

Commissio propria domini regis.

Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. Fidelibus nostris universis et singulis siculis in sedibus Aranyas, Maros, Wduarhel, Chyk et Gywrgyw commorantibus salutem et gratiam. Exponitur nobis in persona fidelis nostri reverendi in Christo patris domini Nicolai episcopi ecclesie Albensis Transsilvane querulose, quomodo vos decimas e medio vestri et bonorum vestrorum eidem domino episcopo et dicte ecclesie sue provenire debentes eidem non secundum antiquas libertates et consuetudines dicte ecclesie sue solveretis, sed introducetes quandam malam consuetudinem eidem domino episcopo sedecimam partem rerum vestrarum decimari solitarum solveretis, unde supplicatum est nobis in persona eiusdem, ut sibi circa premissa de remedio opportuno providere dignaremur. Et quia nos volumus, ut huiusmodi decime eidem domino episcopo et ecclesie sue provenire debentes secundum antiquam consuetudinem alias observatam ipsi domino episcopo et ecclesie < sue prefate >¹⁾ solvantur, ideo fidelitati vestre et cuilibet vestrum harum serie firmiter mandamus, quatenus amodo in posterum predictas decimas e medio vestri ut prefertur dicto domino episcopo et dicte ecclesie sue provenire debentes, obmissa nova consuetudine vestra, secundum antiquam consuetudinem vestram dicte ecclesie sue cum effectu solvere debeatis, alioquin commisimus et presentibus strictius committimus fidelibus nostris magnificis wayvodis vel vicewayvodis partium regni nostri Transsilvanarum ac comitibus vestris, ut ipsi scita prius superinde veritate vos et quemlibet vestrum ad premissa

¹⁾ Javitással.

facienda per gravamina vestra arctius compellant et astringant, auctoritate nostra ipsis presentibus in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus ergo non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, in festo beati Ladislai regis et confessoris, anno Domini 1466. Millesimo quadingentesimo sexagesimo sexto, regni jún. nostri anno nono, coronationis vero tertio.
27.

64.

1466. aug. 9. Nagyszeben.

Szentgyörgyi és Bazini János erdélyi vajda és székely ispán a brassaiaknak megparancsolja, hogy azt a brassai lakos Lukács székelyt és társait, akik hidvégi Nemes Mihályt Brassóból hazatérőben, a város kapuja között orozva megtámadták, karját könyökbe levágva félholtan hagyták, a tordai országgyűlésen állítsák ő elébe.

Eredetije papíron, aljára nyomott veres viaszpecsét töredékeivel. Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeum lt.

Johannes comes de Sancto Georgio et Bozin wayvoda Transsilvanus sicularumque comes. Prudentibus et circumspectis viris, iudici ac iuratis civibus civitatis Brassoviensis dilectionem cum favore. Gravem querelam nobilis Valentini dicti Nemes de Hydweg accepimus valde displicenter, quomodo his proximis retroactis diebus, dum Michael filius suus ad dictam civitatem Brassouiensem pro certis suis necessitatibus fora inibi exercere accessisset, tunc quidam Lucas siculus, coinhabitor dicte civitatis Brassouiensis adunatis sibi nonnullis aliis¹⁾ suis complicibus in porta eiusdem civitatis in insidiis latendo, dum dictus Michael per ipsam portam regressurus ad propria redire voluisset, tunc dictus Lucas et sui complices inter valvas dicte porte more latrocinio in ipsum

¹⁾ sibi kitörölve.

Michaelem irruendo eundem diris vulnerum plagis sauciando manus eiusdem in cubitu amputassent semivivum eundem²⁾ relinquendo, de cuius vita etiam ad presens dubitaretur; his itaque per eosdem patratis et commissis per quendam famulum annotati Michaelis vos iudex requisitus memoratos sceleratores iuri detinere recusassetis, sed eosdem confovendo in civitate iamdicta Brassouiensi [tenuissetis(!) eti]am³⁾ de presenti in dicti exponentis preiudicium satis grande. Et quia nos tales actus et commissos nepharios simpliciter et impune pertransire nolumus, ne alii ad similia attemptanda mala ingerere presumant, dilectionibus igitur vestris harum serie regia in persona firmiter precipiendo committimus, quatenus acceptis presentibus memoratos Lucam et sibi in hac parte complices et consocios captivare et ad proximam generalem congregationem regnicolarum die dominico ^{aug.} proximo post festum Assumptionis virginis gloriose ^{17.} Thorde celebrandam nobis presentare, vosque certos ex vobis ad reddendam rationem, cur talia in libera civitate regali mala et actus nepharios quibuspiam committere permittatis, nostri in presentiam, dictam ad congregationem transmittere debeatis. Secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum Cibinii, sabbato⁴⁾ in vigilia festi beati Laurentii martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto. ^{1466.} ^{aug.} ^{9.}

Propria commissio domini comitis.

65.

(1467. máj. 27.)

A kolosmonostori convent előtt Vincze szentkirályi pálos perjel meggyesfalvi Alárd Lászlót Kisfalud végén a Maroson szándékolt malom építésétől tiltja.

²⁾ Sorközi betoldás.

³⁾ Kiszakadva.

⁴⁾ proxima innen kitörölve.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 14.)

Quod religiosus vir frater Vincentius ordinis fratrum heremitarum prior claustrum beate Marie virginis de promontorio Zenthkyral in sua ac universorum fratrum heremitarum in eodem monasterio degentium personis veniens in presentiam, per modum protestationis et prohibitionis nobis significare curavit in hunc modum, quomodo Ladislaus filius condam Jacobi filii Alard de Megesfalwa quoddam molendinum super fluvio Maros infra molendinum ipsorum fratrum in fine ville Kysfalwd, ubi ad memoriam hominum nusquam aliquod molendinum fuisset edificatum, de novo construi et edificari facere vellet et niteretur, iamque edificari incepisset in detrimentum et nocumentum dicti molendini ipsorum ac preiudicium et dampnum eorundem fratrum heremitarum valde magnum. Qua protestatione facta idem nominibus quibus supra annotatum Ladislaum Alard et alios quoslibet ab huiusmodi minus iusta etc. prohibuit lege regni requirente coram etc. Datum feria quarta proxima post festum beati Urbani pape, anno etc.

1467.
máj.
27.

66.

(1467. máj. 27.)

A kolosmonostori convent tiltó levele szerint Vincze barát, a szentkirályi pálosok priorja, meggyesfalvi Alárd Lászlót, Pétert, szentannai Székely Ambrust és a szentkirályi és székelyfalvi székelyeket a kolostor némely szántóföldeinek és erdeinek élésétől tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 14.)

Idem nominibus et in personis uti supra Ladislaum et Petrum filios condam Jacobi Alard de Megesfalwa, nec non Ambrosium Zekel de Zenth Anna, item certos no-

biles et siculos in villis Zenthkyral et Zekelfalwa commorantes et alios quoslibet ab occupatione detentioneque et utensione certarum terrarum arabilium ac silvarum ad dictum claustrum ipsorum fratrum pertinere debentium, easdemque sibipsis usurpatione ac perpetuatione seu perpetui factione, usuum fructum etc. prohibuit lege regni requirente. Datum ut supra.¹⁾

1467.
máj.
27.

67.

1468. márc. 9. Eger.

*Mátyás király az erdélyi részekben támasztott lázadásban részes Maros és Aranyas széki székelyeknek megkegyelmez, őket szabadságaikban és dicséretes jogszo-
kásaikban, — a budai országgyűlés végzéséből minden-
kire nézve köteles kincstári adó kivételével, — megtartani
ígéri s az erdélyi vajdákat, alvajdákat, székely ispánokat
és alispánokat ilyen értelemben utasítja.*

*Egykorú bejegyzése Orsz. lt. MODL. 36394. (Kolosm. Prot.
minus G. fol. 10.)*

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod quamquam nuper certi rumores in partibus Transsilvanis contra nostram maiestatem fuissent suscitati, in quibus etiam siculi in sedibus Maros et Aranyas vocatis commorantes criminabantur, tamen nos ex benignitate nostra regia eosdem siculos dictarum sedium in omnibus eorum libertatibus ac laudabilibus et bonis consuetudinibus, tam per divos reges Hungarie nostros scilicet predecessores, quam per nos ipsis datis et concessis, demptis proventibus tributi fisci nostri regalis nuper per decretum prelatorum,

¹⁾ Datum feria quarta proxima post festum beati Urbani pape, anno etc.

baronum et nobilium dicti regni nostri Hungarie superinde Bude editum,¹⁾ a quorum solutione iuxta idem decretum nemo libertari potest, ac aliis dispositionibus eorundem prelatorum, baronum et nobilium regni nostri unanimiter inposterum per eosdem faciendis duximus tenendos, immo tenemus et teneri volumus presentium per vigorem. Quocirca vobis fidelibus nostris, magnificis vayvodis vel vicevayvodis nostris Transsilvanis ac comitibus vel vicecomitibus siculorum nostrorum nunc constitutis et in futurum constituendis harum serie firmiter mandamus, quatenus amodo in antea prefatos siculos dictorum sedium in omnibus eorum libertatibus ac bonis et laudabilibus consuetudinibus tam per divos reges Hungarie, quam per nos ipsis datis et concessis, demptis premissis dispositionibus, tenere et conservare debeatis, nec secus facere presumpmatis. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Agrie, feria quarta proxima post
^{1468.} dominicam Invocavit, anno etc. LX-mo octavo, regni
^{márc.} nostri anno undecimo, coronationis vero quarto.
^{9.}

68.

(1468. szept. 19.)

A kolosmonostori convent az Aranyas széki széke lyeknek Zsigmond királytól adott s Nagylaki Márton és társai által bemutatott kiváltságlevelét privilegiális alakban átírja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 27.)

Quod nobiles ac agiles viri Martinus de Naglak ac Michael Czyko de Weresmorth, nec non Martinus Galfy de Mezkew et alter Martinus Thorkus de Felsewzenth Myhalfalw in ipsorum ac universorum siculorum sedis Ara-

¹⁾ 1467. márc. 25. előtt. — *Kovachich*, Vestigia comitiorum 372—375. és Supplementum ad Vestigia comit. II. 182.

nyas personis nostram venientes in presentiam exhibuerunt et presentaverunt nobis quasdam litteras condam excellentissimi principis et domini domini Sigismundi dei gratia Romanorum imperatoris semper augusti, ac Hungarie, Bohemie etc. regis felicitatis reminiscencie privilegiales, pendentis autentici novi duplicis maioris sigilli sui munimine roboratas, petentes nos debita cum instantia, ut tenorem earundem de verbo ad verbum transscribi et transsumpti faceremus, transcriptumque et transsumptum earundem ipsis dare dignaremur iuris eorum uberiolem ad cautelam. Quarum tenor is est:

Sigimundus etc. — —

Nos itaque iustis ac iuriconsonis petitionibus prefatorum Martini de Naglak, Michaelis Czyko de Weresmorth, Martini de Mezkew et alterius de Felsewzenthmyhalfalw annuentes prescriptas prenominati condam domini Sigismundi regis privilegiales sanas, veras et integras, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus suspicionis scrupulo carentes de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali presentibus litteris nostris similiter privilegialibus transscribi et transsumpti facientes transcriptumque et transsumptum earundem prefatis sicutis universis sedis Aranyas duximus concedendum iuris eorum uberiolem ad cautelam. In cuius rei memoriam etc. Datum feria secunda proxima ante festum beati ^{1468.}Ma-_{szept.} thei apostoli et euangeliste anno etc. 19.

69.

(1469. okt.)

A kolosmonostori convent előtt Bándi Pál fia Gál ügyvédekét vall.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prof. minus F. fol. 74.)

Quod Gallus filius Pauli de Band constituit Jacobum de Karankay, Ambrosium de Zenth Anna, alterum Ambrosium litteratum de Wasarhel, Petrum de Boythy, Nicolaum litteratum de Buda, discretum Gregorium plebanum de dicta Band.

70.

(1469. nov. 9. után.)

A kolosmonostori convent Aranyas székek Mátyás királytól nyert kiváltságlevelét privilegiális alakban átírja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 74.)

Conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Martinus Thukos¹⁾ de ...²⁾ in personis universorum sicularum in sede Aranyas commorantium ad nostram accedendo presentiam exhibuit et presentavit nobis quasdam litteras privilegiales³⁾ serenissimi principis et domini domini Mathie dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. regis, petens nos debita cum instantia, ut easdem de verbo ad verbum litteris nostris similiter privilegialibus transscribi et transsumpti faceremus, transscriptumque et transsumptum earundem eidem dare dignaremur. Quarumquidem privilegialium tenor talis est.

¹⁾ Thorkus a conventnek 1468. szept. 19-én kelt bejegyzésében előbb.

²⁾ Felsewzenth Myhalfalw kihagyva.

³⁾ Mátyás király 1469. nov. 9-én kelt kiváltságlevelét l. Szabó K., Székely Okl. I. 213.

71.

1470. szept. 10. Torda.

Dengelegi Pongrácz János erdélyi vajda és székely ispán Sepsi széknek egy házasságtörő leány ügyében, tizenhét köpeczi székely vallomása alapján mondott ítéletét megerősíti és az ezen ügyben később megesküdütt huszonnégy székelyt hitszegőnek nyilvánítja.

Eredetije papíron, alján viaszpecsét nyomaival az Erd. Múzeum lt., Báró Kemény lt. lajstromozatlan.

Nos Johannes Pongracz de Dengeleg waywoda Transsilvanus siculorumque et Themensiensis comes. Memorie commendamus, quod agilis Valentinus de Hydweg in personis agilium virorum Johannis, Thome, Georgii Buch dictorum, Mathei, Valentini, Anthonii, Clementis filii Stephani Magni, Petri Galler, Francisci Galler, Budut(!)¹⁾ similiter Galler in Kepez commorantium, aliorumque sociorum ipsorum nostram veniens in presentiam. detulit coram nobis quandam causam ratione cuiusdam puelle adultere, per iuratos seniores sedis Scepsy decisam, et ad nos appellatam, quam prius ipsi iurati seniores per iuramentum dictorum siculorum de Kepez terminassent, tandem vero iterum ad iuramentum vigintiquatuor siculorum finire voluissent, ad nos detulerat, petebatque nos, ut huiusmodi causam fine debito decidere dignaremur. Unde nos una cum nostris coassessoribus iudicantes decrevimus eo modo, ut causa prius per iuratos seniores decisa per iuramentum scilicet duodecim siculorum facta iuste iudicata fuisset, eosdemque vigintiquatuor siculos fidefragos committendum, ac dampna viginti quinque florenorum auri ratione pecunie per eundem Valentinum de Hydweg, [nec non]²⁾ Urbanum filium Valentini ac Johannem Bws prolate reopti[nendum]³⁾ testimonio presentium mediante. Datum Thorde, feria secunda proxima post

¹⁾ Buduc (!)

²⁾—³⁾ Kizsakadva.

1470. festum Nativitatis beate Marie virginis, anno Domini
szept. 10. Millesimo. quadringentesimo septuagesimo.

Relatio Nicolai Sykesd.

72.

1471. máj. 5. Torda.

Mátyás király Belsőszolnok, Doboka, Kolozs, Torda, Fehér, Küküllő és Hunyad megyék egyházi és világi főurait és nemeseit s ezek jobbágyait, valamint a Maros és Aranyas széki székelységet a legközelebb tartandó köztörvényszék minden terhe alól felmenti, közöttük köztörvényszéket hat évig nem tart és a szent kereszt feltalálásának ünnepéig elkövetett közönséges és főbenjáró bűneiket eltörli.

Megpecsétetlen eredetije papíron, Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolozsm. Protoc. minus F. fol. 49.)

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. Memorie commendamus per presentes, quod cum nos in comitatibus Zolnokinteriori, de Doboka, Colos, Thorda, Albensi, Kykellew et Hwnyad, ac sedibus Marus et Aranyas partium regni nostri Transsilvanarum inter alios eiusdem regni nostri comitatus in proximo iudicium generale de more facere, malosque e medio bonorum extirpare intenderemus, prelati, barones nobilesque ipsorum comitatum intelligentes se exinde sub hoc presenti rerum statu multipliciter onerare debere posseque aliquo eventu offendi; supplicarunt itaque nobis, ut eos hoc tempore iudicio illo generali non gravaremus, offerentes insuper se, quicquam nobis exinde proventurum esset, id totum aliter recompensaturos seu reservituros. Nos igitur huiusmodi supplicationibus eorum humilimis inclinati, matura superinde deliberatione prehabita, universos et singulos ipsorum comitatum Zolnokinterioris, de Doboka, Colos, Thorda, Albensis, Kykellew et Hwnyad, ac sedium Marws et Aranyas prelatos, barones, nobiles et

alterius cuiusvis status possessionatos homines, tam scilicet spirituales quam seculares, eorundemque populos et iobagiones ab omni onere iudicii generalis duximus ad presens supportandos, taleque iudicium inter ipsos usque ad sex annos integros a data presentium computando penitus deferendum. Ceterum de benignitate nostra regia, qua delinquentibus veniam et lapsis sublevamen solemus impertiri, iurisque rigorem interdum lenitate misericordie consuevimus temperare, prefatis omnibus dictorum comitatum et sedium hominibus, prelati, baronibus, nobiles possessionatisque hominibus, tam spiritualibus quam secularibus et omnibus subditis ac populis et iobagionibus eorum, capitibus quoque ac castris, comitatibus, oppidis et villis, portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis eorum et eorundem populorum suorum universis de et super omnibus excessibus criminibusque ipsorum, per eos aut alterum eorum quomodocumque et quocumque tempore usque ad festum Inventionis sancte Crucis proxime preteritum máj. commissis et quibuscumque illatis, quocumque nomine 3. huiusmodi excessus et facinora seu crimina publica vel occulta appellentur, pro quibus videlicet ipsi vel alter eorum in iudicio generali proscriptionem de lege regni nostri quomodocumque mererentur, remissionem et omnimodam relaxationem et gratiam fecimus speciales, taliaque omnia abolevimus in perpetuum, ita ut nullus eorum de cetero propterea qualitercumque notari posset seu gravari, sive puniri, declarantes crimina prenotata omnia abolita esse et nunquam in detrimentum ipsorum vel alterius eorum de cetero, sive in tali iudicio generali sive extra movere debere, solumque crimina, que deinceps a dicto festo Inventionis sancte Crucis proxime preterito máj. in illis comitatibus et sedibus committerentur futuro 3. iudicio celebrando reservavimus, ita tamen, quod ipsi cum lesis inter se, prout opportunum fuerit, iuxta legem regni nostri concordare teneantur, immo defferimus, facimus et relaxamus presentium per vigorem. Que etiam volumus et mandamus per omnes iudices regni nostri tam

spirituales quam seculares firmiter observari, presentes-
que perlectas, quibus sigillum nostrum est appressum,
semper reddi presentanti. Datum in Thorda, die dominico
proximo post dictum festum Inventionis sancte Crucis,
anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo
1471 máj 5. primo, regni nostri anno quartodecimo, coronationis vero
octavo.

73.

(1471. máj. 31.)

*Szentannai Tóth István és társai a kolosmonostori
convent előtt ügyvédekéket vallanak.*

*Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot.
minus F. fol. 43.)*

Quod Stephanus Toth de Zenthanna, Petrus Tamasy
de Naznanfalwa, Benedictus Bychak de Zenthmarthon,
Nicolaus de Madaras et Johannes frater eiusdem, Grego-
rius filius condam Petri Alard de Megesfalwa, Blasius
Megges de Zenthgerg fecerunt procuratores Jacobum de
Koronka, Johannem de Galacz, Paulum Solymus de
Pethlend, Dominicum de Zengel, Laurentium Nemes de
Samsond, Anthonium de Had Rew, Gregorium de dicta
Zenthanna, Michaellem Panthy, Emericum de Balyok,
1471. máj. 31. Georgium de Baldon. Datum feria sexta ante festum
Penthecostes.

74.

1472. nov. 30. Sopron.

*Mátyás király az Erdélyben elkövetett hatalmasko-
dások megvizsgálására és azokban törvényt látni Magyar
Balázs erdélyi vajdát és székely ispánt és Domokos szé-
kesfehérvári prépostot kiküldi s az erdélyieket azok ité-
leteinek és intézkedéseinek megtartására utasítja.*

*Átirata a kolosmon. convent 1473. febr. 18-án kelt s hátrább kö-
zölt okl., Orsz. lt. MODL. 36867. (Kolosmon. Sedes Aranyas S. 1.)*

Mathias dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. Fidelibus nostris universis et singulis, magnificis, egregiisque et nobilibus, item trium generum siculis ac septem et durarum sedium saxonicalium saxonibus, alterius etiam cuiusvis status hominibus, cunctis scilicet regnicolis partium regni nostri Transsilvanarum presentium notitiam habituris salutem et gratiam. Cum pridem miseratis ad nos certos nuncios vestros, qui declararant nobis nominibus et in personis vestris diversa negotia vestra ac iniurias, dampna et nocumenta per nonnullos potentiores homines in medio vestri existentes, et etiam per homines nostros vobis simul vel seorsim pluribus ex vobis violenter illatas, supplicarantque nobis, ut vobis et unicuique vestrum super huiusmodi factis et oppressionibus vestris sublevamen¹⁾ et remedium adhibere dignaremur, tunc responsum dederamus vobis per medium eorundem nunciorum vestrorum, ut mitteremus infra paucos dies notabiles viros de curia nostra regia ad vos et in medium vestri, qui his et aliis rebus nostris intendere, precipue super oppressionibus vestris debitam provisionem facere possent et deberent. Hec eadem scripseramus etiam pridie vobis, dum certis et rationabilibus ex causis primum terminum conventionus vestre, quem per eosdem nuncios vestros indixeramus, ulterius prorogare fecimus. Nunc itaque misimus et deputavimus ad vos et in medium vestri fideles consiliarios nostros magnificum Blasium vayvodam nostrum Transsilvanum et comitem siculorum nostrorum ac venerabilem Dominicum prepositum ecclesie sancti Nicolai de Alba, quibus de mente nostra regia plenam informationem, omnim[od]amque facultatem nostram dedimus omnia et singula facta vestra, omnesque querelas et oppressiones vestras, nec non iniurias, dampna et nocumenta per quoscumque homines maiores et minores in illis partibus Transsilvanis existentes vobis vel aliquibus ex vobis hactenus quandocumque et quomocumque illatas ex-

¹⁾ subuemen az átiratban.

audiendi super eisdem et de omnibus [reb]us²⁾ et causis vestris et uniuscuiusque vestrum coram eisdem introducendis, prout iuris videbitur iudicium et iustitiam faciendi et omnia alia, de quibus a nobis [auctoritatem]³⁾ habent exequendi. Quamobrem fidelitates [vestras]⁴⁾ rogamus eidemque firmiter mandamus, quatenus habita presentium notitia ea omnia, que prefati Blasius vayvoda [et]⁵⁾ Dominicus prepositus vobis et unicuique vestrum [nomine nostro]⁶⁾ et de mente nostra dixerint credere et exequi, ac facta vestra et oppressiones vestras, nec non dampna et iniurias vobis illatas coram eis declarare iudicioque et iudicatu eorum astare et assistere, ac que iudicaverint vel disposuerint rata et firma habere ac observare [e]t eis obtemperare velitis et debeatis, que omnia etiam nos pro rato et firmo habebimus atque observabimus, aliud non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum Sopronii, in festo beati Andree apostoli anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quindodecimo, Bohemie vero quarto.

1472.
nov.
30.

75.

(1473. jan. 15.)

Csapi János a kolosmonostori convent előtt tiltakozik Szinnyi Pál familiárisa útján Galaczi Jánosnak és sámsondi Ivó Bálintnak Sámsond, Kölpény és Madaras lakosai képében az erdélyi vajda előtt tett azon bevallása ellen, mintha ő a madarasi határon levő halastavát az említett három falunak ajándékozta volna.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 57.)

Quod Paulus de Syne familiaris Johannis de Chapy in persona eiusdem domini sui nostram veniens is presentiam

^{2—6)} Kiszakadva.

per modum protestationis et prohibitionis nobis significare curavit in hunc modum, quod prout ipse percepisset, quidam Johannes de Galacz et Valentinus Iwo dictus de Sampsond nominibus et in personis trium villarum videlicet Samsond, Kelpen et Madaras vocatarum ac totius communitatis incolarum earundem coram domino vayvoda Transsilvano modernum quandam sinistram et minus iustam fassionem fieri procurassent, quomodo prefatus Johannes Chapy piscinam suam in territorio predictae ville Madaras existentem adiacentem ipsis tribus villis donasset, vendidisset etc., cum tamen prelibatus Johannes a multis retroactis temporibus in partibus istis nec fuisset constitutus, in preiudicium etc. Qua protestatione facta idem Paulus de Syne nomine quo supra prefatos Johannem de Galacz ac Valentinum Iwo ab huiusmodi minus iusta et indebita fassionis factione, prenomatos autem populos et incolas dictarum trium villarum ab utensione fruitioneque prescripte piscine etc. prohibuit lege regni etc. Datum in festo beati Mauri abbatis, anno etc.

1473.
jan.
15.

76.

1473. febr. 18.

A kolosmonostori convent Mátyás királynak az elkövetett hatalmaskodásokban törvényt látni Erdélybe küldött Magyar Balázs erdélyi vajda és Domokos székesfehérvári prépost küldetéséről szóló oklevelét az erdélyi lakosok részére átírja.

Eredetije papíron, Orsz. levéltár, MODL. 36867. (Kolosm. Sedes Aranyas S. 1.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Ladislaus de Hozywazo in personis magnificorum, egregiorumque et nobilium, item trium generum siculorum ac septem et duarum sedium saxonicalium saxonum, alterius etiam

cuiusvis status hominum, cunctorum scilicet regnicolarum harum partium Transsilvanarum nostram veniens in presentiam exhibuit et presentavit nobis quasdam litteras serenissimi principis et domini, domini Mathie dei gratia regis Hungarie, Bohemie etc. domini nostri naturalis metuendissimi patenter emanatas tenoris infrascripti, petens nos debita cum instantia, ut tenorem earundem de verbo ad verbum in transscripto litterarum nostrarum ipsis magnificis, egregiisque et nobiles, item siculis, saxonibus, alterius etiam cuiuscumque status hominibus, cunctis scilicet regnicolis dictarum partium Transsilvanarum dare dignaremur iuris eorum uberiores ad cautelam. Quarum tenor is est: (*Következik Mátyás királynak 1472. nov. 30-án Sopronban kelt oklevele elébb.*) —

Nos igitur huiusmodi iustis ac iuriconsonis petitionibus annotati Ladislai de Hozywazo gratum prebentes consensum prescriptas litteras prenominati domini regis presentibus litteris nostris similiter patentibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali transcribi et transsumpti facientes, transscriptumque et transsumptum earundem annotatis magnificis, egregiis et nobiles, item siculis, saxonibus, cunctis scilicet regnicolis dictarum partium Transsilvanarum duximus concedendas iuris eorum uberiores ad cautelam. Datum feria secunda videlicet in festo beate Prisce virginis et martyris anno 1473. febr. 18. Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio.

77.

1473. dec. 29.

A kolosmonostori convent előtt Kövendi Mihály családja és rokonai képében a dobokai Kántor Mihály özvegye, Potencia asszony jegyruhája és hozománya tekintetében kielégítettén, Dobokai Pálnak menedéket vall.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36393. (Kolosm. Prot. minus F. fol. 85.)

Quod Michael filius condam Andree de Kewend in sua ac nobilis domine Dorothee consortis sue, filie condam Petri Dyenesy de Zenthmyhalfalwa, item Johannis et Stephani filiorum, nec non puelle Katherine filie eiusdem Michaelis, et Marci filii condam Gregorii Dyenesy de eadem, ac puelle Elizabeth filie condam Ladislai de Zenthpal, cunctorumque fratrum ac consanguineorum suorum personis, quorum onera etc. fassus exstitit in hunc modum, quod quia Paulus filius condam Michaelis senioris de Doboka super dote et rebus parafarnalibus condam nobilis domine Potencie filie prefati condam Petri Dyenesy, relicte scilicet condam Michaelis iunioris similiter Kantor de dicta Doboka, de bonis et iuribus possessionariis dicti condam Michaelis Kanthor iunioris qualitercunque provenire debentibus plenariam impendissent satisfactionem; ideo ipse Michael filius condam Andree ac domina Dorothea consors eiusdem, nec non Marcus et puella Elizabeth omnifarie contenti, pretextu premissarum dotis et rerum parafarnalium et maritacionis annotate condam domine Potencie ipsum Paulum Kanthor eiusdemque successores universos reddidisset etc. immo prefatus Michael Andree de Kewend suo et aliorum quorum supra nominibus reddidit etc. coram nobis. Datum in festo beati Thome martyris et pontificis anno Domini etc. septuagesimo tertio.

1473.
dec.
29.

78.

1474. ápr. 19.

Mihály kalotaszegi oláh vajda az apósát, néhai Tholdalaghi Istvánt, nyolc jobbágytelek, két malom és egy halastó elhagyományozásától Torda megyében és a székelyszentkirályi pálosokat azoknak elfogadásától és élésétől a kolosmonostori convent előtt tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36403. (Kolosm. Prot. minus Labore, fol. 48.)

Quod Michael vayvoda wolahalis de Kalathazegh in persona nobilis domine Sophie consortis sue condam Stephanum de Tholdalag, patrem prefate domine Sophie a legatione testamentali octo sessionum iobagonalium in possessione¹⁾ ac unius piscine et duorum molendinorum duarum rotarum existentium²⁾ in comitatu Thordensi habitarum, item religiosos fratres heremitas Pauli primi heremite ecclesie beate Marie virginis de Zekelzenth Kyrat et alios quoslibet a receptione testamentali ac quovis colore quesito sibipsis appropriatione seque ipsos in dominium predictarum octo sessionum iobagonalium, nec non piscine et molendinorum pretactorum intromissione ac sibipsis statui factione, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum earundem perceptione seu percipi factione qualitercunque factis vel fiendis prohibuit coram nobis lege regni requirente. Datum feria
1474. tertia proxima post dominicam Quasimodo, anno etc.
ápr. 19. septuagesimo quarto.

79.

1475. jun. 9.

A kolosmonostori convent előtt Hidvégi Mihály hidvégi részbirtokát és a Gyepü nevű tölgyerdő melletti rét felét, hidvégi és árapataki birtokaira vonatkozó leveleinek visszaadása fejében hidvégi Mikó Lőrincnek és Péternek ajándékozta.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36406. (Kolosm. Prot. minus Széllyes fol. 86.)

Quod Michael filius condam Valentini de Hydweg coram nobis personaliter constitutus est confessus in hunc modum, quomodo ipse matura deliberatione superinde prehabita totalem portionem suam possessionariam in prefata possessione Hydweg vocata, in comitatu Albensi,

^{1—2)} Üres helyek.

ultra fluvium Pathak nominatum a parte orientali habitam simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem portionem possessionariam spectantibus et pertinere debentibus, nec non directam et equalem medietatem cuiusdam prati a parte cuiusdam silve glandinose Gyepew vocate Laurentio et Petro Myko dictis de eadem Hydweg pro assignatione et restitutione quarundam litterarum suarum privilegialium prefatas possessiones Hydweg et Arapathaka vocatas tangentium et concernentium dedisset, vendidisset et ascripsisset, immo dedit, donavit et ascripsit nostri presentia eisdem, eorundemque heredibus et posteritatibus universis etc. assumptis etc. Datum feria sexta ante festum beati Barnabe apostoli, anno etc. septuagesimo quinto.

1475.
jún.
9.

80.

1475. okt. 25.

A kolosmonostori convent Magyar Balázs erdélyi vajda ítélete alapján Hidvégi Bálint fia Mihályt a néhai Hidvégi Becze hidvégi részbirtokába Fehérmegyében, a bölöni Forró Simon fiainak tiltakozása ellenére is beiktatja.

Eredetije hártján, hátán pecsét nyomaival, Orsz. lt. MODL. 26420.

Conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in salutis Largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos receptis litteris viri magnifici domini Blasii Magyar vayvode Transsilvani ac siculorum comitis etc. < adiudicatoriis pariter et sententialibus > ¹⁾ modum et formam eiusdem < iudiciarie deliberationis > ²⁾ in se exprimentibus³⁾ pro parte Michaelis filii condam Valentini de Hydweg contra Nicolaum,

¹⁾ adiudicatorias pariter et sententiales *az eredetiben.*

²⁾ iudiciariam deliberationem *az eredetiben.*

³⁾ exprimentes *u. o.*

Ladislauum, Johannem, Michaellem et Blasium filios condam Simonis Forro de Belen emanatis nobisque loquentibus, iuxta earundem continentiam amicabilibus petitionibus eiusdem annuentes ut tenemur, una cum Thoma Magno de Banabyk homine eiusdem domini Blasii Magyar voyvode Transsilvani etc. de sede sua iudiciaria per ipsum ad id specialiter transmisso nostrum hominem, videlicet religiosum fratrem Georgium custodem, unum ex nobis ad infrascripta exequenda nostro pro testimonio fidedignum duximus destinandum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt isto modo, quod ipsi

okt. 22. die dominico proximo post festum Undecim millium virginum proxime preteritum ad faciem dicte possessionis Hydweg vocate in comitatu Albensi existentis, consequenterque portionem possessionariam condam Becze de ipsa Hydweg in eadem habite vicinis et commetaneis suis, puta Andrea de Arapathaka, Petro et Laurentio Myko de Hydweg, Petro similiter Myko de eadem, Georgio filio Petri de Bewlen, et Dominico de Wdwarhel nobilibus, item Michaelle iudice, altero Michaelle similiter iudice, Paulo Klycz et Stephano Engel concivibus de Feldwar, nec non Luca iudice, Petro Feyer, Johanne Kadar de Weresmarth et Paulo Kewer concivibus civitatis Brassoviensis presentibus accessissent, eandem simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet quovis nominis vocabulo vocitatis ad ipsam portionem possessionariam ipsius condam Becze de iure spectantibus prelibato Michaeli filio dicti condam Valentini de Hydweg cum his, quibus congruit iure ei incumbenti perpetuo ac in sempiternum tenendam, possidendam et habendam statuissent et commisissent, contradictione prelibatorum Nicolai, Ladislai, Johannis, Michaelis et Blasii ac aliorum quorumlibet non obstante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentes et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum quarto die diei statutionis prenotate,

1475. anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo
okt. 25. quinto.

81.

1476. máj. 27. Diódvára.

Dengelegi Pongrácz János erdélyi vajda és székely ispán a görgényi és küküllővári porkoláboknak megparancsolja, hogy amikor özvegy Szentgyörgyi Balázsné őket felkéri, Szentpálon a Maroson levő malmát a bitorló Szentpáli Miklóstól foglalják el és adják vissza neki.

Átirata Magyi Pál alországbíró és erd. alvajda 1502. jan. 24., és vingárti Geréb Péter nádor 1502. márc. 2-án kelt okl., a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., *Tancsi Földvály-iratok* LX. 21., illetve LXXVIII. 3/b.

Johannes < Pangracz de Dengelegh >¹⁾ wayvoda Transsilvanus sicularumque comes, nobilibus castellanis et vicecastellanis nostris castrorum Gewrgen et Kykellewar²⁾ presentibus et futuris presentium notitiam habituris salutem. Quia nobilis Nicolaus de Zenthpal quoddam molendinum nobilis domine relicte condam Blasii de Zenthgergh³⁾ in possessione Zenthpal in fluvio Marossii⁴⁾ existens habitum, uti ex gravi querela eiusdem domine accepimus, minusiuste et indebite occupavit, occupatumque tenet etiam de presenti potentia mediante; et quia nos prefatam dominam exponentem in nostram protectionem receptam per quempiam in suis iuribus destitui minusiuste et indebite nullomodo volumus, igitur vobis harum serie firmiter precipiendo mandamus, quatinus visis presentibus dum et quando per annotatam dominam exponentem simul vel divisim requisiti fueritis, extunc predictum molendinum per Nicolaum de Zenthpal ut prefertur occupatum a manibus eiusdem Nicolai excipere, prefateque domine rursum reddere et restituere, eandemque in dominio eiusdem molendini contra quoslibet illegitimos impeditores⁵⁾ protegere, tuerique et defensare

¹⁾ Pangaracz de Dengeleg a Geréb-féle átiratban.

²⁾ Kykellew vocata ugyanott.

³⁾ Zenth Gyewrgh u. o.

⁴⁾ Morosii u. o.

⁵⁾ impeditores mindkét átiratban.

debeatis et teneamini auctoritate nostra presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in castro nostro Dyod, feria secunda proxima post festum
1476. máj. 27. beati Urbani pape, anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto.

82.

1478. máj. 14. Torda.

Vingárti Geréb Péter erdélyi vajda és székely ispán meghagyja az erdélyi káptalannak, hogy az Árapataka negyed része felett régóta húzódó perben általa megidézett, de meg nem jelent Árapataki (= Árkosi) Andrást és Demetert, illetve ez utóbbinak időközben történt halála folytán a fiait, Móricot és Simont, hidvégi Mikó Lőrinc, Hidvégi Mihály, Mátyás és János felperesekkel szemben kikiáltással idézze törvénybe.

A XVIII. sz. 60-as éveiben készült kir. táblai *másolata* a Kendi Antal alvajda ugyancsak másolatban ismert, 1478. júl. 10-én kelt átiratában, Orsz. lt. *Köszegi A.* kir. tábl. ítélmester iratai XXIII. 59. fol. 404.

Amicis suis reverendis capitulo ecclesiae Albensis Transsilvaniae (Petrus Gereb de Wyngarth vayvoda Transsilvanus)¹⁾ sicularumque comes amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod nos in festo Epiphaniarum
jan. 6. Domini proxime praeterito in Fewldwar constituti, Laurentius Myko et Michael filius condam Valentini de Hydweg personaliter venientes in praesentiam exhibuerunt nobis quosdam litteras vestras inquisitorias, evocatorias et insinuatorias clause confectas, habentes hunc tenorem: (*Következik az erdélyi kápt. 1463. jan. 19-én kelt s elébb közölt idéző levele*).

Quibus exhibitis prefati Laurentius Myko et Michael de Hydweg allegarunt eo modo, quod causa

¹⁻²⁾ Kimaradtak.

praescripta ratione eiusdem prosecutionis negligenter a tempore inchoationis factae condescensa foret. Medio etiam tempore praelibatis Nicolao filio Anthonii et Valentino filio Georgii de Hydweg decedentibus, causa praesens in Mathiam et Johannem ipsius condam Nicolai, nec non praefatum Michaellem dicti condam Valentini filios devenisset et condescendisset, quam ob rem si iuri consonaret et (aequitati)²⁾ videretur, [praedicti]³⁾ Laurentius Myko, Michael ac Mathias et Johannes [praefatos Andream et Demetrium]⁴⁾ filios dicti condam Anthonii filii Stephani contra se ad praemissa de novo legitime facere vellent evocari. Et quia allegatio dictorum Laurentii Myko et Michaelis tanquam iuri consona admitti praefatique Andreas et Demetrius ad praemissa denuo evocari deberent, super quo amicitiam vestram litteratorie petieramus diligenter, quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente homo noster infradeclarandus praefatos Andream et Demetrium, filios condam Anthonii filii condam Stephani de Arapathaka contra praefatos Laurentium Myko, Michaellem ac Mathiam et Johannem, filios dicti condam Nicolai de Hydweg ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas ad praemissa nostram evocaret in praesentiam, et post haec huiusmodi evocationis seriem cum evocatorum nominibus octavas ad easdem nobis amicabiliter rescriberetis. Vos igitur petitionibus nostris gratum praebentes assensum, una cum Alberto Beldy homine nostro vestrum hominem videlicet Mathiam clericum de Kluswar ad praemissa fideliter peragenda vestro pro testimonio transmisissetis fidedignum, qui tandem exinde ad vos reversi vobis concorditer retulissent eo modo, quod ipsi feria secunda proxima post dominicam Laetare ad memoratam possessionem Arapathaka pariter accessissent, ibique praedictos Andream et Demetrium filios condam Anthonii filii Stephani de eadem Arapathaka contra annotatos Laurentium Myko, Michaellem, ac Mathiam et Jo-

máj.
1.

márc.
21.

³⁾—⁴⁾ Üresen hagyott helyek.

hannem filios dicti condam Nicolai de Hydweg ad praesentes octavas festi beati Georgii martyris nostram evocassent in praesentiam rationem praemissorum reddituros efficacem. Ad quas quidem octavas festi beati Georgii martyris praefati Andreas, nec non Mauritius et Simon filii dicti condam Demetrii filii Stephani de Arapathaka, in quos causa praesens, mortuo patre eorum, est condescensa, per annotatum Michaellem de Hydweg actorem in sua ac aliorum actorum praedictorum personis congruis diebus ipsarum octavarum coram nobis expectati nostram in praesentiam non venerunt neque miserunt, se median-
tibus aliis litteris nostris iudicialibus exinde confectis in iudiciis aggravari permittentes, postulasset praefatus Michael in sua ac aliorum actorum personis ex parte ipsorum in causam attractorum per nos in praemissis iuris aequitatem impertiri. Et quia praefati Andreas ac Mauritius et Simon in causam attracti adhuc proclamari ad praemissa debebant, pro eo vestram amicitiam petimus diligenter praesentibus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Andreas aut Petrus vel Simon ac Albertus de Bolt seu Leonardus de Cheztwe seu Elias Galthew (!)⁵⁾ sive Osvaldus de Galdtew (!)⁶⁾ aliis absentibus homo noster praefatos Andream de Arapathaka, ac Mauritium et Simonem filios dicti condam Demetrii de eadem in praemissis peremptorie responsuros, ac de iudiciis novem marcarum nobis et parti adversae satisfacturos contra annotatos Michaellem, Laurentium, Mathiam et Johannem actores ad octavas festi Nativitatis beati Johannis baptistae nunc venturas nostram faciet proclamari in praesentiam publice et manifeste, insinuando ibidem eisdem, ut si venerint, in praemissis se bono modo enodaverint, de dictisque iudiciis novem marcarum nobis et parti adversae satisfecerint bene quidem, alioquin non obstante ipsorum absentia et ...⁷⁾ octavis in praedictis id

⁵⁾ Baltó a másolatban.

⁶⁾ Baldtó u. o.

⁷⁾ Üres hely u. o.

faciemus in praemissis, quod dictaverit ordo iuris. Et post haec huiusmodi proclamationis seriem, ut fuerit peracta, octavas ad praedictas nobis amicabiliter rescribatis. Datum Thordae, quarto decimo die octavarum festi beati Georgii martyris praedictarum, anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo.

1478.
máj.
14.

83.

1478. jul. 10. Torda.

Kendi Antal erdélyi alvajda Geréb Péter vajdának azon oklevelét, melynek értelmében az Árapataka negyed-része felett folyó perben Árapataki András, Móric és Simon alpereseket meg nem jelenésük miatt hidvégi Mikó Lőrinc, Mátyás és János, továbbá Hidvégi Mihály felperesekkel szemben kikiáltással újból megidéztette, nevezett alperesek részére átírja.

A XVIII. század 60-as éveiben készült erd. kir. táblai másolata, Orsz. lt. Kőszegi A. ítélmester iratai XXIII. 59. fol. 404.

Nos Anthonius de Kend vicevayvoda Transsilvanus. Memoriae commendamus, quod cum in causa inter nobiles Michaelem filium Valentini de Hydweg, [nec non (!) Laure]ntium¹⁾ Myko ac Mathiam et Johannem filios condam Nicolai de eadem ut actores ab una, ac inter Andream de Arapathaka, nec non Mauritium et Simonem filios condam Demetrii de eadem uti in causam attractos partibus ab altera [in praese]ntibus²⁾ [oct]avis³⁾ festi Nativitatis beati Johannis baptistae coram nobis mota et agitata, idem Laurentius Myko quasdam litteras magnifici domini Petri Gereb de Wyngarth, vayvodae Transsilvani et comitis siculorum inquisitorias, evocatorias et insinuatorias clause confectas coram nobis in iudicio exhibuisset, mox Johannes Herczeg de Olnuk procurator legitimus dictorum in causam attractorum in nostram exurgens prae-

júl.
1.

¹⁾—³⁾ Üresen hagyott helyek.

sentiam, paria earundem in transsumpto litterarum nostrarum per nos eisdem dari postulavit ad cautelam. Quarum tenor is est: (*Következik Vingárti Geréb Péter erdélyi vajda 1478. május 14-én kelt s elébb közölt oklevele.*) — Unde nos tenorem praescriptarum litterarum antefati nostri vayvodae proclamatoriarum de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali praesentibus litteris nostris patentibus transsumi et transscribi facientes praefatis Andreae de Arapathaka, nec non Mauritio et Simoni, filiis condam Demetrii de eadem in causam attractis duximus concedendum communi iustitia suadente. Datum Thordae, decimo die octavarum festi Nativitatis beati Johannis baptistae praedicti, anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo praedicto.

1478.
júl.
10.

84.

1478. jul. 10. Torda.

Kendi Antal erdélyi alvajda az erdélyi káptalan oklevelét, mely szerint egyfelől Árapataki Antal, másfelől Hidvégi Antal és rokonai Hidvégen és Árapatakán megosztóznak, Árapataki András és unokatestvérei részére átírja.

A XVIII. század 60-as éveiben az erd. kir. táblán készült másolata Orsz. lt. Kőszegi A. ítélőmester iratai XXIII. 59. fol. 445.

Nos Anthonius de Kend vicevayvoda Transsilvanus. Memoriae commendamus, quod cum in causa inter nobilem Michaellem, Laurentium, Mathiam, Johannem de Hydweg ut actores ab una, ac inter Andream de Arapathaka ac Mauritium et Simonem filios condam Demetrii de eadem ut in causam attractos partibus ab altera in praesentibus octavis festi Nativitatis beati Johannis baptistae coram nobis existente et habita idem Laurentius de Hydweeg quasdum litteras capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae fassionales pariter et obligatorias privilegialiter confectas coram nobis in iudicio exhibuisset, mox Johan-

júl.
1.

nes Herczeg de Olnuk procurator legitimus dictorum in causam attractorum in nostram exurgens praesentiam et paria earundem in transsumpto litterarum nostrarum per nos eisdem dari postulavit ad cautelam. Quarum tenor talis est: (*Következik az erd. káptalan 1427. dec. 8-án kelt s elébb közölt osztálylevele.*) — Unde nos tenores praescriptarum litterarum antefati capituli fassionarium et obligatoriarum de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali praesentibus litteris nostris patentibus transsumi et transscribi facientes praefato Andreae de Arapathaka ac Mauritio¹⁾ et Simoni filiis condam Demetrii in causam attractis duximus concedendos, communi iustitia suadente. Datum Thordae, decimo die octavarum festi Nativitatis beati Johannis baptistae praedictarum. anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo.

1478.
júl.
10.

85.

1478. jul. 13. Torda.

Kendi Antal erdélyi alvajda Árapataki Andrást és rokonait, a hidvégi Mikó Lőrincsel és rokonaival folytatott perükben Árapatakára vonatkozó irataiknak a bemutására utasítja.

Eredetije papíron, Orsz. lt., Erdélyi főkorm. osztály, Kovácsy L. kir. táblai ügyvéd iratai nr. 548.

Nos Anthonius de Kend vicevayvoda Transsilvanus. Damus pro memoria, quod Laurentius Myko de Hydweg personaliter pro se (ac pro)¹⁾ Michaele et Mathia de eadem Hydweg cum procuratoriis litteris nostris, iuxta continentiam litterarum proclamatoriarum nostrarum ac honorabilis capituli ecclesie Transsilvane exinde relatoriarum in octavis festi Nativitatis beati Johannis baptiste in figura nostri iudicii comparendo, contra Andream de Ara-

júl.
1.

¹⁾ Martino a másolatban hibásan.

¹⁾ Kimaradt.

pathaka, Mauritium et Simonem filios condam Demetrii de eadem proposuit eo modo, quod licet alias condam Anthonius filius Myko ac dictus Laurentius filius eiusdem, Valentinus filius Georgii, pater ipsius Michaelis ac condam Anthonius filius Egidii, avus prefati Mathie actores Anthonium filium Stephani de Arkws, patrem antefati Andree avumque dictorum Mauriti et Simonis ratione minus iuste occupationis et conservationis portionis possessionarie in possessione Arapathaka, in comitatu Albensi existenti ipsos concernentis in causam convenientes aggravari pretenderint; expostque idem condam Anthonius filius Stephani quartam partem eiusdem possessionis Arapathaka eisdem utrique Anthonio ac Valentino in perpetuum coram dicto capitulo Albensi fassus fuerit, tali obligationis vinculo interiecto, ut si temporum in processu ipse Anthonius filius Stephani eandem quartam partem dicte possessionis Arapathaka eisdem utrique Anthonio et Valentino pacifice remittere nollet, vel ab eisdem viceversa niteretur occupare, extunc adstatim in centum et decem marcis argenti gravis ponderis convinceretur ipso facto; tamen expost idem Anthonius filius Stephani ipsam quartam partem dicte possessionis, contra prescripta sua propria obligamina, viceversa occupasset, occupatasque contra legitimas personalesque prohibitiones dictorum actorum vita sibi durante tenuisset, ac ipso decesso prefatus Andreas filius, ac Mauritius et Simon nepotes eiusdem condam Anthonii tenerent et conservarent etiam in presentiarum potentia mediante. Et in horum declarationem quasdam litteras dicti capituli ecclesie Albensis fassionales, obligatorias secundo die octavi diei festi beati Andree apostoli anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo¹⁾ privilegialiter confectas nostrum produxit in conspectum exprimentes, quod Anthonius filius Stephani de Arapathaka ab una, parte vero ex altera Anthonius filius Egidii, alter Anthonius filius Myko ac Valentinus filius Georgii de Hydweeg coram ipso capitulo

1427.
dec.
8.

¹⁾ A kérdéses oklevelet I. elébb.

constituti confessi exstitissent inter cetera in facto ipsius possessionis Arapathaka ad talem pacis devenisse unionem, quod in quarta parte eiusdem possessionis ac utilitatibus et pertinentiis ad eandem sufficientibus prefati uterque Anthonius et Valentinus cum eorum successoribus universis iure perpetuo et irrevocabiliter debuissent permanere, iurique ac proprietatibus eiusdem congruere, tribus partibus ipsius possessionis Arapathaka similiter cum omnibus suis utilitatibus dicto Anthonio filio Stephani, ac eiusdem heredibus modo simili in perpetuum remanentibus; tali sub obligamine, quod si qua partium predictarum temporum in processu premissam ordinationem quovis colore quesito infringeret vel superinde litem moveret, extunc talis pars contra partem alteram in centum marcis argenti puri, iudici vero in decem marcis argenti terrestris ponderis convinceretur eo facto. Quibus productis prefatus Laurentius Myko sibi ac aliis predictis actoribus ex parte memoratorum in causam attractorum per nos in premissis iuris equitatem petivit elargiri. Quo audito Johannes Herczeg de Olnok pro prefatis Andrea de Arapathaka, ac Mauritio et Simone filiis condam Demetrii in causam attractis cum procuratoriis litteris nostris in nostram exurgens presentiam et eosdem in causam attractos in dominio pretacte totalis possessionis Arapathaka existere affirmans respondit tali modo, quod ipsi in causam attracti super omnibus premissis litteras haberent expeditorias efficaces pro se confectas, quas non ad presens, sed in termino ulteriori per nos dando coram nobis producere prompti essent et parati. Unde nos his perceptis iudicantes commisimus eo modo, ut prefati Andreas, Mauritius et Simon de Arapathaka in causam attracti vel eorum procuratores legitimi preassertas litteras expeditorias, si quas super premissis pro se habent confectas, in octavis festi beati Michaelis archangeli nunc venturis coram nobis exhibere et producere debeant et teneantur, quibus visis iudicium et decisionem facere valeamus inter partes in premissis, dictante iuris equitate. Datum Thorde, tredecimo die octavarum festi Nativitatis

okt.
6.

1478. beati Johannis baptiste predictarum, anno Domini Mille
júl. 13. simo quadringentesimo septuagesimo octavo.

86.

(1479.) szept. 4. Hidvég.

Nemes Mihály panaszos levele Figedi Balázs székely alispánhoz, hogy hidvégi jobbágyait a Kézdi széki széke-lyek, élükön Czirjék Bernáttal és Balázssal kirabolták, őt magát pedig meg akarták ölni.

Eredetije papíron pecsét nélkül, Török Bertalan hagyatékából az Erdélyi Múzeum lt.

aug. 29. En supplico vestre egredietati (*igy!*) per presentes, quatenus vestre egredietati (*igy!*) pro me pauperrimo procurare et loquere non tediaretur¹⁾ ad dominum waywodam, ut enodo per hanc paginam et quomodo isti stipendiarii de Keesdy in festo Decollationis beati Johannis baptiste descensum fecerunt in villa Hydweg nisi super yobagiones²⁾ meos et ex altera parte nullius, nescio, ex quorum consensu causa invidii id hoc fecerunt et (h)os³⁾ iobagiones meos despoliaverunt, plusquam triginta duo florenorum auri dampna ipsis intulerunt, insuper memet interficere minati fuerunt et in nocte curiam meam circuierunt, presertim Bernardus et Blasius Ceryek unacum complicibus suis et cum cetu ipsorum ac etiam in ascensu ipsorum omnes publice minabantur, ut in redeundo totam partem meam ville omnino comburrerunt et penitus planare vellent et insuper memet interficere vellent. Ea de causa neque stipendiarios bono modo dimittere potui. Ob hac causa supplico vestre egredietati (*igy!*), ut respectu dei omnipotentis mina me in tanti detrimenti dimittere non velletis, ut possim amplius servire

¹⁾ ut enodo *innen törölve*.

²⁾ peryobagiones *az eredetiben*.

³⁾ os *ugyanott*.

et orare pro vestra strennitate (*így!*), ut spero me exaudire. Scriptis in Hydweg, sabbato proximo post festum Decollationis beati Johannis baptiste anno Domini Mille-^{1479.}simo etc. ^{szept.}
^{4.}

Michael Nemes de Hydweg,
servitor et orator pro salute anime vestre.

Külcim: Egregio viro domino Blasio de Fyged comiti sicularum, domino sibi plurimum honorando.

87.

1480. febr. 25. Földvár.

Báthori István országbíró, erdélyi vajda és székely ispán, kilyéni Czerjék Bernátot inti, hogy atyjának véletlen megölése miatt hidvégi Nemes Mihályt ne fenyegetse, mivel ez a per leszállított már közöttük; ha mégis keresni valója van ez ügyben rajta, a székely ispáni törvényszéken keresse.

Eredetije papíron, aljára nyomott pecsét töredékeivel az Erd. Múzeum lt., Br. Kemény lt. lajstromozatlan.

Regestája *Tört. Tár* 1907. 99.

Stephanus de Bathor iudex curie regie wayvodaque Transsilvanus ac comes sicularum etc. Agili viro Bernardino Czeryek de Kylyen salutem et favorem. Exponitur nobis in persona nobilis Michaelis Nemes de Hydwegh admodum gravis q[ue]rele,¹⁾ quomodo tu ipsum pretextu necis seu mortis condam patris tui per eundem casualiter facte certis et nonnullis minarum generibus afficeres, cum tamen super ipsa morte ipsius condam patris tui, sed et universis interemptionibus et necibus aliis quibusvis alternatim et inter vos commissis certa fuisset dispositio, immo eadem penitus et omnino vestri in medium sopite sedateque exstitissent et condescense. Quapropter tibi harum serie committimus et regia in persona mandamus firmissime, quatinus visis presentibus amodo et imposterum pre-

¹⁾ Kiszakadt.

libatum Michaellem Nemes exponentem previa ratione quovismodo comminare, aut eidem aliquas minas imponere ne debeas. Si enim quicquam actionis vel questionis materiam occasione premissa cum eodem exponente habere pretenderis, id in nostri presentia iuridice prosequaris, ubi ex parte eiusdem tibi ac omnibus aliis contra eum querulantibus condigna et evidens amministrabitur iustitia, alioquin prout et quemadmodum seriebus aliarum nostrarum litterarum castellanis et vicecastellanis nostris castri Thewrch commisimus, ita et nunc presentibus eisdem strictius committimus, ut ipsi prenommatum exponentem contra te, sed et alios quoslibet illegitimos impetitores protegere et manutenere debeant et teneantur modis omnibus. Aliud igitur non facturum. Presentibus quoque perlectis exhibenti restitutis. Datum in Fewldwar, in festo beati Mathie apostoli, anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo.

1480.
febr.
25.

88.

1480. jun. 1. Báránymező.

Báthori István országbíró, erdélyi vajda és székely ispán megtiltja Fehér vármegye tisztségének, nehogy hidvégi Nemes Mihályt, kit ő az Oláhország ellen indított hadjárat alól felmentett, felülésre kényszerítse.

Eredetije papíron, alján viaszpecsét nyomaival az Erdélyi Múzeum lt., Báró Kemény lt. lajstromozatlan.

Comes Stephanus de Bator iudex curie regie, waywo-
daque Transsilvanus et sicularum comes etc. Nobilibus
comitibus vel vicecomitibus nostris, iudicibus nobilium
comitatus Albensis, cunctisque aliis sollicitatoribus et
levatoribus exercitus presentis harum serie mandamus
firmissime, quatenus visis presentibus nobilem Michaellem
Nemes de Hydweg, quem nos de presenti exercitu vide-
licet ad partes Transalpinas instaurato versus propria sua
dimisimus, iterum ad ingrediendum eiusdem artare et
compellere aut compelli facere ne debeatis. Neque ipsum

ratione non interessentie ipsius contra formam presentis nostre littere in persona, rebusque et bonis suis quibusvis impedire aut quovismodo dampnificare presumatis, neque sitis ausi modo aliquali. Presentibusque perlectis exhibenti restituti. Datum in Baram Mezew, descensu scilicet campestri prope castrum Therch, in festo sanctissimi Corporis Christi, anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo.

1480.
jún.
1.

89.

1482. ápr. 25. Győr.

Mátyás király a Maros széki Szentannát s a Székelyfalva és Szentanna közt levő Mezömalom nevű marosi malmot hűségéért Gyulakuti Balázsnak és rokonainak adományozza.

Átirata Fráter György 1549. dec. 14-én „Blasius Bernald de Mezewmadaras“ részére kelt okl. a Magyar Nemzeti Múzeumban, Gróf Bethlen lt. — Hamis. — L. a „Függelék“-ben.

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos attentis et consideratis fidelitate et (fidelibus) (!) servitiis fidelis nostri nobilis Blasii de Gywlakwth per ipsum primum sacre huius regni nostri Hungarie corone, tandemque maiestati nostre sub locorum et temporum varietate cum omni fidelitatis constantia exhibitis et impensis, totalem possessionem Zenthanna vocatam, in districtu Maruszek partium regni nostri Transsilvanarum existentem ac molendinum Mezewmalom appellatum, inter possessiones Zenthanna predicta et Zekelfalwa una cum vado seu transitu navali in fluvio Marws habito, in quorum pacifico dominio pretactus Blasius de Gywlakwth progenitores suos ab antiquo perstitisse seque persistere asserit etiam de presenti, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fenilibus, montibus, vallibus, vineis, vinearumque promon-

toriiis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis et molendinorum locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis, premissis sic ut prefertur stantibus et se habentibus, memorato Blasio de Gywlakwth ac per eum Johanni fratri carnali, nec non Stephano, Michaeli et Nicolao filiis eiusdem Johannis, item domine Sophie consorti et Nicolao filio prefati Blasii, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis, de consensu et beneplacita voluntate serenissime domine Beatricis regine, consortis nostre carissime, nove nostre donationis titulo dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Jaurini, in festo beati Marci euangeliste, anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo, regnorum nostrorum Hungarie etc. vigesimo quinto, Bohemie vero tredecimo.

1482
ápr.
25.

90.

1483. márc. 26.

Óbudai István a kolosmonostori convent előtt szentmihályfalvi Székely Jánost szentmihályfalvi részbirtokának elfoglalásától és bitorlásától tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36395. (Kolosm. Prot. minus I. fol. 37.)

Quod Stephanus filius condam Stephani senioris de Obwda personaliter nostram veniens in presentiam Johannem Zekel de Zenthmyhalfalwa et alios quoslibet ab occupatione, detentione et conservatione, sibique ipsis usurpatione seu appropriatione, seque ipsos quovis colore quesito in dominium totalis portionis sue possessionarie

in prefata possessione Zenthmyhalfalwa vocate, in comitatu Tordensi existenti habite intromissione et statui factione, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum eiusdem perceptione seu percipi factione qualitercumque factis vel fiendis publice et manifeste prohibuit coram nobis lege regni requirente. Datum ut supra.¹⁾

1483.
márc.
26.

91.

1484. jan. 23.

A kolosmonostori convent előtt szentmihálytelki Tompa Mihály kötelezi magát, hogy ha a nejét, Krisztina asszonyt, Suki Jánost és Mocsi Salatielt egyenlő jogon illető bándi székelységet és halastavat idegenektől saját költségén visszaszerezheti, azoknak felét a fele költsége megtérítése mellett ez utóbbiaknak visszaadja, ellenkező esetben hatalombajon esettül maradjon.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 3695. (Kolosm. Prot. minus I. fol. 47.)

Quod Michael Thompa de Zenthmyhaltheke personaliter ab una, parte siquidem ex alia Johannes de Swk et Salatiel filius condam Bartholomei de Moch modo simili personaliter, prefatus Michael Thompa confessus est in hunc modum, quod licet sicutatus possessionis Band vocate in sede Maroszek existentis, nec non quedam piscina in territorio eiusdem possessionis Band habita prefatos Johannem de Swk ac Salatielem, nec non nobilem dominam Cristinam consortem annotati Michaelis Thompa equali iure concernerent, prefatusque Michael Thompa sicutatum possessionis Band predictum et piscinam antedictam iuris tramite mediante ab aliorum manibus propriis suis laboribus, fatigiis et expensis reobtinere et reinvenire assumpsisset, immo assumpsit nostri in presentia eo modo,

¹⁾ Datum feria quarta proxima post dominicam Ramispalmarum, anno etc. octuagesimo tertio.

quod si prefatus Michael Thompa prescriptum sicutum possessionis Band ac piscinam predictam iuris tramite mediante quoquomodo a manibus aliorum reobtinere et reinvenire posset, extunc annotati Johannes de Swk et Salatiel de Moch directam et equalem medietatem expensarum eiusdem reddere et persolvere deberent et tenerentur, annotatusque Michael Thompa eosdem Johannem et Salatielem in dominium directe et equalis medietatis sicutus predictae possessionis Band ac piscine antedictae modo simili intromittere deberet et teneretur. Ubi autem prefatus Michael eosdem Johannem et Salatielem, persolutis dictis expensis suis in dominium eiusdem sicutus possessionis Band et piscine intromittere nollet aut cum processu litis eosdem intromitteret, extunc mox ipse Michael Thompa contra et adversus Johannem et Salatielem in succubitu duelli facti potentialis convinceretur et convinci haberetur ipso facto. Ad quod se partes predictae sponte obligarunt coram nobis vigore et testimonio presentium mediante. Datum feria sexta proxima ante festum Conversionis beati Pauli apostoli, anno Domini 1484. etc. octuagesimo quarto.

1484.
Jan.
23.

92.

1485. máj. 24.

A kolosmonostori convent előtt Tholdalaghi Péter és Bálint Tholdalaghi Zsófia asszonyt Tholdalag felerészének és a Dobócz hegy alatt fekvő halastónak elhagyományozásától, a szentkirályi pálosokat pedig azoknak elfogadásától és elfoglalásától tiltják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36397. (Kolosm. Prot. minus L. fol. 1.)

Quod Petrus filius condam Thome filii Petri de Tholdalak in sua ac nobilis puelle Apolonia vocate filie, nec non Thome filii condam nobilis domine Elena appellate filie¹⁾ condam Thome de dicta Tholdalak personis, item Va-

¹⁾ filii a fogalmazványban.

lentinus filius condam Sigismundi filii Blasii de prefata Tholdalak nostram venientes in presentiam per modum protestationis et prohibitionis nobis significare curaverunt in hunc modum, quomodo prout ipsi Petrus et Valentinus verissime percepissent, nobilis domina Sophia nuncupata, filia condam Andree filii Luce de iamdicta Tholdalak directam et equalem medietatem eiusdem possessionis Tholdalak vocate, ipsam dominam Sophiam iure hereditario concernentem, in comitatu Thordensi existentis habitam, item totalem piscinam intra metas eiusdem possessionis Tholdalak infra montem Dobocz adiacentem claustro Zenthkyral vocato et fratribus heremitarum ordinis sancti Pauli primi heremite in eodem claustro degentibus perpetuo testamentaliter legavisset in preiudicium prelibatorum Petri et aliorum prescriptorum valde magnum. Qua protestatione facta memorati Petrus et Valentinus in ipsorum et aliorum dictorum nominibus annotatam dominam Sophiam et alios quoslibet ab huiusmodi minus iusta²⁾ et indebita legatione directe et equalis medietatis prelibate possessionis Tholdalak, nec non totalis piscine prescripte, pretactos vero fratres heremitarum ab usurpatione et appropriatione, seque in dominium earundem intromissione easdemque sibipsis statui et perpetui factione, usum et fructum et quarumlibet utilitatum earundem perceptione seu percipi factione quomodolibet factis vel fiendis prohibuerunt lege regni requierente coram nobis testimonio presentium mediante. Datum feria tertia proxima ante festum beati Urbani pape et martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo octoagesimo quinto. 1485,
máj.
24.

93.

1492. nov. 3.

A kolosmonostori convent előtt özvegy Altemberger Tamásné Vizaknai Affra asszony, özvegy farnasi Veres Benedekné Ilona asszonyt a néhai Bogáthi Imre és László

²⁾ minus iniusta a fogalmazványban.

mikesi és szelistyei részbirtokainak elidegenítésétől, Báthori István erdélyi vajdát és a szentkirályi pálosokat pedig azoknak elfogadásától tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 31.)

Memorie commendamus, quod Paulus litteratus in possessione Bogath commorans nostram veniens in presentiam in personis nobilium domine Affre, relicte condam magistri Thome Althomberger magistri civium civitatis Cibiniensis, filie vero olim Nicolai iunioris de Wyz Akna, nec non Katherine filie et Stephani filii eiusdem domine Affre, item¹⁾ nobilem dominam Elena vocatam, relictam condam Benedicti Veres de Farnas a venditione perpetuali, impignoratione, testamentalique legatione seu quavis alienatione totalium portionum possessionariarum prenobilium condam Emerici de Bogath et Ladislai de eadem fratris carnalis eiusdem in possessionibus Mykes et Zelesthye vocatis, in comitatu Thordensi existentibus habitarum, item magnificum dominum comitem Stephanum de Bathor vayvodam Transsilvanum etc., nec non religiosos fratres heremitas in claustro beate Marie virginis in Zenthkyral fundato degentes et alios quoslibet ab emptione, testamentalique legatione, receptione, nec non occupatione, detentione et conservatione, seque ipsos in dominium earundem quovis colore quesito intromissione et statui factione, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum ipsarum perceptione seu percipi factione quomodolibet factis vel fiendis publice et manifeste prohibuit lege et consuetudine regni requirentibus coram nobis vigore et testimonio presentium mediante. Datum sabbato proximo ante festum beati Emerici ducis, anno Domini etc. nonagesimo secundo.

1492.
nov.
3.

¹⁾ Felesleges.

94.

1492. dec. 12.

Az offenbányaiak, — kiket a nemesség és székelység követeik útján megfenyegettek, hogy ha Kende Miklóst és Lupsai Lászlót mindkét Lupsa birtokába be nem eresztik, a várost felégetik, a lakosságot pedig kiirtják, — nevezett Kende Miklóst és társát a kolosmonostori convent előtt a két falu bitorlásától tiltják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 46.)

Memorie commendamus, quod circumspetus Benedictus litteratus concivis oppidi de Offonbanya personaliter nostram veniens in presentiam in sua ac prudentum et circumspectorum iudicis et iuratorum civium et totius communitatis eiusdem oppidi Offonbanya in personis per modum protestationis et inhibitionis nobis significare curavit in hunc modum, quomodo in anno, cuius iam se-(1490.) cunda preterisset revolutio annualis, statim videlicet post mortem et decessum condam serenissimi principis domini Mathie dei gratia Hungarie etc. regis felicis reminiscentie universi nobiles et siculi partium regni Transsilvanarum duos videlicet ex nobilibus, et alios duos ex siculis nuntios scilicet ipsorum ad prudentem et circumspetum magistrum Thomam Althemberger, magistrum civium civitatis Cibiniensis misissent et destinassent, nunctiassentque eidem, quod si iudex et iurati cives predicti oppidi Offonbanya nobiles Nicolaum Kende et Ladislaum de Lwpsa in dominium totalium possessionum utriusque¹⁾ Lwpsa non intromitterent vel intromitti facere nollent, extunc ipsi per singula capita insurgerent totumque oppidum Offonbanya igne comburrerent, nec non eosdem cives una cum uxoribus, filiis et filiabus ipsorum interimere vellent. Qui quidem magister Thomas Althemberger magister civium Cibiniensium perterritus pre timore ipsorum nobilium et

¹⁾ utraque a fogalmazványban.

siculorum, cum eisdem taliter concordasset, ut prefati nobiles Nicolaus Kende et Ladislaus ad possessiones predictas utra(m)que Lwpsa usque adventum magnifici domini comitis Stephani de Bathor iudicis curie regni vayvodeque Transsilvani etc. pacifice intrarent, ibique mansionem secundum quod moris est, protraherent; ipsoque termino adveniente ac intrante prelibato domino comite Stephano de Bathor vayvode etc., annotati iudex et iurati cives oppidi Offombanya quosdam ex ipsis concivibus suis ad prefatum dominum comitem Stephanum de Bathor vayvodam cum litteris compositionalibus egregii Stephani de Thelegd vicevayvode misissent et destinassent, idemque dominus comes Stephanus de Bathor vayvoda visis et perlectis dictis litteris compositionalibus, partibus predictis unum certum et brevem terminum, quem ipse maluisset, per se ad se vocare assumpsisset, inter ipsasque partes meram iustitiam iustitieque complementum amministrare spondisset. Quiquidem dominus comes Stephanus de Bathor vayvoda nescitur quibus respectibus eisdem iudicem et iuratos cives de predicto oppido Offombanya minime ad se vocare vel venire fecisset, prefatique nobiles Nicolaus et Ladislaus prescriptas possessiones ipsorum utra(m)que Lwpsa in comitatu Thordensi existentes et habitas simul cum omnibus earundem utilitatibus et proventibus quibuslibet hucusque usi fuissent uterenturque etiam de presenti potentia ipsorum mediante in preiudicium et dampnum dictorum iudicis et iuratorum civium, totiusque communitatis predicti oppidi Offombanya valdemagnum. Factaque huiusmodi protestatione prelibatos nobiles Nicolaum Kende et Ladislaum ab ulteriori detentione et conservatione, fruitioneque prescriptarum possessionum utriusque²⁾ Lwpsa, seque ipsos in dominium earundem quovis alio colore quesito intrusione et statui factione, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum ipsarum perceptione seu percipi factione quomodolibet factis vel fiendis publice et manifeste pro-

²⁾ utraque *ugyanott*

hibuit lege et consuetudine regni requirentibus coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria quarta proxima ante festum beate Lucie virginis, anno Domini etc. nonagesimo secundo. 1492.
dec.
12.

95.

1493. ápr. 28. Hihalon.

Losonczi László erdélyi vajda és székely ispán Piski György és Szilágyszéki Pál görgényi porkoláboknak és marosszéki alispánoknak, valamint Maros szék tisztségének meghagyja, hogy Székelyvásárhely és Szereda mezővárosokat kiváltságaikban és szabadalmaikban tartsák meg.

Eredetije papíron, aljára nyomott kerek zöld pecsét nyomaival, birtokomban.

Ladislaus de Lossonch wayvoda Transsilvanus et comes siculorum etc. Egregiis Georgio Pisky et Paulo de Sylagsek castellanis castris Gergen et vicecomitibus nostris siculorum sedis Maros, item universis etiam capitaneis, belliductoribus, senioribus, assessoribus, < iudicibus terrestribus > ¹⁾ ac potioribus et maioris natu siculis²⁾ in eadem sede Maros constitutis et existentibus, fratribus et amicis nostris carissimis salutem cum favore. Cum nos ad instar predecessorum nostrorum wayvodarum et comitum siculorum singulos ac cunctos siculos in suis antiquis libertatibus et consuetudinibus tenere et conservare volumus et desideramus, similiter et oppida Zekelwasarhel et Zereda nuncupata³⁾ in dictis antiquis libertatibus et iustis consuetudinibus eorum,⁴⁾ eisdem per divos reges concessis et donatis modis omnibus observamus et observari per nostros quospiam subditos affectamus, presertim

1) Sorközi betoldás.

2) siculorum az eredetiben.

3) nuncupatas ugyanott.

4) earum u. o.

ab omnibus extraordinariis et iniustis exercituationibus, seu stipendiariorum emissione et conservatione tam partialium quam videlicet generalium⁵⁾ exercituationum penitus et per omnia eadem⁶⁾ et eosdem eximimus et supportamus. Quocirca vobis⁷⁾ universis prefatis castellanis de Gergen et vicecomitibus nostris sicularum, ac beliductoribus, senioribus, assessoribus, iudicibus terrestribus⁸⁾ ac maioris natu siculis⁹⁾¹⁰⁾ in dicta sede Maros existentibus regia in persona firmissime precipiendo mandamus, quatinus habita presentium notitia predicta duo oppida seu civitates Wasarhel et Zereda in dictis antiquis consuetudinibus et libertatibus et exemptionibus¹¹⁾ earundem a quorumcunque exercituatione et stipendiariorum electione et transmissione fovere, protegere et conservare velit et teneamini et per vestros teneri iubeatis. Secus facere nullo modo¹²⁾ presumatis. Datum in Hyhalom, die dominica proxima¹³⁾ post festum beati Marci euangeliste anno Domini etc. LXXXX^{mo} tertio.

1493.
ápr.
28.

96.

1493. nov. 25. Lőrincfalva.

Özvegy Bolyai Pongrácné Anna asszony Lőrinczfalván Nagyerdő nevű erdejét a meghívott nyárádtői és keresztúri lakosok jelenlétében a lőrinczfalviaknak zálogba veti.

Atirata Magyi Pál alországbíró és erd. alvajda 1502. jan. 24., és vingárti Geréb Péter nádor 1502. márc. 2. okl., a gróf Teleki-cs. mvásárhelyi lt., Tancsi Földvály-iratok LX. 21., illetve LXXVIII. 3/b.

⁵⁾ generalis u. o.

⁶⁾ eadem u. o.

⁷⁾ Sorközi betoldás.

⁸⁾ terrestribus az eredetiben.

⁹⁾ sicularum ugyanott.

¹⁰⁾ 25 mm. részben olvashatatlan szó.

¹¹⁾ exemptionalibus az eredetiben.

¹²⁾ facere innen törölve.

¹³⁾ ante innen törölve.

Nos nobilis domina Anna relicta condam Pangraci Boliay¹⁾ memorie commendamus tenore presentium quibus expedit universis, presentibus videlicet et futuris, quomodo simul cum filio nostro Francisco de Hosiwazo²⁾ ac cum aliis filiis pari voluntate coram circumspectis et providis viris utriusque sexus hominibus, videlicet Paulo Gado, Anthonio Kelemen, Paulo Hoczay,³⁾ Blasio Zabo in Nyradthee⁴⁾ (*igy!*) existentibus, Jacobo Bozedy⁵⁾ de Kerezthwr⁶⁾ ad hec specialiter vocatis et ordinatis, quandam silvam nostram in possessione Lewrynczfalwa sitam et habitam Nyagy (*igy!*) erde vocatam simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis, videlicet pratis, fenilibus ac nemoribus, aliisque utilitatibus ad eandem silvam ab antiquo spectantibus et pertinentibus circumspectis et providis viris, universisque hospitibus in prefata Lewrynczfalwa constitutis et existentibus impignoravimus florenis quadraginta septem puri auri moneteque Hungarie veri et iusti ponderis, imo dedimus et impignoravimus⁷⁾ usque tempus redemptionis tenendam, possidendam pariter et habendam; tali vinculo, quod nemo alter pre-nominatam silvam redimere possit, nisi iidem prefati filii aut heredes nostri ad nos pertinentes cum prompta pecunia et non cum aliis rebus mobilibus, harum nostrarum litterarum vigore, testimonio eisdem duximus concedendam. Datum in prefata Lewrynczfalwa, in die Katherine 1493. virginis, tempore magnifici Bartholomei Dragffy, nec non nov. Ladislai de Losoncz wayvodarum Transsilvanensium, 25. anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio.

1) Ballyay a Geréb-féle átiratban.

2) Hozywazo ugyanott.

3) Hoczay u. o.

4) Nyaradtew u. o.

5) Bazedy u. o.

6) Kerezthwr u. o.

7) impignoramus u. o.

97.

1494. okt. 13.

A kolosmonostori convent előtt egyfelől szentannaí Tóth István fiai, Miklós, Balázs, Ferenc, Lőrinc, másfelől nagymihályi Nagy Albert a neje, Zsófia asszony képében és ennek Gyulakuthi Baláztól született fiai, Miklós és Ferenc a nevezett Balázs megöletése felett indított per elhalasztása iránt egyességet kötnek.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 89.)

Memorie commendamus, quod nobiles Nicolaus, Blasius, Franciscus et Laurentius filii condam Stephani Thoth de Zenth Anna ab una, parte vero ex alia Albertus Magnus¹⁾ de Nagh Myhaly pro nobili domina Sophia²⁾ vocata, alias relicta condam Blasii de Gywlakwtha, nunc vero consorte eiusdem sine litteris procuratoriis, nec non Nicolaus filius dicti condam Blasii Gywlakwthy modo simili personaliter, idem etiam Nicolaus onus et gravamen Francisci fratris carnalis eiusdem, si in infrascriptis persistere nollet, per omnia in seipsum recipiendo coram nobis constituti sunt confessi in hunc modum, quod quamvis prefati nobilis domina Sophia, nec non Nicolaus et Franciscus filii eiusdem prelibatos Nicolaum, Blasium, Franciscum et Laurentium Thoth dictos de Zenth Anna ratione et pretextu necis seu mortis ac interemptionis prefati condam Blasii Gywlakwthy domini et mariti dicte domine Sophie, patris utputa prefatorum Nicolai et Francisci contra se in presentiam magnifici domini Bartholomei Dragfy de Belthewk vayvode Transsilvani etc. traxerunt in causam; prescripta vero causa cum tota serie ad iudicationem prefati domini vayvode et regnicolarum dictarum partium regni Transsilvanarum per prelibatos dominam Sophiam et filios eiusdem predictos in curiam

^{1—2)} Polyák Albert is, Zsófia asszony pedig a Györgyfalvi Pál leánya. — Orsz. lt. MODL. 36398. fol. 124.

regiam, personalem scilicet in presentiam transmissionaliter ad octavas festi beati Michaelis archangeli nunc proxime venturas deducta exstiterit, sed tamen ipsi ordinativam compositionem plurimorum proborum et nobilium virorum ac ipsarum ambarum partium voluntate ad futuras octavas festi Epiphaniarum Domini, si eedem celebrabuntur, ubi vero non celebrarentur, extunc ad octavas quamprimum celebrandas eedem ambe partes prorogassent prorogaruntque nostri in presentia eo modo, quod si qua partium predictarum in dictis octavis quamprimum celebrandis non compareret, extunc talis pars contra partem alteram in amissione capitum, rerumque et bonorum quorumlibet, nec non in actione et acquisitione eiusdem convinceretur et convinci deberet ipso facto. Ubi vero aliqua pars predictarum ad dictas octavas festi beati Michaelis archangeli, ad quas scilicet prescripta causa per prelibatos dominam Sophiam, nec non Nicolaum et Franciscum filios eiusdem in curiam regiam, personalem scilicet in presentiam transmissionaliter deducta fuerat, compareret et aliam partem quovis colore quesito aggravare vel dampnificare pretenderet, extunc talis pars contra partem alteram modo simili in amissione capitum, rerumque et bonorum quorumlibet ac in actione et acquisitione eiusdem convinceretur et convicta permaneret eo facto. Ad que premissa partes prenotate (se) sponte obligarunt coram nobis harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria secunda proxima ante festum beati Galli confessoris, anno Domini etc. nonagesimo quarto.

okt.
6.

(1495.)
jan.
13.

okt.
6.

1494.
okt.
13.

98.

1494. nov. 24. Bács.

Drágfy Bertalan erdélyi vajda Dobai Györgynek és a törcsvári porkoláboknak, Cseréni Pálnak és Lovagházi Györgynek meghagyja, hogy hidvégi Nemes Mihályt birtokaiban és kiváltságaiban védelmezzék.

Eredetije papíron, alján papírral fedett ép gyűrűspecséttel az Erd. Múzeum lt., Báró Kemény lt. lajstromozatlan.

Regestája Tört. Tár 1907. 104.

Bartholomeus Dragfy de Belthewk waywoda Transsilvanus et comes siculorum etc. Egregiis Georgio de Doba in partibus Transsilvanis nostra in persona deputato, nec non Paulo de Cheren et Georgio de Lowaghaza comitibus nostris in castro Thewrch constitutis salutem et favorem. Venit ad nos nobilis Michael Nemes filius condam Valentini de Hydwegh et exhibuit nobis litteras suas autenticas et privilegiales super prerogativa sua gratia; quas quidem litteras mere et sincere veritatis titulo prepollere una cum aliis dominis et fratribus nostris manifeste conspeximus, quibus intellectis nolumus, ut ipse exponens iuribus suis destituatur, quin potius ut ipse exponens iuribus et gratiis suis prerogativis uti et frui ac pariter etiam eisdem congaudere valeat. Volumus idcirca et nichilominus vobis firmissime committimus et mandamus, quatinus agnitis presentibus ipsum Michaellem Nemes in universis bonis suis et possessionibus ac libertatibus suis prerogativis iuxta contenta privilegiorum suorum contra quosvis impeditores, causidicos et actores, presertim usque felicem introitum nostrum tueri, protegere et manutenere nostra in persona debeat et teneamini. Nos tandem in felici reditu nostro ad partes illas omnibus contra eum agentibus iudicium, iustitiam et tandem etiam debite satisfactionis complementum ex parte ipsius Michaelis Nemes exhibebimus, dictante iuris equitate. Et secus in hoc nulla ratione facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum

1494. Bachye, secundo die festi beati Clementis pape anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.
nov.
24.

Commissio propria domini
waywode.

99.

1495. ápr. 6.

A kolosmonostori convent előtt szentannai Tóth Miklós és Balázs az elzálogosított seredeni, szentkeresztfalvi és benefalvi részbirtokok visszaszerzése iránt egyességre lépnek.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prof. minus M. fol. 106.)

Memorie commendamus, quod nobiles Nicolaus Thoth de Zenth Anna ab una, parte vero ex alia Blasius similiter Thoth frater carnalis eiusdem de eadem Zent Anna coram nobis personaliter constituti sponte et libere sunt confessi in hunc modum, quomodo illas totales portiones possessionarias in possessionibus Sereden et Zenthkeresthfalwa vocatis, in comitatu de Crazna existentibus habitas, quas ipsi una cum nobilibus Francisco et Laurentio Thoth dictis fratribus eorundem carnalibus pro quibusdam ipsorum necessitatibus relevandis egregio Martino Zele de Keczel pro certa summa florenorum auri impignoratas dum et quando prefatus Blasius Thoth ad se redimere maluerit, extunc mox prelibatus Nicolaus Thoth directam quartam partem dicte summe florenorum auri eidem Blasio reddere et persolvere deberet et teneretur. Item similiter illas portiones possessionarias in possessione Benefalwa vocata in sede Maros existentes et adiacentes, quas prelibatus Blasius Thoth et alii fratres eiusdem prenominati similiter pro quibusdam ipsorum necessitatibus et defectibus relevandis prelibato Nicolao Thoth pro centum florenis auri impignoratas dum et quando prefati Blasius, Franciscus et Laurentius Thoth dicti a prefato Nicolao Thoth ad se ipsos redimere voluerint, extunc mox prefatus Blasius Thoth directam tertiam partem prescriptorum centum florenorum auri prefato Nicolao Thoth modo simili reddere et persolvere deberet et teneretur. Ad que premissa partes prenotate personalibus eorundem astantiis se sponte et libere ob-

ligarunt coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria secunda proxima post dominicam Judica, anno Domini etc. nonagesimo quinto.

1495.
ápr.
6.

100.

1495. ápr. 6.

A kolosmonostori convent előtt szentannai Tóth Miklós és Balázs petenyeházi, szentkeresztfalvi és serezeni, illetve dombi, tuzsoni, dátosi, gerebenesi, sályi, bene-falvi és szabadi részbirtokaikat és a székelyvásárhelyi malombeli részeit elcserélik.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 106.)

Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobiles Nicolaus Thoth de Zenth Anna ab una, parte vero ex alia Blasius similiter Thoth frater carnalis dicti Nicolai de eadem Zenth Anna coram nobis personaliter constituti sponte et libere sunt confessi in hunc modum, quomodo ipsi animo deliberato maturoque consilio inter se prehabitis in quibusdam portionibus ipsorum possessionariis, < nec non siculiatu >¹⁾ et portionibus molendinorum infranominatorum talem inter se fecissent concambialem permutationem perpetuo duraturam, quod primo prefatus Nicolaus Thoth totales portiones suas possessionarias in possessionibus Pethenehaza, Zenthkeresztfalwa et Serezen vocatis in comitatu de Crazna, nec non totalem portionem molendinariam in molendino intra metas oppidi Zekelwasarhel in fluvio Maros decurrente in sede Maros adiacenti simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, silvis, rubetis et generaliter cunctis utilitatibus integritatibus quovis nominis vocabulo.

¹⁾ Kitörölve.

vocitatis de iure et ab antiquo ad dictas portiones possessionarias et portionem molendini spectantibus et pertinere debentibus prelibato Blasio Thoth dedisset, tradidisset et concambialiter permutasset. Econverso vero prefatus Blasius Thoth modo simili totales portiones suas possessionarias in possessionibus Thomb, Thwson in Kolos, nec non Dathos, Gerebenes et Saly in Thordensi comitatibus ac Benefalwa et Zabad in sede Maros existentibus et adiacentes simul cum portione molendinaria in terra Thothzeg nominata in fluvio Maros decurrente modo simili cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, silvis, rubetis et generaliter cunctis utilitatibus integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis de iure et ab antiquo ad dictas portiones possessionarias ac portionem molendinariam spectantibus et pertinere debentibus, quas scilicet portiones possessionarias ipsi ad presens possiderent vel quas littere ipsorum privilegiales specificarent aut denotarent aut quocunque iure ipsos concernerent, modo simili dedisset, tradidisset et concambialiter permutasset, immo alter alteri dederunt et concambialiter permutaverunt in filios filiorum heredumque per heredes universos iure perpetuo et irrevocabiliter utendas, tenendas, possidendas pariter et habendas; hoc tamen specificato, quod si prelibatus Nicolaus Thoth in processu temporum in terra Cheke vocata in fine oppidi Zekelwasarhel in fluvio Maros nuncupato ubi maluerit, molendinum pro se edificare et edificari facere liberam haberet potestatis facultatem; assumptentes nichilominus prelibati Nicolaus et Blasius Thoth dicti se se mutuo in pacifico dominio pretactarum portionum possessionariarum ac portionum molendinariarum, utilitatumque earundem contra quoslibet causidicos, impetitores et actores propriis ipsorum laboribus et expensis conservare harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria secunda proxima post dominicam Judica, anno Domini etc. nonagesimo quinto.

1495.
âpr.
6

101.

1495. máj. 8.

A kolosmonostori convent előtt özvegy szentmártoni Jánosy Györgyné Szentkirályi Margit asszony dátosi, iklandi, kapusi, gerebenesi, sályi, szentmártoni, némai, kishyulasi, pinári, méhesi, velkéri és aranykuti részbirtokait és egész székelységét háromszáz arany forintért szentkirályi Csányi Lőrincnek és Lázárnak örökbe vallja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 113.)

Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobilis domina Margaretha vocata, relicta condam Georgii Janosy de Zenth Marthon, filia vero olim Semmyen dicti de Zenthkyral personaliter coram nobis constituta sponte et libere est confessa in hunc modum, quomodo ipsa animo deliberato maturoque consilio intra se prehabito totales portiones suas possessionarias in possessionibus Dathos, Ikland, Kapus, Gerebenes, Saly, Zenth Marthon, Nema, Kys Nywlas et Pynar in Thordensi, nec non Mehes, Velker et Arankwth in de Colos comitatibus existentibus habitas, item similiter totale siculiatum suum in terra Siculia ubilibet et in qualibet sede existens, quod vel que ab avo et prefato Semmyen patre eiusdem in ipsam condescensa esset, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, nemoribus, silvis, rubetis, aquis, fluviis, piscinarias, nec non totale siculiatum spectantibus et pertinere utilitatum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, de iure et ab antiquo ad dictas portiones possessionarias, nec non totale siculiatum spectantibus et pertinere debentibus nobilebus Laurentio et Lazaro Chany de Zenthkyral pro trecentis florenis auri puri hungaricalibus boni, veri et iusti ponderis, plene ut dixit ab eisdem habitis et levatis dedisset, vendidisset et ascripsisset, immo dedit, vendidit et ascripsit eisdem, eorundemque heredi-

bus et posteritatibus universis iure perpetuo et irrevocabiliter utendas, tenendas, possidendas pariter et habendum, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem sibipso eiusdemque heredibus et posteritatibus reservando, sed totum et omne ius et dominii proprietatem in prefatos Laurentium et Lazarum Chany ipsorumque heredes et posteritates universos transferendo; assumptens nichilominus prefata domina Margaretha annotatos Laurentium et Lazarum Chany, heredesque et posteritates eorundem in pacifico dominio prescriptarum portionum possessionariarum, et siculiatibus¹⁾ utilitatibusque earundem contra quoslibet causidicos, impetitores et actores propriis suis laboribus ex expensis conservare; promittentesque prelibati Laurentius et Lazarus nostra in presentia eo modo, quod prefatam dominam Margaretham vita sua comite cum omni victu et amictu tenere et conservare, post mortem vero eiusdem iidem Laurentius et Lazarus ipsam dominam Margaretham cum decenti honore tumulare atque sepelire harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria sexta proxima post festum beati Johannis ante portam Latinam, anno Domini etc. nonagesimo quinto.

1495.
máj.
8.

102.

1495. máj. 30.

A kolosmonostori convent előtt bodoki Czirjék Antalné Szentgyörgyi Mártha asszony kereszteri és szentmártoni részbirtokait és Libáncs pusztabeli részét, valamint székelyföldi örökségeit hatszáz arany forintért szentannai Tóth Miklósnak és nejének előörökíti.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 115.)

Memorie commendamus tenore presentium significantes²⁾ quibus expedit universis, quod nobilis domina

¹⁾ siculiatibus a fogalmazványban.

²⁾ significamus a fogalmazványban.

Martha vocata, consors Anthonii Chyryek de Bodog, filia vero condam Blasii de Zenthgyerg personaliter, onera vero et quelibet gravamina puella Juliane filie sue cunctorumque aliorum fratrum, proximorum et consanguineorum suorum, si in infrascriptis persistere nollent, per omnia in se ipsam recipiendo coram nobis constituta sponte et libere est confessa in hunc modum, quomodo ipsa animo deliberato maturoque consilio intra se prehabito totales portiones suas possessionarias in possessionibus Kerezthwr et Zenth Marthon et predii Lybanth vocatas,³⁾ in comitatu Thordensi existentes⁴⁾ habitas, item totale siculiatum suum ubilibet et in quibuscunque villis et possessionibus in terra Siculia habitum et existens, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibilibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, nemoribus, silvis, rubetis, aquis, fluviis, molendinis, vineis et generaliter cunctis utilitatum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis de iure et ab antiquo ad dictas portiones possessionarias nec non siculiatum predictum spectantibus et pertinere debentibus nobili Nicolao Thoth de Zenth Anna et domine Anne consorti eiusdem, sorori videlicet carnali prefate domine Marthe pro sexingentis florenis auri puri hungaricalibus boni, veri et iusti ponderis, plene ut dixit ab eisdem habitis et levatis dedisset, tradidisset, vendidissetque et ascripsisset, immo dedit, tradidit, vendiditque et ascripsit eisdem eorundemque heredibus et posteritatibus universis iure perpetuo et irrevocabiliter utendas, tenendas, possidendas pariter et habendum, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem sibipsi ac suis heredibus et posteritatibus reservando, sed totum et omne ius et dominii proprietatem in prefatos Nicolaum Thoth et dominam Annam consortem eiusdem, ipsorumque heredes et posteritates universos transferendo, assumptens nichilominus prefata domina Martha annotatos Nicolaum Thoth et dominam Annam

³⁾ vocatis *helyesen*.

⁴⁾ existentibus *helyesen*.

consortem eiusdem, ipsorumque heredes et posteritates universos in pacifico dominio prescriptarum portionum possessionariarum, nec non siculiatu(s), earundemque utilitatum contra quoslibet causidicos, impetitores et actores propriis suis laboribus et expensis conservare. In cuius rei memoriam etc. Datum sabbato proximo post festum beati Urbani pape, anno Domini etc. nonagesimo quinto.

1495.
máj.
30.

103.

1495. szept. 25.

Bertalan nagyboldogasszonyi plébános csiki és gyergyai alesperes írásba foglalja azt az egyességet, melyet egyfelől jenőfalvi Kézműves György, Miklós Kelemen és Tamási János felperesek, másfelől ugyancsak jenőfalvi Kajtár Miklós, Barlok György, Gegő Ágoston, Gálfi Demeter és Bereczk fia István alperesek között, az Oll vizén levő malmaik ügyében folyt perben Lázár András és Balázs, s Blasko János és Imre megállapítottak s a Nemen Ked néven nevezett Csik széki tisztség előtte megvallott.

Eredetije hártván, ennek behajtásaiban itt-ott alig olvasható írással, alján pecsét nyomaival a gyulafehérvári kápt. lt., *Cista capit.* nr. 346.

Benkő K., Csik Gyergyó és Kászton multja II. Rész 39., egy 1726. jún. 2-án Nagyboldogasszonyon készült hibás és hiányos másolatról és utána Szabó K., Székely Oklevéltár I. 286.

Az oklevélnek a korábbi kiadásokból ismeretes szövegéhez fűzött megjegyzést l. a „Függelék”-ben.

Nos Bartolomeus plebanus de Nagybodogazzon, vice-archidiaconus sedisz (*így!*) Chyk et Gyergyó salutem et mutuum in Domino charitatem. Significamus tenore presentium litterarum nostrarum, quod circa annum Domini Millesimum quadringentesimum nonagesimum quintum feria sexta ante festum beati Michaelis archangli (*így!*) primipuli et iudices ac capitanei¹⁾ sedis Chyk, videlicet agilis vir Matheus Fejier de Borsoua et agilis Abram de

1495.
szept.
25.

¹⁾ de innen kitörölve.

Delne, Joannes Ranchy, Vincentius de Delne, Anthonius Miclosy, Paulus Domochus, Georgius Ranchy, Thomas Abramfy, Demetrius Bartha, Blasius Kary de Senth Miclos, qui dicuntur secundum consuetudinem regni in vulgo Nemen Ked, venerunt in presentiam nostram fassique sunt per hunc modum, quod ipsi missi sunt per egregios dominos videlicet Andream Lazar, Blasium similiter Lazar, Joannem et Emricum (*igy!*) Blasko, quomodo ipsi quandam²⁾ causam, que ventilabatur seu vertebatur inter agiles viros Georgium Fabrum et Clementem Miclos et Joannem Thamassi de Jenofalwa cum ceteris fratribus et sociis ab una ut actores, ab altera vero ut in causam < attractos Nicolaum Caytar, Georgium Barlok, Augustinum Gego, Demetrium Galfy, Stephanum >³⁾ Briccii similiter in J[eno]falwa commorantes; tandem ipsi Nicolaus Kaytar cum suis (!) sociis con[questi sunt] (!)⁴⁾ ex parte molendinorum per fluvium Olht existentium, super quo habuerant litteras patrum suorum, et ipsi egregii⁵⁾ domini prescripti Andreas et Blasius Lazar ac Joannes et Emricus (*igy!*) Blasco fecerunt talem concordiam inter ambas partes: ex quo ipsi prescripti Nicolaus Caytar et Georgius Barlok cum eorum sociis habuerunt litteras super iura eorum, determinarunt, ut ipsi ad molendinum Georgii Fabri per tres labes vel foramen vulgo dicitur Clan furu mittant aquam < ad molendinum Georgii Fabri >⁶⁾ neque ultra et ipsi (in causam)⁷⁾ attracti liberum habeant arbitrium ducendi aquam ad eorum molendina usque ad sufficientiam omni tempore. Et tempore siccitatis posuerunt in medio aque unum palum, quod perforatum est, ne et isti in causam attracti ultra predictam metam fluvium obtumescere presumant partium sibi adversantium, sed

²⁾ quendam *az eredetiben*.

³⁾ attracti Nicolaus Caytar, Georgius Barlok, Augustinus Gego, Demetrius Galfy, Stephanus *az eredetiben*.

⁴⁾ Elmosódva, alig olvasható.

⁵⁾ egregregii *ugyanott*.

⁶⁾ Felesleges ismétlés.

⁷⁾ Kimaradt.

quoad profundum liberam habeant (facultatem)⁸⁾ fodendi, ita tamen, quod quandocumque aque inundarent aut per glacies tumescerent ex naturalibus motibus, extunc actores patienter tollerare debeant et teneantur; tali tamen conditione inter ipsas partes imposita, quod si quis partium hanc dispositionem inter ipsas partes factam infringeret, mox in patvariam incidi deberet. Hec coram nobis prescripti primipuli vulgo Nemen Ked conscientiose fassi sunt, ut ipsi quatuor egregii viri Andreas Lazar cum ceteris egregiis dominis determinarunt. In cuius rei testimonium dedimus litteras sigillo nostro archidiaconatus signatas vel roboratas, anno et die prescripta etc.

104.

1495. dec. 26.

Az erdélyi káptalan előtt hidvégi Nemes Mihály Ulászló királyt a zálog címen Nemes Miklós reá néző hidvégi részbirtokának eladományozásától, Drágfy Bertalan erdélyi vajdát és bárki mást annak felkérésétől és elfoglalásától tiltja.

Eredetije papíron, hátán pecsét nyomaival, Török Bertalan hagyatékából az Erd. Múzeum lt.

Nos capitulum ecclesie Albensis Transsilvane. Memorie commendamus, quod nobilis Michael Nemes de Hydweg nostram personaliter veniens in presentiam sua ac similiter Michaelis sui et Johannis Nicolai Nemes de eadem Hydweg fratris sui filiorum in personis serenissimum principem, dominum Wladislaum dei gratia regem Hungarie etc., dominum nostrum gratiosissimum a donatione, datione et collatione, magnificum vero dominum Bartholomeum Dragfy de Belthewk wayvodam Transsilvanum etc. et alios quoslibet ab impetratione et obtentione, item occupatione, tentione, habitione, conserva-

⁸⁾ Valószínűleg ez a szó maradt ki.

tione, direptione et quavis usurpatione totalis portionis possessionarie eiusdem Nicolai Nemes in prefata possessione Hydweg, in comitatu Albensi existenti habite, ipsum Michaellem Nemes et filium eius similiter Michaellem titulo pignoris concernentis, seque quovis quesito colore in dominium eiusdem intromissione ac ipsius sibipsis appropriatione, statui factione et perpetuatione, usufructuum et quarumlibet utilitatum eiusdem perceptione seu percipi factione quomodolibet factis vel fiendis prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo publice et manifeste coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in festo beati Stephani prothomartyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.

1495.
dec.
26.

105.

1496. jan. 20.

A kolosmonostori convent előtt apanagyfalvi Apafy Lénártné Dorottya asszony nagyobb (?) lófőségét egy másik lófőséggel, valamint kisszöllősi részbirtokát s a Nyárád vizén járó malmokbeli részeit ezer arany forintért ferjének zálogba veti.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36398. (Kolosm. Prot. minus M. fol. 125.) — V. ö. Szabó K., Székely Okl. III. 126.

Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobilis domina Dorothea vocata, consors egregii Leonardi Apafy de Apa Naghfalwa ab una, parte vero ex altera prefatus Leonardus Apafy coram nobis personaliter constituti, prelibata domina Dorothea spontanea sua voluntate est confessa in hunc modum, quomodo ipsa animo deliberato maturoque consilio intra se prehabito totale siculiatum suum maius et aliud siculiatum in vulgari Lofew nominatum in sede Maros existentia, tam aviticum quam acquisitum, nec non totalem portionem suam possessionariam in posses-

sione Kyszewlews vocata, in comitatu de Kykellew existenti habitam, nec non < quibusdam molendinis in fluvio Nyarad decurrentibus > ,¹⁾ simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, videlicet terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, nemoribus, silvis, rubetis, pascuis, fenetis, piscaturis, vineis vinearumque promontoriis et generaliter cunctis utilitatibus integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, de iure et ab antiquo ad easdem spectantibus et pertinere debentibus prelibato Leonardo Apafy domino et marito eiusdem pro mille florenis auri puri hungaricalibus, boni, veri et iusti ponderis pignori obligasset, immo obligavit et impignoravit nostri in presentia eo modo, ut dum et quandocunque fratres et consanguinei prefate domine Dorothee easdem a prefato Leonardo Apafy rehabere vellent, extunc prefatus Leonardus rehabitis prius ab ipsis dictis mille florenis auri suis, omnibus rebus estimabilibus exclusis, easdem simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet absque omni litigionario processu remittere deberet et resignare. In cuius rei memoriam presentes litteras nostras etc. Datum in festo beatorum Fabiani et Sebastiani martyrum, anno Domini etc. nonagesimo sexto. ^{1496.} _{jan.} 20.

106.

1497. okt. 13.

A kolosmonostori convent előtt szentbenedeki Marthon Péter és János a meggyilkolt Lörinc székelyvásárhelyi plébános vérdíja s az egyház és temető meggyalázása díjában kisszölösi, uraji, petei és méhesi részbirtokaikat, szentbenedeki, vajai és szentmiklósi lófőségeiket és székely örökségeiket Geréb László erdélyi püspöknek vallják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36403. (Kolosm. Prof. minus Labore fol. 91.)

¹⁾ quedam molendina in fluvio Nyarad decurrentia helyesebben.

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobiles et agiles Petrus et Johannes Marthon de Zenthbenedek onera et quelibet gravamina cunctorum fratrum, proximorum et consanguineorum ipsorum ad infrascripta per omnia in se ipsos assumendo coram nobis personaliter constituti, ministerio vive vocis spontaneaue eorum voluntate confessi exstiterunt in hunc modum, quomodo ipsi totales portiones ipsorum possessionarias nobilitares in possessionibus Kyszelews in de Kykellew, ac Wray et Pethe in Thordensi, nec non Mehevs in de Colos comitatibus existentibus habitas, item etiam alias totales portiones ipsorum possessionarias et hereditates siculicales, sed et primipilatum in possessionibus Zenthbenedek predicta, ac Waya et Zenthmiclos omnino in sede Maros existentibus adiacentes simul cum domibus et curiis ipsorum tam nobilitaribus quam siculicalibus propriis possessionibus in eisdem habitis, nec non universis rebus et bonis mobilibus, triticis et segetibus, ac equatiebus, pecoribusque et pecudibus ubilibet possessionibus in prefatis habitis et existentibus, universis etiam aliis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, silvis, nemoribus, rubetis, vineis vinearumque promontoriis, molendinis, piscinis, piscaturis, aquis, fluviis aquarumque decursibus et generaliter quarumlibet utilitatum et pertinentiarum earundem, tam ut prefertur nobilitarium quam siculicalium portionum possessionariarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus pro omnimoda solutione et satisfactione homagii honorabilis condam Laurentii plebani oppidi Sekelwazarhel appellati ac violationis parochialis ecclesie et cimiterii eiusdem oppidi per ipsos ac complices et familiares ipsorum infranominandos, utputa Johannem Boros de Zenthgracia, Gallum de Waya, Benedictum Gyedew de Achusfalwa, Blasium Veres de Zereyfalwa, Ladislaum de Nayarthew, Valentinum de Zewerd, Matheum Ban de Zomoss et Mathiam de eadem, Damia-

num Janossy de Folffalwa, Matheum Zykezd de dicta Waya, Stephanum litteratum de prefata Zenthgracia, Paulum similiter Sikezd et Gregorium Nagh de Geyer-gyen, ceterosque nonnullos familiares eorundem interempti, patratorum quoque et commissorum reverendo domino Ladislao Kereb de Wyngarth episcopo ecclesie Albensis Transsilvane dedissent, tradidissentque et inscripsissent iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas par[iter]¹⁾ et habendas, nullum ius nullamve iuris et domini proprietatem in eisdem pro se ipsis reservando, sed totum ius in prefatum dominum Ladislaum G[ereb]²⁾ episcopum transferendo ac sicque ipsum dominum Ladislaum episcopum super premissis factis facinorosis et nephariis cum his omnibus supradictis hereditatibus ipsorum in eorundem ac dictorum complicitum et familiarium ipsorum nominibus et personis contentum reddidissent, immo dederunt, tradideruntque et inscripserunt modo quo supra coram nobis harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria sexta proxima ante festum beati Galli confessoris, anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo.

1497.
okt.
13.

107.

(1497. nov. után, Prága.)

*II. Ulászló tudatja a székelyekkel, hogy Drágfy Bertalan lemondását az erdélyi vajdaságról, Csehországból való visszatértéig nem fogadta el. Megparancsolja nekik, hogy tőle hallgassanak és ha szükség, Erdély védelmére akár a törökök, akár más ellenség ellen, szálljanak hadba mellette.**

Oláh Miklós esztergomi érsek *eredeti leveleskönyvéből* a jászóvári premontrei könyvtárban. *Kézirat* 78. fol. CXLIII/b—CXLV/b.

¹⁾ Kiszakadt.

²⁾—⁴⁾ Kiszakadozva.

* Hasonló rendelet ment ugyanakkor a szászokhoz s vingárti Geréb László erdélyi püspökhöz is. — *Ugyanott* fol. CXLIII/b—CXLIII/b.

TRIUM GENERUM SICULIS.

Superioribus diebus paulo ante discessum nostrum de illo regno nostro Hungarie ad hoc regnum nostrum Bohemie, dum videlicet vos quoque propter certa negotia nuncios vestros apud nos Bude habebatis, audivisse et intellexisse vos non dubitamus, qualiter fidelis noster magnificus t.¹⁾ waywoda partium illarum nostrarum Transsilvanarum officiolatum waywodatus earundem partium Transsilvanarum coram nobis deposuerat et resignaverat. Nunc quoque speciales et notabiles homines suos puta egregium t.²⁾ vicewaywodam et nonnullos alios familiares suos ad nos huc Pragam usque miserat, quorum medio eundem waywodatum undecunque motus rursus omnino resignavit.³⁾ Nos vero quemadmodum nec ibi Bude,

1) Bartholomeus Dragffy *a szászokhoz és a püspökhöz küldött rendeletben.*

2) Stephanum Thelegdy *ugyanott.*

3) certas allegando causas, propter quas amplius tenere nollet. Inter alias autem allegavit, quod vos saxones ad eum attendere sibique obedire non velletis, quoniam vos a protectione et iurisdicione sua abstraxissemus et protectionem vestram alteri puta fideli nostro magnifico Jose de Som comiti Themensi commisissemus, per quod auctoritas eiusdem waywode non mediocriter diminuta esset. — — Scitis autem bene, nunquam a nobis esse commissum, ut ad ipsum waywodam non attenderetis aut quod sub protectione ipsius non essetis. Quare volumus et fidelitati vestre districte precipiendo committimus et mandamus, quatinus sicut ad alios predecessores suos waywodas et etiam ad ipsum hactenus attendistis, ita nunc quoque ad ipsum modernum waywodam audire et attendere — — et — — iuxta commissionem eiusdem waywode more alias consueto expedire gentes vestras, et si opus erit, etiam per singula capita ad propulsandos quoscunque hostes illius regni nostri penes eundem waywodam insurgere — — debeatis et teneamini — — *a szászoknak szóló rendeletben.*

Rogamus igitur fidelitatem vestram et requirimus, velit ommissis privatis simultatibus et contentionibus communi bono et saluti illius patrie consulere atque tempore necessario, prout hactenus semper fecit, gentes suas penes ipsum waywodam mittere, ceterosque nobiles et regnicolas illarum partium, quibus et nos similiter scripsimus, inducere, quo penes eundem waywodam insurgant — — *írja a király az erdélyi püspöknek.*

sic et multo magis neque hic eiusmodi waywodatum ob multas rationes, presertim vero propter absentiam nostram ab eodem auferendum, sed illum donec redibimus et plenius cum dominis prelatiis et baronibus illius regni nostri super hac re tractabimus, apud eundem omnino relinquendum putavimus. Ex quo autem in presentiarum ex diversis locis ut scitis varia mala et periculosa nova habentur, commisimus et seriose mandavimus prefato waywode, ut quamprimum et sine omni renitentia ac tergiversatione Transsilvaniam intrare atque defensionem illarum partium cum auxilio et adiuvamine vestro omnibus viribus suis superintendere et invigilare debeat. Sed ne aut ob privatas aliquas offensiones aut occulta odia partes ille tempore necessitatis periculum aliquod incurrant, utque commodius, facilius et etiam festinantius tali tempore insurgeretis, fidelem nostrum egregium Martinum Czobor aulicum nostrum hinc a latere nostro ad vos et partes illas mittere decrevimus, cuius medio plura circa hanc rem vobis etiam intimavimus. Requirimus igitur fidelitates vestras eisdemque seriose mandamus, quatinus ad prefatum Bartholomeum Dragffy waywodam nostrum, consequenterque vicewaywodam suum infra reditum nostrum, prout nobis coram et etiam in presentia fidelis nostri etc. Jose promisistis, audire et attendere, et sicuti antea tempore aliorum waywodarum ita et nunc, dum necessitas ingruerit, penes eundem more consueto pro defensione illius patrie, sive contra turcos sive alios quoscunque hostes illius regni nostri opus erit, absque omni renitentia et subterfugio insurgere atque ea, que prefatus Martinus Czobor nomine nostro vobis dixerit, credere et facere modis omnibus debeatis et teneamini. Nam eidem t.⁴⁾ specialem informationem et commissionem dedimus, ut ipse omnes tales, qui tali tempore necessario ausu quodam temerario insurgere noluerint et a servitiis nostris sacreque corone nostre se abstraxerint, notare et nobis postea manifestare debeat, qui certe debitam animadversionem

⁴⁾ Czobor Márton.

nostram non evadent. Aliud igitur nulla ratione facere presumatis. Datum.⁵⁾

108.

(1497. nov.)

A kolosmonostori convent előtt Kecseti Péter szép-laki, besenyei, almási és szentiváni részbirtokait özvegy Szentmihályi Györgyné, Erzsébet asszonynak boldog-asszonyfalvi, bikafalvi, hévaszói, szombatfalvi, mikecs-rétei, ozfalvi, martonosfalvi székelv örökségeivel elcseréli.

Eredeti fogalmazványa az Orsz. ltárban, MODL. 36403. (Kolosm. Prot. minus Labore fol. 136.)

Nos conventus etc. Memorie commendamus, quod nobiles Petrus de Kecheth ab una ac domina Elizabeth, relicta condam agilis et nobilis Georgii de Zenthmyhal partibus ex altera, idem Petrus nobilis puelle Dorothea vocate, dicta vero domina Elizabeth similiter nobilis puelle Katherine filiarum, aliorumque quorumlibet fratrum et consanguineorum ipsorum, quos infrascriptum tangeret seu concernere posset negotium, per omnia in se ipsos assumendo coram nobis personaliter constituti parili voce spontaneaue eorum voluntate confessi exstiterunt in hunc modum, quomodo ipsi matura intra se deliberatione prehabita talem fecissent concambialem permutationem perpetuo duraturam, quod primo dictus Petrus Kechethy totales portiones suas possessionarias in possessionibus Zeplak et Bessenyeu in de Kykellew, ac Almas in Thor-densi et Zenth Iwan in de Zolnok Interiori comitatibus existentibus habitas simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis

⁵⁾ Datum Prage a szászoknak s a püspöknek szóló rendeletekben.

et incultis, ag[ris],¹⁾ pratis, fenetis, silvis, nemoribus, aquis aquarumque decursibus, et generaliter quarumlibet utilitatum et pertinentiarum earundem integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus eidem domine Elizabeth, ac heredibus et posteritatibus eiusdem universis dedisset, contulisset quam et inscripsisset, ac concambialiter permut[asset]²⁾ iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas. Econverso etiam eadem domina Elizabeth tota[les]³⁾ portiones suas possessionarias seu [primi]pulatum⁴⁾ in possessionibus Bodogazonfalwa, Bykafalwa, Heyazo,⁵⁾ Sombathfalwa, Mykech Rethé, Ozfalwa, Martonosfalwa, Miklos et Zenth⁶⁾

109.

1498. dec. 5.

Márton, a székhelyházi pálosok priorja bizonyítja, hogy aзи a lóföséget, melyet nagyernyei Káli Jakab a szentkirályi pálosoknak hagyományozott volt, anyja, a Káli István özvegye, visszavásárolta.

Eredetije papíron, aljára nyomott ovális alakú pecsét töredékeivel, az Erd. Múzeumban, Gróf Kornis lt.

Martinus prior et conventus fratrum heremitarum ordinis sancti Pauli primi heremite de Zekelhaza. Significamus tenore presentium, quod Jacobus Kali de Nag Ernw legaverat fratribus heremitis de Zentkyral pro refrigerio anime sue primipolatum vulgo Lofysygh, quem primipolatum reemit et redemit mater seu genitrix eius-

¹⁾ Kizakadt.

²⁾—⁴⁾ Kizakadozva.

⁵⁾ Heyauzo.

⁶⁾ A többi hiányzik.

dem Jacobi Kali, videlicet relicta condam Stephani Kali nomine Katherina. In cuius rei memoriam sigillum nostri conventus duximus applicandum, anno Domini Millesimo 1498. quadringentesimo nonagesimo octavo, in profesto sancti dec. Nicolai episcopi et confessoris. 5.

110.

1498.¹⁾ Kálfalva.

Telegdi István erdélyi alvajda előtt szentannai Tóth Miklós és özvegy Kaáli Jánosné Szengyeli Ilona kiskorú gyermekeik eljegyzése alkalmával olyan egyességet kötöttek, hogy nevezett özvegy férjhez menetele esetén, néhai férjének, az atyja Szengyeli Benedek által zálogból kiváltott tősedí birtokrészét, továbbá összes székely lófősegeit s Szentmárton határán Maros széken, a Nyárád vizén levő kétkerekű malmát fiú-leánya, Magdolna részére a Tóth Miklós kezébe adja. Viszont Tóth Miklós a tősedí birtokrész zálogösszegét Ilona asszonynak visszafizeti. A kiskorú jegyeseknek akár a házasság megkötése előtt, akár azután megszakadás folytán bekövetkezett halála esetén azonban a szerződő felek a kikötött javakról, illetve zálogösszegekről kölcsönösen lemondanak.

Átirata Szentgyörgyi Péter erdélyi vajda és székely ispán 1499. jan. 31. okl., a gróf Teleki-cs. mvásárhelyi lt., *Tancsi Földvály-iratok* VIII. 28.

Nos Stephanus de Thelegd vicewayvoda Transsilvanus. Mem[o]rie²⁾ commendamus, quod nobiles Nicolaus Thoth de Zenth Anna ab una, ac domina Elena, filia Benedicti de Zengyel, relicta videlicet condam Johannis [de]³⁾ Kaal ex alia partibus coram nobis personaliter consituti sponte et libere sunt confessi in hunc modum, quod quia ipsi inter se talem fecissent mutuum fraternalem

¹⁾ Napi dátuma az ünnep nevének kiszakadása következtében nem állapítható meg.

dispositionem atque ordinationem, quod ipsa domina Elena nobilem puellam Magdalenam, filiam suam in tenera etate constitutam, ex ipso condam Johanne Kaaly progenitam ri[tu]⁴⁾ sancte Romane matris e[ccles]ie⁵⁾ nobili Stephano filio d[icti]⁶⁾ Nicolai Thoth modo simili in tenera etate constituto tradidisset in consortem, ipse etiam Nicolaus Thoth ipsam puellam [M]agdalenam⁷⁾ eodem ritu ipsius sancte Romane matris ecclesie eidem Stephano filio suo recepisset in consortem, ita videlicet, quod dum et quodocunque prefata domina Elena seipsam similiter premissa ritu ipsius sancte Romane matris ecclesie marito coniungeret, extunc eadem domina Elena totalem portionem possessionariam ipsius condam Johannis Kaaly [i]n⁸⁾ possessione Thewsed vocata, in comitatu Thordensi existenti habitam, alias per ip[su]m⁹⁾ condam Johannem Kaaly manibus alienis pro florenis triginta uno impignoratam et per ipsum Benedictum Zengyely ipsi domine Elene filie sue pro eadem pecuniarum sumpna, florenis videlicet triginta uno redemptam, nec non universa officia primipulatum in quibuslibet generibus, in quibusvis lineis arborum genelogie siculorum dependentia habita, sed et quoddam molendinum duarum rotarum super fluvio Nyaragh appellato, intra metas ville Zenth Marthon in sede Maros existentis decurrens habitum¹⁰⁾ aliasque quasvis heredi[ta]tes¹¹⁾ et iura siculicalia similiter prefati condam Johannis Kaaly, per mortem et defectum seminis masculini sexus ipsius condam Johannis Kaaly tantummodo in ipsam puellam Magdalenam filiam suam iure hereditario condensas et redacta, nuncque apud manus dicte domine Elene existentes et habita simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet quovis nominis vocabulo vocitatis manibus prefati Nicolai Thoth pro ipsa puella Magdalena filia eiusdem domine Elene tenendas, protegendasque et conservanda

²⁾—⁷⁾ Kizsakadozott helyek.

⁸⁾—⁹⁾ Kizsakadva.

¹⁰⁾ habita az átiratban.

dare, relinquere et resignare deberet et teneretur; hoc tamen adiecto, quod universe res et quelib[et] bo[na]¹³⁾ ipsius condam Johannis Kaaly domini et mariti eiusdem domine Elene eidem remaneant, sintque et habeantur, et quod quamvis ipsa domina Elena prescriptis triginta uno florenis, sed et dote et rebus suis paraffernalibus sibi de iuribus possessionariis, sed et siculicali[bus]¹³⁾ ipsius condam Johannis Kaaly ut dicitur domini et mariti sui lege regni requirente provenire debentibus plus et ultra habere posset quam tantummodo sedecim florenos, tamen ipsa domina Elena huiusmodi sumpmam pecuniarum, nec non dotem et res paraffernales suas ob amorem et dilectionem, quas erga ipsam puellam Magdalenam filiam suam gereret et haberet, eidem puelle Magdalene filie sue taliter remisisset et relaxasset; quod pro his omnibus idem Nicolaus Thoth eidem domine Elene tempore videlicet predicto, quo eadem domina Elena se modo predicto marito coniungeret adveniente, sedecim florenos auri partim parata in peccunia (*igy!*), partim vero rebus estimabilibus mediantibus dare et persolvere teneretur. Isto etiam ad rem declarato, quod si prefatum Stephanum filium ipsius Nicolai Thoth [m]edio¹⁴⁾ tempore, ante scilicet contractum matrimonii ipsorum, seu ex post absque heredum solatio, quod absit, ab hac luce decedere et deficere contingeret, extunc mox prefatus Nicolaus Thoth rehabitis prius ab ipsa puella Magdalena prescriptis sedecim florenis similiter partim in peccunia (*igy!*), partim vero rebus estimabilibus mediantibus, prescriptas portionem possess[i]onariam¹⁵⁾ in dicta Thews[e]d¹⁶⁾ habitam, nec non molendinum duarum rotarum, sed et officia primipulatum, aliaque quavis iura siculicalia simul cum dict[is]¹⁷⁾ cunctis ips[arum] utilitatibus et pertinentiis quibuslibet eidem puelle Magdalene absque omni iuris strepitu pacifice et quiete remittere et resignare teneretur. Econverso autem, si similiter ipsa puella Magdalena ante

¹¹⁾—¹²⁾ Kizsakadt helyek.

¹³⁾ siculicalibus az *átiratban*.

traductionem, vel ex post sine herede, quod deus avertat moreretur, consimiliter prefatus Nicolaus Thoth modo simili persolutis sibi per predictam dominam Elenam prescriptis s[edeci]m¹⁸⁾ florenis auri partim scilicet in pecunia (így!), partim vero rebus estimabilibus mediantibus, consimiliter dictam portionem possessionariam, sed et mole[nd]inum¹⁹⁾ ac dicta officia primipulatum, al[ias]-que²⁰⁾ quaslibet hereditates et iura siculical[ia]²¹⁾ super²²⁾ spec[i]ficata²³⁾ annotate domine Elene similiter pacifice et quiete remittere et resignare deberet [dispositio]nem²⁴⁾ atque ordinationem modo [quo supra]²⁵⁾ coram nobis testimonio presentium mediante. Datum in villa Kaal predicta sabbato proximo pos[t festum]²⁶⁾ virginis et²⁷⁾ martyris, [anno Domini M]ille-^{1498.} simo²⁸⁾ quadringentes[imo nona]gesimo²⁹⁾ octavo.

111.

1499. jan. 31. Vásárhely.

Szentgyörgyi Péter erdélyi vajda és székely ispán néhai Káli Jánosnak leányára, Magdolnára szállt tősedí birtokát, a Nyárád vizén, Szentmárton határában levő kétkerekű malmát és a székelyek bármelyik nemén és ágán bírt székely javait és tisztségeit — Szengyeli Péterrel szemben, aki rokonság jogán, szentannai Tóth Miklóssal, ki az özvegyel, Szengyeli Ilonával kötött egyességnél fogva, végül a perbe avatkozó ernyei Székely Bernáttal

¹⁴⁾—²¹⁾ Kiszakadozott helyek.

²²⁾ Egy szó 15 mm. olvashatatlan.

²³⁾ Kiszakadva.

²⁴⁾ Hat-hét szó 100 mm. kiszakadva és olvashatatlan.

²⁵⁾ Három-négy szó 50 mm. kiszakadt.

²⁶⁾ A tulajdonnév 15 mm. kiszakadt.

²⁷⁾ Kétszer írva.

²⁸⁾—²⁹⁾ Kiszakadozott helyek.

*szemben, ki a Káli János végrendelete értelmében köve-
telté magának gondozásra — a kiskorú Magdolna férjhez
menetelig anyjának, férjezett Andrássy Jánosnénak ítéli.*

*Eredetije megrongált papíron, aljára nyomott veres viaszpecsét
töredékeivel, a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Tancsi Földvály-
iratok VIII. 28.*

jan. 29. Nos Petrus comes de Sancto Georgio et Bozyn way-
voda Transsilvanus et comes sicularum. Damus pro me-
moria, quod nobis feria tertia proxima post festum Con-
versionis beati Pauli apostoli proxime preteritum una cum
nonnullis harum partium Transsilvanarum nobilibus, sedis
scilicet nostre iudicarie iuratis assessoribus pro faciendo
moderativo iudicio causantibus < in oppido Wasarhel¹⁾ >
in sede nostra iudiciaria sedentibus agilis Petrus de Zen-
gyel personaliter iuxta continentiam litterarum nostrarum
cimatoriarum legitime evocationis modum observando, pre-
sente ibidem et personaliter adherente Nicolao Thoth de
Zenth Anna, contra eundem Nicolaum proposuit eo
modo, quomodo ipse Nicolaus Thoth his proxime su-
perioribus temporibus, nescitur unde motus, totalem por-
tionem possessionariam nobilis puelle Magdalena vocate,
filie condam Johannis de Kaal, fratris consanguinei ipsius
Petri de Zengyel, in possessione Thewsed vocata, in
comitatu Thordensi existenti habitam, nec non unum
molendinum duarum rotarum super fluvio Nyaragh appel-
lato [intra]²⁾ metas possessionis Zenth Marthon, in sede
Maros existentis decurrens, nec non universa et quelibet
iura siculicalia et officia primipulatum in quibuslibet
generibus et lineis arborum genologie sicularum depen-
dentia et habita, in prefatam puellam Magdalenam per
mortem e[t]³⁾ decessum dicti condam Johannis Kal[v]⁴⁾
pa[tris]⁵⁾ sui i[ure]⁶⁾ successorio devoluta que quidem iura
possessionaria eidem Petro iure consanguineitatis plus-
quam ceteris quibusvis ad conservandum attinerent, pro
se ipso minus iuste et indebite ac preter omnem viam

¹⁾ Sorközi betoldás.

iuris potentialiter occupasset, o[cc]upatasque⁷⁾ teneret et conservaret etiam de presenti potentia mediante in preiudicium et dampnum ipsius Petri valde magnum, et hoc cum vicinis et commetaneis pretacte possessionis Theused, aliorumque comprovincialium dicte sedis Maros probare promptus esset et paratus. Quo audito m[emor]atus⁸⁾ Nicolaus Thoth personaliter ut premittitur in eandem nostram exurgendo presentiam respondit [t]a[l]i (!)⁹⁾ modo, quod hoc bene verum foret, quod pretacta portio possessionaria in predicta Theused habita, sed et molendinum et alia iura siculicalia dicte puelle Magdalene aput (*így!*) ipsum h[abere]ntur,¹⁰⁾ non tamen eandem et eadem potentialiter occupasset, sed pretacta portio possessionaria ac molendinum et iura siculicalia ipse vigore efficacissimarum litterarum teneret et conservaret; et nichilominus¹¹⁾ insuper de pretactis bonis et iuribus possessionariis dicte domine Elene, matri iamfate puelle de [do]te¹²⁾ et rebus paraffernalibus suis omnimódam impendisset satisfactionem. Et in horum verborum suorum declarationem quasdam litteras egregii Stephani de Thelegd alias vicewayvode harum partium Transsilvanarum nostrum iudicarium produxit in conspectum, quarum tenor talis est: (*Következék Telegdi István erdélyi alvajda 1498-ban kelt s elébb közölt oklevele.*) — Quibus quidem¹³⁾ litteris productis [partibus]que¹⁴⁾ predictis per nos sibipsis (*így!*) iudicium et [iu]stitiam¹⁵⁾ preberi postulantibus cum itaque nos causa in eadem iudicium e[st] iudicariam de]liberationem¹⁶⁾ facere voluissemus, mox Joha[n]nes An]drassy¹⁷⁾ pro nobili domina Elena alias relicta dicti condam Johannis Kaaly, nunc ver[o] consorte]¹⁸⁾ sua cum procuratoriis litteris nostris et pro prefata puella Magdalena sin[e]¹⁹⁾ litteris revisionalibus, ac Bernaldu[s] Zekel]²⁰⁾ de Ernye personaliter in eandem nostram exurg[entes]²¹⁾

²⁾—¹⁰⁾ Kizakadozott helyek.

¹¹⁾ Sorközi betoldás.

¹²⁾ Kizakadt.

¹³⁾ Sorközi betoldás.

presentiam et prefatus Johannes Andrassy [pref]atam²²) dominam Elenam, idem vero Bernaldus seipsum huic liti et cause ingerendo et intromittendo, prefatus Johannes Andrassy in persona prelibate domine [Elen]e²³) consortis sue allegavit eo modo, quod licet alias prescripta domina Elena, mater dicte puelle Mag[da]lene²⁴) cum prefato Nicolao Thoth vigore dictarum litterarum prefati Stephani de Thelegd vicewayvode contractum et confederationem modo premissis fecerit, et idem Nicolaus Thoth ipsam puellam prefato Stephano filio suo in tenera etate constituto in spons[am]²⁵) adoptaverit et receperit, et per hoc eandem portionem possessionariam simul cum molendino ac aliis iuribus siculicalibus ipsius puelle sibi appropriaverit et iam defacto occupaverit, tamen prefata domina Elena ipsam puellam Magdalenam filia[m s]uam²⁶) in tenera ut prefertur etate existentem aput (*igy!*) se foveret et educaret ac eidem de vict[u]²⁷) et amictu provideret, ideo prescripta portio possessionaria, sed et molendinum atque iura siculicalia ipsius puelle paterna eidem domine matri eiusdem [m]agis²⁸) quam aliis quibuspiam usque tempus perfecte etatis ipsius puelle ad tenendum et conservandum attinerent. Memoratus vero Bernaldus Zekel subiunxit in hunc modum, quod prescripta portio possessionaria, sed et molendinum, atque alia un[iver]sa²⁹) bona et cuncta iura possessionaria tam nobilitaria quam etiam siculicalia ubivis habita s[imil]iter³⁰) cum rebus et cunctis bonis ipsius puelle et etiam ipsa puella ad educandum et nutriendum ac conservandum plus sibi quam aliis pertineret [id]eo,³¹) quia prefatus condam Johannes de Kaal pater dicte puelle cuncta iura possessionaria simul cum bonis et rebus suis ad dispensandum, in conservandum et dictam puellam educandum sibi testamentaliter legavit et commisit, sicque dicta puell[la a]d³²) educandum et iura possessionaria eiusdem ad conservandum plus sibi quam ceteris attinerent. Et in huius documentum quasdam litteras dicti condam Johannis Kaly testamentarias nobis

^{14—32}) Kiszakadozott helyek.

curavit demonstrare, in quibus vidimus contineri, quod prefatus condam Johannes de Ka[al]³³⁾ annotato Bernaldo Zekel universas res et bona sua ad dispensandum et iura possessionaria ad protegendum testamentaliter legavisset.

Quibus quidem, litteris exhibitis et allegationibus per partes modo premissis coram nobis factis, eisdem partibus per [nos]³⁴⁾ sibipsis (*igy!*) in premissis iudicium et iustitiam preberi postulantibus, unde licet prelibata domina Elena relicta dicti condam Johannis de Kaal, mater vero iamfate puelle Magdalene prescriptum contractum cum prefato Nicolao Thoth fecerit, vig[o]re³⁵⁾ cuius contrac[tus]³⁶⁾ eadem domina ipsam puellam Magdalenam filiam suam dicto Stephano filio ipsius Nicolai Thoth in sponsam dederit, idemque Nicolaus Thoth ipsi domine Elene de dote et rebus eiusdem paraffernalibus modo premissis pecuniaria solutione mediante satisfecit,³⁷⁾ annotatus vero Petrus de Zengyel eandem puellam ratione consanguineitatis et lineae propinquitatis, prelibatus autem Bernaldus Zekel vigore prescripte testamentarie dispositionis pariter cum iuribus possessionariis ac rebus et bonis eiusdem ad educandum et conservandum³⁸⁾ s[i]bipsis³⁹⁾ magis quam ceteris pertinere debere allegaverint; tamen quia prefatus Petrus Zengyel [parum]⁴⁰⁾ eidem puelle [i]n⁴¹⁾ propinquiori linea videatur attinere consanguines, ta[me]n⁴²⁾ quia prelibata domina Elena, alias relicta dicti condam Johannis de Kaal⁴³⁾ itus pretactam portionem⁴⁴⁾ possessionariam, sed et alia iura possessionaria tam nobili[taria],⁴⁵⁾ quam siculicalia dicte puelle Magdalene paterna minime ipsi Nicolao Thot, sed neque cuiquam alteri supra dotem et res paraffernales suas obligare et⁴⁶⁾ contractum seu confederationem facere potuisse et neque ipsa puella prelibato Petro Zen-

^{33—42)} Kizakadozott helyek.

⁴³⁾ Két-három szó, körülbelül 30 mm. olvashatatlan.

⁴⁴⁾ Kétszer írva.

⁴⁵⁾ Kizakadt.

⁴⁶⁾ Körülbelül két szó, 20 mm. kizakadt.

gyel in [li]nea⁴⁷⁾ proximitatis et generationis, per quam videlicet pretacta iura possessionaria in ipsum condescendi deberent, idem Petrus Zengyel minime conprobare, prelib[atus vero Jo]hannes⁴⁸⁾ pater annotate puelle Magdalene prescripta iura possessionaria et neque res et bona mobilia nemini legare valuisse reperiatur manifeste, et ob hoc prescripta portio possessionaria simul cum dictis molendino, aliisque iuribus sicutalibus dicti condam [Johann]is⁴⁹⁾ de Kaal prefate domine Elene magis quam annotatis Petro de Zengyel ac Bernaldo Zekel et Nicolao Thoth [ad]⁵⁰⁾ conservandum et tenendum dari, prescripti etiam sedecim floreni auri per eundem Nicolaum Thoth prelibate domine Elene pro dote et rebus paraffernalibus suis dati [et per]soluti⁵¹⁾ per ipsam dominam Elenam eidem Nicolao Thoth reddi, restituique et persolvi debere nobis ac dictis nobiles sedis scilicet nostre iudicarie iuratis assessoribus nobiscum in iudicio et examine presentis cause existentibus cernebatur: pro eo nos prescriptam puellam M[agd]alenam⁵²⁾ filiam dicti condam Johannis de Kaal annotate domine Elene matri sue usque tempus maritationis [eiu]sdem⁵³⁾ puelle ad educandum, prescriptaque iura possessionaria tam nobilitaria quam etiam sicutalia prefate puelle condam Johannis de Kaal in dictam puellam M[agd]alenam⁵⁴⁾ ut prefertur devoluta et condescensa prefate domine Elene adiudicando relinquimus et commis[i]mus⁵⁵⁾ tenenda, possidendaque et conservanda. Quia autem prefatus Johannes Andrassy de prescriptis sedecim florenis auri prefate domine Elene et nobis pro trium[pho]⁵⁶⁾ rei obtente vulgo Thyzthasag duodecim florenos auri persolvit, pro eo nos eundem super solutione dictorum sedecim florenorum et etiam aliorum duodecim florenorum reddimus quitum et expeditum et modis omnibus absolutum auctoritate nostra iudicaria et iustitia mediante. Datum [in]⁵⁷⁾ dicto oppido

1499. Wasarhel, tertio die termini prenotati anno Domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo nono.
Jan. 31.

Lecta et correcta per Marocha.

⁴⁷⁻⁵⁷⁾ Kizsakadozott helyek.

112.

1501. márc. 23. Székelyvásárhely.

Szentgyörgyi Péter országbíró, erdélyi vajda és székely ispán a bándi és havadtői székely örökségek s a Meggyes nemzetség Meggyes ágán való székbírói tisztesség felett erdőszentgyörgyi Theel Balázs felperes és Meggyes Balázs leánya Zsófia, Barcsai Gáspárné alperes közt folyó perben a kitűzött időben meg nem jelent felperest ötven arany forinton s az említett székely örökségek elvesztésén marasztja.

Eredetije hártján Szentgyörgyi Péter rózsaszínű és zöld sodrott selyemzsinóron lógó pecsétjével, Orsz. lt., Várhegyi János kir. táblai procurator iratai I. 8.

Nos comes Petrus comes de Sancto georgio et de Bozyn iudex curie regie maiestatis, vayvodaque Transsilvanus et comes sicularum etc. Damus pro memoria, quod nobis feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere noviter preteritam una cum nonnullis potioribus, senioribusque et iuratis siculis sedis Maros in presenti generali adiudicatione causarum universitatis sicularum sedis eiusdem per nos eisdem in hoc oppido Zekelwasarhel instituta pro faciendo moderativo iudicio causantibus constitutis et existentibus, Gregorius de Syle pro nobili et agili Blasio Teel de Erdewzenthgyewrgh cum procuratoriis litteris nostris legitime evocationis modum observando nostram veniens in presentiam, contra nobilem et agilem dominam Sophiam consortem egregii Gaspar de Barcha, filiam vero condam Blasii Meggyes de prefata Erdevzenthgyergh proposuerat eo modo, quod quamvis agilis condam Erdev de eadem Erdevzenthgyergh fuerit frater carnalis agilis condam Meggyes modo simili de eadem, prefatus vero Blasius Theel actor eiusdem Erdew, dicta enim domina Sophia in causam attracta annotati olim Meggyes successores extiterint, sicque directe et equales medietates universorum iurium possessionariorum atque hereditatum sicularum qualitercunque vocitatarum eorundem con-

márc.
5.

dam Erdew et Meggyes in predicta sede Maros ubicunque existentium habite iure successorio in prefatum actorem redacte exstiterint et condescense; tamen vivente dicto condam Blasio Meggyes patre dicte domine Sophie idem Blasius, ipso tandem e medio sublato prefata domina Sophia in causam attracta medietatem piscine unius eorundem Erdev et Meggyes intra metas possessionis Band vocate in dicta sede Maros existentis habitam, totalem utputa portionem prefati actoris in eadem habitam indebite, viaque iuris sine omni pro se usurpando tenuissent et conservassent atque possedissent, teneretque et possideret ipsa domina Sophia etiam in presentiarum potentia mediante in preiudicium et dampnum predicti actoris valdemagnum. Quo audito prefatus Gaspar Barchay pro iamfata domina Sophia consorte sua modo simili cum procuratoriis litteris nostris in eandem nostram exurgendo presentiam responderat eo modo, quomodo eadem domina Sophia in causam attracta ad dictam presentem generalem adiudicationem causarum universitatis siculorum sedis Maros, mediantibus aliis litteris nostris evocatoriis superinde confectis, pretextu earundem hereditatum per antefatum Blasium Theel actorem antea etiam evocata exstiterat, sed causam huiusmodi pretextu preinsertarum hereditatum inter partes ipsas motam eedem partes dispositioni et arbitrio egregiorum et agilium Nicolai Thoth de Zenthanna, Leonardi Apafy de Madaras et Bernardi de Pynkowcz submisissent hoc modo, quomodo ipse

márc.
17. ambe partes feria quarta medii Quadragesime tunc proxime affuture simul cum eisdem arbitris partium in facie possessionis Hawadthew vocate personaliter aut per legitimos procuratores ipsorum comparere, iidemque partium arbitri simul cum aliis probis hominibus, quos ipsi facto in ipso penes se eligere vellent, auditis prius partium earundem propositionibus, allegatis et responsis, probabilibusque documentis admissis, causam partium prescriptam si inter partes ipsas bono modo disponere poterint et rectificare bene quidem, alioquin causam eandem, quo iuris esset, transmittere deberent et tenerentur; tali obli-

gaminis vinculo mediante, quod si qua partium predictarum termino in predicto modo quo supra in facie pretacte possessionis Hawadthew personaliter aut per legitimum suum procuratorem comparere et premissa suo modo exequi obmitteret, aut temporis medio pretextu earundem hereditatum siculicalium seu piscine prescripte coram nobis lites inchoaret et causas, extunc talis pars contra partem alteram premissa suo modo exequentem ac ea omnia firmiter observantem in quinquaginta florenis auri ac amissione actionis et acquisitionis sue prenotate convinceretur et convicta habeatur ipso facto. Quo percepto annotatus Gregorius Syley replicando, quod licet hoc bene verum foret, ut eedem partes causam ipsam pretextu dictarum hereditatum siculicalium, puta unius molendini in Hawadthew et Band predictis possessionibus, nec non officii iudicis terrestris de genere Meggyes et linea Meggyes vocitati modo simili in predicta sede Maros habiti inter partes motam, dempta dumtaxat piscina pretacta, modo quo supra arbitrio dictorum arbitratorum partium submisissent, tamen piscinam ipsam eo etiam protunc neque nominassent, prefatus etiam Gaspar Barchay prescriptam responsionem et allegata prenarrata dicte domine Sophie per antefatos arbitros partium suo modo facta fuisse comprobari velle recitando. His itaque tunc taliter se habentibus, causaque partium prenotata iuxta continentiam aliarum litterarum nostrarum prorogatoriarum superinde confectarum ad presentem diem sedis nostre iudicarie dilative devenienda, ipsisque partibus modo simili coram nobis comparendis ac prefatos Nicolaum Thoth, Leonardum Apafy et Bernaldum Pynkoczy nostram personaliter vocari et veniri faciendo in presentiam, eosdemque ad fidem eorum deo debitam coram nobis prestitam de premissa arbitrativa dispositione partium predictarum, quomodo scilicet et quo ordine inter partes coram ipsis facta fuisset et conclusa, diligenter investigandos et requisitos habuimus, qui ad eandem fidem ipsorum sub una forma verborum fassi et attestati exstiterunt eo modo, quomodo partes prenotate loco et

termino in predictis prescriptas universas causas et differentias ratione et pretextu pretaxatarum hereditatum siculicalium in prescripto molendino ac possessione Band et piscina in prescriptis habitarum, nec non officii iudicis terrestris prenotati motas iuxta allegata prenarrata dicti Gaspar Barchay legitimi procuratoris dicte domine Sophie in causam attracte, vinculis et obligaminibus sub premissis manibus ipsorum attestantium seu arbitrorum suo ordine submisissent. Prefatus insuper Gaspar Barchay subiecit, quomodo ipse in dicta feria quarta medii Quadragesime in persona dicte domine Sophie in causam attracte simul cum prescriptis arbitris in facie preallegate possessionis Hawadthew comparendo et premissa suo modo exequi promptus fuisset et paratus, dictus vero Blasius Theel illuc non venisset, neque misisset se in preassertis vinculis et obligaminibus convinci et aggravari permittendo, ipso etiam Blasio Theel actore ipsam suam non comparentiam minime abnegando. Quibus sic habitis partibusque predictis nullo ampliori documento eorum allegata comprobandis, sed eisdem per nos in premissis iudicium iustitieque complementum elargiri postulantis, verum licet premissa querimonia annotati actoris ratione et pretextu piscine prescripte contra et adversus prelibatam dominam Sophiam modo premissa nobis porrecta existisse, idemque Blasius Theel actor ex premissis fassionibus et allegationibus antefatorum arbitrorum partium contra eandem dominam Sophiam in causam attractam in preinsertis vinculis et obligaminibus, ex eoque in quinquaginta florenis auri inter nos ac prefatos arbitros partium et dictam dominam Sophiam equaliter dividendis, ac insuper in amissione pretactarum universarum hereditatum suarum in dicto molendino ac possessione Band et piscina in prescriptis habitarum, nec non dicti officii iudicis terrestris uti preasseritur de genere Meggyes et linea Meggyes vocitati convinci et aggravari, eedemque hereditates siculicales et officium iudicis terrestris eidem domine Sophie relinquere et adiudicari debere nobis ac prefatis potioribus, senioribusque et iuratis siculicis nobiscum

in iudicio et examine presentis cause existentibus adinveniebatur seriose: propter quod nos prefatum Blasium Theel actorem pro premissa sua indebita et minus licita acquisitione rationibusque ex premissis contra dictam dominam Sophiam in causam attractam in dictis quinquaginta florenis auri modo quo supra inter nos ac prefatos arbitros partium et eandem dominam Sophiam equaliter dividendis, nec non etiam in amissione pretaxatarum universarum hereditatum siculicalium ipsius actoris molendino ac possessione Band et piscina in iamfatis habitarum convictum et aggravatum fore, easdemque hereditates et officium iudicis terrestris antedictum eidem domine Sophie decernentes et relinquentes tenendas, possidendas pariter et habendum. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas communi iustitia suadente. Datum in dicto oppido Zekelwasarhel, feria tertia proxima post dominicam Letare, anno Domini Millesimo quingentesimo primo.

1501.
márc..
23.

113.

1502. jan. 24. Medgyes.

Magyi Pál alországbíró és erdélyi alvajda magyarokkal s előkelőbb székelyekkel törvényszéket ülven, szentannai Tóth Miklóst, a feleségét Szentgyörgyi Annát s fiát Jánost, akik sárdi Bicsak Lőrincné Bolyai Margit és pethlendi Czompó Barnabásné Bolyai Potenciána két lőrincfalvi lófősege közül az egyiket elfoglalták, a vele járó „dézmásbíróság“ jövedelmeit élik s tisztségeit kényök-kedvök szerint másoknak osztogatják, a székelyek szokásjoga s a tanuk vallomása alapján együtt százötven marka birságon marasztja s az ítéletet felülvizsgálás és végleges eldöntés céljából a király eleibe terjeszti.

Eredetije papíron, záró zöld pecsét nyomaival, a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Tancsi Földvály-iratok LX. 21. — Átirata Geréb Péter nádor 1502. márc. 2-iki oklevelében ugyanott, Tancsi Földvály-iratok LXXVIII. 3/b.

febr. 25. *Egykorú följegyzés az oklevél hátán:* 1. 5. 0. 2. feria sexta post Mathie pro dominabus Margaretha cum wayvode et Potentiana cum Colosmonostra Barnabas Czombo (*igy!*) de Petth(l)end. Prorogata est ad feriam secundam cum expensis.

febr. 25. 1502. feria sexta proxima post festum beati Mathie apostoli pro dominabus Margaretha cum wayvode Transsilvani, pro Potentiana cum Colosmonostra Barnabas Czompo de Pethlend. Quia iudicium intrascriptum iuxta morem et consuetudinem siculorum partium Transsilvanarum recto, vero et iusto modo factum et celebratum exstitisset, excepto hoc, quod quia Nicolaus Thot obicit (*igy!*), quod dum wayvoda Transsilvanus in sede sua iudiciaria sedendo causas regnicolarum discutere habet, tunc onera sive birsagia iudiciorum ad quinquaginta marcas se extendi deberent, dum autem vicewayvoda causas regnicolarum sede sua iudiciaria discuteret, tunc iudicia non amplius nisi in mediam partem, hoc est ad XXV marcas computari deberent: propter quod conclusum est in iudicio, ut super hoc fiat inquisitio atque attestatio siculorum sedis Marcs et causa remittatur.

Item Nicolaus Thot de Zenthanna pro se personaliter et pro domina Anna consorte et Johanne filio suis cum Colosmonostra comparuit.

Ugyancsak az oklevél hátán: Daczó László 1627. 6. 10-bris.

jan. 14. Serenissimo principi domino Wladislao dei gratia regi Hungarie, Bohemie etc. domino meo naturaliter gratiosissimo Paulus de Magh viceiudex curie vestre serenitatis, vicewayvodaque Transsilvanus etc. perpetuam fidelitatem cum promptitudine famulatus. Vestra noverit serenitas, quod cum nos una cum nonnullis harum partium Transsilvanarum nobilibus atque potioribus siculis feria sexta proxima post festum beati Pauli primi heremite noviter preteritum pro faciendo moderativo iudicio causantibus hic in oppido Zekelwasarhel constituti fuissemus, ac ratione et pretextu occupationis officii primipulatus de genere Hal[o]m¹⁾ et linea Pether pendentis atque hereditatum siculicalium ad ipsum primipulatum spectantium in possessione Lewrynczfalwa vocata. in sede Maros existenti habitarum in quadam causa inter nobiles dominas Margaretham Laurentii Bychak de Sard et Potentia-

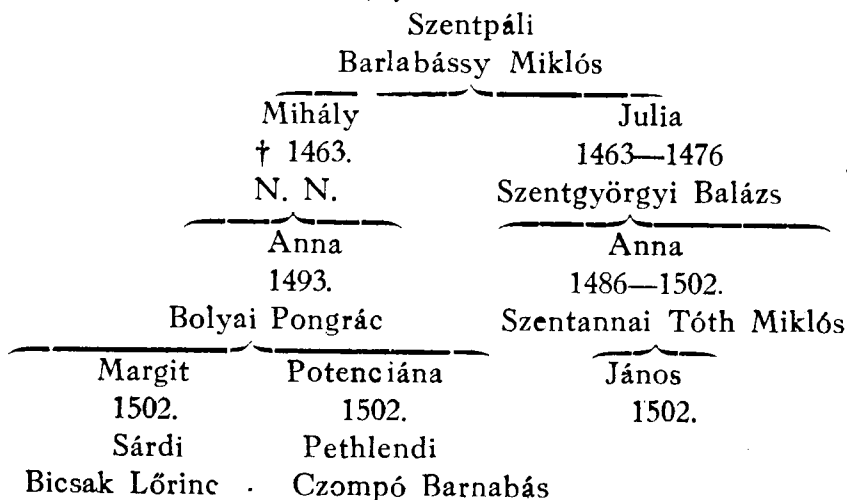
¹⁾ A [] zárjel a Magyi Pál ítéletéből kiszakadt betűk és szavak pótlását jelöli.

nam Barnabe Czompo de Pethlend consortes ut actrices ab una, ac nobiles et agilem Nicolaum Thoth de Zenthanna et dominam Annam consortem eiusdem uti in causam attractos partibus ex altera coram nobis mota et vertente, iuxta nostram iudiciariam deliberationem ordine iudiciario iidem in causam attracti contra dictas dominas actrices in singulis tribus factis potentiariis convicti erant et ag(g)ravati.²⁾

Tandemque sabbato immediate sequenti agilis Johannes filius dicti Nicolai Thoth ex prefata domina Anna, jan.
15. filia olim domine Juliane consortis Blasii de Zenthgyewrgh,³⁾ filie videlicet condam Nicolai Barlabasy de Zenthpal progenitus nostram personaliter veniendo in presentiam et cause huiusmodi se immiscendo asserens dictum primipulatum atque hereditates siculicales prescriptas ipsum iure avitico concernere, et mox cum onere consueto causam eam ad novum iudicium, novamque responsionem prohibendo. Et quia huiusmodi prohibitio ipsius Johannis Thoth iusta et iuris consona fore, non obstantibus dictis prioribus nostris adiudicationibus, per nos ad ipsum novum iudicium, novamque responsionem partium predictarum admitti debere nobis et prefatis nostris coassessoribus adinveniebatur manifeste.

His itaque taliter se habentibus mox annotatus Lau-

²⁾ *A perlekedők családfája:*

³⁾ Zengyel hibásan a Geréb Péter ítéltő levelében.

rentius Bychak pro antefatis dominabus Margaretha et Potentiana, filiabus videlicet condam domine Anne filie condam Michaelis de dicta [Z]enthpal⁴⁾) fratris utputa carnalis dicte olim domine Juliane cum procuratoriis litteris nostris in eandem nostram exurgens presentiam, presente ibidem et audiente dicto Johanne Thoth, contra eundem actionem et acquisitionem dictarum dominarum⁵⁾) actricum pristinam contra iamfatos Nicolaum Thoth et dominam Annam consortem eiusdem factam et propositam renovando et replicando hoc modo, quomodo iidem in causam attracti ad unum illorum duorum primipulatum dictarum dominarum actricum in genere Halom et linea Pether dependentium in possessione Lewrynczfalwa vocata, in sede Maros existenti, ipsas dominas actrices tamquam filios iure avitico concernentium et semper ad domum de Zenthpal possessum stetissent via iuris sine omni potentia mediante et quod in iudicatu decimali in vulgari Desmasbirosag⁶⁾) nuncupa[to]⁷⁾) de ipso primipulatu pendente procedentes universos proventus iamfatarum dominarum actricum eisdem de ipso iudicatu [deci]mali³⁾) rite et legitime provenire debentes auferri et pro seipsis percipi fecissent potentia mediante; postremo annotati in causam attracti officia eiusdem primipulatus seu iudicatus propriis eorum auctoritati[b]us,⁹⁾) quibus maluerunt ad personas divisissent in preiudicium et dampnum dictarum dominarum actricum valdemagnum, in quibus omnibus premissis ipsis dominabus actricibus plusquam quinquaginta florenorum auri dampna irrogassent potentia mediante, ex parte autem eorundem in causam attractorum per nos in premissis iudicium et iustitiam elargiri postulando.

Quo audito nobilis et agilis Blasius Thoth de prefata Zenthanna pro prefatis Nicolao ac domina Anna et Johanne in causam attr[acti]s¹⁰⁾) modo simili cum procura-

⁴⁾ Kizsakadva.

⁵⁾ A Geréb-féle átiratból kimaradt.

⁶⁾ Dezmasyrosag a Geréb-féle átiratban.

torii litteris nostris in eandem nostram exurgendo presentiam responderat talimodo, quod licet hoc bene verum foret, ut ipsi duo primipulatus in dicta possessione Lewrynczfalwa h[a]beantur,¹¹⁾ quorum uno prelibati in causam attracti minime contradicerent, sed alter primipulatus, eo quod dicta domina condam Juliana, avia ipsorum domine Anne et Johannis in causam attractorum et prefatus olim Michael Zenthpaly¹²⁾ avus dictarum dominarum actricum, uti superius intelligi potest, fratres carnales existunt, ex eoque unus eorundem primipulatum ipsos dominam Annam et Johannem in causam attractos iure avitico concereret, de ipso quoque primipulatu, atque hereditatibus siculicalibus extra minime dotassent et maritassent, sed semper et ab antiquo in pacifico dominio eiusdem existissent existerentque de presenti ac ad domum ipsius domine Juliane de Zenthgyewrgh possedissent, et in eo annotati in c[a]usam attracti in totalibus premissis actionibus et acquisitionibus dictarum dominarum actricum innocentes forent penitus et immunes.

Prefatus vero Laurentius Bychak procurator iamdictarum dominarum actricum volens ipsas et per consequens dictam condam dominam Annam matrem ipsarum in reali dominio prescriptarum hereditatum siculicalium in iamfata possessione Lewryncz[falwa]¹³⁾ habitarum existisse, quasdam litteras eiusdem domine Anne fassionales impignoraticias, sigillo eiusdem anulari ab intra in margine consignatas nobis curavit demonstrare hunc tenorem continententes: (*Következék Bolyai Pongrácné 1493. nov. 25-én kelt, elébb közölt zálogvalló levele.*) —

Annotatus siquidem Blasius Thoth modo simili legitimus procurator dictorum in causam attractorum in sustentationem atque uberioorem comprobationem iurium ipsorum in causam attractorum in personis eorundem quasdam tres litteras, unam condam domini Sigismundi Roma-

7) —¹¹⁾ Kizsakadt helyek.

¹²⁾ Zenthpali a Geréb Péter ítéletében.

¹³⁾ falwa sorközi betoldás.

norum, Hungarieque et Bohemie etc. regis [prece]ptoriam,¹⁴⁾ secundam magnifici condam domini Johannis Pangracz de Dengeleg alias similiter wayvode Transsilvani et comitis siculorum fassionalem attestatoriam, et tertiam consimiliter eiusdem domini Johannis Pangracz¹⁵⁾ protectionalem in papiro patenter confectas nostrum iudicarium produxit in conspectum, quarum prime, scilicet dicti olim domini Sgismundi regis preceptorie tenor is est: (*Következik Zsigmond király 1427. márc. 7-én kelt, ugyancsak elébb közölt oklevele.*) — Alterius siquidem utputa dicti condam domini Johannis Pangracz¹⁶⁾ fassionalis attestatorie continentia sequitur et est talis: (*Következik Pongrácz János erdélyi vajda és székely ispán 1463. máj. 25-én kelt, elébb közölt oklevele.*) — Tertie vero et ultime similiter eiusdem domini Johannis Pangracz¹⁷⁾ wayvode protectionalis verbalis continentia hec est: (*Következik Pongrácz János erdélyi vajda és székely ispán 1476. máj. 27-én kelt, szintén elébb közölt oklevele.*) — Quibus productis et exhibitis memoratus Blasius Thoth procurator dictorum in causam attractorum eosdem¹⁸⁾ in eo,¹⁹⁾ quod videlicet antefata condam domina Juliana, avia scilicet prefatorum domine Anne consortis et Johannis filii dicti Nicolai Thoth in causam attractorum de prescripto primipulatu atque hereditatibus siculicalibus nullo unquam tempore extra maritata et dotata fuisset, sed semper et ab antiquo eadem domina Juliana tanquam successor masculinus in eisdem iuribus remansisset atque in pacifico dominio ipsius unius primipulatus exstisset veridice attestationi populorum et incolarum sub pulsu campane possessionis Nyaradthw commorantium, atque vicinorum et commetaneorum in terris et possessionibus nobilium residentium committendo submiserat; dicto

¹⁴⁾ Kizsakadva.

¹⁵⁾ Pangaracz a Geréb-féle átiratban.

¹⁶⁾ Pangaracz a Geréb-féle átiratban.

¹⁷⁾ Pangaracz u. o.

¹⁸⁾ Javitással a Magyi Pál oklevelében.

¹⁹⁾ eodem a Geréb-féle átiratban.

etiam Laurentio Bychak dictas dominas actrices similiter facto in eodem ad ipsam veridicam attestationem eorundem populorum et incolarum atque vicinorum et commetaneorum²⁰⁾ nobis legitime requirentibus benivole submittendo commiserat. Ad quam perficiendam nobiles et agiles Albertum Polyak comitem de Gurgen²¹⁾ ac Georgium de Zenthgywrgy,²²⁾ et discretum Sebastianum presbyterum²³⁾ capellanum nostrum de sede nostra iudiciaria duxeramus destinandos, qui tandem feria tertia similiter noviter retroacta exinde ad nos reversi, nobisque modo iterato una cum preassertis regni nobilibus atque potioribus siculis hic in dicto oppido Wasarhel constitutis et existentibus uniformiter retulerunt isto modo, quomodo ipsi feria secunda consimiliter proxime transacta ad faciem prescripte possessionis Lewrynczfalwa personaliter accessissent, dictis quoque universis populis et incolis possessionum Lewrynczfalwa²⁴⁾ et Nyaaradthw²⁵⁾ predictarum, ac Kerezthwrfalwa sub dicto videlicet pulsu campane ipsius possessionis Nyaaradthew²⁶⁾ existentium commorantibus, nec non aliarum possessionum nobilitarium Vgra, Bessenyew, Zenthpal et Kerelew vocitatarum inibi legitime convocatis et ad unum locum congregatis, eosdemque ad fidem eorum deo debitam tacto dominice crucis signo coram ipsis prestitam, quemlibet videlicet eorum seorsum et singillatim de premissis diligenter investigandos et requisitos habuissent, ex quibus quadraginta et unum testes ad eandem fidem ipsorum dictas dominas actrices in eorum premissis propositionibus iuvassent, dictorum vero in causam attractorum prenarratas responsiones et allegationes tantummodo duo homines seu testes roborassent atque affirmantes.

jan.
18.

jan.
17.

His itaque taliter se habentibus, partibusque pre-

²⁰⁾ Javítással a Magyi-féle oklevélben.

²¹⁾ Gwrgen a Geréb-féle átiratban.

²²⁾ Zenth Gyergh u. o.

²³⁾ Javítással a Magyi Pál oklevelében.

²⁴⁾ Lewrynczfalwa a Geréb-féle átiratban helyesen.

²⁵⁾—²⁶⁾ Nyaradthew u. o.

dictis nullo ampliori documento eorum²⁷⁾ allegata comprobantibus, sed eisdem per nos in premissis iudicium iustitieque [com]plementum²⁸⁾ elargiri postulantibus, eorundem igitur partium Transsilvanarum nobilium atque potiorum sicularum requisito et assumpto consilio prematuro, < consuetudinaria lege >²⁹⁾ universitatis trium generum sicularum < ab antiquo >³⁰⁾ observare s[olita re]quirente,³¹⁾ dum unus sculus habeat primipulatum seu officia exinde provenientia, ipso tandem defuncto ab eodem in ipso primipulatu remaneant unus filius et una puella filia eiusdem, tunc idem filius [eandem]³²⁾ puellam sororem suam carnalem de ipso primipulatu extra maritare et dotare tenetur, [in]³³⁾ dominioque eiusdem idem filius remanebit, ipsa vero puella de cetero in ipso primipulatu seu officio nullam por[tionem habebit].³⁴⁾ Ite[m]³⁵⁾ posito casu, quod ab eodem filio in ipso primipulatu remaneant una [aut]³⁶⁾ . . . ³⁷⁾ puelle filie eiusdem, tunc eedem puelle, atque universe alie puelle successores eiusdem vel earundem [interim quous]que³⁸⁾ habuerint successorem masculinum, semper eedem puelle seu successores sem[elle ta]nquam³⁹⁾ masculini in dominio eiusdem primipulatus permanebunt. Tamen < tandem huiusmodi successore masculi[no nato, >⁴⁰⁾ idem]⁴¹⁾ modo antelato cunctas sorores suas de ipso primipulatu et officio extra maritandas [et]⁴²⁾ dotandas habebit potestatis facultatem. Tum ex eo, tumque pro eo, quod memorati in causam attracti in premissis prenotata in veridica attestazione dictorum

27) Kétszer a Magyi Pál oklevelében.

28) Kizsakadva.

29) consuetudinaria autem lege a *Geréb Péter átiratában*.

30) Sorközi betoldás a Magyi-féle oklevélben.

31)—33) Kizsakadozott helyek.

34)—36) Kizsakadozva.

37) *due valószínűleg, de sajnos, mind a két ítéletből kizsakadt.*

38)—39) Kizsakadozott helyek.

40) tandem nato huiusmodi successore masculino a *Geréb-féle átiratban*.

41)—42) Kizsakadozva.

suorum testium modo quo supra deficerent, pretacte universe littere dictorum dominorum Sigismundi regis et Johannis Pangaracz⁴³⁾ per ipsos in causam attractos coram nobis producte pro sustentatione iurium ipsorum eisdem insufficientes atque invigorse, et per consequens premissa occupatio et detentio iamdicti primipulatus, ablatioque⁴⁴⁾ dictorum proventuum atque sequestratio seu divisio dicti officii per ipsos in causam attractos ordine superius narrato patratis et commisse minus licita et indebita fore, ex eoque iidem in causam attracti pro huiusmodi eorum minus licitis actibus per ipsos modo premissa ausu temerario patratis et commissis, quilibet eorum in singulis tribus factis potentiariis singulas quinquaginta marcas, quamlibet marcam simul cum uno floreno computando facientes contra antefatas dominas actrices convinci et ag(g)ravari debere nobis et eisdem partium Transsilvanarum nobilibus atque potioribus siculis nobiscum in iudicio et examine presentis cause existentibus perspicue cernebatur. Cumque nos eosdem Nicolaum Thoth ac dominam Annam consortem et Johannem filium eiusdem Nicolai in causam attractos contra ipsas dominas actrices in eisdem singulis tribus factis potentiariis convictos et ag(g)ravatos fore concernere et declarare voluissemus, mox antefatus Blasius Thoth legitimus procurator dictorum in causam attractorum in personis eorum super huiusmodi nostro iudicio non contentus causam eam simul cum tota serie ipsius nostre adiudicationis in ipsius vestre serenitatis appellavit presentiam per eandem revidendam et deliberandam.

Unde nos ipsi vestre serenitati in omnibus semper fideliter obedire volentes ut tenemur, causam partium prescriptarum simul cum premissa serie dicte nostre adiudicationis ad tricesimum secundum diem diei datarum presentium in eiusdem vestre serenitatis presentiam duximus transmittendam per eandem revidendam, deliberandamque et finaliter terminandam, quarum seriem

febr.
24.

⁴³⁾ Pangaracz a Geréb Péter oklevelében.

⁴⁴⁾ ablatio quoque u. o.

partes prenotate ad terminum per ipsam vestram serenitatem ipsis partibus prefigendum nobis reportare teneantur. Datum in civitate Meggyes,⁴⁵⁾ feria secunda proxima post festum beati Vincentii martyris, anno Domini Mille-

1502.
jan.
24.

simo quingentesimo secundo.
Az oklevél hátán: Domino regi pro nobili domina Margaretha consorte nobilis et agilis Laurentii Bychak de Sard contra nobilem et agilem Nicolaum Thoth de Zenthanna et alios intrascriptos ad terminum intrascriptum transmissionales. Par.

114.

1502. márc. 2. Buda.

Vingárti Geréb Péter nádor Magyi Pál erdélyi alvajdának egyfelől a Bicsak Lőrincné és Czompó Barnabásné, másfelől Tóth Miklós, a felesége és fia közt folyó perben mondott ítéletét a per tárgyát képező lőrinczfalvi lófőségre vonatkozó s a székelyek szokásjogán alapuló részében jóváhagyja; az alperesekre rótt birságra vonatkozó részében azonban a Tóth Miklós állításának megfelelőleg leendő kiegészítés végett a vajdai törvényszéknek visszaküldi.

Eredetije szakadozott papíron, papírral fedett zárópecséttel a gróf Teleki-es. mvásárhelyi lt., *Tancsi Földvály-iratok* LXXVIII. 3/b.

Az oklevél hátán egykorú kézzel: Super deliberatione cause intrascripte pro nobilibus dominabus [Margaretha Laurentii] Bychak de Sard et [Potentiana Barnabe Czompo] de Pethlend consortibus [contra nobilem et agilem] Nicolaum Thot de Z[enthanna] remissio.

Ugyanott: Daczó László 1627. 6. 10-bris.

[Nos Petrus Gereb de Wyng]arth¹⁾ re[gni Hungarie palatinus et iudex comanorum. D]amus²⁾ pro memoria, quod nobis feria sexta proxima post festum beati Mathie apostoli proxime preteritum in sede nostra iudiciaria unacum nonnullis regni nobilibus, magistris prothonota-

febr.
25.

⁴⁵⁾ Megyes a Geréb-féle átiratban.

riis iuratisque assessoribus [hic Bude constit]utis³⁾ et ex[istentibus Barnabas Czom]po⁴⁾ de Pethlend pro nobilibus dominabus Margaretha Laurentii Bychak de Saard cum spectabilis et magnifici comitis Petri comitis de Sancto Georgio et de Bozyn iudicis curie regie, wayvodeque [Transsilvani et c]omitis⁵⁾ sicularum litter[is procuratoriis ac Potentiana consorte sua cum]⁶⁾ conventus ecclesie de Colosmonostra litteris procuratoriis ut actricibus ab una, nec non nobilis et agilis [N]icolaus⁷⁾ Thot de Zenthanna pro se personaliter, ac nobili domina Anna consorte et Johanne filio suis cum [procuratoriis litteris dic]ti⁸⁾ conventus ecclesie [de Colosmonostra ut in causam]⁹⁾ attractis ab alia partibus, iuxta continentiam litterarum egregii Pauli de Magh viceiudicis curie regie nec non vicewayvode Transsilvani etc. adiudicatoriarum transmissionalium, ex transmissione serenissimi principis domini [Wladislai dei]¹⁰⁾ gratia dicti (regni)¹¹⁾ Hungarie, Bohe[mie etc. regis, domini nostri naturalis gratiosissimi]¹²⁾ nostri in presentiam facta in figura nostri iudicii comparando, easdem litteras dicti Pauli de Magh adiudicatorias transmissionales in papiro clause emanatas utrinque nobis presentarunt hunc tenorem continentes: (*Következék Magyi Pál alországbíró és erdélyi alvajda 1502. jan. 24-én kelt s elébb közölt oklevele.*) — Quibusquidem litteris adiudicatoriis transmissionalibus exhibitis et presentatis, tenoribusque et continentiis earundem perlectis et sane intellectis, adhuc prelibatus Nicolaus Thot in sua ac prefatorum domine Anne consortis et Johannis filii suorum nominibus et personis in contrarium obiec[it in h]unc¹³⁾ modum, quomodo licet prefatus Paulus de Magh vicewayvoda Transsilvanus ipsos in causam attractos causa in premissa suo in iudicio in prescriptis tribus factis potentie, utputa quemlibet eorum in singulis quinquaginta marcis, singulam videlicet marcam uno floreno com-

1)—8) Kiszakadozott szövegek.

9)—10) Kiszakadt szavak.

11) Tollban maradt.

pu[tando cont]ra¹⁴⁾ antelatas dominas actrices convictos et aggravatos fore decreverit et oneraverit, tamen quia prout antiqua atque consuetudinaria omnium trium generum sicularum lex ab olim observari solita dictaret, ut dum vicewayvoda Transsilvanus in sede sua [iudiciar]ia¹⁵⁾ causas regnicolarum discuteret et in ipsius presentia quicumque regnicolarum ordine iudiciario oneribus iudiciorum aggravaretur, extunc talis convictus non integrali onere iudiciali utputa quinquaginta marcis, sed dimidia parte eiusdem videlicet vigintiqu[inque ma]rcis¹⁶⁾ convinci solet et deberet aggravari. Et hoc idem Nicolaus Thot in sua ac dicte domine Anne consortis et Johannis filii suorum nominibus et personis veridice attestationi partium illarum sicularum comprobare velle asserebat. Quibus auditis et perceptis tam . . . ¹⁷⁾ Barnabas Czompo procurator dictarum dominarum actricum in personis earundem eisdem, quam et prelibatus Nicolaus Thot sibi et dictis aliis in causam attractis per nos in premissis iuris equitatem, iustitieque complementum elargiri postularunt. Quia ex continentis preins[ertar]um¹⁸⁾ litterarum adiudicatoriarum transmissionalium prescriptam iudiciariam commissionem prefati Pauli de Magh vicewayvode vero et iusto modo ac iuxta regni consuetudinem partium illarum Transsilvanarum sicularum, quoad omnes eiusdem clausulas, contine[ntias et arti]culos,¹⁹⁾ excepto dicto onere iudiciali modo premissis in dictis litteris eiusdem expressato, factam et celebratam exstitisse comperimus, seriose committentes autem prefatis Nicolao Thot ac aliis predictis in causam attractis, ut dum iidem maluerint seriem atque modum exactionis huiusmodi iudiciorum, prout superius in litteris dicti vicewayvode clare denotatur, attestatione atque consuetudinaria lege sicularum requirente comprobare debeant, nichilominusque causam premissam pro finali deliberatione ac eiusdem executione

¹²⁾—¹⁶⁾ Kizsakadt szövegek.

¹⁷⁾ Két-három szó 22 mm. kizsakadva.

¹⁸⁾—¹⁹⁾ Kizsakadt szavak.

in eiusdem wayvode Transsilvani presentia(m) duximus remittendam. Datum Bude, sexto die termini prenotati, anno Domini Millesimo quingentesimo secundo supra-
dicto. 1502.
márc.
2.

115.

1503. febr. 21.

*A kolosmonostori convent előtt özvegy ilyei Dienesy Jánosné Dorottyá asszony a harinnai Farkas Tamás javai-
ból neki járó leánynegyedre nézve kielégítettvén, azt ha-
rinnai Farkas Jánosnak és Bikali János, Hunyad megyei
főispánnak visszaadja.*

*Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot.
minus Michael fol. 112.)*

Conventus monasterii beate Marie virginis de Ko-
losmonostra. Omnibus Christi fidelibus presentibus et
futuris presentes inspecturis salutem in salutis largitore.
Ad universorum notitiam presentium serie volumus per-
venire, quod cum nos ad instantem et legitimam petiti-
onem generose ac nobilis domine Dorothee, relicte condam
Johannis Dyenesy de Yllye, monialis in Zekelwasarhel
ante claustrum beate Marie virginis fratrum minorum
extra cimiterium in habitu beati Francisci confessoris de-
gentis, que propter eximiam senectutis gravitatem in
nostram nequivisset venire presentiam, duos ex nobis
videlicet religiosos viros fratres Blasium et Barnabam
sacerdotes socios nostros conventuales ad ea, que eadem
coram ipsis fateretur, videnda et audienda ac tandem
nobis referenda nostris pro testimoniis duximus trans-
mittendos fidedignos, qui tandem exinde ad nos reversi
nobis conscientiose retulerunt isto modo, quomodo sab-
bato proximo post festum beati Valentini martyris no-
viter preteritum annotata domina Dorothea in dicta Ze-
kelwasarhel in domo, in qua videlicet ipsa in dei servitio
devotioni insistit, coram ipsis personaliter constituta
sponte et libere confessa exstitisset in hunc modum, quo-
febr. 8.

modo sibi egregii Johannes Farkas de Harynna et alter Johannes de Bykol comes Hwnyadiensis de et super ius quartalitium eiusdem, quod videlicet eidem de universis totalibus possessionibus et portionibus possessionariis ubique et in quibusvis comitatibus existentibus habitis ac etiam aliis rebus et bonis egregii condam Thome Farkas de Harynna provenire debens, plenam atque omnimodam impendissent solutionem et satisfactionem. Ob hoc eadem domina Dorothea de et super huiusmodi solutione et satisfactione annotatos Johannem Farkas et alterum Johannem Bykly quitos, expeditos ac modis omnibus absolutos reddidisset et commisisset, prescriptum quoque ius quartalitium suum manibus eorundem assignasset, remisissetque et resignasset, manusque suas de eodem quartalitio penitus excepisset, immo ad plenum contenta quitos, expeditos et modis omnibus absolutos reddidit et commisit, dictum etiam quartalitium prefatis Johanni Farkas et altero Johanni Bykly remisit et resignavit pleno iure. In cuius rei memoriam firmitatemque etc. ut supra.

1503. febr. 21. Datum quarto die diei prenotati, anno Domini 1503.

116.

1504. aug. 31. Buda.

Polner János bártfai polgár missilis levele, melyben a királyi párnak a görgényi vár átadása iránt az erdélyi vajdához intézett s ezzel kapcsolatban a vajdára gyanakodó székelyekhez küldött rendeleteiről; Lázár András és a székelyek egyenetlenségéről; a hadaival Erdélybe érkezett Török Imrének a vajdával, ennek s Lázár Andrásnak az erdélyi vajdaság és székely ispánság betöltése kérdésében ellene irányuló egyetértéséről; a Tomori Pálnak Bornemissza János küldötte utasításról; Sörény tartozékainak más birtokokkal való elcseréléséről s végül a Korvin János haldoklásáról értesíti tótselymesi Tárczay János székely ispánt.

. Eredetije egész ív papíron, záró veres gyűrűpecsét nyomaival, Bártfa város lt., nr. 3808.

Commendatione sui premissa.

Magnifice domine et fautor singularissime.

Heri sunt nobis allate littere vestre magnificentie, ex quibus percepi machinationes contra vestram magnificentiam, sed spero, quod non prevalebunt illarum auctores. Sciatis itaque, quod statim ea reginali maiestati significavi et regie maiestati, et utraque maiestas non parum egretulit, scribitque regia maiestas ad dominum wayvodam, ut posthabitis excusationibus castrum Gorgyn manibus vestris consignet, quod nisi fecerit, timeo ne dominus wayvoda peniteat. Scribit etiam tam regia, quam reginalis maiestas ad universos siculos, prout optastis, eosdem confortando et remonendo suspicionem, que [ipsis]¹⁾ est suggesta. Jam vestra dominatio faciat litteras cito presentari et agat pro suo ingenio ea que debet, ut possit et siculis et utrique maiestati placere. Quicquid autem evenerit, rogo, ne parcatis equis et expensis. Quantocius regine scribite, sua maiestas providebit. Est cura plurimum dominationi vestre affecta.

Preterea sciat, quod hic sunt nuntii siculorum damnificatorum et regina miratur, quare non venerint ex alia parte scilicet Andree Lazar, cum tamen significaverant se venturos. Eapropter vestra dominatio omnibus viribus illos persuadeat, quod citissime suos nuntios mittant, ut reginalis maiestas inter eos perficere valeat, que proposuit. Ita enim et dominatio vestra cum maiori quiete remanebit. Loquamini etiam domino Nicolao de Bethlen et Joanni Barlabassy, ut simul cum illis iuxta desiderium regine veniant huc, ut intersint compositioni propter eorum etiam honorem et omnium nobilium.

Sciatis insuper quod hic varii rumores sparguntur et usque ad aures utriusque maiestatis pervenerunt, qualiter Emericus Torek intraverit Transsilvaniam cum copiis gentium et intelligant se mutuo dominus wayvoda cum illo, proposuerintque, nescio, quid incipere. Quapropter sitis circumspectus, potestis enim invocare civitates saxo-

¹⁾ Kizsakadt

num, qui vobis auxiliabuntur, si quid videbitis agi contra voluntatem regie maiestatis.

Intelleximus etiam, qualiter dominus wayvoda voluerit concordare cum domino Andrea Lazar et parte sua promittens aureos montes eisdem et hoc fieri dumtaxat, ut dominationem vestram non admitterent, subordinareque dominum wayvodam, ut ex parte nobilium et omnium Transsilvanarum partium oratores ad regiam maiestatem (venirent),²⁾ qui petant suam maiestatem, ne velit disiungere illas partes ponendo ibidem duos officiales, alium siculis, alium ipsis nobilibus. Ego avisavi reginalem maiestatem. Et sua maiestas iam ita conclusit cum regia maiestate, quod si venerint huiusmodi nuntii et optaverint, ut non ponat duos officiales, sed unum permittat scilicet dominum wayvodam, extunc rex dabit eis responsum, quod vult eos in hoc exaudire, ut unum officialem ponat. Quia tamen sepeseplus conquesti³⁾ sunt de wayvoda, et quia etiam dominus wayvoda habeat aliud officium, videlicet iudicatum curie, ideo sua maiestas revocaret dominum wayvodam a wayvodatu et vellet, quod sola dominatio vestra remaneret wayvoda et comes siculorum. Propterea dominatio vestra non curet si mittent nuntios, utinam mitterent, esset fortuna vestra, sed tamen vos non detis vos considerare, quia non curatis. Mittite solummodo simul vestrum nuntium et sileatis. Significastis etiam, qualiter ipse posuerit victualia in castrum Gergyn, de quo satis admiramur, et reddit se suspectum. Aut enim operat de morte regis, qui iam deo duce convaluit, et speramus quia iam diu vivet, aut aliud intendit; vestra dominatio sit attenta et resciat veritatem, quid intendat et a quo inducatur hinc ex ista curia.

Sciat insuper dominatio vestra, quod thesaurarius dominus Bornemyssa dixit, qualiter scripserit ad Paulum Thomori, ut in omnibus adsit circa dominationem vestram. Si est ita, rogo, rescribatis regine. Postremo

²⁾ Tollban maradt.

³⁾ congesti az eredetiben.

vestra dominatio faciat diligentiam, quod sepe scribat ad reginam novitates et de Moldavia et aliunde, quia regina delectatur.

Sciatis quoque, quod iam iverunt ad dominam uxorem vestram pro occupandis illis pertinentiis ad Swreny, misi quoque simul litteras regis et regine, ubi promittunt vobis dare similia bona, sicut sunt illa, que ad suam maiestatem fuerint devoluta. Dominus Waradiensis sigillavit libenter litteras regias pro assecuratione vestra. Reginalis maiestas valde grato animo suscepit a dominatione vestra, quod vos non feceritis difficultatem et dominus palatinus fecit, credatis, quod nichil amisistis, modo utraque maiestas vivat. Misi similiter litteras obligatorias, que sonant ad III^M florenorum, intimavi tamen domine, ut remittat quietantiam super mille florenis, de quibus dominationem vestram contentum reddidit, spero quoque, quod domina ita sit per dominationem vestram informata, ut satisfaciat voluntati regine. Ubi vero non faceret, dolerem. Quare non esset malum, quod dominatio vestra nocte dieque mitteret ad illam committendo eidem, quod illas pertinentias habitis litteris pretactis homini regine consignet. Mittat etiam dominatio vestra quietantiam de illis mille florenis, de quibus scitis, quia dedi litteras super totam summam, quas posset dominatio vestra ostendere, ne quis dicetur, quod dominatio vestra regine gratis dedisset illas possessiones.

De mea erga dominationem vestram observantia nuncquam dubitetis, sed nec de animo regine, que certe est dominationi vestre gratiosissima domina et non dubitet, quod refundat vobis pertinentias Swreny, si vivet. Illos autem mille quingentos florenos restantes similiter persolvat procul dubio. Ceterum commendo me, meosque dominationi vestre, quam valere cupio.

Ex Buda, ultima die mensis Augusti 1504.

Deditissimus eiusdem
Joannes Polner etc.

1504.
aug.
31.

Sciatis, quod medicus ducis Corvini intimavit regine, quod iam desperatum sit de vita sua. Hoc secreto.

Lecta lacerentur.

Külcím: Magnifico domino Joanni Tharczay de Thotschelmes comiti siculorum, domino nobis observando.

Ad manus proprias.

117.

1504. okt. 20. Gyergyó.

Lázár András levele Tárczai János székely ispánhoz a háromszéki székelység s a havasalföldi vajda közti egyenetlenség dolgában.

Eredetije papíron, papírral fedett gemmás záró pecséttel, Bártfa város lt., nr. 3816.

Veress, Fontes rerum Transylvanicarum Tom. IV. Vol. I. 71., töredékesen.

Servitium fidelissimum cum promptitudine famulatus.
Magnifice domine.

Hoc scire vestre magnificentie damus, quin de negotiis omnibus, quibus michi nuncciaſtis, cum fratribus et amicis nostris de eisdem confabulati sumus, precipue in Tribus sedibus prope metas Transalpinenses commorantibus et de futura congregatione hec determinavimus, ex quo ipsi Trium sedium siculi ad eandem intrare noluerunt talem causam obicientes: wayvoda enim Transalpinensis hominem suum specialem cum legatione tali ad eos miserat, ut amodo tam turcis liberum iter intrandi ad dictas Tres sedes preberet, quam etiam vaclachis (*igy!*) et finaliter nullis inimicis eorum obstare velit. Et propter hanc rationem ea facere dixit: quia cum wayvoda Bogdano Moldaviensi essent contra eum concordati et uniti. Propter quod wayvoda Transalpinus vindicare promisit, et eedem Tres sedes e medio ipsorum aliquos inmittere decreverunt, ut sciscitarentur de tam gravi voluntate wayvode, ut si esset, una cum vestra dominatione et regno seipsos contra eundem deffendere ap(p)romptuarent.

Propter que videlicet, ut eorum inmissus nuncius rediret, congregatio futura proxime prorogaretur ad feriam secundam proximam post festum Simonis et Jude apostolorum, in qua confabulando et determinando cum vestra dominatione sic concludamus, unde nosmet ipsos deffendere queamus. nov.
4.

Item ne existimet et cogitet, prescripta esse tanquam ficta et rationabiles excusationes, quia sunt verissima. Preterea etiam mea infirmitas vestre bene iam nota est dominationi, unde etsi ipsa precipua causa prorogationis diem non prorogaret, adhuc in ea esse non valerem, quin sanitatem in tantum non recuperaverim. Tamen confido in deum altissimum, non longe post sanitati pristinae recuperabo vive et in illa congregatione dei adiutorio interficiemus.

Que omnia ad sedem Wduarhely isto prescripto modo, ut vestre dominationi nunnciarent, intimaveramus. Si vero aliter vestre dominationi nunnciaverint, preter hec non fit plena congregatio, sed ut scripsi, sic fiet.

Item sicuti dominatio vestra me rogatum habuerat, ut ad wayvodam Moldaviensem hominem meum inmitterem, miseram et revenit, et hanc relationem wayvoda Moldavus de negotiis illis fecit: Si cuiquam amicorum meorum ego placuero, me inveniet.

Ceterum in prescripta congregatione vestra dominatio interesse velit, quia absente < vestre dominationi > ¹⁾ nil determinare poterimus.

Valere vestram dominationem quam felicissime optamus.

Datum in Gyergyo, dominica post Luce euangeliste, anno Domini Millesimo quingentesimo quarto. 1504.
okt.
20.

Andreas Lazar
vestre gratiose famulus dominationis.

Külcím: Magnifico domino Johanni Tarczay comiti siculorum, domino nostro gratioso.

¹⁾ vestra dominatione *helyesen*.

118.

1504. dec. 28. Bahlovia.

Bogdán moldovai vajda missilis levele, melyben arra kéri Tárczay János székely ispánt, hogy a Gyalakuthi Mihály birtokain meggyilkolt és kirabolt Vánca rokonainak az elrabolt holmit a gyilkosokkal adassa vissza.

Eredetije papíron, alján Moldva cirill betűs köriratú pecsétjével, *Bártfa* város lt., nr. 3826.

A pecsét: Csücskös talpú pajzsban bölényfej, szarvai között hétágú csillag.

Veress, Fontes rerum Transylvanicarum Tom. IV. Vol. I. 73.

Bogdanus condam Stephani wayvode dei gratia heres, dominus ac wayvoda terre Moldaviensis.

Magnifice amice nobis dilecte.

Conqueruntur nobis hi miseri homines nostri in eo, quia frater ipsorum Vanca nomine quosdam boves ad partes Transsilvanenses ratione venditionis abegerat, qui quidem Vanca in reditu dum foret terris et oris Michaelis de Gyalakuth, quidam homines contra eum insurgentes predictum Vanka interemerunt ac ab eo septuaginta florenos hungaricales, duos equos, item omnia armamenta, que predicti fratres sui presentium exhibitores vestre magnificentie clarius declarabunt, abstulerunt. Itaque rogamus atque hortamur vestram magnificentiam confidentia speciali, dignetur vestra magnificentia ex parte malefactorum et homicidarum iustitiam sic am(m)inistrare, ut predictae res his miseris nostris fratribus predicti interempti reddantur, nec anichilentur.

Valere vestram magnificentiam longeve desideramus.

1504.
dec.
28. Datum Bahlovie, in die Innocentium, anno Domini Millesimo quingentesimo quarto.

Külcím: Magnifico Johanni Tharczay comiti siculorum amico nobis sincere dilecto.

119.

1505. febr. 17.

A kolosmonostori convent előtt esztergomi Székely Ferenc a Meggyes nem Dudor és Kürt ágán s a Halon nem Náznán ágán birt három lófőségi tisztségeit, továbbá Kisfaludot és a hozzá tartozó jeddi és kebeleszentiváni birtokait százötven magyar arany forintért nagyernyei Székely Bernátnak zálogba veti.

Eredeti fogalmazványa keresztülhúzva. Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosmon. Prot. minus O. fol. 55.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobilis et agilis Franciscus Zekel de Strigonio personaliter veniens in nostram presentiam sponte et libere confessus est in hunc modum, quomodo ipse pro certis suis negotiis ipsum urgentibus evitandis tria officia sui primipulatus, quorum primum in genere Meggyes in linea Dudor, secundum similiter in genere Meggyes in linea Kwrth et tertium in genere Halon in linea Naznan, item et totalem possessionem suam Kysfalwd vocatam in sede Maros existentem et habitam simul cum cunctis proventibus utilitatibusque et pertinentiis quibuslibet, terris puta arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearum etiam promontoriis, aquis, fluviis aquarumque et fluviorum decursibus, piscinis, molendinis, piscinarum quoque et molendinorum locis, generaliter vero cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis et appellatis, ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, nec non quasdam terras arabiles cultas et incultas, ac agros, prata, fenilia, silvas et nemora in territoriis possessionum Kebele Zenthywan et Yedd vocatarum in predicta sede Maros existentium habitas et habita, ad pretitulatam possessionem Kysfalwd pertinentes suas ac sua nobili et agili Bernaldo Zekel de Naghernyew pro

centum et quinquaginta florenis auri hungaricalibus ab eodem Bernaldo plene levatis et acceptis pignori duxisset obliganda, immo impignoravit nostri in presentia, tali modo, ut dum et quandocunque temporis in processu pre-nominatus Franciscus Zekel dicta officia sui primipulatus, nec non totalem possessionem suam Kysfalwd prescriptam et alias pertinentias eiusdem ad se redimere voluerit, ex-tunc pretitulatus Bernaldus Zekel rehabitis prius dictis centum et quinquaginta florenis, pecuniis scilicet suis, eadem, eandemque et easdem simul cum prescriptis cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet pacifice et quiete remittere et resignare debeat et teneatur. In cuius rei memoriam presentes litteras nostras duximus conce-dendas. Datum feria secunda proxima post dominicam
1505.
febr.
17. Reminiscere 1505.

120.

1505. jún. 27.

Esztergomi Székely Ferenc a kolosmonostori convent előtt a Meggyes nem Dudor és Kürt ágán s a Halon nem Náznán ágán birt lóföségi tisztségeit, továbbá Kisfaludot a hozzá tartozó kebeleszentiváni és jeddi birtokokkal együtt hatszázhatvankét magyar arany forintért csávási Erdő Miklósnak és Gergelynek örökbe vallja.

Eredeti fogalmazványa keresztülhúzva, Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosmon. Prot. minus O. fol. 40.)

Conventus monasterii beate Marie virginis de Kolo-monostra. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in domino Jesu salvatore. Ad notitiam universorum pre-sentium serie cupimus prevenire, quod nobilis et agilis Franciscus Zekel de Strigonio personaliter veniens no-stram in presentiam, oneribus et quibusvis gravaminibus Katherine et Cristine puellarum filiarum, nec non quorum-libet fratrum et consanguineorum suorum in subnotandis per omnia in se assumptis, sponte et libere confessus ex-

stitit in hunc modum, quomodo ipse matura in se deliberatione prehabita tria officia primipulatus sua, quorum primum in genere Megyes in linea Dudor, secundum similiter in genere Megyes in linea Kewrth et tertium in genere Halon in linea Naznan, item et totalem possessionem suam Kysfalwd vocatam, necnon quasdam terras arabiles cultas et incultas, ac agros, prata, fenilia, silvas et nemora in territoriis possessionum Kebele Zenth Iwan et Jedd vocatarum, omnino in sede Maros existentes et habitas simul cum omnibus proventibus, cunctis etiam utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, silvis, nemoribus, rubetis, virgultis, montibus, vallibus, vineis et vinearum promontoriis, nec non aquis, fluviis, aquarumque et fluviorum decursibus, atque piscinis, molendinis, piscinarum etiam et molendinorum locis, generaliter vero cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis et appellatis, ad eadem et easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus nobilibus Nicolao et Gregorio Erdew de Chywas pro sexingentis et sexaginta duobus florenis hungaricibus puri auri veri et iusti ponderis plene et integre persolutis et habitis dedisset, vendidisset et inscripsisset simul cum universis litteris et litteralibus instrumentis factum dictorum officiorum primipulatus, nec non prescripte possessionis Kysfalwd et pertinentiarum eiusdem tangentibus et concernentibus, immo dedit, vendidit et inscripsit in nostri presentia iure perpetuo et irrevocabiliter tenenda, possidendas pariter et habendas, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem idem Franciscus Zekel sibipso aut suis heredibus reservando, sed totum et omne ius omnemque iuris et dominii proprietatem, quod videlicet et quam hactenus pretitulatus Franciscus Zekel in officiis primipulatus ac possessione Kysfalwd prescriptis habuisset vel in futurum se habere sperasset quomodo, in prelibatos Nicolaum et Gregorium Erdew transferendo pleno iure; assumptens nichilominus memoratus Franciscus Zekel annotatos Nicolaum et Grego-

rium Erdew in pacifico dominio officiorum primipulatus predictorum, ac possessionis Kysfalwd et pertinentiarum eiusdem pretitulatarum contra quoslibet legitimos impetitores, causidicos et actores tenere et defensare propriis suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in festo beati Ladislai regis, anno Domini Millesimo quingentesimo quinto.

1505.
jún.
27.

121.

1505. júl. 18. Buda.

II. Ulászló parancsa Tárczai János székely ispánhoz, hogy a székely földön közgyűlést tartván, az ökörsütést adassa meg a székelységgel.

Eredetiye papíron, papírral fedett záró pecséttel, Bártfa város lt., nr. 3875.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Magnifice fidelis nobis dilecte.

Remisimus iam tandem nuncios siculorum nostrorum cum responso, quibus inter alia hoc quoque commisimus communitati ipsorum referendum, ut boves nobis debitos ad requisitionem hominis nostri, quem in medium ipsorum missuri sumus, exsolvant et pluribus difficultatibus exsolutionem illorum non protrahant. Deputavimus autem in medium ipsorum pro illis repetendis magnificum Georgium comitem de Merzyn, cui commisimus, ut antequam illos adiret, super omnibus rebus, que hanc rem spectare et eo pertinere videbuntur, tecum loquatur, conferat et tractet, et si tibi videbitur tecum una, si vero minus, solus ipse legationem nostram dicat et referat. Ne autem hec res ulteriorem suscipiat dilationem, volumus et fidelitati tue harum serie mandamus, quatinus statim visis presentibus universitati siculorum prescriptorum unam generalem

congregationem, vel ad locum solite congregationis eorundem, vel ad alium, qui tibi com(m)odior videbitur, indicere debeas, prefatumque Georgium comitem ita informes, et ita denique res nostras cures, ut opera tua huiusmodi boves iam tandem reddantur et nos debitis proventibus nostris diutius non careamus. Secus facere non ausurus. Datum Bude, feria sexta post festum Divisionis apostolorum, anno Domini Millesimo quingentesimo quinto.

Külcím: Magnifico Johanni Tharczay comiti siculorum nostrorum fideli nobis dilecto.

1505.
júl.
18.

122.

(1505. júl. 18. körül.)

II. Ulászló egy ismeretlen hű szolgájának menedéklevelet ad, hogy azt a százötven ökröt, melyeket a székely ökrökből fizetése fejében korábban neki adott volt, az országból vámmentesen kihajtathassa.

Oláh Miklós esztergomi érsek *eredeti* leveleskönyvéből a jászóvári premontrei könyvtárban, *Kézirat* 78. fol. XLII/b.

SALVUS CONDUCTUS.

Wladislaus etc. Fidelibus nostris universis et singulis, prelatibus, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus, item civitatibus, oppidis et villis, earundemque rectoribus, nec non tricesimatoribus, theloneatoribus, tributariis ac aliarum quarumcunque solutionum exactoribus ubivis et in quorumcunque bonis in hoc regno nostro constitutis et existentibus, presentes visuris salutem et gratiam. Quoniam nos intuitu servitiorum gratissimorum fidelis nostri egregii t.,¹⁾ que nobis assidue exhibet, annuendum eidem et concedendum duximus annuimusque et concedimus per presentes, ut ipse illos centum et quinquaginta boves, quos superiori tempore in sortem exolu-

Merzin György? — V. ö. a királynak a megelőző szám alatt közölt parancsával.

tionis suorum servitorum ex bobus siculicalibus dedimus, absque ulla solutione tricesimarum et tributorum ex hoc regno abigi et expelli facere libere possit et valeat; mandamus igitur fidelitati vestre et vestrum cuilibet harum serie firmiter, quatinus dum et quando homines et servitores prefati t. presentium videlicet ostensores cum prefatis t. bobus ad vos, vestrasque terras, tenutas, officiolas, sed et ad loca predicta tricesimarum vel tributorum pervenerint, eosdem libere ubique et absque ulla tricesimarum ac tributorum solutione et alio omni impedimento ipsis expellere et abigere permittere et permitti facere debeatis et teneamini, et aliud nullo modo facere presumatis. Presentibus. Datum etc.

123.

1505. júl. 21.

A kolosmonostori convent előtt esztergomi Székely Ferenc a Meggyes nem Dudor és Kürt ágán, s a Halon nem Náznán ágán birt három lófőségi tisztségeit, továbbá Kisfaludot kebeleszentiváni és jeddi tartozékaival együtt kétszáz magyar aranyforintért csávási Erdő Miklósnak zálogba vallja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosm. Prot. minus O. fol. 58.)

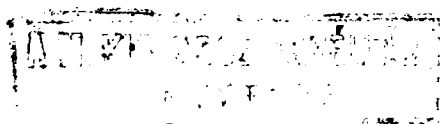
Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobilis et agilis Franciscus Zekel de Strigonio personaliter veniens in nostram presentiam per eundem sponte et libere confessum exstitit in hunc modum, quomodo ipse pro certis suis negotiis ipsum urgentibus evitandis quedam officia primipulatus sua, quorum primum in genere Meggyes in linea Dudor, secundum similiter in genere Meggyes in linea Kewrth et tertium in genere Halon in linea Naznan, item et totalem possessionem Kysfalwd vocatam, nec non quasdam terras arabiles cultas et incultas ac agros, prata,

fenilia, silvasque et nemora intra metas seu territoria possessionum Kebele Zenthywan et Yed omnino in sede Maros existentes et habitas, ad pretitulatam possessionem Kysfalwd pertinentes simul cum omnibus proventibus, cunctis etiam utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, aquis aquarumque decursibus, piscinis, molendinis, piscinarum etiam et molendinorum locis, generaliter vero universarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis et appellatis, ad eadem et easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus nobili Nicolao Erdew de Chawas pro ducentis florenis auri hungaricalibus, puri auri veri et iusti ponderis, plene ac integre habitis et levatis impignorasset, immo impignoravit in nostri presentia, tali modo, ut dum et quando-cunque temporis in processu prefatus Franciscus Zekel dicta officia primipulatus, nec non possessionem Kysfalwd et terras arabiles prescriptas ad se redimere voluerit, tunc prenominatus Nicolaus Erdew, rehabitis prius dictis ducentis florenis puri auri pecuniis scilicet suis, eadem, eandemque et easdem simul cum prescriptis cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet eidem Francisco remittere et resignare debeat et teneatur; assumptens nichilominus annotatus Franciscus Zekel memoratum Nicolaum Erdew in pacifico dominio predictorum officiorum primipulatus, nec non (pos)sessionis¹⁾ Kysfalwd ac terrarum arabilium prescriptarum infra tempus redemptionis eorundem contra quoslibet legitimos impeditores, causidicos et actores (tenere et defensare)²⁾ propriis suis laboribus et expensis. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras duximus concedendas. Datum feria secunda proxima ante festum beate Marie Magdalene, anno Domini 1505.

1905.
júl.
21.

¹⁾ sessionis a fogalmazványban.

²⁾ Tollban maradt.

124.

1505. nov. 20. Udvarhely.

Az udvarhelyi székely nemzetgyűlés végzése.

Eredetije 31+35 cm. hártyán, melyről a hártyaszalagon függő pecsét leszakadt, a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., *Tancsi Földvály-iratok* LXXIV. 17. — *Másolata* a marosvásárhelyi kir. táblának 1820. jan. 14-én id. gróf Teleki Mihály marosszéki főkirálybíró részére kiadott átiratában, u. o. *Tancsi Földvály-iratok* LXXIV. 29.

(*K. Székely M.*,) A nemes székely nemzetnek constitutiója 30—32., *Vajda L.*, Az erdélyi törvénynek historiája 224—228., magyarul. Szabó K., Székely Oklevéltár I. 306—308.

Kivül oldalt a Komáromy János irásával: A székelységen levő királybírák instructiója és authoritása 1505.

1505.
nov.
20.

Nos Regnicole¹⁾ terre Siculiane generalisque universitas singularum sedium et omnium generum siculorum. Memorie commendamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nos anno Domini Millesimo quingentesimo quinto, feria quinta proxima post festum beate Elizabet regine in oppido²⁾ Wdwarheliensi iuxta antiquam regni nostri consuetudinem pro quibusdam certis negotiis regni nostri prefati disponendis ac nonnullis abusionibus emendandis generalem celebrassemus congregationem, extunc inter alia magis necessaria visum nobis exstitit, quod raritas generalis congregationis in regno nostro multarum causarum, ad revisionem regnicolarum appellatarum decisionem de die in diem prorogaret et per consequens tales dilationes nonnullorum iuribus diversa nocumenta inferrent. Manifeste etiam comperimus per experientiam, quod amor, ira et odium propriumque com(m)odum iudices et arbiteros in regno nostro sepius non permittunt decernere verum.

His igitur causarum dilationibus, arbiterorumque et iudicum insolentiis provide consulere volentes, ordinavi-

¹⁾ A kezdő két szó felett levő tojásdad alakú lyuk kerületét az oklevél írója a „Regnicole“ R betűjének kicifrázására használta fel.

²⁾ Itt a 2. sor végén a hártya kikészítésekor támadt lyuk miatt 20 mm. hely üresen maradt.

mus et perpetue ab omnibus regnicolis observandum decrevimus, ut ex potioribus siculorum in sedibus Wdwarhel et Keresthwr quatuor homines, et ex primipolis sedibus in eisdem commorantibus tredecim auctoritate regni nostri sepepredicti pro iudicibus et iustitiariis constituentur, qui in toto erunt decem et septem, generalem singularum sedium et omnium generum siculorum universitatem representantes, qui quidem iudices post electionem tacto prius signo sancte crucis sacramentum iuramenti eo modo deponant, quod ipsi non amore, non odio, non prece, non pretio, neque proprio ducti com(m)odo, sed solum deum ac eius iustitiam pre oculis habendo id, quod inter partes coram ipsis litigantes³⁾ iuri consonum videbitur, decernent. Quod si fecerint, bene quidem, alioquin quod deus avertat, si quispiam ipsorum iudicum, oblito deo et salute propria postposita prece vel pretio, sive proprio corruptus com(m)odo a tramite veritatis quoquomodo iniuste declinaverit, extunc talem perpetui exilii dampnationem incurrat, quod omnia bona tam mobilia quam etiam hereditaria amittat, nec valeat amplius tanquam periurus et infamis in terra Siculiana permanere. Is vero, qui pro tali periuro et exilio relegato labo[r]are⁴⁾ vel intercedere attemptaverit, similem tanquam particeps periurii et fautor exulum dampnationem incurrat.

Preterea ut predictorum iudicum modo premissis iuratorum iudicia ut non agantur frustra statuimus, ut quidquid causarum adiudicaverint, etiam ad debite satisfactionis valeant deducere complementum, salvis semper proventibus capitaneorum ac iudicum annualiter mutuo sibi succedentium et officialium omnium.

Si vero aliquem iudicum prefatorum successu temporum mori contingat, extunc alii consortes sui, qui su[per]vivunt,⁵⁾ loco mortui unum alium sui conditionis hominem, ad premissa quoque idoneum in sedibus sepepredictis commorantem auctoritate regni nostri eligere va-

³⁾ litigantibus az eredetiben.

⁴⁾—⁵⁾ Kizsakadt.

leant et teneantur, ut decem et septenarius numerus iudicum regni semper integre perseveret.

Ut autem preinserte ordinationes et decreta debite prosecutioni demandarentur, eam ob rem statuendo in nostri medio agilem Petrum Pathakfalway, omnes premissas ordinationes nostras et decreta intelligibili voce, publice et in audientia omnium in congregatione iamdicta constitutorum f[e]cimus⁶⁾ provulgare (*igy!*) per prefatum Petrum pariter et declarare.

Postremo ut iudices sepedicti pariformiter eligerentur, ex consensu totius congregationis in presentia omnium inibi existentium hos infrascriptos pro iudicibus regni ex potioribus regni nostri sepedicti, primipolisque sedium prefatarum Wdwarhel et Keresthwr duximus constituendos, videlicet Paulum Nywthodi, Anthonium Kachai, Johannem Benedekfi et Petrum de Betthlenfalwa, Petrum Pathakfalwai, Clementem Kedei, Petrum Lokudi, Franciscum Kedei, Gregorium Zombathfalwai, Emericum Wagasi, Clementem Pathakfalwai, Michaellem Markos, Blasium Byro, Balthasarum Lengenfalwai, Blasium Fanchali, Michaellem Akadachi et Lucam Galfi. Quosquidem iudices generales ex certa nostra scientia electos iuxta premissa nostra decreta ad depositionem pretactorum iuramentorum in ipsa nostra congregatione cum astrinxissemus, i(i)dem iudices, pro <ut >⁷⁾ rationis ordo exigebat, ipsum iuramentum modo superius declarato coram nostra congregatione deposuerunt.

Eam ob rem et nos similiter tam proceres et potiores, quam primipoli et simplices elevatis nostris dextris manibus coniuravimus, quod omnia nostra premissa decreta inviolabiliter et irrevocabiliter observabimus et ab omnibus observari faciemus.

In quorum omnium et singulorum testimonium presentes litteras nostras ordinationales et decretorias sigilli nostri munimine duximus roborandas.

⁶⁾ Kizsakadva.

⁶⁾ Kizsakadva.

Datum in Wdwarhel, anno et die prescriptis.
Sumpmo⁸⁾ capitaneo Johanne de Begez existente.

1505.
nov.
20.

125.

1505. dec. 31.

A kolosmonostori convent előtt özvegy veresmarti Czikó Jánosné Bogáti Orsolya asszony kundi és gogánfalvi részbirtokait, paniti, szótelki, hoczói, felei, szentiváni, csitfalvi, malomfalvi, nyárádtői, folyfalvi, cserefalvi és váczmáni székely örökségeit és lófőségeit, eltartása és ruházása fejében, négyszáz magyar arany forintért náznánfalvi Thamássy Ferencnek és Bernátnak vallja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosm. Prot. minus O. fol. 73.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobilis domina Ursula vocata, filia condam Johannis de Bogath, relicta videlicet condam Johannis Czyko de Weresmarth coram nobis personaliter constituta oneribus et quibuslibet gravaminibus cunctorum fratrum et consanguineorum suorum in subnotandis per omnia super se assumptis sponte confessa exstitit in hunc modum, quod quia ipsa iam senectutis onere foret multum aggravata, nec sola de cetero vite sue in necessitatibus se ipsam iuvare valeret, sed omnem sue vite necessitatem sua vita durante in agiles et nobiles Franciscum et Bernaldum Thamassy de Naznanfalwa fratres scilicet suos consanguineitatis in propinquiori linea sibi adherentes statuisset committendo hoc modo, quod quamdiu ipsa domina Ursula in humanis egerit, iidem Franciscus et Bernaldus Thamassy eandem dominam Ursulam tenere, fovere vestireque et omnimode nutrire, ac tandem dum eandem ex hoc seculo decedere contingeret, eandem honorifice sepeliri facere debeant et

⁸⁾ E szóval kezdődő sor az oklevél szövegétől eltérő írással.

teneantur. Ob ea dicta domina Ursula deliberato animo maturaque deliberatione in se prehabita universa bona sua nobilitaria, puta portiones suas possessionarias in Kwnd et Goganfalwa possessionibus vocatis, in comitatu de Kykellew existentibus habitas, item universas etiam hereditates sicutales intra metas possessionum Panith, Zathelke, Hotthczo, Fele, Zenthywan, Chythfalwa, Malomfalwa, Nyarathew, Folyfalwa, Cherefalwa et Waaczman vocatarum omnino in sede Maros existentium adiacentes simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, aquis, fluviis, piscinis, molendinis, piscinarumque et molendinorum locis, generaliter vero cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis et appellatis, item universa etiam officia primitulatus sua in prescriptis possessionibus sicutalibus sedis Maros, que habuisset, cum omnibus proventibus eorundem de iure et ab antiquo ad easdem et eadem spectantibus et pertinere debentibus memoratis Francisco et Bernaldo Thamassy fratribus suis pro premissis nutritione et vite necessitatum administratione in quadringentis florenis auri hungaricalibus dedisset et inscripsisset, immodedit et inscripsit iure perhennali. Antefati etiam Franciscus et Bernaldus Thamassy ipsam dominam Ursulam vita sibi comite tenere, fovere vestireque et omnimode nutrire, et ut premittitur dum vite cursum terminaverit honorifice sepeliri facere assumserunt in nostri presentia, tali modo, quod casu quo quispiam fratrum vel consanguineorum prefate domine Ursule prelibatos Franciscum et Bernaldum Thamassy de prescriptis bonis nobilitaribus, sed et hereditatibus sicutalibus ejicere seu excludere niteretur quoquomodo, extunc talis ante litis ingressum quadringentos florenos auri hungaricales pretitulatis Francisco et Bernaldo deponere et persolvere debeat et teneatur; isto tamen dempto, quod si nobilis domina Anna vocata, filia antefate domine Ursule, consors videlicet nobilis Petri Bewlkeny de Yspanlaka pretitulatas portiones

possessionarias, nec non hereditates siculicales et primipulatus officia ad se recipere vel sibipsi rehabere vellet, extunc ipsa domina Anna annotatis Francisco et Bernaldo Thamassy non quadringentos florenos, sed solum expensas, quas iidem secundum deum et eius iustitiam fecisse nominaverint, persolvere teneatur, quibus persolutis prememorati Franciscus et Bernaldus easdem eidem remittere et resignare debeant et teneantur harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum in festo beati Silvestri pape, anno 1505.

1505.
dec.
31.

126.

1505. Görgény.

Tanuvallatás a Kis Miklós lófő székely nevű lófőség felett Szepsi Ambrus, Kis Péter, Péter János és Benes Barnabás között folyt perben.

Bejegyzés az Alia Sámuel leveleinek laistroma c. füzetben, birtokomban.

Jegyzet. Ezt a hosszában külön-külön összehajtott és a hét ládikából álló levéltárnak megfelelőleg hét, illetve nyolc ív papírból készült regestrumot 1638. júl. 8., 10. és 11. napjain Désen, nyilván egy fejedelmi cancellista írta s azután varrta össze, hogy Rákóczy György az egyes íveket sajátkezűleg *Sub litera A. B. C. D. E. F. G.* jelzésekkel ellátta.

Inquisitio iudiciaria inter Ambrosium Szepsi, Petrum Kis, Joannem Peter et Barnabam Benes super primipilatu Kis Miklos lófeó zekely vocato, in arce Georgeny in termino siculicali 1505. commissa.

1505.

127.

1506. jún. 1. Udvarhely.

Adorján Gergely özvegye, Dorottya asszony kigalambfalvi és remetei részbirtokait a székelyek udvarhelyi bírósága előtt Nemes Jánosnak és Forró Antalnak vallja.

Bejegyzés 1638-ból az Alia Sámuel leveleinek laistroma c. füzetben, birtokomban.

Litterae fassionales Dorottheae relictæ Gregorii Adorian, Joanni Nemes et Anthonio Forro Bassa super portionibus Kis Galambfalua et Remete habitis, coram universis iudicibus sicularum in Vduarhely feria secunda octavae Ascensionis Domini 1506. exaratae.

1506.
jún.
1.

128.

1506. nov. 1. körül.¹⁾

II. Ulászló megparancsolja Lázár András marosszéki székely főúrnak, hogy Szabó Imre ügyében, aki önvédelemből Fülöp somosdi székelyt megölte, a felek kihallgatása után hozzanak új ítéletet.

Bejegyzés egy XVI. századi stylionariumban, a Nemzeti Múzeum kt., Cod. sec. XVI. fol. lat. 1930. pag. 161/b.

NOVUM IUDICIUM AD SICULOS, QUANDO PROPTER METUM NON COMPARUERIT.

Wladislaus etc. Fideli nostro egregio et agili Andree Lazar primori sicularum nostrorum, ceterisque universis sicularibus sedis Zekelwasarhel presentes visuris salutem et gratiam. Expositum est maiestati nostre in persona agilis Emerici Zabo siculi in eadem sede commorantis,²⁾ quod cum in Carnisprivio proxime transacto quidam Philippus t. siculus de Somosd domum et curiam nobilitarem ipsius Emerici hostiliter noctis in silentio invasisset, eundem Emericum ad mortem insecuturus, tunc ipse exponens in sui defensione utcunque prefatum Philippum vulnerasset, quo vulnere idem etiam tandem obiisset; quam ob rem cum ipse exponens in iudicium accersitus fuisset, timore percitus se a facie iuris absentasset, qui si ut intelligimus interesse ausus fuisset, partesque et iura sua tutari potuisset, sperasset se ex hoc nullum onus incurrisse. Unde nolentes ipsum ex improviso et preter debitum iuris ordi-

febr.
24

¹⁾ A codexben közvetlen az oklevél után a királynak egy 1506. nov. 1-én kelt oklevele következik. — *Teleki Okl.* II. 290.

²⁾ commorans a *bejegyzésben*.

nem impediri, mandamus fidelitati vestre etc., quatinus non obstante priore iudicio vestro, causam premissam rursus vestri in presentiam assumere et partes ipsas coram vobis astari facere, et iuxta earundem documenta et iura ipsam causam de novo et ex novo revidere et adiudicare, et id, quod iustum visum fuerit, in ea re facere et decernere debeatis, auctoritate nostra presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus non facturi. Presentibus. Datum etc.

129.

1507. jan. 7. Udvarhely.

Geréb Márton és Kaczay Antal a galambfalvi és remetei részbirtokok felett folytatott perben a székelyek udvarhelyi bírósága előtt megegyeznek.

Bejegyzés 1638-ból az Alia Sámuel leveleinek laistroma c. füzetben, birtokomban.

Compositionalis inter Martinum Gereb actorem et Anthonium Kathay¹⁾ in causam attractum super portionibus Galambfalua et Remete certis conditionibus, coram universis iudicibus sicularum emanata in Vduarhely feria 5. proxima post Epiphaniam 1507.

1507.
jan.
7.

130.

1507. máj. 5.

A kolosmonostori convent előtt a néhai testvére, Békési Gergely deák székely örökségeiből és nemesi javaiból kielégített Békési Pál deák sógorasszonyának, Ilonának és férjének, csávási Erdő Miklósnak menedéket vall.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosm. Prot. minus O. fol. 92.)

¹⁾ Kachay helyett hibásan. — V. ö. az 1505. nov. 20-iki székely nemzetgyűlés választotta bírák névsorával, ezen kötet 220. l.

Conventus monasterii beate Marie virginis de Kolosmonostra. Memorie commendamus, quod egregius Paulus litteratus de Bekes coram nobis personaliter constitutus sponte et libere confessus est in hunc modum, quod quia sibi egregius Nicolaus Erdew de Chawas et generosa domina Elena vocata, relicta olim Gregorii litterati de dicta Bekes fratris eiusdem Pauli litterati, nunc vero consors dicti Nicolai Erdew, de et super universis portionibus, que de omnibus hereditatibus tam sicularibus quam nobilitaribus, rebus etiam et quibuslibet bonis mobilibus et immobilibus, nec non argenterii dicti condam Gregorii litterati eidem Paulo litterato provenire debuissent, puta ad valorem trecentorum et septuaginta unius florenorum se extendentibus iuxta continentiam aliarum litterarum spectabilis et magnifici comitis Petri comitis de Sancto Georgio et de Bozyn, iudicis curie regie maiestatis vayvodeque Transsilvani et comitis sicularum compositiona-
máj. 4. lium pariter et obligatarum feria tertia proxima post festum beatorum Philippi et Jacobi apostolorum noviter preteritum plenariam atque omnimodam impendissent satisfactionem, ideo ipse Paulus litteratus eosdem Nicolaum Erdew et dominam Elenam consortem, nec non Gaspar et Balthasarem filios ac puellam Katherinam filiam eorundem de et super huiusmodi plenaria satisfactione quitos, expeditos et per omnia absolutos reddidisset et commisisset, immo ad plenum contentus de et super premissa satisfactione quitos, expeditos et per omnia absolutos reddidit et commisit in nostri presentia harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum in festo beati
1507. Gothardi episcopi, anno Domini Millesimo quingentesimo
máj. 5. septimo.

131.

1508. ápr. 5. Székelyvásárhely.

Héderfáji Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda és székely alispán előtt sáromberki Nagy Ilyés szederjesi rész-

birtokát Torda vármegyében tizenöt arany forint és ötven dénárért nagyernyei Székely Bernátnak örökíti.

Eredeti je papíron, alján papírral fedett zöld pecséttel a Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Iszlay-iratok.

A kivehetetlen címerű pecsét körirata: † S. STEPHANI DE ... SERVI IHV.

Nos Leonardus Barlabassy de Hederfaya vicevayvoda Transsilvanus et siculorum vicecomes etc. Memorie commendamus, quod nobilis Elias Nagh de Sarom[b]erek¹⁾ onera et quelibet gravamina cunctorum prolium ac fratrum et consanguineorum suorum, si in subscriptis persistere nollent, per omnia super se assumendo coram nobis personaliter constitutus sponte et libere confessus est in hunc modum, quomodo ipse matura intra se deliberatione prehabita totalem portionem [su]am²⁾ possessionariam in possessione Zederyes vocata, in comitatu Thordensi existenti habitam simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, [ut]puta³⁾ terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, silvis, n[emo]ribus,⁴⁾ v[ir]gultis,⁵⁾ aquis, aquarumque decursibus, montibus, vallibus, nec non piscinarum ac molendinorum locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus nobili et agili Bernaldo Zekel de Naghernyee pro quindecim florenis auri et quinquaginta denariis ab eodem, ut dixit plene receptis et habitis dedisset, vendidisset, contulissetque et inscripsisset iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, ymmo dedit, vendidit, contulitque et ascripsit coram nobis, nullum ius, nullamve iuris et dominii proprietatem in eisdem pro se et suis heredibus reservando, sed totum ius, omnemque iuris et dominii proprietatem, si quod et quam portione possessionaria et suis pertinentiis in predictis haberet vel habere sp[er]aret⁶⁾ etiam in futurum, in prefatum Bernaldum Ze-

¹⁾—⁵⁾ Kiszakadt betűk és szótagok.

⁶⁾ Kiszakadt betűk.

kel transferendo pleno iure harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in oppido Zekel-wasarhel, feria quarta proxima post dominicam Letare, 1508. ápr. 5. anno Domini Millesimo quingentesimo octavo.

132.

1508. aug. 7.

A kolosmonostori convent előtt csáni Nagy Miklós és Mihály egyfelől, másfelől Csegezi Fábían deák Tancsháza pusztabeli, szindi és csegezi részbirtokaikat kölcsönösen elcserélik.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot. minus Michael fol. 139.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobiles Nicolaus et Michael Nagh dicti de Chan ab una, ac Fabianus litteratus de Chegez ab alia partibus coram nobis personaliter constituti, iidem etiam Nicolaus et Michael Nagh oneribus et quibuslibet gravaminibus nobilium dominarum, puta prefatus Nicolaus Nagh Potenciane, dictus siquidem Michael similiter Nagh Lucie consortium eorundem, item prelibatus Fabianus litteratus similiter nobilium domine Katherine Thanch dicte genitricis, nec non Johannis fratris germani et domine Ursule sororis suorum in subnotandis per omnia super se ipsos assumptis sponte sunt confessi in hunc modum, quod quamvis ratione et pretextu cuiusdam portionis predialis in predio Thanchhaza vocato in comitatu Thordensi adiacente habite partes inter easdem certe lites et controversionis materie suborte fuerint et ventilate, tamen ex certorum proborum hominum ordinativa compositione ad talem pacis et concordie devenerunt unionem perpetuo duraturam, sicuti etiam devenerunt in nostri presentia, quod primo pre-nominati Nicolaus et Michael Nagh totalem ipsorum portionem possessionariam in possessione Zynd vocata,

in comitatu Thordensi existente habitam simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis et vinearum promontoriis, virgultis, rubetis, aquis, fluviis, item totalem etiam ipsorum portionem hereditariam, puta directam medietatem cuiusdam ortus (*igy!*) in possessione predicta Chegez in terra siculicali in sede Aranyas existenti habitam simul cum universis fructibus, utilitatibus et proventibus ad easdem portiones tam possessionariam quam etiam hereditariam de iure et ab antiquo ad easdem spectantibus et pertinere debentibus pretitulato Fabiano litterato, nec non dictis domine Katherine genitrici ac Johanni fratri germano et domine Ursule sorori eiusdem dedissent, donassent et contulissent; tandem etiam sepefatus Fabianus litteratus totalem illam portionem predialem, quam scilicet idem Fabianus litteratus, sed et dicti domina Katherina ac Johannes frater et domina Ursula soror eiusdem in prescripto predio Thanchhaza habuissent, vel que eosdem concernere potuisset, simul cum cunctis eiusdem utilitatibus, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, montibus, vallibus, generaliter autem cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus et proventibus quibuslibet, ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus nobilibus Nicolao et Michaeli Nagh, ac dominabus Potenciane et Lucie consortibus eorundem dedissent, donassent et contulissent, immo dederunt, donaverunt et alter alteri mutua vicissitudine contulerunt in nostri presentia iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas, pariter et habendas, nullum ius, nullamve iuris et dominii proprietatem partes pretitulate portionibus in prescriptis sibipsis reservando, sed totum et omne ius, omnemque iuris et dominii proprietatem, quod videlicet et quam eedem partes in preassertis portionibus habuissent, vel in futurum quomodolibet habere sperassent, in alterutrum transferendo pleno iure; isto etiam per expressum declarato, quod si qua partium pre-

missam ordinativam compositionem in parte vel in toto infringere vel retractare niteretur modo aliquali, tunc talis pars in premissis non persistens contra partem alteram in premissis persistentem solum vigore presentium in mille florenis auri hungaricalibus convincatur et convicta habeatur eo facto. Ad que omnia premissa et premissorum quevis singula partes antefate personalibus earundem astantiis in ipsarum, sed et aliorum nominibus et personis quorum supra se se obligarunt coram nobis harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum
1508. feria secunda proxima ante festum beati Laurentii mar-
aug. tyris 1508.
7.

133.

1509. jul. 26.

A kolosmonostori convent előtt egyfelől Was Gergely, másfelől neje Margit asszony, özvegy frátai Boncza Miklósné és leánya Boncza Magdolna, a berekeresztúri nemesi udvarházat, a Meggyes ágon és a Halom nem Názánán ágán birt két lófőségi tisztséget s a májai és kendői székely örökségeket, illetve a magyar- és oláhfrátai, velkéri, hosdái és szávai részbirtokokat illetőleg csereszerződésre lépnek.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36399. (Kolosm. Prot. minus O. fol. 167.)

Conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes respecturis (*így!*) salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam presentium serie volumus pervenire, quod nobiles Gregorius Was de Fratha ab una, nec non domina Margaretha alias relicta condam Nicolai Boncza de eadem Fratha, consors videlicet ipsius Gregorii Was, et puella Magdalena filia eiusdem domine Margarethe a prefato condam Nicolao Boncza procreata ab alia partibus coram nobis constituti personaliter, sponte per easdem partes confessum exstitit et re-

latum in hunc modum, quomodo ipsi talem inter se fecissent ordinationem et concambialem permutationem perpetuo duraturam, quod primo prefatus Gregorius Was domum et curiam nobilitarem suas in possessione Berekerethwr in sede Zerdazek existenti habitas, nec non officia duorum primipulatum¹⁾ in linea Meggyes et aliud de genere Halom in linea Naznan, item universas hereditates sicutales suas in possessionibus Maya et Kendew vocatis, in dicta sede Zerdazek existentibus habitas cum cunctis utilitatibus, proventibusve et pertinentiis quibuslibet, generaliter autem quarumlibet utilitatum et pertinentiarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus prelibatis domine Margarethe consorti et puelle Magdalene filie eiusdem, nec non alteri puelle Katherine eorundem Gregorii Was et domine Margarethe filie; econverso etiam eadem domina Margaretha et puella Magdalena totales ipsarum portiones in domo et curia nobilitare dicti condam Nicolai Boncza prioris scilicet mariti ipsius domine Margarethe atque patris dicte puelle Magdalene in possessione Magyarfratha, eadem siquidem puella Magdalena totales portiones suas possessionarias in possessionibus Magyarfratha, Olahfratha et Welker in de Colos, nec non Hosdad et Zawa in de Doboka comitatibus existentes, puta undecim sessiones iobagionales, quarum in prima quidem Petrus Symon in dicta Magyarfratha, in alia Johannes Paap, in tertia alter Johannes Cheh Thelky, in quarta Maan in Olahfratha, in quinta Stephanus Folnagh, in sexta Nicolaus similiter Folnagh, in septima Johannes Kapas in Hosdaad, in octava Stephanus Zthoyka, in nona Valentinus Keneez, in decima Daan in Welker, in undecima Petrus Bartha cum Petro et Stephano filiis suis in Zawa possessionibus prescriptis residerent; item annotata domina Margaretha quasdam quinque sessiones iobagionales, quarum in prima Gallus Desew, in secunda Anthonius Kowach in Magyarfratha,

¹⁾ primipulatum a *fogalmazványban*.

in tertia Salomon, in quarta Stephanus Thywadar in Olahfratha, in quinta et ultima Stephanus Bereczk in Hasdath possessionibus prescriptis residentias facerent speciales, possessionibus eisdem in prescriptis habitas et quartam partem totalis proventus dicti condam Nicolai Boncza in molendino super fluvio Wyzamos intra metas prescripte possessionis Hasdath existenti decurrente, nec non etiam totalem portionem eiusdem condam Nicolai Boncza in piscina Sylaktho vocata penes dictam possessionem Olahfratha adiacenti habitam, que erga manus eiusdem domine Margarethe pro dote et rebus parafernalis suis eidem de bonis rebusque, nec non portionibus et iuribus possessionariis ipsius condam Nicolai Boncza prioris domini et mariti sui provenire debentibus pignoris titulo haberentur, simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis, vinearum promontoriis, rubetis, virgultis, aquis, fluviis, aquarumque et fluviorum decursibus, piscinis, piscaturis atque molendinis, nec non piscinarum et molendinorum locis, generaliter vero cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus, qualicumque nominis vocabulo vocitatis et appellatis, de iure et ab antiquo ad easdem spectantibus et pertinere debentibus prelibato Gregorio Was domino et marito suo tum pro prescriptis bonis et hereditatibus atque primipulatibus sicalibus, tum vero pro centum florenis, quos idem Gregorius Was in nonnullis earundem domine Margarethe et puelle Magdalene causarum processibus expendisset, dedissent, donassent, inscripsissentque et concambialiter permutassent, immo dederunt, donaverunt, inscripseruntque et concambialiter permutaverunt in nostri presentia iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas et in filios filiorum habendas, nullum ius nullamve iuris et domini proprietatem sibipsis reservando, sed totum et omne ius omnemve iuris et domini proprietatem, quod videlicet et quam eedem partes in pretactis bonis, hereditatibus, primipulatibusque sicalibus, nec

non portionibus possessionariis et sessionibus iobagonalibus concambialiter permutatis hactenus habuissent vel in futurum quomodolibet se habere sperassent in alterutrum transferendo pleno iure. Assumpmentes nichilominus partes iamfate se se mutuo in pacifico dominio prescriptarum hereditatum portionumque possessionariarum concambialiter permutatarum contra quoslibet legitimos impetitores, causidicos et actores tenere, tuerique et conservare propriis ipsarum laboribus et expensis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in festo beate Anne matris Marie, anno Domini Millesimo quingentesimo nono.

1509.
júl.
26.

134.

1510. ápr. 20.

A kolosmonostori convent előtt Gerendi László és neje, Gertrud asszony, özvegy szentmártoni Sándor Jánosné egyfelől, másfelől héderfáji Barlabássy Lénárt és társai a Gertrud asszony fiának, Sándor Gáspárnak az atyja birtokai jövedelméből tizenkét éves koráig évenként fizetendő száz-száz forintra nézve egyességet kötnek.

Eredeti fogalmazványâ Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot. minus Michael fol. 160.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod egregius Ladislaus de Gerend et generosa domina Gedrud vocata, alias relicta egregii condam Johannis Sandor dicti de Zenth Marthon, nunc vero consors eiusdem Ladislai Gerendy constituti coram nobis personaliter, onera et quolibet gravamina nobilis pueri Gaspar filii iamfate domine Gedrudis de prefato condam Johanne Sandor priori scilicet domino et marito eiusdem procreati in subnotandis per omnia super se ipsos assumpmendo sunt confessi sponte in hunc modum, quod quia superioribus annis,

dum videlicet idem Ladislaus Gerendy dictam dominam Gedrudem sibi accepisset in consortem, iidem Ladislaus Gerendy et domina Gedrud cum egregiis Leonardo Barlabassy de Hederffaya vicevayvoda Transsilvano ac Gaspar Sykesd de Theremy, Johanne Baladffy de Kyskend et Alexio de Haranglab fratribus utputa et consanguineis prefati Gaspar pueri ratione et pretextu proventuum de bonis prelibati condam Johannis Sandor in ipsum Gaspar puerum condescens annuatim proveniendorum talem fecissent ordinativam compositionem, ut iidem Ladislaus Gerendy et domina Gedrud singulis annis, quousque prefatus Gaspar puer ad duodecimum pervenerit annum, de pretactis bonis prefati condam Johannis Sandor ad rationem iamfati Gaspar pueri semper centum florenos paratis in pecuniis manibus prenominati Leonardi Barlabassy dare et assignare deberent et tenerentur conservandos, de quibusquidem huiusmodi florenis iam ducentos florenos iuxta premissam ordinationem manibus eiusdem Leonardi Barlabassy paratis in pecuniis dederant et assignaverant. Tamen nunc de novo et ex novo cum prenominato Leonardo Barlabassy et aliis predictis ad talem ordinationis devenissent unionem, quod antefati Ladislaus Gerendy et domina Gedrud consors eiusdem in conservatione dictorum centum florenorum ut premittitur ad rationem dicti Gaspar pueri singulis annis reponendorum universas curas in se ipsos recepissent et levassent, tali modo, ut memoratus Leonardus Barlabassy prenarratos ducentos florenos, quos iam uti asseritur paratis in pecuniis manibus suis dederant conservandos, eorundem Ladislai Gerendy et domine Gedrudis modo simili pecuniis in paratis manibus dedisset et assignasset, ita videlicet, ut et alios singulos centum florenos singulis annis futuris, quousque dictus Gaspar puer duodecim attigerit annum, iidem Ladislaus Gerendy et domina Gedrud prefato Gaspar puero tenere et conservare, eundemque superinde plenarie contentum reddere debeant et teneantur. De quorumquidem ducentorum florenorum manibus eorundem assignatione et aliorum singulorum centum flo-

renorum annuatim conservandorum manibus eorundem inmissione prefatum Leonardum Barlabassy quitum, expeditum et per omnia absolutum reddidissent et commisissent; assumptentes nichilominus prememorati Ladislaus Gerendy et domina Gedrud consors eiusdem, quod si temporis in successu dictus Gaspar puer annotatum Leonardum Barlabassy pretextu pecuniarum suarum de bonis suis paternis iuxta premissam ordinationem sibi annuatim reponendarum modo, via et ordine aliquibus molestare seu inquietare vellet aut niteretur, tunc universa onera et garavamina, que eidem Leonardo Barlabassy exinde evenire et accidere possent, in se ipsos reciperent et levarent; immo quitum, expeditum et modis omnibus absolutum reddiderunt et commiserunt, universa etiam onera et gravamina in premissis super se levaverunt et receperunt in nostri presentia testimonio harum nostrarum litterarum mediante. Datum sabbato proximo ante festum beati Adalberti episcopi et martyris, anno 1510.

1510.
ápr.
20.

135.

1512. febr. 1. Nagyenyed.

Thuróczi Miklós és Barlabássy Lénárt erdélyi alvajdák és székely alispánok szentiváni Apor Lukácsnak, köröspataki Kálnoky Tamásnak, Nagyborosnyai Ferencnek és szentgyörgyi Daczó Jánosnak meghagyják, hogy az iránt, valjon a Nemes családnak Hidvég határában az Olt folyón volt-e nagy közlekedő hajója, vagy ilyent Nagybölön és Mogyorós között régtől fogva a nagybölöni szent Katalin egyház tartott volna fenn, Mogyoróson tartsanak vizsgálatot.

Eredetije papíron, alján Thuróczi M. papírral fedett gyűrűs pecsétjével az Erd. Múzeumban, Báró Kemény lt., Codex authenticorum Keményianorum IV. 10.

A pecsét: Kerek talpu pajzsban jobbra néző, ülő mokus (!) hátára felkunkorított farkkal. A pajzs felett T. N. betűk.

Regestája Történelmi Tár 1907. 106.

febr.
1. Nicolaus de ThwrocZ et Leonardus Barlabassy de Hederfaya vicewayvode Transsilvani et sicularum vicecomites. Nobilibus ac agilibus Luce Apor de Zenth Iwan, Thome Kalnoky de Kewrespathaka, Francisco de Naghboroznyo et Johanni Daczo de Zenth Gewrgh debitam reverentiam cum honore. Noveritis, quod nobis die dominico proximo ante festum Purificationis beatissime virginis Marie unacum nonnullis harum partium Transsilvanarum nobilibus hic in oppido Enyed constitutis et existentibus nobilis Michael Nemes de Hydweg iuxta continentiam litterarum vicarii ecclesie Albensis Transsilvane transmissionalium pariter et prorogatoriarum in figura nostri iudicii personaliter comparendo, presente ibidem et audiente agile Osualdo Kandal de Naghbelen, vitrico ecclesie beate Katherine virginis et martyris in eadem possessione Naghbelen fundate contra eundem proposuit eo modo, quod quamvis progenitores prefati actoris et perconsequens idem actor simul cum ceteris fratribus suis semper et ab antiquo super fluvio Olth in territorio dicte possessionis Hydweg in comitatu Albensi Transsilvano existentis navem transvadalem habuerint atque tenuerint nullo penitus contradictore apparente, tamen prefatus Osualdus Kandal vitricus ecclesie beate Katherine virginis predictae ipsum actorem simul cum dictis fratribus suis ab ulteriori conservatione et edificatione navis transvadalis tam per censuras ecclesiasticas, quam sue¹⁾ alias per contradictiones et inhibitiones diversimode perturbasset inquietareque non cessando ac ipsam navem seu vadum ipsius actoris ab eodem omnino perdere satagendo²⁾ in dies in preiudicium et dampnum prefati Michaelis Nemes et aliorum fratrum eiusdem predictorum valdemagnum. Quo audito prefatus Osualdus Kandal vitricus ecclesie predictae personaliter in eandem nostram exurgendo presentiam respondit tali modo, quod eadem ecclesia beate Katherine virginis inter pre-

¹⁾ suas *helyesen.*

²⁾ satagando *az eredeliben.*

scriptam possessionem Naghbelen et possessionem Monyoros vocatam super prescripto fluvio Olth semper magnam navem transvadalem habuisset atque tenuisset, dicti vero nobiles de Hydweg nullo unquam tempore talem navem transvadalem super eodem fluvio in dicto territorio possessionis Hydweg tenuissent, sed tantummodo parvas naves asscribus tectas habuissent, prescripte navi iamfate ecclesie in proventibus minime nocituras, sicque ipse Osualdus Kandal in causam attractus annotatum actorem a nova preparatione navis transvadalis merito et de iure prohibuisset, ne proventus navales dicte ecclesie ab eadem deperderet. Et quia prefatus Michael Nemes actor in verificationem actionis et acquisitionis sue prenotate se in premissis veridice attestationsi vicinorum atque commetaneorum prescriptarum possessionum Hydweg et Naghbelen, nobiliumque comprovincialium atque ignobilium pretacti comitatus per formam communis inquisitionis fiende submittebat, prefatus etiam Osualdus Kandal in causam attractus in signum innocentie et immunitatis sue similiter se in premissis ad ipsam attestationsem et communem inquisitionem nobis litteratorie requirentibus benivole committebat, ad quam faciendam vos pro utrisque partibus necessarie transmitti debeatis. Requiritur igitur vos et nichilominus vobis in persona spectabilis et magnifici domini nostri gratiosi Johannis comitis terre Scepusiensis wayvode Transsilvani et sicularum comitis etc. firmiter committimus, quatinus agnitis presentibus < feria secunda proxima post festum beati Georgii martyris nunc venturum > ³⁾ ad faciem possessionis < Monyoros predicte > ⁴⁾ personaliter accedere eisdemque universis vicinis et commetaneis possessionum earundem, nobilibusque comprovincialibus atque ignobilibus pretacti comitatus Albensis per easdem partes sub onere sedecim marcarum illac insimul et ad unum locum convocandis et congregandis, eosdemque ad fidem eorum

ápr.
26.

³⁻⁴⁾ A kezdetben üresen hagyott helyekre más kéznek más tentával későbbi betoldásai.

deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et sacro regio eius diademati observandam, tacto dominice crucis signo prestandam, odio, favore, amore, timore, premio, prece et pretio partium postergatis, absque scrupulo cuiuslibet falsitatis, solum deum et eius iustitiam ferendo pre oculis de eo, utrum prefatus Michael Nemes actor simul cum fratribus suis super prescripto fluvio Olth in territorio dicte possessionis Hydweg magnam navem transvadalem⁵⁾ tenuerint ab antiquo, nullo penitus contradictore apparente, vel autem prescripta ecclesia beate Katherine virginis et martyris inter prescriptas possessiones Naghbelen et Monyoros super sepefato fluvio Olth semper et ab antiquo magnam navem transvadalem habuerint et tenuerint, dictus vero actor simul cum dictis ceteris fratribus suis talem magnam navem transvadalem nullo unquam tempore conservaverint, sed tantummodo parvas naves asscribus tectas habuerint prescripte navi iamfate ecclesie in proventibus minime nocituras an ne, more communis inquisitionis quemlibet eorum seorsum et singillatim investigando sciatis, inquiratis et experiamini meram, plenam atque omnimodam de premissis certitudinis veritatem. Et post hec huiusmodi rescite veritatis premissorum attestationis et communis inquisitionis seriem, quomodo scilicet et sub quibus formis verborum per quemlibet eorum singillatim fuerit attestatum cum propriis et possessionum attestantium nominibus ad <quintumdecimum diem> ⁶⁾ diei ipsius vestre exsequutionis modo simili fide christiana vestra mediante nobis suo modo rescribere aut oretenus referre debeatis. Secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum loco et termino in prenotatis, anno Domini
1512. febr. 1. Millesimo quingentesimo duodecimo.

⁵⁾ habuerint et *innen kitörölve*.

⁶⁾ Az oklevél írásakor üresen hagyott helyre más kéz más tentával később írta be.

136.

1513. febr. 23.

Pál deák gyulafehérvári consistoriumi irnok előtt monyáti Ilyés Péter kötelezi magát, hogy Erös Andrásnak lekaszált szénája helyett két szekér szénát ad, ötven denár költségét megtéríti és őt a szóban forgó rét s a monyáti Mártonffy Mihálytól és nejétől szerzett örökségek békés birtokában nem háborgatja.

Eredetije papíron, pecsét nélkül, a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Sárdi Simény-iratok 8. 28.

1513. die Mercurii, que fuit vigesima tertia mensis ⁵¹³Februarii coram me Paulo litterato scriba stili consistorialis Albensis ac testibus infranominatis Andrea Erews ut ^{febr.}actore ab una, et Petro Yllyes de Monyath veluti reo ^{123.}partibus ab alia comparentibus, eedem partes retulerunt se se mutuo ac vicissim in causa coram domino vicario ratione et pretextu certorum fenorum, per eundem Petrum Yllyes in prato suo sub silva Bodnyr vocata existente et nuper per eundem Andream Erews in hoc foro spirituali Albensi iudicialiter obtento defalcatorum et temere occupatorum et usurpatorum mota ita concordasse, ut scilicet idem Petrus Yllyes occasione dictorum fenorum anno iam proxime venturo duo plaustra fenorum bona et optima dare et assignare, et cum hoc expensas quinquaginta denariorum eidem Andree huc Albam ad diem Cene Domini proxime venturum [per]¹⁾ aliquem hominem huc ^{márc.}venientem transmittere et sic quoque idem Petrus Yllyes ^{24.}possessioni dicti prati et aliarum hereditatum per eundem Andream Erews noviter de manibus Michaelis Marthonffy de Monyath et domine Veronice consortis sue obtentorum per omnia ac modis omnibus cedere et eundem Andream Erews in liberam ac pacificam possessionem dicti prati et hereditatum universarum dimittere debeat et teneatur renitentia et occasione sine omni. Presentibus

¹⁾ Kiszakadt.

ibidem Johanne plebano de Wasarhell et altero Johanne presbytero capellano archidiaconatus Dobocensis et quodam Francisco in Wasarhel commorante.

Et ego Thomas de Nyres notarius Albensis ac tabellio iuratus super premissis omnibus in hac signatura contentis fidem facio indubiam.¹⁾

137.

1515. ápr. 30. Fogaras.

Thomory Pál levele az eperjesiekhez, mely szerint a brassai és barczasági előkelő szászokkal és a „nem szeretem erkölcsű“ székelyekkel rokon Brassai András királyi harmincados lefejeztetéséből semmi jót sem vár reájuk nézve.

Sajátkezű levél félv papíron, Tomorynak papírral fedett zöld gyűrűs pecsétjével, Eperjes város lt.

Történelmi Tár 1882. 80.

Prudentes ac circumspecti domini et amici honorandi. Salutem.

Pridem dominationes vestre nobilem Andream literatum de Corona tricesimatorem regium in teatro civitatis vestre decollari²⁾ fecistis. Hic maximus tumultus insurrexit inter fratres illius, quod dominationes vestre sine ordine iuris interemissent. Imposuit regnum hoc humeris meis, ut ego faciam rescire negotium, qualiter ille interemptus est et etiam fui coactus illic mittere hunc nobilem Stephanum Fanchaly fratrem et hominem nostrum, cui in hac re tanquam michi dominationes vestre credere velint, qui etiam adduxit litteras³⁾ dominorum Brasso- uensium dominationibus vestris.

¹⁾ Ez a hitelesítés Nyiresi Tamás sajátkezű írása.

²⁾ decolare az eredetiben.

³⁾ A brassai tanács 1515. máj. 1-én kelt levele hátrább

Nullomodo possum laudare rem, qualiter hic famatur. Bene constant dominationibus vestris, quod sum vicinus vester. Vellem vobis plus boni quam mali. Sed nil boni sentio pro futuro vobis pro morte illius hominis. Nam potiores civitatis Brassouiensis et terre Barcza fuerunt fratres illius et inter siculos habet tales fratres, quorum mores non omnino diligo. Optant rescire, qualiter condempnatus est, per hunc hominem meum. Item etiam dicunt, quod omnes res illius in predam convertissetis. Consulo dominationibus vestris, ut itinera vestra caute continuatis usque aliquod tempus, quia dubito, ut rem hanc sine auxilio aliquorum dominorum debito modo complanare absque morte alicuius vestrum valeatis, quia sunt circa decem persone ex Siculia potiores, quibus affinitate iunctus fuerit ille Andreas litteratus, item etiam fuit acolitus. Intellego, si res non complanabitur, tam iure mediante, quam extra ius volunt cum dominationibus vestris procedere. Ibique in vicinitate vestra nullum ad hoc meliorem scio quam dominum Nicolaum Tharczay, qui tam in curia regia quam in isto regno huic rei facilius obviare valeat, quia honor illius non parve importantie sit ubique. Consulo igitur, ut dominationes vestre fratres illius pro minimo inimico non estiment. Preterea ex quo ego fui coactus ad vos mittere hominem meum cum litteris Brassouiensium tamquam homo communis, velint illis relationem facere medio huius hominis nostri.

Item si quas res et bona ibi habet vel habuit, dominationes vestre assignent ad manus civium civitatis Cassouiensis tamquam ad manus fideles, ne et illas super vos requirant, presente homine nostro, si eisdem videbitur. Et quo consultius dominationibus vestris videbitur ita agant. Quia non tantummodo pro ipsis fratribus condam Andree litterati misi istic hunc hominem nostrum sed plus pro dominationibus vestris, quia ego nil boni sentiebam in rebus ipsis velle incipere. Pro eo si qua voluntas dominationum vestrarum erit, michi tam rescribere et intimare poterunt per hunc hominem.

Cetera latori presentium credere velitis.

1515. Ex castro Fogaras, in profesto beatorum Philippi et
ápr. Jacobi apostolorum 1. 5. 1. 5.
30.

Paulus Thomory
castellanus castrorum Mwnkach
et Fogaras etc. propria manu.

Külcím: Prudentibus ac circumspectis iudici iuratis-
que civibus et consilio civitatis Eperyes, dominis et amicis
honorandis.

138.

1515. máj. 1. Brassó.

*A brassai tanács levele az eperjesiekhez, a lefejezett
András deák királyi harmincados dolgában, hogy jogta-
lanul ölették meg, úgy hogy még javairól sem végrendel-
kezhették.*

*Eredetije papíron, a város lilimos koronás és köriratos, papírral
fedett pecsétjével, Eperjes város lt.*

Prudentes et circumspecti domini amicique nobis
honorandi. Post salutem.

Comparuit coram nobis dominus Johannes Benckner
iudex huius civitatis Brassouiensis una cum ceteris fratri-
bus ac consanguineis suis, saxonibus videlicet, hungaris
et siculis, qui nobis lacrimose exposuerunt, qualiter domi-
nationes vestre fratrem et consanguineum ipsorum An-
dread litteratum, tricesimatorem regium in ipsa civitate
vestra, non observato iuris ordine ad simplicem querelam
in teatro civitatis vestre miserabiliter decollari fecissent
ob iniuriam et scandalum perpetuum genelogie ipsorum,
ita ut neque idem condam frater et consanguineus ipsorum
verum testamentum de rebus suis facere potuerit, et res
etiam sue ibidem hinc et inde divide forent.

Preterea et nos ducimur quadam admiratione ex eo,
quod inter nos vectigalia huiusmodi regalia exigantur, ubi

nobis non est concessa libertas servitores regios attingere, sed sola maiestas regia, dominus videlicet noster gratiosissimus habet cum illis agere et disponere quemadmodum voluerit. Optassemus autem, ut dominationes vestre cum incolis civitatis nostre non haberent causare, quin qui cum dominationibus vestris inter aliarum regiarum civitatum vocamur libertati, potius alter alterum iuste auxiliaret, quam ita alternatim serviremus.

Quare hunc presentium ostensorem cum plena et omnimoda auctoritate illa in medium dominationum vestrarum miserunt rogantes easdem, quatenus seriem rei illius nobis vestris in litteris rescribatis et cum hoc etiam, quo deventa sint bona ipsius, quia sciatis, quod in ista terra ille, quem decollari fecistis, non de mediocri genealogia fuit.

Ceterum vestras dominationes optime valere optamus. 1515.

Ex Brassouia, ipso die beati Philippi et Jacobi apostolorum, anno Domini 1515. máj. 1.

Jurati cives senioresque
consulatus civitatis Brassouiensis
et terre Barcza.

Külcím: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis civibus civitatis Eperyes, dominis et amicis nobis honorandis.

139.

1515. jun. 10. Brassó.

Brassó város levele az eperjesiekhez, a lefejezett Brassai András deák dolgában, hogy ha érdemei szerint bűnhődött, rokonai megnyugosznak benne, ellenkező esetben megtorlásra készülnek.

Eredetije papíron, a város papírral fedett, liliomos koronás zárópecsétjével, Eperjes város lt.

Salutem et amicitiam.

Sagaces ac circumspecti domini amicique nobis plurimum honorandi.

Reddidit nobis litteras dominationum vestrarum is Gregorius¹⁾ homo vester, quibus perspectis comprehendimus Andream condam litteratum per easdem vestras dominationes iuste ac debito iuris ordine observato morti fuisse adiudicatum. Quod si etiam demeritis suis id exigentibus rite fuerit decollatus, mors eius per fratres et consanguineos suos equo animo ferenda est. Verum si res aliter gesta et facta futuro comprobata fuerit, fratres et consanguinei prefati scient, quid in eo facere debebunt.

De rebus autem per ipsum condam Andream litteratum²⁾ relictis dominationes vestre informationem ab illo egregio domino Paulo de Thomor accipient, cui aut quibus res ille relicte dari et assignari debebunt.

Ceterum vestras dominationes optime valere optamus.

1515,
jún.
10. Ex Brassouia, dominica infra octavas sacratissimi Corporis Christi, anno Domini 1515.

Jurati consules civitatis
Brassouiensis.

Külcím: Sagacibus ac circumspectis iudici, iuratisque civibus civitatis Eperies, dominis et amicis nobis plurimum honorandis.

140.

1515. iun. 12. Fogaras.

Thomory Pál munkácsi és fogarasi várnagy levele az eperjesiekhez, melyben arról értesíti a Brassai András deák lefejeztetése ügyében őket, hogy a szászokkal könyebben egyességre lehet jutni, de a székelyek bosszújától félti őket, mivel ezek sem istentől, sem embertől nem

¹⁾ Szücs (pellifex) Gergely volt az 1515. május 27-ike után Thomoryhoz Erdélybe küldött követ. — Az 1515. nov. 8-án kelt *eredeti* tanuvallató levél Eperjes város lt.

²⁾ 1515. febr. 23-án „coram venerabili domino Matheo capellano et confessore suo, necnon coram prudentibus et circumspectis viris Petro Moler, Albertho Godor et Martino Melczer iuratis civibus“ kelt végrendelete papíron, hátán négy papírral fedett pecséttel, illetőleg gemmával *ugyanott*.

rélnék, és azt tartják, hogy akit megölnek, az a más világon az ő szolgájuk leend.

Sajátkezű levél egész íven, melynek címírásos lapja le van szakítva, Eperjes város lt.

Történelmi Tár 1882. 81.

Prudentes ac circumspecti domini et vicini nobis honorandi. Salutem fraternalem.

Litteras dominationum vestrarum una cum aliis litteris dominorum Stephani de Rozgon, Nicolai Tharczay ac nobilium comitatus de Saros per hunc amicum nostrum et concivem vestrum, latorem presentium accepi cum honore, in quibus omnibus istis clare comperiuntur, illum condam Andream dominationes vestre rite et legitime morte condempnasse.

Nam illas litteras supradictas illuc, unde michi causa ista commendata erat, transmisi, quia ut in prioribus litteris meis < eisdem missis > ¹⁾ puto dominationes vestras intellexisse, ut²⁾ inquisitio istius cause erat michi imposita quasi coacta per maiores regni, ubi fratres illius decol(l)ati conquerebantur. Ex alia autem parte, quas domini Cassouienses huc direxerunt, in multis rigmis discordant littere illorum cum litteris vestrarum dominationum. Igitur sciant dominationes vestre, ulterius michi in hac causa non sit necessitas procedendi, quia id, que michi impositum fuit, ea rescivi tam ex litteris dominationum vestrarum, domini Stephani Rozgony, domini Tharczay et comitatus de Saros, item et de litteris Cassouiensium, quas in specie eisdem transmisi, ex quibus eligant quicquid volunt.

Item dominationes vestre ne ad hunc latorem vestrum egreferant, quod solus Brassouiam non intravit ad consulatum, quia ego illum non permisi. Timui, ne per siculos scandalizaretur. Ibi igitur litteras dominationum vestrarum per proprium hominem meum specialem in miseram,

¹⁾—²⁾ Sorközi betoldások.

per quem dominationibus vestris litteratorie fecerunt relationem. Licet michi de consulatu etiam mitia verba intimarant, sed heri frater carnalis cum aliis certis fratribus illius decol(l)ati citra equites XXXII venerant erga nos, voluerunt, ut facietenus loquantur cum nunccio dominationum vestrarum. Ego illis intimavi, quod in nomine Domini loquantur, sed ego etiam volo presens esse et aliquod verbum scandalosum contra nunccium vel contra consulatum vestrum coram me non loquantur, quia illis nollem parcere. Illi reintimaverunt, quod omnia cum honore loquerentur. Breviter fuerunt facietenus personaliter coram nunccio vestro et petierunt me coram homine vestro, ne ulterius in hac causa procedam et fatigas imponam, quia qualiter condemnassent fratrem eorum,³⁾ eadem via vellent procedere cum vestris dominationibus. Quid igitur ego illis tunc respondi, poterit nunccius dominationum vestrarum referre. Nam dixi illis, quod cives de Eperyes eundem deum et regem habent sicuti ipsi. Commiseram et huic vestro nunccio, ut audaciter iura vestra proponat, quia scio et scivi mores siculorum, ut nec deum nec hominem timent. Ibi multa verba fuerunt et sic ad hospitium redierunt.

Noluerunt etiam res illius interfecti assignari ad aliquorum manus asserentes, quod res haberent satis, sed pro fratre non habent alium, nam aliter vellent vindicare res et mortem fratris ipsorum.

Item, intellexi domini et amici, quod nil boni possum inter vos facere. Invitavi omnes illos ad castrum. Multa ibi declaravi illis, quod non deberent agere contra iustitiam, quia esset magna distantia Eperyes ad Siculiam. Et quod ne videar et ego, quod alicuius momenti⁴⁾ sim inter vos, breviter⁵⁾ ad hoc illos omnes coegi et promissiones michi fecerunt, quod usque festum beati Michaelis arch-
szept. angeli proxime affuturum nec iuste nec iniuste volunt
29.

³⁾ illorum *kitöröltetvén, fölibe írva.*

⁴⁾ non *innen kitörölve.*

⁵⁾ *Sorközi betoldás.*

agere contra vestras dominationes. Elapso festo beati Michaelis archangeli, nullus tandem possit dicere, quod sicatorie vellent procedere, quia qualitercumque possunt, si etiam usque decem annos procederent, sed mortem fratris eorum vindicare vellent.

Nam prorogationem propterea feci cum ipsis fieri, ut mercantias dominationes vestre possint secure facere tam Waradinum quam Budam. Promiserunt michi firme observari tum ex eo, tum quia interim potestis extrahere aliquas litteras regie maiestatis precipientes illis sub nota perpetue infidelitatis, ne vos iniuste in rebus aut in persona extra iudicium impedire presumpant, alioquin dominus wayuoda Transsilvanus talium res et bona faciat occupari regie maiestati. Quia sciant dominationes vestre certo, quod sine periculo alicuius vestrum ista causa non sedabitur, nisi aliter rem pacificabitis. Interim si ego possum illos reflectere, sciatis quod non secus facio, tamquam si negotia propria essent. Nam citius saxones possint reflecti, sed illi siculi estimant quem interficiunt, ut ille⁶⁾ in alio mundo servitor suus efficietur. Nam secreto dicendo sunt inter illos tales, etiam si frater illi non esset duobus, ipsi < non timerent animam suam et > ⁷⁾ hominem interficerent.

Omnino igitur dominationes vestre usque illud festum beati Michaelis ineant, meo iudicio, cum ipsis ad compositionem medio proborum hominum, quia pre verecundia etiam illa genelogia aliquid attemptat facere pro morte fratris ipsorum.

Etiam hoc consulte fecistis, quod miseratis litteras comitatus de Saros, quia vicewayuode et nobiles multum credunt talibus litteris. Igitur quicquid facere vultis in rebus premissis, per iter agentes in una littera vestra me certum reddere potestis, et sciatis, quod quicquid pro vobis facere potero, non desinam. Omnino cogatis vos ad aliquam solutionem illius anime decol(l)ati, forsitan pos-

⁶⁾ Sorközi betoldás.

⁷⁾ sed *kitöröltetvén, fölibe irva.*

sumus mitigare illos; sed novit deus, nil ab ipsis intellexi aliquid optare in hunc diem.

Ultimo habeo et ego fratres in vicinatu dominationum vestrarum Emericum et Franciscum de Kellemes. Rogo, sint illis boni vicini intuitu amicitie mee, quia sunt michi fratres propinqui.

Alia is vester concivis dicet, cui credere licet.

1515. Ex castro Fogaras, feria 3-a proxima inter octavas
jún. 12. sacratissimi Corporis Christi, anno eiusdem 1515.

Paulus Thomory

comes et castellanus castrorum Mwnkach
et Fogaras propria manu.

Item sciant dominationes vestre, quod cum iudice Brassouiensi Joanne Benkner sum tali amicitia iunctus, ut hactenus non multa verba mea postposuit, sed igitur loquatur et illi littera regia ante omnes.

Preceptoria⁸⁾ istis debent dirigi:

Johanne Benkner iudice Brassouiensi,
Jacobo Zabo cive iurato eiusdem loci,
fratre carnali illius decol(1)ati,
Johanne Weres de eadem.

Item siculis:

Emerico Becze de Chyk,
Bartholomeo Athlamos,
Anthonio Therek,
Michaeli Nemes,
Jacobo Thatar.

Isti sunt potiores, qui causam insecuntur. Sunt et ceteri, sed nomina illorum me latet.

141.

1515. nov. 8. Sáros.

A lefejezett Brassai András garázdálkodása dolgában Eperjesen okt. 28-án kihallgatott Zalai Gergely királyi adószedő vallomása.

⁸⁾ Ezzel a szóval kezdődik az eddig *kiadatlan* névsor külön rajon.

Eredetije papíron Sáros megye alispánjának és szolgabírának reá nyomott öt viaszpecsétjével, *Eperjes* város lt.

Egy másik ugyanezen ügyben tartott tanuvallatásról „feria quinta proxima ante festum beati Urbani pape (máj. 24.) anno Domini Mille-simo quingentesimo decimo quinto“ felvett ugyancsak *eredeti jegyző-könyv* papíron *ugyanott*.

— — die dominico in Carnis breuio proxime pre-^{febr.}terito,¹⁾ dum ipse²⁾ una cum — — Anthonio Pocharnok ^{18.}et Paulo de Senthivan — — in predicta civitate Eperyes — — ad domum circumspecti Stephani Pannirasoris causa recreationis ivissent, eotunc contingeret venire condam <-Andream litteratum > ³⁾ de Corona ad eandem civitatem Eperyes, tunc ipse non vocatus manibus armatis et potentiariis — — in medium ipsorum accessisset, ibique ipsos verbis illicitis et inhonestis afficiendo et cum ipsis discordiam inchoando — — mox ipsi surgentes ad hospitium ipsorum accessissent.

Tandem vero altera die, videlicet feria secunda,⁴⁾ ^{febr.}dum ipsi insimul in domo circumspecti Benedicti litterati ^{19.}preuissent, tunc prefatus condam Andreas litteratus iterum manibus armatis et potentiariis — — accessisset in medium ipsorum, ibique iterum ipsis verba discordiosa incipiens referre et ipsi — — ad domum circumspecti Benedicti Carnificis transivissent, prefatum Benedictum litteratum etiam ad cenam convocare fecissent. Dum autem ipsi iam in finale cene essent, tunc iterum prefatus condam Andreas litteratus manibus armatis et potentiariis cum quadam cambuca ferrea, et aprodianus suus post eum portando clipeum et frameam, ad domum predicti Benedicti Carnificis venisset, ibique stando ante mensam, ubi ipsi cenassent, picarium ante eos existens levasset, bibendo dixisset, quod ipse biberet et que bestia doleret faceret ea re. Iterum recipiendo unum coclear movit illud in scultella

¹⁾ preteritum *az eredetiben*.

²⁾ *Zalay Gergely*.

³⁾ *Andrea litterato u. o.*

⁴⁾ E szerint az eperjesi városi tanács 1515-ben *Carnis privium* alatt nem a mai húshagyó keddet, hanem az ezt megelőző *Esto mihi* vasárnapot értette. — V. ö. *Knauz*, Kortan 151.

circumquaque reiterando prefata verba inhonesta. Quibus auditis ipsi dixissent prefato condam Andree litterato, quod pacifice viveret et maneret, qui ibi essent, ex ipsis aliqui potiores eo et aliqui similes sibi, ideo loqueretur cum honore. Mox prefatus condam Andreas litteratus surgens prefatam cambucam ferream cum furore arripiendo subivisset ante mensam, quam si non prefatus Anthonius Pocharnok tam celeriter arripuisset⁵⁾ et de manibus suis evulsisset, unum ex ipsis nece miserabili interemisset. Deinde prefatus condam Andreas litteratus ad puerum suum profugiens predictam frameam et clipeum arripiendo; videns hoc ipse videlicet Gregorius Zalay predictam frameam et clipeum etiam ex manibus eiusdem auferendo, tandem eundem Andream litteratum de predicta domo propter bonum pacis extrusisset. Et postea ipsi surgentes ad domum prenominati Benedicti litterati accessissent rogantes ipsi predictum Benedictum litteratum, quod portam et ianuam faceret claudere, quia neforte veniret post eos preallegatus condam Andreas litteratus et inter ipsos maiorem discordiam faceret.

Tandem vero non post multum spatium temporis noctis tempore quasi inter horas octavam et novem predictus condam Andreas litteratus iterum manibus armatis et potentiariis vituperando ad domum dicti Benedicti litterati hostiliter irruens, super portam et ianuam evaginato gladio validis ictibus secando dicens, quod exirent bestie, quia aut sibi aut ipsis mori oportet.

Quibus auditis ipsi, quod⁶⁾ prefatus condam Andreas litteratus ipsos talibus verbis illicitis et vituperosis pertractaret, volentes ad eum ipsi exire, sed prefatus Benedictus litteratus eos exire non permisisset, rogantes ipsi prefatum Benedictum litteratum, ut eos extramitteret aut eos defenderet, quia esset ipsis contra honorem, quid ipse Andreas litteratus ageret super eos, tunc prefatus Benedictus litteratus locutus fuisset ipsis, ut ipsi essent in

⁵⁾ arripisset *az eredetiben*.

⁶⁾ Sorközi betoldás.

libera civitate et si ipsis aliquid iniustum esset, in civitate esset iudex, qui ipsis iudicium et iustitiam faceret. Et tandem ipsi mox omnia premissa acta potentiaria per prefatum condam Andream litteratum patrata et commissa prefato iudici per hospitem eorum, qui per portam domus sue posteriorem exivisset, renunciassent. Mox prefatus iudex convocando certos iuratos suos et familiares civitatis, accensis facibus ante domum prefati Benedicti litterati accessissent, ibique prefatum condam Andream litteratum reperientes in evidentiā facta predictam portam et ianuam creberrimis ictibus seccare et ibi eundem — — prefati iudex et iurati cives captivassent, captivandoque eundem in carcerem ducere et portare fecissent.

Altera autem die ipsi — — ad pretorium civitatis — febr. — accessissent ibique ab eisdem iudice et iuratis civibus 20. postulantes ex parte memorati condam Andree litterati ipsis in premissis iuris equitatem iustitiaeque complementum elargiri.

Audientes hoc prefati iudex et iurati cives consultando insimul volebant ipsis ulteriorem terminum dare et assignare, sed tamen ipsi nullum terminum expectare voluissent, — — quia ipsi essent occupati in servitiis regie maiestatis.

Videntes prefati iudex et iurati cives, quod in hoc aliud facere non possent, mox prefatum condam Andream litteratum ad predictum pretorium — — ducere et portari fecissent, ibique ipsi omnia premissa acta potentiaria — — contra et adversus prefatum condam Andream litteratum allegaverunt; quamquidem allegationem et premissam causam per prefatum condam Andream litteratum inceptam sic facta fore cum probabilibus documentis, videlicet cum hospitibus ipsorum et cum ceteris hominibus, qui tunc interfuissent — — comprobare assumpserunt.

Quibus auditis prefatus condam Andreas litteratus nil in premissis negasset, sed omnia premissa per ipsum ut refertur patrata et commissa potentialiter specialiter recognovisset sic facta fore — — et preterea prefatus condam Andreas litteratus — — per prefatos iudicem et

1515. ^{nov.} 8. iuratos cives de Eperyes — — morti adiudicatus exstisset. — — Datum in oppido Saros, feria quinta proxima ante festum beati Martini episcopi, anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto.⁷⁾

142.

1515. nov. 18. Velezd.

Thomory Pál levele az eperjesiekhez, a Brassai András deák lefejeztetése dolgában. A halálmegvető székelyektől félti őket, kik sem istentől, sem embertől nem félnek. Azért őrizkedjenek a lefejezett András deák atyafiaival való ismeretségtől.

Sajátkezű levél félv papíron, papírral fedett zöld gyűrűpecséttel, Eperjes város lt.

Történelmi Tár 1882. 84.

Prudentes ac nobiles domini et amici honorandissimi.
Post salutem.

Accepi litteras dominationum vestrarum cum litteris serenissimi domini nostri regis fratribus et amicis illius interempti sonantes,¹⁾ et profecto bene²⁾ et consulte fecerunt, ut has litteras ad me direxerunt, intuituque dominationum vestrarum ego illas ad locum necessarium transmittam. Scio, quod dominus Johannes Benkner et alii sui civitatenses mandato regio obtemperant, sed domini mi, timeo a sicutis Ribaldis³⁾ vos, qui nec deum nec hominem

⁷⁾ A máj. 24-iki jegyzőkönyv szerint „iudex et iurati cives de Eperies — — prefatum condam Andream litteratum octava die decolare fecissent“.

febr. 24. „1515. die Saturni ante Mathie apostoli ... thortori pro decolatione Andree... flor. I“. — *Eperjes* v. számadáskönyve 1515—1527. fol. 9/a.

¹⁾ sonantibus *volna helyesen.*

²⁾ fecit *innen kitörölve.*

³⁾ Ribaldus = elszánt, elvetemedett, csavargó. — *Bartal*, A magyarországi latinság szótára 579. 580 l. — V. ö. *Du Cange*, Glossarium mediae et infimae latinitatis VII. 183.

timent, ymmo nec iustum nec iniustum. Verum in presentiarum tempore exitus mei nil mali sensi, quia illos relinqui in exercitu domini wayuode. Attamen alii fratres quas litteras michi miserant super promissione mea, ut usque festum beati Michaelis archangeli promiseram dominationibus vestris, ut nullum ex vobis nec verbis nec minis afficient, illas ego dudum per unum baccalaureum, ad Cracouiam transeuntem transmisi dominationibus vestris, ex quibus intelligere potuerunt⁴⁾ totam malam mentem ipsorum, et bonum est illas vobis conservare, quia nullo modo vobis illas misissem, sed in tenore sum petitus, ut vobis dirigam. Tamen qui obiit, mortuus est. Caveant tantummodo igitur dominationes vestre se a nimia notitia fratrum illius, quia quantum inspicere mentem illorum possum, mors illius sine aliquali discrimine non preteribit, saltem si maiores terrebut illos. Ex quo sua maiestas sub amissione rerum illis precepit, et ego quantum possum, videbunt dominationes vestre, ut taliter illis scribam et in mentem redigam, ut extra iudicium dominationes vestras non requirant.

Sed inter tanta mala et tot fatigas⁵⁾ vellem, ut hanc curam deponeretis et dispositioni aliquorum amicorum daretis, quia carissimi domini tot sunt cure michi nunc noviter in negotiis camerarum transsilvanarum imposite, ut vix ulterius in istis procedere possum. Nichilominus nunc sum in itinere versus Budam et usque festum beati Nicolai episcopi ero ibi. Si quid consulitis in rebus facere interim, per illos, qui ad illas nundinas descendunt, reddatis certum et intuitu dominationum vestrarum, dum in negotiis regie maiestatis non occupabor, animo libenti laborabo.

Sed bonum fuisset, ut in litteris regie maiestatis etiam inscriptus fuisset egregius dominus Johannes Lwlay comes et camerarius Cibiniensis, quia et ille iam in illam incidit geneologiam, qui nunc ad officium thesaurarius

⁴⁾ poterunt *innen kitörölve.*

⁵⁾ ut *innen kitörölve.*

secreto scribendo est vocatus, sed michi dixit, ut nullo assumptis, quia medio mei regia maiestas illum nunc vocavit Budam. Si igitur illi illud onus imponitur, extunc rogo, ut si antea intentionem concordandi non habuistis, etiam concordetis, ea ratione, ut plures habeatis amicos quam inimicos.

Valere dominationes vestras opto.

1515. Ex Welezd, die dominico proximo ante festum beate
nov. Elizabeth vidue, anno 1515.
18.

Paulus Thomory

comes et castellanus propria manu raptim.

Külcim: Prudentibus ac nobilibus iudici et iuratis civibus civitatis Eperyes, dominis et amicis honorandissimis.

143.

1517. aug.

A kolosmonostori convent előtt kocsárdi Szemes Orsolya asszony Szabó Zakariásné kocsárdi székely örökségeinek két részét és lófőségét nyolcvankilenc magyar aranyforintért kocsárdi Gálffy Mártonnak örökbe vallja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36402. (Kolosm. Prot minus Magno fol. 24.)

Conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod nobilis domina Ursula, filia agilis condam Michaelis Zemes de Kochard, consors videlicet providi Zakarie Zabo civis oppidi Thorandensis coram nobis personaliter constituta, oneribus et quibusvis gravaminibus Thome filii et puelle Katherine filie suorum in subnotandis super se assumptis sponte et libere confessa exstitit in hunc modum, quomodo ipsa matura intra se deliberatione prehabita directas et equales duas partes universarum hereditatum suarum sicutalium in possessione Kochard in sede Aranyas existenti habitarum, a prefato condam Michaelis Zemes patre suo in ipsam condescensarum simul cum primipulatu ac terris arabilibus cul-

tis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, rubetis, virgultis, salicibus, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, nec non molendinis, piscinarum etiam et molendinorum locis, generaliter autem cunctarum utilitatum et pertinentiarum integritatibus, ad easdem duas partes dictarum hereditatum ac primipulatum de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, agilibus Martino Galffy de eadem Kochard, nec non domine Elene consorti, item Georgio, Andree et Johanni filiis ac Dorothee filie suis, ipsorumque heredibus universis pro octoginta novem florenis auri hungaricalibus, plene ut dixit sibi persolutis et per ipsam integre levatis dedisset, vendidisset et inscripsisset, immo dedit, vendidit et inscripsit in nostri presentia iure perpetuo et irrevocabiliter utendas, tenendas, possidendas pariter et habendum, nullum ius nullamque iuris et domini proprietatem sibipso reservando, sed totum et omne ius, omnemque iuris et domini proprietatem in prescriptis duabus partibus preactarum hereditatum sicutalium et primipulatu . . . ¹⁾

144,

1517. nov. 10.

A kolosmonostori convent előtt losonczi Bánffy Péterné Petronella asszony, a néhai kizdi Sándor Jánostól szerzett Dicsőszentmártonban, Csüdötélkében, Zágorban, Királyfalvában, Szélkutban, Péterlakában, Feltorjában, Nagypeselneken, Kantafalvában, Szépmezőben és Váradgyában lappangó minden jogát somkereki Erdélyi Mártonnak örökbe vallja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36402. (Kolosm. Prot minus Magno fol. 203.)

. ²⁾ et commisisset, immo quitos, expeditos et modis omnibus absolutos reddidit et commisit, dictos

¹⁾ A többi hiányzik.

²⁾ Eleje hiányzik.

etiam equos equatiales eisdem annuit, concessitque et contulit in nostri presentia. Et nichilominus eadem domina Petronella attentis et consideratis multimodis beneficiis et favorabilibus complacitiis sepe dicti Martini Erdely de dicta Somkerek, quibus idem tum in premissis ordinationibus, tum vero in cunctis aliis rebus et negotiis eiusdem domine Petronelle prompta semper sollicitudine studuit adesse pariter et prodesse, totum et omne ius suum, quod ipsa domina Petronella ex fassione egregii condam Johannis Sandor de Kyzd, iuxta continentiam certarum litterarum, unius scilicet nostrarum fassionalium contractionalium ac alterius super consensu regio editarum et superinde emanatarum in totali oppido Dychew Zenthmarthon ac domo et curia nobilitari in eodem oppido adiacentibus, nec non totalibus possessionibus Chwdewthelke, Zagor, Kyralfalwa et Zylkwth in de Kykellew, nec non Peterlaka, Felthorya, Naghpeselnec et Kanthafalwa vocatis in Albensi adiacentibus, item portionibus possessionariis in possessionibus Zepmezew et Varaggya appellatis, in eodem Albensi comitatibus existentibus habitis qualitercunque haberet, habuissetque vel in futurum quomodolibet se habere sperasset, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibusvis, ut puta terris arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, vineis et vinearum promontoriis, aquis aquarumque decursibus, piscinis nec non molendinis, piscinarum etiam et molendinorum locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem et earundem integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis et appellatis, ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus antefato Martino Erdely et suisque heredibus ac posteritatibus universis dedisset, contulisset et annuisset, immo dedit, contulit et annuit iure perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum tenendum, possidendum et habendum nostro in conspectu; tali obligaminis vinculo per sepe dictam dominam Petronellam assumpto mediante, quod si ipsa domina Petronella vel sui heredes in premissis omnibus persistere nollent, sed ea in

toto vel in parte infringere aut retractare niterentur quomodo, extunc eadem domina Petronella et sui heredes solum vigore presentium in duobus millibus florenis auri puri hungaricalibus veri et iusti ponderis, ac insuper in perennali estimatione universarum possessionum, nec non iurium et portionum possessionariarum, item rerum aurearum et argentearum, atque pecudum et pecorum prescriptarum contra memoratum Martinum Erdely et suos heredes universos convincantur et convicti habeantur eo facto. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in profesto festi beati Martini episcopi et confessoris, anno Domini Millesimo quingentesimo decimo ^{1517.} _{10.} septimo.

145.

1518. febr. 25.

A kolosmonostori convent előtt somkerek Erdélyi Márton a királyt, Zápolyai Jánost, héderfájai Barlabássy Lénártot és Istenmezeji Jánost a néhai kizdi Sándor János és fia, Gáspár nemesi birtokainak elidegenítésétől tiltja.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot minus Michael fol. 169.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod egregius Martinus Erdely de Somkerek accedens personaliter in nostri presentiam in sua propria ac Johannis, Francisci et Anthonii filiorum suorum personis serenissimum dominum regem, item spectabilem et magnificum Johannem de Zapolya comitem perpetuum terre Scepusiensis, vayvodamque Transsilvanum et sicularum comitem, nec non egregios Leonardum Barlabasy de Hederfaya vicevayvodam Transsilvanum et sicularum vicecomitem ac Johannem de Ystenmezeye et alios quoslibet ab occupatione et occupari factione, detentioneque et conservacione, nec non

sibipsis appropriatione bonorum egregii condam Johannis Sandor de Kyzd et Gasparis filii eiusdem (duntaxat nobilitarium) in quibuscunque comitatibus existentium, habitorumque et adiacentium, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum eorundem perceptione seu percipi factione, se etiam in dominium eorundem intromissione et sibipsis statui factione quomodolibet publice vel manifeste iam factis vel in futurum fiendis prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo lege regni requirente, harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum feria quinta proxima post festum beati Mathie apostoli, anno Domini 1518. febr. 25. 1518.

146.

1518. febr. 25.

A kolosmonostori convent előtt losonczi Bánffy Péterné Petronella asszony keresztényi hitére és emberségére fogadja, hogy a néhai kizdi Sándor Jánostól és fiától Gáspártól szerzett Küküllő és Fejér megyei nemesi birtokainak birtoklása iránt somkerek Erdélyi Mártonnal kötött egyességet nem másítja meg.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot. minus Michael fol. 169.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra. Memorie commendamus, quod generosa domina Petronella, alias relictæ egregii condam Johannis Erdely de Somkerek, nunc vero consors egregii Petri Banffy de Lossancz constituta coram nobis personaliter, oneribus et quibusvis gravaminibus nobilis puelle Anne filie, aliorum etiam filiorum et filiarum suorum universorum in futurum nascendorum in subscriptis super se assumtis sponte et libere confessa est in hunc modum, quomodo ipsa egregio Martino Erdely de Somkerek, heredibusque et posteritatibus eiusdem universis ad honorem, fidemque christianam et humanitatem suas se obligasset

et spondisset, eo modo, quod ipsa in causis ratione et pretextu bonorum alias egregii condam Johannis Sandor de Kyzd et Gasparis filii eiusdem (duntaxat nobilitarium) in quibuscunque comitatibus harum partium Transsilvanarum existentium, habitorumque et adiacentium, in quibus etiam ipsa domina Petronella vigore contractus dicti condam Johannis Sandor et consensus regii optimum ius habuisse et huiusmodi ius suum prenominato egregio Martino Erdely, heredibusque et posteritatibus eiusdem universis iuxta continentiam aliarum litterarum nostrarum fassionalium obligatarum superinde emanatarum iure perpetuo inscripsisse asserit, motis vel movendis, quamdiu ipsa supervixerit, usque finalem decisionem huiusmodi causarum motarum vel movendarum singulis annis, dum et quodocunque ac quotiescunque et quoscunque prelibatus Martinus Erdely aut heredes eiusdem voluerint, procuratores constituere atque fateri, litterasque procuratorias suo nomine dare et emanari facere semper prompta erit et parata, immo se obligavit et spondit nostro in conspectu propria sua voluntate, et nihilominus quidquid unus vel plures procuratores per ipsam constituti suo nomine egerint vel fecerint, allegaverintque aut responderint (demptis actibus vel factis, allegationibusque et responsis per huiusmodi procuratores causis in preassertis nocituris), item et alias fassiones suas quaslibet prefato Martino Erdely et suis heredibus universis per ipsam factas litterasque super fassionibus suis tam procuratorias quam alias quaslibet in continentis, clausulisque et articulis in toto vel in parte nunquam revocabit, retrahabitque reclamabit, ac non cassabit, non annullabit, neque viribus carituras facere curabit sub vinculo et obligamine preassumpto harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum feria quinta proxima post festum beati Mathie apostoli, anno Domini 1518.

1518.
febr.
25.

147.

1518. máj. 21. Héderfája.

*Héderfájai Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda és szé-
kely alispán előtt Kabos Gáspárné, szentgyörgyi Meggyes
Zsófia, Sárdon egy halastó-helyet, sárdi Nagy Ferenc és
Szegő Imre pedig ugyanott az Abran nem Ujág vonalán
egy lófőseget húsz-húsz arany forintért sárdi Bicsak Lő-
rincznek örökbe vallanak; utóbbiak azzal a kikötéssel,
hogy amíg élnek, a sárdi „lófőnyil“ békés birtokában meg-
tartja őket.*

Eredetije papíron, aljára nyomott pecséttel, a Magyar Nemzeti
Múzeum törzslt.

Nos Leonardus Barlabassy de Hederffaya vicevay-
voda Transsilvanus et siculorum vicecomes. Memorie
commendamus per presentes, quod nobilis domina So-
phia, consors Gaspari Kaboos, filia videlicet olim Blasii
Megyes de Zenthgyergy, coram nobis personaliter con-
stitutata sponteque et libere est confessa in hunc modum,
quomodo ipsa matura intra se deliberatione prehabita
quendam¹⁾ unum locum piscine sue in territorio posses-
sionis Sard, versus possessionem Thompa adiacentis cum
omnibus eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet
pro viginti florenis auri ab eodem ut dixit plenarie levatis
et receptis egregio Laurentio Bychak de dicta Sard, suis-
que heredibus et posteritatibus universis dedisset et ven-
didisset, atque inscripsisset iure perpetuo et irrevoca-
biliter tenendum, possidendum pariter et habendum.
Item etiam agiles Franciscus Nagy et Emericus Zegew de
dicta Sard similiter coram nobis personaliter constituti
spontanea eorumque voluntate confessi sunt retulerunt-
que nobis in hunc modum, quomodo ipsi in quibusdam
suis necessitatibus ad presens summe ipsos urgentibus
evitandis unum primipulatum eorundem in territorio pos-
sionis Sard, nec non in genere Abran et arbore seu
linea Vyag existentem et adiacentem, cuius quidem due

¹⁾ quoddam *az eredetiben.*

partes Francisci Nagy, tertia vero pars Emerici Zegew exstiterunt, pro viginti florenis auri ut dixerunt iam ab eodem levatis et receptis, prefato egregio Laurentio Bychak eiusdemque heredibus et successoribus universis cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad eundem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus dedissent, vendidissent, contulissent, atque inscripserunt iure perhennali tenendum, possidendum pariter et habendum; hoc tamen specialiter declarato, quod idem Laurentius Bychak annotatos Franciscum Nagy et Emericum Zeg[ew],²⁾ quoadusque supervixerint, in territorio possessionis Sard super Loffenyl vocato pacifice et quiete tenere et conservare debeat et teneatur, imo dederunt, vendiderunt et inscripserunt nostro in conspectu, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem, quod scilicet et quas ipsi venditores in premissis habuissent vel in futurum quoquomodolibet (*így!*) ipsi aut heredes sui in eisdem habere sperassent, in prefatum Laurentium Bychak et suos heredes universos transferendo pleno iure atque cum effectu. Assumentes³⁾ nichilominus annotati domina Sophia, nec non Franciscus Nagy et Emericus Zegew prelibatum Laurentium Bychak suosque heredes et posteritatem in premissis iuribus contra quoslibet causidicos et actores, legitimosque impetitores propriis suis laboribus et expensis in pacifico dominio tenere, protegere et conservare, ex quo onera et quolibet gravamina universorum filiorum et filiarum eorundem iamfati venditores in pre-scriptis super se assumendo. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales et authentici sigilli nostri munimine roboratas eidem Laurentio Bychak suisque heredibus duximus concedendas. Datum in possessione Hederffaya prefata, feria sexta proxima ante festum Pentecostes Domini, anno Domini Millesimo quingentesimo decimo octavo.

1518.
máj.
21.

²⁾ Kizsakadva.

³⁾ Assumens az eredetiben.

148.

1520. aug. 10. Héderfája.

Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda és székely alispán kilyéni Kövér Albertnek, Bélydy Pálnak és Daczó Jánosnak meghagyja, hogy hidvégi Nemes Ferencsel, aki az Árapataki Demeter halála után ennek árapataki és erödsdi birtokait elfoglalta, azokat a törvényes örökös Árapataki Barnabásnak adassák vissza, ellenkező esetben idézzék ő elébe.

A XVIII. század 60-as éveiben készült erd. kir. tábl. másolata Orsz. lt. Kőszegi A. ítélmester iratai XXIII. 59. fol. 418.

Leonardus Barlabasy de Hederfaya vicevayvoda Transsilvanus et siculorum vicecomes. Nobilibus Alberto Kewer de Kyllyen, Paulo Beldy et Johanni Daczo amicitiam paratam cum honore. Exponitur nobis in persona nobilis Barnabae de Arapathaka, qualiter post mortem et decessum quondam Demetrii de Arapathaka totales portiones suae possessionariae in possessionibus eadem Arapathaka et Erewsd, omnino in comitatu Albensi Transsilvaniae existentibus, iure successorio in ipsum exponentem devolutae forent et redactae, tamen nunc ignoratur quibus respectibus nobilis Franciscus Nemes de Hydwegh easdem portiones possessionarias praefati condam Demetrii Arapathaky occupasset pro se, occupatasque penes se teneret et conservaret etiam in praesentiarum (!)¹⁾ in praeiudicium et damnum praefati exponentis manifestum. Requiritur igitur vos et nihilominus vobis in persona domini nostri gratiosissimi domini Johannis comitis et vayvodae sub oneribus sedecim marcarum firmiter committimus, quatenus acceptis praesentibus termino per praefatum exponentem vobis praefigendo erga praefatum Franciscum Nemes personaliter accedentes ammonetis eundem, dicatisque et committatis eidem verbo nostro, ut ipse dictas portiones possessionarias annotati quondam

¹⁾ praesentibus mediantibus a másolatban.

Demetrii Arapathaky annotato exponenti cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus remittere et resignare, manusque suas de eisdem eximere debeat et teneatur, qui si fecerit bene quidem, alioquin prohibeatis eundem ab earundem detentione et conservatione, usuque fructuum et quarumlibet utilitatum portionum possessionariarum earundem perceptione seu percipi factione et nihilominus evocetis eundem ad tredecimum diem festi Resurrectionis (Domini)²⁾ anni nunc⁽¹⁵²¹⁾ venturi nostram in praesentiam rationem superinde redditurum. Et post haec huiusmodi admonitionis, prohibitionis et evocationis vestrae seriem, ut fuerit expedita, fide christiana vestra mediante nobis suo modo rescribere debeatis, secus agere nulla ratione praesumatis. Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis. Datum in possessione Hederfaya praefata, feria sexta proxima ante festum Ascensionis sanctissimae virginis Mariae, anno Domini Millesimo quingentesimo³⁾ vigesimo.

1521.
ápr.
10.

1520.
aug.
10.

149.

1523. jun. 15. Héderfája.

Héderfájai Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda és székelly alispán előtt szentkirályi Csányi Balázs Székelyvásárhelyen a Maroson levő malma fele harmadrészét tartozékaival özvegy nagybölöni Forró Mihálynénak huszonöt arany forintért zálogba veti.

Eredetije papíron, melynek alsó balszeglete hiányzik, alján zöld viaszpecsét nyomaival a gróf Teleki-cs. marosvásárhelyi lt., Iszlay-iratok.

Nos Leonardus Barlabassy de Hederffaya vicevayvoda Transsilvanus et siculorum vicecomes. Memorie commendamus per presentes, quod nobilis et agilis Bla-

²⁾ A tollban maradt.

³⁾ quadringentesimo *hibásan a másolatban.*

sius Chani de Zenkyraly coram nobis personaliter constitutus sponte et libere confessus est et retulit in hunc modum, quomodo ipse pro quibusdam suis necessitatibus ipsum ad presens summe urgentibus evitandis totalem portionem suam, videlicet tertiam partem medietatis¹⁾ cuiusdam molendini in fine oppidi Zekelwasarhel et in fluvio Marus fundati et existentis cum omnibus utilitatibus et pertinentiarum quibuslibet integritatibus, de iure et ab antiquo ad id spectantibus et pertinere debentibus nobi(li)²⁾ domine Magdalene relicte condam agilis Michaelis Fforro de Nagy Bewlen pro viginti quinque florenis auri, ut dixit iam ab eadem plene receptis et levatis, titulo pignoris duxisset obligandam, prout obligavit et inscripsit nostri in presentia, eo modo, ut dum et quando-cunque temporis in processu idem Blasius Chani aut heredes sui dictam portionem suam in pretacto molendino existentem [pro]³⁾ se redimere voluerint, extunc depositis prius et persolutis dictis viginti quinque florenis auri . . .⁴⁾ valeat atque possint, prenotataque domina Magdalena rehabitis huiusmodi . . .⁵⁾ cum cunctis suis utilitatibus predictis, litigionario processu absque omni pacifice et quiete [remittere et re]signare⁶⁾ debeat et teneatur harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. [Datum in possessione]⁷⁾ Hederffaya prefata, feria quarta proxima ante octavam sacratissimi Corporis Christi, [anno Domini Millesi]mo⁸⁾ quingentesimo vigesimo tertio.

1523.
jún.
15.

150.

1524. febr. 4.

A kolosmonostori convent előtt turcsányi Nagy Máté és kercsedi Miklósy János nemesi telek és udvarházbéli

¹⁾ Sorközi betoldás.

²⁾ Tollban maradt.

³⁾ Kiszakadva.

⁴⁾—⁵⁾ Öt-hat szó 52 mm. kiszakadva.

⁶⁾—⁸⁾ Kiszakadva.

részbirtokaikat Rákoson, Aranyas széken, illetve Turcsánban, Torda megyében, elcserélik.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36400. (Kolosm. Prot. minus R. fol. 103.)

Nos conventus monasterii beate Marie virginis de Kolosmonosthra. Memorie commendamus per presentes, quod nobiles Matheus Nagh de Thwrchan ab una et Johannes Myklosy de Kerched partibus ab altera, idem etiam Matheus Nagh domine Katherine consortis, nec non Gasparis, Melchioris et Balthasaris filiorum aliorumque cunctorum fratrum et consanguineorum suorum, prefatus vero Johannes Myklosy similiter domine Agnetis matris ac Mathei Myklosy fratris uterini, nec non puellarum Katherine, Elizabethi et Elena sororum, aliorumque universorum fratrum et consanguineorum suorum oneribus et quibuslibet gravaminibus in subscriptis super se assumptibus coram nobis personaliter constituti sponte et libere confessi sunt retuleruntque in hunc modum, quomodo ipsi matura intra se ipsos deliberatione prehabita talem inter se ipsos fecissent concambialem permutationem perpetuo duraturam, quod primo prefatus Matheus Nagh totalem portionem suam possessionariam in sessione et curia nobilitari in possessione Rakos vocata, in sede Aranyas appellata existenti habitam simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, fenetis, fenilibus, silvis, nemoribus, rubetis, virgultis, aquis, fluviis, rivis aquarumque decursibus, molendinis, piscinis, piscaturis, molendinorumque et piscinarum locis, montibus, vallibus et vinearum promontoriis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus pertinereque debentibus annotato Johanni Myklosy dedisset, inscripisset, contulisset et permutasset iure et titulo perennalis concambialis permutationis irrevocabili in filios filiorum et heredum per heredes tenendam, possidendam pariter

et habendam, prout dedit, inscripsit, contulit et permutavit. E converso vero pretitulatus Johannes Myklosy totalem portionem suam possessionariam in sessione et curia nobilitari in possessione Thwrchan vocata pretacta in comitatu Thordensi existenti habitam simili modo simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, fenetis, fenilibus, silvis, nemoribus, rubetis, virgultis, aquis, fluviis, rivis, aquarumque decursibus, molendinis, piscinis, piscaturis, molendinorumque et piscinarum locis, montibus, vallibus et vinearum promontoriis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus pertinereque debentibus sepe dicto Matheo Nagh dedisset, inscripsisset, contulisset et permutasset iure et titulo perennalis concambialis permutationis irrevocabili in filios filiorum et heredum per heredes tenendam, possidendam pariter et habendam, prout dedit, inscripsit, contulit et permutavit, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem prescripte ambe partes in eisdem sibi ipsis de cetero reservando, sed totum et omne ius, omnemque iuris et dominii proprietatem vicissim et alternatim in se ipsos ac heredes ipsorum prescriptos transtulissent, prout transtulerunt coram nobis pleno cum effectu harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria quinta proxima post festum Purificationis beatissime virginis Marie, anno Domini 1524.

1524.
febr.
4.

151.

1525. szept. 14.

A kolosmonostori convent jelenti Thomory István erdélyi alvajdának, hogy Kálnay András kolosmonostori apátsági kormányzó, volt brassai huszados, a testvére Kálnay Mátyás gyalui porkoláb és Kis Ferenc egyhangúlag

azt vallották, hogy az Utas nevű, Havaselföldre vivő úton a huszados pecsétje nélkül a járás-kelés mindig tilos volt.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36405. (Kolosm. Prot. minus Michael fol. 177.)

Egregio domino Stephano Thomory de Chwch vicevayvode Transsilvano et siculorum vicecomiti etc. domino ipsorum honorando conventus monasterii beate Marie virginis de Kolosmonosthra orationes et servitium. Vestra noverit dominatio, nos litteras eiusdem pro parte egregii Demetrii Korody vigesimatoris Brassoviensis confectas et emanatas, nobis in certa sui parte amicabiliter loquentes et directas honore quo decuit recepisse in hec verba:

Stephanus Thomory de Chwch vicevayvoda Transsilvanus et siculorum vicecomes etc. Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Albensis Transsilvanie ac conventui ecclesie de Kolosmonosthra, nec non universis iudicibus et iustitiariis, ecclesiasticis videlicet et secularibus tam his Transsilvanie quam Hungarie in partibus constitutis et existentibus presentes visuris salutem et debitum honorem. Noveritis, quod quia egregius Demetrius Korody vigesimator Brassoviensis iuxta iudiciariam nostram deliberationem in quadam causa pridem inter egregium Paulum Beldy de Bodola ab una, ac eundem vigesimatorem partibus ex altera ratione ablationis quorundam novem equorum et aliarum certarum rerum quorundam iobagionum eiusdem Pauli Beldy per ipsum vigesimatorem ut dicitur patrate mota et vertente feria se^{szept.} cunda proxima ante festum Nativitatis beatissime virginis ^{4.} Marie in dicta possessione nostra Chwch vocata factam contra iamfatum Paulum Beldy hoc et id: Utrum quedam via Wthas nominata, que per campum Bozamezew appellatum Transalpinam vadit, absque sigillo vigesimatoris nullipiam libera, sed falsa et prohibita existat nec ne, medio certorum officialium alias vigesimatorum Brassoviensium, precessorum scilicet suorum et aliorum nonnullorum testium, quibus falsitas, illibertasque et prohibitio

huiusmodi vie lucide constaret, probare tenebitur. Pro eo rogamus vos et hortamur, et quibus interest etiam serie presentium domini Johannis comitis et vayvode Transilvani domini nostri gratiosissimi in persona committimus, quatinus dum et quando presentibus fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, vocatis coram vobis universis testibus prefati Demetrii Korody, per eundem scilicet aut hominem suum ad id deputatum nominandis, quos et nos illuc venire amicabiliter petimus, illos vero, quibus interest, etiam sub onere singularum sedecim marcarum ad id accersiri iubemus, ab eisdem ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et sacre eius corone observandam, tacto dominice crucis signo coram vobis prestandam de et super premissis diligenter investigare et inquirere, ac seriem attestationis testium huiusmodi, quomodo scilicet et sub quibus formis verborum per quemlibet ipsorum fuerit coram vobis aut altero vestrum attestatum nobis ad profestum beati Galli confessoris nunc venturum suo modo amicabiliterque et conscientiose rescribatis. Datum in possessione nostra Chwch predicta, secundo die termini prenotati, anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo quinto: .

Quibus receptis, nos amicabilibus petitionibus vestre dominationis obtemperare volentes, testes infrascriptos. per dictum Demetrium Korody nobis nominatos nostri in presentiam vocavimus, qui ad fidem eorum deo debitam coram nobis prestitam feria tertia proxima post festum Nativitatis beatissime virginis Marie nostri personaliter venientes in presentiam fassi sunt in hunc modum: Primo egregius Andreas Kalnay administrator proventuum huius abbacie Kolosmonosthrensensis fassus est, quod ipse temporibus preteritis per integrum annum fuit vigesimator Brasoviensis et tempore suo predicta via Wthas vocata absque sigillo vigesimatoris nullipiam fuit libera, sed falsa et prohibita, et ipse quoque fecit res in illa via ad Transalpinam ducente auferri; ut etiam audivit ab aliis, ut tempore predecessorum suorum vigesimatorum semper fuit ipsa via prohibita et falsa.

Mathias Kalnay castellanus castri Ghyalw fassus est de verbo ad verbum similiter, eo quod cum ipso domino Andrea Kalnay fratre suo, cum idem erat vigesimator Brassoviensis, fuisset presens et ipse res in ipsa via tanquam falsa et prohibita abstulisset.

Item agilis Franciscus Kys in civitate Koloswariensi commorans fassus est, quod ipse mansit Brassovie et scit, quod illa via Wthas vocata pretacta semper fuit falsa et prohibita et nullipiam absque sigillo vigesimatoris libera.

Nos itaque seriem huiusmodi fassionis et attestationis, quomodo scilicet et sub quibus formis verborum per eosdem est depositum, dominationi vestre ad pretactum profestum beati Galli confessoris duximus suo modo amicaliter et conscientiose rescribendam. Datum tertio die diei fassionis et attestationis premissarum, anno Domini supradicto.

okt.
15.

1525.
sept.
14.

152.

1525. (dec. 25. előtt) Bögöz.

Antal dersi plébános és közjegyző előtt vargyasi Dane Péter szentpáli halastavát tíz forintért Kornis Miklósnak zálogba veti.

Eredeti je papíron, alján papírral fedett gyűrűpecséttel; a Magyar Nemzeti Múzeumban, Gróf Rhédey-lt.

Daniel G., Daniel Oklevéltár I. 3.

Nos Anthonius plebanus de Ders auctoritate apostolica notarius publicus et tabellio iuratus, universis et singulis presentes litteras nostras visuris, lecturis pariter et audituris salutem ac orationes in Domino devotas. Memorie commendamus, quod nobilis et egregius Petrus Dane de Vargyas tactus necessitate quadam totalem portionem piscine in territorio Semphal adiacentis in florenos decem nobili et egregio domino Nicolao Kornis ad festum Nativitatis Domini usque impignoravit, tali autem sub conditione et ordinatione, quod si idem nobilis Petrus Dane supradictus illos florenos prenominatos ad

dec.
25.

terminum prefixum solvere non posset, extunc eo facto egregius dominus Nicolaus Kornis primam piscationem totalis portionis eiusdem Petri Dane iamdicti habeat atque assummat, et insuper idem egregius dominus Nicolaus Kornis portionem predictam illius piscine tamdiu in pignus habeat ipsemetque occupat, donec eidem exponenti nobilis Petrus Dane iam sepefatus plenariam de et super florenis X fecerit solutionem atque satisfactionem, vigore et testimonio harum nostrarum litterarum mediante. Presentibus ibidem nobilibus et egregiis dominis Francisco^{1525.} Pethki et altero Francisco Kachai et Paulo Bethlenn. Da-
(dec. 25. e.) tum in Begez, tempore sedis iudicarie anno Domini 1525.

153.

1528. márc. 11. Székelyvásárhely.

Az erdélyi rendek intik Barcsay Andrást és Györgyöt, hogy Déva várát a hűtlenség és hazaárulás büntetésének terhe alatt adják a Magyarország példájára Erdélyben is királlyá választott Ferdinánd vajdájának, Perényi Péternek a kezeibe.

Eredetije félív papíron, három papírral fedett záró gyűrűpecséttel az Erd. Múzeumban, Báró Szentkereszthy-lt.

A három pecsét közül a baloldali töredékes, *cimere*: kivehetetlen; a középső *cimere*: kézfej (!) fölfelé kiegyenesített ujjakkal; az utolsó: a Bethlenek koronás, szájában országalmát tartó kígyója.

Egregii amici dilecti.

Memineritis, quod quotiescunque castrum illud a vobis petitum est, semper respondistis, vos illi tenere velle, quem hoc regnum in dominum assumpseret. Jam dudum vero intelligere potuistis, serenissimum principem et dominum, dominum Ferdinandum regem, sicut per universitatem dominorum praelatorum et baronum, ac magnatum et procerum atque nobilium regni Hungariae, ita et per hoc regnum, universitatem scilicet nostram in dominum et regem electum et assumptum esse et iam specta-

bilem quoque et magnificum dominum Petrum de Peren comitem et vayuodam nostri in medio habere, vos vero castrum illud contra suam maiestatem et ipsum dominum comitem et vayuodam indebite tenere vultis, nam et eotunc, dum curam eius assumpsistis, sine ratione intrastis. Hortamur igitur vos, ut ulteriori am(m)onitione et exhortatione nostra superinde non exspectata, (quia his plura nec scribere nec nunciare volumus,) iam demum castrum illud, quod vos et etiam Johannem Zapolyay nulatenus concernit, dicto domino nostro, comiti et vayuodae spontanea vestra voluntate reddere et resignare debeatis, facietis namque pro vestro ulteriori bono et permansione; nam et alioquin vobis per praesentes significamus, quod si etiam per singula capita nostra nos consurgere et illo descendere oportet,¹⁾ hoc determinavimus, quod unacum praefato domino nostro, domino comite et vayuoda ad vos descendemus et castrum ipsum de vestris violentibus manibus, quomodocunque fieri poterit, excipiemus et vos nomenque vestrum tanquam regiae maiestatis et regni infidelium et proditorum de generatione nostra in aeternum delebimus. Secus igitur, si salus vestra vobis placet, ne feceritis. Ex generali nostra congregatione in oppido Zekelwasarhel profesto beati Gregorii papae celebrata, anno Domini 1 5 2 8.

1528.
márc.
11.

Universitas dominorum regnicolarum,
nobilium scilicet et sicularum et saxo-
num transsilvanensium etc.

A címírásos oldalon: Quicquid praeterea is frater vester Marcus Kemendy, praesentium scilicet ostensor, nostro nomine vobis etiam oretenus dicet, indubia fide credatis.

Külcím: Egregiis Andreae et Georgio Barchay, nostris in castro Dewa existentibus amicis etc.

¹⁾ oporteat az eredetiben az a betűnek alá, illetve fölé pontozással való törlése mellett.

154.

1529. febr. 13.

A kolosmonostori convent előtt Gyulafehérvári András és Krasznai Máté szentkirályi pálosok Mihályffy Pétert a szerzetnek egy egész lófőséget illető tófalvi rész-birtoka elfoglalásától és bitorlásától tiltják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36401. (Kolosm. Prot. minus T. fol. 127.)

Nos conventus monasterii beatae Mariae virginis de Kolosmonosthra. Memoriae commendamus per praesentes, quod venerabiles et religiosi fratres Andreas de Alba Julia et Matthaeus de Krazna ordinis heremitarum sancti Pauli primi heremitaie in claustro beatissimae virginis Mariae in promontorio possessionis Zenthkyral vocatae in sede Maroszek vocata existentis fundato degentes, eiusdem claustrum ipsorumque et totius conventus eorundem in eodem claustro existentium nominibus et in personis nostri personaliter venientes in praesentiam per modum protestationis et inhibitionis nobis significare curarunt in hunc modum, quomodo portionem ipsorum ad unum integrum primipilaratum pertinentem et cessam, in possessione Thofalwa vocata, in dicta sede Maroszek existenti habitam simul cum piscinis et aliis cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet egregius Petrus Myhalffy nescitur unde motus pro se et sibi occupasset occuparique fecisset, occupatamque etiam teneret et conservaret etiam de praesenti potentia mediante, in praeiudicium et dampnum praedictorum claustrum et conventus valde magnum. Unde facta huiusmodi protestatione eundem Petrum Myhalffy et alios universos cuiusvis status et conditionis homines sexus utriusque ab occupatione, possessione in ea haereditatione, detentione, conservatione, impignoracione seu quavis alienatione, sibi que ipsis pignoris vel perennali titulo statui factione, seque ipsos in dominium eiusdem quovis quaesito sub colore intromissione, usuque fructuum et quarumlibet utilitatum perceptione seu percipi factione,

dominum regem a donatione et datione, universa etiam, loca capitularia et conventualia ac alia quaevis credibilia a litterarum eorundem quarumvis superinde extraditione et emanari factione quomodolibet factis iam vel fiendis inhibuerunt contradicendo et contradixerunt inhibendo publice et manifeste coram nobis harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum sabbato proximo ante diem beati Valentini martyris, anno Domini 1529. febr. 13.

155.

1529. febr. 13.

Gyulafehérvári András és Krasznai Máté szentkirályi pálosok a kolosmonostori convent előtt gernyeszegi Erdélyi Jánost, a szentiváni Pisky György özvegye, Dorottyá asszony által örökös mise-alapítványul a szerzetnek hagyományozott Unoka elfoglalásától és bitorlásától tiltják.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36401. (Kolosm. Prot minus T. fol. 128.)

Nos conventus monasterii beatae Mariae virginis de Kolosmonosthra. Memoriae commendamus per praesentes, quod venerabiles et religiosi fratres Andreas de Alba Julia et Matthaesus de Krazna ordinis heremitarum sancti Pauli primi heremitaie in claustro beatissimae virginis Mariae in promontorio possessionis Zenthkyral vocatae, in sede Maroszeek vocata existentis fundato degentes eiusdem claustrum, ipsorumque et totius conventus eorundem in eodem claustro existentium nominibus et in personis nostri personaliter venientes in praesentiam per modum protestationis et inhibitionis nobis significare curarunt in hunc modum, quomodo egregius Johannes Erdely de Gernyezeg nescitur unde motus totam possessionem Wnoka vocatam, in comitatu Thordensi existentem et habitam, per generosam dominam condam Dorotheam, relictam egregii olim Georgi Pisky de Zenth Iwan dicto claustro et conventui fratrum praetacto in refrigerium animae

suae pro missis perpetue ibidem celebrandis simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet testamentaliter legatam ab eisdem claustro et fratribus, eosdem de dominio eiusdem possessionis ejiciendo, expellendo et excludendo occupasset et occupari fecisset potentia mediante, occupatamque teneret et conservaret etiam modo in praeiudicium et dampnum dictorum claustrum et conventus valde magnum. Unde facta huiusmodi protestatione eundem Johannem et Franciscum Erdely et alios universos cuiusvis status et conditionis homines sexus utriusque ab occupatione, possessione in ea haereditatione, detentione, conservatione, impignoratione seu quavis alienatione, sibique ipsis pignoris vel perennali titulo statui factione, seque ipsos in dominium eiusdem quovis quaesito sub colore intromissione, usuque fructuum et quarumlibet utilitatum perceptione seu percipi factione, dominum regem a donatione et datione, universa etiam loca capitularia et conventualia ac alia quaevis credibilia a litterarum eorundem quarumvis superinde extradatione et emanari factione quomodolibet factis iam vel fiendis inhibuerunt contradicendo et contradixerunt inhibendo publice et manifeste coram nobis harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum sabbato proximo ante diem beati Valentini martyris, anno Domini 1529.

1529.
febr.
13.

156.

1530. aug. 10. körül.

Zapolyai János király Kézdivásárhely mezővárosának heti vásárokat és évenként három országos vásárt adományoz.

Eredetiye elrongyolódott papíron, aljára nyomott kir. nagy pecsét nyomával, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. Cista Kraszna III. 7.

Commissio propria domini regis.

Nos Johannes dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos tum

ad nonnullorum fidelium nostrorum humilimae sup(p)licationis instantiam per eos nostrae (propterea) factam maiestati, tum vero pro utilitate et commodo regni nostri ac regnicolarum nostrorum transsilvanensium ad oppidum nostrum Kyzdywasarhel vocatum, in sede Kyzdy habitum, forum annuale liberum singulis ebdomadis feria quinta, deinde nundinas liberas pro dominica Reminiscere, nec non sanctorum Georgii et Demetrii martyrum festi-
vitatibus, diebusque huiusmodi dominicam Reminiscere ac festa praecedentibus et subsequentibus ad id scilicet aptis et sufficientibus, singulis annis occurrentibus, omnino sub iisdem libertatum praerogativis, quibus nundinae seu fora annualia liberarum civitatum seu possessionum quarumcunque celebra(n)tur, perpetuo celebrandum duximus, annuentes et concedentes, immo annuimus et concedimus praesentium per vigorem, [absque]¹⁾ tamen praedicio nundinarum seu fororum [annualium]²⁾³⁾ singulos mercatores, institores ac⁴⁾ homines quietos reddimus et securos, quatenus ad praedictas nun[dinas seu fora annualia]⁵⁾ in dicto oppido Kyzdywasarhel perpetuo celebrari concessas et⁶⁾ et mercibus libere et sine omni formidine rerum et pe[rsonarum vestrarum]⁷⁾⁸⁾ et accedatis, peractisque ibi vestris negotiationibus ad propria vestra⁹⁾ rebus et personis vestris semper salvis remanentibus sub nostra pr[otectione]¹⁰⁾¹¹⁾ volumus per fora et alia loca ubique palam facere proclamari. Pr[aesentes autem, quas]¹²⁾¹³⁾ fecimus consignari, post earum lecturam reddi semper iubemus pr[aesentanti. Datum]¹⁴⁾¹⁵⁾ beati Laurentii martyris, anno Domini Millesimo quingentesimo tr[icesimo, regnorum nostro-
rum]¹⁶⁾ anno quarto.

csüt.
ápr.
24.
okt.
26.

1530.
aug.
10. k.

1) — 2) Kizsakadozva.

3) — 4) Kizsakadozott és olvashatatlan szavak.

5) Kizsakadva.

6) Kizsakadt és olvashatatlan szavak.

8), 9), 11), 13), 15) Kizsakadt és olvashatatlan szavak.

7), 10), 12), 14), 16) Kizsakadva.

157.

1535. ápr. 27.

A kolosmonostori convent előtt Vecsey Antal, a szentkirályi pálosok priorja és Szolnoki János scriptor egyfelől, Tholdalaghi Barnabás fia Mihály és leánya Zsófia, Borbátvizy Jánosné másfelől, tholdalagi halastavuk, illetve nagyercsei telkeik felét kölcsönösen elcserélik.

Eredeti fogalmazványa Orsz. lt. MODL. 36404. (Kolosm. Prot. minus Extraxit fol. 112.)

Nos conventus (monasterii)¹⁾ beatae Mariae virginis de Kolosmonosthra. Omnibus Christi fidelibus (praesentibus)²⁾ pariter et futuris praesentium notitiam habituris salutem in omnium Salvatore. Ad universitatis vestrae harum serie volumus devenire notitiam, quod religiosus frater Anthonius Wechey prior conventus fratrum heremitarum ordinis beati Pauli primi heremite in claustro beatae Mariae virginis de supra Zenthkyral penes oppidum Wasarhel fundato residens una cum fratre Joanne scriptore de Zolnok, socio suo in persona totius conventus constituti ab una, parte vero ex altera nobilis Joannes Barbathwyzy de Tholdalak in personis Michaelis et dominae Sophiae consortis suae, haeredibus scilicet condamnobilis Barnabae de Toldalag coram nobis personaliter constituti sponte et libere confessi sunt retuleruntque in hunc modum, quomodo ipsi matura intra se ipsos deliberatione praehabita talem fecissent concambialem permutationem perpetuo duraturam, quod primo praefati fratres Anthonius Wechey prior et totus conventus quandam directam medietatem cuiusdam piscinae eorum desertae in possessione Toldalagh vocata, in comitatu de Thorda existenti habitae ad claustrum eorum praefatum pertinentis simul cum cunctis utilitatibus ac locis molendinorum, aquis et aquarum decursibus et omnium utilitatum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus, pertinereque

¹⁾—²⁾ Szöveg kiegészítés céljából betoldva.

debentibus praefatis Joanni Barbathwyzy et Michaeli filio condam nobilis Barnabae de Tholdalagh, fratri scilicet uterino consortis suae dominae Sophiae, haeredibusque et posteritatibus eorum universis dedissent, inscripssissent, contulissent et permutassent iure et titulo perennalis concambialis permutationis irrevocabili in filios filiorum et haeredum per haeredes tenendam, possidendam pariter et habendam, prout dederunt, inscripserunt, contulerunt et permutaverunt. Econverso vero iamdictus Joannes Barbathwyzy directam et aequalem medietatem omnium sessionum suarum, eundem et consortem dominam suam Sophiam atque Michaellem de Tholdalagh concernentium in possessione Nagh Erche in comitatu de Kolos existentium et habitarum, una cum quadam piscina Soostho vocata ibidem constructa, in quibus quidem sessionibus nunc quatuor iobagiones residerent, videlicet Paulus Czeegy, Thomas Benke, Blasius Sypos et Blasius Nagh, reliquis desertis existentibus, quaequidem medietas sessionum suarum a parte ecclesiae parrochialis existeret et consisteret, dempto uno prato fenili Erchey Isek vocato, quo hactenus ad domum suam usus fuisset, simul cum cunctis utilitatibus et pertinentiis earundem quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, campis, piscinis, fenetis, fenilibus, silvis, nemoribus, rube-tis, virgultis, aquis, fluviis, rivis aquarumque decursibus, molendinis, piscinis, piscaturis, molendinorumque et piscinarum locis, montibus, vallibus et vinearum promontoriis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum earundem integritatibus, quovis nominis vocabulo vocata-tis, ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus pertine-reque debentibus iamdicto fratri Anthonio Wechey priori et toto conventui praefatorum fratrum heremitarum dedisset, inscripsisset, contulisset et permutasset iure perennalis concambialis permutationis irrevocabili, nullum ius nullamve iuris et dominii proprietatem eadem ambae partes in eisdem sibipsis de cetero reservando, sed totum et omne ius, omnemque iuris et dominii proprietatem in se ipsos posteritatesque ipsorum vicissim et alternatim

transtulissent iurique ipsorum ascripsissent, prout transtulerunt et ascripserunt coram nobis pleno cum effectu; hoc non praetermisso, quod iamdictus Joannes Barbathwyzy praefatis fratribus ad concambium praefatum superaddidisset in paratis pecuniis florenos duodecim; eo etiam declarato, quod si temporum processu eundem Joannem Barbathwyzy, aut Michaelem de Tholdalagh vel dominam Sophiam, consortem praefati Joannis Barbathwyzy absque haeredum solatio mori aut in semine deficere contingeret, extunc praedicta medietas piscinae in Tholdalagh per eosdem fratres eisdem per concambium datae iterato ad praefatum claustrum et consequenter in fratres praefatos devolvi debeat et condescendat; tali vinculo interposito mediante, quod si qua partium in praemissa ordinatione et concambiali permutatione non persisteret, sed eam in toto vel in parte infringeret, extunc contra partem alteram in ea persistentem et inviolabiliter observantem in florenis ducentis auri puri convincatur et convicta habeatur harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria tertia proxima post festum beati Marci euangelistae, anno Domini 1535.

1535.
ápr.
27.

158.

1537. jun. 4. Szamosfalva.

Mikola László erdélyi alvajda és székely alispán emlékezteti Csík és Gyergyó székelységét a székelyvásárhelyi országgyűlés végzésére, amely fejenként való felülés esetén elrendelte, hogy a közönséges sorsban levő emberek húszanként egy élelmiszerekkel és fegyverrel felszerelt szekérrel tartoznak hadba szállani.

Eredetije papíron, alján zöld viaszpecsét töredékeivel az Erd. Múzeumban, Báró Kemény-lt. lajstromozatlan.

Ladislaus Mykola de Zamosfalva vicevayvoda Transilvanus et siculorum vicecomes etc. Egregiis et agilibus universitati trium generum siculorum sedis Chyk et Ger-

gyo salutem cum honore. Meminere vos decet, qualiter fuit conclusum circa festum Nativitatis beati Joannis Baptistae, cuius terminus nondum advenit, per universitatem dominorum regnicolarum trium nationum partium istarum transsilvanarum in generali eorum congregatione per spectabilem et magnificum dominum Stephanum Maylath comitem et wayvodam etc. dominum nostrum gratiosissimum eisdem in Zekelwasarhel celebrata, ut dum et quandocumque huic regno per singula capita consurgere necesse fieret, tunc singuli viginti communis conditionis homines singulum unum currum cum sufficientibus victualibus et qualia arma hunc deberent, et nullus auderet ad alterum respicere, vel demonstrando expectare, sed ad quemcumque litterae praeim(m)itentes pervenirent, omnis ille sub poena ibidem imposita, hoc est sub amissione capitis et omnium bonorum statim absque omni mora surgere, et quocumque vocatus fieret, omni occasione semota venire debeat et teneatur. Nunc autem tales rumores venerunt ad nos, propter quos necesse visum est, ut vos omnes ad hoc meminere faceremus et requiremus, ut tali modo, sicut praemisum est, omnis homo paratus esse deberet. Requiritur igitur vos et nihilominus vobis et vestrorum cuilibet harum serie in persona praefati domini nostri gratiosissimi sub poena praenotata firmiter committimus, quatenus agnitis praesentibus, unusquisque vestrorum tam cum equitibus quam peditibus etiam si decem essetis in una domo, armis bellicis, sicuti tunc constitutum est, omnibus horis ita promptus et paratus, etiam cum praedictis curribus et victualibus esse debeat et teneatur, ut dum et quamprimum per alias litteras nostras, vel etiam per alium signum nostrum bellicum requisiti fueritis, mox prout et quando vel scilicet partiales vel totales vocati fueritis, cum omnibus apparamentis vestris, nullus ad alterum respiciendo vel expectando surgere et venire possitis et valeatis, debeatisque et teneamini. Nam alioquin unusquisque certus sit, quod si quisquam tepidus, vel negligens, vel contrarius fore intelligeretur, poena praemissa omnino et de facto primetur. Diaeta tamen partialis.

jun.
24.

1537. jun. 4. quae de mandato regni, item domini nostri clementissimi ad oppidum Thorda ad profestum beatorum Viti et Modesti martyrum iam venturum potioribus universitatis trium nationum indicimus, per hoc ne turbetur, nec praetereatur, nam et illic curam adhibebimus deo iuvante, quid etiam de cetero postea faciendum erit pro regni et patriae defensione, saltem quod unusquisque promptus et paratus esse teneatur. Nec secus quisque poena sub praemissa facere audeat. Datum in domo nostra Zamosfalva praedicta, feria 2-da proxima post festum sacratissimi Corporis Christi, anno Domini Millesimo quingentesimo tricesimo septimo.

159.

1539. ápr. 17. Torjavásárhely.

A Kézdi széki egyházi és világi bíróság Balázs lemhényi plébános, kézdi alesperestnek a tizedszedés felülvizsgálatára kiküldött és öt megkárosító albisi Both Lukács székbíró ellen indított perét az ítélettel elégedetlen alesperest felfolyamodására Enyedi Adorján dobokai főesperest erdélyi vicarius elébe terjeszti.

Eredetije csaknem teljesen szétmállott papíron, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. Lymbus I.

Post nostri commendationem.

Venerabilis et egregie domine nobis observandissime.

Noverit eadem, quomodo diebus his retroactis discretus dominus Blasius plebanus de Lehmen et vicearchidiaconus sedis Kyzdi hunc agilem Lucam Both de Albis praesentium scilicet exhibitorem iuris remedio evocari fecerat in praesentiam vestrae egregiae dominationis; tandem per interlocutiones proborum hominum et eorum pari seu consona voluntate elegerant nos eisdem in iudices arbitros, dumque nos ad iura reddenda consedissemus pro tri-

bunali, idem dominus vicearchidiaconus proposuit contra eundem Lucam Both, qualiter ipse anno elapso dum fuisset iudex terrestris et ad rectificandas decimas iuxta morem et consuetudinem huius sedis nostrae e sede dimissus, extunc eidem domino vicearchidiacono idem Lucas Both in rectificandis decimis simul cum pecuniis et agnellis intulisset dampnum quadraginta florenorum hungaricallium. Quiquidem Lucas Both dictus econverso respondit, quod ipse de pecuniis decimalibus penitus nil accepisset praeter sex asperos, et etiam illas non per se, sed fratrem suum uterinum, et illas paratus erat solvere; et etiam, quod de agnellis nec per se, sed et neque fratrem suum nullum accepisset. Tandem nos arbitri subscripti post eorum multas altercationes et colloquia iudicium tale¹⁾ inter ipsas partes fecimus: Quia dictus dominus Blasius vicearchidiaconus testibus cum fidedignis comprob[avit],²⁾ ut ipse Lucas Both dictus in utroque eidem domino vicearchidiacono contulisset dampnum quadraginta florenorum, ipseque Lucas Both eundem dominum vicearchidiaconum contentum redderet ad effectum de dampnis dictorum quadraginta florenorum. Quiquidem dictus dominus vicearchidiaconus, licet nos eisdem partibus rectum et iustum sperabamus fecisse iudicium, nostro iudicio non contentus, sed causam suam appellavit in praesentiam vestrae egregiae dominationis. Haec quoque vestrae egregiae dominationi conscientiose et fide nostra christiana, qua utimur, mediante conscripsimus.

Praeterea eandem valere adoptamus.

Ex Thory(a)wassarhely, feria quinta ante dominicam Misericordia Domini, anno eiusdem dominicae Nativitatis Millesimo quingentesimo tricesimo nono.

1539.
ápr.
17.

¹⁾ talem az eredetiben

²⁾ Kiszakadt.

Lucas de Osdola et	Ladislaus Appor
Dominicus de ³⁾ plebani,	de Althorya et
	Michael Cheh
	[de] ⁴⁾ Zenthkatholna
in foro spirituali et	in foro seculari

arbitri iudices in causis partium, parati quamvis ad vota vestrae egregiae dominationis in omnibus.

Külcím: Egregio et venerabili domino Adriano (de Enyed) archidiacono Doboczensi, canonicoque et vicario almae ecclesiae Albensis Transsilvanae, domino nobis observandissimo.

160.

1550. ápr. 1. Görgény.

Nagymihályi Ödönffy László görgényi porkoláb és székely ispán szentdemeteri Nyujtódi Gergelynek és társainak meghagyja, hogy a Halom nem Péter ágán Udvarhely széken levő, Kis Miklós lófősége nevű lófőség felett véczkei Kis Péter és Péter János felperesek és kiskalambfalvi Benes Barnabás alperes között folyó perben Keresztúron tartsanak vizsgálatot.

Eredetije papíron, alján zöld viaszpecsét töredékeivel az Erd Múzeumban, *Báró Kemény-lt.*, Codex authenticorum Keményianorum I. 46.

Ladislaus Ewdenffy de Naghmyhal praefectus arcis Gewrgen et siculorum comes etc. Agilibus Gregorio et Thomae Nywytody de Zenthdemether, Michaeli Ewssy de Naghsolmos, Benedicto Gereb de Fyadfalwa, Blasio de Patakfalwa, Stephano Ilkei, Georgio Kaczay, Paulo Farkas de Begewz salutem et amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod nobis feria tertia proxima post do-

³⁾ Olvashatatlan név.

⁴⁾ Kiszakadt.

minicam Palmarum una cum nonnullis dominis et regni nobilibus pro faciendo moderativo iudicio causantibus in sede nostra iudiciaria sedentibus agilis Ambrosius Sepsy pro se personaliter ac pro agilibus Petro Kys et Joanne Pether de Veeczke cum nostris litteris procuratoriis ut actores ab una, ac agilis Nicolaus Koacz pro agile Barnaba Benes de Kysgalambfalwa nomine procuratorio ut in causam attracto partibus ab altera, iuxta legationem agilis Clementis Vagassy nuncii sedis Vdwarhel in figura nostri iudicii comparendo, ipsaque legatione coram nobis declarata et per nos communita praefati actores proposuerunt contra eundem in causam attractum eo modo, quomodo quidam primipulatus Kys Myklos lofewsege vocatus in genere Halom et ramo Peter Aga in sede Vdwarhel existens, ipsos actores iure avito concernens. quem annis superioribus iuris processu integre pro se obtinuissent, apud manus praefati in causam attracti haberetur potentia mediante. Unde iidem actores eundem integrum primipulatum, una cum poena potentiae ac refusione dampnorum florenos quinquaginta per perceptionem fructus eiusdem primipulatus eisdem actoribus illatorum, ab in causam attracto repetere vellent iure admittente. Quo audito praefatus procurator < in causam attracti >¹⁾ respondit, quod annotati actores causam hanc contra < in causam attractum >²⁾ calumniose prosequerentur, nam iidem actores praefatum primipulatum non integre, sed quoad mediam duntaxat partem obtinuissent, in alter[a] vero dimidietate³⁾ eiusdem primipulatus in hunc usque diem in causam attractus pacifice perstitisset et nunc persisteret; nam sexto quoque anno post obtentionem medietatis primipulatus praemissae per actores modo praemisso factam usumfructum eiusdem primipulatus habuisset. Hoc percepto procurator actorum⁴⁾ subiunxit, quod in causam attractus in ipso sexto anno, quem me-

¹⁾ actoris az eredetiben.

²⁾ actorem ugyanott.

³⁾ dimidietatem ugyanott.

⁴⁾ actoris az eredetiben.

morat, usumfructum trium possessionum primipulatus percepisset quidem, sed ex annuentia et consensu actorum per huiusmodi occasionem, quod appetente praemisso anno sexto, cum perceptio fructuum primipulatus iuxta gradum consuetum se obtulisset, in causam attractus in dominium et perceptionem fructuum ipsius primipulatus se ingessisset, et habita tandem compositione inter eundem in causam attractum et actores, iuxta eandem compositionem in dominio usus praedictarum trium possessionum in causam attractus per actores fuisset relictus, et facta huiusmodi compositione actores se in dominio primipulatus praedicti legitima statutione mediante integre firmassent nullo penitus contradictore apparente, et huiusmodi statutionem factam fuisse eorum attestazione, qui executionem statutionis peregissent, si superviverent, probare possent. Quia tamen executores statutionis obierunt, attestazione iudicum⁵⁾ illorum, quibus super praemissa integra statutione primipulatus per praefatos executores statutionis legitima relatio facta exstitit, probare promptus esset. Ad haec procurator in causam attracti subdidit, quod in integram possessionem primipulatus nunquam se actores statui fecissent, cum nec praeter medietatem eius iure aquisierint ac obtinuerint, quod et ipse probare promptus esset. Hoc percepto procurator actorum⁶⁾ asserit, quod actores tempore prioris obtentionis quoque primipulatus integrum primipulatum aquisivissent et tunc quoque in integram possessionem eiusdem primipulatus legitime se statui fecissent et hanc quoque assertionem suam testatione iudicis illius temporis probare paratus esset. Et quia partibus iustitia fieri non poterat, nisi super praemissis partium assertionibus per vos veritas inquiratur, igitur requirimus vos et nichilominus vobis harum serie autoritate domini nostri gratiosissimi qua fungimur committimus, quatinus acceptis praesentibus sub oneribus alias in talibus observari solitis decimo

⁵⁾ iudicium *az eredetiben.*

⁶⁾ actoris *az eredetiben.*

quinto die a die praesenti numerando ad possessionem Kereztwr simul vel duo vestrum accedere, ibique universos testes, quos partes praefatae coram vobis duxerint nominandos, sub onere sedecim marcarum vestri in praesentiam convocando, ab eisdemque ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque sacrae coronae regni observandam super praemissis partium assertionibus sciatis, inquiratis et experiamini meram, plenam atque omnimodam certitudinis veritatem. Et post haec vos seriem huiusmodi attestationis, ut fuerit expedita, nobis ad octavum diem diei exsecutionis fide vestra mediante referre vel rescribere debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in arce Gewrgen, termino in praenotato, anno Domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo.

ápr.
15.

ápr.
22.

1550.
ápr.
1.

Lecta et correcta.

161.

1554. márc. 22. Lekencze.

Kendi Ferenc és Dobó István erdélyi vajdák és székely ispánok levele a csíki és gyergyai székelyekhez, melyben korholják őket a határaik őrzésében való hanyagságukért s reá mutatván a moldvai vajda kétszínűségére, készületre buzdítják, hogy elrabolt javaikat alkalom adtán a moldvaiaktól visszaszerezhessék. Bárki legyen, aki engedélyük nélkül Moldvába akar menni, fogják el és küldjék hozzájuk.

Eredetije papíron, két ép záró pecséttel, Orsz. It. Történelmi Emlékek B.

Egregii et agiles fratres charissimi. Salutem.

Quamvis saepius vos et antea fuerimus hortati, ut pro tuenda salute vestra defensioneque coniugum et liberorum vestrorum ad insurgendum ita parati essetis, ut ad subitam quamquam hostium eruptionem statim armati consurgere, coniunctisque et adunatis viribus vitam, libertatem, charosque liberos et uxores tueri et defendere pos-

sitis, sed nostra eiusmodi monita quantum apud vos profecerint, inopinatus iste adventus hostium, qui nunc proxime accidit, satis declarare potest, quibus, si pro tuenda patria vestra vigilaretis, non solum resistere, sed etiam cum ignominia a finibus vestris illos propulsare possetis, quos nunc quoque nulla alia res tam audaces fecit, nisi vestra in agendis vigiliis cessatio. Hortamur igitur iterum vos, vobisque auctoritate regia mandamus firmiter, ut deinceps ita parati sitis, ut ad omnem eruptionem hostium statim ad unum omnes consurgere, armatique hostibus obviam ire possitis, certo vobis persuadentes, quod nos violatores huiusmodi mandati nostri non solum ablatione rerum, sed etiam capitis supplicio puniri faciemus.

Et licet nos iam aliquoties vayvodam Moldaviensem et per litteras et per nuncios nostros requisiverimus de bona vicinitate conservanda, ad quam rem ultro quoque ille se aliquoties nobis obtulerat, verum cum facta illius diversa ab eius sermone esse videamus, subque amici persona inimicum se declarare, hortamur vos, cum facultatem recuperandarum rerum vestrarum per moldavos direptarum antea quoque vobis per nos concedi postulassetis, ut nacta occasione pro conditione loci et temporis, ubi aliquam commoditatem ad ea recuperanda, quae illos a vobis direpta sunt, esse videritis, vos quoque vicem illis rependere velitis.

Quicumque autem ex hoc regno in Moldaviam ingredi voluerint, quicumque tales sint, eos sine aliquo respectu personarum, penes quas litterae nostrae non fuerint, intercipere captosque ad nos mittere debeatis. Quod de illis quoque, qui Moldavia egrediuntur, vos facere iubemus, ad augendas tamen vigilias sitis diligentes, ne inopinatos vos hostis opprimat. Ex Lekencze, 22. die Martii, anno Domini 1554.

1554.
márc.
22.

Franciscus Kendi de Zenthywan
et
Stephanus Dobo de Rwzka,
vayvoda Transsilvani et sicularum
comites etc.

Külcím: Egregiis et agilibus capitaneis, iudicibus, primipulis, senioribus ac universitati sicularum sedium Chyk et Gyergyo fratribus charissimis.

162.

1554. ápr. 17.

I. Ferdinánd a székelységnek a pozsonyi országgyűlésre küldött követei Bernáld Balázs és Sándor Mihály útján, a György barát idejétől fogva szedett taxától mentességet ígér. Mihályfy Tamásnak, Ferencnek, Csányi Lázárnak, Pókay Györgynek, Balázsnak és Kistóth Mihálynak a János király adta, de most elvett birtokaikért másokat fog adni. A Vitall folyó ügyében, melyet Mayláth István természetes medréből elvezetett és a székelyek földéhez tartozó Piliske havassal együtt Görgény várához csatolt, a vajdák jelentése alapján igazságot fog szolgáltatni. Kún Kocsárdot a János királytól neki adományozott Algyógy és tartozékai birtokában meg fogja erősíteni.

Eredetije papíron, aljára nyomott papírral fedett pecséttel, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. *Centuria FF. 76.*

RESPONSUM SACRAE ROMANORUM, HUNGARIAE, BOEMIAE ETC. REGIAE MAIESTATIS, DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI AD SUPPLICATIONEM FIDELIUM SUBDITORUM SUORUM UNIVERSORUM SICULORUM EGREGIIS ET AGILIBUS BLASIO BERNALD AC MICHAELI SANDOR, QUOS AD COMITIA POSONIENSIA AD PRIMUM DIEM MARTII INDICTA ET (1554.) CELEBRATA ORATORES DELEGERANT ET MISERANT. DA- márc.
TUM DIE DECIMA SEPTIMA MENSIS APRILIS (ANNO)¹⁾ DO- 1.
MINI MILLESIMO QUINGENTESIMO QUINQUAGESIMO 1554.
QUARTO. ápr.
17.

Cum sacra maiestas regia dominus noster clementissimus de perpetua fide et fidelitate fidelium suorum universitatis sicularum nunquam dubitaverit, persuadet sibi eius regia maiestas eos nihil praetermisisse, quae ad eorum fidelitatem et officium spectare intelligerent.

¹⁾ Tollban maradt.

Atque ob eam causam, licet hucusque neminem ad suam maiestatem de medio sui misissent, iis, quas suae maiestati humiliter exposuerunt, causis impediti, sacra regia maiestas eorum humilem excusationem clementi animo admittit, non diffidens de eorum prompta obsequendi voluntate.

Intellexit etiam clementer fidelium suorum universitatis syculorum excusationem, quod praedictos suos oratores cum aliis nobilium et saxonum Transsilvaniae oratoribus statim expedire non potuerint; sed quoniam ipsi oratores ad ipsam dietam tempestive advenerunt et ipsius dietae celebrationi et conclusioni interfuerunt, sua maiestas in hac parte est bene contenta.

Quoniam autem fideles suae maiestatis universitas syculorum suae maiestati humillime supplicarunt, quo sua maiestas divorum Hungariae regum vestigia imitando, ipsos syculos in eorum antiquis privilegiis et libertatibus per maiestatem suam sacram etiam confirmatis conservare et manutenere dignaretur, maxime vero ne censum aliquem seu taxam pecuniariam, quam ante tempora quondam fratris Georgii nunquam solvissent, maiestas sua ab ipsis exigere non pateretur, maiestatis sua in hoc quoque articulo ipsis fidelibus suis clementer respondet: Se hactenus nihil ab ipsis expetivisse, quod contra eorum libertates et privilegia fuisset, imo etiam habita ratione eorum paupertatis, etiam in illis, quae de iure et consuetudine ab ipsis sua maiestas merito petere potuisset, ipsos fideles suos supportatos habuisse, annuit igitur sua maiestas clementer, ab hac census exactione liberos nunc esse.

Ubi autem fideles suae maiestatis universitas syculorum pro egregiis et agilibus Thoma et Francisco Myhalffy, Lazaro Chany, Georgio et Blasio Pokay ac Michaele Kyssthot humiliter supplicant, ut postquam bona ipsis per quondam Joannem regem donata legitime sint adempta, maiestas regia de aliis bonis praedictis eorum fratribus clementer providere dignaretur, sua maiestas per occasionem, ubi aliqua bona vacaverint et per eos de illis infor-

mata fuerit, supplicationibus suorum fidelium memor esse clementer dignabitur.

Quantum autem ad illum fluvium Wytall vocatum et per quondam Stephanum Maylath de proprio et naturali alveo de terra siculicali alio derivatum et per ipsum Maylath occupatum attinet, qui ab eo tempore hucusque una cum certa alpium parte Pyliske vocata ad terram siculicalem spectante ad arcem regiae maiestatis Gerghen possideretur, sua maiestas in hoc articulo se plenius a suis fidelibus vayvodis super ea re informabit et quod iustum fuerit, faciet, neque ea, quae ad terram syculicalem spectabunt, aliquo pacto diminuere permittet.

Clementer etiam maiestas sua prospicere curabit, ne fideles sui nedum a moldavis, sed ab aliis etiam quibuscunque hostibus impediuntur, id quod copiose sua maiestas in responso suo ad Status et Ordines trium nationum regni sui Transsilvaniae dato exponere dignata est, neque etiam per occasionem egregio et agili Bernardo Lazar maiestatis regiae clementia est defutura, benigne siquidem sua maiestas huius publicae supplicationis recordari dignabitur.

Praeterea in illis bonis et pertinentiis Aldyod et aliis eo spectantibus, quae olim rex Joannes egregio Gothardo Kwn perpetuo donaverat, unde nunc quoque frater eiusdem Lazarus Kwn ea possidet, ipsum Gothardum Kwn conservare et illam donationem confirmare gratiose dignabitur.

Committet etiam sacra maiestas regia dominis vayvodis, ut iuxta²⁾ aliquid ius praetenderent in bonis Francisci Wyzaknay, ne ullo unquam tempore iustitiae et iuris via praeccludatur.

Ferdinandus m. p.

Nicolaus Olahus
Strigoniensis m. p.
Georgius Draskowyth
praepositus in Jazow.

²⁾ Egy sor kiszakadt.

163.

1557. máj. 6. Gyulafehérvár.

Izabella királyné rendelete az ország minden rendű és rangú tisztségeihez, elöljáróságaihoz és lakosaihoz, hogy a székelyvásárhelyiek ellen való pereiket ezentúl ne a saját bíróságaik, hanem a székelyvásárhelyi elöljáróság előtt jártassák le.

Eredetije papíron, aljára nyomott papírral fedett, töredezett pecséttel, a Székely Nemzeti Múzeumban.

Isabella dei gratia regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Universis et singulis magnificis dominis, egregiis nobilibus, comitibus, vicecomitibus, iudicibus nobilium comitatum, capitaneis, iudicibus, assessoribus, senioribus, potioribus, primipulis, provisoribus, castellanis, tricesimatoribus, vigesimatoribus, theloniatoribus, officialibus eorumque vicesgerentibus, item prudentibus et circumspectis magistris civium, iudicibus ac iuratis civibus quarumcunque civitatum, oppidorum, villarum et possessionum, aliis etiam cuiusvis status et conditionis hominibus ubivis in hoc regno nostro Transsilvaniae existentibus et commorantibus praesentes visuris salutem et gratiam. Noveritis, quod fideles nostri prudentes et circumspecti Sebastianus Nyerges iudex ac Emericus Zeoch civis iuratus oppidi nostri Zeekelwasarhel nostrae maiestatis personaliter venientes in praesentiam, in suis ac universorum civium et inhabitatorum eiusdem oppidi nostri nominibus et personis gravi cum querela nobis significare curaverunt, qualiter essent quidam ex vobis, qui ipsos supplicantes contra antiquam ipsorum libertatem iudicio vestro astare compellerent in praeiudicium et derogamen iurium suorum manifestum. Unde supplicatum est maiestati nostrae per eosdem Sebastianum Nyerges iudicem et Emericum Zeoch civem iuratum in suis ac praefatorum civium et inhabitatorum dicti oppidi nostri Zeekelwasarhel, ut nos eisdem superinde de opportuno iuris remedio clementer providere dignaremur. Et quia nos universos fideles subditos nostros

in ipsorum iustis iuribus et antiquis libertatibus conservare volumus, proinde fidelitati vestrae harum serie firmissime mandamus, quatinus amodo inposterum annotatos supplicantes simul vel divisim ad quorumvis instantiam vestro astare iudicatu, aut eosdem in personis sive rebus ipsorum molestare, dampnificare aut quovismodo impedire nusquam et nequaquam debeatis; si qui aliquid actionis seu quaestionis contra eosdem supplicantes aut alium eorum se habere praetendunt, coram praefato iudice et iuratis civibus prosequi debeant, ex parte quorum non deerit iudicium et iustitiae impensio. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Albae Juliae, feria quinta proxima post dominicam Misericordia, anno Domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo.

1557.
máj.
6.

Isabella m. pr.

164.

1568. febr. 3. Székelytámadt vára.

II. János király az Udvarhely széki protestáns lelkipásztorokat védelmébe vévén, megparancsolja Székelytámadt vára kapitányának, Telegdi Mihálynak, hogy őket javaikkal együtt a törvénytelen háborgatók ellen védelmezze.

Eredetije papíron, aljára nyomott, papírral fedett pecséttel, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. Cista Ugocsa I. 11.

Joannes secundus dei gratia electus rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Fideli nostro egregio Michaeli de Thelegd capitaneo et praefecto arcis nostrae Zekeltamat salutem et gratiam. Quoniam nos fideles nostros honorabiles universos ministros ecclesiarum in sede nostra sicuticali Wduarhely existentium commorantes simul cum ipsorum universis rebus et bonis, iustis utputa et legitimis, in nostram regiam recepimus protectionem et tutelam specialem, viceque et in persona nostra vestrae commisimus tuitioni et defensionis. Fidelitati igitur tuae harum

serie mandamus firmiter, quatenus praefatos ecclesiarum ministros simul cum universis rebus et bonis eorum iustis ut praefertur et legitimis contra quoslibet illegitimos impetitores, turbatores et damnificatores tueri, protegere et defendere modis omnibus debeatis et teneamini, autoritate nostra regia vobis in hac parte praesentibus attributa, iureque et iustitia mediante. Secus nullo modo facturus. Datum in arce nostra Zekeltamat, tertio die mensis Februarii, anno Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo octavo.

1568.
febr.
3.

Joannes electus rex m. p.

165.

1568. máj. 24. Gyulafehérvár.

II. János király meghagyja Telegdi Mihálynak, a székes-kely székek kapitányának, hogy Orozsfalut Kézdi székben, melyet „lófejektől elválva” kiskendi Baládfy Ferencz küllömegyei főispánnak adományozott, bocsássa az adományos kezébe.

Eredetije papíron, zárlatán a királyi kis pecsét nyomaival, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. Cista Kraszna III. 26.

Joannes secundus dei gratia electus rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Egregie fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam.

Miérthogy mi Orozsfalut, ki Kyzdi székbe vagyon, lófejektől elválva, teljességgel az mi hivünknek, vitézlő kyskendi Balatffy Ferencznek, Kwkwlleo vármegyebeli főispánunknak kegyelmesen örökbe fiuról fiura adtuk és donáltuk, azért neked erőssen parancsoljuk, hogy a megmondott Orozsfalut ez levél látván Balatffy Ferencznek vagy emberének, ki e levéllel téged meglel, mindjárt kezébe bocsásd és bírni hadd fiuról fiura neki. Secus nullo modo feceris. Datum Albae Juliae, 24. die mensis Maji anno Domini 1568.

1568.
máj.
24.

Ex commissione sacrae maiestatis regiae propria.

Külcím: Egregio Michaeli de Thelegd capitaneo sedium nostrarum siculicalium fideli nobis dilecto.

166.

1569. máj. 26. Gyulafehérvár.

János Zsigmond adománylevele Bánffylosonczi Pál számára, a marosszéki Udvarfalváról.

Egykorú bejegyzés Orsz. lt. kolosmonostori conv. oszt. Liber Regius Johannis secundi 1570. fol. 72.

1569. die 26. Maji sacra electa maiestas regia Albae Juliae totalem et integram possessionem siculicalem Vdwarfalwa, in sede nostra Maros existentem habitam simul cum toto et omni iure suo regio in eadem possessione qualitercunque habito ac pariter cum suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, demptis tamen primoribus et primipilis, qui¹⁾ pro regni Hungariae decreto unius sessionis nobiles habentur, item peditibus pixidariis in eadem possessione ad defensionem regni delectis, si qui forte in dicta possessione Vdwarfalwa existunt, egregio Paulo Banffy Lossonchy de Mogioro, ipsiusque haeredibus et posteritatibus universis iure perpetuo et irrevocabiliter, salvo iure alieno dedit et contulit.

1569.
máj.
26.

167.

1570. okt. 25. Ikland.

Nagyernyei Sikó Pál és társai jelentése János Zsigmondhoz, hogy György Pált és Balázst iklandi és székesi székely birtokaikba beiktatták s az ellenmondó káli Kun Benedeket tizenötöd napra törvénybe idézték.

A II. János király 1571. márc. 2-án kelt és hátrább közlendő oklevelében *átírt* jelentés külön is a mvásárhelyi kir. tábla 1768. szept. 26-án hártafüzetben kiadott *másolatában*, iklandi György Árpád birtokában Segesvárt.

¹⁾ quos szócskából javítással.

— — introduximus praefatos Paulum et Blasium Gyeörgy in dominium portionum possessionariarum siculicalium Ikland ac iuris maiestatis vestrae serenissimae, interim Benedictus Kun de Kaál personaliter huic nostrae introductioni contradixit iis verbis: Valami Gyeörgy Pálnak és Gyeörgy Balázsnak östől marath és lófeüség fijurol való örökségek, mindeneknek ellenne mondok, az Gyeorgy Pál házának is ellene mondok. Datum ex possessione siculicali Ikland, tertio die introductionis et stationis,¹⁾ anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo.

1570.
okt.
25.

168.

1571. márc. 2. Székelyvásárhely.

II. János király az iklandi és székesi székely örökségeket iklandi György Pálnak és Balázsnak a Pált illető házzal együtt visszaitélvén s a tárgyaláson meg nem jelent alperes káli Kun Benedeket birságon marasztván, — nagyernyei Székely Ferencnek és társainak meghagyja, hogy az említett székely örökségeket és házat nevezetteknek adják vissza, a Kun Benedek ingó, esetleg ingatlan javaiból pedig a birság erejéig vegyenek eleget.

A marosvásárhelyi kir. tábla által 1768. szept. 26-án[•] hártyafüzetben kiadott *másolata* iklandi György Árpád birtokában Segesvárt.

Joannes secundus dei gratia electus rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Fidelibus nostris egregiis et agilibus Francisco Székel de Nagy Ernye, Paulo Siko, Emerico Szász de eadem, Georgio Nagy de Kaál et Gregorio Nagy de Székes salutem et gratiam. Noveritis, quod cum ob contradictoriam inhibitionem statutionis domus agilis Pauli Gyeörgy ac universarum haereditatum eiusdem, nec non agilis Blasii Gyeörgy de Ikland in possessionibus

¹⁾ A György Pál és Balázs birtokba iktatása, illetve a Kun Benedek ellenmondása 1570. okt. 23-án történt.

eadem Ikland et Székes vocatis, in hac sede Maros existentibus¹⁾ habitarum, ipsos simul cum omni et toto iure nostro regio qualitercunque in eisdem habito ex perpetua nova donatione nostra regia concernentium, praefati Paulus Siko, Emericus [Szász]²⁾ et Georgius Nagy vigesima tertia die mensis Octobris anni immediate praecedentis^(1570.) modum legitimum evocacionis³⁾ observando fidelem^{okt. 23.} nostrum egregium agilem Benedictum Kun de Kaál ad decimum quintum diem nostram videlicet [evocassent]⁴⁾ ^{nov. 4.} in praesentiam; a quoquidem decimo quinto die causa partium praemissa, interveniente generali pro[rogatione]⁵⁾ causarum fidelium nostrorum sicularum, ad praesentem terminum celebrationis iudiciorum octavi diei fe[sti Epi]-⁶⁾ phaniarum Domini, ad quem utputa terminum universae^(1571.) causae eorundem sicularum nostrorum, [nec non (!)]⁷⁾ ^{jan. 13.} nobilium Hungariae et transsilvanensium factum actuum potentia(ria)rum, occupationis bonorum, invasi[onis domorum, intere]mptionis,⁸⁾ verberationis, vulnerationis et sine iusta causa detentionis nobilium ab [obitu serenissimi quo]ndam⁹⁾ domini Ludovici regis piaae memoriae ex publica constitutione [regni (!) adjudicari solitae per regiam maiestatem]¹⁰⁾ nostram generaliter fuerant prorogatae, dilative devenerat; quo instante [termino (!) et nobis in fe]sto¹¹⁾ (beatae) Dorotheae virginis una cum ^{febr. 6.} magistris nostris protonotariis et iuratis [sedis nostrae iudiciariae assessoribus]¹²⁾ pro faciendo moderativo iudicio causantibus in sede nostra iudiciaria [pro tribunali sedentibus]¹³⁾¹⁴⁾ de Andrasfalva pro praefatis actoribus cum nostris litteris procuratoriis iuxta [continentiam litterarum nostra]rum¹⁵⁾ introductoriarum, statutoriarum et evocatoriarum ac dictorum Pauli Syko, Emerici Szász et [Georgii Nagy ho]minum¹⁶⁾ nostrorum regionum superinde relatoriarum in figura iudicii nostri comparendo,

1) existentium a másolatban.

2)—3) Üres helyek a másolatban.

4) Üres hely a másolatban.

5) perrogationem a másolatban.

6)—10) Üres helyek a másolatban.

idem pro[curator praefatorum actorum]¹⁷⁾ quasdam¹⁸⁾ literas contra annotatum in causam attractum absentem coram nobis in iudicio exhiberi et [praesentari procuravit,¹⁹⁾ quarum inscriptio haec est: (*Következék Sikó Pálnak és társainak 1570. okt. 25-én, Iklandon kelt, elébb közölt jelentése.*) — Quibus exhibitis [et praesentatis quia]²⁰⁾ annotatus in causam attractus per praefatum procuratorem actorum congruis diebus huius termini [celebrationis]²¹⁾ iudiciorum coram nobis legitime expectatus nostram in praesentiam non venit neque misit, sed [se a facie iuris et iustitiae penitus absentando et per hoc in consue]tis²²⁾ iudiciorum oneribus convinci et aggravari permittendo, supplicans idem procurator [actorum petivit]²³⁾ a nobis in praemissis iudicium et iustitiae complementum sibi elargiri. Verum quia, prout [nos ex prae]missis²⁴⁾ informabamur, dictum in causam attractum tempore praemissae introductionis, statutionis [eiusdem domus]²⁵⁾ Pauli Gyeörgy et universarum haereditatum actorum extra avitas et veteres primipilares [in]²⁶⁾ praedictis possessionibus Ikland et Székes in hac sede nostra siculari Maros existentibus²⁷⁾ habitatum coram annotatis hominibus nostris regis contradictionis velamine obviasse; et eundem per ipsos rationem huiusmodi contradictionis suae reddituum vigesima tertia die praescripti mensis Octobris ad decimum quintum diem nostram in praesentiam evocatum fuisse; causamque eandem, interveniente generali pro[rog]atione causarum dictorum dominorum sicularum ad praesentem [terminum celebrationis iudiciorum prorogatum extitisse; annotatum vero in causam attractum per praefatum procuratorem actorum congruis diebus coram nobis]²⁸⁾ expectatum nostram in praesentiam non [venisse neque misisse],²⁹⁾ sed se a facie iuris et iustitiae penitus absentasse, et per hoc in consuetis iudiciorum [oneribus]³⁰⁾

okt.
23.
nov.
4.

¹⁷⁾ Üres hely a másolatban.

¹⁸⁾ eadem a másolatban.

¹⁹⁾—²⁵⁾ Üres helyek a másolatban.

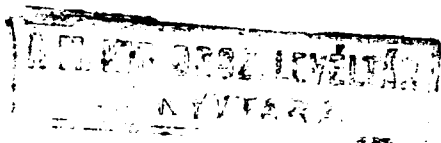
²⁶⁾ Üres hely.

²⁷⁾ existentium a másolatban.

convinci et aggravari permisisse ex praemissis cernebatur manifeste; propter [quod praedicta]³¹⁾ domus Pauli Gyeörgy et universae haereditates actorum extra avitas et [veteres primipilares in]³²⁾ dictis possessionibus Ikland et Székes habitae simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis [quibuslibet ac]³³⁾ omni eo iure, quo ad actores pertinere dignoscuntur, eisdem reddi et restitui; et nihilominus [praedictus in causam attractus]³⁴⁾ propter non venientiam et non comparitionem suam in tribus marcis totidem florenos [facientibus, in duabus]³⁵⁾ nostris iudiciariis, in tertia vero partibus praefatorum actorum partis scilicet adversae [manibus provenientibus et]³⁶⁾ persolvendis convinci et aggravari debere nobis ac praefatis magistris nostris [protonotariis et iurat]is³⁷⁾ assessoribus sedis nostrae iudicarie nobiscum in discussione et examine praesentis [causae constitutis et exi]stentibus³⁸⁾ cernebatur perspicue; de quorum consilio praematurato et sana [deliberatione praehabita eandem]³⁹⁾ domum Pauli Gyeörgy ac universas haereditates actorum extra avitas [et veteres primipilares]⁴⁰⁾ in dictis possessionibus Ikland et Székes habitas simul cum praescriptis cunctis [suis utilitatibus et per]tinentiis⁴¹⁾ quibuslibet eisdem actoribus ipsorumque haeredibus et posteritatibus [universis iure ipsis ex praemissis incumbenti perpetuo possidendas,]⁴²⁾ et nihilominus dictum in causam attractum propter suam non [venientiam et non comparitionem]⁴³⁾ in praedictis tribus marcis totidem [sicut]⁴⁴⁾ praemittitur florenos facientibus, in [duabus nostris iudiciariis, in tertia]⁴⁵⁾ vero partibus annotatorum actorum partis scilicet adversae manibus [provenientibus et persolvendis convictum et aggravatum]⁴⁶⁾ esse [iudicando decrevimus et commisimus.]⁴⁷⁾

[Proinde fidelitatibus vestris harum serie]⁴⁸⁾ committimus et manda]mus⁴⁹⁾ firmiter, ut acceptis [praesentibus marca]rum⁵⁰⁾ sub oneribus alias in talibus observari solitis ad facies p[raenominatarum possessionum Ik-

^{28—50)} Üres helyek.

lan]d⁴⁾) et Székes in hac sede nostra Marus existentium, consequenterque domus Pauli Gyeörgy ac universarum haereditatum actorum extra avitas et veteres primipilares, vi[cin]is⁵²⁾) et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et praesentibus [accedendo, reddatis]⁵³⁾) et restituatis easdem simul cum praescriptis cunctis suis utilitatibus et pertinentiis [quibuslibet]⁵⁴⁾) eisdem actoribus, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis iure sibi [ex praemissis]⁵⁵⁾) incumbente perpetuo possidendas, contradictione annotati in causam attracti convicti et aliorum [quorum]libet⁵⁶⁾) praevia ratione non obstante; tandem vero ad facies universorum bonorum et haereditatum [ipsius sicul]icalium⁵⁷⁾) ubilibet in hoc regno nostro Transsilvaniae existentium habitorum similiter vicinis et [comme]taneis⁵⁸⁾) earundem universis inibi legitime convocatis et praesentibus pariter accedentes, ibique primum [de re]bus⁵⁹⁾) et bonis eiusdem convicti mobilibus, si quae reperiri poterunt, illis autem non repertis vel non sufficientibus, de eisdem bonis et haereditatibus eiusdem siculicalibus, ipsum solum proprie et praecise concernentibus super praescriptis tribus marcis totidem florenos facientibus, in duabus uti praemittitur nostris iudiciariis, in tertia vero partibus praefatorum actorum partis scilicet adversae manibus provenientibus et persolvendis, similiter contradictione eiusdem in causam attracti convicti et aliorum quorumlibet praevia ratione non obstante, plenariam atque omnimodam satisfactionem impendere et [tandem huiusmodi]⁶⁰⁾) exsecutionis vestrae [seriem ut]⁶¹⁾) fuerit expedita, nobis ad decimum quintum diem ultimi diei exsecutionis fide vestra mediante referre vel rescribere debeatis et teneamini. Secus ne feceritis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in oppido nostro Szekel Vásárhely, vigesimo quinto die termi[ni] p]rae⁶²⁾)

1571. notati, anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo primo.
márc.
2.

Lecta et correcta.

^{51—62)} Üres helyek.

169.

1572.

Báthori István válasza az Udvarhely széki főszemélyeknek és lófejeknek személyes szabadságuk, a nyilföldek elosztása, a földönlakók, a series szerint való ítéletek helybenhagyása és az appellált perek felküldése ügyében előterjesztett könyörgésére.

Egykorú másolata Orsz. lt. gyulafehérvári káptalani oszt. *Cista Ugocsa* I. 13.

Későbbi kézzel: 1572. Udvarhelyszékiek supplicatiójokra való resolútiója Báthory Istvánnak.

RESOLUTIONES PRIMORIBUS ET PRIMIPILIS SEDIS SICULICALIS WDWARHELL SECUNDUM ARTICULOS DATAE.

Legelső articulusba, a hul könyörögtök, hogy az fő személyeket és utánnok az lófejeket nemességeknek szabadságok ellen udvarbíró meg ne fogtatná, arrul ilyen választadtunk, hogy a féle renden való fő személyeket és nemeseket ennek utánna az udvarbíró meg ne fogjon, hanem ha saját mi parancsolatunkat látangya.

Második articulusba, ahul a nyil földek elosztása felől emlékeztek, arrul ez a válasz, hogy jóllehet immáron egy-néhánszor módot és tanuságot adtunk legyen ti nektek abbul is a dologbul, mindazonáltal tartsátok ahoz magatokat, a mint legutólszor e minapiba Brassóba végeztünk a féle nylak felől.

Harmadik articulusba, a hul a földön lakosok felől supplicáltak, arrul is ugyan akkor ott Brassóban választok és tanuságtok lwn, tartsátok ahoz mostann is magatokat.

Negyedik articulusba az series felől teszték emlékezetet. Az series szerént való ítéletet mi meg háborítani nem akarjuk, hanem ha valami oll nagy dolog leszen, kibe egyéb nem lehetne.

Ötödik articulusba, a hul az appellatiónak transmittálása felől könyörögtök, méltó dolog, hogy cum tota serie

appellálljon; de miért hogy a mint w exponál, nekünk úgy kell praeceptoriat adnunk; rebus sic stantibus, nisi aliquid legitimum obsistat impedimentum, ti lássátok meg, törvén szerént ha kelljen transmittálni avvagy nem a causát.

170.

1572. jan. 7. Székelyvásárhely.

Báthory István erdélyi vajda és székely ispán a székelyvásárhelyi és maroszeredai lakosokat Izabella királyné és második János király példájára a szultánnak fizetendő adó s a váradi vár építésére kirótt hadi segély kivételével, mindennemű adózás alól fölmenti.

Eredetije egész ív papíron, alól a középén papírral fedett ép pecséttel a Székely Nemzeti Múzeumban.

A sárkányfogas pecsét körirata: † STEPHANVS † BATORI † D † S.

Nos Stephanus Bathory de Somlyo waiuoda Transylvanus et sicularum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod serenissimi quondam principes, domina Isabella regina ac dominus Joannes secundus dei gratia electus rex Hungariae etc. piae memoriae cum ad nonnullorum fidelium consiliariorum suorum humillimam supplicationem, tum vero consideratis fidelibus servitiis fidelium suorum universorum inhabitatorum oppidorum sicularum Zekelwasarhel' et Zerda, eisdem pro temporis et loci diversitate constanter exhibitis et impensis, ut eadem oppida inhabitatoribus refertiora esse et rebus etiam corporalibus ditescere, ac in dies magis et magis augeri et locupletari queant, eosdem universos et singulos colonos et inhabitatores eorundem oppidorum a solutione quarumcunque taxarum et contributionum, ipsis et camerae suae provenire debentium, excepta duntaxat taxa et contributione potentissimi imperatoris thurcarum, ad excelsam eiusdem Portam spectante, in perpetuum clementer eximendos et sup-

portandos duxerant, imo exemerant et supportaverant certarum eorundem litterarum nobis in specie exhibitarum mediante. Quas nos quoque observare volentes, eosdem universos et singulos colonos ac¹⁾ inhabitatores oppidorum Zekelwasarhel' et Zerda iuxta praemissam antedictorum condam principum annuentiam eximendos et supportandos duximus; hoc tamen adiecto, ut in subsidiis quoque ad praeparandum castrum Waradiense faciendis aequalem cum caeteris ferant conditionem, prout eximus et supportamus praesentium per vigorem. Quocirca vobis egregiis agilibus, capitaneis, iudicibus regiis, et connumeratoribus exactoribusque quarumcunque taxarum et contributionum modernis et futuris, praesentium notitiam habituris harum serie mandamus firmiter, quatinus a modo deinceps memoratos universos inhabitatores praedictorum oppidorum Zekelwasarhel' et Zerda ad solutionem taxarum et contributionum nobis et camerae nostrae provenire debentium, demptis ut praemissum est taxa et contributione ad excelsam Portam potentissimi imperatoris thurcarum et subsidio ad praeparandum castrum Waradiense faciendis spectante cogere et compedere aut eosdem propterea in personis, rebus et bonis eorum quibusvis impedire, turbare aut quovismodo damnificare nusquam et nequaquam audeatis. Secus igitur non facturi, praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in praescripto oppido Zekelwasarhel, die septimo mensis Januarii anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo secundo.

1572.
jan.
7.

Stephanus Bathory
de Somlyo m. propria.

Franciscus Forgach
cancellarius m. pr.

¹⁾ Javitáassal.

171.

1575. júl. 9.¹⁾ után.

A Kerelő-Szentpálnál Báthory István és Békés Gáspár vívta csatában a fejedelem hadában jelen volt, továbbá a harc után érkezett és végül a távolmaradott Maros széki székelyek névsora.

Hosszában összehajtott három ívnyi egykorú névjegyzék aláírás nélkül az Erd. Múzeum lt.

Maros zékről az kik az urunk parancsolattyára mindgyárást az kyrálbyrák mellé mentenek:

Lázár Imreh,	}	<i>few nép.</i>
Lázár Ferench,		
Lázár János,		
Zeleméry Péter,		
Wáradi Pál deák,		
Chyány István,		
Tóth Balás,		
Chernezy Cáspar,		
Nywtódy Pál,		
Balassy István,		
Békés Farkas,		
Kwn Benedek,		
Chyány Ferench,		
Dósa András,		
Rafay Cáspar,		
Simon Márton,		
Nag Mihál,		
Dósa János,		
Dósa Péter,		
Bordosi Mihál,		
Sylwester Mihál, <i>Kybéd.</i>		

¹⁾ A kerelő-szentpáli csata napja.

Lewrinchy Gergel,
Bala Cáspar,
Dósa István, Réty Boldisár soldosa,
Nag János,
László István,
Silwester István,
Dósa Albert,
Kály Mátyás,
Orros Ferench,
Orros Miklós,
Záz Imreh,
Máté Antal,
Záz Georg fia István,
Bala János,
Fodor István,
Darzy Pál,
Kály Gyeorg,
Sykó István, Sykó Pál fia,
Gáspár István *Zewerdröl.*
Dósa Ferench, { *Makfalwa.*
Nag Dósa Mihál öcscse, {
Balassy Gyeorg, *Szent István.*
Rafay Cáspar, { *Chokfalwa.*
Dósa Mátyás, {
Lázló Lukách, *Atosfalwi.*
Zeoke Péter, {
Zékel Tamás, {
Zeke Antal öcscse Péter, { *Mogioros.*
Gyeorgfi Menyhárt, {
Theokés Antal, {
Rada Mátyás, {
Domokos Balás, { *Sele.*
Domokos András, {
Kowách Bálintnélul }
Teokés Tamás, }
Istwánfi Pál, } *Bere.*
Kowách Georg, }

Inche (!) Amborus,	}	<i>Márkod.</i>
Bartha Georg,		
Zabó Tamás,		
Marton Georg,		
Syklódi István,		
Syklódi Bálint,		
Marton Mátyás,	}	<i>Máiai.</i>
Máiy Máthé,		
Máiy Gergel,		
Máiy Benedek,	}	<i>Kereztwr.</i>
Kósa Mihál,		
Nag Péter fia,		
Nag ²⁾ Miklós,		<i>Harazkerek.</i>
Kenyeres Tamás,		<i>Izlai.</i>
Keneres Simon,		<i>Zentmárton.</i>
Philep Péter,		<i>Vadad.</i>
Orbán Mihál,	}	<i>Kál.</i>
Nag Georg,		
Gyeorg Pál,	}	<i>Ikland.</i>
Barrabás Bálint,		
Pálffi Bálint,	}	<i>Agárd.</i>
Nag István,		
Pálfi Balás,		
Nag Péter,		
Chathio János,		
Orbán Georgy, ³⁾	}	<i>Zent Leorinch.</i>
Másfél András,		
Másfél Márton,		
Vechey Gergel,	}	<i>Bew.</i>
Zengel László,		
Ferenchi Balás,		
Zengel Bálint,		
Bakach István,		<i>Sárd.</i>

²⁾ Eltörölve.

³⁾ Keresztülhúzva.

Tamási Pál,	}	<i>Abod.</i>
Tamási Máthé,		
Pál Kowách,		
Jánosi Márton,		
Theokés Balás,	}	<i>Zent Imreh.</i>
Meggies Péter,		
Dósa Gergel,		
Simon Ferench,		
Vaida Balás,		
Poson András,		
Lerenchi Péter,		
Berechki Máté,		
Berecki Máthé,		
Theokés Benedek,		
Theokés Máthé,		
Máthé Mihál,		
Tamási János,		
Máté István,		
Chont Leorinch,	}	<i>Kendeo.</i>
Chont Mihál,		
Kendei Gergel,		
Ladó Máthé,	}	<i>Syketfalwa.</i>
Bakó Leorinch,		
Kowách Georg,		
Bakó Péter szolgája		
Dayka Balás,		
Botos Jakab,	}	<i>Tompa.</i>
Tompai Lukách,		
Tompai Péter,		
Tompai Balás,		
Botos János,		
Lázló Georg,		
Botos Leorinch szolgája	}	<i>Zent Torontás.</i>
Tót Benedek,		
Leorinch deák,		
István ⁴⁾ deák,		
Nag András,	}	<i>Akosfalwa.</i>

⁴⁾ Javitással.

Orbai Péter,	}	<i>Gálfalwa.</i>
Bereg Imreh,		
Sigmond János,		
Dósa Balás,		
Nag Miklós,	}	<i>Vayai.</i>
Harkó János,		
Harkó Antal,	}	<i>Georgén,</i>
Georgény Georg,		
Georgény András,		
Swkesd András,		
Inche István,		
Kowách Mihál,		
Swkesd Mátyás	}	<i>Somosd,</i>
Simon Balás soldosa		
Apa Berthalan,	}	<i>Folfalwa.</i>
Fyleh Benedek,		
Fyleh ⁵⁾ János,		
Zép István,	}	<i>Bergenie.</i>
Ke (!) Albert,		
Illiésy Pál,		
Nemes Gergel,		
Zékel Georg, <i>Keowesd.</i>		
Abran Demeter, <i>Fele.</i>		
Kabos Ferench, <i>Ménes.</i>		
Bán Cáspar, <i>Adorián.</i>		
Gergel Boldisár,	}	<i>Z. Simon.</i>
Ciszér Alberth,		
Bakó Ferench,	}	<i>Folfalwa.</i>
Jánosy Georg,		

Az kik az harch után jöttek:

Sylwester János,
Lukách István,
Lukáchi Pál,

⁵⁾ Illies innen kitörülve.

Péterfi Gergel,
Leorinchi Mihál,
Dósa Georg,
Orbán Leorinch,
Bala János,
Gergelffi István,
Istvánfi Demeter,
Jánosi Máthé,
Leorinchi Márton,
Andrási Benedek,
Lukách Márton,
Bán Georg,
Amborus hadnagy fia,
Bwzás Tamás, }
Bwzás Balás, } *Moniorós,*
Georgfi István, }
Máthé Georg,
Berechki Péter,
Benedekfi István,
Bakó Ferenc⁶⁾
Nag Benedek,
Antal Kowách,
Péterfi⁷⁾ Balás,
Luchion (!) Ferench,
Tamási Imreh,
Bwrián Balás,
Sidó András,
Georg hadnagy öccse,
Orbán Georg,
Orbán Miklós,
Abran Demeter,
Gál Miklós,
Ferenchi Illés,

⁶⁾ Kitörülve.

⁷⁾ Javítással.

*Az kik urunk mellé nem jöttek, most is itt uuel-
tenek (!)⁸⁾*

Chiány Miklós,
Kemén Ferench,
Pókay Georg,
Peteo Farkas,
Barrabási Farkas,
Zékel János,
Bernáld János,
Kemén János,
Pókai Ferench,
Gyalakwty Georg,
Vas Georg,
Fekete Gergel,
Ozdi Péter,
Sárdi Lázár János igen beteg volt; Leorinch az öccse
urunk hadában vagyon,
Dachó István,
Dragwla Georg,
Perini (!) Antal,
Dósa Mihál,
Dósa Leorinch,
Nag János,
Matthyws János,
Dósa Gergel,
Dósa Pál,
Dósa Albert gyermeki,
Mátthyws Mihál árvái,
Miklósý Péter,
Mátthyws János,
Bala Gergel,
Sylwester Péter,
Bordosy Bálint,
Leorinchi Ferench,
Dósa Dienes,

⁸⁾ Úvöltenek?

Kály János,
Farkaslaki Ferenc,
Kis Dósa Mihál,
Bala Ferenc,
Abodi Amborus,
Kowách Péter,
Syklódi Benedek,
Syklódi András,
Mihálfi Mihál,
Kowách Péter,
Georg Pál,
Lázló Kovách,
Theokés Péter,
Georg Mihál,
Nag Boldisár,
Kis Nag Boldisár,
Dósa Balás,
Gálffi István,
Zékel Mihál fia,
Zylwási Ferenc,
Boros Bertalan,
Rafay (!) Gergel,
Bot Imreh fia,
Ozdi Georg,
Zékel Mihál,
Georgfi Mihál,
Nag János,
Orbay Mihál,
Bot László,
Both Balás,
Tompai Sigmond,
Farkas Amborus,
Nag Pál,
Weres^o) Péter,
Sarokliány István,
Basa Miklós,

^o) Javitással.

Nag István,
Theorek Georg,
Therek Bálint,
Harkó Balás,
Harkó Georg,
Inche Máté,
Inche Bálint,
Inche Máté,
Sykesd István,
Georgéni Pál,
Sykesd Pál,
Chyriák Péter,
Chyszér Georg soldra ment,
[Domokos Tamás,
Barrabás János,
Dósa Balás,
Feyér István,]¹⁰⁾
Vas Péter,
Balási Mihál,
Balási Albert,
Kowádi Georg,
Bachkó Bálint,
Chyzér Albert,
Jánosi Georg¹¹⁾
Farkas Amborus,
Bala Cásparnétul senki nem volt,
Theoreok Péter,
Bakó Georg,
Geoch (!) Balás.

*Az kik az fők voltak az Békés hadában való kösség
és löffew wzésiben és melléje való támasztásba:*

Ozdy Péter,
Vas Georg,

¹⁰⁾ Ezek neve áthúzva és utánuk írva: Ez négy ember mind velünk
volt az Radák kergetésébe is.

¹¹⁾ Áthúzva.

Fekete Gergel,
Chyriák Péter,¹²⁾
Zékel Mihál,
Kis Dósa Mihál,
Mihálfi Mihál.

Az kiket az mik wldoeswnkben elfogtak az más párt:

Máté Tamás,
Miklósy Benedek,
Orbán Balás, kik mindgyárt mellénk jötenek.

Kybéd: Bala Albert hadkergető drabant.

Bede: Balog Márton sódost adott a Békés hadába; wn maga véres nyársot hordozott selet,¹³⁾ azzal támasztotta az népet Békés mellé.

Az két Inche Máté¹⁴⁾ pártos nyilván való.

Thompai Simó (Balás!) Zentrontáson lakik, ez nagy had támasztó.

172.

1577 febr. 11. Székelyvásárhely.

Báthory Kristóf erdélyi vajda és székely ispán a székelyvásárhelyi és maroszeredai lakosokat Izabella királyné és második János király, nemkülönben Báthory István lengyel király, volt erdélyi vajda példájára, a portai adó s a váradi vár építésére kirótt hadi segély kivételével, mindennemű taksa és adózás alól fölmenti.

Eredetiye egész ív papíron, alján a középben papírral fedett pecsétel a Székely Nemzeti Múzeumban.

A sárkányfogas pecsét körirata: †CHRIST † BATORI . . SIC † COM † ETC.

Nos Christophorus Bathory de Somlyo waiuoda Transsylvaniae et siculorum comes etc. Memoriae com-

¹²⁾ Javítással.

¹³⁾ = széjjel.

¹⁴⁾ Simó Balás innen kitörölve.

mandamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum serenissimi quondam principes, domina Isabella regina ac dominus Joannes secundus dei gratia electus rex Hungariae etc. piae memoriae, novissime vero serenissimus quoque princeps dominus Stephanus dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lytwaniae etc. antea waiuoda Transsilvaniae etc. dominus frater noster observandissimus cum ad nonnullorum fidelium consiliariorum suorum humillimam supplicationem, tum vero consideratis fidelibus servitiis fidelium suorum universorum inhabitatorum oppidorum siculicalium Zekelwasarhel et Zerda, eisdem pro temporis et loci diversitate constanter exhibitis et impensis, ut eadem oppida inhabitatoribus refertiora esse et rebus etiam corporalibus ditescere, ac in dies magis augeri et locupletari queant, eosdem universos et singulos colonos et inhabitatores eorundem oppidorum a solutione quarumcunque taxarum et contributionum, ipsis et camerae suae provenire debentium, exceptis duntaxat taxa et contributione potentissimi imperatoris thurcarum ad excelsam eiusdem Portam spectante, in perpetuum clementer eximendos et supportandos duxerant, imo exemerant et supportaverant certarum eorundem litterarum nobis in specie exhibitarum mediante; quas nos quoque observare volentes eosdem universos et singulos colonos ac inhabitatores oppidorum Zekelwasarhel et Zerda iuxta praemissam antedictorum condam principum annuentiam eximendos et supportandos duximus; hoc tamen adiecto, ut in subsidiis quoque ad praeparandum castrum Waradiense faciendis aequalem cum caeteris ferant conditionem, prout eximimus et supportamus praesentium per vigorem. Quocirca vobis egregiis agilibus, capitaneis, iudicibus regiis et connumeratibus, exactoribus quarumcunque taxarum et contributionum modernis et futuris praesentium notitiam habituris harum serie mandamus firmiter, quatinus a modo deinceps memoratos universos inhabitatores praedictorum oppidorum Zekelwasarhel et Zerda ad solutionem taxarum et contributionum nobis et camerae nostrae

provenire debentium, demptis ut praemissum est taxa et contributione ad excelsam Portam potentissimi imperatoris thurcarum et subsidio ad praeparandum castrum Waradiense faciendis spectante cogere et compellere, aut eosdem propterea in personis, rebus et bonis eorum quibusvis impedire, turbare aut quovismodo damnificare nusquam et nequaquam audeatis. Secus igitur non facturi, praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in praescripto oppido Zekelwasarhel, undecima die mensis Februarii anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo septimo.

1577.
febr.
11.

Christophorus Bathori
de Somlio m. propria.

Emericus Sulyok
cancellarius m. propria.

173.

1580. jan. 28. Felcsernáton.

Tanuvallatás egyfelől a felcsernátoni Szaniszló Tamás és György, másfelől a léczfalvi Csákány Gergely közt vitás felcsernátoni földek dolgában.

Eredetiye féliv papíron, barna zárópecsét nyomaival birtokomban.

A címzéssel szemközt: Aperta per me Mykes Benedek manu pr.

Szolgálatunkat írjuk kegyelmednek mint tisztelendő kapitán urunknak. Továbbá ezt akarók kegyelmednek tuttára adni, hogy anno 1580. 28. die Januarii hiva minket az tiszteletes és tekintetes Szaniszló Thamás és Georgy felcsernátoniak egy felől, más felől az leczfalvi Chiákán Gergely Kézdi székből Fel Chernátonba, hogy mi ott minden bizonságokat, mellyeket az két fél előnkbe hina, megfeleltetnők. Annak utána mi az kegyelmed parancsolattyának engedelmesek lévén, ez képpen kezdők iratni hütünk szerént:

1580.
jan.
28.

1. testis Máthé Miklós Damokos István jobágya iuratus et fassus est hoc modo: Tudom, hogy mikor az Chernáton vára el vesze, akkor is perbe valának az peres-föld

végeit és < az szent Márthon nap után 31 esztendejébe fordult. >¹⁾)

2. testis Gyárphás Antalné Wernika²⁾) urunk ő nagysága jobbágya fel chernátoni < iuratus et fassus >³⁾) est: Tudom, hogy mikor az Chernáton vára el vesze is, akkor is háborgatták Szanizló Elekest (*így!*) az földért, de az veszedelemnek nem tudom mennyé ideje vagyon.

3. testis Molnár János urunk ő nagysága jobbágya iuratus et fassus est hoc modo: Tudom, hogy Gyárphás Antal az Chernáton vára⁴⁾) veszedelme idejiig minden embertől tiltotta az peres földeket; az veszedelemnek penig 29 esztendeit tudom, szent Márthon naptól fogva 30 esztendejébe fordult. Ezt is feleli: Kérdettem Gyárphás Antalt én Molnár János, hogy miért tiltod az földeket, ő azt monta, ezért, hogy holtom után senki ne mondhassa maradváimnak, hogy békeségesen időt töltött benne.

4. testis Végh Fábyaan urunk ő nagysága jobbágya fel chernátoni Kézdi széki iuratus est⁵⁾) et fassus hoc modo: Tudom, hogy afféle földeket mind perlettek az vár veszedelme előtt, de az kiért most perel, nem tudom, ha békeségesen birta az vagy nem.

5. testis Keobek Márthon Chieh János jobbágya iuratus et fassus est: Tudom, hogy miolta Chernátonban lakom, az olta békeségesen birta Szanizló Thamás és Georgy az peres földeket, de én az vár veszedelme után másod esztendőben jöttem ide Fel Chernátonba lakni.

6. testis Rákosi Lázló urunk ő nagysága jobbágya fel chernátoni iuratus et fassus est: Tudom azt, hogy⁶⁾) az veszedelem előtt háborgatták az peres földekért Szanizló Balást, de annak utánna ki adák az felét Gyárphás Antal-

¹⁾ annak szent Márthon nap után 31 esztendeje vagyon *helyett javítás.*

²⁾ iur. *innen törölve.*

³⁾ iurata et fassa *helyett.*

⁴⁾ Sorközi betoldás.

⁵⁾ Kétszer írva, az utóbbi törölve.

⁶⁾ Sorközi betoldás.

nak, hogy ne perellje az többiért, de nem tudom mennyé ideje.

7. testis Bartalius Pétör lófw fel chernátoni iuratus et fassus est: Tudom, hogy békeségesen birták az földeket Szanizló Thamás és Georgy az Grity veszedelmitől fogva.

8. testis Rákosi Pétör lófw fel chernátoni iuratus et fassus est: Tudom azt, hogy Gyárphás Antal az peres földeket az vár veszedelmiig⁷⁾ mind tiltotta, de annak utánna békeségesen birta, de nem tudom, az vár veszedelminek mennyé ideje vagyon.

9. testis Bartalius Mátthé fel chernátoni lófw iuratus et fassus est: Tudom, hogy az vár veszedelme előtt egy nehány esztendővel háborgaták Szanizló Elekest (*így!*) és Balást, akkor penitt meg ereszték felét Giárphás Antalnak és az után békeségesen birta Szanizló Thamás és Georgy; de az vár veszedelmének 30⁸⁾ esztendeit mongya.

Birák ez dologban vagyunk mi Georgy Biró Gáspár⁹⁾ lezfalvi és Pál Thamás Pál fel chernátoni Kézdy székiek.

Ezt mi az mü hütünk (szerént)¹⁰⁾ irattuk, pecsétünkkel meg is erősítettük. Datae in possessione Felchernathon in sede Kezdy, die 1580. et anno praenotato. jan.
28.

Külcím: Egregio domino Michaeli Nagy kapitaneo (*így!*) arcis Warheg ac iudici regio Trium sedium siculicalium domino ac domino nobis confidentissimo.

174.

1580. márc. 23.

Az erdélyi káptalan requisitorai Báthory Kristófnak 1580. március 8-án kelt rendeletére náznánfalvi Zeleméry Péternek hiteles másolatban kiadják a nevezett káptalan-

⁷⁾ de innen törölve.

⁸⁾ 32-ből javítva.

⁹⁾ és innen törölve.

¹⁰⁾ Tollban maradt.

nak Nagy- és Kisméhesről, továbbá Velkeralokáról szóló 1293-ik évi jegyzőkönyvi följegyzését.

A papíron kelt s alján papírral fedett pecséttel ellátott *eredeti* oklevélnek *fényképe* birtokomban. 1764. máj. 14-én gróf Haller Pál számára készült *másolata* az Orsz. lt., Máthé Izsák kir. tábl. ügyvéd iratai nr. 161.

Érdemes följegyezni, hogy a szóban forgó oklevelet az 1918-iki forradalomig a gróf Haller Jenő küüllővári levéltárában őrizték. Ekkor a várkastély feldulatván az oklevél Kolozsvárra került, ahol Kelemen Lajos lefotografáltatta.

Illustrissimo principi et domino domino Christophoro Bathory de Somlyo waiuodae Transsilvano et siculorum comiti etc. domino eorum semper gratiosissimo, requisitiore litterarum atque litteralium instrumentorum in sacristia sive conservatorio ecclesiae Albensis Transsilvaniae repositarum ac aliarum quarumlibet iudiciariarum deliberationum, atque legitimorum mandatorum exequutores fidelium servitiorum nostrorum paratam semper atque obsequentissimam commendationem cum fidelitatis obsequio. Vestra noverit illustrissima celsitudo, nos litteras eiusdem illustrissimae celsitudinis vestrae requisitorias, nobis praeceptorie sonantes et directas summa qua decuit reverentia et obedientia recepisse in haec verba:

Christophorus Bathory de Somlio waiuoda regni Transsilvaniae et siculorum comes etc. Honorabili, egregiis et nobilibus requisitoribus litterarum et litteralium instrumentorum in capitulo sive conservatorio ecclesiae Albensis Transsilvaniae repositarum ac aliarum quarumlibet iudiciariarum deliberationum et legitimorum mandatorum nostrorum exequutoribus salutem et favorem. Expositum est nobis in persona egregii Petri Zelemery de Naznanfalwa, qualiter ipse exponens paribus universarum litterarum et litteralium instrumentorum, factum totalium et integrarum portionum possessionariarum in possessionibus Mehes vulgo Thamassy Rez, Betthlen Rez, Marton Rez et Kemen Rez vocitatarum et Velker in Colosiensi, item Sospatak, Bodon, Ikland, Saly, Vray, Pethe, Gerebenyes, Chianad et Kapws omnino in Thordensi, Kyszeo-

leos in de Kykeo:leo comitatibus ac totalis et integrae possessionis Naznanffalwa in sede siculicali Maros existentibus habitarum, puta donationalium, statutoriarum, introductoriarum, fassionalium, impignoraticiarum, confirmationalium, consensualium, divisionalium, emptionalium, venditionalium, privilegialium, metalium ac aliarum quarumlibet causalium sub quibuscunque formis verborum emanatarum tangentium et concernentium, quae vel quarum paria in capitulo sive conservatorio ecclesiae Albensis more solito reposita haberentur et locata ad praesens pro iurium suorum defensione plurimum indigeret essetque necessarius. Quocirca harum serie committimus et mandamus vobis firmiter, ut acceptis praesentibus paria praescriptarum universarum litterarum et litteralium instrumentorum in dicto capitulo sive conservatorio ecclesiae Albensis Transsilvaniae diligenter requirere et reinvenire, requisitarumque et reinventarum tenores in transsumpto litterarum vestrarum transsumi et transscribi, litterisque vestris inseri facientes, memorato exponenti iurium suorum ulteriorem ad cautelam sub sigillis vestris extradare et emanari facere debeatis et teneamini. Caventes tamen, ne fraus, aut dolus in hac parte eveniat aliqualis. Secus non facturi. Datum Polkuspoliae, feria tertia proxima post dominicam Oculi anno Domini Millesimo quingentesimo octoagesimo.

1580.
márc
8.

Nos itaque huiusmodi mandatis eiusdem illustrissimae celsitudinis vestrae per omnia ut tenemur obedire atque obtemperare cupientes, universas litteras atque litteralia instrumenta, nec non regesta, matricas ac cuncta originalia, transsumpta litterarum in dicta sacristia sive conservatorio ecclesiae Albensis Transsilvaniae reposita et locata diligenter requisivimus et investigavimus. Nihilominus inter easdem et eadem quandam signaturam in pergamem descriptam, ob vetustatem iam fere corruptam et desolatam, factum videlicet praetactae possessionis utriusque Mehes in dicto comitatu Thordensi existentis habitae tangentem et concernentem reinvenimus. Quarumquidem signaturarum, quantum eadem ob vetustatem per-

legi potuit, continentia verbalis hoc ordine scriptum erat: (*Következik az erdélyi káptalannak 1293-ik évi jegyzőkönyvi bejegyzése.*) — Quia autem paria praetactarum signaturarum in dicta sacristia sive conservatorio praefatae ecclesiae Albensis Transsilvaniae repositarum factum annotatae possessionis utriusque Mehes in dicto comitatu de Colos existentis habitae tangere concernereque agnovissemus, ideo ipsas iuxta mandatum illustrissimae celsitudinis vestrae de verbo ad verbum sine diminutione et augmento variationeque¹⁾ aliquali transsumptas et transcribentes paria earundem in transsumpto praesentium litterarum nostrarum dicto exponenti sub sigillo huius capituli dictae ecclesiae Albensis Transsilvaniae ad hanc rem deputato pro futura cautela iurium eorundem dedimus et emanari fecimus communi iustitia suadente. Datum feria quarta proxima post dominicam Judica anno 1580. Domini Millesimo quingentesimo octoagesimo. márc. 23.

175.

1581. máj. 16. Zalán.

Zalán Sepsi széki falu törvénye.

Eredetije papíron, pecsét nélkül, Szörcey Vince úr birtokában volt Zágomban, halála előtt azonban több más okirattal együtt elégettette.

Hátán: Zalán falva végezése az falu jószágáról.

1581. máj. 16. Anno Domini 1581. esztendőben pünköszt nap után való kedden mü Zalán falváúl töttünk ilyen végezést az falu földje felől, hogy az falu igyenességéből választottunk tíz személt, tudniillik az falu földinek megosztására Jankó Jánost, Jankó Istvánt, Jankó Pétert, Szabó Miklóst, Silvester Jánost, Veres Benedeket, Henter Bálintot, Kovács¹⁾ Ilyést, Szabó Balást, Veres Bernáldot ilyen módal, [ho]gy²⁾ megeskedjenek az feljül megirt tíz személy, hogy igazán mindennek az [or]szág³⁾ végezése szerint el-

¹⁾ varationeque az *eredetiben*.

oszsák, és az kit [az tíz]⁴⁾ ember falu élő földének hagy-
nak, kiken barmokot tartásák, valaki ah[höz n]yólna⁵⁾ és
elfoglalna abban, ...⁶⁾ forinton mar[adjon]⁷⁾ és ezen bírák
erejével megvehessék az ötven forintot. Többet (*így!*) hogy
ha az tíz hitesek valamely személy hiti ellen szólna, flor.
12 maradjon, ezen bírák erejével igazat vehessenek rajta,
se hibitióval (*így!*), se repusióval (*így!*), sem semmi tör-
vénnek remedium(á)val ellene ne állhassanak. Ha pedig
valamely valami kissebbség szót szólna az osztás közbe
egyik az másiknak, akár az hiteseknek, akár az falusiak-
nak, törvén szerént meglássák és három girán maradjon.
Valaki ennek nem állana, huszonöt forinton maradjon,
ugyan ezen bírák erejével megvehessék. De ilyen okon,
hogy az ki oly darék orotas (*így!*), azt is meglássák és
másutt < tuzt orotot > (*így!*)⁸⁾ adjanak helibe. Mégis ilyen
okkal, se Ouasnak⁹⁾ (*így!*), se egyéb tilalmasnak kert nélkül
ne tarthassák. És valaki ennek nem állana, huszonöt fo-
rinton maradjon. És ennek megállására köttük bíróul
Chieriék M]ihályt](!), Ferenczi Tamást, Erdő Lőrinczet
bodokiakot. Ezt mű előttünk így végezék el. Ezt az mű
hitünk szerént irattuk az feljül megirt dolognak megerősí-
tésére. Pecsétünkvel is m[egerő]sítettük. Mi bírák az tíz
embert megesketők.

176.

1581. dec. 15. Gyulafehérvár.

*Báthory Zsigmond erdélyi vajda és székely ispán pa-
rancsa a Maros széki királybírákhoz, rovókhöz és adó-
szedőkhöz, hogy a székelyvásárhelyi és marossszeredai la-
kosokat kiváltságaik ellenére, a török szultánnak fize-
tendő adón és a váradi vár tatározására kirótt hadi segé-*

¹⁾—⁵⁾ Kiszakadozva.

⁶⁾ huszonöt eredetileg, de kitöröltetett s helye üresen hagyatott.

⁷⁾ Kiszakadva.

⁸⁾ tüztől irtóttat mai nyelven.

⁹⁾ = Avasnak.

lyen kívül, semminemű adófizetésre kényszeríteni ne mérészeljék.

Eredetije egész ív papíron, alján a középén papírral fedett ép pecséttel a Székely Nemzeti Múzeumban.

A sárkányfogas pecsét körirata: †SIGISM:BATORI:VAIVODA:TRANS:ET:SICVL:COM:ETC.

Sigismundus Bathory de Somlyo waiuoda Transsilvaniae et siculorum comes etc. Magnifico, egregiis agilibus, iudicibus regiis, connumeratibus et exactoribus taxarum et contributionum sedis siculicalis Maros eorundemque vicesgerentibus, modernis videlicet et futuris praesentium notitiam habituris salutem et favorem. Exposuerunt nobis prudentes et circumspecti iudices et iurati cives, ac universi inhabitatores oppidorum Zekelwasarhel' et Zerda gravi cum querela, quod licet ipsi ex indulto serenissimorum quondam principum ab omni censuum et taxarum solutione, excepto tamen tributo potentissimi imperatoris thurcarum et subsidio in aedificationem arcis nostrae Waradiensis pendendis, certis et rationabilibus de causis, in ipsis litteris eorundem condam principum coram nobis exhibitis clarius continentibus exempti et supportati fuerint, vos tamen eosdem inhabitatores dictorum oppidorum Zekelwasarhely et Zerda contra ipsorum immunitatem et privilegiorum suorum vigorem ad aliarum quoque contributionum solutionem cogeretis in desolationem oppidorum suorum, consequenterque derogamen libertatum suarum valde magnum; supplicantes nobis humillime, ut nos ipsos in antiquis ipsorum immunitatibus per divos olim principes ipsis collatis clementer conservare, et per eos quorum interest conservari facere dignemur. Quare nolentes nos quoque privilegiis eorundem exponentium hac ratione praeiudicare, imo firma eadem retinere contententes, vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, ut acceptis praesentibus a modo inposterum praefatos universos inhabitatores memoratorum oppidorum Zekelwasarhely et Zerda, contra ipsorum libertates, ad nullam taxarum et contributionum solutionem, dempto tributo potentissimi imperatoris thurcarum ac subsidio in

restaurationem arcis Waradiensis persolvendis, cogere et compellere praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi, praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Albae Juliae, die decima quinta mensis Decembris anno Domini Millesimo quingentesimo octogesimo primo

1581.
dec.
15.

Sigismundus Bathori
de Somlio m. pr.

177.

1593. ápr. 29. Gyulafehérvár.

Báthory Zsigmond kiváltságlevele, hogy a székelyvásárhelyi magvaszakadt lakosok ingó és ingatlan javai ne a koronára vagy a kincstárra, hanem Székelyvásárhely mezővárosra szálljanak.

Eredetije egész iv papíron, alján a fejedelemnek papírral fedett sárkányfogas és elébb leírt köriratú pecsétjével a Székely Nemzeti Múzeumban.

Nos Sigismundus Bathory de Somlio princeps Transilvaniae et siculorum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum dominorum consiliariorum nostrorum singularem intercessionem nobis propterea factam, tum vero utilitati et emolumento oppidi nostri Zekelywasarhely atque adeo inhabitatorum eiusdem consulere volentes, eisdem iudici et iuratis civibus, ac universis inhabitatoribus dicti oppidi Zekelywasarhely ac successoribus eorundem universis id annuendum et concédendum duximus, ut quicumque hominum in medio ipsorum residentium mori, ac haeredibus legitimis et consanguineis deficere contigerit, extunc universa bona huiusmodi deficientium, tam mobilia quam immobilia, quocumque nominis vocabulo vocitata nos concernentia non ad nos, aut fiscum nostrum, aut successores nostrum, sed in ipsos, dumtaxat iudicem, iuratos cives ac universos inhabitatores eiusdem oppidi Zekelywasarhely eorumque

successores devolvantur et condescendant, ea tamen lege et conditione, ut ipsi iudex et iurati cives eiusmodi deficientium bona non in proprios ipsorum usus, sed in publicum oppidi bonum et communes eiusdem necessitates ac utilitates convertere debeant et teneantur, prout annuimus et concedimus praesentium per vigorem harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in civitate nostra Alba Julia, die vigesima nona mensis Aprilis anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo tertio.

1593.
ápr.
29.

Sigismundus Bathory m. pr.

Volfgangus Kowachoczy
cancellarius m. pr.

Georgius Teoreok m. pr.

178.

1594. jún. 20. Gyulafehérvár.

Báthory Zsigmond megengedvén, hogy a Perusith Máténak adományozott Farczád, Páljalva, Várallya és Farkaslaka lakosai az emberi emlékezet óta szabadon használt közös erdőket, havasokat a Farczádszállása és Fenyőcsötört nevű helyekkel együtt (az ott legeltetendő sertésekből járó tized kivételével) ezután is szabadon használhassák, az adományos Perusith Máté és utódai pedig az említett erdőkben és havasokon sertéseiket szintén szabadon legeltethessék, — Mindszenythy Benedek udvarhelyi kapitánynak és Izsó János tisztartónak meghagyja, hogy nevezett lakosokat az erdők használatában, az adományost pedig a sertéslegeltetésben ne gátolják.

Eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttel az Erd. Múzeum lt., Báró Kemény-lt. Codex authenticorum II. 64.

Sigismundus Bathory de Somlío princeps Transsilvaniae et siculorum comes etc. Egregiis nobilibus agilibus, Benedicto Mindszenythy capitaneo arcis nostrae Vdwarhely et iudici regio sedium siculicalium Vdwarhely et Marws, nec non arendatori decimarum nostrarum transsil-

vaniensium, nec non Joanni Isoo provisorio eiusdem arcis Vdwarhely modernis et futuris quoque pro tempore constituendis ipsorumque vicesgerentibus, praesentium notitiam habituris salutem et favorem. Ex significatione egregii Matthaei Perwsytt familiaris nostri intelligimus, quomodo incolae possessionum Farchiad, Palfalwa, Varallia et Farkaslaka dum ad nostram arcem Vdwarhely possiderentur, a memoria hominum non minus in silvis et alpibus communibus quam aliis etiam in locis Farczadzallasa et Fenyewchieoteortt nuncupatis liberum semper communemque usum habuissent, in quibus licet pacifice et sine omni impedimento perstitissent, tamen postquam i(i)dem coloni a nobis ipsi donati fuissent, eundem usum ipsis admittere noluissetis in damnum ipsius exponentis colonorumque suorum manifestum; supplicans nobis demisse, ut sicuti eadem bona ipsi contulimus, usum quoque silvarum et alpium, quem coloni sui hactenus sine intermissione habuissent, eis admitteremus. Quare ne idem Matthaeus Perwsytt eo usu silvarum et alpium se indigne privatum exclusumque esse quereretur, compatientes etiam statui eorundem colonorum ipsius, quos sine usu silvarum et alpium faciliè extremae desolationi obnoxios fore intelleximus, earum silvarum et alpium usum, quem coloni ipsius in eis antea habuissent, (demptis porcorum decimis, si qui forte saginandi causa illic pascerentur), eisdem colonis suis admittendum, ipsi vero Matthaeo Perwsytt et posteris eius annuendum et concedendum duximus, ut ipsi in privatos usus ipsorum porcos suos proprios, non autem aliorum quorumpiam, in praescriptas silvas seu alpes grati[a]¹⁾ saginandi solitis temporibus mittere ibique tantisper, donec op(p)ortunum fuerit, tenere et iterum citra omnem decimarum, teloniorum ac alterius cuiusvis solutionis in rationem [nostram]²⁾ fieri debentium pensione reducere possint et valeant, prout admittimus, annuimus et concedimus praesentium per vigorem. Proinde vobis harum

¹⁾—²⁾ Kiszakadva.

serie committimus et mandamus firmiter, ut acceptis praesentibus vos quoque a modo deinceps successivis semper temporibus colonis ipsius exponentis in dictis possessionibus Farchiad, Palfalwa, Varallia et Farkaslaka degentibus in eisdem alpibus communibus tum praescriptis locis Farczadzallasa et Fenyewchieoteortt appellatis eum usum, quem hactenus habuerunt, exceptis uti praemissum (est)³⁾ porcorum decimis, quiete et pacifice admittere, ipsi autem Matthaeo Perwsyt atque adeo posteris etiam eius porcos suos proprios in dictas silvas et alpes mittendi ibique citra omnem solutionem, decimamque pascendi, saginandi et reducendi facultatem praebere, nullaque omnino ratione eos in eo turbare, impedire et damnificare debeatis, nec sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Albae Juliae, die vigesima mensis Junii anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto.

1594.
jun.
20.

Sigismundus Bathory m. pr.

179.

1597. máj. 10. Gyulafehérvár.

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem a mindkét ágon magvaszakadt mezőmadarasi Bernáld János marosszéki, mezőmadarasi, sámsondi, bándi, uraji, gerebenesi, kövesdi, harczói, ménesi, felei, kölpényi, szabédi, szabadi, galambodi és bárdosi birtokait, Hunyadi János kormányzónak hasonló székely örökösödési perben mondott ítélete és a székelyeknek hőszi szokásjoga alapján, a felperes fejedelmi kincstárral szemben, testvérének, Bernáld Klárának, a Lázár Farkas feleségének ítéli; ellenben a krasznamegyei petenyefalvi és mindkét seredeni, továbbá a tordamegyei dátosi, kapusi, uraji, gerebenesi és pagocsai birtokok felett, melyekről alperes úrasszony a perbe beléavatkozó Tóth Miklós és Balázs javára lemondott, más ítéletben fog törvényt látni.

³⁾ Tollban maradt.

A XVII. század első éveiben készült *másolata* az Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. *Protocollum Deus ad auxilium* fol. 429—438. Az egész székelység számára 1630. febr. 6-án kiadott újabb *másolatnak átirata* a kolosm. convent requisitorainak 1638. febr. 6-án kelt oklevelében, ugyanott *Diversorum comitatum Cista* I. fasc. 5. nr. 60.

(K. Székely M.) A nemes székely nemzetnek constitúcióji 66—80., kihagyásokkal és sok hibával.

ADIUDICATA SUPER POSSESSIONIBUS QUIBUSDAM INTROSCRIPTIS ET SCYTHULICALIBUS, SUPER JURE VIDELICET FOEMINEI SEXUS IN BONIS SCYTHULICALIBUS.¹⁾

Sigismundus dei gratia Transsilvaniae, Moldaviae, Valachiae Transalpinae ac sacri Romani imperii princeps, Partium regni Hungariae dominus, aurei velleris eques et sicularum comes etc. Fidelibus nostris egregiis et agilibus Stephano litterato Vasarhelyi²⁾ de Zekeliwasarhely, Stephano Pokay de Kaposztas Zent Myklos, Blasio Chiany de Köwesd, Georgio Bereny de Malomfalwa, Martino Thomboth de Bergenie, Joanni Zel, Emerico Zaz de Nagy Ernie et Alberto Kadar de Jedd salutem et gratiam nostram. Noveritis, quod nobis feria quinta proxima post dominicam Cantate proxime praeteritam, instantibus scilicet comitiis generalibus fidelium nostrorum dominorum et nobilium trium nationum transsilvaniensium et Partium praedicti regni Hungariae sub ditioe nostra existentium hic Albae Juliae ad dominicam Jubilate noviter elapsam ex edicto nostro celebratis, ad quae videlicet comitia causae tutelares, item factum transmissionum super novis violentiis in sedibus comitatum confectarum, et aliorum similium negotiorum brevi processu iuridico, coram propria nostrae serenitatis praesentia terminari et adjudicari solitorum tangentes et concernentes et publica eorundem regnicolarum constitutione per nostram serenitatem generaliter fuerant prorogatae, una cum magnifico Pancratio Sennyey magistro curiae nostrae in persona nostrae serenitatis, magistrisque nostris protonotariis et iuratis se-

ápr.
28.

ápr.
17.

¹⁾ A tulajdonnevek írásában a korábbi jegyzőkönyvi másolatot követtük.

²⁾ Hiányzik a protocollumbeli másolathól.

dis nostrae iudiciariae assessoribus pro faciendo causantibus iudicio pro tribunali sedentibus, egregii Andreas Samsondy de Zeokefalwa pro egregio Joanne Kyralfalwi direttore causarum nostrarum fiscalium cum nostris ut actore ab una, ac Joannes Nagy de Zaz Fylpos pro generosa domina Clara, consorte egregii et agilis Wolphangi Lazar de Zent Thamasfalwa, filia vero egregii agilis condam Francisci filii olim Blasii Bernald de Mezeomadaras ex nobili pridem domina Clara consorte eiusdem Blasii Bernald, filia dudum Francisci filii egregii agilis olim Stephani Thot de Zent Anna³⁾ procreata similiter cum nostris litteris procuratoriis veluti in causam attracta partibus ab alia, iuxta specialem nostrae serenitatis commissionem in figura iudicii nostri comparentes, idem procurator praefati directoris contra annotatam dominam in causam attractam proposuit in hunc modum, qualiter decedente ab hac luce et in semine utriusque sexus deficiente egregio agile condam Joanne Bernald de dicta Mezeo Madaras, universa bona, iuraque et portiones eiusdem possessionariae in possessionibus Peteniefalwa, Felseo Sereden, Also Sereden in Craznensi, Dathos, Kapus, Vray, Gerebenes, Pagocza in Thordensi comitatibus, item Mezeo Madaras praedicta, domoque et curia nobilitari ibidem habita, Samsond, Baand, Vray, Gerebenes, Keowesd, Horczo, Menes, Fele, Keolpen, Zabeed, Zabad, Galambod et Bardos omnino in sede siculicali Maros existentibus habitae in nos fiscumque nostrum regium devolutae forent, easdem igitur fisco nostro reddi et restitui postularet iure admittente.

³⁾ *A perlekedők családjaja:*

Mezőmadarasi Bernáld Balázs Szentannai Tóth Klára † Ferencz	Szentannai Tóth István 1453—1472.
János † 1597.	Klára Szenttamásfalvi Lázár Farkas
† Ferencz	Ferencz 1500. N. Jusztina Klára 1597 Bernáld Balázs.
	Miklós 1486—1509. Mihály Mihály Miklós 1597.
	Balázs Péter Balázs 1597.

Quo audito antelatus procurator praefatae in causam attractae respondit ex adverso, quod licet idem Joannes Bernald in semine utriusque sexus post se directe defecisset, praescripta tamen bona et iura portionesque suae possessionariae litigiosae, eo deficiente, non in fiscum nostrum, verum in eandem in causam attractam iure successorio devolvi debuerunt; nam ipsa in causam attracta soror carnalis ipsius condam Joannis Bernald in propinqua collateralis linea eiusdem existens atque dependens, cum ipso deficiente unum et eundem habuissent genitorem nempe annotatum Franciscum Bernald, legitimam autem successionem suam in eisdem bonis comprobare parata esset.

Hoc percepto praenotatus procurator ipsius actoris praemissam genelogiam dictae in causam attractae per antefatum procuratorem eiusdem modo saepius denotato declaratam visitare postulans ac nobisque iuridice id ipsum committens, idem antefatus procurator eiusdem in causam attractae huiusmodi genelogiam, ab ipsa in causam attracta et deficiente, a primo scilicet gradu incipiendo et sursum ascendendo ad truncum usque seu stipitem praedictum videlicet Stephanum Tooth sufficientibus litteris et litteralibus instrumentis in facie sedis nostrae iudiciariae comprobavit.

His ita habitis interim praesenti causae ingesserunt immiscueruntque se egregii et agiles Nicolaus et Blasius Thot, pro quibus nobilis Joannes Seryeni de Thorda cum procuratoriis litteris nostris coram nobis in dicta sede nostra iudiciaria comparens et astans, ipse quoque genelogiam eorundem ingerentium declarando hoc modo et ordine deduxit, quod videlicet iamfatus Nicolaus Thot alter ingerentium fuisset filius olim Michaelis filii alterius condam Michaelis filii pridem alterius Nicolai filii praedicti olim Stephani Toth de praefata Zent Anna; antedictus autem Blasius similiter alter ipsorum ingerentium fuisset filius olim Petri filii condam alterius Blasii filii saepifati dudum Stephani Thot de eadem Zent Anna. Quaquidem genelogia utrorumque ingerentium hoc praemisso

modo declarata idem procurator ingredientium huiusmodi ramum genealogiae ad postulationem procuratoris actoris nostram quoque legitimam requisitionem modo simili a primo gradu inchoando et sursum tendendo ad usque praefatum Stephanum Thot, stipitem eiusdem rami efficacibus litteris et litteralibus instrumentis verificando tandem allegavit eo modo, quod exceptis praefatis bonis et iuribus possessionariis siculicalibus praenominati olim Joannis Bernald deficientis in possessionibus et sede siculicali Maros existentibus, reliqua bona portionesque possessionariae eiusdem deficientis in praescriptis possessionibus Petenyefalva et utrisque Sereden in Craznensi, nec non Dathos, Kapus, Vray, Gerebenes et Pagocha in Thordensi praeallegatis comitatibus habitae neque ipsam dominam in causam attractam, neque verum fiscum nostrum concernerent, verum in eosdem duntaxat ingredientes tanquam legitimos successores virilis sexus devolutae essent et in dominio certae partis eorundem bonorum nunc quoque iidem ingredientes pacifice persisterent. Quam suam allegationem exhibitione efficacissimarum litterarum nunc statim producendarum edocere paratus esset.

Hoc audito memoratus procurator praefatae dominae in causam attractae, quantum ad eadem bona in praefatis comitatibus habita attinet, persecutionem et acquisitionem eorundem sponte ipsis ingredientibus relinquendo, ex parte autem ceterarum portionum possessionariarum in praescriptis possessionibus et sede siculicali Maros existentium contra utrosque, tam actorem videlicet quam ingredientes respondit in hunc modum, quod eadem portiones nec fiscum nostrum, sed neque ingredientes, verum ipsam solam in causam attractam concernerent, quandoquidem ex praedeclarata et comprobata genealogia constaret ipsam dominam in causam attractam cum deficiente carnalem et condivisionalem esse, quiquidem deficiens quoque in bonis siculicalibus aequae ac ipsa in causam attracta sexus foemineus exstitisset. Ideo eadem bona fisco nostro et collationi eiusdem minime competerent, et per hoc a nostra serenitate quoque per defectum seminis eiusdem

nullus omnino impetrare potuisset. Nam idem deficiens dum adhuc in vivis extitisset, eadem in causam attracta cum eodem in eisdem bonis realem divisionem fecisset atque habuisset, et ab eo toto tempore eadem bona possedisset. Quod maius esset, iuxta dudum observatam consuetudinem siculorum, qui a ceteris nobilibus transsilvanensibus et etiam hungaris dissimili penitus lege et consuetudine uterentur, etiam si virilis sexus deficeret, tamen semper mox et immediate foemineus sexus in bona deficientis succedere soleret, de qua consuetudine litteras vigorosas, annos centum excedentes, tempus videlicet praescriptionis iurium regalium transcendentis producere vellet. Quibus responsionibus annexivit praeterea idem procurator in causam attractae, quod cum dominorum siculorum primores, potiores et primipili praedecessoribus nostris, principibus scilicet huius regni et nobis quoque semper fideles existentes bona et successionem, antiquamque libertatem et consuetudinem per notam seu labem eiusdem notae infidelitatis minime amisissent, verum eadem bono et optimo iure tam ante, quam post insurrectionem plebeorum siculorum possedissent. Igitur antiqua eorundem consuetudine super devolutione bonorum et haereditatum siculicalium a virili in sexum foemineum salva permanente, easdem portiones et haereditates siculicales pro se reddi optaret. Quibusquidem allegationibus suis ut fidem faceret, primo super divisione eorundem bonorum inter eosdem in causam attractam et deficientem facta exhibuit quasdam litteras egregiorum agilium Volphangi Kornys, Andreae Lazar, Michaelis Zemere, Francisci Balassy, Georgii Nyutody et Joannis Keopeczy tamquam arbitratorum per partes electorum divisionales in possessione Betlenffalwa feria tertia proxima post festum Epiphaniae Domini in anno eiusdem Millesimo quingentesimo octuagesimo nono; deinde autem de consuetudine siculorum super devolutione bonorum siculicalium litteras honorabilis capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae feria quinta proxima post festum beati Bartholomaei apostoli in anno Domini Millesimo quingentesimo septua-

1589.
jan.
10.

1574.
aug.
26.

gesimo quarto, continentes in se transumptionales⁴⁾ litteras magnifici condam domini Joannis de Hunyad regni Hungariae gubernatoris in Monostor die dominico proximo post festum Epiphaniarum Domini, in anno eiusdem Millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo confectas et emanatas — — (*Következék Hunyadi Jánosnak 1451. jan. 10-én Zákánymonostoron kelt, elébb közölt oklevele*) — — coram nobis in facie sedis nostrae iudiciariae exhibuit et praesentavit.

Quibus exhibitis antelatus procurator praenominati fiscalis nostri replicavit in contrarium, quod licet tunc per ipsum gubernatorem ita fuisset adiudicatum, tamen utcumque id factum esset, uno errore iudicis decretum et veritas tolli non posset; et iidem siculi si quam habuissent consuetudinem, per insurrectionem eorum postea factam penitus amisissent, ac condam divus Joannes electus rex Hungariae eisdem primoribus, potioribus, primipilisque dedisset in mandatis, quod quilibet illorum de cetero bona et iura possessionaria ipsorum donatione mediante a sua maiestate impetrare deberent. Quae omnia et idem deficiens animadvertendo praetacta bona siculicalia litigiosa sibi et suis haeredibus nova donatione mediante a nobis denuo impetrasset. Et in huius documentum easdem litteras nostras novae donationales in civitate Meggyes decima sexta die Martii in anno Domini Millesimo quingentesimo octuagesimo sexto editas, statutione carentes coram nobis produxit. Istis itaque rationibus praescriptas litteras praefati olim Johannis de Hunyad gubernatoris adiudicatorias sententionales nullius fore efficaciae stareque minime posse.

1586.
márc.
16.

Ad haec praelibatus procurator ipsius dominae in causam attractae subintullit, quod sicuti et antea copiosissime declarasset, non ipsi primores et primipili (qui semper fideles existentes nunquam rebellassent), verum plebei siculi per ipsorum insolentiam et insurrectionem liber-

⁴⁾ transumptionem a *másolatokban*.

tatem amisissent. Ideo praemissa antiqua libertas et consuetudo ipsorum primorum et primipilorum minime violata fuisset, sed firmiter et inviolabiliter permansisset, per hocque huiusmodi notam eisdem primoribus vel etiam primipilis nemo inurere et ob(j)icere posset. Quod autem ad dictas litteras novae donationis per ipsum deficientem impetratas attineret, easdem invigorosas esse, nihilque ipsi in causam attractae derogare, neque vero eidem actori suffragari, quandoquidem ipse deficiens per earum continentias statutione mediante se in eisdem bonis nunquam firmavisset, ex eoque eisdem usus minime fuisset. Unde liqueret eadem bona per eundem deficientem pristino iure antiquae consuetudinis sicularum possessa fuisse, imo ex post solus deficiens easdem litteras tanquam inutiles posthabens, ut praemissum est, in eisdem bonis divisionem admisisset et per huiusmodi divisionem ratam portionem ipsius dominae in causam attractae eidem medio praelibatorum arbitrorum extradidisset. Super qua divisione praetactas litteras eorundem arbitrorum divisionales iam antea quoque in facie sedis nostrae iudiciariae exhibuisset.

His autem omnibus per dictum procuratorem iamfatae dominae modo praemisso recensitis et propositis, praeterea saepefatus procurator ingerentiumque de legitima eorundem successione, inprimis autem de praescriptis portionibus possessionariis in antelatis possessionibus Peteniefalwa et utrisque Sereden in saepefato comitatu Craznensi existentibus praesentavit coram nobis litteras serenissimi principis condam Mathiae dei gratia Hungariae et Bohemiae regis foelicis reminiscentiae novae donationales Budae, feria sexta proxima post festum beati Vincentii martyris in anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, regnorum autem suorum Hungariae anno vigesimo sexto, Bohemiae vero quintodecimo, sub maiori secreto et autentico sigillo suo emanatas.

1484.
jan.
23.

Quibus praesentatis praenominatus procurator antefati fiscalis nostri actoris per modum exceptionis allegavit,

quod exhibitae litterae Mathiae regis non tenerent, nam et statutione carerent, portionesque litigiosas in eisdem litteris contentas praetitulatus condam Blasius Thot, tam suas, quam praefati olim Nicolai Thot fratris sui carnalis possessionarias, in dictis possessionibus habitas nobili dudum Martino Zele de Keczel pro florenis trecentis et sexaginta sex auri puri iure perpetuo cum clausula: nil iuris, a se abalienasset, quas tandem post curricula duorum integrorum annorum annotatus Franciscus filius praerecensiti dudum Stephani Thot, frater utputa carnalis eorundem olim Blasii et Nicolai Thot, deposita eadem summa pecuniae, pro se coemisset et eas iure empticio, et non vigore praemissae donationis possedisset. Unde cum ipsi ingerentes consensum regium cum statutione non habeant, igitur efficaciores litteras illis productis exhibere deberent, in eisdem enim tanquam empticiis contra ius regium non praescripsissent; et in documentum eiusmodi venditionis et emptionis quasdam litteras fassionales produxerat.

Unde partibus ipsis deliberationem efflagitantibus per nos iure mediante deliberatum est hoc modo: Ex quo constaret et allegatione dicti procuratoris ipsius actoris, et etiam litteris fassionalibus per eundem exhibitis, quod antedictus olim Martinus Zele in eisdem bonis empticiis nondum praescripserat, ut scilicet obstaculo huiusmodi praescriptionis eadem bona sibi ipsi appropriare potuisset, nam statim post biennium per dictum Franciscum, filium praenotati dudum Stephani Thot iterum eadem e manibus eiusdem Martini Zele redempta fuissent, et sic idem Blasius⁵⁾ Thot non tanquam ipsius Martini Zele propria⁶⁾ verum tanquam ipsius Francisci Thot et reliquorum fratrum suorum haereditaria et iure successorio in eosdem devoluta⁷⁾ ab eodem Martino Zele redemisset et pristino iuri ipsorum in praescriptis litteris Mathiae regis denotato

5) Franciscus *helyett mind a két másolatban.*

6) *proprias ugyanott.*

7) *devolutas mind a két másolatban.*

applicuisset, et hac ratione consensumque ad eam emptio-
nem impetrare et in dominium eorum se legitime introduci
facere neglexisset; igitur praemissa allegatio seu exceptio
procuratoris actoris nullum locum haberet.

Quantum vero ad portiones possessionarias in prae-
fatis possessionibus Dathos, Pagocza et Gerebenes in
praeallegato comitatu Thordensi existentes spectaret, sub-
iunxit idem procurator ingerentium, quod saepedictus
olim Joannes Bernald neque in eisdem defecisset, eo quod
eadem bona nobili dominae Justinae, relictae olim dicti
Francisci filii saepefati Stephani Thot solum pro florenis
centum et viginti aureis per antelatos condam Nicolaum
et Blasium filios eiusdem Stephani Thot, fratres autem
carnales ipsius Francisci titulo pignoris obligata fuissent,
postmodum autem exinde ad manus deficientis devenis-
sent eodem pignoris titulo, proprietas vero eorundem bo-
norum iure successorio ipsos ingerentes concernisset. Et
in huius assertionis suae verificationem quasdam litteras
comitis Petri comitis de Sancto Georgio et de Bozyn iudi-
cis curiae serenissimi principis condam Vladislai regis
Hungariae impignoraticias in facie sedis nostrae iudicia-
riae produxit, easdemque portiones a iure sibi reddi postu-
labat.

In huius allegationis contrarium saepefatus procurator
ipsius actoris subintullit, quod litterae exhibitae contra ius
regium insufficientes essent, statutione enim carerent, ne-
que vero annos centum longaevi temporis scilicet prae-
scriptionem contra iura regalia observari solitam exces-
sissent, verum de bono eorum iure et successione ulterius
producere teneretur.

Nobis itaque eisdem ingerentibus id ipsum iuridice
committentibus, demum idem procurator eorundem in-
gerentium exhibuit et praesentavit nobis quasdam litteras
capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae praenotati
introductionis et statutorias decimo octavo die intro-
ductionis et statutionis in anno Domini Millesimo quad-
ringentesimo quinquagesimo, super portionibus possessio- 1450.
nariis in praescriptis possessionibus Dathos, Pagocha in

dicto comitatu Thordensi, item Tuson et Domb habitis confectas, in quibus vidimus contineri, quod portionem quidem possessionariam in ipsa possessione Dathos habitam per hominem capitularem familiae Tothoriensi statutam, portionem tamen in dicta possessione Pagocha existentem statuere neglectam esse. De aliis autem praedictis portionibus possessionariis in praescriptis possessionibus Gerebenes, Vray et Kapws, omnino in eodem saepefato comitatu Thordensi existentibus et adiacentibus idem procurator ipsorum ingerentium nullas plures praeter praexhibitas litteras eisdem ingerentibus in hac parte nihil prorsus suffragari producere et exhibere potuerat.

Quarumquidem litterarum exhibitionibus per procuratores utrarumque partium et etiam ingerentium coram nobis in facie dictae sedis nostrae iudiciariae modo praemisso factis atque habitis, supplicarunt ultimatim iidem procuratores suis partibus per nos in praemissis iuris aequitatem iustitiaeque complementum elargiri.

Nos itaque tenoribus et continentiis praescriptarum litterarum ultro citroque productarum, allegationibus quoque partium et ingerentium perlectis et intellectis, habitoque superinde antelatorum magistri curiae nostrae, magistrorumque nostrorum protonotariorum et iuratorum sedis nostrae iudiciariae assessorum nobiscum in discussione et examine praesentis causae constitutorum et existentium consilio praematurato et sana deliberatione, ex parte praenominatarum portionum possessionariarum in praescriptis possessionibus Petenyefalwa, Fel Sereden, Al Sereden in Craznensi, item Dathos, Pagocza, Gerebenes, Vray et Kapus in Thordensi comitatibus existentibus habitarum per alias litteras nostras adiudicatorias sententiales rectum faciendo iudicium.

Quantum vero ad alias praescriptas portiones possessionarias in praenotatis possessionibus Mezeo Madaras, domoque et curia nobilitari ibidem habita, Samson, Band, Vray, Gerebenes, Keouesd, Horczo, Menes, Fele, Keolpen, Zabed, Zabad, Galambod et Bardos omnino in praetacta sede siculicali Maros existentibus habitas attinet, quia

prout ex dictis litteris adiudicatoriis sententionalibus praefati condam Joannis de Hunyad gubernatoris dicti regni Hungariae in anno Domini Millesimo quadringentesimo ^{1451.} quinquagesimo primo emanatis clarissime eluceret, antiquam consuetudinem dominorum siculorum super devolutione bonorum et haereditatum eorundem in semine virilis sexus deficientium semper eam fuisse, quod videlicet nobili siculo in virili sexu deficiente haereditates eiusdem deficientis non (in) fiscum nostrum, verum in sexum foemineum, filias videlicet et si habuerit aliasque sorores carnales, et illis etiam per omnia deficientibus in alios legitimos successores remotiores eiusdem deficientis devolvi deberent; quas quidem litteras propter earum vetustatem plurimum reverandas et maximamque fidem eisdem adhibendam esse, quanto enim vetustiores existerent, tanto propius accederent ad veritatem de praemissa antiqua consuetudine eorundem siculorum eliciendam et cognoscendam; quam consuetudinem licet iuxta contenta decreti a legibus et consuetudinibus regnorum Hungariae et Transsilvaniae penitus dissimilem, tamen accedente praemissa iudiciaria auctoritate dicti domini gubernatoris deinceps quoque firmiter et inviolabiliter observandam esse, et hanc consuetudinem, imo libertatemque eorum iidem domini siculi fideles semper existentes nunquam amisissent, sed solummodo plebei siculi, itaque iuxta formam et continentiam praemissae antiquae consuetudinis eorundem, non obstantibus praescriptis litteris nostris novis donationalibus praefati olim deficientis, per eundem super bonis litigiosis impetratis, quae litterae tum propter neglectam statutionem, tum vero quia huic consuetudini praeiudicarent, demum autem ex quo illis posthabitis postea idem deficientis divisionem in eisdem bonis eidem in causam attractae admisisset, omni firmitate carerent, ad praetacta bona et haereditates siculicales eiusdem quondam deficientis directorem nostrum nil iuris habere, ex eoque vigore praedictae consuetudinis eadem bona et quaslibet haereditates siculicales eiusdem deficientis possessionibus et sede siculicali Maros in praedictis existen-

tibus habitas in eandem in causam attractam, sororem videlicet carnalem ipsius deficientis, suosque haeredes et posteritates utriusque sexus universos condensas et devolutas esse ex praemissis comperiebatur manifeste. Propter quod easdem portiones possessionarias et haereditates siculicales in praescriptis possessionibus et sede Maros existentibus habitas simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet eidem dominae in causam attractae, suisque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis, dictante praescripta antiqua consuetudine ipsorum dominorum siculorum, iure successorio iureque perpetuo reddendas, restituendas esse iudicando decrevimus et commisimus.

Proinde fidelitatibus vestris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis praesentibus simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis ad facies praedictarum possessionum Mezeo Madaras, Samsom (*igy!*), Band, Vray, Gerebenes, Keowesd, Horczo, Menes, Fele, Kolpen, Zabed, Zabad, Galambod et Bardos, omnino in annotata sede siculicali Maros existentium, consequenterque praedictarum domus et curiae nobilitaris in dicta Mezeo Madaras habitarum, aliarumque portionum possessionariarum, haereditatumque siculicalium praefati olim Joannis Bernald in semine utriusque sexus deficientis in eisdem habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo, ibique easdem totales domum et curiam, portionesque possessionarias et haereditates siculicales litigiosas memoratae dominae in causam attractae, suisque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis, simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet praemisso iure successorio in praemissis sibi incumbenti perpetuo possidendas, contradictione, inhibitione, repulsione et novo iudicio praefatorum fiscalis nostri ingerentiumque vel aliorum quorumlibet praevia ratione non obstantibus, reddere et restituere, et tandem seriem huiusmodi executionis vestrae, ut fuerit expediens, nobis ad decimum quintum diem

ultimi diei exsecutionis praemissorum legitime perdurandae suo modo fide vestra mediante rescribere debeat et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in praedicta civitate nostra Alba Julia, sabbatho proximo post praescriptam dominicam Cantate, anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo septimo. 1597. máj. 10.

Lecta et extradata per me magistrum
Joannem Borsolo de Ipp
protonotarium serenissimi domini
principis Transsilvaniae etc. manu pr.

180.

1598. febr. 23. Derzs.

Zsámbokréthy Mihály és Bogárfalvy Mihály jelentik a fejedelemnek, hogy Perusics Mátét és Apaffy Mihályt az Udvarhely széki szentléleki reszjóságba beiktatták, az iktatásnak ellentmondó Gyulaffy Lestárt pedig a malomfalvi, oroszhegyi, farkaslaki, bolgárfalvi, lengyelfalvi és derzsi lófő és gyalog székelyekkel együtt törvénybe idézték.

Eredetije két ív papíron, alján két gyűrűpecséttel az Erd. Múzeumban, Báró Kemény-lt. Codex authenticorum II. 63.

Serenissime princeps domine, domine nobis clementissime. Fidelium servitorum nostrorum in gratiam serenitatis vestrae humilimam subiectionem. Vestra noverit serenitas, nos litteras eiusdem introductorias pariter et statutorias pro parte et in persona egregii Matthaei Perw-sith, aulae serenitatis vestrae familiaris confectas et emanatas. nobisque inter reliquos fideles serenitatis vestrae in eisdem litteris nominatim conscriptos sonantes et directas honore et obedientia quibus decuit recepisse in haec verba:

Sigismundus dei gratia Transsilvaniae, Moldaviae, Valachiae Transalpinae et sacri Romani imperii princeps. Partium regni Hungariae dominus, aurei velleris eques et

siculorum comes etc. Fidelibus nostris, egregiis nobilibus Danieli Seöwenfalwy, Nicolao Sunich, Paulo Wasarhely, Andreae Zigethy, Joanni Huzar, Jacobo Bagossy, Lucae Brassay, Stephano Desy, Gabrieli Borsway et Caspari Zebeney notariis et scribis cancellariae nostrae maioris de curia nostra ad id specialiter transmissis, item Francisco Farkas de Beögeöz, Michaeli Sambokrethy de Ders, alteri Michaeli Bogarfalwy de eadem Bogarfalwa, Georgio Zentkiraly de eadem Zentkiraly, Eustachio Gywlaffy de Malomfalwa, Danieli Zalasdy, Joanni et Michaeli Gereb de Zenth Mihaly, Mathiae et Thomae Antalffy de Kobadfalwa, ac Benedicto Zombatfalwy de eadem Zombatfalwa salutem et gratiam nostram. Cum nos cum ad nonnullorum fidelium consiliariorum nostrorum singularem intercessionem serenitati nostrae propterea factam, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis egregii Matthaei Perwsith aulae nostrae familiaris, quae ipse ab eo tempore, quo servitiis se nostris addixit, nobis et huic regno summa cum animi sui promptitudine, dexteritate et alacritate exhibuit et praestitit ac in futurum etiam eadem ratione praestitutum se pollicetur, totalem et integram portionem nostram possessionariam in possessione Zentlelek vocata in sede siculicali Wdwarhely existenti habitam, antea ad arcem nostram Wdwarhely possessam, alioquin etiam à certo iam tempore ex collatione nostra per eundem Matthaeum Perwssith tentam, totum item et omne ius regium, si quod in eadem portione possessionaria etiam aliter qualitercunque existeret et haberetur, aut eadem et idem nostram ex quibuscunque causis, viis, modis et rationibus concerneret collationem, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, foenetis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus, molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem et idem de iure et ab antiquo

spectantibus et pertinere debentibus sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus (demptis tamen primoribus, potioribus, primipilis peditibusque nostris pixidariis, si qui forte in eadem possessione Zentlelek ad usum regni delecti commorarentur, eorumque iuribus et haereditatibus ipsos iustè et legitimè concernentibus) memorato Matthaeo Perwsith, ipsiusque haeredibus et posteritatibus universis, iis vero deficientibus vel fortè non existentibus egregio Michaeli Apaffy de Apa Nagyfalwa ex sorore nepoti suo, illiusque haeredibus et posteritatibus universis vigore aliarum litterarum nostrarum donationalium superinde confectarum et emanatarum in perpetuum, salvo iure alinea, clemen[ter]¹⁾ dederimus, donaverimus et contulerimus, velimusque eundem in dominium praescriptae portionis possessionariae iurisque regii in eadem qualitercunque habiti medio vestri legitimè facere introduci. Super quo vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis praesentibus statim simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observari solitis ad facies praescriptae possessionis Zentlelek, consequenterque portionis possessionariae in eadem et sede praeallegata siculicali Wdwarhely existentis habitae, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitimè convocatis et praesentibus accedendo introducatis praefatum Matthaeum Perwsith in dominium praescriptae portionis possessionariae iurisque regii in eadem habiti, statuatisque eandem et idem eidem ipsiusque haeredibus et posteritatibus universis, iis vero deficientibus vel fortè non existentibus egregio Michaeli Apaffy, illiusque haeredibus et posteritatibus universis, iure ipsis ex praemissis incumbente, perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, evocatis eosdem ibidem contra annotatum Matthaeum Perwsith ad decimum quintum diem à die huiusmodi contradictionis ipsorum computando in curiam nostram, nostram scilicet in praesentiam rationem contradictionis eorum reddituros

¹⁾ Kiszakadt.

efficacem. Et post haec vos seriem huiusmodi introductionis et statutionis vestrae simul cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui praemissae statutioni intererunt, nominibus et cognominibus terminoque assignato, prout fuerit expedita, nobis terminum ad praescriptum fide vestra mediante rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in civitate nostra Alba Julia, undecima die mensis Maji 1597. anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo septimo. máj. 11.

Unde nos mandatis huiusmodi serenitatis vestrae in omnibus ut tenemur et decet obedire et satisfacere volentes, in hoc ipso anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo, die vigesima quinta Januarii ad faciem praescriptae possessionis Zentlelek, consequenterque portionis possessionariae praescriptae in eadem in annotata sede siculicali Wdwarhely existentis habitae, vicinis et commetaneis eiusdem universis, signanter vero nobilibus ágilibus Sebastiano Bartok et Luca Hegy de eadem Zentlelek ac Petro Bogardfalwy de eadem Bogardfalwa omnino primipilis, item providis et ignobilibus Caspate Sofalwy iudice, Ladislao Hadnagy et Paulo Zaz Eustachii Gywlaffy in Malomfalwa, Ladislao Isthwan pedite pixidario, Joanne Menihar iudice et Gregorio Demien libertino sērenitatis vestrae [in]²⁾ Ilke, Thoma Pal iudice, Valentino Demien et Joanne Andorias libertinis itidem serenitatis vestrae in Orozhegy, Demetrio Barrabas iudice Stephani litterati Koloswary in Bogardfalwa, Joanne Lazlo pedite pixidario, Martino Kowach iudice, Blasio Magyary et Gregorio Balas pariter libertinis serenitatis vestrae in Farkaslaka, et Michaele Gergely iudice Stephani Owary in Iengyelfalwa, serenitatis vestrae ac praescriptorum egregiorum nobilium iobbagionibus in praescriptis possessionibus et praefata sede siculicali Wdwarhely commorantibus, suis ac praefatorum dominorum suorum terrestrium no-

²⁾ Kizsakadt.

minibus et in personis inibi legitimè convocatis et praesentibus accedendo, dum nos praescriptam portionem possessionariam in praefata possessione Zentlelek vocata, in annotata sede siculicali Wdwarhely existenti habitam memorato Matthaeo Perwsith ipsiusque haeredibus et posteritatibus universis, his vero deficientibus vel fortè non existentibus supranominato Michaeli Apaffy illiusque haeredibus et posteritatibus similiter universis simul cum toto et omni iure regio cunctisque suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet statueremus, extunc audita huiusmodi statutionis nostrae publicatione, statim ibidem et in continenti agilis Caspar Sofalwy iudex supranominati Eustachii Gywlaffy Malomfalviensis in sua propria ac dicti Eustachii Gywlaffy domini sui terrestris, nec non universorum primorum, primipilorum, peditum pixidiorum caeterorumque incolarum suprascriptae possessionis Malomfalwa nominibus et in personis locis quibusdam per ipsos sic descriptis: Az Csere farkától fogva az Verő fél dombján az Gálffy Mihály földe végén alá az szentehyház felől az Kép tőkére, onnat által az Myeökkóch révére, az révről által az malomfali (igy!) hágó nyíl földre, az Zenthlélek felől való borozdáján fel az malomfalvi nyíl földnek az végén menvén, az Szász Pál földének az felső végén elő menvén az felső borozdáján, onnét elébb menvén az Szilvás patakban az Illyés Antal földe végére az felső végére, onnét elé menvén az lengyelfalvi tilalmasra igyenest fel az tilalmas erdő szélén, onnét elé menvén az hon malomfalviak és lengyelfalviak az gyepött össze tolgják; Fekete Pálnének is ellene mondunk minden hozza való birodalmának az kit hozza birtuk.

Secunda tandem statutionis nostrae die in eadem possessione Zentlelek adhuc moram nobis facientibus nobilis Michael Nemeth familiaris serenitatis vestrae in persona generosi domini Benedicti Mindzenty capitanei arcis Wdwarhely etc. alpibus serenitatis vestrae, tertia vero statuti[oni]s³⁾ nostrae praenotatae die, hoc est vigesima

jan.
26.

³⁾ Kiszakadt.

jan. septima die praescripti mensis Januarii adhuc in prae-
27. scripta possessione Zentlelek iuxta regni consuetudinem
moram nobis trahentibus providus Thomas Pal iudex
serenitatis vestrae in Orozhegy in sua propria ac univer-
sorum primipilorum, peditum pixidariorum, caeterorum-
que incolarum eiusdem possessionis Grozhegy nominibus
et in personis hisce locis: Az Farczádi szállásnak minde-
nestől fogva tartományával egyetembe, onnat Hoszszu
mocsárról alá menvén Fekete Pálné patakára, onnat anon
az Fekete Pálné pataka be esik Hideg aszszóba, onnat az
mely ut által megyen Veres patakra, onnat Kis Ágh pata-
kára be, onnat Tartod nyakára által az Varságra, Varságh
tövérről az Kikelőbe, azon az Nagy el(w)etőre, azon fel
Nyiresbe az Halom vetésre.

Similiter eadem die et ibidem nobiles agiles Jacobus
Hádnagy et Matthaeus Fanchaly primipili, Joannes Lazlo
et Emericus Theöreök pedites pixidarii, item providi Mar-
tinus Kowach serenitatis vestrae et Petrus Bernald re-
lictæ egregii quondam Michaelis Galffy de Malomfalwa
iudices in suis propriis ac universorum itidem primipilo-
rum, peditum pixidariorum ac caeterorum incolarum pos-
sessionis Farkaslaka locis quibusdam per eosdem in haec
verba descriptis: Az Hatt nevő helen az Sándor tanorokja
szélin, az Nagy aszó hegyen, az erdő szélin elé az farkas-
laki gyeprüre, az bércezen fel az Eled patakába az Fernikóig
be. Az nyires mellett az Fernikó ágától fogva a Fekete
Pálné patakára az Hideg aszóig be, az Veres Máthé nevő
hell felől való felének. Az szentléleki utnak peniglen
ennibe mondunk ellene, hogy az régi uton szabad legyen
az szentlélekieknek járniok, de más új utat ne kezgyenek.

Quarta tandem die statutionis nostræ praenotatae,
jan. hoc est vigesima octava die praescripti mensis Januarii
28. providi Demetrius Barrabas Stephani litterati Coloswary
ac Stephanus Zente Valentini Halmagy egregiorum iudices
Bogardfalvienses in personis eorundem dominorum suo-
rum locis quibusdam et terris arabilibus in hunc modum:
Az Szarvaskő oldalának az vágott utig, az mi részünk sze-
rént. Az Hatt nevő helen Bartha Demeter földinek, kinek

eggyik vicinussa az ut, az másik Theöreök Imre földé. Más földnek Leőrincz Mihályénak és Lénárth Mártonénak, kinek vicinussa Barthók Sebestyén, másfelől Hegy Lukács. Zente Istvánénak és Zente Péterének is, kinek egyik felől az vágott ut vicinussa, másik felől Chywr Jakab. Más helnek is, ki ugyan Zente Istváné és Zente Péteré Kis mocsár nevű helbe, vicinussa Gál Márton, másfelől Bogárdfalvy Péter. Más helnek is, [ki]⁴⁾ ugyan ezeké Bartók Sebestyén és Mikl[ós]⁵⁾ János szomszédságába. Az erdőnek is, kit az szentlélekiekkel közönségessen bírnunk, az mi részünk szerént contradicálunk.

Eadem quarta die statutionis nostrae praenotatae in arce Wdwarhely nobiles agiles Bartholomaeus Mathias et Michael Jancho primipili ac providus Michael Gergely iobbagio et iudex Lengyelfalviensis egregii Stephani Owary in suis propriis ac dicti Stephani Owary, nec non universorum primorum, primipilorum, peditum pixidariorum caeterorumque incolarum eiusdem possessionis Lengyelfalwa locis similiter quibusdam litigiosis hoc modo et ordine: Az Nagy Nyiresen belől az halmon tul az Nagy Taplocza nevő helnek és az Wgron kuttya nevő helnek tartományostól az Zencied sorkáig, Nagy Elwetőig és az Hasáb fa major házig mind utastól.

Eadem die et ibidem idem Bartholomaeus Mathias in sua propria personae terrae cuidam suae extirpaticiae in loco quodam vulgo Zotio nuncupato et margine silvae suae existenti.

Porro ibidem et die eadem supranominatus Michael Jancho in sua propria personae portioni et terrae suae extirpaticiae in eodem loco Zotio nominato et margine silvae Georgii Mogyorossy se protendenti.

Adhuc eadem die et ibidem nobilis Alexander Jancho primipilus Lengyelfalviensis itidem personaliter universo iuri, haereditatibusque suis penes eandem silvam Georgii Mogyorossi et locum Szentegyház Vágassa vocatum existenti.

⁴⁾—⁵⁾ Kizsakadtak.

Decima tandem statutionis nostrae praenotatae die hic in possessione Ders nobilis agilis Georgius Bogardfalwy de eadem Bogardfalwa in sua propria, ac nobilium agilium Michaelis et Petri Bogardfalwy de eadem Bogardfalwa nominibus et in personis iocis quibusdam et terris arabilibus in haec verba: Az Szarvas kő utjától fogva az oldalban ki mind az tetőig az vágott utig az mi részönk szerént. Az Fernikón fel az Halom vetésig az erdőnek is. Az Halom vetésen belől a mygh (*igy!*) iktatott erdőt, mezőt, azoknak is részünk szerént. Egyéb földeinknek is, mely földek vadnak az Nagy Aszszó hegyin, egyik felől való vicinussa Sándor István, Sándor Barrabás földé, másik felől Perwsit uram földé vicinussa. Más helbe Kis Mocsár nevő helben való örökségönknek egyik felől való vicinussa az bogárdfalvi Zente István földé, oztán a zentléleki Chywr Balás földé, másik felől a szentléleki Chwr Jakab földé vicinussa. Bogárdfalvy Mihálynak a mely földé vagyon Kis Mocsár sorkán, annak is ellene mond, egyik felől az szentléleki Zente Péter öröksége vicinussa, másik felől az erdő, melynek részönk szerént ellene mondtunk.

Quindecima autem et ultima statutionis nostrae praenotatae die in eadem possessione Ders nobilis Petrus Kowach de iamfata Bogardfalwa personaliter terris quibusdam suis arabilibus, uni in loco quodam Kys Mochar vocato et vicinitatibus terrarum ab una nobilis agilis Sebastiani Bartok, ab altera vero partibus ultra fluvium Orozhegiense, alteri in loco Vagoth vt teteie vocato et vicinitatibus terrarum ab una Anthonii Gere, ab altera vero partibus Petri Zente adiacentibus. Praeterea si quid idem Matthaeus Perwsith ex territorio saepefatae possessionis Bogardfalviensis vigore praesentis statutionis pro se occupare vellet, sibique statui fecisset quoad suam ratam portionem, contradictionis velamine obviarunt.

Quosquidem Eustachium Gywlaffy, item primores, primipilos, pedites pixidarios ac universos incolas dictae possessionis Malomfalwa medio iamfati Casparis Sofalwy, dominum Benedictum Mindszenty medio eiusdem

Michaelis Nemeth, primipilos autem, pedites pixidarios ac universas incolas possessionis Orozhegy medio dicti Thomae Pal, ipsum vero Thomam Pal ibidem personaliter, Jacobum Hadnagy, Matthaenum Fanchaly, Joannem Lazlo, Emericum Theöreök, Martinum Kowach et Petrum Bernard ibidem personaliter, relictam vero dicti Michaelis Galffy, item primores, primipilos, pedites pixidarios ac caeteros inhabitatores iamfatae possessionis Farkaslaka medio eorundem, Stephanum litteratum Coloswary et Valentinum Halmagy medio iamfatorum Demetrii Barrabas et Stephani Zente, Bartholomaeum Matthias, Michaellem Jancho ac alterum Michaellem Gergely ibidem personaliter, Stephanum autem Owary, reliquos item primores, primipilos, pedites pixidarios, caeterosque incolas supranominatae possessionis Lengyelfalwa medio eorundem, Georgium Bogardfalwy statim ibidem personaliter, Michaellem autem et Petrum Bogardfalwy medio eiusdem Georgii Bogardfalwy, porro Petrum Kowach statim ibidem personaliter contra praefatum Matthaenum Perwsith in curiam serenitatis vestrae eiusdem scilicet in praesentiam ad reddendam contradictionis rationem ad decimum quintum diem à die huiusmodi contradictionis ipsorum computando evocavimus.

Reliqua vero, quibus non est contradictum, eidem Matthaео Perwsith ipsiusque haeredibus et posteritatibus universis, iis vero deficientibus vel fortè non existentibus iamfato Michaeli Apaffy, haeredibusque et posteritatibus similiter ipsius universis simul cum toto et omni iure regio, cunctisque suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet iure ipsis ex praemissa donatione serenitatis vestrae incumbente perpetuo tenenda, possidenda pariter et habenda statuimus, inquietoque et pacifico dominio eorundem reliquimus, tribus continuis et congruis diebus in facie praescriptae portionis possessionariae nobis moram trahentibus, nulli[s a]liis⁶⁾ protunc, sed neque post

⁶⁾ Kizsakadt.

durantibus 7) diebus except[is]⁸⁾ iis, quos iam superius denotavimus contradictoribus coram nobis apparentibus. Seriem itaque huiusmodi introductionis et statutionis nostrae simul cum contradictorum et evocatorum, vicinorumque et commetaneorum, qui praemissae statutioni interfuerunt, nominibus et cognominibus terminoque assignato, uti per nos est expedita, serenitati vestrae fide nostra mediante rescripsimus, eandem diu et quam foelicissime valere exoptantes. Datum in praedicta possessione Ders, decima sexta die ultimi diei introductionis et statutionis nostrae praenotatae, anno Domini
1598. febr 23. Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo supra-scripto.

Eiusdem serenitatis vestrae

fideles humilimique servitores

Michael Sambokrethy

de Ders m. pr.

alter Michael Bogardffalwy

de eadem Bogardffalwa m. pr.

Külcim: Serenissimo principi ac domino domino Sigismundo dei gratia Transsilvaniae, Moldaviae, Wallachiae Transalpinae et sacri Romani imperii principi. Partium regni Hungariae domino, aurei velleris equiti et sicularum comiti etc. domino nobis semper clementissimo.

181.

1599. dec. 22. Gyulafehérvár.

Mihály havaselföldi vajda a Báthory Zsigmond által megnemesített székelyvásárhelyi polgárokat, a megnevezettek kivételével, a városi terheknek a többi polgárokkal együtt való hordozására kötelezi.

Eredetije egész ív papíron, alján a vajdának papírral fedett cyrill betűs köriratú pecsétjével, a Székely Nemzeti Múzeumban.

Nos Michael Valachiae Transalpinae vaivoda, sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis consiliarius, per

7) Két-három szó 28 mm. kiszakadva.

8) Kiszakadt.

Transsilvaniam locumtenens, eiusdemque cis Transsilvaniam et Partium ei subiectarum fines exercitus generalis capitaneus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod prudentes et circumspecti Gregorius Herepey et Georgius Barbely iurati cives oppidi nostri Zekelywasarhely nostram personaliter venientes in praesentiam suis, iudicis caeterorumque iuratorum civium, ac universorum inhabitatorum eiusdem oppidi Zekelywasarhely nominibus et in personis significaverunt nobis in hunc modum, quomodo essent plerique inter ipsos, qui annis superioribus per serenissimum Sigismundum Bathory etc. alias principem huius regni Transsilvaniae praedecessorem nostrum in caetum et numerum aliorum regni Hungariae et Transsilvaniae nobilium annumerati, aggregati et ascripti, eorundemque domus ab omnibus oneribus plebeis et civilibus in medium caeterorum oppidanorum¹⁾ fiendis exemptae, supportatae et nobilitatae fuissent in praeiudicium et contra praerogativa, immunitates et libertates ipsorum oppidanorum; supplicantes nobis humilime, ut nos praescriptorum nobilium inter ipsos commorantium praerogativis, immunitatibus et libertatibus, tanquam in praeiudicium et damnum ipsorum oppidanorum adeptis et impetratis per omnia destructis, eisdem hoc clementer annuere et concedere dignaremur, ut iidem nobiles sicut antea, ita etiam deinceps in omnibus fere negotiis dicti oppidi plebeis et civilibus una cum ipsis oppidanis omnia et quaelibet onera patienter tollerando subirent. Quorum supplicatione tanquam iusta et legitima benigne exaudita et admissa eisdem hoc annuendum duximus et concedendum, ut praenominati omnes fere nobiles (exceptis Joanne et Thoma Keopeczy, Stephano litterato notario, Paulo Koncz notario et scriba cancellariae nostrae maioris, item Thoma et Michaele similiter Koncz, Valentino Mezaros et Stephano Bodo) a modo inposterum successivis semper temporibus omnia et quaevis onera plebea et civilia cum

¹⁾ oppidanarum *az eredetiben.*

ipsis oppidanis in omnibus negotiis oppidi consentiendo patienter subeant. Praenominati autem Joannes et Thomas Keopeczy, Stephanus litteratus, Paulus, Thomas et Michael Koncz, Valentinus Mezaros et Stephanus Bodo in praeiudicium et damnum ipsorum oppidanorum nihil quicquam moliri facereque audeant, imo eisdem, si necesse fuerit, omni ope et auxilio adesse debeant. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras autentici sigilli nostri munimine roboratas memoratis iudici caeterisque iuratis civibus, ac universis inhabitatoribus praescripti oppidi nostri Zekelywasarhely clementer dandas duximus et concedendas. Datum Albae
1599. Juliae, die vigesima secunda mensis Decembris anno Do-
dec.
22. mini Millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

(A vajda cyrill-betűs aláírása.)

Demetrius Napragi
electus episcopus et cancellarius m. pr.
Joannes Jacobinus
secretarius m. pr.

182.

(A XVI. század vége.)

A Tarnóczy Sebestyén udvarában (Kézdiszentléleken) fenntartott iskola rendszabályai.

Eredetije félv, szakadozott és vízfoltos papíron, birtokomban.

RENDTARTÁS AZ DEÁKSÁGRUL

és¹⁾ ájtatosságrul az Istenhöz és szüz Máriához, azonképpen szülékhez, ugymint apjokhoz és anyyokhoz és utának való oktatókhoz, főképpen egymáshoz, az kik az ő kegyelme az vitézlő és böcsületes Tarnóczy Sebestyén uram udvarának oskolájában tanulnak és tanulni akarnak az én octató (így!) kezem alatt. Mely dolog legyen Istennek neve dicséretire, magunknak penig lelkünknek üdvességünkre.

¹⁾ Sorközi betoldás.

Az regula e szerint kezdetik rend(d)el:

Elsőben.

Az jámbor és tökéletes ifju legény reggel felkelvén, magára keresztet vetvén, mindenben tisztességesen öltözzék fel, megmosdván imádkozzék, az ő könyveivel ményen helére tanulni.

Az oskolában bemenvén köszönnyen, levetvén süvegét.

Minekelötte elkezd az tanulást, imádkozzék rendelt való imádsá[go]kat¹⁾ aytatosan.

Azután tanull(j)an az ő leckéit szorgalmatosan.

Mikoron leckéit elmondgya, az könvet letegye.

Minden órában egy egy leckét tanulljon szorgalmatosan magában.

Az leckék penig három ebéd előtt és három ebéd után.

Ha módunk lehet, minden órában külömb külömfélé leckénk legyenek.

Az tanuláskor üdőben senki az oskolából ki ne mennyen szabadság nekül.

Minekutánna elvégezödnek az leckék, egy kis imádság mondatik deákul.

Hogy az oskolából kimennek, senki magyarul ne szölljon büntetés alatt.

Az nyájasság egymás között legyen tisztességes, és tökéletes, mindazon(által!) deákul.

Az emberek előtt magaviselése legyen szép módgyával, nagy szép köszönettel, szólásával és megfeleléssel mindennek.

Ebéd előtt avagy vacsora előtt aytatosan minden ember mondgyan asztaláldást.

Mikoron az asztalnál ül, szépen viselljen magát, hal(l)-gatván csak az kérdésre felelljen, okosan, szemeit csatára széllyel ne bocsássan, az vitéz kappanban vagy pecsenyében legelől ne öklelljen, sem alábvaló konczokkal ne vagdalkozzék, hanem várjan mástul kinálást. Az vitéz bortul

¹⁾ Sorközi betoldások.

igen tartsan, nem az egész hatarara (*így!*) bocsássan gyakorta, hogy²⁾ meg ne tréfálljan.

Felkelvén az asztaltul, térdet hajtván, asztal után hála adást elvégezvén, asztal előtt szolgálljan és udvarolljan.

Ha szabadság adatik egy óráig vagy továb(b) tanuság előtt, az a mulatság szép módgyával legyen, kár nekül, egymást³⁾ meg nem sértvén.

Ebéd után egy órakor ki ki mind engedelmesen mennyen oskolában az ő helére tanulni leckéket.

Ismét azokat elvégezvén, imádkozván mennyenek szépen az oskolábul.

Az kinél megmarad a ferula avagy az deákságnak a jele reggelig, azon hármát üssen reggel minden ember.

Az vacsora fölöt(t) és vacsora után szintén az a rend tartás, mint az ebéd felet(t).

Estve lefeküdvén minden ember imádkozzék és úgy aludgyék.

Senki az oskolábul semmit vásárra ki ne vigye, hanem az oskolában megemészsze, a ki pedig ot(t)kin valamit lát és hall, az oskolában be ne hozza, mert igen jól megadgyák az árát.

Megtiltot(t) könyveket úgy mint az szép Venusrul és szerelmes fiáru Cupidóru virág énekeket senki be ne hozza azt tanulni.

Az mestere hire nekül senki sem(m)it ollyant ne miell(j)en, ki ellene volna, sohova se mennyen kéretzetlen.

Ellen[ke]zést vagy viaskodást senki ne inditson, sem másutt ne panaszkodgyék, hanem az ő rendelt birájának, a ki teszen nekik siralmas itiletet az jó sugár virga törvénnel.

Senki egymást ne csufolljan, sem pedig egymást más-képen nevezzen.

²⁾ Sorközi betoldások.

³⁾ szóval *innen kitörölve*.

183.

1600. nov. 3. Léczfalva.

Az erdélyi tanácsurak rendelete minden rendű és rangú emberhez és tisztviselőhöz, hogy torjai Apor Andrásnak a Mihály vajda bejövetelekor s azután elvett marháit és majorságait az országgyűlés végzése értelmében adják vissza.

Eredetije papíron a tanácsurak nevei után nyolc pecséttel a Székely Nemzeti Múzeum lt. Fényképi másolata birtokomban.

Nos Proceres, Magna[tes, caeterique St]atus¹⁾ et Ordines universitatis nobilium transsilvaniensium etc. Universis et singulis magnificis, generos[is, egregiis]²⁾ et nobilibus, comitibus, vicecomitibus et iudicibus nobilium quorumcunque comitatum, capitaneis, praefectis, provisoribus, castellanis arcium, ac aliorum quorumvis locorum officialibus, item potioribus, primoribus, primipilis, peditibusque pixidariis ac universitati siculorum quarumlibet sedium siculicalium, et iudicibus viceiudicibusque regiis earundem, nec non prudentibus et circumspectis iudicibus, villicis caeterisque iuratis civibus quarumcunque civitatum, oppidorum, villarum et possessionum, cunctis etiam aliis, quorum interest seu intererit, praesentes nostras visuris salutem et amicitiae nostrae commendationem. Miérthogy thoriai Apor Andrásnak az minemü marháit és majorságát mind most s mind annakelőtte Mihály vajda bejövésekor mind az székelyek s mind egyéb rendbeliek eldulták, azokat az ország végezése szerént neki restituáltatni kívánjuk. Azokáért intjük kegyelmeteket, s hadgyuk is és parancsoljuk autoritate nostra, hogy kegyelmetek is Apor Andrásnak minden marháját és majorságát, valámit azokban valahol és kiknél feltaláltathatja, mindeneket fogyatkozás nélkül neki tartozzatok megadni. **Melre (így!) neki autoritást is engedünk, hogy valahol marháját és majorságát megismeri, ez mi levelünk erejé-**

¹⁾—²⁾ Kiszakadt helyek.

vel mindeneket kezéhez vehessen. Kiben ez ellen senki egyebet ne cselekegyék. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum ex possessione Leczfalwa, die tertia mensis Novembris anno Domini Millesimo sexcentesimo.

1600.
nov.
3.

Stephanus Chiaky m. p.

Franciscus Alard m. p.

Caspar Kornis m. p.

Stephanus Tholdi m. p.

Pancratius Sennyei m. p.

Stephanus Bodoni m. p.

B(altasar) Bornemizza m. p.

Benedictus Min[dsze]nty m. p.

184.

1604. máj. 15. Sepsiszentgyörgy.

A Sepsi egyházmegyei törvényszék pákei Albert Mihálynak özvegy nagyborosnyai Bede Benedekné György-János Annával való eljegyzését a völegény előterjesztésére érvénytelennek nyilvánítja.

Eredetije félív papíron a nagyborosnyai Bede-család birtokomban levő leveles ládikájában.

Universis et singulis tam secularis quam ecclesiasticae functionis dominis gratiam et pacem a Deo Patre et Domino nostro JESV Christo precatur. Ceterum memoriae commendamus tenore praesentium litterarum nostrarum quibus incumbit universis, quod cum nos anno Domini nostri JESV Christi 1604. feria nimirum tertia post dominicam Rogationum proxima cum quibusdam ministris ecclesiarum nostrarum pro faciendo iudicio ecclesiastico in oppido Sepsi Szent Georgy consedissemus, tunc e medio aliorum causantium nostram venit in praesentiam agilis Michael Albert de Pake, qui servatis de iure servandis contra et adversum viduam Annam Georgy Janos, relictam videlicet agilis Benedicti quondam Bede de Maiori Borosnio per legitimum suum procuratorem re-

1604.
máj.
15.

verendum Joannem Toriay proposuit hoc modo, quod licet illam diebus superioribus in futurum matrimonium sibi desponsasset, tamen quando nullo prorsus amore erga illam afficeretur, si iuri videretur et aequitati consentiret, velit ab illa seperari (*igy!*) et in contumeliam etiam eiusdem viduae florenos 6 deponere paratus esset. Sed praedicta vidua per legitimum suum procuratorem egregium Joannem Bede de Nagy Borosnio proposuit florenos praemissos in contumeliam sui nequaquam sufficere, quando sibi praenotatus Michael Albert tempore coñvictus sponsalis fidem etiam cum dextra dedisset. Nos itaque his sic propositis secundum antiquam consuetudinem ecclesiae nostrae praetacto Michaeli Albert iure iniunximus, ut in contumeliam praescriptam non florenos 6, imo duodecim deponat, qui statim et de facto in promptu deposuit florenos 12, ex quibus nos pro parte sedis nostrae levavimus florenos 8, vidua vero suam portionem minime levavit, licet illam ea ratione plurimum sollicitaverimus. Interdum praefatus Michael a nobis postulat iudicium. Nos ergo de praemissis huiusmodi deliberationem pronuntiavimus: Quia Michael Albert secundum sententiam nostram florenos 12 deposuit, iure a saepedicta vidua avellitur, ad futuraque vota in Domino transmittitur. Quocirca supranotatas dominationes tam in seculari, quam in ecclesiastica functione constitutas oramus reverenter, ne saepedictum Michaellem Albert rebus aut in persona ratione praevia turbent, imo ipsum ab omnibus illegitimis perturbatoribus defendant, ad secundasque nuptias in Domino transmittant. In cuius rei testimonium has litteras nostras dedimus ex auctoritate nostra ecclesiastica. Datum in sede nostra iudiciaria Sepsi, anno et die supranotatis.

Petrus Siculus Toriainus
senior sedis Sepsi, sigillo suo et manu propria, cum ceteris fratribus.

185.

1605. jún. 16. Fejéregyháza.

Rátóti Gyulaffy László, Bocskay erdélyi hadainak főkapitánya, a hadsereg s főképpen a Havaselföldéből segítségül jött nyolcszáz magyar vitéz zsoldjának fizetésére kölcsönként összeg fejében a csíki vashámort és az enyedi dézma felét Mátyus János csíki kapitánynak zálogba veti.

Eredetije papíron, alján Gyulaffy L. gyűrűpecsétjével a Székely Nemzeti Múzeumban, *Báró Apor* — lt. Okiratok I. 63.

Ladislaus Giulaffy de Ratoth serenissimi domini et domini Stephani dei gratia Hungariae et Transsilvaniae principis etc. consiliarius, per Transsilvaniam generalis capitaneus ac comes comitatus Zolnok Mediocris etc. Adjuk emléközetire mindeneknek az kiknek illik ez mi jelen való levelönknek rendiben modernis scilicet et futuris quoque pro tempore constituendis, hogy én kénszörítettvén kölcsön pénzt kérni az vitézlő és böcsületes Matthius János uramtól csíki kapitánytól másfél ezör forintot urunk ő fölsége Erdélyországában levő hadának fizetésére, de kiváltképpen azoknak fizetésekre, az mely nyolcszáz magyar vitéz katonák Havaselföldéből az mi segítségönkre kijöttek, mely másfél ezör forintért impignoráltuk ő kegyelmének az enyedi dézmának felét és az csíki hámort,¹⁾ úgy hogy ő kegyelme mind addig békes-

¹⁾ 1610. ápr. 1. Beszterce. Báthory Gábor a csíki vashámort Mátyus Jánosnak huszonnégyszáz forintban zálogba vetvén Csik-Gyergyó-Kászon szék tisztségének megparancsolja, hogy annak bírásában és míveltetésében meg ne háborítsa, sőt a kik ennekelőtte fizetésért a hámoron mívelni tartoztak, ezután is reá erőltesse, míg a megírt summát Mátyus Jánosnak meg nem fizetik.

Egykorú másolat u. o. I. 80.

— 1612. nov. 22. Szeben. Báthory Gábor Szentléleken lakó idősb Mátyus Jánosnak megengedi, hogy a csíki madéfalvi határban levő vashámorba fektetett, de mind eddig nem percipiált huszonnégyszáz forintját a hámor fele jövedelméből kivehesse. Csikszentimrei István diáknak a hámor praefectusának pedig meghagyja, hogy nevezett Mátyus Jánost a hámor fele jövedelmében meg ne háborítsa, míg pénzét annak hasznából ki nem veheti. — *Eredetije* u. o. I. 85.

ségesen birhassa, még ő kegyelmétől megválthatjuk; ha pedig történnék, hogy meg akarnák váltani ő kegyelmétől, addég meg ne válthassák, hanem ő kegyelme ez idei hasznát elvehesse mind az csíki hárnak s mind pedig az enyedi dézmának hason felét, azután letévén az ő kegyelme pénzét, éppen tartozék ő kegyelme is Matthius János uram kezéből kibocsátani. Datum ex castris ad possessionem Feieregihaz positis, decima sexta die mensis Junii, anno Domini Millesimo sexcentesimo quinto.

Ladislaus Giulafi m. pr.

1605.
jun.
16.

186.

1605. szept. 18. Meggyes.

Bocskay István a subsidium fölszedésére, a fegyverfoghatóktól a hűségeskü kivételére s az egyenlenség lecsendesítésére Petky Jánost és Szuhay Gáspárt a székelység közé küldi s megparancsolja, hogy nekik mindenben engedelmeskedjenek.

Eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttel, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. Miscellan. Cista III. 3. 40.

Stephanus dei gratia Hungariae, Transsilvaniaeque princeps et siculorum comes etc. Universis et singulis generosis, egregiis, nobilibus et agilibus, capitaneis, vicecapitaneis, iudicibus, viceiudicibusque regiis, potioribus, primipilis ac universitati siculorum libertinorum sedium siculicalium Vdwarhely, Maros, Sepsy, Kiszdy, Orbay, Chyk, Gyrgio et Kászon, fidelibus sincere nobis dilectis salutem et gratiam nostram. Bocsatottuk Pettky János uramat, tanácsunkot és kegyelmetek között való generalisunkot, azonképpen Zuhay Gáspár uramot, magyarországi főhívünket kegyelmetek köziben bizonyos dolgoknak eligazításáért. Elsőben, hogy az mely kevés subsidiumocskát és ajándékot kegyelmetek maga szabad akaratjából most először minekünk ígért, azt kegyelmetek között felszedésék és az egész székelység között mindenütt feligazítván

kezünkhöz szolgáltatassék az rendelés szerént, az mint kegyelmetekkel elvégeztük, tudniillik, hogy minden nemes ember, az kinek zsellére vagyon, két forintot adjon, az mely nemesnek pedég zsellére nincsen, egy forintot; lófő és szabad székely, a kinek két ekéje jár, flor. 2, viszont lófő és szabad székely, az kinek csak egy ekéje jár, egy forintot; az kiknek csak két ökre vagyon, akár lófőnek s akár szabad székelynek, ötven pénzt; az kiknek pedég házokon köül semmijek nincsen, tíz pénzt, melyeket ez szerént kegyelmetek felszedetvén, szükség, hogy szolgáltatassa mennél hamarébb ő kegyelmek kezében.

Másodszor bocsátottuk azért is ő kegyelmeket, hogy minden székeken kicsintől fogva nagyig valakik fegyverfoghatók, az mi hűségünkre hűtellel kötelezzék őket.

Harmadszor, hogy az minemű egyenetlenségek vannak az nemesség, lófejek és szabad székelyek között földeknek és örökségeknek birodalma felől, mindazokat az Zsigmond fejedelemtől szabadságtokról adatott levélnel continentiája szerént mindeneket eligazítsanak és jó helyben hagyjanak. Hagyjuk azért és parancsoljuk kegyelmeknek, hogy mind ez feljül megírt dolgoknak eligazításában Petky János és Zuhay Gáspár uramékat mitőlünk rendeltetett commissariusoknak esmervén, szavoknak mindenben engedelmes legyen; sőt minthogy ezeken köül is egyéb dolgokról is instructiójok leszen tőlünk ő kegyelmeknek, hagyjuk, hogy valamit mi szónkkal az közönséges haza javának kegyelmeteknek eleiben adnak, ahoz tartsátok mindenkor magatokat. Secus nulla ratione facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum ex civitate nostra Meggies, die decima octava Septembris, anno Domini Millesimo sexcentesimo quinto.

1605.
szept.
18.

Stephanus m. pr.

Simon Pechy m. pr.
secretarius.

187.

1607. ápr. 7. Fogaras.

Rakóczy Zsigmond fejedelem a havasokon át Moldovából és Havaselföldről Zágónba vezető utak, ösvények, völgytorkolatok őrzésére, kémlelésére s a szomszéd országbeliek gyakori betörése ellen azoknak eltorlaszolására rendelt zágoni lakosokat az örökös tartamára, az általános és részleges hadbaszállás és hadi szemle kötelezettsége alól fölmenti.¹⁾

Eredetije egész ív papíron, alján a fejedelemnek papírral fedett pecsétjével birtokomban.

A Rakóczy-címeres pecsét körirata: †SIGISMVNDVS:RAKOCY PRIN:TRAN:PAR:RE:HV:D:ETC.

Nos Sigismundus Rakocy dei grat[ia] princeps Transsilvaniae, Partium regni Hungariae dominus ac siculorum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum praesentis muneris nostri, quo dei beneficio communi dominorum regnicolarum suffragio non ita pridem electi ad praesens fungimur, administratio, eo potissimum nomine, quod per ostia, fauces et anfractus circumiacentium alpium saepissime regnum hoc nostrum Transsilvaniae per insidias proximarum gentium infinita damna acceperit, summam inprimis a nobis vigilantiam requirat, ne per ea loca, vias et compendiosas semitas, quae ex Moldavia et Transalpina ad possessionem siculicalem Zagon tenderent, incuria nostra (ut plerumque fieri consuevit) subitaneae irruptiones et depopulationes incinerationesque provinciae huic etiam alioquin satis contritae quoquomodo inferrentur,²⁾ ad obstructionem, explorationem, excubias et custodiam praetactorum locorum, semitarum et viarum elegimus et destinavimus fideles nobis sincere di-

¹⁾ Zágón nem sokáig örülhetett a kiváltságnak. Az 1609. ápr. 26—máj. 5-iki kolozsvári országgyűlés Kászon, Dánfalva és Madaras hasonló kiváltságával együtt megsemmisítette. — Szilágyi S., Erd. Országgyűl. Emlékek VI. k. 122. l.

²⁾ inferretur az eredetiben.

lectos universos incolas et inhabitatores antelatae possessionis Zagon, ita tamen, ut ipsi sive pacis sive vero tempore belli excubias, vigiliis explorationemque³⁾ agere in illis locis, si necesse foret, extunc ad requisitionem magistri excubiarum generosi domini Georgii Mykes moderni et futurorum quoque pro tempore constituendorum absque mora et omni defectu accurrere, dictisque locis non minori fructu quam bello interessent invigilare fidelemque patriae operam navare⁴⁾ debeant et sint astricti. Quocirca vobis generosis, egregiis ac nobilibus et agilibus, capitaneo, iudicibus viceiudicibusque regiis, gentium et nationum sollicitatoribus et levatoribus, ductoribus, belliductoribus sedis [sic]lialis Orbay, cunctis etiam aliis cuiuscunque status, dignitatis, conditionis et praeeminentiae hominibus, quorum interest seu intererit, praesentium notitiam habituris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus vos quoque a modo inposterum intra totum illud tempus, quo annotati incolae et inhabitatores praefatae possessionis Zagon praetacto muneri vacare ex ordinatione nostra debebunt, ad nullam generalem vel partialem ingressionem et lustrationem bellicam eosdem, haeredesque et posteritates ipsorum cogere et compellere, aut propterea ipsos⁵⁾ in personis, rebus et bonis ipsorum quibusvis impedire, turbare, molestare seu quovismodo damnificare praesumatis aut sitis ausi modo aliqui, quin eosdem ad praescriptam functionem ordinatos et obstrictos habere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus nullo modo facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum ex arce nostra Fogaras, die septima mensis Aprilis anno Domini Millesimo sexcentesimo septimo.

1607.
ápr.
7.

Sigismundus Rakocy m. pr.

Joannes Pettky
cancellarius m. pr.
Stephanus Kassai m. pr.
secretarius.

³⁾ exploratorcmque u. o.

⁴⁾ A sor végén, a papír behajtásán.

⁵⁾ Vakarással javítva.

188.

1607. jun. 27. Maksa.

Kézdi és Orbai székek gyűlésének végzése a fejedelmi biztosok élelmezése dolgában.

Eredetije szakadozott papíron, pecsét nélkül, birtokomban.

Az okirat hátán más egykorú kézzel; Feiér Pállal való compositiója Giárfás Istvánnak.

1607. 27. JUNII MAXÁN AZ KIZDY ÉS ORBAY GYÜLÉSBEN 1607
AZ COMMISSARIUS URAKNAK VALÓ ÉLÉS FELLIGAZODAS jun.
FELÜLL VALÓ VÉGEZÉSÜNK. 27.

Pénzt, az kinek ekéje vagyon, adgyon den. 10. Az kinek két ökre, ha pedig 2 lova vagyon, az adgyon den. 5. Ha egy lova vagyon, az adgyon den. 3. Ha semmi vonó marhája ninttsen, de egyéb barma vagyon, az adgyon den. 2. Az kinek semmiféle barma ninttsen, semmit ne adgyon ebbe lófő, drabant, szabad székell. S az nemes ember jobbágya is megadgya értéke szerént. Az nemes ember is értéke szerént megadgya, az kinek jobbágya ninttsen, sub poena flor. 12.

Maxa és Bytha adgyon buzát vékát 1, zabot köblöt 1, tyukot 4, lud 2.

Dálnok adgyon buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2. Ezek berbécset 1 adgyanak.

Albis és Mátisfalw[a] buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyuk 4, lud 2.

Alchyernáton buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, lud 2. Ezek berbécset 1 adgyanak.

Felchyernáton és Ikafalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyuk 4, lud 2.

Futásfalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyuk 4, lud 2. Ezek berbécset egyet adgyanak.

Alsó és Felső Thorya buzát vékát 2, zabot köblöt 2, tyukot 8,¹⁾ ludat 4, berbécset egyet ezek.

Szenttlélek buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 6, ludat 4.

Polyán s Bellafalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2. Ezek egy berbécset adgyanak.

Ezthelnek, Kurtapatak, Chyomortán buzát adgyanak vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4,²⁾ ludat 2.³⁾ Ezek egy jó öreg mecczó báránt adgyanak.

Almás és Lemhény buzát vékát 2, zabot cub 2, tyukot 4, ludat 2⁴⁾ és egy berbécset.

Marthonos, Nyuytód, Zázfalu buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2.

Osdola buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2. Ezek egy berbécset adgyanak.

Sárfalua és Orozfalu buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat [2].

Szenttkatolna buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2. Eze[k b]erbécset is egyet adgyanak.

Hatolyka és Martonfalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 4, ludat 2.

Márkosfalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 3, ludat 1. Ezek egy berbécset is adgyanak.

Léczfalwa buzát vékát 1, zabot cub. 1, tyukot 3, ludat 1, és egy mecczó báránt adgyanak.

189.

1625. szept. 3. Sebesvár.

Bethlen Gábor Sepsiszentgyörgy, Ilyefalva, Kézdivásárhely és Bereczk mezővárosokat Sepsi, illetve Kézdi szék bírászkodása alól kiveszi.

Erdetije papíron, alján papírral fedett pecséttel a Székely Nemzeti Múzeumban.

Hátán egykorú kézzel: Városi ember sem törvént állani sem compareálni külső széken nem tartozik.

Gabriel dei gratia sacri Romani imperii et Transsilvaniae princeps, Partium regni Hungariae dominus, siculo-
rum comes, Oppuliae et Ratiboriae dux etc. Fidelibus nostris generosis, egregiis et nobilibus Clementi Béldi de Uzon capitaneo, Michaeli Daniel de Vargyas iudici regio

¹⁻⁴⁾ Javitással.

trium sedium siculicalium Sepsi, Kézdi et Orbai, viceiudicibus item regiis et iuratis assessoribus earundem sedium Sepsi et Kézdi modernis scilicet et futuris quoque pro tempore constitutis nobis dilectis salutem et gratiam nostram. Sepsi és Kézdi székekben való várasinkot: Sepsi Szent Györgyöt, Illyefalva városát, Kézdi Vásárhelyt és Bereczket ezután magunk arra rendelt bizonyos emberünk által akarván dirigáltatni, hűségtek iurisdictionója alól őket eximáltuk. Hagyjuk azért és parancsoljuk hűségteknek, ez levelünk látván, ezután az megmondott városi embereken semmi iurisdictionnak praetensióit nem tartván, törvényére széken való compareálásra okadásra semmiképpen ne kényszerítse és azért őket se személyekben, se marháikban megbántani, háborítani és károsítani semmi úton és módon ne merészelje, hanem ha kinek ellenek valami praetensiója lészen, magunk emberünk előtt, kit arra fogunk rendelni, procedáljon ellenek. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in castris nostris ad castellum Sebesvár positis, die tertia Septembris, anno Domini M. DC. XXV.

1625.
szept.
3.

Gabriel m. pr.

Gregorius Ormankeozy m. p.

190.

1630. febr. 2. Gyulafehérvár.

Brandenburgi Katalin megparancsolja a gyulafehérvári káptalan requisitorainak, hogy a székek régi szabadságát és kiváltságát bizonyító és a levéltárban található okiratokat az egész székelység számára hiteles másolatban adják ki.

Atirata a gyulafehérvári kápt. requisitorainak 1630. febr. 6-án kelt oklevelében hátrább.

Catharina dei gratia nata marchionissa Brandenburgica, sacri Romani imperii et Transsilvaniae princeps, Par-

tium regni Hungariae domina, siculorum comes, ac Borussiae, Juliae, Cliviae, Montium ducissa etc. Fidelibus nostris nobilibus requisitoribus litterarum et litteralium instrumentorum in sacristia sive conservatorio capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae repositarum et locatorum, ac aliarum quarumlibet iudiciariarum deliberationum, legitimorumque mandatorum nostrorum exsecutoribus nobis gratis salutem et favorem nostrum. Exponitur nobis in personis magnificorum, generosorum, egregiorum nobilium, agilium ac strenuorum, supremorum ac vicecapitaneorum, iudicum viceiudicumque regionum, primorum, item potiorum, primipilorum et peditum pixidariorum, ac totius universitatis universorum dominorum siculorum nostrorum sedium siculicalium Vdvarhely, trium sedium siculicalium Sepsi, Kízdi et Orbaj, Czik, Gyrgio, Kaszon, Marus et Aranas fidelium sincere nobis gratorum, qualiter ipsi paribus quarundam litterarum donationalium, statutoriarum ac superinde relatoriarum, annuentialium, exemptionalium, adiudicatoriarum, ac aliarum quarumlibet causalium sub quibuscunque verborum formulis confectarum et emanatarum, factum antiquae libertatis, immunitatis et praerogativae eorum siculicalis tangentium et concernentium, quae in sacristia sive conservatorio capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae reposita essent et locata, pro iurium suorum tuitione ac defensione plurimum indigerent, essentque necessaria. Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus acceptis praesentibus statim vos paria praeannotatarum litterarum ac aliorum etiam quorumlibet litteralium instrumentorum sub quibuscunque verborum formulis confectarum et emanatarum, factum scilicet antiquae libertatis, immunitatis et praerogativae antefatorum universorum siculorum nostrorum quomodocunque et qualitercunque tangentium et concernentium in sacristia sive conservatorio dicti capituli nostri diligenter requirere, requisitarumque et reinventarum tenores in transsumpto litterarum vestrarum sub sigillo vestro conventuali et authentico iurium eorum siculorum nostrorum uberiores futuram ad

cautelam necessarios eisdem extradare et authentico emanari facere modis omnibus debeatis et teneamini. Caventes tamen, ne fraus aut dolus hac in parte eveniat aliquis. Secus non facturi. Datum Albae Juliae, die secunda Februarii anno Domini Millesimo sexcentesimo trigesimo.

1630.
febr.
2.

191.

1630. febr. 6.

A gyulafehérvári káptalan requisitorai Báthory Zsigmondnak a mezőmadarasi Bernáld János székely örökségei felett mondott ítéletét Brandenburgi Katalin parancsára az egész székelység számára másolatban kiadják.

Atirata a kolosmonostori convent requisitorainak 1638. febr. 6-án özvegy apanagyfalvi Apaffy Györgyné Petky Borbála és sófalvi Gávay Péterné Petky Zsuzsánna részére kelt oklevelében, Orsz. lt. gyulafehérvári kápt. oszt. *Diversorum comitatum Cista* I. fasc. 5. nr. 60.

Nos requisitiore litterarum et litteralium instrumentorum in sacristia sive conservatorio capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae repositarum et locatorum, ac aliarum quarumlibet iudiciariarum deliberationum legitimorumque mandatorum suae serenitatis exsecutores damus pro memoria per praesentes, quod nos litteras suae serenitatis requisitorias pro partibus et in personis universorum magnificorum, generosorum, egregiorum nobilium, agilium ac strenuorum, supremorum ac vicecapitaneorum, iudicum viceiudicumque regionum, primorum, item potiorum, primipilorum et peditum pixidariorum, ac totius universitatis universorum dominorum siculorum confectas et emanatas, nobisque praeceptorie sonantes et directas honore et obedientia quibus decuit recepimus in haec verba: (*Következik a Brandenburgi Katalin 1630. febr. 2-án kelt, elébb közölt levélkerestető parancsa.*) — Quibus receptis nos mandatis suae serenitatis omnibus, uti tenemur, obedire et satisfacere cupientes universa capituli huius regesta, matrix(s) repositorum et protocolla quaelibet excutientes et

expendentes, post diligentem tandem requisitionem re-
invenimus litteras quasdam adiudicatorias sententionales,
factum iurium et libertatis siculicalis tangentes et concer-
nentes hunc tenorem in se continentes: (*Következik Bá-
thory Zsigmond 1597. máj. 10-én kelt s elébb közölt ítélete.*)
— Nos itaque iusta postulantibus placidum praebentes as-
sensum, praescriptarum litterarum copiam seu paria non
abrasam, non cancellatam, nec in aliqua sui parte suspec-
tam, sine diminutione, augmento et variatione aliquali de
verbo ad verbum transsumpto praesentium inserentes,
iurium annotatorum exponentium uberiozem futuram ad
cautelam sub sigillo capituli huius usitato et authentico
fideliter et conscientiose extradanda duximus et conce-
denda, communi iustitia et aequitate suadente, legeque
regni permittente. Datum in festo beatae Dorotheae virgini-
1630. febr 6. nis anno D[omini Mille]simo sexcentesimo trigesimo.

192.

1632. ápr. 15. Udvarfalva.

*Az udvarfalviak fogott bírák előtt a falu földjéből hét
jövevénynek lakhelyet és földet, Borsos Tamás és Petky
Erzsébet asszony Toldalaghy Mihályné két-két jobbágyá-
nak pedig földet osztanak s ezzel kapcsolatban a falu ha-
tárát megjárattják.*

*Eredetije, utolsó lapján besározott egész ív papíron, alján a név-
aláírások alatt öt papírral fedett zöld pecséttel, Orsz. lt. kolosmonos-
tori conventi oszt. Metales V. 14. Közelkorú másolata a névaláírások
nélkül ugyanott Metales V. 15.*

Mi Nagy András bergenyi marasszéki Marasszéknek
egyik hűtes assessora, ugyan Marasszékben Nagy Ernyé-
ben Czirják Mihály Marasszéknek egyik hűtes assessora
Györgyfi Lukács nemes ember Marasszentannán maros-
zéki, az nemzetes néhai Toldalagi Mihályné Petki Erzsé-
bet asszonyom tisztartaja, ugyan Galambodon nemzetes

Bán Mihály uram nemes ember, ugyan Torda vármegyében Pináron lakó Szabó Mihály nemes ember az ide alább megírt dologban fogott közbírák vagyunk, adgyuk tuttára mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendiben, mind mostaniaknak, mind jövődöbelieknek, quod in hoc anno praesenti 1632. die 15. Aprillis hívának minket Marasszékbén Udvarfalván lakó szabad székellyek és veres darabantak ugyan Udvarfalván falusbíró veres drabant Szász András házához e végre, mivel mostani kegyelmes urunkra panasz menván, hogy sok hadviselő emberek nevettenek sok helyeken, azért a hun vadnak szabad helyek, királyi földek, helyet nem akarnak nekik adni, szükségesképpen jobbágyságra kell magakat adni, ha ő nagysága meg nem orvasalya; azért mindenfelé commissiót bocsátván ki ő nagysága, hogy valahun falu földé vagy királyi föld találtatik, hadviselő emberek lesznek, ott illendő árán hely adassék nekik, mert ha többé panasz jü reám, fejedelmi hütemre mondam, hogy az bírókban vagy esküttekben akasztatak fel.

Azért mük is engedelmesek lévén az ő nagysága méltóságos parancsalattyának, mivel kösztünk is lévén hét becsülletes emberek, hadviselő, azért alkuvának mi előttünk fogott közbírák előtt, hogy az ötinek ben való ülés ház helye nincsen, azért adának mü előttünk flor. 3 idest háram háram magyar forintokért ben való ülés ház helyet nyil váltságával együtt, nyilváltság pedig egy egy forint, [egy pecsi]nye,¹⁾ egy fazék éték; a más kettőnek is hasonlóképpen; ilyen formában, hogy ha magszakadatlan²⁾ maradnak, ezen faluba szabad székellyekre visszamaradgyan; ha pedig valamellyik el akarná adni, a falut tartozék megkinálni véllé, úgy athassa másnak, hogy ha a falu meg nem váltaná, aszt is úgy, hogy rendünkön való embereknek adgyák, más külemben meg nem engedgyük, fellyebb pedig ne athassa az mint a falu adta; az ralyta való épületet, kivel mint alkuhatnak, úgy adgyák el.

¹⁾ A másolat szerint. Az eredetiben részben olvashatatlan.

²⁾ magszakadatban *talán helyesebben.*

Az földek felől tőnek ilyen conditiót, hogy ezen őss emberek sok ganéjozással csinálták földjeket, két két hold földet fognak³⁾ meg fogott földeknek, a többit kibocsátták mind oszlássban, ilyen formán, hogy ezen uly emberek is az mellyiket szeretik az ő nekik jutott földekből, ők is szintén úgy fogatt földeknek tarthassák mint mü, ha valaha az határt felráznák is; ezt hozzá tévén, mivel vadnak irtásink is, kit csináltunk sok munkánkkal szántó földet vagy széna rétet, ezeket oszlássra nem bocsátottuk, hanem ő kigyelmek is, ha nem restellik, a falu földéből szabadasan irthassanak, a legyen örökes földek mint mü nekünk.

Erről pedig mind a két részről kezeket beadák mü nekünk fogatt közbíráknak, hogy ha eszt valamelyik fél meg nem állaná avagy felbontaná, veték mü előttünk fogatt közbírák előtt flor. 100 idest száz magyar forint kötelét, ezen közbírák erejével az megálló fél az megálhatatlan félen, avagy egy vicze tisztet kivivén avagy csak egy szék eskütyét, igazat tétessen. Az irtásak is visszamaradgyan.

Első Maglas Tamás nobillis.

Második Székely András nobillis.

Harmadik Egri Miklós nobillis.

Negyedik Varga Márton veres darabant.

Ötödik Molnár János veres darabant.

Hatodik Moki Jakab daragyany. .

Hetedik Szász Mihály daragyany.

Ennek a kettőnek az sagarak adott belső ülés ház helyet.

Mivel ennek előtte székelyvásárhelyi nemzetes Borsos Tamás uramnak lévén Udvarfalván két jobbágya, a ki az faluval nem osztazván, Simon Mihály, Peres Miklós, nemzetes Borsos Tamás uram közinkben kijüvén kérelem szerént kére, hogy ezen jobbágyit, ne néznők az ő rossz vol-

³⁾ fogtak a másolatban helyesebben.

takat, hanem vennők közinkben, ő kigyelmének is az falu határa között az mi volna, némelly részét közre bocsátta.

A falu megtekintvén ennek előtte való ő kigyelme szolgálattját, de ilyen conditióval, hogy ha most vagy ennek utánna az ő kigyelme jobbágyi ezen faluval való egyességet meg nem állaná(k), tehát az falu mint maga földét visszavehesse, az jobbágyak pedig érijék meg az ura földével. Lévéen az udvarfalvi határan Borsos Tamás uramnak háram darab erdeje, hagyá az ketteit az falunak, egyik a Garat ut fön, egyfelől a pinári határ, másfelől egy hótt vermes út tartya, alól pedig az falu borozdája szabad erdeje tartya; és az második a Tekenős fön; eszt hatta volt Borsos Tamás uram az falunak. Az harmadikat pedig len hatta ő kigyelme az maga vásárhellyi nemes házához, ennek vicinussa, a Köbel kutra megyen be lábbal, egy vicinus Olosz János, alól pedig len falu szabad föld. A Felső fordulóban hagyatt volt egy tíz vékás szántó földet, felyül vicinussa Ördög Pál nyilas föld, alól a Nagy János nyilas föld. Ugyan a Felső fordulóban egy ött vékás szántó földet, az Orbán György örökesire megyen véggel, egyfelől vicinussát az egyház föld tartya, alól pedig Ördög Gergely nyilas föld. Ugyan a Tekenössben a felső feliben egy darab kaszáló rétet, alól vicinussa számas embereké, küvöl pedig falu szabad erdeje tartya. Az Alsó fordulóban a Temető alatt egy ött vékás szántó föld, alól vicinussa Ördög Pál nyilas föld, felyül pedig a temető tartya. A Volytalja torkában egy tíz vékás szántó föld, felyül vicinussa egy nagy borozda, alól pedig az Volyta(l)-jában járó ut. Ezeket attá volt Borsos Tamás uram az falu kezében, hogy az falu is mikor vagy föld osztani megyen vagy erdő osztani, az ő kigyelme jobbágyinak is adgyanak illendőképpen.

A marasszéki nemzetes néhai Petki Ersébet jobbágya Ördög Pál, Ördög Mihály ugyan mü előttünk közbírák előtt, mint felyebb megnevezett jobbágyak, a faluval kötének a nemzetes néhai Petki Ersébet asszonyom jobbágyai a szerént mindenekben.

A falu törvénye pedig ez, hogy akar szabad ember akar jobbágy ember házánál az füst megaluszik, harman-napig vagy legtovább két hétig hogy nem szolgálják rólla a falu közi, a falura visszamarad azon falu nyila. Ulyabban mikor hozzá akar nyulni, nyilváltságával tartozzék, ugy ereszti a falu kezében a benvaló helyen kívül vagy örög földön kívül.

Ugyan mü előttünk fogatt közbírák előtt magak szabad akarattyakból igy egyezének meg, mivelhogu uly ember lévén közöttük, szükségesképpen az falu határát megulyittani kell, azért eszt a mai napot terminálák arra, az melly igy következik, hogy mostani kegyelmes urunk parancsalattyával a somsédcságban levő falus bírót megeskethnök, a melly igy következik: Udvarfalvi falus bíró Szász András veres darabant annorum 60, esküttye Orbán Tamás annorum 65, második esküttye Selye Mihály annorum 55, mind hárman veres darabantak; második falus bíró Demén György annorum 65, esküttye Bordos János annorum 55, harmadik örög Halász András annorum 75, mind hárman a nemzetes Toldalagi Petki Ersébet asszonyam jobbágyai; ugyan Marasszéekben az galambadi falus bíró Kecseti Gergyel nemes ember annorum 65, esküttye Györgyfi Mihály nemes ember annorum 60, harmadik az örög Sengyel János nemes ember annorum 63; ugyan Torda vármegyében Téglás András annorum 65, Rédei Jánosné Kornis Margit asszonyom jobbágya; ugyan Torda vármegyében Pináran lakó Fekete Mihály nemes ember annorum 56, ugyan Téglás Mihály annorum 55, Rédei Jánosné Kornis Margit asszonyom jobbágya; ugyan Marasszéeken Maras Szentgyörgyen falus bíró az örög Kerekes Miklós annorum 65, esküttye Tordai Mihály annorum 75, második esküttye Gagyai János annorum 64, mind hárman a nemzetes néhai Toldalagi Petki Ersébet asszonyam jobbágya, mostani kegyelmes urunk parancsalattyával megeskethvén erős hittel igaz hitünk szerént ezeket az falus bírókat harmad harmad magával, melly felyebb meg ugyan irva, hogy igaz hitek szerént kimutattyák az udvarfalvi határt, az melly igy következik: Udvarfalva között

Benefalva között a Malom rétin a benefalvi pap fűvén az udvarfalvi határ, ott átalszökvén a határ a szántó földekre a Tövis ut hátra, itt vadnak hányásak, de ha az elbomlanék is, Udvarfalva Benefalva között egy aránt ugyan az határ, megyen ki a Pon[e]⁴⁾ kutra vég[in megsza]kad,⁵⁾ az Volytalya torkára ki az határ, ott penig tartya az Volyta(l)ya végig viz [mos]ás;⁶⁾ felmenvén a Volytalya felső végire fordul az határ jobb kéz felől egy hót után, jutván egy bérczre, csával alá térvén Galambad felé egy hót útan, az utan belől [v]agyon⁷⁾ Lénárt Ferencz nyilas erdeje, vicsinyussa pedig a benefalvi hitván Nyi[lva]gy⁸⁾ Borozda erdő a szabadi határ szélyben, a hun kereket szoktak kötni, ott jü ki az udvarfalvi határ; fellyebb ugyan felmenvén egy láb földdel, a szabadi határ szélyben a bérczre, ott csával bemenvén ér [Nyi]lsugalyra;⁹⁾ erről mindazáltal protestálának az galambadiak, hogy aszt mü tollünk Tót Mihály hatalmasul vette el; ott által menvén Galambadi között az vízfolyás tartya az udvarfalvi határt; Torda vármegyében Pinár felé fordul, az udvarfalvi bíró füve tartya az határt, ott kimenvén az pinári Padra a borozda tartya a határt, a mint Pinárról lejü az országuttya¹⁰⁾ az határ, ott által szökvén az udvarfalvi határ a Marosan, az melly ut az¹¹⁾ egy hót viz vagyon, keresztül Udvarfalva¹²⁾ az előtt ott járt az Maros; mindazáltal akkor is protestála udvar[falvi]¹³⁾¹⁴⁾ való volt, de elfoglalta Tót Mihály, erre tön ilyen f[eleletet]¹⁵⁾¹⁶⁾ hogy ennél tovább nem megyek, az mint ezen emberséges e[mberek]¹⁷⁾.¹⁸⁾ ő kigyelmek, a többi ott az mint az Morosban az¹⁹⁾ az Maras tartya az udvarfalvi határt, alább ugyan a Felső [berek]²⁰⁾²¹⁾ végire, a hun a tutalyt kivontattyák, az melly ér bemegyén Udvarfalva felé, a határt mindenütt a tartya, szántó földet penig Szentgyörgyhöz birják, mert azt Tóth Mihály elfoglalta volt, alább penig Udvarfalva aránt az melly ér szakad az Morasban, az tartya az udvarfalvi határt, mert az berket Tót Mihály elfoglalta. Melly

^{1—21)} Kiszakadozott helvek.

dolog mü előttünk így menvén végben, kire mük is fagott közbírák ez dolognak nagyobb erős bizanyságára attuk ki az mü hitünk szerént pecsétés levelünköt. Költ Udvarfalvában az fen megirt helyyen és esztendőben.

Correcta.²²⁾

M. pr. Nagy András.

M. pr. Ciriak Mihály.

M. pr. György(f)i Lukács.

M. pr. Bán Mihály.

M. pr. Szabó Mihály.

193.

1635. jun. 13. Gyulafehérvár.

Bardocz szék kiváltságlevele.

Eredetije hártján sodrott selyemzsinóron lógó pecséttel, Orsz. It. gyfnehérvári kápt. oszt. *Centuria* JJ. 19.

(*K. Székely M.*,) A nemes székely nemzetnek constitutióji 86. kihagyásokkal.

A privilegium hátán: Exhibitae atque publicatae anno 1635. die 8. Julii in communi congregatione sedis siculicalis et oppidi Vdvarhely coram supremo capitaneo spectabili ac magnifico Samuele Allia et supremo iudice regio Paulo Vgron et in vigore relictæ nemine contradicente.

Franciscus Orban

iuratus notarius sedis eiusdem m. pr.

Nos Georgius Rakocy dei gratia princeps Transsylvaniae, Partium regni Hungariae dominus et siculorum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum nos principalis celsitudinis proprium munus secundum deum esse ducamus, subditorum quorumvis magnorum et minimorum tam ab externis molestiis, quam internis dissidiis securitati consulere, idque post numinis cultum nobis ante omnia vel maxime immitandum sumserimus, praesens quoque hoc negotium quamprimum aequa lance metiendum, et ad futuram illorum populorum tranquillitatem uniformi stabilitati tradendum studuimus. Quoniam

²²⁾ E szó más kézzel.

enim superioribus temporibus post decessum generosi quondam Francisci Balassi de Szent Demeter sedis siculicalis Vduarhely alias capitanei supremi graves differentiae et contrarietates inter incolas novem possessionum sive pagorum districtus Vargias in sede siculicali Vduarhely trans sylvam Rika vocatam existentium, earundem ¹⁾ scilicet Vargias, Oloztelek, Szaldobos, Bardotz, Fwole, Herman, Bibarczfalua, Kis Batzon et Telegdi Batzon vulgo Bardotz szek nominatarum, proque partibus illorum astantes et sollicitantes generosos, egregios et nobiles agiles Michaelem, Joannem et Franciscum Daniel de Vargias, Christianum Bēnedek de Kis Batzon, Paulum Ferencz de Szaldobos, Martinum Boda et Mathaeum Fozto de Fwle, Franciscum Nagy et Bartholomaeum Osuat de Bibarczfalwa, Paulum Marko et Eliam Kereztes de Oloztelek ac aliarum eiusdem sedis siculicalis Vduarhely omnium possessionum cis sylvam Rika antefatam situatarum similiter incolas siculos utrinque fideles nostros et propinquius itidem generosum Paulum Vgron de Abramfalua supremum iudicem regium ac Franciscum Farkas de Beogeo vicecapitaneum eiusdem sedis Vduarhely exortae fuissent ac aliquandiu nonnulla cum animorum exacerbatione viguissent; quaestio tandem quaerulosa partium ad nos delata fuit, quia incolae novem illarum trans sylvam Rika possessionum sedem iudiciariam filialem propriam haberent, causasque suas saltem per viam appellationis ad supremam sedem iudiciariam in oppidum Vduarhely provocare et transferre consuevissent:²⁾ an viceiudicem etiam regium e medio sui (ut praetendissent) ipsorum eligere et intertenere possent, vel vero vicecapitaneum aut viceiudicem regium cis sylvam Rika fortassis commorantem ad dies iudiciorum eodem ingredi, cum assessoribus e medio illorum selectis eisdem ius dicere, causas decidere litesque dirimere et sic etiam per appellationem provocatas in oppidum Vduarhely transmittere deberent, possent vel tenerentur.

¹⁾ eandem *az eredetiben*.

²⁾ consuessent *az eredetiben*.

jan. 13. Nos vero illam quaestionem et contrarietatem dirimendam ex castris anno proxime praeterito ad civitatem Szász Sebes positis ad celebrationem iudiciorum octavi diei festi Epiphaniarum Domini tunc venturi iam vero praeteriti³⁾ in civitatem nostram Segesuar distuleramus, sed et ibi aliis gravioribus curis impediti decidere eam nequivimus, exindeque in modo peractam dominorum regnicolarum generalem diaetam transferre necessum fuit. Stante igitur eadem generali diaeta illam quaestionem partes inter praefatas controversam fidelibus nostris dominis consiliariis ruminandam, discutiendam et decidendam proposueramus, productis utrinque copiosissimis testium fassionibus in litteras relatorias collectis. Quibus visis et animadversis post seriam et sollicitam consultationem placitorumque collationem et discussionem ex praematura eorundem dominorum consiliariorum nostrorum nobiscum pleno in numero in examine et discussione eiusdem controversae quaestionis et usus una sedentium, sanaque eorundem deliberatione decrevimus, statuimus, pronunciavimus et commisimus, quandoquidem negotium praemissae quaestionis controversae nec publico totius eiusdem sedis siculicalis Vduarhely commodo et tranquillitati, nec supremorum officialium capitanei nimirum et iudicis regii authoritati vel existimationi praeiudicare aut detrahere, aliquidve ex eis imminuere videtur, aequum magis et iustius esse communitati novem illarum possessionum Bardotz szek ad faciliorem causarum prosequentionem et iustitiam uniuscuiusque assequendam consulere, quam privato cuiquam commodo et cupiditati indulgere: conclusimus igitur incolas praedictarum novem possessionum Bardotz szek vocatarum viceiudicem regium e medio sui electum (in eo tamen statuendo antiquum usum et ritum, cum illaesa superiorum officialium authoritate observare adstrictos) habere et intertenere, causas tamen per viam appellationis ad sedem supremam in oppidum Vduarhely transmittere posse et debere. Additum etiam ex unanimi

³⁾ praeteritum az eredetiben.

eorundem pro sede Bardotz sollicitantium consensu, vice-
iudicem regium in sui medio continuo habitantem verum
nobilem et portionatum modo praemisso e sui ipsorum
medio electum et eligendum singulis annis functioni suae
valedicere, a sede veniam accipere, absolutum vel absol-
vendum ab officio recedere, retentum vero aut retinen-
dum in eodem officio per eum quoque annum permanere
debere. Quod etiam nos eisdem benigne (quia volentibus
iniuriam minime fieri posse videbamus) indulsimus et in-
dulgendo mandavimus, prout decernimus, statuimus, pro-
nunciamus et concludimus indulgemusque et indulgendo
mandamus harum nostrarum pendentis et autentici si-
gilli nostri munimine roboratarum vigore et testimonio
litterarum mediante. Datum in civitate nostra Alba Julia,
die decima tertia mensis Junii anno Domini Millesimo
sexcentesimo tricesimo quinto. •

1635.
jún.
13.

Georgius Rakoczy m. pr.

Martinus Markosffalui
secretarius m. pr.

194.

1636. jan. 30. Szamosújvár.

Rákóczy György az összes székelyeknek azt a kiváltságot adja, hogy közöttük magszakadás ezentúl magtalan halál esetén sem állhat be, sőt a magvaszakadt javai sem a kincstárra, hanem annak mindkét ágon való rokonaira szálljanak által.

A háromszéki székelységnek adott kiváltságlevelnek Sepszi szék számára készült *átirata* a kolesmonostori convent requisitorainak 1636. febr. 22-én kelt oklevelében hátrább.

Az Udvarhely széki székelyek kiváltságlevele (*K. Székely M.*), A nemes székely nemzetnek constitutiója 90.

Nos Georgius Rakoczy dei gratia princeps Transsilvaniae, Partium regni H[u]ngariae dominus et siculorum

comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum sub anni 1635. máj. 13. proxime evoluti comitiis generalibus in civitate nostra Alba Julia in mense Maio celebratis¹⁾ spectabilis ac magnificus quondam Franciscus Miko de Hiduegh, tunc consiliarius et cubicularius noster supremus, sediumque siculicalium Chyk, Gergio et Kaszon supremus capitaneus ac fidelis noster sincere dilectus, generosus Michael Tholdalaghi de Ercze consiliarius noster ac sedis siculicalis Marus supremus capitaneus nominibus et in personis fidelium nostrorum sincere nobis dilectorum, universorum generosorum, egregiorum nobilium et agilium, potiorum, primipilorum peditumque pixidariorum nostrorum ubivis in regno nostro Transsilvaniae, signanter vero in septem sedibus siculicalibus constitutorum et residentium de restituenda antiquissima ipsorum libertate subnotanda humiliter requisivissent; postea vero sub proxima lustratione etiam generali dictorum universorum dominorum siculorum novissime, cum in sede siculicali Arantias lustrationem continuarem, nonnulli fideles nostri nomine totius universitatis dominorum siculorum eiusdem libertatis restitutionem apud nos serio et demisse implorarent: frequentibus eorundem dominorum siculorum modo praemisso apud nos instantiis²⁾ benigne inclinati, considerantes etiam ac in animo nostro revolventes regum et principum erga suos optime meritos subditos benignitatem et liberalitatem,³⁾ subditorum vicissim erga suos principes praeclaram fidem et integritatem, indeque natam inserviendi et gratificandi iisdem alacritatem vinculo quodam propemodum indissolubili ita esse connexam, prout altera ex altera gignatur, foveatur, augeat atque conservetur. Quo igitur nostra ex parte potius et prius benignitas incipiat nostra suos producere fructus, dictorumque fidelium nostrorum siculorum fidelissima obsequia erga nos

¹⁾ celebrationis *az átiratban hibásan.*

²⁾ institutis *az átiratban.*

³⁾ libertatem *az átiratban.*

accedere, quos certo intelligimus foelicis reminiscentiae principibus huius regni nostri praedecessoribus nostris sana fide et integritate, nec minori militaris fortitudinis laude inservivisse, nobis etiam a foelicis principatus nostri ab altissimo nobis commissi principio < omnium fidelissimorum subditorum > ⁴⁾ et patriae salutis amantissimorum civium officia nobis strenue laudabiliterque praestitisse, spem sane fovemus optimam in ipsos universos dominos siculos et avitae ipsorum bellicae fortitudinis laude et nostra in ipsos propensissima liberalitate grate commonefactos ad omnia virtutis, fortitudinis, praeclarae fidei et fidelitatis illibatae officia contra omnes nostros et patriae charissimae aemulos et hostes alacriter praestanda certatim concursuros, nobisque ac successoribus nostris, legitimis Transsilvaniae principibus summa semper constantia et fidelitate adhaesuros esse. Quorum omnium obrespectum, liberalitatisque nostrae ab ipsis desideratae evidentissimum sempiternumque testimonium praefatae universitati dominorum sicularum, eorumque posteritatibus utriusque sexus universis eam libertatem et immunitatis praerogativam in forma perpetui nostri privilegii benigne dandam, concedendam, donandam conferendamque duximus, ut nullo unquam deinceps tempore publicatio defectus seminis quorumcunque sine semine deficientium inter eosdem dominos siculos institui peragique, sed nec bonorum eorundem deficientium statutio aliqua aut occupatio in rationem fisci nostri et successorum nostrorum legitimorum Transsilvaniae principum fieri possit et peragatur, sed eorundem sine semine deficientium bona in suae generationis utriusque sexus homines, more tamen et consuetudine ipsorum antiquissimo observato, condescendant atque devolvantur, prout praenotatae toti dominorum sicularum universitati, eorumque posteris et haeredibus utriusque sexus universis damus, donamus, conce-

⁴⁾ omnium fidelissimorum et integerrimorum, bellicaeque virtute praestantissimorum subditorum *az Udvarhely székiek kiváltságlevelében.*

dimus et conferimus, et praesentes hasce nostras donationales loco perpetui privilegii ipsis indulgemus tam in communi omnibus et singulis, quam etiam singulis sedibus sicularibus seorsim asservandas, quemadmodum hasce etiam praesentes litteras nostras donationales privilegiales universis fidelibus nostris dominis sicularibus in tribus sedibus sicularibus Sepsi, Kizdi et Orbay existentibus et degentibus in forma privilegii nostri perpetui extradandas esse duximus harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in arce nostra Szamos Vyuar, die
1636. trigesima mensis Januarii anno Domini Millesimo sex-
jan. centesimo trigesimo sexto.
30.

Georgius Rakoczy m. pr.

195.

1636. febr. 22.

A kolosmonostori convent requisitorai a székelységnek Rákóczy Györgytől nyert kiváltságlevelét Sepsi szék számára átírják.

Eredetije egész ív papíron, hátán a convent papírral fedett pecsétjével, a Székely Nemzeti Múzeumban.

1636. *Egykorú más kéz följegyzése az oklevél hátán:* Anno 1636. feria
febr. 4. proxima post festum beati Matthiae apostoli praesentes litteras
27. transsumptionales, ad amicabilem generosi Demetrii Mihaczy de Illyeffalua sui oblationem Stephanus Palfy requisitor Colosmonostoriensis gratis et citra ullam laboris persolutionem extradedit, stante tamen et durante semper benepromisso et complacendi studio eiusdem domini Demetrii Mihaczy nomine totius sedis oblato. Spes.

Nos requisitores litterarum et litter[alium inst]rumentorum¹⁾ in sacristia sive conservatorio conventus monasterii beatae Mariae virginis de Colosmonostra repositarum et locatorum, ac quarumlibet iudiciariarum deliberationum legitimo[rum]que²⁾ mandatorum principalium exsecutores etc. Damus pro memoria per praesentes, quod generosi agiles Demetrius Mihacz de Illyeffalua et Ladislaus Keover de Zoltan nominibus et in personis u[ni]versorum³⁾ incolarum militariumque sicularum in

tribus sedibus siculicalibus Sepsi, Kizdi et Orbai constitutorum et commorantium exhibuerunt nobis et praesentaverunt litteras quasdam illustrissi[mi pr]incipis⁴⁾ domini domini Georgii Rakoczy dei gratia principis Transsilvaniae etc. domini nobis gratiosissimi in duplici regali papyro patenter confectas et emanatas, sigilloque eiusdem domini principis in cera rubra ac manus propriae [s]ubscriptione⁵⁾ ab infra munitas et roboratas privilegiales, petentes nos iidem debita cum instantia, ut copiam seu paria earundem transsumpto praesentium nostrarum inserere, sub sigilloque nostro conventuali iurium [dic]tae⁶⁾ alterius sedis siculicalis Sepsi futura pro cautela extradare vellemus. Quarum tenor et verbalis continentia sic habebat: (*Következik I. Rákóczy Györgynek a háromszéki székelység számára 1636. jan. 30-án Szamosújváron adott s elébb közölt kiváltságlevele.*) — Nos itaque huiusmodi praelibatorum Demetrii Mihaczy ac Ladislai Keover nominibus quorum supra nobis modo praemisso exhibitionem factam benevolo acceptantes animo ac iustum postulantis placidum praebentes assensum, copiam seu paria praescriptarum litterarum privilegialium transsumpto praesentium nostrarum de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali inserentes, iurium futura pro cautela annotatae sedis siculicalis Sepsi incolis et militaribus siculis duximus fideliter et conscientiose sub sigillo nostro conventuali extradandam, communi etiam aequitate suadente. Datae feria sexta proxima post dominicam Reminiscere anno Domini Millesimo sexcentesimo trigesimo sexto.

1636.
febr.
22.

196.

1643. máj. 18. Egerpatak.

Fogott birák ítélete egyfelől Egerpatak, másfelől léczfalvi Gyárfás Ferenc és Tamás között az egerpataki cinterem építése dolgában.

¹⁻⁶⁾ Kiszakadozott helyek .

*Eredeti*je féliv papíron, alján a papír bevágott és felhajtott szeleivel borított három gyűrűpecséttel, melyek közül az elsón M. A., a másodikon T. B. betűk láthatók, a *nagyborosnyai Bede*-cs. birtokomban levő levelesládikájában.

1643. máj. 18. Mi Sepsi székben lakók reverendus dominus Michael M. Albisi pastor pro tempore ecclesiae Egerpatakiensis, Bede Thamás és András nobiles de Nagyborosnyó, kik ez dologban közül fogott bírák vagyunk, adgyuk emlékezetre mindeneknek az kiknek illik ez mi jelen való levelünknek rendiben, hogy in anno 1643. die 18. Maji jövőnek mi előnkben ilyen személyek, ugymint egyfelől Sepsi székből Egerpatakról Egerpatak képében az egerpataki bíró Barthók Mihály tertio se az aedilesekkel Kis Thamással és Vargha Jánossal, és másfelől generosi domini Franciscus et Thomas Gyárfás de Letzffalva sedis sicuticalis Kézdi, és tőnek mi előttünk ilyen megmaradandó compositiót: Mivelhogy ennekelőtte egymás között némü némü perlekedések voltak cinterem dolgából, melyben hogy ha iuris ordine procedáltak volna, törvény uttyán Egerpatakffalva potentiákon és patvaronn is maradtanak volna, mely causát az specificált Kézdi széki Gyárfás Ferenc és Thamás uram tali conditione remittálának, hogy cinterem csenálásra Egerpatak addig őket ne erőltesse, valameddig Egerpatakon levő örökségeken lakos emberek nem lészen. Ha hol pedig ilyen dolog interveniálna, hogy az falu az cintermet tized számra felmérné, akarván ujjalag deszkából avagy egyéb materiából megépíteni, arra sendely vagy deszkát vennének pénzzel, az uj építésnek idején valamit az falu külső oda birodalmas emberekre felvét, ő kegyelmek is részek szerént annyit adgyanak Gyárfás Ferencz és Thamás uram, mint az eggyik oda birodalmas külső ember. Ezzel pedig azt ne praetendállyá az falu, hogy az cinterem eltartásához az Gyárfásoknak nolle velle közök legyen, hanem az elkészítés után az falu viselleye gondgyát mind addig, míg jószágokon tüzes lakos emberek leszen; mikor pedig lakosok vagy jobbágyok leszen, azzal ugy tartozzanak tartatni, gondgyát viselni mint egy falusi emberrel.

Melyről mi is fellyel megjedzett birák adtuk az mi peczétes levelünköt fide nostra mediante anno dieque praenotato, sede praefata apud aedes Michaelis Barthok de Egerpatak. 1643.
máj.
18.

Correcta per scribam.

Judices iidem qui supra
Reverendus Michael M. Albisi m. pr.
Thomas Bede m. pr.
Andreas Bede m. pr.

197.

1655. szept. 22. Nagyborosnyó.

Pál pap özvegyétől Nagyborosnyón azon örökséget, melyet férjének oly feltétellel adott volt a falu, hogy ha eladná, idegennek ne, csak falubeli embernek adhassa, Bede Tamás megvásárolja.

Eredetije rongált papíron, alján papírral fedett két gyűrűpecsétel, a *nagyborosnyai Bede-család* birtokomban levő levelesládájában.

Az okirat hátán az író kezével: Pál papné adta jószágáról való örökös levél.

Mi Bede Benedek senior és Bartha alias Szabó János Sepsi székben Nagy Borosnyón lakó lófő személyek ez ide alá megirt dologban fogott birák kik vagyunk, adgyuk emlékezetire mindeneknek azkiknek illik ez levelünknek rendiben, quod in hoc anno praesenti 1655. die 1655.
szept.
22. 22. mensis Septembris Sepsi székben Nagy Borosnyón ugyan az nagyobb Bede Thamás uram házánál jövének mi előnkben kétfelől való személyek, ugymint egyfelől ugyan nemzetes és vitézlő nagyobb Bede Thamás uram és másfelől néhai Pál pap relictája Anna, kik az fellyel megirt székben Nagy Borosnyón laknak, nemes személyek, és ada mi előttünk megirt Pál pap özvegye Bede Thamás uramnak egy darab örökséget az rajta való házzal együtt, mely [há]z is az megirt székben ugyan Nagy Borosnyón, melynek vicinussa mindenfelől az közönséges ut; mely örökséget az falu Nagy Borosnyófalva adott volt néhai

Pál papnak olyan conditióval, hogy ha eladná, idegennek ne adhassa, hanem az falubeli embernek; ehez képest tudván, hogy külső embereknek nem adhattya, adá a fellyel megirt örökséget Bede Thamás uramnak pro florenis 25 huszonöt forintért örök örökbe fiuról fiura irrevocabi-liter, semmi just sem magának sem posteritássinak abban fen nem hagyván. Evictiót is fogada megirt Pál pap re-lictája Bede Thamás uramnak minden törvény szerént való háborgatók ellen. Melyről mi birák adgyuk ez leve-lünköt az mi hütünk szerént peczétünkkel is megerősít-vén. Datum anno, die locoque supranotatis.

1655. szept. 22. Correcta per eosdem.

Iudices iidem qui supra.

198.

1679. aug. 5. Zágon.

Orbai szék törvényszéke ifjabb Guruzda György ár-vájának gyámjául nagyapját rendeli s hites jegyzője tár-saival az árva javait leltár szerint ennek kezébe adja.

Egykorú másolata, alján a Jankó György papírral fedett pecsét-jével, a pákói Olasz-család birtokomban levő levelesládikájában.

A kérdéses gyűrűspecst körirata: JANKO GE[ORG.].

A Jankó Gy. és társai aláírása után a másoló kezével: Párja az tutornál való originálnak; az originálon kívül még három levelek vad-nak az tutornál.

1679. aug. 5. Anno 1679. die 5. Augusti in possessione Zagon in aedibus agilis Georgii Guruzda. Mü ugy mint zágoni Jankó Georgy hütös notarius és Bogdán Gergely kovásznai és Finta János barátosi Orbai széknek hütös assessorai, kik az nemes széktől exmittáltattunk volt az tutor Guruzda Georgy és az néhai küsebb Guruzda Georgy árvája és az árva annya dolgainak eligazittására, töttünk ilyen dispositiót:

I. Mivel az nemes széken nagyobb Guruzda Georgy megnyervén az küsebb néhai Guruzda Georgy árvájának

tutorságát, az szék is deliberálván arról, hogy inventarium szerint assignállyuk kezében az tutornak, elmenvén az lakó fundussára, megvigyáztunk mindeneket házakot, istállót, sütőt és egy disznó óllat, az csür jó karban állván és ház, istálló, az sütőn kívül, mivel nem ollyas, ezeket Guruzda Georgynek kezében assignáltunk, azokra ő kegyelmének legyen jó gondgya, ne pusztitson,¹⁾ fedesse az jószág proventussából, jó karban tartsa.

2. Az mint ennek előtte 1677. die 14. Octobris az két féle árváknak lévén osztozások az res mobilesekből, akkor jutott volt négy ökör az dotalistának gyermekével együtt, melyeknek kettejét eladta volt az dotalista pro florenis 17, idest tizenhét forintokon, annak pénze vagyon Sepsi székben Nagy Borosznyón Surdok Mihálnál, karácsonban az árrát az 17 forintot vegye fel Szabó Andrásné az gyermek anyja és adgya kezében Guruzda Georgynek az tutornak, az ketteje marad az anyjának Szabó Andrásnénak. Az fenmegirt osztozásról való originalis az tutor kezében marad.

1677.
okt.
14.

3. Az juhok aestimatiója omnibus cum putatis²⁾ flor. 6, idest hat.

4. Egy sertés marha is juta az gyermek számára flor. 1 den. 80, ennek az árra is az tutornál.

5. Az gyermek számára az mint az paripa fegyverrel együtt maradott volt és eladta volt az paripát tizennyolcz forintokon, azon ló árra is megyen az tutor kezében karácsonban, mellyet felvévén Szabó Andrásné administrállyon Guruzda Georgy kezében. Fegyvere penig volt egy pár polhakja, ki jelen van, egy pár karvas jó, egy uj köpeneg; ezek is az tutor kezében maradnak az gyermek számára egy kard(d)al, lodinggal palaczkostól, mely palaczk fejér csontból való.

6. Az Joan (!) Mártonnál való 5 forint marad az tutor-

¹⁾ pusztuljon talán helyesebben.

²⁾ computatis helyett.

nak kezében az gyermek számára, vegye fel; az öt forintját az asszony vegye fel, mivel tiz forint volt az adósság.

7. Az küsseb Kús Andrásnál flor. 1 den. 60, ennek is vegye fel az felit az tutor, felit Szabó Andrásné.

8. Egy hordó szekér is juta az gyermek számára valoris flor. 2; egyéb házi portéka is juta, melynek valora flor. 1 den. 65.

1678.
dec.
27. 9. Az 1678. esztendőbeli 27. Decembris inventáltatott földeknek és szénafüeknek laistromát elolvastván az tutor előtt, most is jelen vadnak, az laistrom pedig az tutor kezében adatik az notarius subscriptioja alatt pro futura cautela, mellyeket el nem dissipáltak mindeddig (ezért már tul azokat az tutor colállya), hogy azoknak proven-tussiból az gyermek számára vagy tartására abból deputáltatnék³⁾ esztendőnként; az funduson való épületeket és kerteket annak hasznaiból colállya. Az fiu gyermek Thamas tartására ez időre semmit nem rendeltünk, mivel őszi és tavaszi vetése az annyának van benne az földekben, egyebet, hanem egy tehenet és az juhok hasznát, ruházattyára pedig kender vetése is, hanem czizmára, süvegre egy forintot ez egy esztendőre, jövendő esztendőkre pedig öt öt forintot, miglen az gyermek iskolában nem megyen vagy szolgálatra, egy egy köből búzát, tisztességesen tartsák belőlle.

10. Az ló árra, az ökor árra, az Joan (!) Mártonnál való öt forint és az Kús Andrásnál való, gyermek részére jutandó 80 pénz facit omnibus cum putatis⁴⁾ flor 40 den. 80, karácsonon tul esztendőnként usorája tiz tiz pénz; ez summa pénzt nevellye az tutor az gyermek számára; ha pedig fellyeb kiadhattya, az tutor is szabadoson élyen az alkalmatosság(g)al az tiz tiz pénzen fellyül.

11. Az mi az dost illeti, facit flor. 2, ezt az tutor az gyermek jovaiból fizesse meg Szabó Andrásnének.

Jankó Georgy sk. Bogdán Gergely sk. Finta János sk.

³⁾ deputáltatnak *hibásan*.

⁴⁾ computatis *helyett*.

Anno⁵⁾ Domini 1688. die 29. mensis Aprilis ez inventariumban megirt mód szerént mindenekről számot ada a tutrix Guruzda Györgyné asszonyom az árva gyermek Guruzda Tamás anyjának Szabó Andrásnének, meg is fizete készpénzül plenarie, melyről mi is adgyuk ez kezünk irását fide nostra mediante, anno, die praenotatis in aedibus agilis quondam Gyorgii Guruzda possessioneque Zagon. 1688.
ápr.
29.

Volphgangus Küss
viceiudex regius sedis Orbai mp.
Thomas Jankó
iuratus notarius sedis Orbai mp.
Bogdánj Gergelj mp.
Johannes Finta mp.

199.

1680 körül.

Zágon falutörvénye.

Egykorú másolata a Bede Amália úrnő birtokában volt Zagonban, de 1916-ban a meneküléskor megsemmisült.

Mi Mikes Pál, Jankó György, Jankó Boldizsár, Tamás és Péter, László László nemes személyek zágoniak és Kónya Ferencz zágoni hütös bíró, Vajda János minor és Álbu Benedek, Antal Jakab kissebb, Bács István, Török András, Kónya Ferencz nagyobb, az falubeli embereknek több része jelen lévén tekéntetes nemzetes Mikes Pál uram házánál tönk illyen megállandó végezést, hogy látván közönségesen istennek rajtunk való csapását az sok egyenetlenség mia, az határainknak elvesztegetését az sok kár tétető gonosz potentiariusok mia, így azaránt így végezőnk egymás akaratójábúl, hogy ennekutána az sok kár tétetők refrenáltassanak, hogy ennekutána ha valakit vádolnak valakik, zálagoljanak meg egy forintig; ha mentheti magát az vádlo(tt), bene quidem, semmi nélkül meg-

⁵⁾ Innen kezdve *eredeti*, a Jankó Tamás székjegyző írása.

menekedjék; ha nem mentheti magát, hogy marhája az tilalmas helyen nem járt, minden marhájátúl singillatim adjon elsőben három három pénzt, másodszori hajtásra avagy vádolásra adjon singillatim marhájátúl den. 6, az(az)¹⁾ 6 pénzt, harmadszoritól semmi kedvezés nélkül flor. 1. Az ki az Botmezejire ökreinek fejeket öszve nem köti és úgy úzi be, azokat is megbüntessék flor. 1, ha vádolják. Az vádolót nem kell megmondani.

Ezeket az birságokat penig az ide alább megirt személyek az provisorral együtt eligazítván, senki ne appellálhasson sem együtt, sem másutt; ha valaki appellálna, flor. 12 maradjon, az büntetést ugyan megvehessék rajtok.

Melyeket hogy inkább megtarthassunk, rendeltünk ezek(et) úgymint gondviselőknék: Jankó György atyánkfiát és ő kegyelme mellé záloglókot, hajtókot Mikes Pál uram két bíróját, Jankó György uram Bogáti Bálint jobbágját, Jankó Boldizsár uram Horvát András nevű jobbágját, Jankó Tamás uram Szász János nevű jobbágját, Jankó Péter uram Csutak András nevű jobbágját, Kun uramék jobbágjai közül Tarcsi Jánost, Henter uram jobbágját Kelemen Lázárt, Vajna Ferencz jobbágját Csoma Miklóst, Vajna Orbán jobbágját Birtalan Istvánt. Az szabados részről minden tizesből egyet-egyet, úgymint Alsó-Tatárszegből Álbu Benedeket, Felső Tatárszegből Álbu Pétert, Dar(ék)szegből²⁾ Barra Jánost, Közép Tizesből Izsák Jánost, Guruzda Tizesből Guruzda Györgyöt, Felszegből Bács Istvánt, Sáska Tizesből Andók Imrét, Hoszu Tizesből Török Andrást.

Ez az végezés hogy erősebb legyen, ezek az personák erős hüttel követelék, hogy ennek az igazságnak elkövetésire hogy senkit bűn nélkül ex ranchore meg ne háborítsanak, hanem kit kit igazsággal éltessenek, az előttök járó előtt igazodjék, nála nélkül semmi büntetés véghez ne mehessen.

¹⁾ Tollban maradt.

²⁾ Tollban maradt.

Ez mellé az tilalom mellé addáljuk azt is, hogy ennek utána is observáltassék, hogy az határok közönséges akaratból szabaduljanak, együtt tiltassanak, ki ki sertésit pásztor nélkül otthon (*így!*) ne tartsa sub poena itidem flor. 1. Ha pedig valaki ezeken kívül hajtánd, hajtsa az hagyott helyre, de magánosan ne büntessen, hanem azokkal az emberekkel. Ha pedig valaki hajtana marhákat, el se (*így!*) vennék erőszakkal előle, flor. 1 maradjon, törvénye pedig az előttök járók előtt agitálódjék, ha tétetik, bene quidem, alioquin az falu eleiben appellálhasson, nemes uramék széki (!) azonban lévén, ő kegyelmek az elébb fenmegirt dolog szerént flor. 12 ítéljenek.

M. P., J. G., Jankó B., J. T.

200.

1692. febr. 27. Köröspatak.

Kálnoky Sámuel menekült oláhoknak, évenként négy-négy heti szolgálattért a száraz-ajtai erdőn (Zalánpatak) falu alapításra egy helyet általenged.

Eredetije szakadozott papíron, alján három pecséttel, a Székely Nemzeti Múzeumban, Báró Apor-lt. Okiratok V. 112.

Mü Székely György Sepsi széknek hites assessora, Székely Boldisár killyéni Sepsi széknek vicekirálybírája, és Gidófalvi Gábor étfalvi azon Sepsi széknek hites notáriussa, mindketten sepsiszékiek, az alább megirt dologban bírák adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendiben, quod in hoc anno praesenti 1692. die vero 27. Februarii Sepsiszékben Köröspatakon az te-
kéntetes nemzetes Kálnaki Sámuel uram ő kegyelme nemes udvarházánál létünkben, jelenlétén mi előttünk egy-
felől említett Kálnaki Sámuel uram ő kegyelme Háromszéknek főkirálybírája, másfelől holmi jövevény idegen emberek, úgymint Popa Leonde és Morár alias Pölyák Vaszily magok és az több jövevény emberek, úgymint Rusz Péter, Rusz Stephan, Rusz Vaszil képekben, kik is az mostani villongó időkbén nyugodalmát nem találván

1692.
febr.
27.

magoknak folyamodtanak Kálnaki Sámuel uramhoz ő kegyelméhez. Megtekéntvén őkegyelme is kéréseket adott lakó helyül nekik egy darab helyet az Miklósvár széki száraz ajtai erdön Egyed [mezeje¹⁾ nevé] helyben, hogy ott falut csinálván magok²⁾ Kálnoki uram is ígéré jó aka[ratját]³⁾ adván érnünk⁴⁾ az mostani szük⁵⁾ felette az üvegcsürhöz⁶⁾ fát ha vág⁷⁾ nak mostani volta szerint negyven öl f[át,]⁸⁾ egy köből buz[át ada]ta⁹⁾ nekik, ölit tizenöt pinzen com-putálván.

Ily nagy jó akaratjáért ő kegyelmének az jövevény emberek ígerek arra magokat, hogy míg ebben az országban lesznek, az Kálnaki Sámuel uram ő kegyelme földéről s keze alól el nem bujdosnak, hanem ő kegyelmét minden esztendőben négy négy hétig jámborúl szolgálják. Kaszálásnak idején magok kaszálnak s az cselédjekkel feltakaríttatják. Aratásnak idején is minden gazdember másod magával mígyen minden nap mikor parancsolják aratni, míg az szolgálatnak ideje eltelik. Az több oda szállandó zselléreknek is dolga s állapotja mindenekben az feljebb megírt mód szerint légyen. Ha pedig az Kálnaki Sámuel uram ő kegyelme földéről elszöknének, akarhonnán is mint feje kötött jobbágyot reducálhassa és reducáltathassa ő kegyelme ezen levélnek erejével.

Az adózástúl megmenti őket ő kegyelme.

Ha ő kegyelme is feljebb erőltetné, szabad légyen elmenniek.

Mely dolog mi előttünk így menvén végben, kezeket is béadák.

Mi is ezen dolognak bizonságára irtuk ez [le]velünket fide nostra mediante, pecsétünkkel és kezünk írásával is megerősítvén.

1692. Datum anno dieque supranotatis.¹⁰⁾

febr.
27.

^{1—9)} Szavakra terjedő kiszakadozott helyek.

¹⁰⁾ A hátára írt följegyzés szerint ugyan e napon megalkuszik egyikkel Kálnoky Sámuel, hogy „csináljon békasó törő külyüt és egy kerekű lisztelő malmot,“ a miért kész pénz nyolcz forint, egy köből buza és egy mérték asszú szilva a fizetése.

Idem qui supra:

Georgius Székely
nobilis de Kilyén m. p.

Balthasar Székely
de Killyén m. p.

Gabriel Gidóffalvi
de Éthfalva m. p.

201.

1699. márc. 23. Zalán.

Zalán falu törvénye.

Eredetije papíron, aljára nyomott három pecséttel, a Szörcey Vince úr leveles ládjában volt Zágónban, azonban halála előtt több régi okirattal együtt elégettette.

Mü Miklósvár széki nagy ajtai Donát György azon székek vicekirálybírája, száraz ajtai Küs István és közép ajtai Szabó István lófű személyek recognoscimus per praesentes, quod in hoc anno 1699. die vero 23. Martii midőn volnánk nemes Sepsi székben Zalánban nemzetes Séra István uram házánál, jelen lévén mü előttünk elsőben is az templum előtt az egész falu, kik is közönséges akarattól kérenek münköt, hogy egymás között való, falu javára s megmaradására czélozó elvégezett törvényekben mint idegen emberek lennénk ő kegyelmektől megbírált személyek, melyre nézve az mostani falus bírót úgymint zaláni Koncza Andrást két adiunctus hütösökkel, úgymint Erdő Györggyel és Bodor Istvánnal lófű személyekkel az megnevezett Zalánfalva velünk együtt az megírt Séra István uram ő kegyelme házához küldé és ott münköt mind az hárman az falu akarattja szerint kezek beadásával megbírálván ilyen okon, hogy az mely végezéseket és egymás között való törvényeket írásban mü előnkben hoztanak és adtanak, azokat jövőendő bizonyágnak okáért az mü praesentiánkban ratificálják és megerősítsék megmásolhatatlanúl örök emlékezetre. Mely

1699.
márc.
23.

punctumi ő kegyelmeknek rend szerint az előnkben adott írásokban így következnek:

1. Az tizenkét hütös ember büntessen minden potentiariusok büntetésében és az birságnak harmada az falué, két része az hütösöké; az zálaglás pedig magokon forogjon. Az ki pedig contumaciter az zálagját elvonné, infallibiliter egy forinton maradjon. Az ki pedig zálagját törvényre kivonné, abban az előbbeni mód observáltassék, ily declaratióval, hogy minden harmadik törvényes napon az appellatiós széken törvénye folyon, mikor reá érkezhetnek, máshová senki ne appellálhassa; ha mód nélkül appellál, 24 pénzzel szaparítsa büntetésit.

2. Az praedicator és schola mester jövedelmit, isten üdőt adván és alkalmatosságot, ilyen declaratióval szolgáltatassa be minden ember: Mikor meghordja az falu az praedicator kérésire, az egyik szentegyházfiu mellett legyen egy jó lelkű ember és vizsgálja meg az gabonát, ha illendő-e az elvételre, jó lelki ismereti szerint, ha illendő kéve-e; és három nap alatt minden ember behordja és harmad nap alatt büntettessenek meg.

Az praedicator és schola mester kerteit az szentegyházfiu szorgalmatosan mind épületekkel procuráltassák és minden jövedelmekre szorgalmatos gondjok legyen.

3. Az pásinton az kerteteket mind az 25 öl kertet mindenkor fenntartsák télben nyárban, hogy kétszer szabadulhasson az járó marhának.

4. Az Nagy Avás is minden esztendőben annak idejében az járó marháknak felfogattassék.

5. Az izentetett¹⁾ embert nemcsak arról examinálják, ha maga potentiariuskodott, hanem arról is, ha mást látott, és tartozzék hűti szerint kimondani.

6. Az határkertnek büntetésében ilyen declaratio observáltassék: Valakinek kerte nyilván való résznek talál-

¹⁾ 1679. febr. 19. -- — „ha az Czerjék uramék marhájok -- a falu tilalmas mezein járna vagy az erdőn, vagy ott erdöltetnének, Kálnokfalva addig meg ne büntethesse, míg elő nem izentetik; és ha ő kegyelmek magok vagy szolgáljok elő nem mennének, az falu megbüntethesse.“ — — *Eredetije* u. o. volt.

tatik, primo büntettségük meg den. 10; 2. den. 20; 3. den. 30; 4. toties quoties egy egy forintra.

7. Az határookban pedig ha valakinek szénafü helyei vannak, hogy senkinek szabadon oda hajtani nem leszen szabad, hanem járomban vagy kötélben.

8. Az falu felett való Avasban és Dögös Torkán kívül való felfogott Avasban minden szál fa egy egy forinttal tilalmaztatik.

9. Az befüggő cserék pedig egy egy forinttal tiltatnak Sorkolatig fel, és attól fogva az mint az Övágásig megyen fel.

10. Az határok és az erdőn lévő kaszáló füvek egy egy forinttal tiltatnak. Az pásint és az Nagy Avas negyven negyven pénzzel toties quoties.

11. Nyirest, az mint az falu megegyezett, tizes számra hogy felosztották, úgy birják, és az tizek magok között annak idejében oszszak el; szent Mihály nap után communiter az ki hol akar, ott kaszálhat, ha ott marad.

Ha valaki ezeket violálni akarná és ezek szerint nem akarna dirigáltatni, calumnián maradjon.

Ezen végezés pedig in vigore megmaradjon.

Mely dolognak nagyobb bizonyosságára és megerősítésére ezen punctumokat magunk subscriptionkkal és pecsétünkkel megerősítettük fide nostra mediante. Datum 1699. anno, die locoque in praenotatis.

1699.
márc.
23.

Correcta per nos.

Judices iidem qui supra:

Georgius Donát viceiudex regius
sedis Miklosvariensis m. p.

Scriba pro illiterato iudice:

Stephanus Küs
de Száraz Ajta m. p.
Stephanus Szabó
de Közép Ajta m. p.

202.

(A XVII. sz.)

Egy ismeretlen brassai székely (!) rab éneke.

Egy 1610. dec. 16-án kelt, rongált záloglevél hátára ragasztott papíron XVIII. századi gyakorlatlan kézzel írt gyarló *másolat* a *pákéi Olasz-család* birtokomban levő levelesládájában.

Megjegyzem, hogy a gyarló másolat orthographiáját egy-két eset kivételével figyelmen kívül hagytam. Különbösen is a verssorok megszakítása nélkül folytatólagosan írta le a másoló.

Ének.

Siralom forrási jaj mint áradának,
Szomoru esztendők reám tódulának,
Ifiuságomnak legjobb idején,
Brassó tömlecében jaj mint bezárának.
Ékes szavu madár nem száll-e zöld ágra,
Hogy így romlik fejem rogyogó világra,
Orphiusnak megszűnt hangos citerája
Szerént zengedező nimfák trombitája.
Mélységes vizeknek Istene Neptunus¹⁾
Szánjad rabságomat szerelmetes Vénus,
Mert bizony békóba vete hamis Cirus.
Olyan vagyok immár mint tömlecben sólyom,
Véres könyhullatás orcámat áztatja,
Ételem italom sűrű könyhullatás,
Elmult szabadságom immár nem is várom.
De bizom Istennek erős kegyelmében,
Megelégszik végre kinom tömlecében,
Kiszabadit Isten engem csudaképen.
El sem feletkezem szent Dávid királyról,
Sőt megemlékezem Joseph fogságáról,
Vigasztalást vészek Kristus[nak s]ebéről.
Soha ne si[rass]a bús²⁾ gölice társát,

¹⁾ Isten Eneptunus a *másolatban*.

²⁾ bár *ugyanott*.

Se az édes any[a k]isdede halálát,
Hane[m csak] egyedül szomorú rabságát.
— — — — —³⁾
— — — — —⁴⁾ erdőnek zugása
Kőszikla meghasad kinomot — — — —⁵⁾
De nem látok senkit mégis a ki szánna,
Jobb lett volna nekem soha ne születnem,
Vagy ha születtem is tengeren túl mennem,
Tenger szélyvészitől gályákat őriznem,
Hogysem pajtásimtól ezt kell elszenvednem.
Hej, a töröknek soha barátja nem voltam,
Vérit kiontani mindenkor kész voltam,
Szegény magyar mellett kardomat kihuztam,
Szegény hazám mellett diadalmat víttam.
Nem volt oly véletlen gyötrelme testemnek,
Vasak nehézsége jaj békóban lábaim.

Vége.

203.

1717. márc. 6. Andrásfalva.

A Maros széki andrásfalviak egy házhelyet a falu földeből, amely magszakadás folytán visszaszállott a falura, tizenöt forint örök áron eladnak árapataki Geréb Józsefnek.

Eredetiye félv papíron, alján a fogott bírák minden jelleg nélkül való veres viasz gyűrűpecsétjeivel, birtokomban.

Mü Marus székbén Szereda városában lakó Török Mihály és Szőcs Mihály mindketten megirt székbén és helyben lakó nemes emberek, kik ez ide alább leirandó dologban kézbe fogott közbírák vagyunk, adgyuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, mind mostaniaknak mind pedig jövődöbelieknek, quod in hoc anno praesenti 1717. die vero sexta Martii midőn volnánk megirt székbén Andrásfolvában tekintetes nemes árapataki Geréb Joseph uram

1717.
márc.
6.

³⁻⁵⁾ Részint olvashatatlan, részint egyes értelmetlen szavak.

ő kegyelme nemes udvarházánál, jelen lévén mi előttünk egy részről maga megirt Geréb Joseph uram, más részről pedig praescribált széki ugyan andrásfolvi küssebb Biró Mihály megirt falunak hites birája, és nagyobb Biró Mihály s Tót Péter megnevezett falunak hütösi (mind az hárman nemes személyek) az egész Andrásfolva képekben és nevekben, és jelenté megnevezett biró hitesivel edgyütt: Denotált falu adott volt falu földéből egy házhelyet ugyan Andrásfolvában lakott néhai nemes Lakatos Jánosnak, ki is már sine semine deficiált, és azon házhely redeált ujalag az falura, melynek vicinussa egyfelől nemes Gegesi Márton öröksége, másfelől pedig azon falu utzája s szorosa, és az mostani nagy és súlyos portiózásnak miatta és az nagy szükségtől kényszerítetvén kényszerítetnek egész falutól eladni örökösön is. Melly specificált házhelyet annak-okaért praenotált Geréb Joseph uramnak ő kegyelmének s két ágon levő posteritásinak s legatariusinak in perpetuum irrevocabiliter¹⁾ pro florenis tizenöt²⁾ cum evictione adának,³⁾ hogy mind magok [a]z mostani lakosok, mind pedig successorok, valakik lakják megirt Andrásfolvát, minden legitimus impeditorok ellen evincállják magok sumptusokon már megirt Geréb Joseph uramat s ő kegyelme successorit s legatariusit, és magok is, sem successorok azon örökös adást és vásárt semmi szin és praetextus alatt nem violálják s violálni nem igyekezik sub poena florenorum⁴⁾ 50. Mellyet ha violálni akarnának, vagy pedig evincálni nem akarnának, tehát az specificált poenát exclusis omnibus iuridicis remediis ac processibus, akarmi rendbeli törvénybeli remedium innen excludáltatván, csak egy nemes szék assessorával is szabadoson exequáltat-hass[a] maga Geréb Joseph uram és successora ő kegyelmének, mégis az örökös ela[dás] helyben maradjon, mivel igen nagy szükségében szánta meg Geréb Joseph uram ő kegyelme az megirt falut.

1) Kiszakadva.

2) tizennégy szóból javítással.

3) Lapszéeli betoldás.

4) florenis hibásan.

Melly örökös adás és vétel mi előttünk így menvén végben mindenekben, melyről mü is adtuk és irattuk ez pecsétes contractualis levelünke[t] fide nostra mediante kezünk irásával s iratásával, s pecsétünk[kel] corroborálván ki is adtunk.

Datum et actum anno, die locoque ut supra.

1717.
márc.
6.

Correcta per nos.

Judices iidem qui supra.

Török Mihály m. pr. és Szócs Mihály m. pr.

204.

1743. júl. 10. Páva.

Mogyorósi István panasza Orbai székhez, hogy a körösiek a nyomásba fordult, tilalmas Csaholyban szénabeli részét megvonták tőle s a falu felfogott erdeit egymásra felosztván, neki semmi részt nem adtak.

Eredetije egy összehajtott negyedíven a nagyborosnyai Bedecsalád birtokomban levő leveles ládjában.

Az tekintetes nemes székhez Mogyorósi Istvánnak alázatos instantiája.

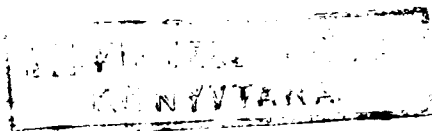
Jelentem alázatosan, a körösi határon Csaholy nevű helyet, mikor nyomásba fordul, Kőrösfalva tilalmas helynek felfogja. Azon helyen nekünk is vagyon kaszáló helyünk, ben a faluban is possessiónk. Az elmúlt ideig abbeli részünköt mindenkor kiatták, most subtrahálták. Denique a falu felfogott erdeit egymásra felosztván, nekünk semmi részt nem attak.

Instálok azért alázatosan, hogy iuxta antiquas possessiones mindenikből rata portiónkot nekünk assignáltassa a tekintetes nemes szék, mivel a falu szükségin kívül minden egyéb tereviselést supportálunk.

*

Mint¹⁾ nemes ember az magáéval szabad. Azért Kő-

¹⁾ A panasz elintézése s az egyezés az okirat hátán.

rösfalva admoneáltatik, hogy az instánsnak tegyen contentumot. Signatum Pava 10. Julii 1743., per
1743. júl. 16.

Josephum Imreh

iuratum sedis Orbai notarium m. pr.

Interim az körösiek conveniálának Mogyorósi István urammal egy szekér szénával coram nobis:

Johanne Finta m. pr.

Gabriele Vajna m. pr. et Sigismondo Vajna m. pr.

205.

(1776. Páké.)

Pákéi Márkos Sámuel panasza Háromszék főkirálybirájához és continua táblájához, hogy elvitt szénáját a körösiekkal „vel in natura vel in aere“ adassa vissza, „a nyomásról lett hajtogatásért vetett kezesség alóll“ mentse fel.

Eredetije egész íven, a nagyborosnyai Bede-család birtokomban levő leveles ládjában.

1775. aug. 2.¹⁾ Alázatosan jelentem Nagyságodnak és a tekintetes Táblának, én itt Orbai székben Kőrösön birok derék benvaló sessiót, és határaiban szántóföldeket és szénafüveket, mégis a körösi lakosok mint communitas engem minden köz haszonból kirekesztenek, sőt a tulajdon örökségemről a hasznot elvenni nem engedik. Nevezetesen a tavalyi 1775-ik esztendőben augustusnak második napján a Papoltz felől való fordulóba Csaholy nevű helyben három darab szénafüvemet mera et absoluta potentia mediante megkaszálta és elhordotta²⁾ Mely kaszálók a vicinált személyekkel forgólag birattatnak. Továbbá ami annál is törvénytelenebb dolog, a köz pascuumról, sőt a nyomásról is marháimat legelni arceálják, behajtsák, a minthogy mostan is egy magyar forintig vagyok megkezesítve; a tilalmas erdőbe, midőn fát osztanak, amely köz, részesülnem nem engedik³⁾

¹⁻³⁾ Értéktelen, szándékosan kihagyott szövegek.

FÜGGELÉK.

Valódi oklevelek

1.

1366. máj. 24.¹⁾

Az erdélyi káptalan jelenti Nagy Lajosnak, hogy parancsára Miklós fia Demetert a testvérével és Bencenc többi unokáival együtt a Sepsi széki székelyek által elfoglalt, azonban a tordai generalis gyűlésen nekik visszaadott árapataki és hidvégi földek birodalmába, a régi határjelek megújításával ellenmondás nélkül visszaiktatta.

Eredetije papíron, az erd. káptalan töredékes záró pecsétje mellett a királynak ugyancsak töredékes titkos gyűrűpecsétjével, újabban állítólag a kolozsvári állami lt.

Zimmermann—Werner—Müller, Urkundenbuch II. köt. 239., ill. 245. ll., a tulajdonneveknek sok helyen eltérő olvasásával.

Excellentissimo principi domino Lodovico dei gratia illustri regi Hungarie, domino eorum naturali capitulum ecclesie Transsilvane orationum suffragia devotarum cum perpetua fidelitate. Litteras vestre celsitudinis honore quo decuit recepimus in hec verba:

Lodovicus dei gratia rex Hungarie. Fidelibus suis capitulo ecclesie Albensis Transsilvane salutem et gratiam.

¹⁾ Felelősségem tudatában megjegyzem, hogy ez az oklevél a kötet 32—34. lapjain részben már kinyomatott. Nem rajtam múlt, hogy a káptalan jelentésének tévedésből éppen a fontosabb, a *határjárást tartalmazó része* a szedőgépben maradt. — Szerkesztő.

Cum nos in presenti nostra congregatione Torde celebrata generali una cum baronibus nostris nobiscum existentibus, cognita et scita rei veritate, terras et metas possessionum fidelium nostrorum Jacobi et Demetrii filiorum Nicolai ac ceterorum nepotum condam Benchench Arapataka et Hydwig vocatarum, per sículos nostros de sede Sebus olim violenter occupatas, veras et antiquas eisdem Jacobo et Demetrio ac aliis nepotibus condam Benchench restituere-
mus et resignaverimus, ac ad easdem possessiones Arapataka et Hydwig reapplicaverimus, sicut pristinis temporibus pertinuerunt, ad ipsas perpetue possidendas, ipsis sículis nostris in hac parte silentium perpetuum imponentes; vestre fidelitati firmiter precipimus, quatenus vestr[u]m mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes de Sile vel Stephanus de Deeg, aut Michael de Bord aliis absentibus homo noster ad facies predictarum terrarum et metarum possessionum Arapataka et Hydwig vocatarum, quas metas et terras sículi predicti olim occuparant et occupatas tenuerunt usque modo, accedendo ipsas metas et terras simul cum omnibus suis utilitatibus intra se existentibus, abolitis aliis metis falsis < fortasse per ipsos sículos erectis, > ¹⁾ statuat prefatis Jacobo, Demetrio et eorum consanguineis premissa nostre restitutionis et reapplic[atio]nis legitimo titulo perhempniter ad prenotatas possessiones Arapataka et Hiduig, sicut ad eas dinoscuntur pertinuisse, per dictos Jacobum, Demetrium et suos consanguineos, eorum heredes possidendas, utendas et tenendas contradictione sículorum predictorum non obstante. Et post hec seriem ipsius statutionis cum cursibus iam dictarum metarum nobis fideliter rescribatis. Datum in eadem Torda, sabbato proximo ante festum Ascensionis Domini, anno eiusdem M-mo CCC-mo LX-mo sexto. máj. 9.

Nos itaque mandatis vestre serenitatis obtemperantes ut tenemur, una cum homine vestro videlicet Michaele de Burd nostrum hominem videlicet Nicolaum sacerdotem de choro nostro ad premissa exequenda duximus trans-

1) Sorközi betoldás.

mittendum. Qui demum ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi die dominico proximo ^{nájus} 17. post festum Ascensionis Domini ad facies possessionum Arapataka et Hydvig vocatarum accessissent ac metas earundem hoc ordine renovassent.²⁾ Primo enim in cacumine cuiusdam montis Vechul dicti metam antiquam renovassent,³⁾ que meta distinguit easdem possessiones a districtu sicularum de Sebusi; deinde super idem Berch ulterius eundo quatuor antiquas metas, abhinc declinat ad quendam montem Benedikmezey vocatum, ubi antiquam metam, deinde ad silvam Howod vocatam veniendo, in qua antiquam metam similiter renovassent;⁴⁾ ulterius veniendo ad rivulum Kurlatpataka vocatum seu Kurlatgepuy, iuxta eundem rivulum antiquam metam renovassent,⁵⁾ que separat a possessione Bulyn. Quibus quidem renovationibus metarum factis easdem possessiones Arapataka et Hydwig statuissent magistris Jacobo et Demetrio filiis Nicolai ac ceteris nepotibus condam Benchench perpetuo possidendas iure quo ad ipsos denominantur pertinere nemine contradictore apparente. Datum ^{1366.} in festo Penthecostes, anno prenotato. ^{május} 24.

Kívül: Domino regi pro magistris Jacobo et Demetrio nobilibus de Hydwig statutoria.

2.

1473. júl. 27. Sepsiszentgyörgy.

Huszár Péter és Tarnai Barnabás székely alispánok és töröcsvári porkolábok jelentik, hogy Sepsi szék véneivel és székbírájával együttes jelenlétükben egyfelől hidvégi Mikó Péter és társai, másfelől bodoki Czirjék György ugyancsak társaival, a közöttük dúló viszálykodásnak végét vetendő, az önként vállalt súlyos büntetés terhe alatt arra kötelezték magukat, hogy a nevezett alispánok által

^{2—5)} renoassent az eredetiben.

kitüzendő időben Sepsiszentgyörgyön meg fognak jelenni, azonban Czirjék György és társai nem jelentek meg.

Eredetije papíron, alján egy zöld pecsét töredékeivel, az Erdélyi Múzeumban, Gróf Bélyi-lt.

Jul.
2.
Nos Petrus Hvzar et Barnabas Tharnay vicecomites sicularum ac castellani castris Therch, ex commissione magnifici Blasii Magiar vayuode Transsilvanensis. Memoriae commendamus tenore presentium significantes quibus inconbit (*így!*) universis, quod cum nos in festo Visitationis virginis Marie fuisset in villa Wzon cum senioribus sicularum, necnon cum iudici terrestri de sede Sepssy ad reformandam pacem ac concordiam inter nobiles Petrum ac Laurentium Mico de Hidwegh cum suis complicibus ab una, parte vero ex altera agiles < viri Georgius Ciriak de Bodogh ac Petrus et Albertus Veres de Zalan, Thomas Forgach de Bodogh, necnon Johannes et Albertus >¹⁾ Sandor de Oltzeme cum eorum complicibus, ad talem dispositionem ac actum devenimus, ut que rixe ac discordie inter ipsos ventillate²⁾ ext[itissen]t, ut ambe partes sponte voluntate se se mut[uo obligarant,] ut quicumque ipsorum predictorum ist[am dispositionem non servarent]³⁾ et rancores moverint ...⁴⁾ vel facto ...⁵⁾ [extunc ipsi in quin]quaginta marcis argenti ponderis [terrestris!] ac in amissionem rerum et bonorum ac capitum⁶⁾ ipsorum convincantur eo facto, et convinci debeant; ita tam[en,] ut cum nos eis terminum ac diem assignare vellemus, ambe partes coram nobis⁷⁾ et coram senioribus et iudici terrestri comparere vellent. Nos vero ad deputandum eis terminum ac diem ambas partes co-

¹⁾ viros Georgium Ciriak de Bodogh, ac Petrum et Albertum Veres de Zalan, Thomam Forgach de Bodogh, nec non Johannem et Albertum *volna helyesen*.

²⁾ ventillata *az eredetiben*.

³⁾ Körülbelül két szó, 30 mm. kiszakadva.

⁴⁾ Egy 10 mm. olvashatatlan szó.

⁵⁾ Körülbelül két szó, 30 mm. kiszakadva.

⁶⁾ capita *az eredetiben*.

ram nobis⁸⁾ vocari fecimus ad tertiam feriam post festum^{Jul. 27.} beati Jacobi apostoli ad op(p)idum Zentgergh in sede Sepsy ad sedem vocari fecimus, dicti vero nobiles Petrus et Laurentius Mico cum suis complicibus coram nobis⁹⁾ et coram senioribus sicularum cum iudice terrestri in supradicta Zentgergh comparuerunt ut debebant, pars vero altera non comparuerunt neque aliquem miserunt ad respondendum, sed se ipsos miserunt in omnibus ag(g)ravatos ac convictos in supradictis quinquaginta marcis argenti et in amissione omnium bonorum ac rerum et capitum¹⁰⁾ ipsorum, ita ut se ipsos sponte¹¹⁾ voluntate obligaverunt. Super quo litteras nostras concessimus testimonio mediante. Datum in op(p)ido Zentgergh, feria tertia proxima post festum beati Jacobi apostoli, anno Domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio. ^{1473.}
^{Jul.}
^{27.}

3.

1513. nov. 8. Héderfája.

Héderfájai Barlabássy Lénárt erdélyi alvajda és székely alispán Sepsi szék tisztségének meghagyja, hogy kilyéni Czirjék Balázst és szentgyörgyi Daczó Pétert hitel fogadott ígéretük ügyében a panaszos gidófalvi Bélyd Pállal együtt hallgassa ki s tegyen közöttük igazságot. Azonban valamelyik fél elégedetlensége esetén az ügyet az ítélettel együtt a panaszos megbírságolása nélkül felülvizsgálat céljából terjessze fel.

Eredetije papíron, alján zöld viaszpecsét töredékeivel, az Erd. Múzeumban, Gróf Bélyd-lt.

Leonardus Barlabassy de Hederfaya vicewaywoda Transsilvanus et sicularum vicecomes. Egregiis ac agilibus viris, regio et terrestri iudicibus ceterisque potiori-

^{7—9)} nos az eredetiben.

¹⁰⁾ capita ugyanott.

¹¹⁾ spontanea helyesebben.

bus et senioribus siculis assessoribus sedis Sepsy debitam reverentiam cum honore. Exponitur nobis in persona agilis Pauli Beldy de Gydofalwa, quomodo ipse ratione et pretextu cuiusdam promissionis fide mediante facte agiles Blasium Chyryek de Kÿllyen et Pëtrum Daczo de Zenthgyergh coram vobis in causam convenire vellet iure admittente. Et quia iudicium et iustitia nemini est abneganda, requirimus igitur vos et nichilominus vobis in persona domini nostri gratiosissimi domini [Jo]hannis comitis et wayuode firmissime committimus, quatinus agnitis presentibus absque ulla procrastinatione eisdem ambabus partibus in vestram convocatis presentiam, auditisque partium earundem propositionibus, allegationibusque et responsis, probabilibus etiam documentis admissis, iuxta iura partium partes inter easdem bonum et rectum iudicium facere et impendere, et si qua partium earundem de huiusmodi vestro iudicio contentando noluerit quovismodo, extunc causam eam simulcum tota serie ipsius vestre adiudicationis¹⁾ dampno et gravamine prefati exponentis sine omni illuc, quo iuris est, transmittere debeatis ad examen. Secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in possessione Hederfaya prefata, feria tertia proxima ante festum beati Martini episcopi et confessoris, anno Domini Millesimo quingentesimo 1513.
nov. 8. tridecimo.

4.

1525. febr. 28. Beszterce.

Uzoni Bélyd Pál a Sepsi széki székelyek nemzetségének Odvor ágán öt is megillető székbiroságot magának követeli s ígéri, hogy akik arra igényt tartanak, azoknak a tisztség szokásos váltságát megfizeti, mire Zápolyai János erd. vajda és székely ispán a nevezett székelyeknek

¹⁾ nove innen keresztülhúzással törölve.

meghagyja, hogy székbírónak mást választani ne merjenek.

Eredetije papíron, alján papírral fedett veres viaszpecsét töredékeivel az Erd. Múzeumban, Gróf Bélydy-lt.

Nos Johannes de Zapolya comes perpetuus terre Scepusiensis, wayvoda Transsilvaniensis et sicularum comes etc. Memorie commendamus per presentes, quod egregius et agilis Paulus Beeldy de Wzon coram nobis personaliter constitutus universos et singulos egregios ac nobiles et agiles potiores primipulos et seniores siculos arboris seu linee Odwor¹⁾ sedis Sepsy ab officio iudicatus istius arboris seu linee inhibuit, ex eo, quod ipsum eque ac²⁾ alios in ista arbore seu linea existentem officium iudicatus tangere haberet, et alioquin omnibus et singulis, quibus interest, honorem ipsorum condignis solutionibus in talibus observari solitis paratum se offert reddere, et ideo officio ipso iudicatus premissa modo universos inhibendo per se fungi optat, immo inhibuit coram nobis. Quocirca vos universos et singulos istius sedis linee nobiles et agiles harum serie requirimus, nichilominus regia in persona vobis firmiter committimus, quatinus contra et adversus prefatum Paulum Beldy inhibitionemque suam coram nobis factam de ista linea pro iudice vestro neminem eligere audeatis, sed eundem a modo deinceps tanquam iudicem vestrum tenere et observare debeatis. Secus ne feceritis, presentibus perlectis exhibenti restititis. Datum Bistricie, ipso die Carnisprivii, anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo quinto.

1525.
febr.
28.

¹⁾ A tulajdonnév az oklevél írójának sorközi betoldása. A névben valószínűleg elhomályosult o betűt újabb korban tentával ki akarván javítani, elmázolták. — V. ö. Szabó K., Székely Okl. III. köt. 6. l., hol egy 1307. évi oklevélben „Andreas filius Vduor syculos de Kyzdy“ — neve olvasható.

²⁾ Sorközi betoldás.

5.

1531. szept. 25. Lóna.

Kendi Ferenc erd. alvajda és székely alispán Prázmár előljáróságának megparancsolja, hogy a csikszentgyörgyi Andorjás István kérésére tolvajságért ott letartóztatott csikszentgyörgyi özvegy Becz Miklósnéra vonatkozó iratokat felülvizsgálat céljából terjessze fel.

Eredetije vízfoltos papíron, alján papírral fedett ép zöld pecséttel, az Erd. Múzeumban, Gróf Bélyi-t.

A pecsét címere: Kerek talpú paizs jobb oldalára helyezett kerek sisak, sasszárny sisakdíszel, a sasszárny tövén egy nyílvevő haránt keresztülszúrva. A paizs felett *F.* és *K.* betűk.

Franciscus de Kend vicewayuoda Transsilvanus et siculorum vicecomes etc. Circumspectis iudici sive villico ceterisque iuratis civibus oppidi Prasmars salutem cum honore. Exponitur nobis in persona agilis Stephani Andoryas de Chykzenthgewrgh, quomodo ipse superioribus temporibus praecedentibus quandam mulierem furem, relictam scilicet agilis condam Nicolai Becz de dicta Chykzenthgewrgh simulcum certis rebus suis furtive ab eo ablati vobiscum iuri detineri fecisset, ex parteque eiusdem a vobis iudicium administrari petivisset et licet vos aliqua in parte iudicium administrassetis, verum tamen satisfactionis complementum impendere minime voluissetis in praeiudicium et dampnum praefati exponentis manifestum. Requiritur igitur vos et nichilominus vobis harum serie domini nostri gratiosissimi in persona firmiter committimus, quatinus receptis praesentibus causam per vos adiudicatam pro maturiori revisione nostri in praesentiam transmittere, foeminam vero furem simulcum rebus cum eadem detentis et fideiussore decimo quinto die a die exhibitionis praesentium coram nobis statuere debeatis et teneamini. Secus nulla ratione facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in domo nostra de Lona, 1531. szept. 25. anno Domini Millesimo quingentesimo tricesimo primo.

6.

1538. ápr. 4. Segesvár.

Majlát István erd. vajda és székely ispán előtt uzoni Béldy Pál tiltakozik az ellen, hogy a brassai tanács a földjein eddig szántóvető polgárait attól eltiltotta és kijelenti, hogy ezentúl ő sem engedi meg nekik, hogy szántóföldeit és erdeit tovább éljék.

Eredetije papíron, pecsét nélkül, az Erdélyi Múzeumban, Gróf Béldy-lt.

Stephanus Maylad waywoda Transsilvanus et siculorum comes etc. Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis civibus civitatis Brassouiensis salutem et favorem. Expositum est nobis in persona egregii Pauli Bewldy de Vzon, qualiter vos homines vestros prohibuissetis, ne terram suam arare deberent, quam tamen alias semper arare soliti fuissent; protestatus est igitur¹⁾ ipse Paulus Bewldy coram nobis vosque inhibuit, ut neque vos deinceps terram suam et silvam intra terminos suos contra voluntatem suam uti permetteret. Hortamur igitur vos, ut vos quoque ad id, quod rectum²⁾ et iustum est, accommodare debeatis, cum nos et ipsum (Paulum) Bewldy et alios quoque omnes in suis iuribus defendere simus obligati. Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Ex Segeswar, feria quinta proxima post dominicam Laetare, anno Domini Millesimo quingentesimo tricesimo octavo.^{1538.}

ápr. 4.

Ad propriam commissionem domini comitis et waywodae etc.

¹⁾ Sorközi betoldás.

²⁾ est innen kitörölve.

7.

1538. júl. 26. Segesvár.

Majlát István erd. vajda és székely ispán uzoni Forró Jánosnak megparancsolja, hogy uzoni Csiky Mihály panaszt a saját földjén termelt gabonájának learatásában ne gátolja, törvénytelenül neki kárt ne okozzon, hanem ha mi keresni valója van rajta, azt törvény útján és ne erőszakkal keresse.

Eredetije papíron, alján papírral fedett ép veres pecséttel az Erd. Múzeumban, Gróf Bély-lt.

A kerek talpú tárcsa paizs címeréből tisztán semmi sem vehető ki. A paizs felett *S.* és *M.* betűk.

Stephanus Maylad vayuoda Transsilvanus et siculorum comes etc. Egregio et agili Joanni Forro de Wzon salutem et favorem. Quamvis superioribus istis diebus egregius et agilis Gregorius Forro de dicta Wzom pater tuus ad litteras nostras praeceptorias agili Michaeli Chyky de eadem Wzom quatuor boves suos, quos ab ipso receperat, dedisse et restituisse perhibeatur, tu tamen postea eundem ipsum Michalem Chyky ex frumento suo illic seminato pepulisses, neque frumentum suum sibi metere permisisses in praeiudicium et damnum eiusdem manifestum. Supplicatum itaque extitit nobis pro parte memorati exponentis, ut sibi circa praemissa de opportuno iuris remedio providere, neque ipsum hoc modo praeter viam iuris opprimi permittere dignaremur. Nos vero neminem ex fidelibus regiae maiestatis per quempiam extra iuris ordinem rebus suis privari, aut quovismodo damnificari permittere volentes, requirimus te tibi in persona r[e]giae maiestatis firmiter committimus, quatinus acceptis praesentibus et praemissis sic se habentibus frumentum ipsius exponentis libere et pacifice sibi me[te]re permittere, neque eum deinceps extra viam iuris in aliquo damnificare debeas, sed si quid actionis cum ipso exponenti habes vel te habere praetendis, id non via facti, sed

iure mediante prosequi debeas, alioqui mandamus tibi, ut statim in prima sede iudiciaria in praesentiam capitanei et iudicis sedis Sepsy sub onere sedecim marcarum rationem superinde redditurum accedas, quibus et nos committimus, ut ipsis exponentibus ex parte tui statim iudicium faciant. Secus ne feceris. Praesentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum in civitate Segeswariensi, in festo^{1538.} beatæ Annae, anno Domini Millesimo quingentesimo tri-^{Jul.} cesimo octavo. 26.

Ad propriam commissionem
domini comitis et wayuodae etc.

8.

1543. szept. 27. Gidófalva.

*Étfalvi Oltszemi Tamás Sepsi széki székbíró bizony-
ságlevele szerint uzoni Béldy Pál gidófalvi idősb Csulyak
Mátét hetedmagával azzal a feltétellel fogadta be a „Kö-
vér fiait“ nevű nemzetség tagjai közé, hogy ezen nemzet-
ségre kerülván a székbíróság sora, mikor ezt a tiszte-
t Béldy Pál elnyerni óhajtja, illetőleg el is nyeri, nevezett
idősb Csulyak Máté és társai a jog szerint őket is meg-
illető székbíróság fejében a szokásos váltságdíjat nem
fogják tőle követelni.*

*Eredetije egész ív papíron, alján a két bevágáson áthúzott papír-
szalaggal ráerősített veres viaszpecsét töredékeivel az Erd. Múzeum-
ban, Gróf Béldy-lt.*

Cum mundi labilis conditio fit caduca et transitoria et gestae rei memoria propter brevem vitam hominum caligine oblivionis obfuscata nequeant in aevum permanere seu durare, provida adinvenit solertia, ut quae in tempore geruntur, ne simul labantur cum eodem, quia actio humana discurrit et labitur, ideo caute inventum est, ut earum solidentur litterarum patrocinio, ne sublimitas praevaleat aequitati et oblivio memoriae nequaquam possit generare posteris eorum praeiudicium aliquale. Pro-

inde ego Thomas Olthzemi de Ethfalwa iudexque terrestris sedis Sepsy vocatae ad universorum notitiam do pro memoria per praesentes, quomodo agilis Mathaeus Chulyak maior, Blasius Chulyak, Laurentius Chulyak maior, Mathaeus Chulyak minor, Ladislaus Chulyak et minor Laurentius Chulyak dicti et nominati in possessione Gydovalua dicta commorantes et existentes in mei venientes praesentiam ac in persona et personis haeredum et successorum suorum spontanea eorum voluntate facti in hunc modum extiterunt, qualiter dum ipsi in genelogiam filiorum Kewer dictorum et vocatorum per nobilem et egregium Paulum Beldy dictum in possessione Wzon dicta cohabitantem et residentem ac eiusdem fratres, dominos et amicos ad eandem genelogiam scilicet dictorum filiorum Kewer iure pertinentem primo et noviter simulcum eorundem haeredibus et successoribus accepti et introducti fuissent, tali pacto tali quoque conditione interiecta seu interposita, eosdem eorundemque haeredes et successores acceptassent et introduxissent, immo acceptarunt induxeruntque, quatinus quum eundem nobilem et egregium Paulum Beldy di[ct]um ac eius haeredes et successores labente seu procedente tempore (gerundum eandem genelogiam filiorum Kewer dictorum cursus ac series iudicatus sedis Sepsy dictae contigerit tetigisse) eiusdemque iudicatus officium idem praeannotatus (*igy!*) nobilis et egregius Paulus Beldy ac eius haeredes et successores assumpmere acceptareque voluerint (ac assumpunt et acceptantque), eotunc iidem Mathaeus Chulyak maior, Blasius Chulyak, Laurentius Chulyak maior, Mathaeus Chulyak minor, Ladislaus Chulyak et minor Laurentius Chulyak dicti et nominati, eorundemque haeredes et successores super eundem¹⁾ memoratum nobilem et egregium Paulum Beldy ac eius haeredes et successores pro huiuscemodi honore iudicis iure eosdem ac eorundem haeredes et successores in talibus concernentibus et debentibus penitus nichil etiam modicum quid rogare et

¹⁾ Sorközi hetoldás.

accipere possent et valerent ac possint et valeant harum litterarum vigore mearum et testimonio mediante. Praesentibus autem ibidem honorabilibus et discretis²⁾ Gasparo de Gydo-falwa dicta, Michaelae de Byk-falwa et Alberto de Nyen ecclesiarum parochialium plebanis, necnon agilibus Gasparo et Andrea Kewer dictis et vocatis, ac honesto magistro Fabiano eiusdemque possessionis Gydo-falwa rectore. Datum in praedicta possessione Gydo-falwa, anno dominicae Incarnationis Millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, feria quinta, quae fuit proxima post festum divi Mathaei euangelistae.

1543.
szept.
27.

9.

1546. jún. 30. Szamosfalva.

Szamosfalvi Mikola László erdélyi alhelytartó a fel-peres uzonfalvi lakosoknak alperes Uzonfalvi Gergely ellen hétszáz darab idegen juhnak az uzoni határon való legeltetése miatt, a Sepsi széki törvényszéken indított és innen Udvarhelyre felebbezett perében az utóbbi törvényszék ítéletét helybenhagyja.

Eredetije vízfoltos papíron, alján két bevágáson áthúzott papír-szalaggal ráerősített zöld pecsét töredékeivel az Erd. Múzeumban, Gróf Bélyd-It.

Nos Ladislaus Mykola de Zamosfalwa vicelocum-tenens reginalis maiestatis et illustrissimi filii sui ac in regno Transsilvaniae viceiudex generalis etc. Memoriae commendamus per praesentes, quod nobis feria secunda inter octavas festi sacratissimi Corporis Christi unacum nonnullis dominis et regni nobilibus pro faciendo modera-tivo iudicio causantibus in sede nostra iudiciaria sedenti-bus Simon Zewch de Wzon pro universis incolis posses-sionis Wzonffalwa veluti actoribus ab una ac Joannes

jún.
28.

²⁾ dom szótag innen keresztülhúzással törölve.

Porro pro agile Gregorio de eadem¹⁾ Wzonffalwa veluti in causam attracto partibus ab altera iuxta legationem agilis Colomani Domokos de Akland nunctii sedis Wdwarhel in figura iudicii nostri comparentibus, quae legatio continebat quandam causam inter partes praedictas primum in sede Sepsy motam fuisse, et tandem per viam appellationis ad sedem Wdwarhel deductam, ubi agilis Simon Zywcz procurator actorum contra in causam attractum proposuisset, quod in causam attractus septingentas oves alienas ad terri[to]rium possessionis ipsorum Wzonffalwa pascendas et alendas abigi fecisset, quod ipsi actores eidem in causam attracto minime concedere velent. Ubi per iudices statim revisio iuris facta fuisset et ita decretum fuisset, quod ex quo in causam attractus sit homo capitalis inter eosdem incolas dictae possessionis, centum oves penes suas potest in territorio ipsius possessionis alere. Hoc percepto iterum procurator actorum respondiisset, ut ipsa deliberatio iudicum contra iura eorum facta fuisset . . .²⁾ esset possessionis lex, ut ne unamquidem ovem alienam . . .³⁾ eorum possit in territorio eiusdem possessionis alere, quod procurator actorum iuramento solus suae personae verificare assumebat. Hoc iuramentum iudices non admiserunt, sed praescriptam constitutionem, quam affirmavit, testibus extraneis probare decrevissent. Procurator actorum nominasset statim unum testem videlicet Laurentium Bartha de Zentywan. cum quo eam constitutionem incolarum probaret. Quo percepto praefatus procurator in causam attracti respondiisset, se illi testi contradicere, non tamen in sede eorum, sed causam transmittant ad sedem nostram iudiciariam et hic causam contradictionis narrarent. Procurator actorum dixisset, quod ibidem causam contradictionis suae narrare debet, non in sede nostra iudiciaria, quia se illi iusta ratione contradicere, ipse alium etiam testem super

¹⁾ Sorközi betoldás.

²⁾ Körülbelül két szó, 35 mm. vízfoltos, olvashatatlan.

³⁾ Körülbelül négy szó, 90 mm. vízfoltos, olvashatatlan.

hoc procuret. Iudices ita deliberassent, quod in causam attractus debet statim coram eisdem causam contradictionis suae contra testem dicere; si recusaverit, decidet a proposito suo et actores causam obtinebant. Quaquidem relatione praefati nuntii modo praemisso coram nobis facta, nos iudicium dictorum iudicum sedis Wdwarhel laudavimus et approbavimus, imo laudamus et approbamus per praesentes. Datum in Zamosfalwa, tertio die termini praenotati, anno Domini Millesimo quingentesimo quadagesimo sexto. ^{1546.}
^{jun.}
^{30.}

Lecta.

10.

1550. febr. 10. Kolozsvár.

Nagymihályi Ödönffy László görgényi porkoláb és székely ispán parancsa a Sepsy, Kézdi és Orbai székelyekhez, hogy a kolozsvári országgyűlés végzése értelmében az Erdélyben elszaporodott tolvajok, rablók üldözésére kirendelt királyi emberek mellé, a legközelebb tartandó közgyűléseiken választott embereiket erős hitttel megesketvén, kapitányaikkal és bíráikkal együtt mentől hamarább küldjék ki.

Eredetije papíron, alján papírral fedett zöld viaszpecsét töredékeivel az Erd. Múzeumban, Gróf Bélyd-It.

Ladislauſ Ewdenffy de Naghmyhal praefectus arcis Gewrgen et siculorum comes etc. Egregiis et agilibus capitaneis, iudicibus, potioribus, primipulis et assessoribus ac universitati siculorum trium sedium Sepsy, Kyzdy et Orbay salutem et amicitiam paratam cum honore. Quoniam in praesentibus comitiis generalibus dominorum regnicolarum trium nationum pro festo Purificationis beatissimae Mariae virginis hic Coloswarini celebratis¹⁾ decretum est, ut fures, latrones ac alii maleficii homines in hoc regno generaliter persequerentur et ad persequu-

^{febr.}
^{2.}

¹⁾Szilágyi S., Erdélyi Országgyűlési Emlékek I. köt. 302—306. 1.

tionem eorum comites et homines deputati statim exmittantur, nosque unacum dominis potioribus siculis nobiscum hic existentibus homines nostros speciales unacum capitaneo et iudice hominibusque vestris per vos ad hoc eligendis ad persequendos fures et alios maleficos homines in hiis partibus regni siculorum deputavimus. Quare requirimus vos et nichilominus vobis harum serie auctoritate domini nostri gratiosissimi qua fungimur committimus, quatinus acceptis praesentibus in prima die celebrationis sedis vestrae primitus post harum exhibitionem fiendis generaliter insimul convenire ac iuxta vetustam usum in persequutionibus furum observatum penes homines nostros iudices scilicet regios, istius sedis vestrae capitaneum et iudicem vestrum istius sedis unacum aliis hominibus vestris, per vos ad hoc deligendis adhibere et ad persequendos fures et alios maleficos homines, prout in articulo superinde confecto continetur, transmittere debeatis et teneamini; ita tamen, ut iidem homines nostri per nos ad hoc deputati unacum capitaneo et iudice sedis vestrae ac hominibus vestris per vos, ut praefertur ad hoc deligendis seorsum et singillatim in facie sedis vestrae permaius iuramentum praestent, quod in hoc officio persequutionis latronum et maleficorum hominum fideliter et sincere ac absque omne delectu personarum procedent, nec iniuria aliqua vel odio, amore, prece vel praemio moti contra iusticiam facere attentabunt. Secus non facturi. Datum in civitate Coloswar, feria secunda proxima post festum beatae Dorotheae virginis, anno Domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo.

1550.
febr.
10.

Ad propriam commissionem
domini comitis siculorum.

Hamis oklevelek.

A most másodízben kiadásra kerülő két első hamis oklevél hevenyészett és hézagos feldolgozásban először „A Székely Nemzeti Múzeum Emlékkönyve“ c., *Csutak* Vilmos szerkesztette nagybecsű kiadványban látott napvilágot. Ezeknek átdolgozása, illetve a hiányok pótlása közben rájöttem, hogy a *Szabó* Károly által szerkesztett „Székely Oklevéltár“ I. kötetében szintén van egy olyan oklevél, amelyről személyeinél és tárgyánál, sőt kelténél fogva is bizvást el lehet mondani, hogy édes testvére a hátrább tárgyalásra kerülő *Zsigmond*-féle hamis kiváltságlevélnek. Ez a körülmény érlelte meg lelkemben azt a gondolatot, hogy kútfő-kritikai szempontból ez alkalommal ezt a harmadik oklevelet is vizsgálat tárgyává tegyem. Egyébiránt a székelység jövődő történetírójának munkáját megkönnyítendő, célszerűnek tartottam, hogy a *Frangepán*-Oklevéltár hamis okleveleinek mintájára, a valódiaktól ezeket is különválasztva, külön csoportba foglalva emlékezzem meg róluk.

A szóbanforgó két első gyanús oklevél közül az egyiket 1386 március 21-én Apátiréven *Mária* és *Erzsébet* királynék adták a háromszéki székelységnek; a másik 1426 május 20-án *Tatán* keltezett kiváltságlevéllel *Zsigmond* király tüntette ki kedvelt híveit, *Kálnoki Mátét* és testvérét — állítólag. Sajnos, az eredetije tudtommal eleddig egyiknek sem ismeretes. Így hát diplomatikai szempontból az írás anyagának és jellegének, továbbá a pecsétnek

bírálatáról mindkét esetben le kell mondanunk és csak a levelek tartalmának és chronológiájának vizsgálatára kell szorítkoznunk. Az eredeti hiánya a kérdéses oklevél hitellességének, illetőleg hamis voltának megállapításánál mint számbaveendő körülmény, minden esetre óvatosságra int. Azonban a dolog lényegét illetőleg a történetkutatónak a rendelkezésére álló adatok pontos és lelkiismeretes mérlegeléséből és egybevetéséből levont ítéletét nem befolyásolhatja.

De vegyük sorra a gyanuba vett okleveleket.

1.

Az első, valódisága esetén, rendkívül értékes adaléka volna Magyarország Nagy Lajos korabeli földrajzának. Mert hiszen nem kevesebbről, mint a Sepsi, Kézdi és Orbai székely székekből alakult Háromszéknek Moldva és Havaselföld felől kiépítendő és megerősítendő határaitól van szó benne. Azt olvassuk ugyanis az oklevélből, hogy Torjai Dancs fia Miklós, Orbai Mihálcz fia Jakab és Sepsi Daczó fia Tamás „metarum reambulatores siculorum“ arra kéri a két királynét, hogy erősítsék és tartsák meg a Sepsi, Kézdi és Orbai három nemű székelységet a szent királyok idejétől fogva Nagy Lajos haláláig határaik között élvezett kiváltságaikban. Kérésüket Mária királyné és anyja nemcsak teljesítik, hanem különös királyi kegyképpen azt is megígérik, hogy határaikat Havaselföld és Moldva felől a Bodza, illetve a Hynd (?!) folyók mentén meg is fogják erősíttetni.

Mellőzve most a székely nemzet kiváltságai jogi természetének oly sokat vitatott kérdését, ha fel is tehetnők, hogy csakugyan volt egy „derék levél“ — amint ezt a szöveg alatti feljegyzés írója állítja, — melyről ezt a másolatot „kiírták“: — ebben az esetben is meg kell állapítanunk, hogy a másoló nagyon hanyagul és felületesen végezte munkáját. Ezt bizonyítja a több helyen hibás olvasásból

származó szövegrontás. Azután, hogy Nagy Lajost, minden más címét mellőzve, érthetetlenül Magyarország helyett Erdély királyának (rex Transsilvaniae) mondja, majd a régi római feliratos sírkövekre emlékeztető jelzővel dicsőíti. Az is feltűnő, hogy amíg Dancs fia Miklóst a rendes szokásnak megfelelőleg „Torjai“-nak írja, addig Mihálcz fia Jakabot és Daczó fia Tamást szokatlanul az Orbai, illetve Sepsi székely székekről vett előnévvel ruházza fel.

Eltekintve a Daczó fia Tamás „de Sepsi“ praedicatúrájától, a három állítólagos „határjáró“ székelyről mondottakon felül a Mihálcz fia Jakab „Orbai“ előnevét illetőleg legelőször is tudnunk kell, hogy amíg az 1332. és 1337. évi pápai tizedlajstromok¹⁾ Sepsi széken — Erdővidéket is beleszámítva — 34, Kézdiben pedig 18 plébániát sorolnak elő, addig a névleg is ismeretlen Orbai szék területén egyetlenegy sem ismernek. Ebből az következik, hogy a háromszéki medencének ezt a minden valószínűség szerint szlávok lakta területét a székelyek csak a XIV. század 30-as éveitől színtől szállották meg. S ami még különösebb, hogy ez után is csak hosszú idő múlva, 1464-ben találkozunk legelőször hitelesen a szék nevével.²⁾ Az 1096, illetve javítással 1396 keltezésű oklevél egyébek között a közsékelyek megjelölésére használt „Giharlog“ szónak erőltetett képzése miatt is alig fogadható el hitelesnek.³⁾ Orbai székekkel kapcsolatban még az a különös eset is figyelemre méltó, hogy a faluk nevei csak a XVI. század második felében kezdenek feltűnedezni az oklevelekben, az egyetlen, legészakibb fekvésű „villa Zabola“⁴⁾ kivételével, melynek nevét a háromszéki főnépek és közsékelyek között dúló viszály lecsendesítése céljából, a Bazini és Szentgyörgyi János gróf erdélyi vajda és székely ispán elnöklésével 1466. jan. 20-án itt tartott

1) Monumenta Vaticana Hungariae. Series I. Tomus I. fol. 105, 106, 109, 111, 112, 114, 116, 126, 130, 133, 134.

2) Szabó K., Székely Oklevéltár, I. köt. 81. l.

3) Szabó K., i. m. I. köt. 1. l.

4) Szabó K., i. m. III. köt. 86. l.

Sepsi, Kézdi és Orbai széki nemzetgyűlés végzéseit magában foglaló eredeti oklevél tartotta fenn az utókor számára.

Ezek után visszatérve a Nagy Lajos királyi címére, — amennyiben az az állítólagos eredeti oklevél írójától származnék, — már eleve kizártnak kell tartanunk, hogy az oklevél a Mária királyné kancelláriáján látott volna napvilágot. Elképzelhetetlen, hogy ez a kancellária alig negyedfél év elmultán elfelejtkezzék a három tenger mosta magyar birodalom királyának hatalmas egyéniségéről és csak egyszerűen mint erdélyi királyról emlékezzék meg róla. Annál meglepőbb az az egészen helyes és pontos értesültsége, hogy 1386-ban csakugyan Dán (ezen a néven az első) volt Havaselföld vajdája.

De menjünk tovább. Lássuk a másolat keltét. Ez így hangzik: „*Datum in portu Dravi Apathi nuncupato, in festo beati Benedicti abbatis anno Domini Millesimo trecentesimo octuagesimo sexto.*“

Mindenek előtt a Dráva melletti Apátirév holfekvésével kell tisztába jönnünk. Ez alig lehet más, mint a Baranya megyében 1479—1506 közt, a Dráva mellett fekvő Valpó vár tartozékaként emlegetett Apátirév, ugyancsak a Dráva partján.¹⁾ A Drávára sarkalló többi magyar és szlavyon vármegyékben hasonló nevű drávai rév nem fordul elő.

Ami már most a nevezett két királynénak 1386-ban akár márc. 21-én, akár júl. 11-én Apátiréven való állítólagos tartózkodását illeti, erre nézve a szóban forgó másolaton kívül semmiféle hiteles adat nem áll rendelkezésemre. Különben az oklevél keltére nézve útba kellene hogy igazítson Mária királynénak 1386. évi itinerariuma is. Azoknak a történelmi forrásoknak alapján, melyekhez a könyv- és levéltárakkal rendelkező magyar tudományos központoktól távol hozzáférhettem, a Mária ez évi tartózkodási helyeinek és idejének sorrendje a következő:

¹⁾ Csánki, Magyarország tört. földrajza a Hunyadiak korában, II. köt., 468. l.

1386. jan. 25. Buda²⁾
febr. 10. Buda³⁾
márc. 1. Buda⁴⁾
márc. 26. Buda⁵⁾
ápr. 4. Buda⁶⁾
ápr. 13. Győr⁷⁾
ápr. 30 — máj. 12. Győr³⁾
máj. 18. Buda⁹⁾
jún. 8. Buda¹⁰⁾
jún. 13. Buda¹¹⁾
jún. 22. Buda¹²⁾
jún. 24. Buda¹³⁾
júl. 15. Esztergom¹⁴⁾
aug. 24. Esztergom.¹⁵⁾
szept. 4. Kaproncza.¹⁶⁾

A Mária királyné tartózkodási helyeinek ezen összeállításából kitűnik, hogy idejét az 1386-ik év egész folyamán jan. havától aug. 24-ig felváltva Budán, azután Győ-

^{2—3)} *Ráth*, A magyar királyok hadjáratai 88. l.

⁴⁾ *Katona*, Hist. Crit. XI. 149. l., *Kovachich*, Supl. ad Vestigia Com. I. 287. l.

⁵⁾ *Katona* i. m. XI. 153. l.

⁶⁾ *Ipolyi—Nagy—Véghelyi*, Hazai Okm. III. 240—1. ll., *Ráth* i. h.

⁷⁾ *Varju*, Bánffy-Oklevéltár I. 380., 382. ll.

⁸⁾ *Varju* i. m. I. 384. l., *Szilágyi*, A magyar nemzet tört. III. 381. l.

⁹⁾ *Ráth* i. h.

^{10—11)} *Nagy—Véghelyi*, Zichy-Okm. IV. 317—318., VII. 282. ll.

¹²⁾ *Ráth* i. h.

¹³⁾ *Katona* i. m. XI. 155. l.

¹⁴⁾ *Zimmermann—Werner—Müller*, Urkundenbuch II. 605. l.

¹⁵⁾ *Nagy—Véghelyi*, Zichy-Okm. IV. 321., VII. 283. ll.

¹⁶⁾ Magyar Tört. Tár IX. 38. l., *Márki*, Mária Magyarország királynéja 95. l.

— Ha Mária királyné 1386. aug. 24-én Esztergomból rendeli el Szabolcs vármegyének, hogy Adony fölégetése és egyéb hatalmaskodások ügyében tartson vizsgálatot, szept. 4-én pedig Velencének adót hozó követét a Körös vármegyei Kapronczán fogadja, — bizonyos, hogy csakis a jelzett két időpont közé eső tizenkét nap valamelyikén, de mindenesetre még aug. havában indult el anyjával és kíséretével Horvátországba. — V. ö. *Márki* i. m. 95—6. ll. és *Szilágyi* i. m. III. 383. l.

rött, majd ismét Budán és végül Esztergomban töltötte. Ellenben semmi nyoma annak, hogy a délvidéki végzetes utazás előtt, akár márc. 21-én, akár júl. 11-én Apátiréven tartózkodott volna. Ebből viszont az következik, hogy az ez idő szerint csak a XVII-ik század első feléből való egyszerű másolatban ismert oklevelet nemcsak gyanusnak, hanem egyáltalában hamisnak kell nyilvánítanunk.

Ezt a megállapítást különben a háromszéki székelység kiváltságainak épségben tartása iránt állítólag előterjesztett kéressel szemben a székely közösség (*universitas siculorum*) önkormányzati és törvénykezési joga is igazolja.

Hóman Bálint¹⁷⁾ XIII. és XIV. századi adatok alapján kimutatta, — és ezt XV—XVI. sz. nemzetgyűlési végzések is igazolják,¹⁸⁾ — hogy a felebbezési ügyekben a király nevében eljáró székely ispán törvénykezési és közigazgatási jogköre nagyon korlátozott volt. Valójában a székelyek közössége (*universitas*) volt a törvénykezési és közigazgatási hatalom birtokosa. Ilyenformán a székely közösségnek alig volt arra szüksége, hogy önkormányzati jogáról megfeledkezve, vagy azt feladva, szabadságát és ősi jogszokásait királyilag is szentesíttesse. S valóban a székely szabadságnak és jogszokásoknak kiváltságlevél alakjában történt megerősítéséről középkori írott emlékeink semmit se tudnak. II. Ulászló 1499. júl. 13-iki oklevele¹⁹⁾ sem tekinthető ilyennek, bár a királyi kancellária a gyakorlatnak megfelelőleg a kiváltságlevél mezébe öltöztette. Alapjában véve nem egyéb, mint a székelyek szabadságának és jogszokásainak írásba foglalása, miként azt az érdekeltek a királyi felség elejébe terjesztették.²⁰⁾

¹⁷⁾ A székelyek eredete 6. I.

¹⁸⁾ *Barabás S.*, Székely Oklevéltár 218. I. — V. ö. *Szabó K. i. m.* I. köt. 306. és 313. II.

¹⁹⁾ *Szabó K. i. m.* III. köt. 138. I.

²⁰⁾ ... pro parte et in personis ... universorum trium generum siculorum partium regni nostri Transsylvanarum exhibiti sunt nobis et praesentati certi articuli — az oklevél szaval.

Már most arra a kérdésre, hogy ki, mikor és minő célból hamisította (?!) — csak nem-tudom-mal válaszolhatok. Azonban a székely történet jövő kutatója számára e kérdésre vonatkozólag talán nem lesz felesleges, amit itt pár sorban elmondandó leszek.

Országos levéltári tisztviselő koromban, hivatalos és tudományos célú kutatásaim közben fajom történetéről sem feledkeztem el. Így történt, hogy valamelyik királyi táblai ügyvéd iratai között egy eredeti adománylevélre emlékezem, mellyel a XVII. században uralkodott erdélyi fejedelmek valamelyike a Bodza folyó mentén ma is ismert Csemernek nevű, akkor bizonyára őserdő borította területet valamelyik sepsiszentgyörgyi Daczónak adományozta. Valjon oklevelünk Daczó fia Tamásának és vele kapcsolatban a feljegyzés említette Daczó Jánosnak szereplése között nincsen-e valamelyes összefüggés a Csemernek adományozásával? — Ezt a csomót a székelyek jövő történetírójának kellene esetleg kibogoznia.

* * *

1386. márc. 21. Apátirév.

Mária és Erzsébet királynék torjai Dancs fia Miklós, orbai Mihálcz fia Jakab és sepsi Daczó fia Tamás kérésére ígérük, hogy a Kézdi, Orbai és Sepsi széki székelységet a szent királyok idejétől fogva élvezett kiváltságaikban nemcsak megtartják, hanem határaikat Moldva és Havaselföld felől meg is erősítetik.

Másolata a XVII. sz. elejéről a Magyar Nemzeti Múzeumban, Rétyi Antos lt. I. 1.

Ugyancsak XVII. századi, de más kéz feljegyzése a szöveg alatt balról: Erről való derék levél Daczó János uraméknál vagy Donát Ferencznél vagyon, onnat irták ez párt ki valamelyikéről.

Nos Maria et Elizabeth dei gratia reginae Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod

nobiles viri Nicolaus filius Danch de Torja, et Jacobus filius Michalcz de Orbaj ac Thomas filius Daczo de Sepsi, metarum reambulatores sicularum nostrorum trium generum, in persona universorum sicularum de Kezdi, de Orbaj et de Sepsi < in nostrarum maiestatum accedentes praesentiam > ¹⁾ nobis humilime supplicarunt, ut ipsos et quemlibet ipsorum in omnibus libertatibus, immunitatibus et libertatum praerogativis, in verisque (!) metis et veris limitibus, (in quibus ipsi) a tempore sanctorum regum Hungariae usque ad consummationem vitae condam excellentissimi principis domini Ludovici regis Transsilvaniae (*igy!*), cuius memoria in benedictione est, patris et consortis nostri benemerentissimi perseveraverunt et conservati fuerunt, gratiose confirmare dignaremur. Nos itaque attendentes grata, fidelia et accepta servitia ipsorum sicularum nostrorum, quibus iidem in conservatione terminorum et limitum regnorum nostrorum plerisque vicibus gravia vulnera et effusionem sanguinis tolerando. mortem non formidando, saevissimae fortunae et fragilibus casibus se submitiendo nobis et sacrae coronae Hungariae fideliter et indefesse toto ipsorum posse studuerunt et in futurum anhelantes intrepide complacere volentes, nihilominus ipsos favore prosequentes (benevolo) et gratia speciali eisdem promisimus et harum serie promittimus nos in omnibus libertatibus, immunitatibus, libertatumque praerogativis ac metarum limitibus, quibus ut praefertur (a tempore) ipsorum sanctorum regum Hungariae usque ad tempus praefixum usi fuerunt et gavisitene, defendere et pacificos conservare, metasque eorundem videlicet a metis et terminis territorii Dan vayvodae fluvium Bozza, a parte vero terrae Moldaviae fluvium Hyndh²⁾ vocatum erigere, stabilire, restaurare et fortificare, imo ipsos et quemlibet ipsorum in omnibus praemissis et praemissorum singulis pacificos et quietos tenebimus et conservabimus, praefatasque metas in fluviis praescriptis erigemus, fortificabimus et certificabimus (!)

1) in nostram maiestatem accedente personaliter a *másolatban*.

2) Hymts (?)

sub praesentium nostrarum testimonio litterarum. Datum in portu Dravi Apathi nuncupato, in festo beati Benedicti abbatis, anno Domini Millesimo trecentesimo octuagesimo sexto.

1386.
márc.
21.
julius
11.

2.

Közismert dolog, hogy az 1562-iki székely felkelés előtt a király a Székelyföldön birtokot törvényesen senkinek sem adományozhatott, mivel a székely örökségben királyi jog nem lappangott. Vérségi rendszeren nyugvó s gyakorlat szentesítette ősrégi jogszokás volt Székelyföldön a birtoklás alapja. Ebből önként következik, hogy jog szerint nem is erősíthetett meg senkit székelyföldi birtokának a birodalmában. A Zsigmond király szóban forgó levelében pedig éppen erről van szó.

Az 1426. máj. 20-áról datált, különben kihagyásokkal ékeskedő s a mellett hibás egyszerű másolat szerint ugyanis Kálnoki Máté, a testvére Demeter és fiaik képeben azt panaszolja a királynak, hogy a Sepsi széki székelyek a szék területén fekvő Ivásfog földet székely jogon való birtoklással nekik ajándékozták, azonban némelyek ki akarják őket vetni belőle. Ennélfogva könyörögve kéri, hogy az ajándékozásnak királyi jóváhagyása mellett tartsa, illetve erősítse meg őket örök időkre a kérdéses puszta birtokában. És Zsigmond király a Kálnoki Máté érdemeiért az ország nagyjainak hozzájárulásával a kérést olyan értelemben teljesítette, hogy — az oklevél szavaival élve — soha senki őket Ivásfog földéből és annak uraságából ki ne vethesse.

Fennebb már röviden említettem, hogy mi volt 1562 előtt a Székelyföldön a birtoklás jogi alapja. Ha tehát azt látjuk, hogy a kiváltságlevél írója a jogi alapot ezzel ellenkezőleg a királyi felségjognak idő előtti gyakorlásában állapítja meg, bizvást elmondhatjuk, hogy nyilvánvaló hamisítást követett el. Ennélfogva a kiváltságlevelet már jogi szempontból is hamisnak kell bélyegeznünk. Egyébiránt erre a kérdésre hátrább még visszatérünk.

Az oklevél szövegéről és keltezéséről nem sok mondani valóm van. Hogy mindjárt az utóbbi kérdéssel kezdjem, csupán a *Ráth* Károly¹⁾ közlése alapján is megállapíthatjuk, hogy írójának, illetve koholójának a király tartózkodási helyét, annak idejét és végül az uralkodási évek számát illetőleg jól értesültsége minden tekintetben kifogástalan. Úgy kell lenni, hogy a hamisító a pontos dátumot Zsigmondnak valamely keze ügyébe eső ugyanazon időben és helyen kelt jeles alakú leveléből vette.

De már az oklevél megszövegezésében nem volt szerencséje a koholónak. *Stilusa* általában véve elárulja, hogy nem a Zsigmond király kancelláriáján állították ki.

Ezek után mindent egybefoglalva a vizsgálat eredményül megállapíthatjuk, hogy az állítólagos Zsigmond-féle kiváltságlevélben a rosszul sikerült hamisítványoknak egy nem kevésbé gyarló példányával ismerkedtünk meg. Azonban az állítólagos kiváltságlevélnek — hogy képletesen szóljak — még egy tüzes vaspróbán át kellett mennie.

Vingárti Geréb Péter erdélyi vajda és székely ispán 1477. jan. 18-án közgyűlést tartott Sepszi szék hites bíráival Sepsiszentgyörgyön.²⁾ Ezen a szék közügyei mellett a bizonyára nagyobb számban megjelent ügyes-bajos emberek panaszai is elintézését nyertek. Ezek közül a közgyűlésnek fennmaradt egyetlen írásos emléke három patvarokodó rokonnak a nevét meg is örökítette. Ezek: Kálnoki Borbála asszony karácsonfalvi Jánossa Antalné, Kálnoki Bálint és a testvére Mihály. Úgy látszik, hogy nevezett úr-asszony saját személyében távol maradt, képében azonban, kezében a székely ispántól nyert ügyvédi meghatalmazással bikafalvi Jánossa Mihály részt vett a közgyűlésen. Mikor a sor reá került, Borbála asszony nevében eléadta, hogy a kérdéses Ivásfog pusztát atyjának, a székek által meggyilkolt Kálnoki Máténak vérdíja fejében a nevezett székelyektől ajándékba kapta. E szerint az a maga egészében teljes jogon egyedül őt és utódait illeti. Egy-

¹⁾ A magyar királyok hadjáratai 139. l.

²⁾ Szabó, Székely Oklevéltár III. köt. 98. l.

úttal visszakövetelte annak azt a nagyobb részét is, melyet Kálnoki Bálint és testvére Mihály ez idő szerint elfoglalva bitorolnak. A Jánossa Mihály előterjesztése nem érte váratlanul a személy szerint is jelen levő Kálnoki testvéreket s Bálint nyomban ugyancsak a Kálnoki Máté jussán magának és testvérének követelte az egész Ivásfog pusztát. És hogy jogos követelésének nagyobb nyomatékot adjon, tüstént elé is terjesztette írásos bizonyítékait. A két rendbeli levél közül az egyik a Zsigmond király *megerősítő levele* volt s Ivásfog pusztáról szólott. A másik iktató parancsot és egyben iktató levelet ugyancsak az említett puszta ügyében pelsőczy Bebek Péter székely ispán adta ki.³⁾ Sajnos, hogy a sepsiszentgyörgyi generális gyűlésből kiadott székely ispáni ítélet a Kálnoki testvérek bizonyítékainak keltét nem jegyezte fel. Mégis abból a szűkszavú megjegyzésből, melyben az állítólagos Zsigmond-féle kiváltságlevelet *megerősítő levélnek* (littera confirmationalis) mondja, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy ez Zsigmondnak fennebb tárgyalt 1426. május 20-án kelt oklevelével egy és ugyanaz.

A gyakorlat szerint a felek iratainak a bíróság előtt való bemutatását azok felolvasásának nyomon kellett volna követnie. Ezt Geréb Péter székely ispán el is rendelte. Azonban a Kálnoki Borbála asszony prókátora kijelentette, hogy a felmutatott levelek érvénytelenek és így azoknak felolvasása és megvitatása is felesleges. És ezen állításának igazolására nyomban elmondotta, hogy a székelység véneinek keresztúri generális széke már *két ízben* is elrendelte alpereseknek, hogy Ivásfog pusztáról szóló leveleiket, azok megsemmisítésének és eltörlésének terhe alatt Kálnoki Borbála asszonnyal szemben bemutasák. Ezt azonban mindannyiszor elmulasztották. Egyéb-iránt úgylátszik, hogy Jánossa Mihály sem nagyon

³⁾ Az 1423—1426 között székely ispánságot viselt pelsőczy Bebek Péter iktató parancsával nem foglalkozhatom. Különben erre is teljes mértékben reá illik mind az, amit a Zsigmond-féle kiváltságlevél hitelessége ellen jogi szempontból felhoztam, Ennél fogva már láthatatlanban is bízvást hamisítványnak bélyegezhetjük. — *Századok* 1880, 746. l.

bízott különben is bizonyításra szoruló szóbeli előterjesztésének a sikerében, azért jó előre gondoskodott, hogy legyen valaki a háta mögött, aki állításait mint szemtanú élőszóval is bizonyítani tudja. E végből magával hozta ez alkalommal a keresztúri székbíró is, aki tisztét a székelység véneinek említett generális széke idején viselte. S a székbíró ugyancsak derekasan megfelelt feladatának. Vallomásával a Jánossa Mihály prókátor előterjesztését mindenben megerősítette. Ez a vallomás a Kálnoki testvérek amúgy is vesztett perének a sorsát előreláthatólag el is döntötte.

Most már csak az ítélet volt hátra. Nevezetes, hogy az ítélet a Kálnoki Máté meggyilkoltatásáról, és hogy leánya az ő vérdíja fejében kapta Ivásfog pusztát, egy szóval sem emlékezik meg. Ezt csak a prókátor előterjesztéséből tudjuk. És ez érthető is. Nyilván köztudomású volt mindenki előtt Sepsi széken s ezért valónak vette minden bizonyítás nélkül a Jánossa Mihály előterjesztését a székbíróság is. Ellenben a Kálnoki testvérek leveleit a nevezett ügyvéd állítása, illetve a keresztúri székbíró vallomása alapján a székely jogszokás értelmében érvényteleneknek nyilvánította. S minek utána alperesek kijelentették, hogy a kérdéses pusztához való jogaikat ezeken kívül semmivel sem tudják bizonyítani: — a bíróság őket Ivásfog pusztájától megfosztotta és azt ugyancsak a székely jogszokásnak megfelelően „pure et simpliciter“ Kálnoki Borbála asszonynak és örököseinek ítélte.

A fentiek szerint Sepsi szék bíróságának marasztaló ítéletével Ivásfog pusztája ügye jogilag is elintéztetett. Azonban reánk, mint a történeti emlékek kutatójára nézve az ügy az ítélettel még nincsen tökéletesen befejezve. Nekünk az ítélettől eltekintve még külön is keresnünk kell az okot, ami a Kálnoki testvéreket arra kényszerítette, hogy Ivásfogra vonatkozó leveleiknek a bemutatását két ízben is elhanyagolják. Erről a körülményről az ítélet nem emlékezik meg. Az ügynek csak jogi szempontból való elbírálására szorítkozott.

Már most az a kérdés, hogy miért hanyagolták el al-

peresek két ízben is egymás után írásos bizonyítékaiknak a bemutatását? Erre a Sepsi széki bíróság ítélete nyomán — úgy gondolom — nagyon egyszerű és könnyű a felelet. Véleményem szerint azért, mert a székelység véneinek fennebb említett két rendbeli keresztúri generális széke idején a hamisítvány legfeljebb mint mentő gondolat élt, vagy élhetett az érdekelt alperesek lelkében és csak a megfelelő stílus forogató íródeákra várt, hogy azt életre keltse s annak rendje és módja szerint írásos bizonyíték formájába öltöztesse. És ez, amint láttuk, meg is történt.

Ezek után a hamisítvány koholási idejének pontos megállapíthatása céljából szükséges volna tudnunk, hogy mikor ültek a székelység vénei 1477. jan. 18-ika előtt másod ízben generális széket Székelykeresztúron? Erre nézve, sajnos, történeti emlékeink ez idő szerint semmiféle felvilágosítást nem nyújtanak. De valószínű, hogy az 1476-ik év folyamán. Ennélfogva az állítólagos Zsigmond-féle hamis kiváltságlevelet az erdélyi káptalannak 1426. okt. 21-én kelt átíró levelével együtt az 1476. jan. 1-je és 1477. jan. 18-ika közti időben koholták.

A hamisításnak és céljának megállapítása után kötelességszerűleg megkísérlem kinyomozni az oklevél hamisítóját is.

Tagányi Károly annak idején egy széleskörű forráskritikai dolgozatában kimutatta,⁴⁾ hogy a nagybecsű „Urkundenbuch... der deutschen in Siebenbürgen“ c. forráskiadvány I. kötetében foglalt hamis oklevelek nagyobb részét Kemény József gróf, kisebb részét Nyíresi Tamás, az erdélyi káptalan egyházi és világi jegyzője 1490 és 1515 között koholta.

A következőkben ez utóbbiról lévén szó, úgy vélem, hogy Tagányinak a Nyíresi Tamás elég hosszú időre terjedő áldatlan munkálkodásáról szóló időbeli megállapítása nem zárja ki annak lehetőségét, hogy nevezett egyházi és világi jegyző ezt a foglalkozását — bár erre nézve pozitív adat ez idő szerint nem áll rendelkezésre — 1490-nél már

⁴⁾ Századok 1893. 41—57. l'.

jóval elébb el nem kezdhetette s még *1515 után* is nem folytathatta volna. Ennek a gondolatmenetnek a fonalán könnyen eljuthatunk a Zsigmond-féle kiváltságlevél valószínű keltéhez s egyúttal annak a Nyíresi Tamás mester személyében keresett és valószínűleg meg is talált hamisítójához is.

* * *

1426. máj. 20. Tata.

Zsigmond király Kálnoki Mátét és testvérét Demetert a fiaikkal, a Sepsi széki székelyek által székely jogon való birtoklással nekik adott lakatlan Ivásfog földje birtokában megerősíti.

Az erd. káptalan 1426. okt. 21-én kelt átiratának XVIII. századi egyszerű másolatában, Orsz. lt. Erd. főkorm. oszt. *Fasciculare* nr. 35. fol. 83. (Winkler kir. tábl. ügyvéd iratai.)

Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac (Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex.) Memoriae commendamus per praesentes, quod fidelis (noster) Mathaeus siculus de Kalnok sua, nec non Demetrii fratris ac Ladislai filii¹⁾ ac Simonis filiorum eiusdem Demetrii in personis culminis nostri ad(veniens in) conspectum, celsitudini nostrae declaravit, quod fideles nostri universi siculi in sede Sepsy constituti partium nostrarum Transsilvanarum alias ipsis et eorum haeredibus quandam terram Iwasfog appellatam, intra terminos terrae eorundem siculorum nostrorum tum inhabitatoribus destitutam, per eos more et consuetudine siculorum < tenendam et possidendam >²⁾ dedissent, atque contulissent, de qua quidem siculi eos exturbare niterentur; supplicans exinde praefatus Mathaeus nominibus quibus supra nostrae celsitudini humili precum (cum) instantia, quatenus huiusmodi donationi nostrum regium consensum praebere, ipsos et dictos eorum haeredes in dominio dictae

¹⁾ sui helyett valószínűleg.

²⁾ tenendum et possidendum a másolatban.

terrae perpetue relinquere dignaremur. Unde nos consideratis et diligenter attentis fidelibus servitiis ipsius Mathaei per ipsum, sicuti testimonio didicimus fidedigno, nobis et sacrae ipsius regni nostri Hungariae coronae iuxta suae possibilitatis commoditatem, locis et temporibus incumben-
tibus, constanter exhibitis et impensis praemissae donationi et collationi memoratae terrae Iwasfog, per annotatos siculos dictae sedis (pro) parte ipsorum Mathaei ac fratris sui et filiorum suorum ut praefertur more siculico factae, de consilio praelatorum et baronum nostrorum ad id accedente, ex certaue scientia nostrae maiestatis nostrum regium consensum praebuimus benevolum et assensum, imo praebemus eo modo, ut ipsi Mathaeus et Demetrius, nec non filii ipsorum successoresque eorundem ab eadem terra Iwasfog et eius dominio per quospiam siculorum nostrorum ullo unquam tempore excludi et ejici valeant modo aliquali (et) ipsam terram Iwasfog cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis, sub suisque veris metis et cursibus metalibus, quibus hactenus rite tenta fuit (et) possessa, secundum morem et consuetudinem saepedictorum siculorum iure perpetuo et irrevocabili tenere et possidere valeant atque possint, salvo iure alieno, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum impressum est, vigore (et) testimonio litterarum. Datum in Tatha, secunda die festi Pentecostes, anno (Domini Millesimo) quadringen-^{1426.}tesimo vigesimo sexto, regnorum nostrorum Hungariae etc. ^{május}anno quadragesimo, Romanorum sexto decimo et Boemiae sexto. ^{20.}

3.

1428. szept. 6. Botfalu.

Szabó K., Székely Okl. I. köt. 125. l.

A Zsigmond királynak tulajdonított kiváltságlevélbe személyeinél és tárgyánál fogva szervesen kapcsolódik belé egy másik, régóta ismert oklevél, amely ugyancsak újabbkori egyszerű másolatban szállott át korunkra. Kü-

lönleges tartalmánál fogva érdeemesnek tartom, hogy az arról mondottakhoz pótlásképpen röviden erről is megemlékezzem.

A barcasági Botfaluban időző kuzsalyi Jakch János és Mihály székely ispánok 1428. szept. 6-án arról értesítettek a székelyeket és a szászokat, hogy kálnoki Nemes Demeternek és Máté fia Lászlónak megengedték, hogy Ivásfokmező nevű (székely) örökségüket eladhassák. Egyúttal biztosították a kérdéses pusztát akár egészben, akár kisebb darabokban megvásárolni szándékozókat, hogy e részben tőlük semmit nem kell tartaniok.

Az oklevél olvasása közben három dolog ragadta meg a figyelmemet. Az egyik, hogy nem hivatkozik Ivásfokmező birtoklását illetőleg Zsigmond királynak alig két évvel ez előtt, 1426. máj. 20-án Tatán kiadott kiváltságlevelére. Ami különben természetes is. Hiszen, amint már fennebb kifejtettem, ezt az oklevelet a XV. század 70-es éveinek a végén koholták.

Ami a Kálnoki családnévnek az oklevélben olvasható „dictus Nemes de Kalnok“ kettős alakját illeti, az az előnevek közismert történeti fejlődésének egészen természetes folyamánya volna. Mégis különös, hogy a kettős családi név viselésének a székely történet elég bő forrásaiban¹⁾ ennél több nyoma sem található. Az idők folyamán a magyar, illetve az erdélyi főrangú családok sorába emelkedett család tagjai ugyanis az oklevelekben és okiratokban a XV. század 30-as éveitől kezdve annak végéig egyszerűen *Kálnoky*, 1512 után pedig mind e mai napig hol *köröspataki Kálnoky*, hol ismét az általánosan ismert *Kálnoky* néven fordulnak elő. Csattanós bizonyítéka ennek, hogy oklevelünk kelte után alig három esztendővel, 1431. jún. 7-én kelt hiteles oklevél tanúsága szerint a Sepsi széki székbíróasztal *maga* kálnoki Nemes Demeter uram is már csak „Demetrius filius Emerici de Kalnok“ néven viseli.²⁾

¹⁾ Szabó K., illetve Szabó—Szádeczky, Székely Okl. I—V., VII. köt., Barabás S., Székely Okl. 64., 96. 235. ll.

²⁾ Barabás S. i. m. 64. l.

Mielőtt fejtegetéseimben tovább mennék, szólanom kell még két oklevélről, melyek szövegezésükre nézve különböznek ugyan egymástól, de tartalmilag megegyeznek. Ezek egyrészt a székelyek feltételezett vásárló szándékának éppen az ellenkezőjéről, másrészt a kérdéses pusztához átvételre hofekvéséről is felvilágosíthatnak bennünket.

A Brassó városi tanács és Nádasdi Salamon fia Mihály székely ispán által 1415. júl. 12-én, illetve júl. 31-én külön-külön írásba foglalt adás-vételi szerződés szerint a megnevezett Sepszi széki székelyek név és szám szerint mintegy húszan, a szék képében is ötven arany forintért eladták a botfalusi szászoknak az Olt folyó mellett azt az erdős területet, melyet a székelyek földje felől a „Borjúrévfoka“ gázló, a „Farkasárok“ és az „Éleskő“ nevű szikla határoltak.³⁾ E hely minden valószínűség szerint az Olt és a Feketeügy egybeszakadásánál kezdődő és a Kálnoky atyafiak közt vitás Ivásfokmező táján, talán éppen tőszomszédságában terült el.

Visszatérve az 1428-ik évi oklevélre, tartalmát illetőleg meg kell állapítanom, hogy a mohácsi veszedelmet megelőző időkből egyetlenegy történelmi forrásunkban⁴⁾ több olyan oklevél áll a székely történet kutatóinak rendelkezésére, melyek a szóban forgó oklevélhez hasonlóan a magántulajdont képező székely örökségeknek a mindenkori székely ispán vagy alispán jelenlétében történt adás-vételéről tudósítanak. Ezekben azonban még halvány árnyéka sem található az olyan hatósági beleavatkozásnak, aminőt oklevelünk Ivásfokmező pusztá szándékolt eladásával kapcsolatban a korabeli székely ispánoknak tulajdonít.

Werböczy „Hármas könyvé“-ben (III. R. 4. c. 3. §.) a székelyekről szólóban azt mondja, hogy „az elmarasztalt és elítélt örökségét el nem veszi, hanem az örökösire és

³⁾ *Szabó K.* i. m. I. köt. 109., III. köt. 33. ll., *Zimmermann—Werner—Müller*, *Urkundenbuch* III. köt. 663. és 665. ll.

⁴⁾ *Szabó K.* i. m. I. köt. 102., 288., 303., III. köt. 129., 157., 166. ll.

atyafiaira száll.⁵⁾ Ez azt jelenti, hogy a törzsökös székely embernek őseitől örökölt, a letelepedéskor első foglalással szerzett öröksége hűtlenség esetén sem volt elkobozható, sem eladományozható. Ezt tudva, szinte elképzelhetetlen, hogy a mindenkori székely ispánok és alispánok bármikor is hivatalos hatalmukkal visszaélve, az ilyen és ehhez hasonló esetekben a magántulajdon szentségének durva sérelmével, a jogos tulajdonos szándékának keresztülvitelébe akár helybenhagyólag, akár tiltólag beleavatkozhattak volna.

Az oklevélről elmondottak alapján úgy vélekedem, hogy ezt is azon hamis oklevelek közé kell sorolnunk, melyekkel *Tagányi Károly* szerint „éppen Erdély középkori története van leginkább“ aláaknázva.

Már most az a kérdés, hogy mi volt a célja ezzel az oklevéllel a hamisítónak?

Fennebb már láttuk, hogy nem a Zsigmond-féle kiváltságlevél igazolására koholták. Azt is tudjuk, hogy az Ivásfok pusztával szomszédos székelyek csak rövid idővel azelőtt adtak el egy erdős területet azon a tájon a botfalusi szászoknak. Ennélfogva ezek közül bármelyik is alig jöhetett a puszta esetleges eladásánál vevőként számításba. Ezek után a feltett kérdésre a feleletet véleményem szerint a „dictus Nemes“ ragadványnév adja meg. A hamisító ezt a közbeszúrt *Nemes* tulajdonnevet nyilván összekötő láncszemnek szánta egyfelől kálnoki *Nemes Demeter* és *Máté* fia *László*, másfelől pedig a Nagy Lajos korabeli állítólagos *Nemes András* között, hogy ilyen módon a Kálnoky és *Nemes* grófi családoknak ez utóbbtól mint közös őstől való származását igazolni lehessen. Ennek a fia *István*, vette volna fel birtokáról a Kálnoki nevet is. Igen ám, csakhogya szóban forgó *Nemes András*

⁵⁾ Ezzel kapcsolatban érdemes tudni, hogy *Mátyás király* 1481 júl. 23-án a hűtlenségben marasztott erdőszentgyörgyi *Meggyes Balázs Torda, Kolcs* és *Küküllő vármegyei birtokait, demtis duntaxat illis, que inter siculos haberentur*, *Báthori Istvánnak* adományozta. — *Szabó K.*, i. m. I. köt. 238. l. — *V. ö. Varju E.*, *Bánffy Oklevéltár* I. köt. 688. l., *Szabó K.* i. m. I. köt. 174. l.

ról tudnunk kell, hogy a IV. Béla korában élt székely eredetű Akadás fia Bencencnek a XIV. század közepétől annak végéig név szerint tizenhét unokáját, illetve dédunokáját ismerjük,⁶⁾ ezek között azonban ezt a nevet — akár a Nemes ragadványnévvel, akár a nélkül — hasztalan keressük. A gróf Nemes család ősei pedig csak egy századdal később, 1448-ban tűnnek fel legelőször ezen a néven az oklevelekben.⁷⁾

Mindent egybefoglalva, úgy vélem, nem járok messze az igazságtól, mikor azt állítom, hogy a gróf Kálnoky és gróf Nemes családok egy közös őstől való eredetéről mesélő hagyománynak nyilván ez a XVIII. század legelején, esetleg még korábban koholt otromba hamisítvány volt az alapja és hogy ez a hagyomány innen ment át a XVIII. század első felében, a grófi címer szívpajzsában ábrázolt medvéhez fűződő mondával együtt az irodalomba is.⁸⁾

— * —

Talán nem sértem meg egyebek között „A Székelyföld Leírása“-val elévülhetetlen érdemeket szerzett Orbán Balázs kegyelettel őrzött emlékét, ha ezzel a most tárgyalt hamisítvánnyal kapcsolatban egy vaskos tévedésére figyelmeztetek.

1391-ben történt, hogy Bebek Imre országbíró királyi parancsra, a hamis pecsétek és oklevelek gyártásáért máglyán megégetett „átkos emlékü János deák“ hamisítványainak felkutatása céljából Liptó és Turóc vármegyében oklevél-vizsgálatot tartott. Ez alkalommal László fia Miklós a Túrócz megyei Kálnokról felmutatta IV. Bélának (Nagy Lajos átiratában) azt az 1255-ik évi oklevelét, mellyel ősei nek a király nyolc ekényi földet adományozott.⁹⁾

⁶⁾ Szabó K., i. m. I. köt. 53. és 72. ll., Barabás S. i. m. 33., 34. ll.

⁷⁾ Barabás S. i. m. 71. l.

⁸⁾ Szegedi J., Synopsis 66. szakasz. — V. ö. Turul X. (1892.) évf. 83. s. köv. ll.

⁹⁾ Történelmi Tár 1902. évf. 211. l. (Fejér, CD. tom. IV. vol. 2. fol. 360.)

Ez az adat tévesztette meg érdeemes tudósunkat, aki az említett falu nevét a Sepsi széki Kálnokra vonatkoztatva azt a gróf Kálnokyak ősi fészke, a kérdéses oklevelet felmutató László fia Miklóst pedig a családnak első ismert őse gyanánt Háromszékre telepítette által.¹⁰⁾

¹⁰⁾ A Székelyföld leírása, III. köt. 51. l.

Név- és Tárgymutató.

vjn. = vármegye	fl. = folyó	p. = puszta
f. = falu	sz. = szék	d. = dátum
szn. = személynév	v. = város	mv. = mezőváros

Abod (Abod) f. Maros sz. 1575. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Ábrahám, a gyulafehérvári székesegyházi szent Nicázius oltár oltárosa 1448. 75.

Ábrahámfalva (Abramfalwa) f. Udvarhely sz. 1635. 371. — i Ugron Pál Udvarhely sz. főkirálybíró 1635. 371.

Abran genus, l. Székely nemek és ágak a.

Ábrán, l. Felei Ábrán a.

Ábrámfalva (Abramfalwa) f. Udvarhely sz. 1635. 371.

Ács (Faber) György, l. Jenőfalvi Ács a.

Adó (tributum) sófuvartól az esztergomi káptalannak Aranyasvincen 1221. 2. — (taxa et contributio) a török szultánnak 1572—1581. 300. 312. 320.

Adózása (tributum fisci regalis) Aranyas és Maros széknek 1468. 119.

Adorján Gergelyné Dorottya asszony 1506. 224.

Adorján (Adorian) f. Maros sz. 1575. 306. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306. — i Bán Gáspár 1575. 306.

Agárd f. Maros sz. 1575. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304.

Agriensis, l. Egri a.

Akadács (Akadach) f. Maros sz. 1505. 220. — i Mihály 1505. 220.

Akhilles (Achilles) székesfehérvári prépost, kir. alkancellár 1250. 4.

Ákosfalva (Achusfalva, Akosffalwa) f. Maros sz. 1497. 172. 305. — i Gedő Benedek 1497. 172. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Alárd (Alard) László fogott bíró 1464. 106. — Ferencz 1600. 352., l. meggyesfalvi Alárd a. is.

Alba, Alba Julia, l. Gyulafejérvár a.

Albensis ecclesia, l. Székesfejérvári a.

Albis (Albis) f. Kézdi sz. 1539. 280. 359. — i Both Lukács Kézdi sz. volt székbíró 1539. 280. 281.

Algyógy (Aldyod) f. Hunyad vm. 1554. 289.

Allia Sámuel Udvarhely sz. főkapitány 1635. 370.

Almás (Almas) f. Torda vm. 1497. 176.

Almás f. Kézdi sz. 1607. 360.

Alsócsernáton (Alchyernáton) f. Kézdi sz. 1607. 359. — i Domokos István 1580. 313.

Alsó Sereden (Al Sereden) f. Kraszna vm. 1597. 326. 328. 331.

Alsószentmihályfalva (Alsozenthmyhalfalwa, Alsozenthmihalfalua) f. Aranyos sz. 1441. 67. 70., l. Szentmihályfalva a. is. — i Kis Mihály 1441. 67. — i Mátyás fia Mihály 1446. 70.

Altenberger (Althomberger, Althemberger) Tamás mester szebeni polgármester özvegye Vizaknai Affra asszony, gyermekei Katalin és István 1432. 152—154.

Altorja (Althorya, Also Thorya, Thoria) f. Kézdi sz. 1539. 282. 359. — i Apor László fogott bíró 1539. 282. — i Apor András 1600. 351.

Altum Castrum, l. Visegrád a.

Amenos (Amenus) szn. (Peselneki István fia) 1360. 26. 28.

Andorjás (Andoryas), l. Csíkszentgyörgyi Andorjás a.

András (II.) király 1211—1221. 1. 2. 4. 11., (III.) 1291. 11. 12. 13. — székesfehérvári prépost királyi alkancellár 1327. 12. — erd. püspök 1327. 12.

Andrásy (Andrassy) János, neje Szengyeli Ilona, 1499. 183. 184. 186.

Andrásfalva (Andrasfalwa, Andreasfalwa, Andrasfolva) f. Maros sz. 1412. 45. 82. 295. 302. 391. — falufölde 1717. 392. — i Erdő (Erdew) fia Bálint fia Balázs 1412. 45. — i Balázs fia Mihály 1453. 82. — i Tóth Balázs „főnép“ 1575. 302. — i Bíró Mihály, Tóth Péter, Lakatos János 1717. 392.

Angyalos (Angialos) f. Sepsi sz. 1424. 50. — i Péter fiai Simon és Balázs kir. emberek 1424—28. 50. 53. 61. — i Forró János fiai Miklós és Antal 1424. 50.

Anyaegyház, l. Nyárádtő a.

Antal (Anthonius) szotyori plebános 1462. 101.

Antalfy (Antalffy), l. Kobádfalvi Antalffy a.

Apafy, l. Apanagyfalvi és Madarasi Apafy a.

Apanagyfalva (Apa Naghfalwa) f. Belsőszolnok vm. 1496. 170. — i Apafy Lénárd, neje Dorottya asszony 1496. 170. 171.

—i Apafy Mihály 1598. 339. 341. 345. —i Apafy Györgyné Petky Borbála 1630. 363.

Apor (Opour, Opor, Apour) fiai Sandrinus, Apor és István, ennek fia Egyed 1324. 6—9. — „Sandur“ névtelen fiai; János fia Miklós; Apor fiai István, „Olee“, „Balas“ és János 1360. 26—29. — fia István kir. ember 1462. 97., l. Szentiváni és Altorjai Apor a. is.

Aradi (Orodiensis) prépost György, dékán János mester, kanonok Ágoston 1428. 61.

Arany forint (flor. auri puri) 1441. 68., 1446. 70., 1455. 87. 88., 1458. 90., 1470. 123., 1479. 144., 1495. 161., 1499. 186., 1501. 190., 1508. 227., 1518., 260., 1520. 264., l. Magyar arany forint a. is.

Aranyas (Aranyas) fl. 76. 78—90.

Aranyas szék (terra siculorum Aranyasszegh, districtus sedis Aranyas) 1450. 76. 90. 115. 120—122. 124. 229. 254. 265. 362., adózik a kir. fiscusnak 1468. 119. — sz. lustra 1635. 374. — széki székelyek (siculi de Kyzd iuxta Aranas, Aranyas) 1327—1450. 9—14. 15. 16. 19. 76., három neme (siculorum tria genera de iuxta Aranyas) 1350. 20.

Aranyasvinc (Oronos Winch, Oranas Winc, Oronaswynch) p. Torda vára tartozéka 1227. 2. 3. 11., l. Felvincz és Vincz a. is. — i várszolgák 1227. 3.

Aranykut (Arankwth) f. Kolozs vm. 1495. 164.

Arapataka (Arapataka, Arapathak, Arapathaka, Arwathak, Arokpaták, Arapatak) f. Fejér vm. 1359—1478. 22. 23. 33. 34. 52—60. 100. 102. 133. 134. 137. 142. 143. 262. 396. 397. —i népek és jobbágyok 1428. 59. —i János kir. ember 1360. 24. —i Mihály fia István fia Antal 1427—1448. 52. 60. 71—74. 76. 142. 143. —i Antal fiai András 1427—1478. 53. 97. 134. 137—143.. Demeter 1478. 137. 138. —i Antal testvére György 1427. 53. —i Demeter fiai Móríc, Simon 1478. 138—143. —i György fiai Miklós és László 1427. 53. —i özv. Pataki Jánosné Katalin asszony 1428. 54. 59. —i Demeter és Barnabás 1520. 262. 263., l. Árkosi a. is. —i Geréb József 1717. 391. 392.

Aratás 404.

Arbiter per . . . partes electus, l. Fogott bírák a. is.

Árkos (Arkws) f. Sepsz. sz. 1462. 100. —i Antal fiai András, Demeter 1462—1463. 100. 101. 102., l. Arapataki a. is.

Árvagyám kirendelése Orbai sz. 1679. 380.

Ascenus Burul bolgár császár 1210. 4.

Atlamos (Athlamos) Bertalan 1515. 248.

Atosfalva (Atosfalwa) f. Maros sz. 1575. 303. — László Lú-kács 1575. 303.

- Bács (Bachya) d. 1494. 160.
Bacon (Bachon) f. Miklósvár sz. 1459. 92.
Bagossy Jakab nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.
Bágyon (Bagon, Bagyon) f. Aranyas sz. 1441. 67. 88. — i
Balogh Bálint, György, Pál 1441—1455. 67. 88.
Bakacs (Bakach), l. Sárdi Bakacs a.
Baládfy (Baladffy, Balattfy), l. Kiskendi Baládfy a.
Balai (de Bala) György erd. alvajda 1448. 74.
„Balas“ szn. (Apor fia) 1360. 26. 28.
Balassy, l. Szentdemeteri és Szentistváni Balassy a.
Balázs lemhényi plebános Kézdi sz. alesperest 1539. 280.
Báldoni (de Baldon) György 1471. 126.
Balogh., l. Bágyoni és Bedei Balogh. a.
Bahlovia (Moldva) d. 1504. 210.
Bályoki (de Balyok) Imre 1471. 126.
Bályoni (de Balyon) Batiz János fia Dénes 1441. 67. 68.
Batiz (dictus Bathyz), l. Bályoni Batiz a.
Bálványosvár (castrum Balwanus) Fejér vm. 1360. 26. 28.
Bán, l. Galambodi és Somosdi Bán a.
Bánd (Band, Baand) f. Maros sz. 1469. 122. 149. 150. 188.
191. 326. 336. — i lófőség és halastó 1484—1502. 149. 150. 188—
191. — i plebános Gergely és Pál fia Gál ügyvédek 1469. 122.
Bánffy Losonczy (Banffy Lossonchy), l. Mogyorói Bánffy
Losonczy a.
Bányabükki (de Banabyk) Nagy Tamás kir. ember 1475.
134.
Báránymezei (in Baram Mezew) tábor a töröcsvári vár kö-
zelében 1480. 147.
Barátos f. Orbai sz. 1679. 380. — i Finta János 1679. 380.
Barcsa (Barcha) f. Hunyad vm. 1501. 187. — i Barcsai Gás-
pár, neje erdőszentgyörgyi Meggyes Zsófia 1501. 187—191. — i
András és György dévai várnagyok 1528. 271.
Barcaság (districtus de Barcsza, Barzensis, terra Barca)
1407. 40. 52. 95. 241. 243.
Bardocz (Bardotz szek) sz. és f. 1635. 371. 372.
Bárdos f. Maros sz. 1597. 326. 334. 336.
Barlabásy (Barlabassv), l. Szentpáli és Héderfáji Barla-
básy a. — János 1504. 205.
Barlok, l. Jenőfalvi Barlok a.
Barót (Barolth) f. Miklósvár sz. 1459. 92.
Barta (Bartha) Demeter 1495. 168. — Péter fiai Péter és
István szávai jobbágyok 1509. 231.
Bartalius Péter és Máté felcsernátoni 1580. 315.
Bartáni (de Barthan) Peres György leánya Ilona Nagy-
völgyi Lászlóné, fia György 1450. 77.

- Bartók, I. Szentléleki Bartók a.
- Báthori (de Bathor) István országbíró, erd. vajda, székely ispán 1480—1492. 145. 146. 152. 154., táborba száll Havaselföld ellen 1480. jún. 1., 147. — Gábor fejedelem 1610—1612. 354., I. Somlyai Báthori a. is.
- Bazéd (Bozed, Bazed) f. Maros sz. 1493. 157. — i Jakab 1493. 157.
- Beatrix királyné 1482. 148.
- Becz (Becz), I. Csikszentgyörgyi Becz a.
- Bece (Bece) szn. 1475. 134. — Imre, I. Csiki Bece a.
- Bede f. Maros sz. 1575. 303. 311. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 303. — i Balogh Márton véres nyárssal toborozta a Maros sz. székelyeket Békés Gáspár mellé. 311.
- Bede, I. Nagyborosnyói Bede a.
- Békasó örlő külyü 1699. 386.
- Békés Farkas Maros sz. „főnép“ a kerelőszentpáli csatában 1575. 302.
- Békési (de Bekes) Deák Pál és testvére Gergely özvegye Ilona asszony 1507. 226.
- Béla (IV.) király 1227—1252. 3. 4. 12. 73.
- Bélafalva (Bellafalwa) f. Kézdi sz. 1607. 359.
- Béldy (Beldy, Belldy), I. Uzoni, Bodolai és Gidófalvi Béldy a. — Albert¹⁾ kir. ember 1478. 137.
- Belsőszolnok (Zolnok Interior, Zolnokinterior) vm. 1460. 94. 124. 176., I. Szolnok a. is.
- Bélteki (de Belthewk) Drágfy Bertalan erd. vajda, székely ispán, szász gróf 1493—1497. 157. 158. 160. 169. 174. 175., helyettese Erdélyben Dobai György 1494. 160.
- Bencenc (Benchench) szn. a Hidvégi gróf Mikó és Nemes családok őse 1252. 18. — fia Miklós fiai Jakab és Demeter 1366. 33. 34.
- Benckner János brassai bíró 1515. 242. 248. 252.
- Benedek, I. Kisbaconi Benedek a.
- Benedekfi János 1505. 220.
- Benedekmezeje (mons Benedikmezey, Benedekmezeje) Székfölde határa 1366—1448. 73. 397.
- Benefalva (Benefalwa) f. Maros sz. 1495. 161. 163. 369.
- Benes Barnabás 1500. 223., I. Kisgalambfalvi Benes a. is.
- Benke Tamás nagyercsei jobbágy 1535. 277.
- Bércz (parvus monticulus vulgo Berch) 1412—1453. 46. 73. 83.
- Bereczk mv. 1625. 361.
- Bereczk (Briectius, Bereck) hidvégi familiáris 1448. 75. —
- ¹⁾ Boltai is.

István hosdái jobbágy 1509. 232. — fia István, l. Jenőfalvi Bereczk a.

Berekeresztur (Berekezthur) f. Szereda sz. 1509. 231.

Berényi (Bereny), l. Malomfalvi Berényi a.

Bergenyé (Bergenie) f. Maros sz. 1575. 306. 325. 364. — i szé-
kelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306. — i
Thomboth Márton 1597. 325. — i Nagy András fogott bíró
1632. 364. 370.

Bernáld (Bernald), l. Mezőmadarasi Bernáld a. — Balázs
székely követ a pozsonyi országgyűlésen 1554. 287.

Bertalan (Bartolomeus) nagyboldogasszonyi plebános,
Csík-Gyergyó sz. alesperest 1495. 167.

Besenyő (Bessenyew) f. Küküllő vm. 1497. 176.

Besenyők (bisseni) a bolgár hadjáratban 1210. 4.

Besztercei örökös ispán Hunyadi János orsz. főkapitány
1453—1455. 81. 85.

Bethlen (Bethlen, de —) Pál 1525. 270. — Gábor fejedelem
1625. 360. 361. — i Miklós 1504. 205.

Bethlen rész (portio possessionaria vulgo Betthlen Rez)
Méhesen 1580. 316.

Bethlenfalva (Betthlenfalwa, Betlenffalwa) f. Udvarhely
sz. 1505. 220. 329. — i Péter 1505. 220.

Bibarczfalva f. Udvarhely sz. 1635. 371. — i Nagy Ferenc,
Ozsvát Bertalan 1635. 371.

Bicsak (dictus Bychak, Bichaak), l. Csikfalvi és Szentmár-
toni Bicsak a.

Bikafalva (Bykafalwa) f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i ló-
főség (portio posses, seu primipulatus in posses.) — 1497. 117.

Bikfalva (Bykfalwa) f. Sepsí sz. 1543. 407. — i plebános Mi-
hály 1543. 407.

Bikly, l. Bikali Bikly a.

Bikal (Bykol) f. Kolozs vm. 1503. 204. — i Bikly János
Hunyad vm. ispán 1503. 204.

Bilak (Vylak, Wylak) f. Doboka vm. 1412. 42. 43.

Bíró (Byro) Balázs 1505. 220., l. Andrásfalvi Bíró a. is.

Bíró küldés a kir. udvarból 1462—1473. 98. 127.

Bírság a szerződészegőkre 1463—1520. 99. 100. 138. 142.
143. 191. 192. 199. 202. 262. — a tiltott úton járókra 1525. 262.
— a hitszegőkre 25 arany forint 1470. 123. — az idézésre meg
nem jelenőkre ugyanannyi forintot érő 3 márka (tres marcae
totidem flor. facientes) 1571. 297. 298. — a földosztással elége-
detlenkedőkre 3 gira 1581. 319.

Birtoka (vásárolt) felett a nemes ember szabadon rendel-
keztetik 1364. 31.

Bitá (Bytha) f. Sepsí sz. 1607. 359.

- Bizerei (de Byzere) Miklós töröcsvári várnagy 1448. 71.
Blaskó (Blasko, Blasco) János és Imre 1495. 168.
Bocskay István 1605. 354—356.
Boda, l. Fülei B. a.
Bodnyír (silva Bodnyr) Monyáton 1513. 239.
Bodó István 1599. 347. 348.
Bodok (Bodogh, Bodog) f. Sepsi sz. 1435. 166. 319. 398. — i Czirjék György és Forgács Tamás 1473. 398. — i Czirjék Antal, neje Szentgyörgyi Márta, leánya Julia 1495. 166. — i Czirjék Mihály, Ferenci Tamás, Erdő Lőrinc „kötött“ (fogott) bírák 1581. 319.
Bodola (Bodola) f. Fejér vm., a Barcasági kerületben, 1407. 40. 41. 267. — i Antal kir. ember 1462—63. 101. — i Bély Pál 1520—1525. 262. 267.
Bodon f. Torda vm. 1580. 316. — i István 1600. 352.
Bodon (Budinum) bolgár vár 1210. 4.
Bodos (Bozos) f. Miklósvár sz. 1459. 92.
Bodzamező (campus Bozamezew) 1525. 267.
Bogárfalva (Bogarfalwa, Bogardfalwa) f. Udvarhely sz. 1598. 338. 342. — i dűlők Szarvaskő oldala Hatt, Kismocsár, Halomvetés, Nagyasszóhegy, Vágott út teteje 1598. 343. 344. — i jobbágyok névszerint 1598. 340. 345. — i Mihály, Péter, György, Kovács Péter 1598. 338. 340. 344. 346.
Bogát (Bogath) f. Torda vm. 1492. 152. 221. — i Imre és László „praenobiles“ 1492. 152. — i János leánya Orsolya özv. Veresmarti Cíkó Jánosné 1505. 221.
Bogdán (Bogdanus) moldvai vajda 1504. 208—210. — l. Kovásznai Bogdán a.
Bojti (Boythy) Péter 1469. 122.
Bojtorján (dictus Boythoryan), l. Szentmályfalvi B. a.
Boldogasszonyfalva (Bodogazonfalwa) f. Udvarhely sz. 1407. 177. — i lófőség (portio possess, seu primipulatus in poss.—) 1497. 177.
Bolgár hadjárat 1210. 4. — császár (bulgarorum imperator) Ascenus Burul 1210. 4.
Bolgár Miklós 1412. 45.
Bolta (Boltha) László és Albert 1448. 75.
Bolti (de Bolt) Albert,¹⁾ András, Péter, Simon kir. emberek 1478. 138.
Bolya (Bolia, Ballya) f. Fejér vm. 1493. 157. — i Pongrác özvegye, illetve Hosszuasszóji N. neje Anna asszony 1493. 157.
Borbátvízy (Barbathwyzy), l. Toldalagi B. a.
Borbély (Barbely) György székelyvásárhelyi esküdt 1599. 347.

¹⁾ Bély is.

Bordi (de Bord, Burd) Mihály kir. ember 1366. 33. 396. — Domokosné Szentiváni Veronika, fia Balázs 1460. 94., l. Fiafalvi a. is.

Bornemisza (Bornemyssa, Bornemizza) János kincstárnok 1504. 206. — Boldizsár 1600. 352.

Boros, l. Szentgericei Boros a.

Borosnyó (Borosnyo) f. Sepsi sz. 1464. 104., l. Nagyborosnyó a. is. — i Bálint fia János fiai Mihály és Péter 1464. 104. 105.

Borsoló, l. Ippi Borsoló a.

Borsos Tamás 1632. 366. 367.

Borsova (Borsoua) f. Csik sz. 1495. 167. — i Fejér Máté 1495. 167.

Borsvay Gábor nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Both, l. Albisi Both a.

Both mezeje, dülő Zágónban 1680 körül 384.

Bő (Bew) f. Maros sz. 1575. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304.

Bögöz (Begez, Begewz, Beogeo) f. Udvarhely sz. 1505. 220. 270. 282. 371. — i plebános Antal közjegyző 1525. 269. — i János Udvarhely sz. főkapitány 1505. 221. — i Farkas Pál 1550. 282. — i Farkas Ferenc 1598. 338. — i Farkas Ferenc Udvarhely sz. vicekapitány 1635. 371.

Bölkény (Bewlkeny), l. Ispánlakai Bölkény a.

Bölön (Bulyn, Bwlen, Belen, Bewlen) f. Miklósvár sz., Székföldre határa 1366—1448. 53. 92. 106. 134. 396., l. Nagybölön a. is. — i Forró Simon és Balázs kir. emberek 1427. 53. — i Forró Simon fogott bíró 1464. 106. — i Forró Simon fiai Miklós, László, János, Mihály, Balázs; Péter fia György 1475. 133. 134., l. Angyalosi F. a. is.

Brandenburgi Katalin 1630. 361.

Brassó (Brassou, Brassovia, civ. reg. Brassoviensis, Corona) v. és fl. 1360. 24. 95. 97. 116. 240. 403. — i tanács 1515. 240. 243—245. — i bíró Pál fia Miklós 1360. 24., Benckner János 1515. 242. 248. 252. — i András deák eperjesi harmincados 1515. 240—246. 249—252, gyóntatója Máté eperjesi káplán 1515. 244 — i vámos Kálnay András 1525. előtt. 268., Kóródy Demeter 1525. 267. 268. — i Székely (siculus) Lukács 1466. 116. — i civis Kövér Pál 1475. 134. — i Lukács nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Bucs (dictus Bwch és Bws), l. Köpeczi Bucs és Bus a.

Buda d. 1403. 40. 45. 50. 105. 116. 203. 207. — civitas 1464. 104. 174. 253. 254. — i országgyűlés 1464. 104. — i országgyűlési végzés 1468. 120. — i ezüst máнка (marca argenti ponderis Budensis) 1464. 109. 113. 114. — i prépost András 1327. 12.

Buda kútja (Budakwtha) forrás Sáromberkén 1464. 107. 112.

Budai (de Buda) Miklós deák ügyvéd 1469. 122.

- Communis locus, l. Földközösség a.
Conscriptio iobagionum et sessionum Küküllő vm. 1403. 40.
Consistorium Gyulafehérvárt 1513. 239.
Csáki (de Chiaak, Chaak, Chiak) Miklós erd. vajda 1424.
48. 49. — László erd. vajda 1436. 65. — István 1600. 352.
Csákány (Chiákán), l. Léczfalvi Cs. a.
Csanád (Chianad) f. Torda vm. 1580. 316
Csanádi püspök Vetési Albert 1462. 98.
Csány (Chany, Chan, Chyany) f. Torda vm. 1508. 228. 288.
— i Lőrincz, l. Szentkirályi és Kövesdi Cs. a. — i Nagy Mihály
neje Lukrécia; Miklós neje Potenciána 1508. 228. 229. — i Lázár
1554. 288. — i István és Ferenc Maros sz. „főnép“ 1575. 302.
Csapi (Chapy) János 1473. 128. 129.
Csata (conflictus) Hátszeg vára közelében 1424. 49. —
Kerelőszentpálnál 1575. 302.
Csávás (Chyawas, Chawas) f. Maros sz. 1505. 213. 226. — i
Erdő Miklós, neje özv. Békési Gergelyné Ilona, gyermekei Gás-
pár, Boldizsár, Katalin; Gergely 1505—1507. 213. 217. 226.
Csegez (Chegez) f. Aranyas sz. 1441. 68. 228. 229. — i Já-
nos 1441. 67. 68. — i Fábián deák és testvérei János, Orsolva
1508. 228. 229.
Cseh (Cheh), l. Lévai és Szentkatolnai Cs. a.
Csekei (terra Cheke) malom Marosvásárhelyen 1495. 163.
Cserefalva (Zereyfalwa, Cherefalwa) f. Maros sz. 1497. 172.
222. — i Veres Balázs 1497. 172.
Cserényi (de Cheren) Jánosné Fiatfalvi Anna 1460. 93. —
Pál törösvári ispán (comes) 1494. 160.
Csernáton (Chernaton) vára 1580. 313—15., l. Alsó- és Felső
Cs. a. is.
Cserneszi (Chernezy) Gáspár Maros sz. „főnép“ 1575. 302.
Csesztve (Chezteu), Cheztwe) f. Fejér vm. 1364—1478. 31.
138. — i Lénárd kir. ember 1478. 138.
Csehtelki (Cheh Thelky) János magyarfrátai jobbágy 1509.
231.
Csicszentiván¹⁾ (Chychzentywan) f. Maros sz. 1442. 69.
— i Tatár Mihály, György, Antal 1442. 69.
Csík (Chyk, Chyk et Gywrgyw) sz. 1342. 18 115. 167. 248.
287. 355. 362. — i székely közösség (universitas) 1342—1537. 18.
115. 278. 279. — i vashámor Madéfalván 1612. 354. — i al-
esperest Bertalan nagyboldogasszonyi plebános 1495. 167. — i
kapitány Mátyus János 1605—1612. 354. — Gyergyó és Kászon
sz. főkapitány hidvégi Mikó Ferenc 1635. 374. — i Bece Imre
1515. 248.

¹⁾ Csicszentiván.

- Csíkfalva (Chykfalwa, Chythfalwa) f. Maros sz. 1412—1505. 45. 106. 222. — i Bicsak Benedek Maros sz. székbíró és fia István 1464. 106., l. Szentmártoni B. a. is.
- Csíkszentgyörgy (Chykzenthgewrgh) f. Csík sz. 1531. 402. — i Andorjás István, özv. Becz Miklósné 1531. 402.
- Csíky (Chyky), l. Uzoni Cs. a.
- Csókfalva (Chokfalwa) f. Maros sz. 1575. 303. — i széke-lyek névszerint Kerelőszentpálnál 1575. 303.
- Csomortán (Chyomortan) f. Kézdi sz. 1607. 360.
- Csúcs (Chwch) f. Torda vm. 1525. 267. 269. — i Thomory István erd. alv., székely alispán 1525. 267.
- Csulyak (Chulyak), l. Gidófalvi Cs. a.
- Csüdötélke (Chywdethelke, Chwdewthelke) „possessio hungaricalis“ Küküllő vm. 1403. 39. 256. — i jobbágyok és job-bágytelkek összeírása 1403. 40.
- Czégi (Czeegy) Pál nagyeresei jobbágy 1535. 277.
- Czikmántor (Chekmanl, Chekmaul) f. Küküllő vm. 1382. 35. — i Jakab fia János 1382. 35. 36.
- Czikó (Czyko), l. Veresmarti Cz. a.
- Czinterem építés Egerpatakon 1643. 378.
- Czirják (Ciriak, Ceryek, Chyryek, Chieriek), l. Kilyéni. Bodoki és Nagyernyei Cz. a.
- Czobor (Czobor) Márton 1497. 175.
- Czompó (Czompo, Czombo), l. Bethlendi Cz. a.
- Daczó (Daczo) János 1520. 262. — László 1627. 192. 200., l. Szentgyörgyi Daczó a. is.
- Dálnok f. Kézdi sz. 1607. 359.
- Dán (Daan) havaselföldi vajda 1424. 49. — velkéri job-bágy 1509. 231.
- Dancs (Donch) szn. (Hidvégi Mikó fia) 1359. 21. 22.
- Dáné (Dane) Péter, l. Vargyasi Dané a.
- Dátos (Dathos) f. Torda vm. 1495. 163. 164. 326. 328. 333. 334.
- Deák (litteratus) Pál 1492. 152. — Bendek offenbányai civis 1492. 153. — Pál fejérvári consistoriumi írnok 1513. 239. — Benedek eperjesi civis 1515. 249. 250. — István 1599. 347. 348., l. Békési, Brassai, Budai, Székelyvásárhelyi D. a. is.
- Dég (Deeg) f. Küküllő vm. 1366. 33. 396. — i István kir. ember 1366. 33. 396.
- Delne (Delne) f. Csík sz. 1495. 168. — i „Abram“ és Vince 1495. 167. 168.
- Demeter (Demetrius) tárnokmester, l. Nekcei D. a.
- Demjénfy (Demyenffy, Demyenfy) László, neje szent-páli Barlabási Julia 1463. 103.

Dénár (denarius) 1382—1507. 35. 227.

Dénes (Dionysius) erd. vajda, l. Laczkfi Dénes a.

Dengeleg (Dengelegh, Dengeleg) f. Belsőszolnok vm. 1463—1476. 102. 123. 135. — i Pongrác János erd. vajda, székely és temesi ispán 1463—1476. 102. 104. 123. 135. 196. 199.

Derzs (Ders) f. Udvarhely sz. 1525. 269. 338. 344. — i plebános Antal közjegyző 1525. 269. — i Zsámbokréthy Mihály 1598. 338. 344.

Dézszy (Desy) István nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Dezső (Desew), l. Patai Dezső a. — Gál magyarfrátai jobbágy 1509. 231.

Detrethem (Thetreh) f. Torda vm. 1412. 46. — i Peres György mácsói vicebán 1412. 46.

Déva (castrum Deua, Dewa) 1324. 7. 270. 271. — i várnagyok Barcsay András és György 1528. 271.

Dézma az erd. püspöknek 1466. 115. — (in pecuniis et agnellis) Kézdi sz. 1539. 281. — a fejedelemnek 1594. 322., l. Sertés- és Enyedi dézma a. is.

Dézmás bíróság (iudicatus decimalis in vulgari Desmasbirosag, Dezmasbyrosag) 1502. 194.

Dicsőszentmárton (oppidum Dychew Zenthmarthon) Kükküllő vm. 1517. 256., l. Szentmárton a. is.

Dienesy (Dyenesy), l. Szentmihályfalvi és Illyei D. a.

Diód (castrum Dyogh, Dyod) d. 1453. 82. 136.

Disznód (castrum Helten) 1459. 92. — i névtelen várnagy 1459. 92.

Dobai (de Doba) György bélteki Drágfy Bertalan helyettese Erdélyben 1494. 160.

Dobó (Dobo), l. Ruszkai D. a.

Dobócz (mons Dobocz) Toldalagon 1485. 151.

Doboka (Doboka) vm. 1412. 42. 124. — i főesperestégi káplán János presbyter 1513. 240. — i id. Kántor Mihály fiai ifj. Mihály, özvegye Dienesy Potenciána, és Pál 1473. 131.

Domb (Thomb, Domb) f. Kolozs vm. 1495. 163. 334.

„Domina provida“ és „puella provida“, l. Tordai Szabó Tamás a.

Domokos (Domochus, Dominicus) székesfehérvári prépost 1472. 127. 128. — Pál 1495. 168. — ismeretlen Kézdi sz. falusi plebános, fogott bíró 1539. 282.

Donáth, l. Nagyajtai D. a.

Drágfy (Dragffy, Dragfy), l. Bélteki D. a.

Draskovics (Draskowyth) György jászói prépost 1554. 289.

Drugeth Fülöp nádor, szepesi és újvári ispán, kúnok bírása 1327. 12.

Durazzói (de Duratio) László trónkereső 1403. 38. 43.

Ebes (Ebes) f. Torda vm., Sáromberke tartozéka 1412. 43—47.

Egerbegy (Egerbegh) f. Torda vm. 1450 k. 78. 79. — ről Lónára, Hadrévre, Örkére vívó utak 1450 k. 78. 79.

Egerpatak f. Sepszi szék 1643. 378. — i cinterem építés 1643. 378. — i ref. pap Albisi M. Mihály 1643. 378. 379.

Egri (Agriensis) prépost Kilit 1219. 2.

Egyed (Egidius) Apor fia István fia 1324. 6—9. — kolosmon. conventi presbyter 1412. 45. 83.

Egyedmezeje erdő Szárazajtán 1692. 386.

Ékszeres (res auree et argentee) 1517. 257.

Eledpataka fl. Farkaslakán 1598. 342.

Elek (Alexius) hidvégi familiaris 1448. 75.

Eleews szn. (Torockai) 1464. 106.

Engel István földvári (Barcaság) civis 1475. 134.

Enyed (Enyed) Fejér vm. d. 1512. 236. — i dézma 1605. 354.

Enyingi Török Imre Erdélyben 1504. 205.

Eperjes (civitas Eperyes, Eperies) 1515. 242. 246. 249. — i tanács 1515. 242—248. 251—254. — i harmincados Brassai András deák 1515. 240. — i hóhér (tortor) díja a Brassai András lefejezéséért 1 forint 1515. 257.

ÉR (stagnum vulgo Er) Sáromberkén 1412—1453. 47. 83. 84.

Ercse (Ercze) f. Kolozs vm. 1635. 374., I. Nagyercese a. is. — i Tholdalaghy Mihály Maros sz. főkapitány 1635. 374.

Erdély (Ultrasilvanæ partes, Transsilvanæ partes, Transilvania, Erdel, Erdeel) 1219. 2. 3. 10. 16. 19. 39. 119. 124. 127. 130. 147. 160. 174. 175. 205. — i országgyűlés 1327. aug. 2., 16., 1364. 30. 31., 1366. 33. 395., 1448. febr. 15., 72., 1459. 93., 1528. márc. 271., 1537. jún. 24 k., 279., 1550. febr. 2., 409., 1635. máj. 13., 374. — i hét vármegye (septem comitatus) 1364. 31. — i felkelés 1324. 10., 1403. 33., 1468. 119. — i káptalan 1324. 6. 14. 17. 21. 23. 25. 29. 31. 33. 52. 54. 55. 76. 99. 136. 169. 335. — i székesegyházi szent Kereszt oltár oltárosa Bálint 1427. 54., szent Mihály, szűz Mária és szent Nicasius oltárok rektorai Péter, Ábrahám és Mihály 1448. 75. — i káptalani clericusok László 1360. 27. Miklós 1366. 396., Kolozsvári Mátyás 1478. 137. — i kápt. requisitor Pálffy István 1636. 376. — i kanonokok Pál 1324. 7. 8. László dékán telegdi főesperest 1359. 22. 23., sepsiszentgyörgyi Forró Balázs tordai főesperest 1424—1428. 50. 61., György éneklő, Mihály ör, Miklós dékán 1427. 57. — i prépost Miklós 1327. 12., Demeter 1427. 57. — i püspök András 1327. 12., (Knol) Péter 1390. 37., Lépes György 1436. 65., Miklós 1466. 115., vingarédi Geréb László 1497. 173. 174. — i *alvajdák* (Járai) Péter 1364. 31., Nadabi László 1412. 46., Herepei Márk, Balai György, Somkereki Miklós 1448. 74., id. Vizaknai Miklós, Erdélyi István

1462—1464. 97. 106. 110., Kendi Antal 1478. 139—141., Telegdi István 1492—1498. 154. 174. 178. 183. 184., Magyi Pál alország-bíró 1502. 192. 201. 202., héderfáji Barlabásy Lénárt 1508—1523. 227. 234. 236. 257. 260. 262. 263., Túróczi Miklós 1512. 236., csúcsi Thomory István 1525. 267., Kendi Ferenc 1531. 402., szamosfalvi Mikola László 1537. 278. — i alv. illetve székely alispáni ítéletdíja 25 márka 1502. 192. 202. — i *vajdák* Neuke 1219. 11., Szécsényi Tamás 1324—1327. 6. 9. 10. 12. 16., Laczkfi Dénes 1360. 23. 25. 29. 30., Losonczi László 1382. 34., Szécsényi Frank 1395 k. 43., Stibor 1412. 44. 45. 46. 62. 63. 83. 84., Csáki Miklós 1424. 45. 49., lévai Cseh Péter, Csáki László 1436. 65., dengelegi Pongrácz János 1463—1476. 102. 104. 123. 135., Szentgyörgyi és Bazini János 1466. 116., Magyar Balázs 1472—1475. 127. 128. 133. 134. 398., vingárti Geréb Péter 1478. 138., Báthori István országbíró 1480—1492. 145. 152. 154., Losonczi László 1493. 155. 157., bélteki Drágfy Bertalan 1493—1497. 157. 158. 160. 169. 174. 175., Szentgyörgyi és Bazini Péter 1499—1504. 182. 187., torzsalkodása a székely ispánnal 205. 206., Zápolyai János 1512—1525. 237. 257. 401., Perényi Péter 1528. 271., Majláth István 1537—1538. 279. 403. 404., szentiváni Kendi Ferenc, ruszkai Dobó István 1554. 286., somlyai Báthory István 1572—1575. 299—302., somlyai Báthory Kristóf 1577—1580. 311. 316., somlyai Báthori Zsigmond 1593—1594. 320—322. — i vajdai törvényszék Székelyvásárhelyen 1499—1501. 182. 186. 187. 191. — i vajdai illetve székely ispáni ítélet székely örökösödési perben (triumphus rei obtente vulgo Thyzthasag) 1499—1502. 182. 186. 187. 191. 192., díja 50 arany forint 1502. 192. 202. — i kincstárnok Lulay János 1515. 253. 254., kincstárnok és helytartó Fráter György 1540—1551. 288., alhelytartó szamosfalvi Mikola László 1546. 407. — i főkapitány vingárti Geréb János 1458. 91., rátóti Gyulafy László 1605. 354. — i nagyobb kanc. jegyzők és írások Sövényfalvi Dániel, Sunich Miklós, Vásárhelyi Pál, Szigethy András, Huszár János, Bagossy Jakab, Brassay Lukács, Dézsy István, Borsvay Gábor, Szebeni Gáspár 1598. 338. — i kanc. titkárok Török György 1593. 322., Jakobinus János 1599. 348., Pécsi Simon 1605. 356., Kassai István 1607. 358., Ormánczy Gergely 1625. 361., Márkosfalvi Márton 1635. 373. — i kancellárok Forgács Ferenc 1572. 301., Sulyok Imre 1577. 313., Kovacsóczy Farkas 1593. 322., Náprági Demeter 1599. 348., Pettky János 1607. 358. — i ítélőmester Miklós 1459—1464. 93. 106. 107. 109., ippi Borsoló János 1597. 337. — i udvarmester Sennyey Pongrácz 1597. 325. — i udv. familiárisok Perusith Máté, Németh Mihály 1598. 337. 338. 341. 344. 345. — i Karok és Rendek 1554. 289. — i tanácsurak Csáky István, Korniss Gáspár, Sennyei Pongrácz, Bornemissza Boldizsár, Alárd Ferenc, Tholdy István, Bodoni István, Mind-

- szenthy Benedek 1600. 352. — i követek Mátyáshoz 1472. 127.
- Erdélyi (dictus Erdely, Erdeli) Antal 1412—1430. 42—47. 62. 84., fiai Gergely 1430. 62., Miklós és István 1430—1453. 62. 65. 74. 81—84. — János és Ferencz 1529. 273. 274., 1. Somkerekfi és Gernyeszegi E. a. is.
- Erdő (Erdew, Erdev) szn. 1412. 45. 187. 213. 226.
- Erdőszentgyörgy (Erdewzenthgergh, Erdewzenthgyewrgh, Erdevzenthgyergh) f. Maros sz. 1453. 82. 187. — i Meggyes és Erdő testvérek (1400 k.) 187. — i Meggyes (Meggyesi) fiai Péter és Balázs 1453—1471. 81. 82. 126. — i Meggyes Balázs leánya Zsófia 1. Barcsai Gáspárné, 2. Kabos Gáspárné 1501—1518. 187—191. 260. — i Erdő (fia) Theel (fia) Balázs 1501. 187. 191.
- Ereklyék körülhordozása (reliquiarum processio) 1403. 38.
- Ernye (Ernye) f. Maros sz. 1412. 46. 47., 1. Nagyernye a. is. — i székelyek 1412. 46. 47. — i András és Tamás 1412. 45. — i Székely Bernát 1499. 183—185.
- Erős (Erews), 1. Monyáti E. a.
- Erőd (Erewsd) f. Fejér vm. 1520. 262.
- Erzsébet királyné Róbert Károly özvegye 1364. 29. 31., gyűrűs pecsétje 33.
- Eskütársak 1428. 56.
- Esztelnek f. Kézdi sz. 1607. 360.
- Esztergomi kápt. 1219. 1. 2. 3. 10—16. 19. 20. — kápt. sójövédelmé Aranyasvincen 1221. 2. — kanonokok Gergely 1327. 14. 16. 17., Péter mester kápt. jegyző 1350. 20. — prépost Theofil 1327. 11. 14. 16. 17. — érsekek János 1219—1221. 1. 2. 11., Oláh Miklós 1554. 289. — Székely Ferencz és leányai Katalin és Krisztina 1505. 211. 212. 216.
- Étfalva (Ethfalwa) f. Sepsi sz. 1543. 385. 387. 406. — i Oltszemi Tamás Sepsi sz. székbíró 1543. 406. — i Gidófalvy Gábor 1692. 385. 387.
- Ezüstneműek (res argenterie) 1507. 226.
- Falu földe Udvarfalván 1632. 366., Nagyborosnyón 1655. 373. 380., Andrásfalván 1717. 392. — L. Földközösség és Nyil a. is. — törvények 1546. 408., 1581. 318., 1680 k. 383., 1699. 387.
- Familiárisok Hidvégen Bereczk, Elek, Veres (Rufus) Pál, Kis (Parvus) Mihály 1448. 75.
- Fancsal (Fanchal) f. Udvarhely sz. 1505. 220. — i Balázs 1505. 220. — i István, Thomory Pál követe az eperjesiekhez 1515. 240.
- Farcád (Farchiad) f. Udvarhely sz. 1594. 323. — szállása (Farczadzallasa), a farcádiak, pálfalviak, váraljaiak és farkaslakiak közös helye (locus communis) 1594—1598. 323. 324. 342.
- Farkas, 1. Bögözi F. a.

Farkaslaka f. Udvarhely sz. 1594. 323. 324. 340. 342. 345. — i jobbágyok névszerint 1598. 340. 345. — i dülők, Hatt, Sándor tanorokja, Nagyaszóhegy, Eledpataka, Fernikó (Fejérnyikó), Fekete Pálné pataka, Hidegaszó, Veres Máté 1598. 342. — i gyepü 1598. 342.

Farnos (Farnas) f. Kolozs vm. 1450. 76. 92. 106. 152. — i Dénes 1450. 76., fiai (Veres) Benedek fogott bíró 1450—1464. 77. 79. 92. 94. 106., János és ennek leánya Anna 1450. 77. 79. — i Benedek özvegye Ilona 1492. 152.

Fejér (Feyer, Fejier) Péter veresmarti (Barcaság) civis 1475. 134. — Máté, l. Borsovai F. a.

Fejéregyház (Feyeryghaz, Feyereghaz, Feieregihaz) f. Küüllő vm. 1359. 21. 71. — i Kis Pál kir. ember 1359. 21. 22. 23. — i Bálint töröcsvári várnagy 1448. 71.

Fejérnyikó (Ferniko) fl. Udvarhely sz. 1598. 342. 344.

Fejér vm. 1424. 49. 52. 61. 124. 132—134. 142. 146. 170. 256. 262. 267. 396.

Fekete Pálné pataka dülő Oroszhegyen 1598. 342.

Felcsernáton (Fel Chernaton, Felchernathon, Felchyernaton) f. Kézdi sz. 1580. 313—315. 359., l. Csernáton a. is. — i Szaniszló „Elekes“ és Balázs 1550 k. 314. 315. — i Szaniszló Tamás és György, Pál Thamás Pál 1580. 313—315.

Fele f. Maros sz. 1505. 222. 306. 326. 334. 336. — i Ábrán Demeter 1575. 306.

Feleki (de Felek) Pál fiai Miklós, Balázs, András kir. emberek 1360. 24. 25.

Feljebbviteli törvényszék Székelyudvarhelyen 1546. 408. 409. — törvényszéki követ (nuncius) oklándi Domokos Kálmán 1546. 408.

Felkelés (rebellio) Magyarországon, Erdélyben, Dalmát- és Horvátországban 1219. 1., 1324. 10., 1403. 38. 43., 1468. 49.

Felkendi (de Felkend) Máté kir. ember 1360. 25. 26.¹⁾ 27. 28.

Felső Sereden (Felseo és Fel Sereden) f. Kraszna vm. 1597. 326. 328. 331. 334.

Felsőszentmihályfalva (Zenthmyhalfalwa Superior, Felsewzenthmihalfalua, Felsewzenth Myhalfalw) f. Aranyas sz. 1441. 68. 70. 87. 120., l. Szentmihályfalva a. is. — i özv. Kabos Máténé Katalin 1441. 68. — i Dénes (Dienesy) fia Péter 1446. 70. — i Pál fia Abrahám leánya Magdolna Szilágyi Andrásné 1455. 87. — i Szilágyi A. és Magdolna leányai Luczia tordai Szabó Tamásné és Anasztázia Polyáni Ferenczné 1455. 87. 88. — i Farkas Márton 1468. 120.

¹⁾ Matheo filio Felkun.

Felsőtorja (Feltoria, Feltorya, Felthoria, Felső Thorya) f. Fejér vm. 1324. 7. 8. 256. 359., l. Alsó és Torja a. is.

Felvincz (terra Wynchy, Felwynch, Fulwynch, Feluinch) f. Aranyas sz. 1219. 2. 12—17. 19. 20., l. Aranyasvincz és Vinc a. is. — i udvarnokok 1219. 2. — i Domokos fia Balázs 1441. 67. 68.

Ferdinánd (I.) 1528—1554. 270. 287. 289.

Ferencz, Ferenczi, l. Száldobosi illetve Bodoki F. a.

Ferencz-rendiek székelyvásárhelyi kolostora 1503. 203.

Fenyőcsötört (Fenyewchieoteortt) a farcádiak, pálfalviak, váraljaiak és farkaslakiak közös erdeje (locus communis) 1594. 323. 324.

Fiatfalva (Fyathfalwa, Fyadfalwa) f. Udvarhely sz. 1460. 93. 282. — i Ilyésné Szentiváni Veronika és gyermekei Balázs, István, Anna, Veronika, Dorottya 1460. 93. — i Geréb Benedek 1550. 282.

Filep (Philep), l. Vadadi F. a.

Finta János 1743. 394., l. Barátosi F. a. is.

Fiscus (kir.) 1468—1597. 119. 326. 327. 330. 332. 335. — i director Királyfalvy János 1597. 326.

Fiúleányság (praefectio naturalis) 1463—1502. 103. 179. 194. 196. 198.

Fodor (dictus Fudur) István és Péter deák kir. emberek 1364. 31.

Fogaras d. 1515. 242. 248. 254. — i várnagy Thomory Pál 1515. 242. 248. 254.

Fogott („kötött“) bírák (iudices arbitri) 1462. 98., Tholdalaghy András 1463. 103., Suki Mihály, patai Dezső Antal, Thorockai Illyés („Eleews“), Alárd László, farnosi Veres Benedek, bölöni Forró Simon 1464. 106., Lukács osdolai, Domokos ismeretlen Kézdi sz. falusi plebánosok, altorjai Apor László, szentkatolnai Cseh Mihály 1539. 282., bodoki Czirjék Mihály, Ferenczi Tamás, Erdő Lőrincz 1581. 319., Kornis Farkas, Lázár András, Szemere Mihály, Balassy Ferencz, Nyujtódgy György, Köpeczy János 1589. 329., bergenyei Nagy András, nagyernyei Czirjék Mihály, marosszentannai Györgyfi Lukács, galambodi Bán Mihály, pinári Szabó Mihály 1632. 364. 365., nagyborosnyói Bede Tamás és András 1643. 378. 379., kilyéni Székely György és Boldizsár, étfalvi Gidófalvy Gábor 1692. 385. 387.

Folyfalva (Folffalwa, Folfalwa) f. Maros sz. 1497. 173. 222. 306. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306. — i Jánosy Demjén 1497. 173.

Folnagy (Folnagh) István és Miklós hosdátai jobbágyságok 1509. 231.

Forgács (Forgach), l. Bodoki F. a. — Ferencz erd. kancellár 1572. 301.

Forró (dictus Forro, Forrow, Fforro), l. Angyalosi, Bölöni, Nagybölöni, Szentgyörgyi, Szentiváni és Uzoni F. a. — Antal „Bassa“ Udvarhely sz. 1506. 224.

Fotos (Fothos) f. Sepsi sz. 1407. 40. — i Benedek fiai Péter, Mátyás, Fábián 1407. 40. 41.

Földközösség (locus communis, communis usus silvarum et alpium) Zalánban Sepsi sz. 1581—1699. 318. 319. 387—389., Udvarhely sz. Pálfalva és Váralja között 1462. 98., 1594—1598. 323. 324. 342. 343., Udvarfalván Maros sz. 1632. 365—367., Körösön Orbai sz. 1743—1776. 393. 394., l. Falu földe és Nyíl a. is.

Földönlakók (jobbágyok) Udvarhely sz. 1572. 299.

Földvár (Fewldwar, Feldwar) f. Aranyas sz. 1441. 67. — i Mátyás 1441. 67.

Földvár (Feldwar, Fewldwar) f. a Barcaságon 1475—1480. 134. 136. 146. — i civisek Klitz Pál, Engel István 1475. 134.

Fráta (Fhratha, Fratha) f. Kolozs vm. 1293. 5. 6. 230—232. — i Ős ispán és fiai Péter, Miklós 1293. 5. 6. — i özv. Boncza Miklósné Margit, leánya Magdolna 1508. 230—232. — i Vas Gergely, neje özv. Boncza Miklósné Margit, leánya Katalin 1508. 230—232.

Fráter György erd. helytartó és kincstárnok (1541.) 288.

Funiculus (fűkötél) .. in duas rectas et coequales partes funiculi distributione mediante divisissent.. eadem terras.. 1464. 107.

Futásfalva f. Kézdi sz. 1607. 359.

Fügedi Balázs (de Fyged) székely alispán 1479. 145.

Fűkötél, l. Funiculus a.

Füle (Fwole, Fwle) f. Udvarhely sz. 1635. 371. — i Boda Márton és Máté 1635. 371.

Fülöp (Phylippus) nádor, l. Drugeth F. a.

Fűzűgypataka (aqua Fewzyg, Fyzegpathaka) Tordalakán 1450 k. 76. 78.

Gadó, l. Nyárádtői G. a.

Galaczi (de Galacz) János 1471—1473. 126. 129.

Galambfalva (Galambfalua) f. Udvarhely sz. 1507. 225., l. Kisgalambfalva a. is.

Galambod f. Maros sz. 1597. 334. — i Bán Mihály fogott bíró, Györgyi Mihály, Kecseti „Gergyel“, Sengyel János 1632. 365. 368. 370.

Gáld (Gald) f. Fejér vm. 1448. 75. — i Miklós 1448. 75.

Gálfalva (Galfalwa) f. Maros sz. 1575. 306. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában. 1575. 306.

Gálfy Lukács 1505. 220. — L. Jenőfalvi, Kocsárdi, Malomfalvi és Mészköi G. a.

Gallér (Galler), l. Köpeczi G. a.

Gáltó (Galthw, Galthew, Galdtew) f. Maros sz. 1448. 75. 138. — i Márton, Orbán, Péter 1448. 75. — i Ilyés és Osváth kir. emberek 1478. 138.

Garas (grossus) 1382. 35.

Gecse (Geche) fia Joachim szebeni ispán, a bolgár hadjárat vezére 1210. 4.

Gedő (Gyedew), l. Ákosfalvi G. a.

Geréb (Greb, Gereb, Kereb), l. Vingárti, Fiafalvi és Szentmihályi G. a. — Márton 1507. 225.

Gedrud szn. 1510. 233—235.

Gegő (Gego), l. Jenőfalvi G. a.

Gerebencs (Gerebench, Grebench, Gerebencz) f. Sepsi sz. 1342. 18. 22. 23. 97.

Gerebenes (Gerebenes, Gerebenyes) f. Torda vm. 1435. 163. 164. 316. 326. 328. 333. 334.

Gerend (Gerend) f. Torda vm. 1450. 76. 233. — i Miklós fiai Mihály, László, Miklós 1450. 76—79. — i Lászlóné Gedrud asszony özv. szentmártoni Sándor Jánosné 1510. 233—235.

Gernyeszeg (Gernyezegh, Gernyezeg) f. Torda vm. 1412. 43—45. 273. — i Erdélyi Ferencz és János 1529. 273.

Gidófalva (Gydofalwa) f. Sepsi sz. 1513. 406. 407. — i plebános Gáspár, tanító (rector) Fábrián 1543. 407. — i Bélydy Pál 1513. 400. — i Kövér Gáspár, András, Csulyak Máté, Balázs, Lőrincz, László 1543. 406. 407. — L. Étfalvi G. a. is.

Glossa (= glos) sógorasszony, ángy 1463. 103.

Godor Albert eperjesi civis 1515. 244.

Gógánfalva (Goganfalwa) f. Küküllő vm. 1505. 222.

Görgény (castrum Gergen, Gewrgen, Georgyn, Geyergyen, Gurgen, Gwrgen, Gorgyn, Gergyn, Gerghen) Torda vm. 1451. 80—82. 84. 135. 155. 156. 173. 197. 205. 206. 282. 285. 289. 306. 409. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306. — i várnagyok vingárti Geréb János 1451—1453. 80—82., névtelen 1476. 135., Pisky György, Szilágy széki Pál 1493. 155. 156., nagymihályi Ödönfy László 1550. 282. 409. — i ispán (comes) Polyák Albert 1502. 197. — i Nagy Gergely 1497. 173.

Gyalakut (Gyalakuth) f. Maros sz. 1504. 210. — i Mihály 1504. 210., l. Gyulakut a. is.

Gyalu (castrum Ghyalw) 1525. 269. — i várnagy Kálnay Mátyás 1525. 269.

Gyárfás (Gyárphás) Antal 1580. 314. 315., l. Léczfalvi Gy. a. is.

Gyepü (Kurlatgepuy, silva glandinosa Gyepew vocata¹⁾ Hidvégen 1366—1475. 73. 133. 397., Malomfalván, Lengyelfalván, Farkaslakán 1598. 341. 343.

Gyergyó (Gywrgyw, Gyergyo, Gergyo, Gyrgio) sz. 1466. 115. 167. 209. 287. 362., l. Csík-Gyergyó a. is.

Gyógy (Gyogh) f. Hunyad vm. 1327. 9. — i Péter fia Gergely kir. ember 1327. 9.

Győr (Geurinum, Jaurinum) d. 1250. 4. 148. — i püspök Miklós 1327. 12.

György nagylaki pap 1364. 30. — kolozsmonostori örbarát 1475. 134. — L. Iklandi Gy. a.

Györgybíró (Georgy Bíró), l. Léczfalvi Gy. a.

Györgyfalva f. Kolozs vm. 1494. 159. — i Pál leánya Zsófia özv. Gyulakuti Balázsne 1494. 158. 159.

Györgyfi, l. Marosszentannai Gy. a.

György János (Georgy Janos) Anna, l. Nagyborosnyai Gy. a.

Gyulafehérvár (Alba, Alba Julia) 1324. 10. 37. 273. 291—293. 321—324. 337. — i országgyűlés 1597. ápr. 17., 325., 1635. máj. 13., 374. — i consistorium 1513. 239. — i András szentkirályi pálos barát 1529. 272. 273.

Gyulafy (Gywloffy, Giulaffy, Giulafi), l. Malomfalvi és Rátóti Gy. a.

Gyulakuta (Gywlakutha, Gywlawwth) f. Maros sz. 1412. 45. 80. 147. 158. — i Erdő (Erdew) fia László fia Miklós 1412. 45. — i Péterné Szentkirályi Anna 1451. 80. — i Balázs és János; Balázs neje Györgyfalvi Zsófia, fia Miklós; János fiai István, Mihály, Miklós 1482. 147. 148. — i Balázs özvegye Gy. Zsófia, fiai Miklós és Ferencz 1494. 158. 159., l. Erdőszentgyörgyi és Gyalakuti a. is.

Hadjárat Havaselföld ellen 1480. 146.

Hadnagy (maior exercitus, capitaneus) Maros sz. Szentkirályi Semjén fia István 1412. 45., Meggyesi (= Megyes fia) Péter és szentannai Tóth István 1453. 81—83.

Hadrév (Hadrew, Had Rew) f. Torda vm. 1450. 79. 126. — i Antal 1471. 126.

Harczo (Horczo) f. Maros sz. 1597. 326. 334. 336.

Halastó 1473. 129. 132. 149. 150. 188. 189. 190. 232. 260 269. — Marosszentkirályon a Dobóczhegy alatt 1485. 151.

Halmágyi Bálint 1598. 342. 345.

Halon, Halom genus, l. Székely nemek és ágak a.

¹⁾ Kollathkwpw az 1448-ik évi határleírásban hibásan.

Háporton (possessio valachalis Haporthon) Fejér vm. 1424—1428. 49. 61. — i szent Miklós templom 1428. 61.

Harangláb (Haranglab) f. Küküllő vm. 1510. 234. — i Elek 1510. 234.

Harang alá (sub pulsu campanae possessionis Nyaaradthw) tartozó faluk, l. Nyárádtő a.

Harangostó (Harangosto, Harangostho) mocsár Sáromberkén 1464. 108. 112.

Harasztkerék (Harazkerek) f. Maros sz. 1575. 304. — i Nagy Miklós 1575. 304.

Harinna (Harynna) f. Doboka vm. 1412. 42. 43. 204. — i Farkas János és Dorottya özv. Illyei Jánosné 1503. 203. 204.

Harmincados Eperjesen Brassai András deák 1515. 240.

Háromszék (Tres sedes) 1504. 208. 315. 360. 376. 377. — i kapitány uzoni Bély Kelemen 1625. 360. — i királybíró Nagy Mihály várhegyi kapitány 1580. 315., vargyasi Daniel Mihály 1625. 360. — i főkirálybíró köröspataki Kálnoky Sámuel 1692. 385. 386. •

Hatalskodás templom és temető meggyalázással Székelyvásárhelyen 1497. 172.

Határkert (structura sepium) Udvarhely sz. Pálfalva és Váralja között 1462. 98.

Hatolyka f. Kézdi sz. 1607. 360.

Hátszeg (castrum Haczak) Hunyad vm. 1424. 49.

Havad (Howod, Hawad silva) Székfölde határa 1366—1448. 73. 397.

Havadtő (Hawadthew) f. Maros sz. 1501. 189. 190. 191.

Havaselföld (partes Transalpinæ) 1424. 47. 75. 146. 206. 267. 346. — i hadjárat 1480. 146. — re vezető Útas nevű tiltott út 1525. 267—269. — i vajda Dán 1424. 49., Vlád 1448. 75., névtelen 1504. 208., Mihály 1599. 346.

Házassági szerződés kiskorúak között 1498. 179. 180. 184. 185.

Héderfája (Hederfaya, Hederffaya) f. Küküllő vm. 1508. 227. 234. 257. 261. 263. — i Barlabásy Lénárt 1508—1523. 227. 234—236. 257. 260. 262. 263. 399.

Hegyi, l. Szentléleki H. a.

Hévaszó (Heyazo, Heyauzo)¹⁾ f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possessionaria seu primipulatus in possess. —) 1497. 177.

Henter, l. Zaláni és Zágoni H. a.

Herczeg (Herczeg), l. Olnoki H. a.

¹⁾ Héjasfalva?

Hermanszigetet (insula Hermanzygethe, Hermanzegethe) Sáromberkén 1412. 47. 84.

Herepe (Herepe) f. Fejér vm. 1448. 74. 347. —i Márk 1448. 74., —i Gergely 1599. 347.

Hidegrákoskő (Hydegrakoskey) dülő a polyáni határon 1441. 68.

Hidvég (Hyduig, Hyduegh, Hydwegh, Hydweg, Hidwig, Hydwig, Hiduig, Hidueg, Hydvege, Hydweeg) f. Fejér vm. 1342. 18. 21—24. 33. 34. 74. 75. 142. 396. 397. —i népek és jobbágyok 1428. 59. 144. —i familiárisok 1448. 75. —i Benczencz fiai Domokos és Mikó; Domokos fia János, Mikó fia Jakab 1342. 18. 19. —i Mikó fiai Jakab, Petenye, Dancs; Domokos fia László; István fia János 1359. 21—23. —i Domokos fia János fia Orros (dictus Orrus) Benedek; Mikó fia László; Domokos fia László 1360. 24—27. —i Miklós fiai Jakab, Balázs, Demeter 1359—1366. 33. 34. 395—397. —i János fia Becse; László fiai István és János; László fia János unokája János; Benedek fia Miklós; Petenye fia Mihály 1382. 35. 36. —i Egyed fia (Nemes) Antal, Mikó fia Antal, György fia Bálint 1427—1428. 55. 56. 58—60. 100. —i Antal (dictus Nemes) 1448. 72—74. —i Bálint (dictus Nemes) 1448—1466. 72—74. 116. —i Nemes Antal fiai Demeter presbyter, Miklós, László 1462. 100. —i Nemes Antal fia Miklós fiai Mátyás és János 1478. 137—142. —i Nemes Bálint fiai Mihály és Miklós 1466—1495. 116. 145. 146. 160. 169. —i Nemes Mihály fia Mihály 1495—1512. 169. 170. 236—238. —i Nemes Miklós fia János 1495. 169. 170. —i György fia Bálint (Nagyajtán) 1462—1470. 95. 100. 104. 123. —i György fia Bálint fia Mihály (Illyefalván) 1462—1478. 95. 104. 123. 132—134. 136—143. —i Mikó fia Antal fiai Lőrincz és Péter (Myko dicti) 1462—1475. 100. 133. 134. 136—143. 398. 399. —i (másik) Péter 1475. 134. —i Nemes Ferencz 1520. 262. 263. —i Mikó Ferencz főkamrás, Csík-Gyergyó-Kászón sz. főkapitány 1635. 374.

Hihalom (Hyhalom) d. 1493. 156.

Hitbér (dos) 1427—1499. 54. 59. 60. 131. 180. 183. 185.

Hitszegő büntetése 25 arany forint 1470. 123.

Honti (Huntensis) főesperest János mester 1327. 11.

Hoczó (Hotthczo)¹⁾ f. Maros sz. 1493. 157. 222. —i 1493. 157.

Horgasér (Horgasser, Hargasser) mocsár Sáromberkén 1464. 107. 112.

Hosdát (Hosdad, Hosdaad, Hasdath) f. Doboka vm. 1509. 231. 232. —i jobbágyok Fohnagy (Folnagh) István és Miklós, Kaszás János, Bereczk 1509. 231. 232.

¹⁾ Harczó?

Hosszmérték: Egy nyillövés, l. Föld és Funiculus a.

Hosszúaszó (Hozywazo, Hosiwazo) f. Küküllő vm. 1473. 129. 157. — i László 1473. 129. — i Ferencz, özv. Bolyai Pongráczné fia 1493. 157.

Hozomány, l. Kelengye a.

Höltövény (Hewlthwen) d. 1431. 65.

Hunyad (Hwnyad) vm. 1503. 124. 204. — vm. ispán bikali Bikly János 1503. 204. — i János kormányzó, orsz. főkapitány, besztercei örökös ispán 1448—1455. 71. 72. 75. 80. 81. 85. 330. 335., Sepsiszentgyörgyön 1448. jan. 2—9., 71., Tordán 1448. febr. 15., 74., Kőhalomban 1448. aug. 7., 75., Zákánymonostoron 1451. jan. 10., 80., Diódon 1453. szept. 14., 82.

Huszár (Hvzar, Huzar) Péter székely alispán és töröcsvári várnagy 1473. 398. — János nagyobb kancz. jegyző 1598. 338.

Ikafalva Kézdi sz. 1607. 359.

Ikland Maros sz. 1570. 294. 296—298. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304. — i György Pál és Balázs 1570. 294—298.

Ikland (Ikland) f. Torda vm. 1495. 164. 316.

Iklód (Iklod) f. Doboka vm. 1460. 94. — i Miklós fia Benedek 1460. 94.

Ilba fia János, felesége Margit 1364. 29—31.

Illye (Yllye) f. Hunyad vm. 1503. 203. — i özv. Dienesi Jánosné Dorottya apáca 1503. 203. 204.

Illyefalva (Illiefalwa, Ilyefalwa, Illewfawa) f. és város Sepsz. sz. 1431. 64. 104. 361. 376. — i Kis (Parvus) Gergely 1431. 64. — i Hidvégi Mihály 1462. 95. 96. — i Mihác Demeter 1636. 376.

Illyés (Yllyes), l. Monyáti I. a.

Iluka (Iluka) szn., fia János 1350. 20.

Imreh, l. Pávai I. a.

Ippi (de Ipp) Borsoló János erd. ítélőmester 1597. 337.

Irtásföld (terra extirpaticia) Lengyelfalván 1598. 343., Udvarfalván 1632. 366.

Iskola Tarnóczy Sebestyén kézdiszentléleki várában XVI. sz. vége 348.

Iskolamester fizetése Zalánban 1699. 388.

Ispánlaka (Yspanlaka) f. Fejér vm. 1505. 222. — i Bölkény Péterné Czikó Anna 1505. 222.

Istenmezeji (de Ystenmezeye) János 1518. 257.

Iszló (Izlo) f. Maros sz. 1575. 304. — i Kenyeres Tamás 1575. 304.

Itélet (triumphus), l. Tisztaság a.

Ivó (dictus Iwo), l. Sámsondi I. a.

Izabella királyné 1557. 290. 291. 300. 312.

Izsó (Isoo) János az udvarhelyi vár provisor 1594. 323.

Jakab fia Péter az Aranyas sz. székelyek ügyvédje 1327. 11. — fia Miklós, másik Jakab fia György Aranyas sz. székelyek 1350. 20.

Jacobinus János a Mihály vajda titkára 1599. 348.

Jakcs (Jakch), l. Kuzsalyi Jakcs a.

Jankó, l. Zágoni és Zaláni J. a.

János esztergomi érsek 1219—1221. 1. 11. — mester honti főesperest 1327. 11. — pap kolozsm. barát 1364. 30. — székelyvásárhelyi plebános 1513. 240. — dobokai főesperestségi káplán 1513. 240.

János Zsigmond 1568—1571. 291—294. 300. 312.

Jánosy, l. Folyfalvi és Szentmártoni J. a.

Jára (Jara) f. Torda vm. 1364. 31. — i Péter 1364. 31. — i Lőrincz (István), Gergely, Ferencz kir. emberek 1464. 106. 111. 112.

Jászól (de Jazow) prépost Draskovics György 1554. 289.

Jedd (Yedd, Jedd, Yed) f. Maros sz. Kisfalud tartozéka 1505. 211. 213. 217. 325. — i Kádár Albert 1597. 325.

Jenőfalva (Jenofalwa) f. Csík sz. 1495. 168. — i Ács (Faber) György, Miklós Kelemen, Tamási János, Kajtár Miklós, Barlok György, Gegő Agoston, Gálfi Demeter, Bereczk fia István 1495. 168.

Joachim (Iwachinus) szebeni ispán a bolgárországi hadjárat vezére 1210. 4.

Jobbágyok 1403—1680. 40. 59. 144. 231. 277. 313. 314. 315. 366. 384., l. Földönlakók a. is. — összeírása Küküllő vm. 1403. 40. — telkek Tholdalagon 1474—1509. 132. 231. 232.

Juhlegeltetés 1546. 408.

Kabos (Kaboos) Gáspárné szentgyörgyi Meggyes Zsófia 1518. 240. 261. — L. Ménesi K. alatt is.

Kacza (Kacha) f. Udvarhely sz. 1505. 220. 225. 282. — i Antal 1505—1507. 220. 225. — i Ferenc 1525. 270. — i György 1550. 282.

Kádár (Kadar) János veresmarti (Barczaság) civis 1475. 134. — L. Jeddi K. a. is.

Kajtár (Caytar, Kaytar), l. Jenőfalvi K. a.

Kalánfuru (per tres labes seu foramen vulgo dicitur Clanfuru) nyílás 1495. 168.

Kál (Kaál, Kal) f. Maros sz. 1498. 178. 182. 294. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304. — i

János özvegye Szengyeli Ilona, leánya Magdolna 1498—1499. 178—181. 183—186. —i Nagy György 1571. 294—298. —i Kun Benedek Maros sz. „főnép“ 1571—1575. 294—298. 302., l. Nagy-ernyei K. a. is.

Kálnay (Kalnay) András kolosmon. gazdasági intéző 1525. 268., Mátyás gyalui várnagy 1525. 269.

Kálnok (Kalnok) f. Sepsi sz. 1431. 64. 97. —i Imre fia Demeter Sepsi sz. székbíró 1431. 64. —i András 1462. 97., l. Kö-röspataki K. a. is.

Kalocsai érsek László 1327. 12.

Kalotaszeg (Kalathazegh) Kolozs vm. 1474. 132. —i oláh vajda Mihály 1474. 132.

Kancellária, l. Királyi kancellária a.

Kandal (Kandal) Ozsvát, a nagybölöni szent Katalin temp-lom gondnoka 1512. 236—238.

Kantafalva (Kanthafalva) f. Fejér vm. 1517. 256.

Kántor (Kanthor), l. Dobokai K. a.

Kapás (Kapas) János hosdági jobbágy 1509. 231.

Káposztásszentmiklós (Kaposztas Zent Myklos) f. Maros sz. 1597. 325. —i Pókay István 1597. 325.

Kapus (Kapws) f. Torda vm. 1495. 164. 316. 326. 328. 334.

Karácsonfalva (Karachonfalwa) f. Udvarhely sz. 1453. 82. 98. —i László fia Gergely, Mihály fia Péter 1453. 82. —i Ist-ván fia Gergely 1462. 98.

Kárász (Karaz) kun vezér 1211. 4.

Karatna (Karathna) f. Fejér vm. 1427. 53. —i Jakab kir. ember 1427. 53.

Kary, l. Szentmiklósi Kary a.

Kassa város 1515. 241. 245.

Kassai István erd. kancz. titkár 1607. 358.

Kászonpataka (rivulus Kazun) Fejér vm. 1360. 25—28

Kászon szék 1605. 355. 362., l. Csik-Gyergyó-Kászon a. is.

Kebeleszentiván (Kebele Zenthywan, Kebele Zenth Ywan) f. Maros sz., Kisfalud tartozéka 1505. 211. 213. 217.

Keceli (de Keczel) Szele Márton 1484. k. — 1495. 161. 332.

Kecseti (de Kecheth) László 1460. 94. — Péter és leánya Dorottya 1497. 176.

Kede f. Udvarhely sz. 1505. 220. —i Kelemen és Ferenc 1505. 220.

Kelemen, l. Nyárádtői K. a.

Kellemesi (de Kellemes) Imre és Ferenc 1515. 248.

Kelengye 1427—1499. 54. 59. 60. 131. 180. 183. 185.

Kemény rész (portio possession. vulgo Kemen Rez) Mé-hesen 1580. 316.

Kemez, l. Szentiváni K. a.

Kende Miklós „nobilis“ 1492. 153. 154.

Kendi (de Kend) Antal erd. alvajda 1478. 139—141. — Ferencz erd. alvajda, székely alispán 1531. 402., erd. vajda, székely ispán 1554. 286.

Kendő (Kendew, Kendeo) f. Szereda sz. 1509. 231. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Kenéz (Keneez) Bálint velkéri jobbágy 1509. 231.

Kenyeres (Keneres), I. Szentmártoni K. a.

Kepézés Zalánban Sepsi sz. 1699. 388.

Kercsed (Kerched) f. Aranyas sz. 1524. 265. — i Miklósy János, anyja Ágnes, testvérei Máté, Katalin, Erzsébet, Ilona 1524. 265. 266.

Kerekegyházi (de Kerekeghaz) Laczk fiai 1424. 49.

Kerekrét (Kerekreth) kaszáló Sáromberkén 1464. 107. 112.

Kerelő (Kerelew) f. Maros sz. 1502. 197. — szentpáli csata 1575. jul. 9., 302.

Keresztes (Kerestes) f. Torda vm. 1446. 70.

Keresztes, I. Olaszteleki K. a.

Keresztur (Kerezthwr) f. Torda vm. 1495. 166.

Kereszturfalva (Kerezthwrfalwa, Kereztwr, Keresthwr) f. Maros sz., Nyárádtó filiája 1493. 157. 197. 284. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304. — i Bazédi Jakab 1493. 157.

Keresztur szék (sedes Keresthwr) 1505. 219. 220.

Kézdi (de Kyzd) székelyek az Aranyas mellett (iuxta Aranas) 1327. 9—19. — székelyek három neme 1345. 20.

Kézdi sz. (sedes Kyzd, Keesdy, Kyzdy, Kyzdi, Kiszdy) 1480. 144. 275. 281. 292. 313. 315. 355. 359. 361. 362. — sz. székelyek közössége (universitas) 1342. 18. — sz. zsoldosok (stipendiarii) 1480. k. 144. — sz. dízma (in pecuniis et agnellis 1539. 281. — sz. alesperest Balázs lemhényi plebános 1539. 280. 281. — sz. székbíró albisi Both Lukács 1539. 280. 281. — sz. névtelen kapitány és székbíró 1550. 410. — „Sandur“ névtelen fiai 1360. 26. 28., I. Apor a. is. — Sándor és fiai Simon, Miklós 1403. 37—40. — Sándor János fia Gáspár 1517—1518. 256. 258. 259.

Kézdiszentléleki iskola XVI. sz. vége 348.

Kézdivásárhely (opp. Kyzdywasarhel) vásár szabadalma 1530. 275. 361.

Kibéd (Kybed) f. Maros sz. 1575. 302. 311. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 302.

Kidi (de Kyd) Török Bálint, Kun (dictus Cun) László kir. emberek 1462. 97.

Kilit (Cletus) egri prépost, kir. kancellár 1219. 2.

Kilyén (Kylianus) telegdi főesperest (1288—1293.), I. Nagylaki a.

Killyén (Kylyen, Kyllyen) f. Sepsi sz. 1462. 95. 144. 262. 400. — i Antal 1462. 95. — i Czirjék Bernát és Balázs 1479—1480. 144. 145. — i Czirjék Balázs 1513. 400. — i Kövér Albert 1520. 262. — i Székely György és Boldizsár 1699. 385. 387.

Királybírák (Kyrallybyrak) Maros széken 1575. 302., Három széken Nagy Mihály várhegyi várkapitány 1580. 315., Udvarhelyszéken Mindszenty Benedek udvarhelyi várkapitány 1594. 322.

Királyfalva (Kyralfalwa, Kyralfalwa possessio hungaricalis) f. Küküllő vm. 1403. 39. 256. 326. — i jobbágyok és jobbágytelkek összeírása 1403. 40. — i János fiscalis director 1597. 326.

Királyi udvar (aula regia, curia regia) 1430. 62. 127. — udvari familiáris Erdélyi Gergely 1430. 62. — várak Horvát- és Dalmátországban 1412. 43. — zászló (vexillum regium) 1403. 38. — *emberek* Pécsi László 1324. 7. 8., Gyógyi Péter fia Gergely 1327. 9., Márk 1327. 13. 17., fejéregyházi Kis (Parvus) Pál 1359. 21. 23. 24., Feleki Pál fiai Miklós, Balázs, András; Hidvégi Mikó fia László és Domokos fia László; Árapataki János; Sárdi „Sandur“ fia Miklós, László; Felkendi Máté; Szárazpataki István fia Benedek 1360. 24. 25. 28., csesztvei Fodor István és Péter deák, Páldi Jakab 1364. 31., Sülyei János, Dégi István, Bordi Mihály 1366. 33. 396., Karatnai Jakab, bölöni Forró Simon és Balázs, szentiváni Forró László fia Mihály, peselneki Koncz István és Török György, Nyéni Miklós fia Teel 1427. 53., Apor fia István, Szentgyörgyi Balázs, kidi Török Bálint és László, Árapataki András 1462. 97., Rákosi Simon, Nyéni Theel fia Péter, Bodolai Antal, Koncz László 1462. 101., Szengyeli Mihály, Járai István és Gergely 1464. 111., bányabükki Nagy Tamás 1475. 134., Bolti (Béldi) Albert, András, Péter, Simon, Csesztvei Lénárt, Gáltói Illyés és Ozsvát 1478. 137. 138., Polyák Albert, Szentgyörgyi György, Sebestyén presbyter 1502. 197., nagyernyei Székely Ferenc, Sikó Pál, Szász Imre, káli Nagy György, székesi Nagy Gergely 1571. 294. 295. — kancellárok Kilit egri prépost 1219. 2., László kalocsai érsek 1327. 12., Szatmári György 1504. 207., Oláh Miklós esztergomi érsek 1554. 289. — ifjú királyi Mátyás zágrábi prépost 1227. 3. — alkancellár Ákhillés székesfehérvári prépost 1250. 4., András székesfehérvári prépost 1327. 12. — L. Erd. kancellárok a. is. — kanc. titkár Draskovics György, jászói prépost 1554. 289. — kincstárnok Bornemisza János 1504. 206. — (névtelen) személynök 1494. 159.

Kis Ághpataka Oroszhegyen 1598. 342.

Kisbacon (Kis Batzon) f. Udvarhely sz. 1635. 371., l. Tegledi Baczon a. is. — i Benedek Kerestély (Christianus) 1635. 371.

Kisfalud (Kysfalwd) f. Maros sz. 1467. 118. 21.. 212. 213.

Kisgalambfalva (Kysgalambfalwa) f. Udvarhely sz. 1506. 224. 283., l. Galambfalva a. is. — i Benes Barnabás 1550. 283.

Kiskend (Kyskend) f. Küküllő vm. 1510. 234. 292. — i Baládfy János 1510. 234. — i Baládfy Ferenc 1568. 292.

Kisméhes (terra Mehes Minor) f. Torda vm. 1293. 5., l. Méhes és Nagyméhes a. is.

Kis Miklós lófősege (primipulatus Kys Myklos lofewsege... in genere Halom et ramo Peter Aga) 1500—1550. 223. 283.

Kisnyulas (Kys Nywlas) f. Torda vm. 1495. 164.

Kiszőlős (Kysszewlews, Kyszelews, Kiszeeleos) f. Küküllő vm. 1497. 171. 172. 316.

Kistóth (Kysthot) Mihály 1554. 288.

Kis (Parvus, Kys, Küss), l. Fejéregyházi, Alsószentmihályfalvi, Hidvégi, Szárazajtai, Véczkei Kis a. — Péter 1550. 223. — Ferenc 1525. 269. — Farkas Orbai sz. alkirálybíró 1688. 383.

Klicz (Klycz) Pál földvári (Barczaság) civis 1475. 134.

(Knol) Péter erd. püspök 1390. 37.

Kobátfalva (Kobathfalwa, Kobadfalwa) f. Udvarhely sz. 1462. 98. 338. — i János fia Balázs 1462. 98. — i Antalfy Mátyás és Tamás 1598. 338.

Kocsárd (Kochard) f. Aranyas sz. 1459. 93. 254. — i nemzetgyűlés végzése 1459. 93. — i Szemes Mihály leánya Orsolya, Szabó Zakariásné, Gálfy Márton, neje Ilona, gyermekei György, András, János, Dorottya 1517. 254. 255.

Kolozs vm. 1471. 124. 163. 164. 172. 231. 277. 316. 317. 334.

Kolozsmonostori convent 1364. 29. 30. 42. 44. 61. 67—70. 76. 77. 82. 86—90. 92. 93. 110. 120. 122. 126. 128—130. 132. 133. 148. 149. 150. 152. 153. 158. 161. 162. 164. 165. 170. 172. 176. 192. 203. 204. 212. 216. 221. 226. 228. 230. 233. 254. 255—258. 265. 267. 272. 273. 276. — apátsági gazdasági intéző Kálnay András 1525. 268. — conventi pap János barát 1364. 30., Egyed barát presbyter 1412. 45., őrbárátok Szaniszló 1464. 111., György 1475. 134. — conv. requisitor Pálffy István 1636. 376.

Kolozsvár (civitas Kluswar, Koloswar, Colosvarinum) 1478. 137. 269. — i országgyűlés 1550. febr. 2., 409. — i Mátyás erd. kápt. clericus 1478. 137. — i István deák 1598. 345.

Kompközlekedés (transitus navalis, navis transvadalis) a Maroson Szentanna és Székelyfalva között 1482. 147., Hidvég és (Szász) Mogyorós között az Olton 1512. 236—238.

Koncz (dictus Konch), l. Peselneki K. a. — László kir. ember 1462. 101. — Pál, Tamás, Mihály 1599. 347. 348.

Korlátpataka vagy Korlátgyepü (rivulus Kurlatpataka... seu Kurlatgepuy; Kollathpathaka alio nomine Kollathkwypw) Székföldre határa 1366—1448. 73. 397. — L. Gyepü a. is.

Kornis (Kornys) Miklós 1525. 269. 270. — Farkas fogott bíró

1589. 329. — Gáspár 1600. 352. — Margit Rédey Jánosné 1632. 368.

Kornyáti Békés Gáspár 1575. 302. 310. 311.

Kóródi (Korody) Demeter barrasi huszados 1525. 267. 268.

Kóródszentmárton, l. Szentmárton a.

Koronka (Karanka, Koronka) f. Maros sz. 1469. 122. 126.
— i Jakab 1469—1471. 122. 126.

Korvin (Corvinus) János haldoklása 1504. aug. 31., 207.,
orvosa 1504. 207.

Kovács (Kowach, Koacz) Antal magyarfrátai jobbággy 1509.
231. — Miklós 1550. 283. — L. Zaláni K. a. is.

Kovacsóczy (Kowachoczy) Farkas erd. kancellár 1593. 322.

Kovászna f. Orbai sz. 1679. 380. — i Bogdán Gergely Orbai
sz. assessor 1679. 380.

Köbek (Keobek) Márton felcsernátoni jobbággy 1580. 314.

Köcski Sándor országbíró 1327. 9. 16. 17.

Kőhalom (Kewhalom) d. 1488. 76.

Kőházak Brassóban 1360. 24.

Kölpény (Kelpen, Keolpen) f. Maros sz. 1473. 129. 326. 328.
334.

Köpecz (Kepecz, Keopecz) f. Miklósvár sz. 1459. 92. 123.
— i Antal, Bálint és Máté; Gallér „Buduc“, Péter és Ferencz;
Nagy István fia Kelemen; Bus János, Bálint fia Orbán, Bucs
György, János és Tamás 1470. 123. — i János fogott bíró 1589.
329. — i János és Tamás 1599. 347. 348.

Körmenet (processio reliquiarum) templomos és kápt. he-
lyeken 1403. 38.

Kőrös (Kewres) d. 1464. 111.

Kőrös f. Orbai sz. 1743. 393. — i földközösség 1743—1777.
393. 394. — i dülő Csaholy 1743—1777. 393. 394.

Kőröspatak (Kewrespathaka) f. Sepsi sz. 1512. 236. 385. — i
Kálnoky Tamás 1512. 236. — i Kálnoky Sámuel 1692. 385.

Kőtörőmalom, l. Külyü a.

Kövend (Kewend) f. Aranyas sz. 1441. 67. — i Máté 1441.
67. — i Domokos 1450. 76. — i András fia Mihály, neje Dienesy
Dorottya, gyermekei János, István, Katalin 1473. 131.

Kövér fiak ága (genelogia filiorum Kewer) Sepsi sz. 1543.
406., l. Gidófalvi, Kilyéni, Zoltáni Kövér a. is. — Pál brassai
civis 1475. 134.

Kövesd (Keowesd) f. Maros sz. 1575. 306. 326. 334. 336. — i
Székely György 1575. 306. — i Csányi Balázs 1597. 325.

Középayta (Kezepaytha) f. Miklósvár sz. 1459. 92. 387. — i
Szabó István 1699. 387. 389.

Középszolnok (Zolnok Mediocris) vm. ispánja rátóti Gyula-
lafy László 1605. 354.

Közjegyző (notarius publicus et tabellio iuratus) Nyiresi Tamás 1513. 240., Antal derzsi plebános 1525. 269.

Krakoi (Cracoviensis) egyet. magyar tanuló 1515. 253.

Kraszna (Crazna, Krazna) vm. 1495. 161. 162. 326. 328. 331. 334. — i Máté szentkirályi pálos barát 1529. 272. 273.

„Kulus“, súlymérték 1221. 2.

Kun (dictus Cun, Kwn) László kir. ember 1462. 97. — Gothárd és Lázár 1554. 289. — L. Káli, Zágon Kun a.

Kund (Kwnd) f. Küküllő vm. 1505. 222.

Kunok bírása (iudex comanorum) Drugeth Fülöp nádor 1327. 12. — vezérei (duces de Cumania) 1211. 4.

Kurtapatak f. Kézdi sz. 1607. 360.

Kuzsalyi (de Kwsal) Jakcs János és Mihály székely ispánok 1427—1436. 51. 58. 62—65.

Küküllő (Kykellew, Kwkwlleo, Kykeolleo) vm. 1403. 39. 124. 171. 172. 176. 222. 256. 292. 317. — vm. főispán kiskendi Baládfy Ferencz 1562. 292.

Küküllővár (castrum Kykellew, Kykellear) 1476. 135. — i névtelen várnagy 1476. 135.

Külyü, békasó őrlésére 1699. 386.

Lábatlani (de Labathlan) László székely ispán 1459. 93.

Laczkfi Dénes erd. vajda, szolnoki ispán 1360. 23. 25. 29. 30.

Lakatos, l. Andrásfalvi L. a.

Lampert (Lampertus) országbíró halála Erdélyben 1324. 10.

László erd. kápt. clericus 1360. 27. — telegdi főesperest 1359. 22. 23. — kalocsai érsek, kir. kancellár 1327. 12. — IV. magyar király 1289. 11—13. — V. magyar király 1453—1455. 81. 85., Budán 1455. aug. 8., 85. — L. Zágoni L. a.

Lázár (Lazar) András „primor siculorum“, Balázs 1495—1506. 168. 169. 205. 206. 208. 209. 224. — Bernát 1554. 289. — Imre, Ferenc, János Maros sz. „főnépek“ 1575. 302. — András fogott bíró 1589. 329. — Farkas 1597. 326., l. Szenttamásfalvi L. a. is.

Leánynegyed (quartalitium) 1462—1503. 97. 204.

Léczfalva (Lezfalva, Leczfalwa) f. Kézdi sz. 1580. 313. 315. 351. 360. — i Csákány Gergely, Györgybíró Gáspár 1580. 313. 315. — i Gyárfás Ferencz és Tamás 1643. 378.

Lefejezés (decollatio) díja az eperjesi hóhérnak egy forint 1515. 252.

Lekencze d. 1554. 286.

Lengyelfalva (Lengenfalwa, Lengyelfalwa) f, Udvarhely sz. 1505. 220. 340. 343. 345. — i dülők Nagynyires, Nagytaplocza, Ugron (Wgron) kútja, Zencsed (Zencied) sarka, Nagyelvető, Hasábfa majorház, Zotyó (Zotio), Szentegyház vágása 1598.

343. — i jobbágyok névszerint 1598. 340. 345. — i Boldizsár 1505. 220.

Lengyelország 1412. 44. 312. — i király Ulászló 1412. 44., somlyai Báthory István 1577. 312.

Lépes György erd. püspök 1436. 65.

Lévai (de Lewa) Cseh Péter erd. vajda 1436. 65.

Libáncs (Nebanch, Lybanch) puszta Torda vm. 1412. 43—47. 84. 85. 166.

Litteratus, l. Deák a.

Lófőnyil (in territorio poss. Sard... Loffenyl vocatus) 1518. 261.

Lófőség (primipulatus) 1498—1502. 179—183. 187—191. 192—203. 211. 213. 216. 222. 254. 260. 272. 283., (primipulatus vulgo Lofysygh) 1498. 177., (primipulatus Kys Myklos lofewsege vocatus) 1500—1550. 223. 283., (portiones possess. seu primipulatus in possessionibus) 1497. 177., l. Siculatus a. is.

Lokod (Lokud) f. Udvarhely sz. 1505. 220. — i Péter 1505. 220.

Lóna (Lona) f. Torda vm. 1450 k. 78.

Losonczi (de Lossonch, Losoncz, Lossancz) László erd. vajda, szolnoki ispán 1382. 34. — László erd. vajda, székely ispán 1493. 155. 157. — Bánffy Péterné Petronella, leánya Anna 1517—1518. 256—259.

Lovagházi (de Lowaghaza) György töröcsvári ispán 1494. 160.

Lőrincz székelyvásárhelyi plebános 1497. 172.

Lőrinczfalva (Lewrynczfalwa) f. Maros sz. Nyárádtő filiája 1493. 157. 192. 194. 195. 197. — i Nagyerdő (silva) 1493. 157. — i lófőség a Halom nem Péter ágán 1502. 192. 194. 195. 196. 198. 202.

Lukács veresmarti (Barczaság) bíró 1475. 134. — ozsdolai plebános, fogott bíró 1539. 282.

Lulay (Lwlay) János erd. kincstárnok 1515. 253. 254.

Lupsa (Lwpsa) két f. Torda vm. 1492. 153. 154. — i László „nobilis“ 1492. 153. 154.

Macsói (Machoviensis) vicebán detreheimi Peres György 1412. 46.

Madaras (Madaras) f. Maros sz. 1448. 75. 126. 129. 188., l. Mezőmadaras a. is. — i Kelemen 1448. 75. — i Miklós és János 1471. 126. — i Apafy Lénárt 1501. 188. 189., l. Apanagyfalvi A. a. is.

Madéfalvi vashámor Csikban 1610—1612. 354.

Magszakadás (defectus seminis masculini) 1498—1717. 179. 326. 392.

Magyar (Magiar) Balázs erd. vajda, székely ispán 1472—1475. 127. 128. 133. 134. 398.

Magyar faluk (poss. hungaricales) Küküllő vm. 1403. 39.

Magyarfráta (Magyarfratha) f. Kolozs vm. 1509. 231., I. Fráta és Oláhfráta a. is. — i jobbágyok Simon Péter, Dezső (Desew) Gál, Kovács Antal 1509. 231.

Magyar pénz (moneta Hungariae) 1493. 157.

Magyar szavak: — — in planicie — — eundo — — quasi ad distantiam missionis unius sagitte stadialem vulgo *Iegben Lewethne Feld* — — 1450 k. 78., — — primipuli et iudices ac capitanei sedis Chyk — — qui dicuntur secundum consuetudinem in vulgo *Nemen Ked* — — 1495. 168. 169., — — siculiatu in vulgari *Lofew* nominatus — — 1496. 170., — — primipolatus vulgo *Lofysygh* — — 1498. 177., — — pro triumpho rei obtente vulgo *Thyzthasag* duodecim florenos auri persolvit — — 1499. 186., iudicatus decimalis in vulgari *Desmasbirosag*, *Dezmasbyrosag* 1502. 194., — — in territorio possessionis Sard super *Loffenyl* vocato pacifice et quiete tenere et conservare debeat et teneatur — — 1518. 261., — — primipulatus *Kys Myklos Lofewsege* vocatus in genere Halom et ramo Peter Aga — — 1550. 283., — — „külyü“ békasó őrlésére — — 1699. 386., — — „izentetett“ ember — — 1679—1699. 388.

Magyar személynevek: *Opour* filius *Opour* — — 1324. 6., *Apour* (pater) *Olee*, *Balas* — — 1360. 26., — *Beche* filius *Johannis* de *Hydweg* 1382—1475. 35. 36. 184., — *Donch* et *Petenye* (*Pethenye*) filii *Mykou* 1359. 21. 22., — *Desew* de *Patha* 1464. 106. — *Erdev* (*Erdew*) de — — *Erdewzenthgyergh* frater carnalis — — *Meggyes* 1453—1501. 82. 187., — *Gedrud* relicta — — *Johannis Sandor* 1510. 233. 235., — *Ilba* siculus de *Aranyas* 1364. 29., — *Iluka* siculus de iuxta *Aranyas* 1350. 20., — *Eleews* de *Thorozko* 1464. 106., — *Mykou*, *Myko*, *Mico* 1342—1475. 18—24. 55. 60. 100. 133—143., — *Naznanus* — — de *Sancto Rege* 1293. 5., — *Vs* de *Fhratha* 1293. 5., — *Palus* et *Amenus* 1360. 26., — *Sandur* de *Sard* 1360. 24., — *Sandor* siculus de *Kyzd* 1403. 37., — *Sandrinus* filius *Opour* 1324. 6., — *Stephanus* filius *Semyen* de *Zenthkyral* 1412. 45., — *Margaretha* — — filia — — *Semmyen* dicti de *Zenthkyral* 1495. 164., — *Petrus* filius *Theel* de *Nyen* 1462. 101., — *Teel* *Blasius* de *Erdewzenthgyewrgh* 1501. 187.

Magyar tanuló a krakói egyetemen 1515. 253.

Magyarok Brassóban 1515. 242. 248.

Magyarul tolmácsolása az okleveleknek (revisis et vulgarisatis litteris) 1453. 82.

Magyarország kormányzója és főkapitánya Hunyadi János 1448—1453. 71. 72. 75. 80. 81. 330. 335. — i felkelés 1219. 1., 1324. 10., 1403. 38.

Magyi (de Magh) Pál alországbíró, erd. alvajda 1502. 192. 201. 202.

Mahler (Moler) Péter eperjesi civis 1515. 244.

Mája (Maya, Maia) f. Szereda sz. 1509. 231. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304.

Majláth (Maylath, Maylad) István erd. vajda, székely ispán 1537—1538. 279. 289. 403. 404.

Maiores exercitus sedis siculorum de Marus, l. Hadnagy a.

Makfalva (Makfalwa) f. Maros sz. 1575. 303. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 303.

Makkoltatás (causa saginandi) az Udvarhely sz. közös erdőkben 1594. 323.

Maksa (Maxa) f. Kézdi sz. 1607. 359.

Malom 1360. 24. 118. 132. 135. 147. 162. 163. 168. 171, 179, 180. 182. 183. 186. 232. 264.

Malomfalva (Malomfalwa) f. Udvarhely sz. 1505. 222. 325. 338. 341. — i jobbágycok névszerint 1598. 340. 341. — i dúlők Cserefarka, Verőféldombja, Képtőke, Myeokoch réve, Fekete Pálné 1598. 341. — i Berényi György, Gyulafy Lestár (Eustachius), özv. Gálfy Mihályné 1597—1598. 325. 338. 341. 342. 344. 345.

Mán (Maan) oláhfrátai jobbágy 1509. 231.

„Mansiones castrensium“ Aranyasvincen 1227. 3. — „(curiae) hominum, liberorum rutencrum, servorum et aliorum“ Szárazpatakon és Feltorján 1324. 8.

Márk kir. ember 1327. 13. 17.

Markó, l. Olaszteleki M. a.

Márkod f. Maros sz. 1575. 304. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304.

Markos Mihály 1505. 220. — L. Pákéi M. a. is.

Márkosfalva f. Kézdi sz. 1607. 360. — i Márton erd. kanc. secretarius 1635. 373.

Marocsa (Marocha) N. országbírói ítélőmester 1499. 186

Maros (Morus, Moros, Maros, Marusius, Marosius, Morosius, Marws, Marus) fl. 47. 83. 84. 108. 113. 118. 135. 147. 162—164.

Maros szék (sedes, terra, districtus Marus, Morus, Maros, Maruszek, Maroszek, Maroszeek) 1412. 45. 47. 51. 115. 124. 147. 149. 161—163. 170. 172. 211. 213. 217. 222. 272. 273. 293. 295—298. 317. 326. 334. 336. 355. 362. 364. 365., adózik a kir. kincstárnak 1468. 119. — széki tisztség 1427. 51 — széki székelyek közössége (universitas) 1455. 85. — sz. „fewnep“ 1575. 302. — sz. székbíróság a Meggyes nem Meggyes ágán 1501. 189. 190. — sz. székbíró csikfalvi Bicsak Benedek 1453. 82. 83. — sz. hadnagyok Szentkirályi Semyén fia István 1412. 45., Meggyesi (Meggyes fia) Péter, szentannai Tóth István 1453. 81. 82. 83. — sz. al-

ispánok Piski György és Szilágyszéki Pál 1493. 155. — sz. névtelen királybírák 1575. 302. — sz. főkapitány ercei Tholdalaghy Mihály 1635. 374.

Marosszentkirály, l. Szentkirály a.

Marosszentanna (Marasszentanna), f. Maros sz. 1632. 364., l. Szentanna a. is. — i Györgyfi Lukács fogott bíró 1632. 364. 370.

Marosvásárhely, l. Székelyvásárhely és Vásárhely a.

Márton a székelyházi pálos convent perjele 1498. 148.

Marton (Marthon), l. Szentbenedeki M. a.

Marton rész (portio possession, vulgo Marton Rez) Méhesen 1580. 316.

Mártonfy (Marthonffy), l. Monyáti M. a.

Martonos f. Kézdi sz. 1607. 360.

Martonfalva f. Kézdi sz. 1607. 360.

Martonosfalva (Martonosfalwa) f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possession, seu primipulatus in possessione —) 1497. 177.

Máté eperjesi káplán, a lefejezett Brassai András gyónatója 1515. 244. — Miklós felcsernátoni 1580. 313.

Mátyás zágrábi prépost, IV. Béla ifj. király kancellárja 1227. 3. — király 1462—1492. 95. 98. 104. 115. 119. 122. 124. 126. 127. 130. 147. 148. 153. 331., Budán 1464 ápr. 10., 105., Budán 1466 jún. 27., 116., Egerben 1468 márc. 9., 120., Tordán 1471 máj. 5., 126., Sopronban 1472 nov. 30., 128., Győrött 1482 ápr. 25., 148.

Mátisfalva f. Kézdi sz. 1607. 360.

Mátyus (Matthius), l. Szentléleki M. a.

Meggyes (Meggyes, Megyes) Balázs, l. Szentgyörgyi Meggyes B. a. — nem (genus) Meggyes ága (linea) Maros sz. 1501—1509. 189. 190. 231. — i (= Meggyes fia) Péter Maros sz. hadnagy 1453. 81—83.

Meggyesfalva (Medyesfalwa, Megyesfalwa, Meggyesfalwa, Megesfalwa) f. Maros sz. 1390. 37. 45. 82. — i özv. Péter fia Lászlóné 1390. 37. — i Alárd fiai Jakab és Imre; Imre fia Jakab 1412. 45. — i Jakab fiai László és Péter 1453—1467. 82. 118. — i Péter fia Gergely 1471. 126.

Méhes (Mehes, Mehevs) f. Kolozs vm. 1495. 164. 172. 316—318., l. Kis- és Nagyméhes a. is.

Melczer Márton eperjesi civis 1515. 244.

Ménes f. Maros sz. 1575. 306. 326. 334. 336. — i Kabos Ferencz 1575. 306.

Ménes (equatia) 1497. 172.

Mérték, l. Hossz- és Súlymérték a.

Merzini György az ökörsütésből járó adó beszedője 1505. 214. 215.

Mészáros (Carnifex, Mezaros) Benedek eperjesi civis 1515. 249. — Bálint 1599. 347. 348.

Méskő (Mezkew) f. Aranyas sz. 1468. 120. — i Gálfy Márton 1468. 120. 121.

Mezőmadaras (Mezewmadaras, Mezeomadaras, Mezeo Madaras) f. Maros sz. 1549—1597. 147. 326. 334. 336., l. Madaras a. is. — i Bernáld Balázs, neje szentannai Tóth Klára 1549—1554. 147. 287. — i Bernáld Balázs fia Ferencz (1570 k.) 326. — i Bernáld Ferencz gyermekei János *deficiens* és Klára szenttamásfalvi Lázár Farkasné 1597. 326—329. 331. 333. 335. 336.

Mezőmalom (Mezewmalom) marosi malom Szentanna és Székelyfalva között 1482. 147.

Mihác, l. Illyefalvi M. a.

Mihály kalotaszegi oláh vajda, neje Tholdalaghy Zsófia 1474. 132. — hidvégi bíró 1475. 134. — havaselföldi vajda 1599. 346. 348.

Mihályfy (Myhalffy) Péter 1529. 272. — Tamás és Ferencz 1554. 288.

Mikcs (Mykch) szlavon bán 1327. 12.

Mikecs Réte (Mykech Rethé) f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possession. seu primipulatus in possessione —) 1497. 177.

Mikes (Mykes) f. Torda vm. 1492. 152.

Mikes (Mykes) György 1607. 358., l. Zágoni M. a. is.

Miklós (Nicolaus, Miclos) erd. prépost 1327. 12. — győri püspök 1327. 12. — pap, László telegdi főesperest káplánja 1359. 22. 23. — erd. ítélőmester 1459—1464. 93. 106. 107. 109. — erd. püspök 1466. 115. — Kelemen, l. Jenőfalvi M. a.

Miklósfalva [Miklosfalwa¹] f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possession. seu primipulatus in possessione —) 1497. 107.

Miklóssy (Myklosy, Miclosy), l. Kercesdi M. a. — Antal csiki székely 1495. 168.

Miklósvár (Mikloswara) sz. és f. 1459. 91. 92. 386—389. — sz. vicekirálybíró Donáth György 1699. 387. 389.

Mikó (Mykoou, Myko, Mico) szn. 1342—1475. 18—24. 55—60. 100. 133—143., l. Hidvégi M. a.

Mikola (Mykola), l. Szamosfalvi M. a.

Mindszenty Benedek udvarhelyi várkapitány, királybíró, dézma bérlő 1594—1600. 322. 341. 344. 352.

Mocs (Moch) f. Kolozs vm. 1484. 149. — i Bertalan fia Salatiel 1484. 149. 150.

Mogyoró (Mogioro) f. Torda vm. 1569. 293. — i Bánffy Losonczi Pál 1569. 293.

¹) falwa szótag kiegészítése az e'rothadt csonka szövegnek.

Mogyorós (Mogioros) f. Maros sz. 1575. 303. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 303.

Mogyorós (Monyoros) f. a Barczaságon 1512. 237. 238.

Mogyorósi István Sepsi sz. 1743. 393. 394.

Moldova (Moldavia, terra Moldaviensis) 1504. 207—209. 357., címere 210. 286. — i vajda Bogdán 1504. 208—210. — i névtelen vajda 1554. 286.

Molnár János felcsernátoni 1580. 314.

Moneta, l. Magyar pénz a.

Monyát (Monyath) f. Maros sz. 1513. 239. — i Erős András, Illyés Péter, Mártonfy Mihály és neje Veronika 1513. 239.

Munkács (castrum Mwnkach) 1515. 242. — i várnagy Thomory Pál 1515. 242. 248. 254.

Nadabi (de Nadab) László erd. alvajda 1412. 46.

Nádasdi (de Nadasd) Salamon fia Mihály székely ispán 1412. 44—46. 83. 84.

Nádorispánok Drugeth Fülöp 1327. 12., vingárti Geréb Péter 1502. 200., Perényi Imre 1504. 207. — i ítélet székely örökösödési ügyben 1502. 200—202.

Nagy (Magnus, Nagh), l. Bányabükki, Bibarczfalvi, Csányi, Görgényi, Káli, Köpeczi, Nagymihályi, Sáromberki, Szászfülpösi, Székesi Nagy a.

Nagyajta (Nagaytha, Naghaytha) f. Miklósvár sz. 1459. 92. 95. 387. — i Hidvégi Bálint 1462. 95.

Nagyboldogasszony (Nagybodogazzon) f. Csík sz. 1495. 167. — i plebános Bertalan Csik-Gyergyó sz. a. lesperest 1495. 167.

Nagyborosnyó (Naghboroznyo, Maior Borosnio, Nagyborosnio) f. Sepsi sz. 1512. 236. 352. 379.. l. Borosnyó a. is. — falu földje 1655. 379. — i ref. prédikátor N. „Pál pap“ 1655 előtt, 379. — i Ferencz 1512. 236. — i özv. Bede Benedekné György-jános Anna, Bede János 1604. 352. — i Bede Tamás és András fogott bírák, Benedek 1643—1655. 378—380.

Nagybölön (Naghbelen, Nagy Bewlen) f. Miklósvár sz. 1512. 236—238. 264., l. Bölön a. is. — i szent Katalin templom gondnoka Kandal Ozsvát 1512. 236—238. — i özv. Forró Mihályné 1523. 264.

Nagyér (Nager, Nageer) mocsár Sáromberkén 1464. 107. 112.

Nagyercse (Nagh Erche) f. Kolozs vm. 1535. 277. — i Sóstó halastó és „Erchey Isek“ rét 1535. 277. — i jobbágyok Czégi Pál, Benke Tamás, Sipos Balázs, Nagy Balázs 1535. 277.

Nagyerdő (silva Nyagy erde) Lőrinczfalván 1493. 157.

Nagyernye (Nagerne, Nagy Erne, Naghernew, Naghernyee, Nagernee, Nagernye, Nag Ernye, Nag Ernw, Naghernyew) f.

Maros sz. 1453. 82. 83. 106—114. 177. 211. 212. 227., l. Ernye a. is. — i Székely Pál 1464. 106. — i özv. Káli Istvánné Katalin és fia Jakab 1498. 177. 178. — i Székely Bernát 1505. 211. 212. — i Székely Ferencz, Sikó Pál, Szász Imre, Szél János 1571—1597. 294. 295. 325. — i Czirják Mihály fogott bíró 1632. 364. 370.

Nagy Lajos 1342—1366. 13. 19. 22. 29. 33. 395., titkos gyűrűpecsétje 32., Visegrádon 1342 aug. 8., 19., 1345 jún. 1., 19., Erdélyben 1345 jún. 1. után., 19., Visegrádon 1359 júl. 27., 22., 1364 márc 9., 29., Tordán 1366 máj. 9., 34. 396.

Nagylak (Noglok, Naglak) f. Fejér vm. 1364. 30. 31. 120. — i szűz Mária oltára 1364. 30. — i Kilyén (Kylianus) telegdi főesperest és testvére András 1288—1293.¹⁾ — i pap György 1364. 30. — i András gyermekei Margit Ilba fia Jánosné és Péter, ennek leánya Erzsébet; Jakab fia Mihály 1364. 29—32. — i Márton 1468. 120. 121.

Nagyméhes (Mehes Maior) f. Kolozs vm. szent Márton kőtemplomával 1293. 5., l. Méhes a. is.

Nagy Mihály várhegyi várkapitány, Háromszék királybírája 1580. 315.

Nagymihályi (de Nagh Myhaly, Nagmyhal) Nagy Albert, neje özv. Gyulakuti Balázné Györgyfalvi Zsófia 1494. 158., l. Polyák a. is. — i Ödönfy László görgényi várnagy, székely ispán 1550. 282. 409.

Nagypeselnek (Naghpeselnek) f. Fejér vm. 1517. 256., l. Peselnek a. is.

Nagysolymos (Naghsolmos) f. Udvarhely sz. 1550. 282. — i Össy Mihály 1550. 282.

Nagyvölgyi (de Nagwewlg) Lászlóné bartáni Peres Ilona 1450. 77.

Nándorfehérvár (arx Nandor Albensis) d. 1427. 53.

Nápolyi László, l. Durazzói a.

Náprági (Napragi) Demeter, Mihály vajda kancellárja 1599. 348.

Náznán (Naznanus) szn. 1293. 5. 6., l. Szentkirályi N. a. is. — ág (linea) a Halom nemben 1505—1509. 211. 213. 216. 231.

Náznánfalva (Naznanfalwa) f. Maros sz. 1471. 126. 221. 316. 317. — i Tamásy Péter 1471. 126. — i Tamásy Bernát és Ferencz 1505. 221. 222. — i Zeleméry Péter Maros sz. „főnép“ 1575—1580. 302. 316.

Nebáncs (Nebanch), l. Libáncs a.

Nécs (Neech) f. Doboka vm. 1412. 42. 43.

Néma (Nema) f. Torda vm. 1495. 164.

Nemen Ked (primipuli et iudices ac capitanei sedis Chyk,

¹⁾ Szabó, Székely Oklevéltár, IV. köt. 3., 4. 1

videlicet — *következik tiz székely neve* — qui dicuntur secundum consuetudinem regni in vulgo *Nemen Ked*) 1495. 168. 169.

Nemes ember vásárolt birtoka felett szabadon rendelkezhetik 1364. 31.

Nemes (Nemes dictus), l. Hidvégi és Sámsondi N. a. — Nemes János Udvarhely sz. 1506. 224. — Mihály Csik sz. 1515. 248.

Német Mihály fejed. udvari familiáris 1598. 341. 345.

Népek és jobbágyok (populi et iobagiones) Hidvégen és Arapatakán 1428. 59.

Néphit a székelyeknél a megölt ellenségről 1515. 247.

Neuke erd. vajda 1219. 11.

Nyárad (Nyarad, Nyaragh) fl. 179. 182. — i malom 1496. 171. 179—184. 186.

Nyárádtő (Nyarthew, Ny(a)radthee, Nyaradtew, Nyarthew, Nyarathew, Nyaradthw, Nyaradthew) f. Maros sz. 1390. 37. 157. 172. 196. 197. 222. — i anyaegyházhoz tartoznak Lőrinczfalva és Kereszturfalva (sub plus campanae possessionis Nyaradthw) 1502. 197. — i névtelen plebános 1390. 37. — i Szabó Balázs, Gadó Pál, Kelemen Antal 1493. 157.

Nyén (Nyen) f. Fejér vm. 1427. 50. 101. 407. — i plebános Albert 1543. 407. — i Teel fia Miklós kir. ember 1427. 53. — i Theel fia Péter kir. ember 1462. 101.

Nyerges Sebestyén székelyvásárhelyi bíró 1557. 290.

Nyilföld (in planicie — — per magnum spatium eundo — — quasi ad distantiam missionis unius sagittae standialem vulgo *Yegben lewethne Feld* — —) 1450 körül 78. — Udvarhely széken 1572. 299. — Malomfalván 1598. 341.

„Nyil vagy Borozda erdő“ Benefalván 1632. 369.

Nyilas föld, Nyilsugaly dülő Udvarfalván 1632. 365. 367. 369. — L. Falu földe a. is.

Nyilváltság Udvarfalván „egy forint, egy pecsinye, egy fazék éték“ 1632. 365.

Nyiresi (de Nyres) Tamás az erd. káptalan egyházi és világi jegyzője 1513. 240.

Nyujtód (Nywthod, Nywytod) f. Kézdi sz. 1505. 220. 302. 360. — i Pál 1505. 220. — i Pál Maros sz. „főnép“ 1575. 302. — i György fogott bíró 1589. 329.

Óbudai (de Obwda) István fia István 1483. 148.

Óczfalva (Ozfalwa) f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possession. seu primipulatus in possessione—) 1497. 177.

Odvor¹⁾ arbor seu linea Odwor) Sepsi sz. 1525. 401.

¹⁾ 1307. — „Andreas filius Vdwor syculus de Kyzd“. — Szabó Székely Oklevéltár III. köt. 6. l.

Offenbánya (opp. Offenbanya, Offombanya) Fejér vm. 1492. 153. 154.

Ogoszt (Obozt) fl. Bulgáriában 4.

Oklád (Akland) f. Udvarhely sz. 1546. 408. — i Domokos Kálmán az udvarhelyi törvényszék követe 1546. 408.

Oláh faluk (possessiones valachales) Küküllő vm. 1403. 39., Fejér vm. 1424. 49.

Oláhfráta (Olahfratha) f. Kolozs vm. 1509. 231., l. Fráta és Magyarfráta a. is. — i jobbágyok Pap János, Csehtelki János, Maan, Salamon, Tivadar István 1509. 231. 232.

Oláh (Olahus) Miklós esztergomi érsek 1554. 289.

Oláh vajda (vayvoda wolahalís) Kalotaszegen Mihály 1474. 132.

Oláhok (olaci) a bolgár hadjáratban 1210. 4.

Olasztelek (Oloztelek) f. Udvarhely sz. 1635. 371. — i Keresztes Ilyés és Markó Pál 1635. 371.

Olee szn. (Apor fia) 1360. 26. 28.

Olnoki (de Olnuk, Olnok) Herczeg János ügyvéd 1478. 139—141. 143.

Olt (Olth) fl. 52. 73. 168. 236—238.

Oltzem (terra Oltzeme) Sepsi sz. 1342. 18. 398. — i Sándor János és Albert 1473. 398., l. Étfalvi Oltzemi a. is.

Oltár a Boldogságos szűz tiszteletére Nagylakon 1364. 30., Gyulafehérvárt szent Mihály, sz. Nicasius vértanu és szűz Mária tiszteletére 1448. 75. — os (rector, altarista) Gyulafehérvárt Bálint 1427. 54., Péter, Mihály, Ábrahám 1448. 75.

Orbai szék 1550. 355. 357. 359. 361. 362. 409. — sz. egy kiskorú árva gyermek gyámságát nagyapjára ruhazza 1679. 380—382. — sz. névtelen kapitány és székbíró 1550. 410. — sz. alkirálybíró Kiss Farkas 1688. 383. — sz. jegyzők Jankó Tamás 1688. 383., Imreh József 1743. 394. — sz. asessorok Bogdán Gergely és Finta János 1679. 380.

Ormánközy (Ormankeozy) Gergely 1625. 361.

Oroszfalu (Orozfalu) f. Kézdi sz. 1568. 292. 360.

Oroszhegy (Orozhegy) f. Udvarhely sz. 1598. 340. 342. 345. — i **dűlők** Farcádi szállás, Hosszumocsár, Fekete Pálné, Hidegászó, Verespaták, Kiság pataka, Tarod nyaka, Varság, Kikelő, Nagyelvető, Nyires, Halomvetés 1598. 342. — i jobbágyok névszerint 1598. 340. 345.

Orros (dictus Orrus) Benedek 1360. 26. 27., l. Hidvégi a. is.

Országbírák: Lampert halála Erdélyben 1324. 10., Köcski Sándor 1327. 9. 16. 17., Szécsi Miklós 1350. 20., Pálóczi László 1462. 99., Báthory István 1480—1492. 145. 146. 152. 154., Szentgyörgyi és Bazini Péter 1501. 187., al — Magyi Pál 1502. 192. 201. 202. — i ítélmester Marocsa N. 1499. 186.

Országgyűlés Erdélyben 1327. aug. 2., 16., 1364. 31. 32., 1366. máj., 33. 395., 1382., 35., 1448 febr. 15., 72., 1459., 93., 1466., aug. 17., 117., 1528 márc. 271., 1539 jún. 24 k., 279. 1550 febr. 2., 409., 1635 máj. 13., 374., l. **Részleges országgyűlés** a. is. — Budán 1464 márc., 104. — i végzés 1468. 120.

Országos főkapitány Hunyadi János 1455. 85.

Országút (via publica) Egerbegyről Hadrévre 1450 k. 78. 79., l. Ut a. is.

Orvos (medicus) 1504. 207.

Osdola f. Kézdi sz. 1539. 282. 360. — i plebános Lukács 1539. 282.

Óváry István 1598. 343. 345.

Ozsvát, l. Bibarczfalvi o. a.

Ödönfy (Ewdenffy), l. Nagymihályi Ö. a.

Ökörsütés a székelyeknél 1505. 214—216.

Örke (Ewrke) f. Torda vm. 1450 k. 79.

Örökösödés a székelyeknél 1451. 80., 1498—1502. 178—202.

Ős (Vs) szn. 1293. 5., l. Frátai a. is.

Összeírása a jobbágyoknak és jobbágytelkeknek Küküllő vm. 1403. 40.

Ősy (Ewssy), l. Nagysolymosi Ö. a.

Pagocsa (Pagocza, Pagocha) f. Torda vm. 1597. 326. 328. 333. 334.

Páké f. Orbai sz. 1600. 352. 394. — i Albert Mihály 1600. 352. — i Márkos Sámuel 1776 k. 394.

Pál erd. kanonok 1324. 7. 8.

Páldi (de Pald) Jakab kir. ember 1364. 31.

Pálfalva (Palfalwa) f. Udvarhely sz. 1462. 98. 323. 324.

Pál fia Miklós brassai bíró 1360 k. 24.

Pálóczy (de Palocz) László országbíró 1462. 99.

Pálos (Palus) szn. (Peselneki István fia) 1360. 26. 28.

Pálos szerzet Szentkirályon 1467—1535. 118. 132. 272. 273. 276. — szerzetesek Gyulafejevári András és Krasznai Máté 1529. 272. 273., Szolnoki János „scriptor“ 1535. 276. — perjelek Vincze barát 1467. 118., Vecsey Antal 1535. 276. 277. — szerzet Székelyházán 1498. 177., perjel Márton barát 1498. 177.

Pál-Tamás Pál, l. Felcsernátoni P.-T. a.

Panaszi (de Panaz) Beke a székely ispánok tisztje 1428. 58.

Panit (Panith) f. Maros sz. 1505. 222.

Pánti (Panthy) Mihály ügyvéd 1471. 126.

Pap (Paap) János magyarfrátai jobbágy 1509. 231.

Parafernum, l. Kelengye a.

Paráznaság 1470. 123.

Párbaj (succubitus duelli facti potentialis) 1484. 150.

Partes Transsilvaniae, l. Erdély a.

Pata (Patha) f. Kolozs vm. 1442. 69. 106. — i Bálint fia János 1442. 69. — i Dezső Antal fogott bíró 1464. 106.

Patakfalva (Pathakfalwa) f. Udvarhely sz. 1505. 220. 282. — i Péter és Kelemen 1505. 220. — i Balázs 1550. 282.

Pataki (Pathaky) János özvegye Katalin 1427—1428. 54. 59., l. Árapataki a. is.

Paulinus, l. Pálos szerzet a.

Páva f. Orbai sz. 1743. 394. — i Imreh József 1743. 394. — i Vajna Gábor és Zsigmond 1743. 394.

Pecsét 1428—1679. 58. 64. 187. 210. 227. 235. 270. 311. 320. 357. 380. 402., l. Gyűrűpecsét a. is.

Pécsi prépost István 1327. 12.

Pécsi (de Pech) László kir. udvari apród (iuvenis) kir. ember 1324. 7. 8. — Simon 1605. 356.

Pénzérték: Egy márka száz garas 1382. 35., egy forint 1502. 201. 202., 1571. 297. 298. — Ezüst márka 1458. 91. — Nehéz ezüst márka „terrestnis ponderis“ 1427—1478. 57. 100. 142.

Pénznemek: Márka 1293—1525. 5. 17. 51. 138. 237. 262. 268. — Forint 1502—1717. 199. 201. 202. 269. 297. 298. 319. 353. 365. 380. 381. 382. 384. 392. — Arany forint (florenus auri puri hungaricalis, boni, veri et iusti ponderis) 1448—1539. 71. 157. 164. 166. 171. 212. 213. 217. 222. 227. 230. 255. 257. 281. — Dénár 1382—1699. 35. 227. 382. 384. 389. — Garas 1382. 35. — Gira 1581. 319.

Perényi (de Peren) Imre nádor 1504. 207. — Péter erd. vajda, székely ispán 1528. 271.

Peres (Peres), l. Detrehemi P. a. — (dictus) György leánya Ilona Nagyvölgyi Lászlóné, fia György 1450. 77.

Perhalasztás a kir. személynök elé 1494. 158. 159.

Perusics (Perwsytt, Perwsith) fejed. udv. familiáris 1594—1598. 323. 324. 337. 338. 341. 344. 345.

Peselnék (Pysulnuk, Peselnék) f. és patak Fejér vm. 1360. 25. 26. 28. 29. — i István fiai László, „Palus, Amenus“ 1360. 26—29. — i Koncz István és Török György kir. emberek 1427. 53.

Pete (Pethe) f. Torda vm. 1497. 172. 316.

Petenye (Petenyé, Pethenye) szn. 1359—1382. 21. 22. 35., fia Mihály 1382. 35. 36., l. Hidvégi a. is.

Petenyefalva (Peteniefalva Kraszna vm. 1597. 326. 328. 334.

Petenyeháza (Pethenehaza) f. Kraszna vm. 1495. 162.

Péter ága (ramus Peter Aga) a Halom nemben 1550. 283. — ága lófőségi tisztsége Lőrinczfalván 1502. 192. 194. 198. 202.

Péter fiai Balázs, Ferencz, Jakab és János Sepsi sz. széke-lyek 1359. 22. 23. — mester esztergomi kanonok, kápt. jegyző

1350. 20. — erd. püspök 1390. 34. — oltáros Gyulafejérvárt 1448. 75. erd. alvajda 1364. 31. — L. Véczei P. a. is.

Péterlaka (villa volahalis Petherlaka) Küküllő vm. 1403. 39. 256. — i jobbágyok és jobbágytelkek összeírása 1403. 40.

Petk (Pethk) f. Udvarhely sz. 1525. 270. — i Ferencz 1525. 270. — i János erd. kancellár 1605—1607. 355—358. — i Borbála Apafy Györgyné, Zsuzsánna Gávay Péterné 1630. 363. — i Erzsébet Tholdalaghy Mihályné 1632. 364. 367.

Petlend (Pethlend, Pethlend) f. Kolozs vm. 1471. 126. — i Solymos Pál 1471. 126. — i Czompó Barnabásné Bolyai Potenciána 1502. 192. 194. 197—202.

Piliske (alpes Pyliske) a görgényi vár tartozéka 1554. 289.

Pinár (Pynar) f. Torda vm. 1495. 164. — i Szabó Mihály fogott bíró 1632. 365. 370.

Pinkóczi (de Pynkowcz) Bernát 1501. 188. 189.

Piski (Pisky) György görgényi várnagy és Maros sz. alispán 1493. 155. 156.

Pohárnok (Pocharnok) Antal eperjesi civis 1515. 249. 250.

Póka (Poka) f. Maros sz. 1554. 288. — i Balázs és György 1554. 288. — L. Káposztásszentmiklósi Pókay a. is.

Polkuspolia (Lengyelország) d. 1580. 317.

Polyák Albert görgényi ispán 1502. 197., l. Nagymihályi P. a. is.

Polyán (Polyan, Polean) f. Aranyas sz. 1441. 68. 70. 87—89. — i dülök Hidegrákoskő 1441. 68., Alsórét, Felsőrét 1455. 88. 89. — i Ferencz, neje Szilágyi Anasztázia, gyermekei Zsigmond, Máté, Agáta, Ilona 1455. 88.

Polyán f. Kézdi sz. 1607. 359.

Polner János bártfai civis 1504. 207.

Pongrácz (Pangracz, Pangaracz, Pongracz), l. Dengelegi P. a.

Possessiones hung. Küküllő vm. 1403. 39. — valachales Fejér és Küküllő vm. 1403—1424. 39. 49.

Posztómető (Pannirasor) István eperjesi civis 1515. 249.

Prédikátor és scholamester fizetése Zalánban 1699. 388.

Praefectio naturalis, l. Fiúleányság a.

Prága d. 1497. 174.

Prázmár (opp. Prasmar) 1531. 402.

Procuratores, l. Ügyvédek a.

Protestáns lelkipásztorok kiváltsága Udvarhely sz. 1568. 291.

Puszta (predium) kétfelé osztása Pálfalva és Váralja között 1462. 98.

Quartalitiumius l. Leányi negyed a.

Quinquagesimo se nobilibus iuramentum prestare 1428. 56.

Quinqueecclesiensis, l. Pécsi a.

Radák N. a kerelőszentpáli csatában 1575. 310.

Rákóczy Zsigmond 1607. 357. 358. — György 1635. 370. 373. 376.

Rákos (Rakos) f. Aranyas sz. 1524. 265. — kettős patak Aranyaspolyán határában 1455. 87—89.

Rákos (Rakws) f. Fejér vm. 1462. 101. — i Simon kir. ember 1462. 101.

Rákosi László és Péter felcsernátoniak 1580. 314. 315.

Ranki (Ranchy) János és György Csik sz. 1495. 168.

Rátóti (de Ratoth) Gyulafy László erd. főkapitány, Középszolnok vm. ispán 1605. 354. 355.

Rekettyepataka (Rekethyepataka) Várfalva és Pálfalva között 1462. 98.

Rédei Jánosné Kornis Margit 1632. 368.

Remete f. Udvarhely sz. 1507. 224. 225.

Részleges országgyűlés Tordán 1537. jún. 14., 279. 280.

Rika erdeje 1635. 371.

Robert Károly Erdélyben 1324 máj. 1 előtt, 10.

Rozgonyi (de Rozgon) István temesi ispán 1436. 65. 66. — János tárnokmester 1462. 95. — István 1515. 245.

Ródi (de Rwk) György 1488. 75.

Ruszkai (de Rwzka) Dobó István erd. vajda, székely ispán 1554. 286.

Rutének (ruteni) Szárazpatakon 1324. 7—9.

Salamon oláhfrátai jobbágy 1509. 232.

Sályi (Saly) f. Torda vm. 1495. 163. 164. 316.

Sámsond (Sampsond, Samsond, Samson, Samsom) f. Maros sz. 1471. 126. 129. 326. 334. 336. — i Ivó Bálint 1473. 129. — i Nemes Lőrincz 1471. 126. — L. Szőkefalvi Sámsondi a.

Sandrin (Sandrinus) szn. (Apor fia) 1324. 6—9.

Sándor országbíró, l. Köcski S. a.

Sándor Mihály székely követ a pozsonyi országgyűlésen 1554. 287.

„Sandur, Sandor“ szn. 1360. 24—26. — siculus de Kyzd 1403. 37—40. — L. Kézdi, Sárdi, Szentmártoni és Oltszemi S. a.

Sárd (Saard, Sard) f. Maros sz. 1360. 24. 192. 200. 260. 304. — i lófőség, „lófőnyil“ 1518. 260. 261. — i „Sandur“ fiai Miklós és László kir. emberek 1360. 24. 25. — i Bicsak Lőrincz, neje Bolyai Margit 1502—1518. 192. 194. 195. 197. 200. 260. 261. — i

Nagy Ferencz, Szegő Imre 1518. 260. 261. — i Bakacs István 1575. 304.

Sárfalva f. Kézdi sz. 1607. 360.

Sáromberke (Sarumberg, Sarumberk, Sarumberegh, Sarumberk, Saromberek) f. Torda vm. 1412. 43—47. 62. 63. 65. 66. 83—85. 106—114. 227., tartozéka Ebes f. 1412. 47. 84. — i dúlók Szászföld, Budakútja, Kerekkrét, Nagyér, Horgasér, Harangostó, Almásberek-tava, (Almásberek-tó), Almásberek 1464. 107. 108. 112. 113.

Sáros vm. 1515. 245. 247. 249. 252.

Sárpatok (Sarpathak) f. Tolda vm. 1412. 47. 84.

Sebestyén presbyter, Magyi Pál alországbíró káplánja 1502. 197.

Sebesvár (castellum) d. 1625. 361.

Selye (Sele) f. Maros sz. 1575. 303. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 303.

Semjén (semyen, semmyen dictus) szn. 1412—1495. 45. 164. Sempte d. 1430. 64.

Sennyey Pongrácz erd. országbíró 1597—1600. 325. 352.

Sepsy Ambrus 1550. 283.

Sepsi szék (sedes Sebus, districtus Sebusy, Sepsy, Scepsy) 1342. 33. 123. 355. 361. 362. 377. 385. 397—401. 406. 408—410. — sz. székelyek 1359. 21—23. 34. 72—74., közössége (universitas) 1342. 18. — sz. tizenkét eskütt 1342. 18. — sz. közgyűlés Szentgyörgyön 1448 jan. 9., 71. — sz. Szék földje határa 1366. 397. — sz. szék-bíró választás 1525—1543. 401. 406. — sz. székely ág „Odwor“ 1525. 401. — sz. szék-bírák Kálnoki Imre fia Demeter 1431. 64., étfalvi Oltszemj Tamás 1543. 406. — sz. vicekirálybíró kilyéni Székely Boldizsár, assessor kilyéni Székely György, jegyző étfalvi Gidófalvy Gábor 1692. 385. 387. — sz. névtelen királybíró 1513. 399., névtelen kapitány 1538—1550. 405. 410., névtelen szék-bíró 1513—1550. 399. 405. 410. — sz. ref. egyházmegye seniora torjai Székely Péter 1604. 352. 353.

Sepsiszentgyörgy opp. 1604. 352. 361., l. Szentgyörgy a. is.

Sepsiszentiván, l. Szentiván a.

Sereden f. Kraszna vm. 1495. 161. 162.

Serjéni (Seryeni), l. Tordai S. a.

Sertés-dézma 1594. 323.

Servientes siculi de Sancto Rege 1293. 5.

Siculia, l. Székelyföld a.

Siculiatu, siculatu (in vulgari Lofew) 1484. 149. 150. 161. 164—167. 170.

Silaktó (piscina Sylaktho) Oláhfráta mellett 1509. 232.

Sikesd (Sykesd, Zykezd, Sikezd) Miklós 1470. 124., l. Vajai és Teremi S. a. is.

Siketfalva (Syketfalwa) f. Maros sz. 1575. 305. — i széke-
lyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Sikó (Syko), l. Nagyernyei S. a.

Simon székely ispán 1327. 12. — Péter magyarfrátai jobbágy
1509. 231.

Sinfalva (Sinfalwa) f. Maros sz. 1464. 112.

Sipos (Sypos) Balázs nagyercsei jobbágy 1535. 277.

Só az esztergomi káptalannak Aranyasvincen 1221. 2.

Sófalvi Gávay Péterné Petky Zsuzsánna 1630. 363.

Solymos (Solymus) Pál, l. Pethlendi S. a.

Somai (de Soma) Antal 1459. 92.

Somi (de Som) Józsa temesi ispán, szász comes 1497. 174.
175.

Somkerék (Somkerek) f. Belsőszolnok vm. 1412. 42. — i
Miklós fiai Erdélyi Antal és János 1412—1430. 42. 62. — i E.
János fia Péter 1412. 43. 44. 46. — i E. Antal fiai Gergely,
Miklós és István 1430—1464. 62. 65. 74. 81—85. 97. 106—114. — i
E. János özvegye Petronella losonczi Bánfy Péterné 1517—1518.
256—259. — i E. Márton és fiai János, Ferenc és Antal 1517—
1518. 256. 259.

Somlyó f. Kraszna vm. 1572. 300. — i Báthory István erd.
vajda, székely ispán, erd. fejedelem, lengyel király 1572—1577.
300—302. 312. — i Báthory Kristóf erd. vajda 1577—1580. 311.
316. 320—322. 324. — i Báthory Zsigmond 1593—1598. 325. 337.

Somosd (Zomoss, Somosd) f. Maros sz. 1497. 172. 224. 306.
— i Bán Máté és Mátyás 1497. 172. — i Székely (siculus) Fülöp
1506. 224. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában
1575. 306.

Sóspatak f. Torda vm. 1580. 316.

Sóstó (piscina Soostho) Nagyercsén 1535. 277.

Sövényfalvy (Seöwenfalwy) Dániel nagyobb kanc. jegyző
1598. 338.

Stibor erd. vajda, szolnoki ispán 1412. 44—46. 62. 63. 83. 84.

Strigoniensis, l. Esztergomi a.

Sugórév (Swgorew) gázló Pálfalva és Váralja között 1462. 98.

Súlymérték „kulus“ 1221. 2.

Sunics (Sunich) Miklós nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Surány (Swreny) Sáros vm. 1504. 207.

Sülye (Sile, Syle) f. Fejér vm. 1366. 33. — i János kir. em-
ber 1366. 33. 396. — i Gergely 1501. 187. 189.

Szabad (Zabad) f. Maros sz. 1495. 163. 326. 334. 336.

Szabad rendelkezési joga vásárolt birtoka felett a nemesség-
nek 1364. 31.

Szabad rutének Szárazpatakon 1324. 7. 8.

Szabéd (Zabeed, Zabed) f. Maros sz. 1597. 326. 334. 336.

Szabó (Zabo, Sartor) Imre 1506. 224. — Jakab brassai eskütt 1515. 248. — Zakariásné kocsárdi Szemes Orsolya, gyermekei Tamás és Katalin 1517. 254. — L. Nyárádtői, Pinári, Szárazajtai, Tordai, Ujszékelyi és Zaláni Sz. a.

Száldobos f. Udvarhely sz. 1635. 71. — i Ferencz Pál 1635. 371.

Szamosfalva (Zamosfalwa) f. Kolozs vm. 1537. 278. — i Mikola László erd. alvajda, székely alispán, vicehelytartó 1537—1546. 278. 407.

Szamosujvár (arx Szamos Vyuar) d. 1636. 376.

Szaniszló, l. Felcsernátoni Sz. a.

Szántás-vetés. 1538. 403.

Szárazajta (Zarazaytha) f. Miklósvár sz. 1459. 92. 387. — i Kis István 1699. 387. 389.

Szárazpatak (Zarazpotok, Zarazpatak) f. Fejér vm. 1324. 6—9. — i szabad rutének és szolgák 1324. 7—9. — i János fia István 1324. 6—9. — János fia István, Benedek kir. ember 1360. 27. 28.

Szász, l. Nagyernyei Sz. a.

Szászfalu (Zazfalu) f. Kézdi sz. 1607. 360.

Szászföld (Zazfewld, Zazfeld) dülő Sáromberkén 1464. 107. 112.

Szászkézd (opp. Zazkezdy) d. 1459. 92.

Szász városok segítsége a királynak 1504. 205. 206.

Szászok a bolgár hadjáratban 1210. 4. 75. — hét és két széke (septem et duo sedes saxonicales) 1472. 127. 129. — ispánja bélteki Drághy Bertalan erd. vajda, azután Somi Józsa temesi ispán 1497. 174. 175.

Szászpataka (Zazpathaka) Sáromberkén 1464. 107. 112.

Szászsebes (Zaas Sebes) d. 1462. 101.

Szászut (via Zazwt), az Aranyas mellett 1450 k. 76.

Szászfülpös (Zaz Fylpos) f. Kolozs vm. 1597. 326. — i Nagy János ügyvéd 1597. 326.

Száva (Zawa) f. Doboka vm. 1509. 231. — i jobbágyok Bartha Péter, fiai Péter és István 1509. 231.

Szeben (Scibinium, Cybinium, Cibinium) 1210. 4. 117. — i ispán Türje nembeli Gecse fia Joachim 1210. 4., Szécsényi Tamás erd. vajda 1324—1327. 6. 9. 10. 12. 16. — i polgármester Altemberger Tamás 1492. 152—154. — i Gáspár nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Szécsényi (de Zechen) Tamás erd. vajda, szolnoki és szebeni ispán 1324—1327. 6. 9. 10. 12. 16. — Konya bán fiai Frank erd. vajda és Simon 1395 k. 43.

Szécsi (de Zeech) Miklós országbíró, turóczi ispán 1350. 20.

Szederjes (Zederyes) f. Torda vm. 1508. 227.

Szegő (Zegew), l. Sárdi Sz. a.

Székbíró választás Sepszi széken 1525—1543. 401. — Sepszi sz. Kálnoki Imre fia Demeter 1431. 64., étfalvi Oltszemi Tamás **1543. 406.** — Maros sz. csikfalvi Bicsak Benedek 1453. 82. 83. — Kézdi sz. albisi Both Lukács 1539. 280. 281. — ság Maros sz. a Meggyes nem Meggyes ágán 1501. 190.

Szék föld (terra Zek) határ leírása 1366—1448. 73. 397.

Székelyfalva (Zekelfalwa) f. Maros sz. 1467. 119. 147.

Székelyföld (terra Siculia, Siculiana) 1495—1515. 164. 166. 218. 219. 241. 246.

Székelyháza (Zekelhaza) f. Maros sz. 1498. 177. — i pálos convent perjele Márton 1498. 177.

Székelytámadt vára (arx Zekeltamat) 1568. 291. 292., l. Udvarhely vára a. is., — vára és a székely székek kapitánya Thelegdy Mihály 1568. 291—293.

Székely közösség (universitas trium generum siculorum) 1412—1505. 46. 47. 84. 127. 129. 198. 214., l. Csiki, Kézdi, Maros. Sepszi és Telegd sz. székely közösség a. is.

Székely nemek és ágak: Meggyes genus, Meggyes linea 1501—1509. 189. 190. 231., Meggyes genus, Dudor linea 1505. 211. 213. 215., Meggyes genus, Kürt linea 1505. 211. 213. 216., Halom genus, Péter linea és „ramus Peter Aga“ 1502—1550. 192. 194. 283., Halon és Halom genus, Náznán linea 1505—1509. 211. 213. 216., **Ábrán** genus, Ujág „arbor seu linea“ 1518. 260.

Székely ág Sepszi széken Odwor és genelogia filiorum Kewer 1525—1543. 401. 406.

Székely (Zekel, Siculus), l. Brassai, Ernyei, Esztergomi, Kilyéni, Nagyernyei, Szentannai, Szentiváni, Szentmihályfalvi és Torjai Sz. a.

Székely nemzetgyűlés (generalis universitas singularum sedium et omnium generum siculorum) 1505. 218—221. — néphit a megölt ellenségről 1515. 247. — örökség 1427—1597. 56. 57. **79. 80. 172—187. 189—193. 195. 198—202. 226. 231. 254. 294—298.** — követek a pozsonyi országgyűlésen 1554. 287. — *ispánok* Simon 1327. 12., Nádasdi Salamon fia Mihály 1412. 44—46. 83. 84., kuzsalyi Jakcs János és Mihály 1427—1436. 51. 58. 62—65., Lábatlani László 1459. 93., dengelegi Pongrácz János 1463—1464. 102. 104., Szentgyörgyi és Bazini János 1466. 116., dengelegi Pongrácz János 1470. 123., Magyar Balázs 1472—1475. 127. 128. 133. 134., dengelegi Pongrácz János 1476. 135., vingárti Geréb Péter 1478. 136., Báthory István 1480—1492. 145. 146. 152. 154., Losonczi László 1493. 155. 157., bélteki Drágfy Bertalan 1493—1497. 157. 158. 160. 169. 174. 175., Szentgyörgyi és Bazini Péter 1499—1501. 182. 187., tótselymesi Tárcazy János 1504—1505. 205

—209. 214., Zápolyai János 1512—1525. 237. 257. 401., Perényi Péter 1528. 271., Majláth István 1537—1538. 279. 403. 404., szentiváni Kendi Ferencz, ruszkai Dobó István 1554. 286., nagymihályi Ödömfy László 1550. 282. 409., somlyai Báthory István 1572—1575. 299—302., somlyai Báthory Kristóf 1577—1580. 311. 316., somlyai Báthory Zsigmond 1593—1594. 320—322. — *alispánok* Huszár Péter és Tarnay Barnabás 1473. 398., Figedi Balázs 1479. 145., héderfáji Barlabásy Lénárt 1508—1523. 227. 236. 257. 260. 262. 263. 399., Turóczi Miklós 1512. 236., csucsi Thomory István 1525. 267., Kendi Ferencz 1531. 402., szamosfalvi Mikola László 1537. 278. — székek kapitánya Thelegdy Mihály 1568. 291—293.

Székelyvásárhely szék (sedes Zekelwasarhel) 1506. 224.

Székelyvásárhely (opp. és civitas Zekelwasarhel, Sekelwazarhel) 1463. 102. 103. 155. 156. 162. 163. 187. 191. 192. 197. 228. 264. 290. 300. 301. 312. 320. 321. 322. — i temető és templom 1497. 172. — i Ferenc-rendi zárda 1503. 203. — i országgyűlés 1528. 271., 1537. jún. 24 k., 279. — plebános Lőrincz 1497. 172. — i bíró Nyerges Sebestyén, esküttek Szöcs Imre, Herepei Gergely, **Borbély György 1557—1599.** 290. 347. — i Vásárhelyi István deák 1597. 325.

Székelyek a bolgár hadjáratban 1210. 4. 5. — hét széke 1635. 374. — követsége II. Ulászlóhoz 1497—1505. 174. 205. 214. — Brassóban 1515. 241. 242. 245. 246. 252. 253. — és a nemesség hatalmaskodása Offenbányán 1492 153.

Szekér 1221. 2.

Székes f. Maros sz. 1571. 294. 296—298. — i Nagy Gergely 1571. 294.

Székesfehérvári prépostok Akhilles mester kir. alkancellár 1250. 4., András mester kir. alkancellár 1327. 12., Domokos 1472. 127. 128.

Szél (Zel), 1. Nagyernyei Sz. a.

Szele (Zelee), 1. Keczei Sz. a.

Szeles (Zeles dictus), 1. Veresmarti Sz. a.

Szelistye (Zelesthye) f. Torda vm. 1492. 152.

Szélkut (villa wolahalís Zylkwth) Küküllő vm. 1403. 39. 256. — i jobbágyok és jobbágytelkek összeírása 1403. 40.

Szemere (Zemere) Mihály fogott bíró 1589. 329.

Szemes, (Zemes), 1. Kocsárdi Sz. a.

Szengyel (Zengel, Zengyel) f. Torda vm. 1464. 106. 112. 126. 178. 182. — i Mihály és Miklós 1464. 106. 111. — i Domokos 1471. 126. — i Ilona 1. Káli Jánosné, 2. Andrásy Jánosné 1498—1499. 178. 183. 184. 186. — i Péter 1499. 182. 183. 185. 186.

Szentanna (Zenth Anna, Zenthanna) f. Maros sz. 1467. 118. 122. 126. 158. 161. 195. 326. — i Székely Ambrus 1467—1469. 118.

122. — i Tóth István Maros sz. főkapitány 1453—1471. 81. 82. — i Tóth István fiai: Miklós, neje Szentgyörgyi Anna 1484 k. — 1502. 158. 161—163. 166. 178—186. 188. 189. 192—196. 199—202. 332., Balázs 1484 k. — 1502. 158. 161—163. 194—196. 199. 332., Ferencz, neje N. Jusztina 1484 k. — 1495. 158. 161. 332., Lőrincz 1494—1495. 158. 161. — i Tóth Miklós fiai: István, kiskoru jegyese Káli Magdolna 1498. 179. 180. 184. 185., János 1502. 192—194. 196. — i Tóth Miklós (1484—1502.) fia Mihály, ennek ismét Mihály, ennek Miklós 1597. 327. 333. — i T. Balázs (1484—1502.) fia Péter, ennek Balázs 1597. 327. 333. — i T. Ferencz (1484—1495.) leánya Klára mezőmadarasi Bernáld Balázsné 1597. 326. 327.

Szentbenedek (Zenthbenedek) f. Maros sz. 1497. 172. — i lófőség 1497. 172. — Marthon Péter és János 1497. 172.

Szentdemeter (Zenthdemether) f. Udvarhely sz. 1550. 282. — i Nyujtódi Tamás 1550. 282. — i Balassy Ferenc fogott bíró 1589. 329.

Szentföld (terra Sancta) 1219—1221. 1. 2.

Szentgericze (Zenthgracia) f. Maros sz. 1497. 172. 173. — i Boros János és Deák (litt.) István 1497. 172. 173.

Szentgyörgy (Zenthgywrgh, Zenthgewrgh, Zenth Gewrgh, Zentgergh, Zenthgyergh) f. és opp. Sepsi sz. 1424. 48. 71. 72. 97. 236., I. Sepsiszentgyörgy a. is. — i székely közgyűlés 1448 jan. 2., 71. 72. — i Forró László, fiai: Mihály, Benedek, András és János; testvére Balázs erd. kanonok, tordai főesperest 1424—1428. 48. 49. 50. 61. — i Balázs kir. ember 1462. 97. — i Daczó János 1512. 236. — i Daczó Péter 1513. 400.

Szentgyörgy (Zenthgywrgh, Zenth Georgh, Zenthgergh, Zenthgerg, Zenth Gyewrgh, Zenth Gyewrgy, Zenthgyewrgh, Zenthgywrgy, Zenth Gyergh) f. Maros sz. 1412. 45. 51. 103. 106. 135. 166. 192. — i László fiai: Jakab és Bálint 1412. 45—47. — i Jakab fia Barnabás (Barrabás) 1427—1451. 51. 52. 82. — i Balázs, neje szentpáli Barlabácssy Dorottya (Julia) 1464—1476. 103. 106. 135., leányai: Anna szentannai Tóth Miklósné, Márta bodoki Czirjék Antalné 1495—1502. 166. 192. — i György 1502. 197.

Szentgyörgyi és Bazini (de Sancto Georgio et Bozyn) János erd. vajda, székely ispán 1466. 116. — és Bazini Péter erd. vajda, székely ispán, országbíró 1499—1504. 182. 187. 333., torzsalkodása Tárczay János székely ispánnal 1504. 205. 206.

Szentháromság (Zenth Trinitas, Zenth Torontas, Zentrontas) f. Maros sz. 1412. 45. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305. — i Bálint fia István 1412. 45.

Szent Imre (Sanctus Emericus) d. 1360. 29.

Szentimre (Zent Imreh) f. Maros sz. 1575. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Szent István f. Maros sz. 1575. 302. — i Balássy István Maros sz. „főnép“, Görgy 1575. 302. 303.

Szentiván (Zenthiwan, Zenthywan, Zenth Iwan) (Kebele-, Csith és Csics-, Vajdaszentiván !?) f. 1464. 106. 222. 273. — i Kemez Benedek, Székely Mihály 1464. 106. — i Pisky Györgyné Dorottya 1529. 273.

Szentiván (Zenthywan, Zenth Iwan) f. Belsőszolnok vm. 1460. 94. 176. — i János leánya Veronika 1. özv. Bordi Domokosné, 2. Fiatfalvi Ilyésné 1460. 93. 94.

Szentiván (Zenthywan, Zenth Iwan) f. Sepsi sz. 1427. 53. 95. 236. 408. — i Forró László (kapja Háportont) fia Mihály kir. ember 1427. 53. — i Máté 1462. 95. — i Apor Lukács 1512. 236., l. Szentgyörgyi Forró és Altorjai Apor a. is. — i Bartha Lőrincz 1546. 408.

Szentiváni (de Senthivan) Pál eperjesi civis 1515. 249.

Szent Katalin templom Nagybölonben 1512. 236., gondnoka Kandal Ozsvát 1512. 236. 237.

Szentkatolna (Zenthkatholna) f. Kézdi sz. 1539. 282. 360. — i Cseh Mihály fogott bíró 1539. 282.

Szentkeresztfalva (Zenthkeresthfalwa, Zentkerezthfalwa) f. Kraszna vm. 1495. 161. 162.

Szentkirály (Zenthkyral) f. Torda vm. 1450 k. 78.

Szentkirály (Zenthkiraly) f. Udvarhely sz. 1598. 338. — i Szentkirályi György 1598. 338.

Szentkirály (Sanctus Rex, Zenkyral, Zenthkyral, Zekelzenth Kyral) f. Maros sz. 1293. 5. 37. 119. 132. 151. 164. 264. 276. — i pálos-rend 1467—1535. 118. 132. 151. 177. 272. 276. — i pálosok Gyulafejérváni András, Krasznai Máté, Szolnoki János „scriptor“ 1529—1535. 272. 273. 276. — i perjelek Vincze barát, Vecsei Antal 1467—1535. 118. 276. — i névtelen plebános 1390. 37. — i Názán, fiai Péter és Miklós 1293. 5. 6. — i Semjén fia István Maros sz. hadnagy (maior exercitus) 1412. 45. 80. — i István fia Semjén (*deficiens*), testvére Anna Gyulakuti Péterné 1451. 80. — i István fia Semjén (*deficiens*) leányai Margit szentmártoni Jánosy (János fia) Györgyné, Ilona és Anna 1451—1495. 80. 164. — i Csányi Lőrincz és Lázár 1495. 164. — i Csányi Balázs 1523. 264.

Szentlélek f. Kézdi sz. 1607. 359.

Szentléleki (Csik sz.) Mátyus János csiki kapitány 1605—1612. 354.

Szentlélek (Zenthlelek) f. Udvarhely sz. 1598. 338—343. — i Bartók Sebestyén és Hegyi Lukács 1598. 340. 344.

Szentlőrincz (Zent Leoninch) f. Maros sz. 1575. 304. — i székelvek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 304.

Szentmárton (Zenth Marthon) f. Küküllő vm. 1403. 39. 233.,

l. Dicsőszentmárton a. is. — i jobbágyok és jobbágytelkek összeírása 1403. 40. — i özv. Sándor Jánosné „Gedrud“ asszony és fia Gáspár 1510. 233—235.

Szentmárton (Zenthmarthon, Zenth Marthon) f. Maros sz. 1453. 82. 126. 179. 182. 304. — i Jánosy (János fia) György, neje illetve özvegye Szentkirályi Margit 1453—1495. 82. — i Bicsak Benedek 1471. 126., l. Csikfalvi Bicsak a. is. — i Kenyeres Simon 1575. 304.

Szentmárton (Zenth Marthon) f. Torda vm. 1495. 164. 166.

Szentmihály (Zentmyhal, Zenth Mihaly) f. Udvarhely sz. 1497. 176. 338. — i György özvegye Erzsébet, leánya Katalin 1497. 176. 177. — i Geréb János és Mihály 1598. 338.

Szent Mihály gyulafejevári oltárának rectora Péter 1448. 75.

Szentmihályfalva (Zenthmyhalfalwa, Zentmichalfalwa) f. Aranyas sz. 1441. 67. 87. 90. 131., l. Felsőszentmihályfalva a. is. — i Dénes fia (Dienesy) Péter, neje illetve özv. Katalin és gyermekei Gergely, Bálint, Dorottya Kövendi Mihályné 1441—1473. 67. 68. 82. 88. 89. 131. — i Dienesy Gergely fia Márk 1473. 131. — i Bojtorján N. özvegye Klára és fiai Miklós, Albert, Mihály, ennek fia Máté 1458. 90. 91.

Szentmihályfalva (Zenthmyhalfalwa) f. Torda vm. 1483. 148. 149. — i Székely János 1483. 148.

Szentmihálytelke (Zenthmyhalthelke) f. Kolozs vm. 1484. 149. — i Tompa Mihály és neje Krisztina 1484. 149. 150.

Szentmiklós (Senth Miclos) f. Csik sz. 1495. 168. — i Kary Balázs 1495. 168.

Szentmiklós (Zenthmiclos) f. Maros sz. 1497. 172. — i lófőség 1497. 172.

Szentmiklósfalva (Zenth (Miklofalwa¹⁾) f. Udvarhely sz. 1497. 177. — i lófőség (portio possession. seu primipulatus in possessione—) 1497. 177.

Szent Nicasius gyulafejevári oltárának rectora Mihály 1448. 75.

Szentpál (Zenthpal) f. Maros sz. 1458—1502. 89. 103. 131. 135. 193. — i László, neje özv. Szentmihályfalvi Dénes fia Péterné Katalin 1458. 89. — i László leánya Erzsébet 1473. 131. — i Barlabásy Miklós leányai Dorottya Szentgyörgyi Balázné, Julia Demjénfy Lászlóné 1463—1502. 63. 135. 193—196., fia néhai Mihály, ennek névtelen özvegye 1463. 103. 194. 195. — i Barlabásy Mihály leánya Anna Bolyai Pongrácné 1493. 194. 195. — i Miklós 1476. 135.

Szentpál (Semphal) f. Udvarhely sz. 1525. 269.

¹⁾ Miklofalwa kiegészítése a csonka szövegnek.

Szentpéter (Zenthpeter) f. Udvarhely sz. 1427. 51. — i László 1427. 51. 52.

Szentsimon (Zent Simon) f. Maros sz. 1575. 306. — i székeltek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306.

Szenttamásfalva (Zent Thamasfalwa) f. Csik sz. 1597. 326. — i Lázár Farkasné mezőmadarasi Bernáld Klára 1597. 326.

Szepesség (terra Sepesiensis, Scepusiensis) 1327. 12. 44. 237. — i ispán Drugeth Fülöp nádor 1327. 12., Zápolyai János 1512—1525. 237. 257. 401.

Széplak (Zeplak) f. Küküllő vm. 1497. 176.

Szépmező (Zepmezew) f. Fejér vm. 1517. 256.

Szepsy Ambrus 1500. 223.

Szereda szék (sedes Zerdazek) Maros sz. 1509. 231.

Szereda (opp. és civitas Zereda, Zerda) Maros sz. 1493. 155. 156. 300. 301. 312. 320. 391. — i Török Mihály és Szócs Mihály 1717. 391. 393.

Szerződés, I. Házassági sz. a.

Szigeti (Zigethy) András nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.

Szilágyi, I. Felsőszentmihályfalvi Sz. a.

Szilágyszéki (de Sylagsek) Pál görgényi várnagy, Maros sz. alispán 1493. 155. 156.

Szilvápatak Malomfalván 1598. 341.

Szilveszter (Silvester), I. Zaláni Sz. a.

Szind (Zynd) f. Torda vm. 1508. 228.

Szinyei (de Syne) Pál familiáris 1473. 128. 129.

Szlanye (Szcolouna) f. Varasd vm. 1250. 4.

Szlavoniai bán Mikcs 1327. 12.

Szolgák (servi) Szárazpatakon 1324. 7. 8.

Szolnok (Zonuk, Zolnuk, Zolnok) vm. 1324. 6. 24. 34. 45., I. Belsőszolnok a. is. — i ispánok Szécsényi Tamás erd. vajda 1324—1327. 6. 9. 10. 12. 16., Laczkfi Dénes erd. vajda 1360. 24. 25. 29. 30., Losonczy László erd. vajda 1382. 34., Stibor erd. vajda 1412. 45.

Szombatfalva (Sombathfalwa, Zombathfalwa) f. Udvarhely sz. 1497. 177. 220. 338. — i lófőség (portio poss. seu primipulatus in possessione —) 1497. 177. — i Gergely 1505. 220. — i Szombatfalvy Benedek 1598. 338.

Szótelke (Zathelke) f. Maros sz. 1505. 222.

Szotyor (Zwthyor) f. Sepső sz. 1448. 71. 101. — i plebános Antal 1462. 101. — i Albert fia Mátyás 1448. 71.

Szócs (Zewch, Zywcz, Zeoch) Imre székelvásárhelyi eskütt 1557. 290. — L. Szeredai, Uzoni Sz. és Szücs a. is.

Szőkefalva (Zeokefalwa) f. Küküllő vm. 1597. 326. — i Sámsondy András ügyvéd 1597. 326.

Szövérd (Zewerd) f. Maros sz. 1497. 172. 303. — i székeltek

névszerint a kerelöszentpáli csatában 1575. 303. — i Bálint 1497. 172.

Sztojka (Zthoyka) János velkéri jobbágy 1509. 231.

Szuhay (Zuhay) Gáspár 1605. 355.

Szücs (Pellifex) Gergely eperjesi civis 1515. 244. — L. Szöcs a. is.

Szűz Mária oltára a nagylaki templomban 1364. 30., Gyulafejérvárt, ennek rectora Ábrahám 1448. 75.

Tamás erd. vajda, l. Szécsényi T. a. — vranai perjel 1462. 98.

Tamásy, l. Jenőfalvi és Náznánfalvi T. a. — rész (portio possessionaria vulgo Thamassy Rez) Méhesen 1580. 316.

Tancs (Thanch) Katalin 1508. 228. — háza (Thanchhaza preidium) Torda vm. 1508. 228.

Tanuvallatás (attestatio populorum et incolarum sub pulsu campanae possessionis Nyaradthw) 1502. 196. 197.

Tarcsafalva (Tharchafalwa) f. Udvarhely sz. 1462. 98. — i Gergely fia Balázs és Péter fia Lőrinc nevezett széki esküttek 1462. 98.

Tárczay (Tharczay, Tharczay) Miklós 1515. 241. 245., l. Tótselymesi T. a. is.

Tarnay (Tharnay) Barnabás töröcsvári várnagy, székely alispán 1473. 398.

Tárnokmesterek Nekcsei Demeter 1327. 12., Rozgonyi János 1462. 95.

Tatár (Thathar, Thatar), l. Csicsszentiváni T. a. — Jakab csiki sz. 1515. 248.

Tel, Teel, Theel szn. 1427—1501. 53. 101. 187., l. Erdőszentgyörgyi és Nyéni T. a. is.

Telegd (Telugd, Tylegd, Thelegd) szék 1342. 18., l. Udvarhely sz. a. is. — i székelyek közössége (universitas) 1342. 18. — i főesperest László dékán 1359. 22. 23. — i István erd. alvajda 1492—1498. 154. 174. 178. 183. 184. — i Mihály Székelytámadt vára és a székely székek kapitánya 1568. 291—293.

Telkek, l. Jobbágytelkek és Mansiones a.

Temes (fl. Themes) folyón malmok Brassóban 1360. 24.

Temesi (Themesiensis) ispán Rozgonyi István 1436. 65. 66., dengelegi Pongrácz János 1470. 123., Somi Józsa 1497. 174.

Temető (cimiterium, czinterem) Székelyvásárhelyen 1497. 172., Egerpatakon 1643. 378.

Templom Nagyméhesen 1293. 5., Nagylakon 1364. 30., Háportonban 1428. 61., Székelyvásárhelyen 1497. 172., Bölönben 1512. 236.

Theofil (Theophylus dictus Puer) esztergomi prépost 1327. 11. 16.

Teremi (Teremy, Theremy) f. Maros sz. 1390. 37. 234. — i Mihály fia László 1390. 37. — i Sikesd Gáspár 1510. 234.

Terra Sancta, l. Szentföld a.

Tiszaeság (triumphus rei obtentae vulgo *Thyzthasag*) díja örökségi perben 12., illetve 25 arany forint 1499. 186.

Tivadar (Thywadar) István oláhfrátai jobbágy 1509. 232.

Tófalva (Thofalwa) f. Maros sz. 1529. 272. — i lófőség 1529. 272.

Toldalag (Tholdalagh, Tholdalag, Tholdalak) f. Torda vm. 1463. 103. 132. 150. 151. 276. — i halastó 1535. 276. — i Lukács fia András 1463. 103. — i András leánya Zsófia 1485. 151. — i István (András?) leánya Zsófia, Mihály kalotaszegi oláh (volahalis) vajda neje 1474. 132. — i Péter fia Tamás gyermekei Péter, Ilona, utóbbinak gyermekei Apollonia, Tamás; Balázs fia Zsigmond fia Bálint 1485. 151. 152. — i Barnabás gyermekei Mihály, Zsófia Borbátvizy Jánosné 1535. 276—278. — i Mihály Maros sz. főkapitány, neje Petky Erzsébet 1632—1636. 364. 367. 374., l. Ercsei Th. a. is.

Tholdy István 1600. 352.

Tomboth (Thomboth), l. Bergenyei T. a.

Thomory Pál munkácsi és fogarasi várnagy 1504—1515. 206. 242. 248. 254. — István, l. Csucsi Th. a.

Tompa (Thompa) f. Maros sz. 1518. 260. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305. 311. — Mihály, l. Szentmihálytelki T. a.

Torboszló (Torbozlo) f. Maros sz. 1575. 305. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 305.

Torda vm. 1412. 43. 62. 77. 124. 149. 151. 152. 154. 163. 164. 166. 172. 176. 179. 182. 228. 229. 265. 266. 273. 316. 326. 333. 334.

Torda (opp.) d. 1360. 24. 34. 74. 75. 110. 123. 126. 139—141. 143. 280. — vára (comitatus) 1227. 3. — i országgyűlés 1327 aug. 2., 16., 1364 márc 9. előtt, 31., 1366 máj., 33., 395., 1382 jan., 35., 1448 febr. 15., 72., 1466 aug. 17., 117. — i részleges országgyűlés 1537 jún. 24., 280. — i főesperest szentgyörgyi Forró Balázs erd. kanonok 1424. 50. — i Szabó (sartor) Tamásné Szilágyi Lucia, gyermekei Antal, István, Pál, Ilona, Anasztázia 1455. 87—89. — i Serjéni János ügyvéd 1597. 327.

Tordalaka (poss. seu predium Thordalaka) Torda vm. 1450 körül, 77. 78.

Torjai (Toriay, Toriainus) János predikátor, Székely (siculus) Péter Sepsi egyházm. senior 1604. 353.

Torjavásárhely (Thoryawassarhely) d. 1539. 281., l. Kézdivásárhely a. is.

Torkos (Thorikus, Thukos) Márton 1468. 120—122.

Toroczkai (de Thorozko) Ilyés (Eleews) fogott bíró 1464. 106.

Tóth (Thoth, Tooth), l. Andrásfalvi és Szentannai T. a.

Tótselymesi (de Thotschelmes) Tárczay János székely ispán, torzsalkodása Szentgyörgyi és Bazini Péter erd. vajdával 1504—1505. 205—209. 214.

Tótszeg (terra Thothzeg) Székelyvásárhelyen, malommal 1495. 163.

Törösvár (castrum Therch, Therch, Thewrch) 1448—1494. 71. 92. 146. 147. 160. 398. — i várnagyok Fejéregyházi Bálint, Bizerei Miklós 1448. 71., névtelen 1459. 92., Huszár Péter és Tarnay Barnabás 1473. 398., névtelenek 1480. 146. 147., Cserényi Pál és Lovagházi György a Drágfy Bertalan vajda ispánjai (comites) 1494. 160.

Török szultánnak évi adó 1571—1581. 300. 312. 320.

Török (Thurewk, Thewrewk, Therek, Torek, Teoreok) Antal 1515. 248 — György 1593. 322., l. Enyingi, Kidi, Peselneki és Szeredai T. a. is.

Törökök 1424. 49.

Tösed (Thewsed, Theused) f. Torda vm. 1498. 179—186.

Turóc (com. de Turuch, Thwroc) vm. 1350. 20. — i ispán Szécsi Miklós országbíró 1350. 20. — i Miklós erd. alvajda, székely alispán 1512. 236.

Tuzson (Thwson, Tuson) f. Kolozs vm. 1495. 163. 334.

Udvarfalva (Udwarfalwa) f. Maros sz. 1569. 293. 365—369. — i földosztás 1632. 366. — i dülők Garatutfő, Tekenősfő (erdő), Felső forduló, Tekenős, Alsó forduló, Volytaljatorka, Tövisut-hát, Pone kutja, Nyilsugalj 1632. 367. 369.

Udvarhely (Udwarhel, Vdwarhel, Wdwarhel, Wduarhel, Udwarhell) szék 1462. 98. 115. 134. 176. 209. 219. 282. 299. 338. 355. 362. 408., l. Telegd sz. a. is. — széki földön lakók, nyilföldek 1572. 299. — széki prot. lelkipásztorok 1568. 291. — széki feljebbviteli törvényszék 1546. 408. 409., követe (nuncius) oklándi Domokos Kálmán 1546. 408. — sz. esküttek Tarcsafalvi Gergely, fia Balázs és Péter fia Lőrincz, Kobátfalvi János fia Balázs, Karácsonfalvi István fia Gergely 1462. 98. — sz. követ a székely ispáni törvényszéken Vágásy Kelemen 1550. 283. — sz. jegyző Orbán Ferencz 1635. 370. — sz. királybíró ill. főkirálybíró Mindszenty Benedek 1594. 322., Ugron Pál 1635. 370. — sz. vicekapitány bögözi Farkas Ferencz 1635. 371. — sz. főkapitány Bögözi János 1505. 221., szentdemeteri Balassy Ferencz 1635 előtt 371., Allia Sámuel 1635. 370.

Udvarhely (oppidum, arx) 1462. 99. 218. 221. 322. 323. 338. 343. l., Székelytámadt a. is. — i székely nemzetgyűlés 1505. 218—221. — i várkapitány Mindszenty Benedek 1594—1600. 322. 341. 344. 352. — i provisor Izsó János 1594. 323.

- Udvarnokok (udvornici) Felvincen 1219. 2.
Ugra (Vgra) f. Maros sz. 1502. 197.
Ugron (Vgron), l. Ábrahámfalvi U. a.
Ujág (Vyag arbor seu linea) Maros sz. 1518. 260.
Ujszamos (Wyzamos) fl. 232.
Ujszékel (Vyzekel) f. Udvarhely sz. 1448. 75. — i Szabó Bálint 1448. 75.
Ujvári (de Vywar) ispán Drugeth Fülöp nádor 1327. 12.
Ulászló (II.) 1495—1506. 169. 174. 192. 201. 205—207. 214. 215. 224. 257., Prágában 1497 nov. után 174., Budán 1505 júl. 18., 215. — lengyel király 1412. 44.
Ultrasilvanæ partes, l. Erdély a.
Universitas siculorum, l. Csiki, Kézdi, Maros, Sepsi és Tegledi (Udvarhely) sz. székely közösség a.
Unoka (Vnoka) f. Torda vm. 1529. 273.
Uraj (Wray, Vray) f. Torda vm. 1497. 172. 316. 326. 328. 334.
Ut Egerhegyről Lónára, Hadrévre, Örkére 1450 k. 78. 79. — Sáromberkére 1464. 107. 112., l. Országút a. is.
Utas (via Wthas — — per campum Bozamezew — — Transalpinam ducens) 1525. 267—269.
Uzon (Wzon, Vzon, Wzom, Wzonffalwa) f. Sepsi sz. 1464. 104. 398. 403. 404. 406. 407. — falutörvénye 1546. 408. — i István özvegye és fia Péter uzoni presbyter 1464. 104. 105. — i Bélydy Pál 1525—1543. 401. 403. 404. 406., l. Bodolai, Gidófalvi B. a. is. — i Bélydy Kelemen háromszéki főkapitány 1625. 360. — i Forró Gergely és fia János 1538—1546. 404. 408., l. Angyalosi F. a. is. — i Csiki Mihály 1538. 404. — i Szócs Simon 1546. 407. 408.
Uzonka (Wzonka) f. Miklósvár sz. 1459. 92.
Ügyvédek (procuratores) Jakab fia Péter, Veres Jakab 1327. 11., Hidvégi Orros Benedek 1360. 26. 27., Bándi Pál és fia Gál, Koronkai Jakab, Szentannai Ambrus, Vásárhelyi Ambrus deák, Bojthi Péter, Budai Miklós deák, Gergely mezőbándi plebános 1469. 122., szentannai Tóth István, náznánfalvi Tamásy Péter, szentmártoni Bicsak Benedek, Madarasi Miklós és János, meggyesfalvi Alárd Péter fia Gergely, szentgyörgyi Meggyes Balázs, Koronkai Jakab, Galaczi János, pethlendi Solymos Pál, Szengyeli Domokos, sámsondi Nemes Lőrincz, Hadrévi Antal, Szentannai Gergely, Pánthy Mihály, Bályoki Imre, Báldoni György 1471. 126., olnoki Herczeg János 1478. 139—141. 143., szőkefalvi Sámsondy András, szászfülpösi Nagy János, tordai Serjéni János 1597. 326. 327.
Ülke (Ilke) f. Udvarhely sz. 1550. 282. 340. — i jobbágyok névszerint 1598. 340. — i István 1550. 282.

- Váczmán (Waaczman) f. Maros sz. 1505. 222.
Vadad f. Maros sz. 1575. 304. — i Filep (Philep) Péter 1575. 304.
Vágás (Wagas, Vagass) f. Udvarhely sz. 1505. 220. 283. — i Imre 1505. 220. — i Kelemen 1550. 283.
Vaja (Waya) f. Maros sz. 1497. 172. 306. — i székelyek névszerint a kerelőszentpáli csatában 1575. 306. — i lófőség 1497. 172. — i Gál, Siked Máté és Pál 1497. 172.
Vajdai ill. alvajdai törvényszék Tordán 1463. 101. 102., Székelyvásárhelyen 1499—1501. 182. 191. — széki ítélet díja 12., ill. 25 arany forint 1499—1501. 186. 191.
Vajna, I., Pávai és Zágonyi V. a.
Vámos (vigesimalor) Brassóban Kálnay András 1525 előtt Kóródy Demeter 1525. 267. 268.
Váncsa (Vanca, Vanka) moldvai kereskedő 1504. 210.
Váradai Pál deák Maros sz. „főnép“ 1575. 302.
Váradai vár (arx Waradiensis) tatározása 1572—1581. 301. 312. 321. — káptalan 1350. 20. — püspök Szathmáry György kir. kancellár 1504. 207.
Váradgya (Varaggya) f. Fejér vm. 1517. 256.
Várak Dalmát- és Horvátországban 1403—1412. 38. 43.
Váralja (Waralya, Varallia) f. Udvarhely sz. 1462. 98. 323. 324.
Várfalva (Warfalwa) f. Aranyas sz. 1441. 67. — i András 1441. 67. 68.
Vargyas (districtus és villa Vargias) Udvarhely sz. 1525. 269. 360. 371. — i Dane Péter 1525. 269. 270. — i Daniel Mihály háromszéki királybíró 1625—1635. 360. 371. — i Daniel János és Ferencz 1635. 371.
Várhegy (arx Warheg) Kézdi sz. 1580. 315. — i kapitány Nagy Mihály 1580. 315.
Vármegye hét (septem comitatus) Erdélyben 1364. 31.
Várszolgák (castrenses) Aranyasvinczen 1227. 3.
Vas (Was), I. Frátai V. a.
Vásárhely (Wasarhel) Maros sz. 1469. 122. 182. 186. 197., I. Székelyvásárhely a. is. — i vajdai ill. székely ispáni törvényszék 1499. 182. — i plebános János 1513. 240. — i Ambrus deák 1469. 122. — i Pál nagyobb kanc. jegyző 1598. 338.
Vásárosút (Wasarwswth) „via magna et communis“ Sáromberkén 1464. 107. 112.
Vashámor Csikmadéfalván 1610—1612. 354.
Vasvári (de Waswar) György a székely ispánok tisztje 1428. 58.
Veczel (mons Vechul, Vecul) Székfölde határa 1366—1448. 73. 397.

Vecsey (Wechey) Antal a szentkirályi pálosok perjele 1535. 276. 277.

Véczke (Veeczke) f. Udvarhely sz. 1550. 283. — i Kis Péter és Péter János 1550. 283.

Végh Fábrián felcsernátoni 1580. 314.

Végrendelet 1364. 30. 132. 177. 184. 185.

Velezd (Welezd) d. 1515. 254.

Velkér (Welker) f. Kolozs vm. 1495. 164. 231. 316. — i jobbágyok Sztojka István, Kenéz Bálint, Dán 1509. 231.

Velkeraloka (terra Velkeraloka) Kolozs vm. 1293. 5.

Veres (Rufus, Weres) Jakab az Aranyas sz. székelyek ügyvédje 1327. 11. — Pál hidvégi familiáris 1448. 75. — János brassai civis 1515. 248. — L. Cserefalvi, Farnosi és Zaláni V. a.

Véres kard (signum bellicum) körülhordozása 1537. 279. — nyárssal toborzás Békés Gáspár mellé Maros széken 1575. 311.

Veresmart (Weresmorth, Weresmarth) f. Aranyas sz. 1441. 68. 211. — i Szeles Péter 1441. 68. — i Czikó Mihály 1468. 120. 121. — i özv. Czikó Jánosné Bogáti Orsolya, leánya Anna ispánlakai Bölkény Péterné 1505. 221. 222.

Veresmart (Weresmarth) f. a Barczaságon 1475. 134. — i bíró Lukács, civisek Fejér Péter, Kádár János 1475. 134.

Verespatak fl. Oroszhegyen 1598. 342.

Veszprémi prépost János 1327. 12.

Vetési Albert csanádi püspök 1462. 98.

Viddin, l. Bodon a.

Vincz l. Aranyasvincz és Felvincz a.

Vincze barát szentkirályi pálos perjel 1467. 118.

Vingárt (Wyngarth) f. Fejér vm. 1451. 81. 91. 136. — i Geréb János görgényi várnagy, erd. főkapitány 1451—1459. 80—82. 91. — i Geréb Péter erd. vajda, székely ispán, nádor 1478—1502. 136. 200. — i Geréb László erd. püspök 1497. 173. 174.

Visegrád (Altum Castrum, Wysegrad) d. 1342. 19. 20. 31.

Vital (fluvius Wytall) a görgényi vár tartozéka 1554. 289.

Vízjogi perben a csikjenőfalviak egyességet kötnek 1495. 167. 169.

Vlád (Wladislaus) havaselföldi vajda 1448. 75.

Vránai (de Aurana) perjel Tamás 1462. 98.

Vulgarisare = magyarul tolmácsolni 1453. 82.

Zágon „poss. siculicalis“ Orbai sz. 1607. 357. 380. 383. — f. tizedekre osztása: Alsó tatárszeg, Felső tatárszeg, Darékszeg, Közép Tizes, Guruzda Tizes, Felszeg, Sáska Tizes, Hosszu Tizes 1680 k. 384. — i dülő Bothmezeje 1680 k. 384. — i jegyző Jankó György, bíró Kónya Ferencz 1679—1680. 380. 383. — i Mikes

Pál, Jankó György, Boldizsár, Tamás, Péter, László László és a Kun, Henter és Vajna családok tagjai 1680 k. 383. 385.

Zágor (Zagor) f. Küküllő vm. 1517. 256.

Zágrábi prépost Mátyás 1227. 3.

Zalai vár (castrum Szaladiense) 1250. 4.

Zalánfalva (Zalan) f. Sepsi sz. 1473. 318. 381. 398. — tizedekre osztása 1699. 389. — i földközösség 1581—1699. 318. 319. 387—389. — i dülők Nagyavas, Dögös torka, Sorkolat, Óvágás 1699. 388. 389. — i predikátor és iskolamester fizetése 1699. 388. — i bíró Koncza András, esküttek, Erdő György, Bodor István 1699. 387. — i földosztók Jankó János, István és Péter, Szabó Miklós és Balázs, Szilveszter János, Veres Benedek és Bernát, Henter Bálint, Kovács Illyés 1581. 318. — i Veres Albert és Péter 1473. 398. — i Séra István 1699. 387.

Zalánpatak alapítása 1692. 385. 386.

Zalasy Dániel 1598. 338.

Zalay Gergely kir. adószedő Eperjesen 1515. 249. 252.

Zápolyai (de Zapolya) János szepesi és székely ispán, erd. vajda 1512—1541. 237. 257. 271. 274. 288. 289. 330. 401.

Zeleméry Péter Maros sz. „főnép“ 1575—1580. 302. 316.

Zoltán f. Sepsi sz. 1636. 376. — i Kövér László 1636. 376. 377.

Zsámbokréthy (Sambokrethy), I. Derzsi Zs. a.

Zsellérek Zalánpatakon 1692. 385. 386.

Zsigmond király 1403—1436. 37. 40. 42. 48—52. 58. 62. 65. 83. 121. 196. 199., Budán 1403 dec. 9., 40., 1407 febr. 15., 41., 1412 jún. 23., 45., 1424 júl. 10., 48., Brassóban 1427 márc. 7., 52., Földváron (Barczaság) 1427 máj. 9. táján, 55.¹⁾ Barcsán Nándorfehérvárral szemben 1427 szept. 28., 53., Poscsinben 1428 jan. 18., 60., Semptén 1430 máj. 8., 64., Szegeden 1436 ápr. 25., 66.

Zsombor (Sumbur. Sombor) f. Sepsi sz. 1342. 18. 22.

Zsuk (Swk) f. Kolozs vm. 1464. 106. 149. — i Mihály fogott bíró 1464. 106. — i János 1484. 149. 150.

¹⁾ V. ö. Szabó, Székely okl., I. köt. 122. l.

Igazítandók.

2. lap felülről a 8. sor széléről: 1219.— kimaradt.
5. lap 2. sor szélén: jún. — helyett — jún. 23.
5. lap felülről a 10. sorban: fényképei — helyett — fényképe.
8. és 9. lapok felülről a 12., illetve — 1. sorban: Ruteni — helyett — ruteni.
9. lap felülről 8. sor: Aranyos — helyett — Aranyas.
10. lap felülről 19.; 13. l. felülről 12.; 45. l. alulról 9. sor: Syculi — helyett — siculi, ill., siculorum.
20. lap alólól 7. sor: A kétfejű — helyett — A pajzsában kétfejű.
21. lap felülről 16. sor: V. ö. Szabó, Székely Okl. I. 53., ill. 55. ll. — kimaradt.
22. lap felülről 12. sor: is — helyett — in.
31. lap alulról 16. sor: facultaten — helyett — facultatem.
33. lap alulról 10. sor: vestre fidelitati precipimus — helyett — vestre fidelitati firmiter precipimus.
48. lap felülről 10. sor: nemkülömbe — helyett — nemkülönben.
58. lap alulról 7. sor: frustati — helyett — frustrati.
68. lap alulról 7. sor: Petri filio Dionysio — helyett — Petro filio Dionysii.
79. lap felülről 1. sor: behg — helyett — begħ (Egvrbeğh).
80. lap felülről 1. sor: transumptionales — helyett — Transsilvanae.
80. lap felülről 12. sor: quarundum — helyett — quarundam.
84. lap alulról 18. sor: possessionem — helyett — possessionem.
105. lap felülről 11. és 12. sor: incommoda — helyett — incommoda.
107. lap alulról 5. sor: pretranseundo — helyett — pertranseundo.
121. lap felülről a 12. sornak megfelelő következő jegyzet:

Zsigmond 1394. dec. 23., illetve 1436. jún. 6-án kelt oklevele Szabó K., Székely Okl. I. köt. 85., ill. 130. ll. — kimaradt.

123. lap felülről 4. sor: tizenhét — helyett — tizenkét.

127. lap alulról 14. sor: conventionus — helyett — conventionis.

147. lap felülről 15. sorban ez a megjegyzés: Hamis. — L. a „Függelék“-ben — törlendő.

149. lap felülről 15. sor: MODL. 3695. — helyett — MODL 36395.

164. lap alulról a 10. sor után következő összekúszált 11—14. sor helyes szövege: (pisci)narumque et molendinorum locis, et generaliter cunctis utilitatum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, de iure et ab antiquo ad dictas portiones possessionarias, nec non totale siculiatum spectantibus et pertinere.

167. lap alulról a 11. sorban ez a megjegyzés: Az oklevélnek a korábbi kiadásokból ismert szövegéhez fűzött megjegyzést l. a „Függelék“-ben — törlendő.

170. lap felülről 17. sor: nagyobb (?) — helyett — Majos.

170. lap alulról 3. sor: maius — helyett — Maius.

185. lap alulról 13. sor: consanguines — helyett consanguineus.

205. lap felülről 13. sor: remonenda — helyett — removendo.

239. lap felülről 10. sor végén: 513 — helyett — 1513.

243. lap felülről 8. sor: serviremus — helyett — seviremus.

243. lap felülről 10. sor: illa -- helyett — illo.

245. lap alulról 17. sor: coacta — helyett — coacte.

245. lap alulról 12. sor: que — helyett — quod.

266. lap felülről 2. sor: Etconverso — helyett — Econverso.

301. lap alulról 12. sorban compeddere — helyett — compellere.

317. lap alulról 5. sorban: pergamen — helyett — pergameno.

321. lap alulról a 3. sorban: nostrso — helyett — nostro.

324. lap alulról a 9. sorban: hősi — helyett — ősi.

338. lap alulról a 18. sorban: praestitutum — helyett — praestitutum.

349. és 350. lapon alról az 1., illetve a 2. sorban: betoldások — helyett — betoldás.

369. lap felülről a 9. sorban: után — helyett — úton.

379. lap alulról a 3. sorban: ház — helyett — ez.

394. lap felülről a 2. sor szélén 16. — helyett — 10.

401. lap alulról a 2. sorban: syculos — helyett — syculus.

412. lap felülről az 1. sorban: mindkét — helyett — mindhárom.

